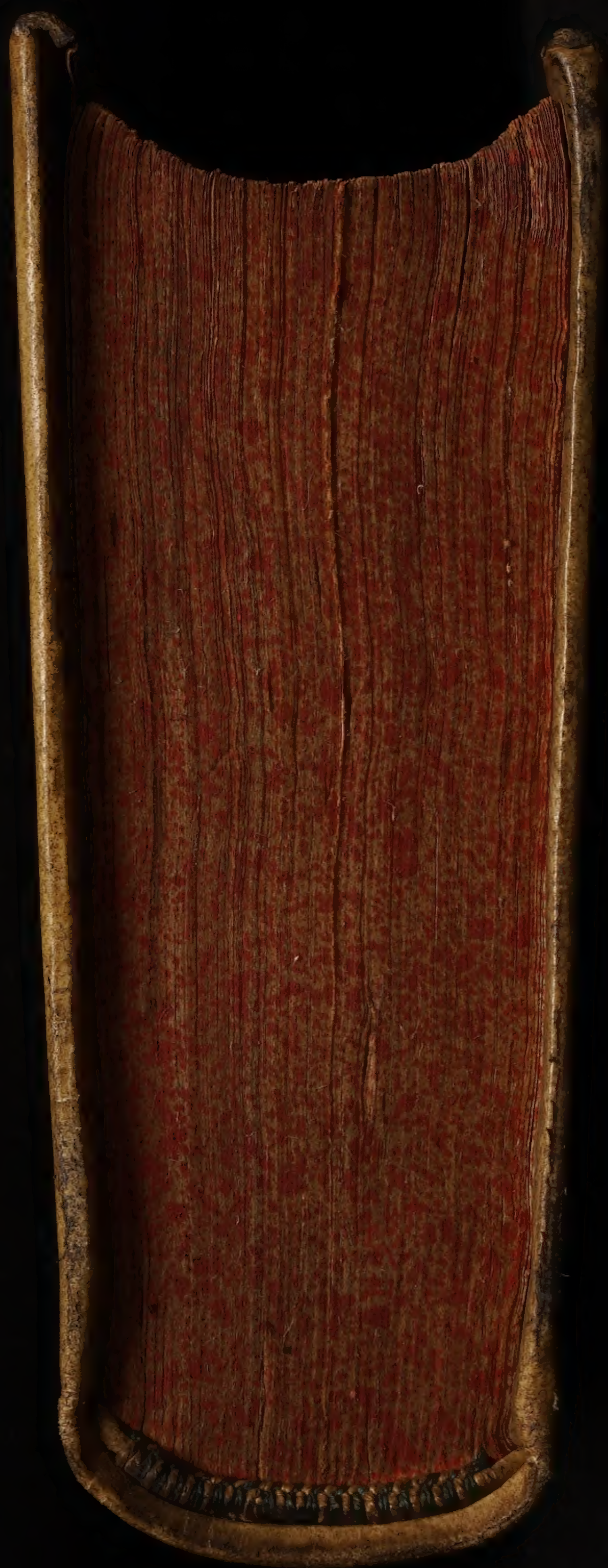
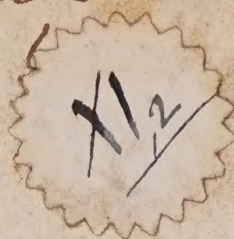
TILLEGI OPIO-LOGIA

1697

OPIOLOGIA NOVA

MODERNIS ARTIS MEDICÆ PRINCIPIIS SUPERSTRUCTA

INEFFABILES OPII SANE DIVINI VIRES ET EFFECTUS

AD

Omnes corporis cruciatus juxta rationis leges accommodans.

AUTORE

T. M. P.

Cum Præfatione

JOH. HELFF. JUNGKEN

PHYS. FRANCOFURT.

FRANCOFURTI AD MOENUM

Sumptibus JOH. ADOLPHI & PHIL. WILH. STOCKII

ANNO M DC XCVII.

Lector Benevole,

OPium divinum illud medicamenti genus esse, quo nec ullus rationalis Medicus carere queat, omnium Practicorum modernorum testimonio luculenter patet, nec absque ratione, cum unica sit salutis & quietis anchora, ad quam doloribus attriti & modo non exanimati confugere necesse habent, modo legitimus accedat usus, quem hic noster Autor quoad omnia requisita, juxta artis & experientiæ leges egregie pertractat.

Veteres quidem id virulentiæ & narcoseos accusabant, ita ut adhuc moderno tempore nonnulli in ejus usu tremuli sint, sed vanum esse timi-

timidulorum talium metum, per innumera experimenta testantur Practici recentiores.

Sylvius tunc suo tempore dixisse fertur, se nolle praxin exercere, si carere deberet opio; & hoc verum esse, nec Medicum rationalem ullo modo eo carere posse, quivis in Praxi sua experietur; cum nullo alio modo exorbitantes hūmorum motus, effervescentiæ & inde dependentes Dysenteriæ, diarrhoeæ, dolores colici nephritici, arthritici, ac hinc deductæ vigiliæ, vel alia dolore modo non necantia symptomata mitigari vel demulceri queant:

Assentitur Cl. *Ludovici* in sua moderno seculo applicanda Pharmacia de Anodynis ac epicerasticis agens, ubi inter anodyna jure primum locum præstantissimo opio defert; quippe quod innocens omninò exclamat, licet permultis empyricorum

forsan

forſan olim abuſus ſpectantibus, immeritò neglecta, in justeque damnata hodienum extet, aſt quanto infantum, gravidarum, Puerperarum, exhauſtorum (nec ſolis ſemper ſpirituoſis, odoriferis analepticis ſopiendorum) ſenum, item Phtiſicorum, Epilepticorum, aliorumque ferina tuſſi, defluxionibus, colliquationibus, profluviis, ſuperpurgationibus, hæmorrhagiis, diverſis humorum & ſanguinis efferveſcentiis, plerisque vagis, fixisque doloribus, &c. penè enectorum damno, hic non dicemus inquit, imo credit, plures ob meticuloſam opiatorum & Emeticorum intermiſſionem, quàm per Empyricorum manus occubuiſſe.

Legitimus tamen & circumſpectus ubique ſit præparationis & exhibitionis modus, ſi radicem morbi attingere, vel ſymptomata ſaltem alleviare intendit Medicus; cru-

 dum

dum tamē etiam necessitatis tēpo
nihilominus securè pronunciat i
Cl. *Ludovici*, modo competem
subjecto, morbo, tempore & do
propinetur, prout in his exactiss
mus est Author noster.

Prodiit ante viginti & ultra ann
in lucem opera Tillingii M.D. singu
laris de opio sive Laudano opiato li
ber, sed prout sua sæpè singularia ha
bent fata, docta licet scripta, labo
hic intentionē, quam Author vole
bat, haud assecutus videbatur, quip
pe plura docti sanè hujus laboris ex
emplaria quasi sepulta & oblivion
ferè tradita ac delitescentia reperio
An ullus ex aliis (excipio Cl. No
strum Wedelium: inter quos *Hart
mannus, Schenckius, Doringius*, & i
melius de opio Laudato scripserit
fortè dubitari posset, quippe no

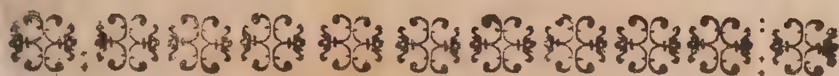
tam

tantum in prima opuſculi parte (in quatuor namq; partes totum diſtinguit opuſculum:) opii originem, appellationem, Formam, Locum, Electionem, Temperamentum &c. determinat, ac in ſecunda, veram opii correctionem, varias laudani opiati deſcriptiones, uſum ac utendi modum, deſcribit; & in tertia, varia & diverſa tradit compoſita, utpote, Aquas deſtillatas, Spiritus, Liquores Emulſiones, Tincturas Elixiria, Decocta, Confectiones, Pillulas, Trochiſcos, Pulveres, Epithemata, Olea Balſama, Unguenta Emplaſtra &c. quæ omnia opium ſua præſentia nobilitat: ſed & in quarta & ultima eos recenſet morbos, varios ſcilicet capitis, Thoracis, Cordis, Ventriculi, Inteſtinorum, Hepatis, Lienis, Renum, Uteri, Articulorum & alios, quorum vehementia nullo alio, quam Divini opii ope coerceri & exoptata quies

recuperari poteſt: Adeoque nil omiſit Author hic, quod deſiderari ullo modo queat, encomio ſuo inde dignus & de meliori nota cuivis artis Medicæ cultori commendandus.

Vale

Σὺν Θεῷ καὶ νῷ.

PRÆLOQVIUM.

PLanta non est creata propter plantam, eleganter ac admodum ingeniosè differit summus ille naturæ ſcrutator & interpres *Aristoteles i. d. plant. Cap.* 2. Τὸ φυτὸν οὐκ ἐδημιουργήθη διὰ τὸ φυτόν; præprimis autem hominis causâ ſtirpes ſunt creatæ, ἐσμὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς πῶς τέλος. *Sumus & nos quodammodo omnium naturâ conſtantium finis.* Ille enim finis rerum naturalium ferè omnium. Idcircò *l. i. c.* 8. poſtquam de conſervatione animalium locutus fuerat, hæc quoque ſubjungit: Οἰτέον, τά τε φυτὰ τῶν ζώων ἕνεκα εἶναι, καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, τῶν ἀνθρώπων χάριν. *Existimandum plantas animalium gratiâ eſſe, & cætera animalia hominum causâ.* Creatæ nimirum ſunt plantæ hominis gratiâ, tum ad ejus voluptatem, tum ad neceſſitatem in ratione alimenti vel medicamenti. Quòd benè ſecum rerum omnium ſator ac ſoſpitator ſummus Deus in prima Mundi fundatione ſecundum ſecretiſſimum ſuum conſilium perpendit; ſimul ac enim ſpatioſiſſimum & pulcherrimum hoc mundi theatrum Verbo ſuo omnipotenti ex nihilo formavit ac condidit, tertiâ ſtatim die, etiam antequam animalia & ipſe homo exiſterent, varia & infinita herbarum genera, non eam tantummodo ob cauſam, ut futuris animantibus pabulum forent, & in corporis cederent nutrimentum, verùm ut vires etiam ſanitatem-

 qve

que eorum conſervarent, & collapſam reſtituerent produxit. Quemadmodum enim Architectus aliquis domum quandam extruere, eandem conſervare, & labentem reficere poteſt: ita ſummus ille hominis Architectus ipſius non ſolum formationi, ſed & conformationi ac refectioni proſpicere voluit, quò vitam ſempiternam, in perpetuam ſui Creatoris laudem & celebrationem, ſine omni morbo & moleſtia ageret, id qvod liqvidò ex ligno vitæ in medio Paradiſi plantato colligi poteſt. Poſtqvam autem primus omnium noſtrorum parens divinam hanc deſpexit munificentiam, ac paternam neglexit voluntatem, dum animo non inferior, ſed æqvalis Conditori ſuo eſſe cuperet, deqve arbore vetita ſcientiæ boni & mali contra mandatum divinum comederet, factum eſt, ut omni Dei miſericordiâ excideret, à ligno vitæ arceretur, inqve omnium calamitatum ac miſeriarum cumulum præceps rueret. Hînc qvoqve univerſum genus humanum tot morborum myriadibus divexatur, tot tamqve variis doloribus objicitur, ut non vitæ, non corporis pars, non partis fibra ulla ſit, quam non morbus aliqvis peculiaris invadat & exerceat, adeo, ut unus homo pluribus ſit obnoxius morbis, qvam reliqva toto orbe animalia, & vix aliqvis reperiatur, qvi omnes numerare morbos, aut nomina ad eos denotandos ſufficientia, exprimere poſſit. Reſpexit verè clementiſſimus Conditor noſter creaturam ſuam etiam inobedientem pro miſericordia ſua; ne periret funditus, ſed tandem agnito lapſu ſuo converteretur & viveret, atqve animam ejus primo mulieris ſemine promiſſo recreavit, corpori autem plurimis modis conſuluit: Veſtibus qvidem, ne externis aëris injuriis expoſitus facilè lęderetur; omni

vero

verò generis herbis ac ſtirpibus, quę in victum ſalutarem homini cederent, & corporum ſanitatem qvàm diutiſſimè ſervarent incorruptam. At tantà fuit hujus alimenti vis, ea facultas, ut qvi eo veſcerentur, ad centenos aliqvot annos, & qvidem in milleſimum ferè vitam producerent. Eâ autem exiſtente hominum malitiâ ac proterviâ, ut pœnam diluvii non immeritò ſibi ipſis attraherent, omniſqve terra ſubitò aqvarum fluctibus obrueretur, aliamqve acquireret faciem & procul dubio multum de priſtino amitteret vigore, poſt illud Numen altiſſimum Noacho, qvem unicum cum ſuis in diluvio ſervavit incolumem, non oleribus tantum & herbis virentibus, ſed & omnibus, qvæ moventur & vivunt, cibari permiſit. Quoniam verò difficilior eſt, carnium qvàm herbarum concoctio, ut hæc adjuvaretur, vini uſum, qvod *Noachus* omnium primus plantavit, ipſi oſtendit. Utilitates has attigit *Scaliger Exerc.* 205. *Cicero d. Natur. Deor. in fin. Laurembergius lib. de horticultur.* A plantis namqve totius mundi epitome homo accipit pleraqve, qvorum vitæ indiget uſus. Humana imbecillitas opus habet oblectamentis ſenſuum, cibo, potu, medicamentis, amictu, habitatione, ſuppellectili, navigiis. Nihil eſt horum, qvod plantæ nobis de ſuo non largiantur penu; nihil cujus poſſeſſionem iis non feramus acceptam. Plantæ Solares, Lunares, Venereæ, Joviales ſingularem habent affinitatem cum Planetis cœleſtibus. Sidera variis virtutibus imprægnant flores: unde animalia lætis exſurgunt honoribus. Quodlibet Sidus in cœlo cum ſuo flore in terris mirabilem habet ſympathiam, ſtellarumqve influxus flos velut per pyramidem ſuſcipit. In cœlo baſis eſt, in flore conus. Axioma Cabaliſticum docet: Non eſſe her-

bam inferius, quæ non habeat ftellam fuam fuperius, quæ illi dicat, CRESCE: ROBUR AFFLA HOMINI: ALIMENTUM SUPPEDITA HOMINI.

Hîc forfitan quispiam mihi objiciet, quomodo homini falutares funt plantæ venenatæ? Per tot noxias herbas frequenti periculo involvitur: pars ingenti incendio vifceribus infidiatur: pars penetrabili frigore vitæ nectar enervat: latet fub lectiffimo virore virus; & fub blando vere hyemem feralem occultant etiam amœniffimę florum coronæ. Ubi meritò primò hîc refpondemus, quòd Deus utatur illis ad poenam & vindictam. *Auguſtinus lib.1. in Geneſ. ad Manich. c. 3.* Deinde habent & illæ fuum ufum aliis medicamentis admiftæ, tefte *Bodino lib. 2. c. 3. theatri*: & fi illis prudenter utamur plurimum folent adferre utilitatis. *Damaſcen. l.2. d. orthodox. fid. c. 3.* Tertiò gloriam cum ipfis cœlis narrant. Quartò tandem licèt quędam fint noxię plantę, illas tamen fuâ ratione effe proficuas homini, dum venenatam & virofam vim adeptæ in medicamentum variis morbis depellendis diriguntur utiliffimum, aut dum aliis animalibus in victum conduntur, aut invicem fibi oppofitæ homini commodum fuppeditant adverfus veneficia auxilium. Sic aconitum omnium venenorum ocijffimum eft; hoc tamen fcorpionum ictibus adverfatur. Illius hęc eft natura, ut hominem interimat, nifi inveniat in homine, qvod perimat, mirumque, exitialia venena ambo cum fint, ambo in homine commori, ut homo fit fuperftes. Quemadmodum verò omnia flumina redeunt in mare, ex quo oriuntur, quædam directè, apertè & immediatè, qvædam indirectè, occultè, mediatè; fic etiam plantæ propter hominem conditæ, qvædam directè

ce-

cedunt in hominis cibum; ut olera, lactuca, pyra, mala; quædam indirectè, ut venenatæ herbæ, quæ quamvis ſint noxiæ reſpectu complexionis humanæ, ſuâ naturâ tamen & reſpectu aliorum animalium tales non ſunt, ſed maximè proficuæ eſſe poſſunt. Hinc ait *Scaliger* Exerc. 142. *ſ. i. Quæ avium cibus ſunt hominem perimunt.* Et *Exerc.* 152. *ſ. i. Cicuta non interimit ſturnum*; & viperas ſcorpionibus nutriri rerum naturalium indagatores aſſerunt, & ſic venenata hæc ab avibus cibi loco aſſumuntur, qvæ poſtmodum homini in alimentũ cedunt, in ejusque ſubſtantiam convertuntur. In hominis utilitatem etiam indirectè plantæ cedunt, cum animalia bruta iis non ad victum ſolùm, ſed & remedium utuntur. Cervi, qui gramine paſcuntur, dictamno extrahunt ſagittas: hirundines chelidonii ſucco reſtituunt ſibi viſum. Venenatam autem ac planè viroſam facultatem adeptæ plantæ in utiliſſima ac ſępe ſanitati collapſæ reſtituendæ neceſſaria rediguntur medicamenta. Sic Mandragora ναρκώσει plena ſomnum enormium vigiliarum levamen conciliat, & conceptum juvat. Hoc cum optimè cognoſceret *Rachel* ſterilis, & ſororiæ fœcunditatis æmula, pomum Dudaim ſeu Mandragorę à ſorore *Lea* eblandita eſt. Perſarum animos ad bellum accendit Cicuta, quam Athenis ſceleratis propinant hominibus & *Socrati* à Diſcipulo exhibitam legimus. Quæ Cantharides, veſicę venena, illæ pręparatæ utiliſſima ſunt diuretici præſidii innoxii materia. Papaveris ſuccus, quem Opium nos appellamus, venenum quidem eſt ac à nobis inter venena refertur, quo ſe quoque interemiſſe *Licinium Plinius* eſt teſtis, verùm ritè ſi id præparatum, ſingulari quâdam antidoto frenatum, ac à ſulphure ſuo narcotico & mamaligno liberatum ſit, phreneticis non auxilium ſolùm

 præ-

præſtat, dolores mitigat & defluxiones ſiſtit, verùm eas quoque in variis ac fermè omnibus morbis debellandis curabilibus edit operationes, ut Medicorum nemo virtutes ejus in praxi laudabiles ſatis ſufficienter exprimere queat. Unde ritè præparatum opium vocatur Laudanum opiatum, quaſi nunquam ſatis laudandum opiatum. Hinc ob egregias & nunquam ſatis effabiles ſuas virtutes, quas præſtat in iis curandis morbis graviſſimis, quos medicamenta cætera etiam præſtantiſſima intactos relinquunt, aliis quoque medicamentis multis præfertur paraſangis, interque ſecreta omnium ſecretiſſimum ac donum divinum cœlitùs delapſum ac nobis ex ſingulari ac ſpeciali Dei favore & gratiâ, ut etiam poſt miſerrimum hominis primi lapſum favoris ac gratię ſuæ igniculo, in ſanitate noſtra conſervanda ac collapſa reſtituenda frueremur, à ſanioribus Medicis, ac omnibus laudanum hoc opiatum venerantibus, conceſſum habetur.

Habemus quidem hoc ſeculo ex triplici regno, minerali, vegetabili & animali præſtantiſſima ac nobiliſſima petita medicamenta, in quibus elaborandis tàm Galenicorum qvàm Chymiſtarum ſchola multum impendit operæ, quę etiam in quibusdam morbis multum valent, nec culpanda veniunt, præterquam, quòd ab ipſis plerumque nimis in cœlum extollantur, ac ſi ita eſſent comparata, ut omnes, etiam planè incurabiles & Medicorum manus auxiliares reſpuentes morbos in ſanitatem puram ac omnibus numeris abſolutam convertere poſſent. Ex quorum numero, paucis Catharticis, vomitoriis nec non ſudoriferis ſepoſitis, eâ hâc vice erunt eligenda: Arcanum ſive Eſſentia perlarum, Tincturæ corallorum, Lapidis Bezoar, Ani-

monii, Tartari, Chalybis, Aurum potabile, Elixir ſulphuris, Balſamus ſulphuris Aniſatus, Spiritus ſalis armoniaci ſalſus & acidus, Mixtura ſimplex, Confectio alchermes, & demum Electuarium noſtrum pretioſum, cùjus deſcriptionem poſtea ſumus tradituri; quæ ſanè omnia virtutibus quoque pollent inſignibus, mirabileſque in ægrotantium corporibus ad ſanitatem reſtituendam effectus præbent.

Quid enim primùm de hoc perlarum Arcano ſive Eſſentia dicam? Ad cordis certè affectus, utpote ejus dolorem, angùſtiam, tremorem, pulſationem, palpitationem, & animi deliquia &c. Item in capitis dolore graviſſimo, vertigine, epilepſia, apoplexia, paralyſi, contracturis, nervorum reſolutione, convulſione, phrenitide, melancholia, mania, atthritide, podagra, tabe, aridura, marcore ſenili, calculo, hydrope, ſcorbuto, morbo Gallico, febribus &c. ſummum eſt confortativum. Sanguinem enim purificat, eumque rubicundiorem atque ſpirituoſiorem efficit. Omnes ſenſus, potiſſimum internos, cerebrum, memoriam & cor confortat, totumque corpus ſanum conſervat. Naturam internam & fœtum in utero quoque fortificat, ſpiritus omnes corroborat, vires reparat, ſemen humanum auget: lac muliebre accumulat, ac emendat: Catarrhos abſumit. Et hoc perlarum arcanum hactenus à multis Magnatibus ſatis eſt comprobatum, inſtar ſecreti æſtimatum, auroque potabili in effectu æquiparatum.

Nec huic valore ac virtute inferior eſt vera Corallorum Tinctura. Quâ nobiliſſimâ & pretioſiſſimâ eſſentiâ hactenus ſe extulerunt Artifices Hermetici. Uſurparunt enim eandem contra phantaſiam, epilepſiam & melancholiam felici cum ſucceſſu

ac magno emolumento: qvoniam mundificat & renovat plenissimè sangvinem in toto humano corpore: strenuè etiam resistit omnibus defectibus ex putredine & corrupto sanguine orientibus, omnesque morbos internos radicitus evellit. Confortat quoque septem membra principalia, præsertim autem cor & vitales spiritus, qvos contra venenum & omnes malos & periculosos casus munit: item obstructiones omnes in membris ac partibus præcipuis, ut pulmone, hepate, liene & renibus mirificè reserat, & inflammationes compescit. Febrium æstum extinguit, earumque materiam consumit. In vehementissima suffocatione matricis, menstruis superfluis, dysenteria, in omni fluxu hepatico, ac sanguinis fluxu quocunque, hydrope, paralysi, scorbuto, lue venerea, lepra, gonorrhæa, spasmo & sangvine concreto, medicamentum hæc Tinctura divinum, nec unquam satis prædicandum est. In febribus etiam pestilentialibus est arcanum summum, id quod de se testatum facit *Anshelmus Boodt in suo d. Gemm. Tractat*: dum inquit: Ego certè testari possum, me, cum extremè febri pestilenti decumberem, animique deliquia singulis momentis haberem, quatuorque dies ac noctes absque omni somno habuissem, omnesque adstantes de mea salute desperarent, me sex guttulis tincturæ corallorum cum decoctione violarum ex cochleari propinatis, extemplò & quasi miraculosè fuisse liberatum. Quamprimum enim duo cochlearia tincturæ sumpseram, cordis spiritus ita recreari, & naturę gratissimum qvippiam accessisse, ac omnia pręcordia subiisse sensi, ut illicò qvasi luce depulsis tenebris morbi vim medicaminis efficaciâ manifestè abiisse perciperem. Sudorem enim & crisin movebat, maculasque quàm plurimas purpureas ad cu-

tim

tim pellebat. Quibus ſudore continuo deletis, brevi priſtinam valetudinem recuperabam.

Cum ad Lapidis Bezoar Tincturam accedo, nobiliſſima & pluſquam Regia Medicina mihi occurrit, qvoniam contra omne venenum cujuscunque generis, ſi ritè ac juxta Cl. *Mynſichti* proceſſum ſit præparata, validiſſimæ virtutis & efficaciæ eſt. Præprimis autem vapores venenatâ putredine noxios peſtiferasque infectiones, in corporis habitu dominantes, & facultati vitali maximè infeſtas, per ſudorem ac inſenſibiles exhalationes expellit, necnon cor, cæterasque partes interiores principales corroborat. Probatiſſima hæc tinctura quoq; invenitur contra omnis generis ſubitaneos & veneno peſtilentiali valdè periculoſos affectus, febres nimirum petechiales, variolas, morbillos, pleuritidem epidemiam ac malignam, morbum Ungaricum, omnesque alios ex dictis malis enaſcentes morbos; uti nec minus contra eryſipelas, & alia ſymptomata venenoſa, ubi diaphoretica Bezoartica putredini & malignitati virulentæ reſiſtentia ac ſanguinem mundificantia requiruntur, magnâ virtute operatur. Nobiliſſimi hujus Medicaminis doſis à ℈j ad ʒj in Aqva qvadam Cordiali & Alexipharmaca eſſe poteſt. Datur autem ægrotis ita bibendum, ut habetur, haud calefactum, idque ſummo mane, vel etiam, ſi neceſſitas poſtulet, alio diei tempore; habitâ tamen ratione, ne vires ęgrotantium ſint nimis exhauſtæ, tum ut caleſcat æger & ſudet, qvantum ſine virium decremento & debilitatione nimia fieri poteſt. Inſuper medicamentum hoc Regium, ſecundâ, tertiâ, pluribusqve vicibus, pro infirmorum conditione in omnibus complexionibus & corporum conſtitutionibus, gravidis etiam mulieribus, puerulis & infantibus abſq; omni periculo propinari & adhiberi poteſt;

 ſi

ſi præſertim morbi ſtatus talis, ut cætera medicamenta alexipharmaca calida&antidota theriacalia locum invenire nequeant. Quod ſi ægrotantium conditio requirere videretur, ut venæ ſectio præcedat, vel per vomitoria aut cathartica purgetur corpus & evacuetur, expediri id prius poterit & poſtea ſudoriferum iſtud uſurpari. Si itidem ejuſmodi corporis conſtitutione eſſet æger, ut ſudare per naturam non poſſet, ut multi interdum reperiuntur, iſte cumulatis tegumentis aliisve ad ſudandum compelli non debet, cum evenire poſſit, ut arcanum hoc mirabili planè modo vel per vomitum, vel ſeceſſum, vel per urinam aliamve inſenſibilem perſpirationem operetur, vel inſtar vulnerarii peſtilentialis pharmaci materiam peccantem à centro ad emunctoria ſua extra corpus propellat, atque ita nihilo ſecius malignitatem invadat, adeoque eundem hîc fructum progeneret, quem in aliis ſubjectis ſudorem inde emittentibus.

Quòd ſi verò Thraſones quipiam, cognitionis rerum naturalium ſecretiorum præſertim rudes & ignari hîc inſurgant; qui medicamenti hujus divinii efficaciam credere nollent, aut nequirent, iſti probent hoc modo: Venenum exhibeant columbæ, gallinæ, cani, feli, vel alii animali, quod cum jacet jam jam moriturum, tunc eidem de hac tinctura nobiliſſima exhibeant in vehiculo appropriato, & videbunt, quid auſpice Creatore ſuo, ſit effectura. Quod ſæpenumerò à curioſis rerum naturalium ſpeculatoribus probatum; & per Dei gratiam medicamentum hoc divinum apud infectos in morbis acutis, peſte, petechiis, venenis hauſtis &c. mira præſtat.

Quæ hanc ſequitur Tinctura Antimonii eſt, ac di-

divinâ efficaciâ haud inferior laúdatur; pretiosissima sanè est, ac cujus virtutes eximiam merentur laudem. In epilepsia, melancholia, mania, philtris & venenis haustis, peste & febribus acutis mirè operatur. Insuper medicamentum sanè ad restaurationem & renovationem totius corporis humani laudatissimum, si in convenienti præsertim vehiculo guttulæ ejus 4. 5. 6. vel 8. exhibeantur. Omnes etenim vitiosos humores ex corpore humano expellit, sanguinem purificat, & qvidem sine ulla evacuatione manifesta, solâ pravorum humorum correctione, succedente paulatim sudore spontaneo, fœtido quidem primùm, sed deinde rursus naturali; hepatis obstructionibus opitulatur, hydropem tollit ac dissipat; Icterum curat, morpheam ac lepram tollit, & pro qua eliminanda nihil ferè præstantius reperire licet; lienem rectificat; Scorbuto medetur; Matricis dolores sedat, menses movet, calculos frangit, & alia infinita præclara subsidia præstat.

Huic in operationibus suis laudabilibus ferè similes sunt Tincturę Tartari & Chalybis. Et Tinctura quidem Tartari vesicam & renes à superfluis humoribus liberat,atqve calculos,urinam largiter promovendo,& sanitatem conservando,rumpit,conterit,farineq; instar expellit. Omnes etiam obstructiones & putrefactiones præ omnibus ferè aliis medicamentis & arcanis,totum penetrando & roborando corpus egregiè tollit. A paralysi & podagra imprimis præservat, si bis qvotidiè, manè scilicet & vesperi exhibeatur per se, vel in liqvoribus specificis. Insuper in purificatione ac rectificatione sangvinis, dolore capitis, lienis obstructionibus, scorbuto, hydrope, ictero tàm flavo qvàm

nigro, colica, eryſipelate, lepra, lue venerea, ſcabie, pruritu, ſerpigine, lentigine, menſibus retentis, pleuritide, puncturis laterum, febribus, contracturis, arthritide, cæteriſque morbis tartareis & aliis venenatis multum facit, & eſt medicamentum nunquam ſatis laudatum. Hujuſmodi autem Medicamenti divini doſin ratio ætatis, ſexûs, complexionis ac ſimiles circumſtantiæ augent minuuntve.

Chalybis verò excellentiſſima ac virtuoſiſſima Tinctura efficaciam obtinet ſingularem aperiendi, diſſolvendi & exiccandi, quo nomine non præſtanti ſolùm cum fructu & emolumento in hepatis, lienis & venarum ac arteriarum meſeraicarum oppilationibus inveteratis, ſed ad tumores etiam duros, ſcirrhoſos reſolvendos ac conſumendos, ad exiccanda etiam & roborranda loca ſuperfluis humiditatibus gravata ac debilitata feliciter exhibetur. Præterea ſingularem habet proprietatem attenuandi, ſolvendi,& præparandi atros humores in corpore fluentes. Ideò experimentum quoque habetur in curatione melancholiæ, icteri nigri, quartanæ febris, aliorumque adfectuum ex ſuperfluitate, obturatione, putrefactione ſimilibusque humiditatibus ſubortorum. Aperit etiam modo ſingulari obſtructas uteri venas ac arterias, & impedita hinc menſtrua provocat ac promovet. Experimentum quoque nobile eſt hæc tinctura in febri alba ſive chloroſi vel morbo virgineo, cachexia, corporum tumoribus & hydropis principiis. Partes etiam genitales in viris & mulieribus ſuperfluis humiditatibus relaxatas & debilitatas corroborat. Utiliſſimum demum quoq; eſt tàm contra gonorrhæam inveteratam, quàm diuturnum uteri fluxum album & fœtentem. Tinctura hæc Chalybis verè præparata, ſi vino Rhenano miſce-

ſceatur juſtâ qvantitate, atro illud colore tingit. Si verò per chartam vinum filtretur, fit rurſum clarum & dilucidum; nec minus tamen vi martiali fortem retinet guſtum, eſtque virtutis & efficaciæ parilis, atq; adeò in omnibus illis adfectibus, ubi aquę Spadanæ, acidulę ferreę, vel alię ſimiles minerã martis continentes aquę naturales, à Medicis practicis ſummè laudantur, ægrotantibus, omnibusque adfectibus ſupra relatis correptis, propinari poteſt. Ubi enim primò corpus per appropriatum purgans decenter evacuatum, vena etiam aliqva, ſi opus, ad aperta, tum deinde per aliquot dies de vino illo Martiali pluſculum potatum, & bona dięta ſimul obſervata fuerit, ibi tum eadem omninò effecta, quæ ab illis è terra promanantibus aqvis præſtari unqvam poſſint, æque operatur.

Quid multum de Auro potabili diſſeram? Hæc inter ſupremas præcipua eſt Medicina, tantamque vim poſſidet, ut cætera medicamina, quamvis præſtantiſſima qvoqve ac nobiliſſima, huic meritò cedant, locumqve ſupremum ſponte offerant. Conſervandæ hominum ſanitati maximè & unicè inſervit, illiqve proficuam operam præbet: Multos jam corporis defectus & ægritudines, intrinſecus originem trahentes, conſtantiſſimè, feliciſſimè & ſumma cum admiratione curat: totam ſanitatem collapſam renovat & conſervat: omnes in homine ſpiritus tàm vitales qvàm animales reficit: malas humiditates in ſanguine ſtagnantes abſumit: homines melancholicos ac triſtes hilares facit, iiſque bonum ſanguinem impertit. Eſt ſpecificum cordiale, talisque nobiliſſimus Chymiæ theſaurus, pro quo Deo Optimo Maximo ingentes gratię meritò ſunt agendę.

Similem verò nobilitatem ac præſtantiam cum Au-

ro hoc potabili obtinet etiam Argentum potabile, quod anima lunæ vera in re ipsa existit. Curat enim epilepsiam ac omnium lunaticorum morborum sentinam tàm in genere quàm in specie everrit: Curas graves cerebrum nimis debilitantes ac fatigantes dispellit. Somno inquieto resistit etiam: Catarrhos, nimiasque in cerebro superfluitates consumit: aurium susurrum placat, lenemque auditui aditum facit. Cerebrum confortat, oblivionemque relegat: debilem memoriam recreat: vertiginem, mœrorem, & omnem melancholiæ multiformis colluviem exterminat. Est specificum Cephalicum, quod unicum unamquamque naturam ab omnibus periculosissimis capitis adfectibus, curare & præservare potest. Est denique pretiosus & nobilis thesaurus, morbis & imbecillitatibus quamplurimis remedium sæpè divinum præbens.

Elixir quoque Sulphuris, quod ex nobilissimorum etiam medicamentorum jam supra laudatorum numero est, in adfectibus thoracis & pulmonis miranda certè præstat. Pectus enim singulari virtute, ut sæpius ex usu ipsius in praxi observavi, ab impuritatibus & catarrhis mundificat.

Tussim tàm inveteratam quàm recentem tollit, phthisicis, melancholicis, supra rationem mœstis, cardiacis in genere subvenit, iisque lætitiam adfert. Coarctationem anhelitus antiquam & asthma chronicum radicitùs evellit. Cor insuper confortat, & à putredine præservat, vitam prolongat, & canitiem retardat. Nec est, quòd hîc acredinem tussim provocantem metuamus, ea etenim ad resolutionem necessaria, moxque alleviatio sequitur. Egregiè ac commodissime Sulphuris hoc Elixir nobilissimum in aquis & syrupis pectoralibus offertur, cum pe-

per se nullus ejus sit usus, sed semper cum vehiculo appropriato sumatur. Dosis autem seu modus exhibitionis in eo consistit, quando aquæ vel syrupi pectoralis, cui Elixir hoc admixtum, sapor in acidum mutatur.

In Balsamo quoque Sulphuris Anisato, quem omnes solertissimi Chymici magni æstimant, sunt omnes virtutes Balsami naturalis, & vis confortativa maxima. Est enim Balsamum perfectissimum moderatè calefaciens, siccans, & à putredine conservans; ideò in catarrhis pectoralibus, asthmate, tussi, phtisi, pleuritide, colica, peste, febribus, morbis epidemicis & malignis, epilepsia, lue venerea, nec non in omnibus apostematibus & internis corporis putrefactionibus miranda præter spem nostram præstat.

Spiritus Salis armoniaci salsus & acidus, itemq; Mixtura simplex Diaphoretica, sunt quoque ex iis, quæ à nobis, ceteris planè non exclusis, inter precipua ac virtute præstantia tractantur. Trifolium hoc ingeniosissimis ac artificiosis Chymicis satis ob laudabilem ejus efficaciam ac virtutem notum est. Spiritus namque salis armoniaci primus, qui dicitur salsus præstantissimum ac felicissimum remedium est; à putredine enim corpus humanum ejusque humores præservat, fermenta acida omnia extinguit, passionibus hystericis, epilepticis, apoplecticis medetur, quandoq; solo odore penetrabili ac summâ volatilitate. Alter verò qui vocatur acidus magnarum qvoqve est virium in lienis, hepatis, mesenterii obstructionibus, scorbuto, hydrope; in febribus cùm continuis tùm intermittentibus, passione colica, nephritide, atqve in pluribus aliis corporis humani adfectibus, qvi aliqva ab obstructione ortum ducunt.

Mixtura verò simplex Diaphoretica medicamentum effi-

efficaciſſimum ac nobiliſſimum eſt : In epilepſia præ-
ſentaneum eſt remedium : pleuriticis etiam ſumm-
conducit. Omnes obſtructiones viſcerum mirifi-
reſerat; omne etiam venenum à corde ad exterior-
partes per ſudores expellit. Inflammationes & febri-
um æſtus ſedat ac compeſcit, earumqve etiam mate-
riam conſumit. Melancholicis prodeſt cum aqva bu-
gloſſ.aut borrag.. Matricem frigidam calefacit,aſcen-
ſum ejus curat : Menſtrua provocat, ſuperfluaqve ſi-
ſtit. In ſumma, in infinitis graviſſimis morbis eſt dia-
phoreticum præſtantiſſimum; partium enim tenuitat-
citiſſimè abſqve ulla moleſtia univerſum corpus pen-
trat. Doſis hujus mixturæ eſt ℥j. in liqvore conveni-
ente aut vehiculo, pro perſonarum vel adfectuum va-
rietate adminiſtrata.

Qvod demùm ad confectionem Alchermes & Ele-
ctuarium noſtrum pretioſum ſpectat, nobilioris qv-
qve indolis & efficaciæ ineffabilis ferè ſunt. Confecti-
etenim Alchermes, ſive ſit Monſpelienſis vel Lugdu-
nenſis, cum ſigillis allata, qvæ ceteris nobiliores ha-
bentur, cor ac vitales vires validè roborat, ob id ſyn-
copen qvoqve & cordis palpitationes pellit, cerebr-
qvoqve ac animali facultati langvidæ eximiè ſuccurri-
nec non ab apoplexia & epileſia præſervat. Datur Me-
lancholicis, mœſtis, tædio & ſqvalore confectis, ſpon-
tè illachrymantibus, meticuloſis ac triſtibus ; lætiti-
am namque cum hilaritate parit, atque animum gaudi-
reficit.

Electuarium verò noſtrum pretioſum , cujus de-
ſcriptionem poſtea in ægrotantium ac miſerrimè lecti-
affixorum gratiam ac emolumentum , liberè ac luben-
ter ſine ulla invidiæ ſpe ſumus communicaturi , contr-
tremorem & cordis pulſationem cordiale eſt nobiliſſi-
mum

mum; item ad animi deliquia Medicamentum mirabilius, prȩſtantius ac efficacius in tota Republica medica non reperitur, cujus feliciſſimum effectum jam multoties in praxi obſervavimus. Datur magno juvamine à ℨß ad ℨj per ſe, vel in vehiculis appropriatis, ſenibus, debilibus & ægris convaleſcentibus. Quoniam ſpiritus vitales ac animales in omnibus membris recreat atque fortificat: humidum radicale renovat: voluptatem parit: vertiginis, epilepſię, apoplexiæ, leprę, podagræ, ſcorbuti & hydropis verum prophylacticum exiſtit.

Licèt verò jam ſupra enumerata pharmaca omnia ſint nobiliſſima, feliciſſimasque operationes planè ad votum noſtrum edant, attamen medicamentum illud divinum, cœlitùs delapſum, nobisque ex gratia ſingulari donatum, quod Laudanum vocatur opiatum interdum hęcce omnia ſuâ nobilitate, virtute egregiâ feliciq́ue ſuo eventu longè ſuperat, præſtatq́ue ea, quæ à ſuperioribus exſpectari non poſſent; & quod ſuperiora jam recenſita non præſtant, hoc Laudanum opiatum, præſertim ſi ritè ſit pręparatum, ſuisq́ue corrigentibus & confortantibus cæterisq́ue appropriatis imbutum, in effectu ac reipſa luculenter exhibet. Eſt, ut poſtea fuſius *Cap. I. Part. I.* ſumus explicaturi, Laudanum opiatum medicamentum planè ſtupendum; in ſiſtendis enim omnibus humorum & catarrhorum profluviis, ſanguinis & menſtruorum excretionibus: in vigiliis & inquietudinibus immodicis, & in omnium febrium generibus, viriumq́ue reſolutionibus: in phreneſi, dolore capitis intenſiſſimo, mania, melancholia, epilepſia, cardiaca, ſingultu, colica, debilitato ventriculo, pleuritide, ſcorbuto, hydrope, hepatis ac lienis doloribus vehementiſſimis, gonagra, poda-

gra, iſchiaſi, lithiaſi & nephritide, cęteriſque aliis mo-
bis innumeris miranda præſtat. Quoniam in ſedam-
omnibus vehementiſſimis & acutiſſimis doloribus : d
vinum eſt auxilium & quaſi ultimum aſylum. Illuſtri-
præſentius, tutius & ſecretius Anodynum & remedi-
Catholicum in Republica Spagyrica vix excogitari p-
teſt; teſtor rerum Medicarum ipſiſſimam matrem, ea-
demque nutricem experientiam; propterea ad glori-
altiſſimi & proximi ægrotantis ſalutem hoc ſolo uti,
pro eo Deo altiſſimo gratias agere poſſumus.

Helmontius libro Butler inſcripto, in familia vege-
bili eſſe Chamæleontem, itemqve perſicariam, quæ ſ-
lo attritu dolores atroces confeſtim tollant, vel ſalt-
ſublevent, ſcribit. Vidit os brachii bufonis ſtatim p-
mo contactu odontalgiam tollere, nonnulla morb-
caducum ſimilesque calamitates auferre. Credidit it-
& in herbacea familia remedium latere pro omni m-
bo, & ſanè particularium energiam obtinere; nequ-
quam autem adſcendere ad univerſalem auguſtam-
in omnem morbum gubernationem. Ad minerali-
ergò proſapiam tranſcurrit. *Joſeph. Quercetanus Lulliu-*
imitatur *lib. d. vet. medicin. ver. materia philoſoph. præ-
rationis modo ejusq; in morbis ſanandis potentia*, ex qu-
vini eſſentia univerſalem medicinam propoſuit, & h-
eſſe verum à priſcis inventum philoſophorum lapid-
ſtatuit. Nos ex vegetabili ſucco habemus larga Dei
tiſſimi donatione medicamentum, Laudanum ſcili-
noſtrum Opiatum, quod ritè præparatum dolores m-
ſaltem atrociſſimos celeriter tollit, verùm quod eti-
univerſalis inſtar medicinæ haberi poteſt; pro mira-
enim diverſæ ſuæ naturę potentia mox dolores plac-
mox humorum fluxiones ſiſtit, easq; concitat, mox
vum ſiſtit, mox eam ſolvit, mox obſtructiones in vi-

rib-

ribus efficit, mox easdem iterum aperit. Mirabilis sanè naturæ est, eaque sæpè felici suo eventu præstat, quæ planè præter medicorum ac ægrotantium spem eveniunt, quo ipso etiam medicamenta alia antea jam adhibita, etsi nobilissima & præstantissima, quasi illuduntur, eóque in efficaciora videntur.

Per magni autem interest, ut Laudanum hoc nostrum Opiatum sit ritè præparatum, inque sua justa & exacta dosi ęgrotanti offeratur, si enim uno saltem grano excedat, tum de facili ægrotanti mortem somnumque perpetuum adfert. Et hanc ob causam hominum quoque vulgus, audito nobili ac egregio hujus medicamenti nomine, inscitum comprotenus ad convitia stolidè convertitur, ęterni soporis, è quo redeat, evigiletque nemo, eq; stygia palude delibatum poculum propinari, vociferatur, minimè intelligens, quod dextrè à peritis usurpatum, sit adversus extrema vitę discrimina opitulatrix Deorum dextra, quô rationaliter usurpato, nemo periit, pluresque memorando exemplo ad miraculum ex orci faucibus retracti & vitę redonati sunt. Nec hoc solum apud vulgus fit, verùm inter Medicos etiam, praxin non ignavè facientes, quod turpe dictu & auditu per molestum est, tanta sępe æmulationum igniculari incendia, ut mutuiter convitiandi materiam ex hujus Laudani Opiati usurpatione mutuentur, ac medicamento hoc saluberrimo infamiam odiumque apud vulgus, sibi verò suspiciones, morsiunculas, & nominis notam ruinamque comparent. Quo ipso, inquam, non solum sibi mutuiter, sed universæ arti convicium faciunt, atq; id unicè agunt, ut apud omnes promiscuè vapulet & malè audiat omnium scientiarum nobilissima, in mortis morborumq; vindicias, humano generi divinitùs & salutariter indulta medicina. Quocirca

non abs re *Hippocrates* eorum bipartitam faciebat classem, quorum meritò ars medica proculcetur infamia altera verò sequius sinisteriusque de re perperam intellecta judicantium est. Divini Senis *in lege* hæc sunt verba: *Omnium profectò artium nobilissima est medicina. Verùm propter eorum, qui eam exercent, ignorantiam, eorumq; qui temerè de hac judicant, omnibus artibus jam longè inferior habetur, cujus erroris ista potissimum mihi videtur esse causa, quod soli arti medicæ nulla in urbibus præterquam ignominiæ præfinita est pœna, sic sunt medici nomine multi re ipsâ perpauci.*

Cum igitur Laudanum opiatum tanti sit ponderis, tamque egregias in corporis humani adfectibus sanandis præstet utilitates, multaque, præter Medicorum ac miserrimè ægrotantium spem, miranda sub curatione ab eo accidant, mentem nostram de nobilissimo & planè divino hocce medicamento, quod dicitur Laudanum opiatum, sub Libro hujusmodi parvo & singulari explicare nobis proposuimus. Istum verò Librum, prælucente Divinâ Gratiâ, in quatuor divisuri sumus partes, quarum prima Laudani opiati Originem, ejusque ingentem ad quascunque corporis humani ægrimonias utilitatem, opii item naturam & essentiam in genere exponet. Altera legitimam opii correctionem exhibebit: varias Laudani opiati descriptiones à Medicis tàm Galenicis quàm Spagyricis magni æstimatas proponet: Laudani quoque opiati quantitatem & utendi modum monstrabit: Laudani præsertim nostri opiati paradigma tradet, idque ad virum secabit, & penitus examinabit, viresque ejus nobilissimas enarrabit: aliud sine opio Laudanum ventilabit: Cautelas tandem, quæ circa ejus usum sunt observandæ manifestabit. Tertia varias Medicamentorum opiatorum

torum compositiones, quas scilicet Laudanum opiatum, vel opium ipsum ingreditur, eorumque singulares virtutes exhibebit. Quarta tandem morbos omnes & singulos, in quibus egregias suas virtutes Laudanum opiatum exserit, partim secundum rationis normam, partim secundum observationum variarum à nobismetipsis & aliis viris in medicina præstantissimis, fide dignis & expertis, comprobatarum certitudinem exhibebit.

PARS PRIMA.

Laudani opiati Originem, ejusque ingentem ad quascunque corporis humani ægrimonias utilitatem, opii item naturam & essentiam in genere exponit.

CAP. I.

De Laudani opiati origine ejusq; encomio ac summa laude, quæ in ingenti ad varios corporis morbos utilitate consistit.

FAmosissimum ac nobilissimum nostrum medicamentum, cujus naturam ac egregias vixque effabiles virtutes explicare suscepimus, Laudanum opiatum appellatur. Dicitur autem Laudanum quasi laude dignum, vel laudatum medicamentum. Laudabile hocce medicamentum, ut *Crollius* in *Basilic. sua Chym.* loquitur, planè suo respondet nomini, si laudanum dicas. In hasce laudes invehitur *Libavius Syntagm.* l. 8. c. 44. Barbaricæ insolentiæ vox est, inquit, Laudanum, & Paracelsicæ conveniens dementiç. Lauda-

num pro laudato aut laude digno nullus Latinus dixe-
rit. Rectius Extractum Opii correctum, vel Latinorum
more, rectius & magis laudatum opii medicamentum
dici potest. Cl. *Schroderus Pharmacop. Medico-Chymic.*
lib. 4. class. 2. Laudanum illud Opiatum extractum opii
admixtione alexipharmacorum, cordialium, & simil.
correctum vocat. Dici autem Laudanum putat quasi
laudatum Medicamentû ob insignes operationes, quas
vel in gravissimis morbis præstat, quales sunt 1. dolo-
res sedare. 2. somnum inducere. 3. Omnes fluxiones si-
stere. 4. ardorem mitigare, 5. naturam confortare, in-
quietos spiritus in phrenitide, arthridite, epilepsia & si-
mil. compescere. Extractum hoc Narcoticum ait *Begu-*
inus cap 9. Tyrocin. Chym. dicitur Laudanum quasi lau-
datum remedium, ob insignes scilicet effectus, quos
in gravissimis morbis & doloribus sępissimè conspici-
mus. Aliqui Nepenthes vocant. Testatur enim
Homerus Odyss. 4. remedium tali nomine insignitum
Helenæ fuisse, quo omnes cordis languores & ægritu-
dines abegerit, & jucundam hilaritatem lætitiamq́ue
induxerit. Vocatur ergò ab eo ἄχολον τε κακῶν ἐπί-
λήθον ἁπάντων, bile & molestiâ liberans, ac omnium
malorum oblivionem inducens. Tale etiam est Lau-
danum Opiatum.

Laudanum hocce verè laudatum *Theodorus Zvvin-*
gerus vir summus & insignis Medicus primùm illud ap-
pellari censuit Nepenthes nomine, ab anodyna scilicet
sua facultate, qvod latinè sonat qvasi nullus luctus; ob
summos autem & admirabiles effectus, qvos exerit
Laudanum ei aptissimè & summo jure competere sce-
bit *Christoph. Glückradius* Comm. *in cap. 9. Tyroc.*
Chym. Beguin.

Clarissimus autem *Beguinus, cap. jam cit.* Parego-
cr

cum hoc inſigne Extractum qvoqve Narcoticum voci-tat, qvamvis minus convenienter ſecundum *Chriſtophori Glückradti* opinionem, ſiqvidem qvalitas ejus narcotica & ſoporifera dependet potius à ſulphure qvodam φλογιςῷ, fœtido & immaturo, qvo opium plurimum abundat, qvàm à cauſa qvadam frigida. Nam & fumus ſulphureus carbonum, & vapor ſulphureus tàm vini qvàm croci multò citiùs hominem in ſomnum præcipitabunt profundum & lethalem, qvàm aqva nivis, aut glacies montium quantumvis in ſummo exceſſu frigidiſſima. Hęc enim frigiditas caret ſpiritibus vaporoſis & ſulphureis, qvi cerebri ventriculos opplētes, ejuſmodi ſoporiferas inducunt affectiones. Odor præterea opii fœtidus certiſſimus index eſt ejus, qvi in eo ineſt, copioſi ſulphuris & olei. Qvapropter ſeparato & dempto hoc ſulphure fœtido, opium hoc in anodynum præſtantiſſimum evadet, ſiqvidem cauſâ narcoſeos ſublatâ, neceſſe eſt, ipſa qvoqve narcoſis tollatur, ut hînc manifeſtè eorum error apparet, qvi narcotica ab anodynis non diſtingvunt, cum tamen ipſe *Renodæus inſtitut. pharmaceut. l.* 3. *c.* 13. profiteri cogatur, narcotica impropriè, ac ſolùm nominetenus anodyna vocari.

Qvum autem anodyna communiter ſunt paregorica, qvæcunq; dolorem tollunt: doloris verò cruciatuumq; enormes paſſiones leni introducto ſomno plerumq; cōſopiuntur, ac ſæpe etiam, dū qvieſcit cum corpore morbus, ſimul dolorum cauſæ extirpantur; ideò multum ſitum eſt in mitigationum momento.

Qvicunq; igitur eſſentiale anodynum (non allioticū, aut narcoticum) rite rectèqve prępαratum, ipſi naturæ conveniēter applicare poterit, is meritò gaudebit, ſe inſtructum theſauro Attalico poſſidere panacæam ad obliterandum qvoſcvnq; tàm internos, qvàm externos

 cru-

cruciatus; ad id autem in acie novaculæ tanquam ad ſſ
cram ſalutis anchoram confugere poterit, nec colica
lumbago, vigilię, delirium, cardialgia, febrium ii
quietudines, vomitus, pleuritides, arthritis, calculu
uteri ſuffocatio, morbus comitialis ſeu Herculeus,
liique quàmplurimi adfectus repugnabunt. Quo
ipſum ſanè memorabile illud exemplum *Quercetan*
in *pharmacop. cap.* 23. *circa finem* confirmat, quod ſ
ſe habet: Matrona quædam ampliſſima, nec infim
loco nata, gravi quodam adfectu hyſterico correpta
intolerabilibus continenter affligebatur doloribu
convulſivis, qui neque Philonio, neque pilulis Cyno
gloſſæ, neque aliis remediis, ſive internis, ſive exte
nis, mitigari poterant. Tandem nobis confugien
dum fuit ad Nepenthes noſtrum: ex cujus uſu conti
nuo prædicta matrona per quinque ſexve menſes, ſin
gulis noctibus ſemel, & interdum bis nullum unqua
in capite ſtuporem perſentiebat, neque etiam ſpe ſu
fruſtrabatur unquam in doloribus ſubitò ſedandis,
quiete corpori concilianda; interdum quidem ipſi, fa
lendi cauſâ, pilulam aliam utcunque animi cauſâ form
tam, & magnitudine ac colore, veris Nepenthes pilu
lis reſpondentem exhibebamus; ſed ſequentem tota
noctem inde lamentando & ejulando miſerè tranſige
bat. Unde altero die poſt, certa gravique objurgatio
ne, verbisque ſatis aſperis ac duris nos excipiebat, ſe
que immeritò à nobis deluſam, & noſtra culpa & pe
miſſione, per totam noctem tantis doloribus & cru
ciatibus exagitatam conquerebatur. Quæ omni
à nobis eum in finem dicuntur, ut oculis omni
um objiciamus tàm præclaros & infallibiles Ne
penthes noſtri effectus, quod unius tantum gran
piperis magnitudine exhibetur, contra omnes dolore

à qua

à quacunque causa ortos. Rectè ergò *Libavius* rerum medicinalium & chymicarum æstimator judiciosissimus *de Laudanis* in genere ita differit; ea sive anodynâ vi valeant, sive narcoticâ, certum est esse antalgica & salubriter dari contra dolores, si simul peritè & prudenter tùm preparentur, tùm exhibeantur. Hînc à *Zvvingero* nomen honorarium Nepenthes consecuta sunt.

Dicitur autem opiatum à basi sua præcipua videlicet opio, quod Laudanum opiatum potissimum ingreditur, ac à quo nomen hoc famosissimum accipit. Omnia etenim medicamenta, quæ opium recipiunt, ut theriaca, mithridatium, Philonium Romanum, tryphera magna, Requies *Nicolai* &c. vocantur opiata. Ejusmodi autem opiata consistentiâ suâ non admodum à Bolo differunt, & communiter Medicis denotant medicamentorum ejusmodi formulas, quę mollis sunt consistentiæ, qualis in somniferis & opiatis confectionibus ut plurimum conspicitur, ut ℞. Conserv. Rosar. vet. Anthos āā ℥ß Spec. aromatic. rosat. ʒj. Syr. d. Menth. q. s. f. sec. art. Opiata pro ventriculo. Sic instar Opiati Medicamenti commodè exhibentur chymica quædam, utpote Mercurius dulcificatus, vitæ, Arcanum corallinum, Flores Antimonii ritè præparati, Hercules Bavii seu Aurum vitę, Laxativum Minerale seu Mercurius vitæ correctus, & simil., quæ convenienti dosi cum conserv: Rosar. vel violarum permiscentur, ac absque nausea exhibentur. Verùm parum aptè Opiata hæc nominantur, non quòd Opium recipiant, sed quòd Medicamentis illis antiquorum, quæ Opium recipiunt, qualia theriaca & Mithridatium sunt ac Opiatæ confectiones hînc appellari possunt, consistentiâ sint similia.

De hujus autem Medicamenti divini Laudani scilicet Opiati viribus ac virtutibus in genere ut aliqvid dicamus, ordo jam postulat. Sanê hîc ingenii nostri tenuitatem ac imbecillitatem lingvæq; impotentiã agnoscimus. Non possumus, nec valemus omnem verum veri Laudani Opiati usum hoc in loco recensere, et si vires ejus mirandas & stupendas ordine amplificare vellemus, tempus nos deficeret, nec Lingva nostra eas exprimere valeret. Si vires etenim ejus nimis attentè animi oculis consideramus, in sylva qvadam ignota esse videmur, ubi nec arbores cognoscamus, aut viam investigemus, nec cœlum ipsum aut lucem intueri possimus. Contemplamur qvidem ex effectu vires ejus stupendas, verum eas ingenio nostro non satis comprehendere, nec lingvâ nostrâ exprimere possumus. Est enim Laudanum opiatum summum anodynum παρηγορικὸν, dolores omnes & cruciatus totius corporis enormes blando introducto somno, mire consopiens, simul etiam hisce sedatis, vires enervatas maxime respirare facit, ut morbo reluctari & curationis spatio sufficere valeant, imò morbum simul, dolorum causâ factum extinguit. Unde non minus graviter qvàm vere doctissimus *Hartmannus in suo de Laudano manuscripto* loqvitur: Qvi verum & essentiale Laudanum rite recteqve paratum ipsi naturæ convenienter applicare poterit, is meritò gaudebit, se instructum thesauro Attalico, & possidere Panacæam ad obliterandum qvoscunqve tàm internos qvàm externos cruciatus. Ad id enim in acie novaculæ tanqvam ad sacram salutis anchoram confugere poterit, nec colica, lumbago, cardialgia, delirium, vigiliæ, febrium inqvietudines, vomitus, pleuritides, arthritis, catarrhus, uteri suffocatio morbus Herculeus, aliiqve qvampluri-

mi

mi adfectus repugnabunt. Et ego ab eo tempore, qvo praxin exercere cœpi, nunqvam non, cum in multo usu mihi sit, ad Laudani Opiati, ritè præparati, & in exacta ac justa dosi exhibiti, auxilium, tanqvam ad sacram anchoram in gravissimis & nimis urgentibus periculosissimisqve morbis confugere consvevi. Et in hoc ipso habeo multos in arte medica excellentissimos Medicos mecum consentientes, magniqve Laudani Opiati ritè ac verê præparati usum æstimantes, idqve in cœlum qvasi efferentes.

Clarissimus *Ioh. Freitagius Lib. d. Opio cap. 7. p. m.* 70. Ex opio, inqvit, sic præparato, tàm præstantibus rebus misto & imbuto, cumqve iis vi fermentationis maximè unito, & intimius coalito, summum vitæ & & sanitatis præsidium adversus lethifera & summè formidanda accidentia extremum & supremum remedium fœnoramur, cujus fructu & utilitate, nemo, si dextrê adhibitum sit, frustrari qveat, ipsiqve morientes nullo amplius humano pharmaco redimendi, fatoqve accincti ultimo salutarem vim & solatium in deplorata necessitate experiuntur, præsentioriqve animo & minori cùm anxietate, sopito dolore omni, mortisqve horâ & articulo, qvantum natura admittit, protracto, animam Creatori placidè restituant. *Et cap.* 8. refert, cuidam multis annis diuturno langvore conflictato, demumqve in labiis oberrante fato & præsentis mortis indiciis apparentibus, qvatriduum in vivis permanendi facultatem hujus usu conqvisitam fuisse, ut se ad alteram vitam pientius componeret, & de bonis relinqvendis prudentius testaretur.

Doctissimus *Ioh. Langelottus* in *Epist. ad* Excell. virum *Thom. Bartholinum*, ut *ex Centur.* 3. *Epist. Medic.* 46. vi-

videre eſt, Laudanum ſuum Opiatum mirificè commendat. Laudani Opiati uſus, ait, ampliſſimus planè eſt, atque extendit ſe ad omne fermè morborum genus, exceptis ſoporoſis, vel naturam motu inordinato peccantem ſedando, viribus defectam reficiendo, doloribus & vigiliis conſumptam placidiſſimâ quiete refocillando, vel humores nimium efferveſcentes compeſcendo, vel ſpiritus paulò concitatiores ad temperiem reducendo. Item *Epiſt. Medic.* 63. Laudanum Opiatum, licèt cauſâ adhuc preſente, vel in vigore conſtitutâ, non ſtatim dolorem ſopiat, motusque naturæ inordinatos compeſcat, ſemper tamen præ omnibus aliis roborare eam, ut eò felicius morborum inſultus ſufferre queat, ſcribit.

Clariſſimus *Herm. Grube* D. & *Phyſicus Haderslebienſis in Comment. ſuo eruditiſſimo de modo ſimplic. medicam. facult. cognoſc. Artic.* 3. *ſect.* 6. egregium ac multis elogiis dignum medicamen Laudanum Opiatum judicat, modò uſus ejuſdem obſervetur legitimus, quamvis Clariſſ. *Hoffmannus* vir aliàs oculatiſſimus ægro cuidam, ſed variis ſymptomatibus adfecto, Laudano Opiato exhibito, mictionem dicat ſe cruentam excitâſſe.

Egregias autem ac nunquam ſatis laudandas ſuas operationes Laudanum Opiatum vel per ſe vel per accidens interdum peragit. Per ſe ſatis efficax eſt, cum proprie baſin agnoſcat, quod eſt opium. Continet verò Opium in ſe præter ſulphur ſuum narcoticum, ſal quoque amarum, quod vim diſſolvendi, aperiendi maximam quoque continet; deinde Opio ea medicamenta tam cordialia & confortativa quàm alia appropriata, quibus corrigitur, & vis narcotica in ſulphure ſuo fœtido latens adimitur, admixta ſunt, quibus etiam egre-

giass

gias ſuas operationes, poſtquam per fermentationem in unum coaluerunt corpus, exſerit. Diverſas ergò quandoque ac contrarias planè ex ſe edere operationes Laudanum Opiatum, experientia docet. Hînc ipſum nunc defluxiones ad pectus, dyſenterias, item ſtranguriam & immodicos profluentes menſes ſiſtere, nunc urinam & ſudorem inſigniter movere, aliaque naturæ adverſiſſima etiam ex intimis corporis partibus ad exteriora propellere videmus. Diverſæ autem contrariæque hujuſmodi Laudani Opiati operationes maxima ex parte per accidens ſaltem fiunt. Dum enim dolores lenit & ſomnum inducit, recurrit calor nativus, qui propter doloris vehementiam & vigilias diſperſus fuit ad internas partes corporis; inde ſuas vires mox ita colligit æger, ut omnes facultates veluti in integrum reſtituantur. Quapropter facultas attractrix convenientem ſuccum attrahit; retentrix, quæ retinenda ſunt, retinet; alteratrix alterat, immutat & concoquit. Expultrix poſtea ea quę naturæ ſunt moleſta & inimica expellit. Miramur itaque, cur nonnulli Laudanum Opiatum tantoperè reformident, illudque ad ultimas Garamantas, ut dicitur, ſi penes illos eſſet, libenter ablegare vellent, cùm ſit medicamentum, ſi eo cum judicio utamur nec abutamur, longè excellentiſſimum. Quapropter etiam Clariſſimus & laude æternâ digniſſimus Dominus *Conradus Gesnerus* opium tantoperè extollit, uti ex ejus epiſtolis videre poſſumus.

Proinde Laudanum noſtrum Opiatum laudabile ac ſummè efficax remedium eſt, quod cætera quoque opiata ſive medicamenta ex opio confecta longè efficaciâ ſuâ ſuperat. Ex ampliſſima autem horum ſylva & theſauro producuntur & comparantur pharmaca nobiliſſi-

ma

ma & præſtantiſſima adverſus omnes totius corpo
morbos & ſymptomata; ſi enim ſint adfectus venenati, a
occultis qvalitatibus orti, ex opio paratis medicamẽti
qvalia ſunt theriaca, Mithridatium, diaſcordium, anti
dotum *Spigelii* aliaqve complura, abiguntur; ſi ſint e
intemperie calida, qvantum perdomiti frigoris ex tem
peratione cum aliis reſervârunt, id morbo elidend
perqvam utile eſt, qvod egregiè in Reqviei *Nicol*
præparatione videmus, ubi medicamenta qvàm pluri
ma frigida opio permiſcentur, & exactâ horum miſti
one medicamentum evadit temperatum, qvod febrici
tantibus qvotidianariis, tertianariis, qvartanariis, acuti
& peracutis morbis calidiſſimis maximè convenit.

Quercetanus accuratiſſimus Medicamentorum æſti
mator *pharmacop. dogmatic. cap. 23. fol. m.* 505. reſpicien
morbos prout cauſâ ſuâ vel graviore aliqvo ſymptoma
te ſtipati ſunt (qvâ conſideratione medicamenta ex ſim
plicibus varia cuivis indicationi reſpondentia in una
maſſam congeruntur, qvæ compoſitionis medicamẽto
tum primaria cauſa eſt) Scribit, ad omnes morbos gra
viores, qvippe qvi ſymptomatibus gravibus plerumq
comitati ſunt, Opiata medicamenta ſalubriter à Neote
ricis & veteribus Medicis comparata eſſe, in qvibus ca
ſibus ſępê mirandos curationum effectus præſtent the
riaca, Mithridatium, Antidotus *Eſdræ*, *Adriani*, & ſimi
Imo ipſum Opium, inqvit porrò, baſin & fundamen
tum obire vel in ſelectiſſimis & præſtantiſſimis qvibus
vis antidotis, ſtupendos & ſingulares effectus in gravis
ſimis depellendis morbis prodere, qvales ſunt: Antido
tus Theodoretos, Athanaſia, panchreſtos, Sympho
nos, Ecloge Sotiries, qvorum paſſim innumera & ultr
octuaginta apud ſolum *Myrepſium*, nec multò paucio
res apud *Aëtium* alioſq; veteres videre liceat. Sed nec

ma

magnæ difficultatis foret ad affectus à ſummo vertice ad imum calcem ſigillatim Medicamenta recenſere ex opio confecta. Ut enim opiata fiant appropriata cujuscunqve morbi remedia, adduntur iis ſpecificè qvemcunqve morbum & partem, cui inſidet, reſpicientia, qvalia cephalica, epileptica, cordialia, thoracica vel pulmoniaca, ſtomachica, hepatica, ſplenetica, nephritica, *hyſterica*, arthritica &c. Sic ſi cupimus Laudanum aliqvod Opiatum univerſale, cuilibet morbo depellendo idoneum, addimus opio idque ipſum corrigentibus ſpecificè qvemcunqve morbum & partem qvam obſidet, reſpicientia, ſive ſint cephalica, epileptica, cordialia, pulmoniaca, ſtomachica, hepatica, ſplenetica, nephritica, hyſterica, arthritica, alexipharmaca, febrifuga & ſimilia, habemus ex legitima ac vera horum omnium mixtione ac juſta fermentatione Laudanum opiatum cephalicum, epilepticum, cordiale, pulmoniacum, ſtomachicum, hepaticum, ſpleneticum, nephriticum, hyſtericum, arthriticum, alexipharmacũ, febrifugum; vel ſimile aliud, qvod morbo reſiſtere valet.

Proinde medicamenta opiata ad omnis generis adfectus uſurpantur vel methodicâ curatione, vel extraordinariâ. Methodicâ, qvâ remotis cauſis morbũ ipſum primũ & per ſe contrariis oppugnamus & eliminamus medicamẽtis; extraordinaria verò, qva ſymptomati urgentiori, per neceſſitatẽ compulſi, adhibere cogimur; vera enim curatio debetur morbo, & qvod propriè curatur & curationem indicat, eſt morbus, præſervatio competit cauſæ peccanti, morbo cum ſua cauſa copulato, medicatio ex curatione & præſervatione mixta. Percurato & remoto morbo, removentur ſimul omnia accidentia, ſiqvidem ſymptomatis nulla eſt indicatio nec curatio, niſi vel rationem cauſæ majoris mali habeat,

beat, aut vires profternat, quas confervare eft vitam ipfam fervare, & perdere eft eandem extinguere, qvando vitam aut ipfas vires aut earundem actiones effe necessum fit, fine qvibus nec morbus vinci abigiqve, qvod naturæ fint morborum medicatrices, & vita & incolumitas fubfiftere fervariqve qveant. Vide hac de re *Galenum lib.9. meth. med. cap.* 10. *&* 13. Symptomata rationem majoris mali habent, qvando vel novos procreant morbos, ut cum catarrhus acris hæmoptofin & phtifin, diarrhæam & dyfenteriam biliofam minitatur, vel cum vires maximoperè profternuntur. Symptomata vires profligantia potiffimum funt: vigiliæ, dolores, fluxiones fanguinis immoderatæ ac profufæ, dyfenteriæ ac diarrhœæ continuæ. His fi rationem majoris mali habeant & vehementius urgeant (illi enim occurrendum primò qvod magis urget, feu à qvo majus vitæ difcrimen & periculum imminet) poftpofitâ tantifper methodicâ curatione, operam noftram conferimus. Curatio namque fymptomatum, docente *Galeno* 12. *Meth.* vel officit morbo, eumque auget, ut qvando Medicus qvifpiam in colica ex vitrea pituita nata adhibet opiata minus correcta; vel nihil nocet, nihilqve conducit morbo; vel morbo & fymptomati eft communis. Prior curatio fępê periculo non caret, altera fecurior eft, fed verę curationi infert moram, tertia, cum uno remedio tum fymptoma leniri, tum morbus abigi poteft, & optima & fecura eft, proprieqve morbum non fymptoma refpicit.

Si igitur ex fluxibus alvi nimiis, fanguinis immodica profufione, doloribus, vigiliis, & ex viribus qvibuscunqve refolvendis ad mortis difcrimen æger tendat, tum profectò tempeftivè etiam ex confilio *Galeni*

lib.

lib.12.meth.med. Laudano non ſolùm Opiato illo familiariſſimo, verùm cęteris quoque Opiatis feliciter uti poſſumus, ſcilicet non ignari, habitum corporis nonnihil ex hiſce lædendum, læſionem tamen qvàm mortem potius tolerandam. Quod verò cum grano ſalis de opio crudo ſaltem, nec verè præparato, ac veterum opiatis intelligendum, cum noſtrum Laudanum Opiatum, & qvæcunqve cætera opiata ſic comparentur, ut ſine ulla læſione inductâ vel relictâ, mitigent ſymptomata inſolentia & gravia, aut ſanent adfectus.

Uti autem Curationis accidentium extraordinariæ, ita Laudani Opiati ac confectionum ex opio paratarum ſumendarum ſcopus eſt virium robur, qvem ſi qvis deſerit, aut ultra agit, is crudelis hominis officium facit, qvia unà cum morbo vitam ipſam aufert. Qui verò cubantis deliciis ſubſcribit, ejuſqve voluptatem non ſanitatem pro meta gerendorum habet, adulatoris laudem meretur. Laudani itaque Opiati cęterorumqve opiatorum exhibendorum duplex deſignatur ratio. Alia, qvæ ex ægrotantis deliciis ſubſcribit, altera ex artis præceptis. Qvippe ſi licet ęgrum doloribus obſeſſum methodicâ cura citius & felicius curare, qvi eâdem poſthabitâ dolori tantum eſt intentus, non id ex artis ratione, ſed in ægrotantis favorem ac gratiam peragit. At ſi dolore atrociſſimo vires nimis reſolvantur, hic mitigari, & hæ roborari debent, qvo & morbo reſiſtere, & curationis ſpatio ſufficere poſſit æger; ſpatio enim longiori curari melius cenſeo, quàm brevi viriliter mori. Ubi ſanè qvàm accuratiſſimè omnibus Medicis rationalibus obſervandum, qvod cum Laudanum Opiatum cæteraqve opiata ab illis pręſcribantur, ut vires potiſſimum conſerventur, conſervari autem non poſſint, niſi adhuc ſuperſint, omninò impru-

dentis planè consilii esse, iis jam ita deficientibus, u
nullo pacto erigi vel refici, vel recolligi qveant, &
extinctio coloris insiti sit in propinqvo, eadem ex-
hibere. Siqvidem Laudano Opiato minus ritè præ-
parato, veterumqve aliis datis opiatis, fortè nonnihi
& una vel altera hora citius incideret, qvæ alioqvin : i
procinctu erat, ut ventitaret. Qvapropter prôh do-
lor evenit, ut medicamentis nostris Laudano scilicet
Opiato, vel reliqvis opiatis, si exhibeantur, qvamvi
meliori ratione compositis & conformatis, viresqve
si ullum adhuc auxilium ac medelam admittant, cor-
roborantibus, imperiti nihilominus & malitiosi ho-
mines mortalitatis casum imputent, unde in Medicum
fidelem & remedium efficacissimum, semperqve, si jux-
ta artis medicæ normam detur, innoxium cumulatur &
redundat calumnia; ægris enim, ut sapienter admodum
loqvitur *Galenus* Medicorum fermè princeps *libr.* 9
Meth. Med., *qvorum desperata salus est, nec præsidium*
nec tempus ullum est opportunum : neque convenit illa a-
pud vulgus infamare præsidia, qvæ multis saluti tulére.
Succumbente namqve naturâ & ægri viribus jam per-
sumdatis, videntur omnia remedia sive apta sive inepta
aut parum aut malè ad curationem proficere, eaqve ni-
hil præter infamiam apud imperitos & calumniæ dedi-
tos promerentur, licèt *Galeni libr.* 10. *meth. med. cap.*
10. Consilium sit ex *Thucidide*, sæpè *periclitando ali-*
quid agendum, & *melius esse cum periculo qvippiam ten-*
tare, qvàm ægrum intentatum, ademptâ & præcisâ o-
mni spe sinere emori. Unde *Solenander* Vir in Medi-
cina multæ experientiæ *in Consiliis humanitatis esse et-*
iam desperatis ferre auxilium arbitratur.

Qvando igitur Laudanum Opiatum cæteraqve O-
piata idcircò usurpantur, ut cicuratis curatisqve sym-
pto-

ptomatibus atrocioribus vires conserventur & repullulent, morbus qvidem primò & per se haud curatur. Non tamen per accidens Laudanum Opiatum reliqvaqve opiata etiam hoc pacto data, plurimum ad curationem morbi facere, qvamvis ad solam symptomatum mitigationem adhibita fuerint, negamus. Qvod conciliato somno, ipso etiam *Galeno* teste, morbi causa coqvatur, vigente & restauratâ facultate naturali viresqve contra morbum resurgentes salutariter reficiantur. *Aëtius tetrab.* 4. *serm.* 1. *cap.* 102. Antidotum Pœoniam Opiatam valdè commendat, & multos ex ægris ab ejus usu à somno surrexisse scribit, adeò concoqvendi facultate præstantes, ut obliti sint, an unqvam aliqvid à principio doluerint.

Hactenus de Laudano Opiato cæterisqve Medicamentis opiatis, qvo pacto symptomata potissimum faciēt, pro re nata disseruimus, restat saltem explicare, quâ ratione & symptomatum & morborum medela simul fiant. Sunt autem in genere opiata veterum & recentiorum. Vulgata veterum sunt: theriaca recens, diversa philonia, reqvies *Nicolai*, diaspermaton, pilulę de cynogloss. & simil., de qvibus potissimum intelligendi canones à *Galeno* traditi, ut in eorum exhibitione observentur. Posterior verò ætas magis correcta & emendatiora, & absqve omni periculo tutissimè, cuivis ætati penè & in qvovis morbo usurpanda invenit & concinnavit. Sunt autem recentiorum hęc opiata vel generalia, vel magis ad specialis cujusdam affectus, aut partis cujusdam symptoma directa. Qvæ generaliter omnium morborum & partium qvarumcunqve accidentia respiciunt & consolantur, novo & inusitato veteribus vocabulo (de qvo in capitis hujus

principio ſufficienter jam diximus, qva de re qvoq;
litem nullam qvæſivimus, ſiqvidem parum referat
vocabulis diſſentire, dummodo in rebus conſenti
mus) Laudana vocarunt, qvorum multæ deſcriptio
nes & compoſitiones, qvas part. 2. ſumus adductum
ſub variis Clariſſimorum virorum titulis circumferun
tur. Egregiæ ergò & nunquam ſatis laudabiles ſunt Lau
dani Opiati utilitates, qvas benè Clariſſ. *Guilielmus Fa
bricius Hildanus* in *reſponſ. ad D. Döringium epiſtol.*
Hernia uterina perpendens, in hæc incidit verba: *quàm
præſtans medicamentum ſit Laudanum, eis, qui egregi
ipſius operationes aliquando viderunt, notum eſt.* Not
lem tamen, cum eo abuteretur, *mortem ſibi intuliſſe obſer
vavi.* Et Excell. *Libavius*, qvi ſupra eruditionis m
dicæ aleam provectus eſt, *de Laudanis* in genere inqv
ea ſive anodynâ vi valeant, ſive narcoticâ, certum eſt
eſſe antalgica, & ſalubriter dari contra dolores, ſi ſ
mul ritè & prudenter tum præparentur, tum exhibean
tur. In legitima igitur & vera Laudani Opiati præpar
tione ac juſta exhibitione totum conſiſtet negotium
Si enim legitimè & verè præparetur, ac in juſta doſi ex
hibeatur, optatos ſucceſſus peragit; ſi verò malè pr
paretur, ac in majori, qvam decet, doſi exhibeatur, tr
ſtem & infelicem eventum nobis oſtendit, ac plerum
qve necem infert; qvò maximè etiam non *Libavius* ſ
lùm noſter, ſed alii qvoqve Viri in Medicina & Ar
Spagyrica prẹſtantiſſimi, ut Fabric. *Hildanus in epiſt*
non ſolum. reſponſ de *Hern. inteſtin. ſed centur. quoque*
obſervat. Chirurgic. 60. *Anton. Guntherus Billichius lib.*
obſervat. ac paradox. Chymiatric. cap. 2. *Angelus Sa*
cap. 9. *&* 10. *Opiolog. Ioh. Baptiſt. ab Helmont in Tract.*
cui Titulus. Ius Duum-Viratus p.m. 243. *N.* 62. *&* de
Morboſ. p.m. 334. *N.* 23. *Paulus* Neucrantz *de purpu*

ca-

cap.30. p. 461. 462. *Sennertus lib. 6. Medicin. pract. part. 7. c. 1. Quercetanus in respons. ad Aubert. p. 3. 4. 7.* cùm præclarè admodum de hujus Laudani Opiati operationibus, ejusque felici & infelici successu scribunt, respexerunt. Juxta quorum, præcipuè verò *Libavii* & *Hildani* amussim & accuratam regulam si qvorundam Laudanomastygarum obstrigillationes & cavillos examinemus, facilè objectionum vanitas in lucem prodibit. Siquidem exempla à Laudano exhibito infelicis ac mali successus, quę allegantur à *Fabricio Hildano, Sennerto* & aliis, nihil aliud demonstrant, quàm illud vel non ritè præparatum, vel intempestivè, imprudenter, nec rationaliter exhibitum aliquando nocuisse, quod & de scammonio, colocynthide, elaterio, cycamino, aut non correctis, aut intempestivè nec ex ratione datis etiam nullo refragante, adfirmare licebit. Cujus rei exempla passim extant. Primum adducimus ex *Foresto lib. 28. observat. 47.*, ubi ait: in nosocomio fœminæ decumbenti opium purum putum exhibitum, quæ alterâ die sit inventa mortua. Multiplex nobis hîc ad manus potest esse responsio. Sinceri primum & incorrecti omninò opii usum non admittimus, quamvis ab exteris per *Ægyptum* & *Natoliam* atque. alibi id innoxiè, ut pòstea sumus locuturi, non minimâ quantitate, neqve rarenter devoretur, & inter venena specialiter sic dicta à quibusdam propriè non refeatur, saltemqve iis, quæ quantitate noceant, accenseatur, neqve quibusdam in oris etiam moderatâ dosi sit deleterium, nec illa producat symptomata, quæ à copiosè nimis ingesto, vel ex sylvestri & non hortulano multoque papavere promanante evenire autores prodidere. Et pisi magnitudine salubriter devorari, ipse *Dioscorides libr. 4 cap. 60.* scripserit, passimqve apud

 Me-

Medicos ad semiscrupulum satis temerariè, attamen absqve discrimine usurpatum esse, videamus. Planè ergò, ut diximus, & prorsus incorrecti opii usurpationem reprobamus, qvod pro naturarum varietate & proprietate, & imprudentium novitiorumqve Medicorum inconsiderata adhibitione, periculum conciliare aut inferre possit, cum alioqvin idoneâ præparatione, mistione & fermentatione ad omnis generis morbos & symptomata pręcipua ex & cum eo possint pręsentissima comparari remedia, qvæ idoneè usurpata, semper salutaria, & nunquam sint noxia. Iccircò eleganter admodum *Quercetanus pharmacop. dogmatic. c.* 23. ità loquitur: *Opium si rectè præparatum fuerit, quod paucis horis facillimo negotio fieri potest, ex pernitioso & noxio soporiferoqve, utile & vivificum anodynum redditur.* Secundò Opium purum in excedente nimium qvantitate exhibitum fuisse, patet & ex altero exemplo, qvod ibidem recenset *Forestus*, cum ait: aqvam nenupharis & plantaginis, adjecto scrupulo dimidio opii, cuidam mulieri exhibitum, & (qvod maximè miramur) nullam attulisse noxam; nil mirum si & hæc aliqvid pernitiosius passa fuisset; vel enim alteri, qvæ extincta est delicatior fuit temperatura, viresqve debiliores, & ad casum jam pronæ, aut major qvantitas exhibita est; utrinqve malè & imprudenter actum, qvod sinceri, qvod incorrecti usus sit initus; nihil hoc ad Laudana. Agit enim ibi *Forestus* de non correcti, nec permisti, nec cum convenientibus vehiculis imprudenter propinati opii usu infeliciore. Historia, qvam Laudano mastygæ ex observationibus *Plateri* de Medico ex usu narcotici ter repetito mortuo objiciunt, incommodè allegatur; non enim significatur, qvale fuerit Narcoticum, an purum Opium, an pharmacum opiatum, vel

vel aliud quid de genere narcoticorum, & num ſincerum vel correctum: neque etiam quantitas ſumpti deſignatur. Terna verò exiguo temporis ſpatio repetitio cum ipſi fuerit exitialis, apertè abuſum & non verum nec legitimum uſum ipſi obfuiſſe apparet. Nullum enim remedium tàm bonum & felix, qvod per abuſionem non fiat malum. *Fabricium quoque Hildanum in reſponſor. ad Cl. Döringium epiſtol.* fruſtra nonnulli hîc quoque allegant; ejus enim verba, ut antea jam adduximus, & adhuc repetimus, ſunt clariora. *Quàm præſtans Medicamentum ſit Laudanum, eis, qvi egregias ipſius operationes aliqvando viderunt, notum eſt. Nobilem tamen cum eo abuteretur, mortem ſibi ipſi intuliſſe obſervavi.* Ecce quomodo is de abuſu loquatur, quod de vero uſu impertinenter allegatur. Sunt enim juxta vetuſtiſſimi & ſapientiſſimi *Herophili* ſententiam, autore *Galeno*, 6. κατ τοπ. 3. Medicamenta, ſi prudentis & rationalis Medici conſilio adhibita fuerint, auxiliares Deorum manus; ſi ſiniſtrè, id quod culter in manu pueri aut furioſi. Ubi notandum, pharmaca tum demum nomen hoc & elogium mereri, ſi prudentis, inque rationali Methodo exercitati Medici, vicaria manu tractentur, propinenturque. Si enim imprudentes ac imperitas, vel audaculorum Chirurgorum, vel fraudulentorum agyrtarum vel anuum ac herunticarum aliarumque ſciolarum Medicinæque cognitionem ſomniantium manus incidant: quid mirum, ſi vires nomenque amittant; nec adjumenta ſed nocumenta; non Deorum manus, ſed rapaces Plutonis hami fiant? ſanitatem ſiquidem non reſtituunt, ſed deſtruunt: vitam non producunt, ſed deducunt rapido curſu.

ad Lethen ſtygiumque littus
Unde te nullæ referent Carinæ,
ad regnum canis inquieti,
Unde non unquam remeavit ullus.

Opiatorum itaque Laudanorum uſus nulli noxius eſſe poterit, niſi opium vel non ritè præparatum, miſtum & fermentatum, vel non dextrè & minus rationaliter exhibitum. Cæteræ verò Laudanomaſtygarum objectiones, quæ contra utiliſſimum ac ſummè neceſſarium Laudani Opiati uſum afferri poſſent, faclè ſi rectè ponderantur, divelluntur. Objiciunt qvidem nonnulli, purgandi vim in papavere ſylveſtri, qvam obſervavit *Plinius hiſtor. natur. lib.* 20. *cap.* 19. emicare etiam in opio. Agnovit eandem etiam in opio & ſali adſcripſit *Quercetanus* d. *medicin. priſc. philoſoph. lib. c.* 8. *p.* 79. Opium amarum eſſe ait, ratione ſalis. Ex eodem ſeparato à ſuo oleo ſeu ſulphure narcotico, purgans fit, haud minus ſanè, qvàm ex omnibus amaris, ut gentiana, centaurio minori & ſimil., ſeparato nimirum dextreque præparato eorundem ſale. Et hanc qvoqve vim illuceſcere in Laudano Opiato apertè proponunt. *Ioh. Baptiſta ab Helmont.* enim *Ius duum-viratus inſcripto libro text.* 62. *p.* 314. meminit Opiati veſperi exhibiti mane per vomitum rejecti cum ſuſpenſa tuſſi & ſcreatuum generatione. Item experientia crebra docuit poſt circa noctem horâ nonâ exhibitum Opiatum Laudanum ad grana ij. iij. manè alvi fluxum & vomitum crebrum inſeqvuta. Verùm hîc reſpondemus primò, quòd vis purgatrix in opio, ſeparato in eo ſulphure narcotico latens à *Quercetano* & aliis ſaltem ſali ſuo amarulento adſcribatur. Verum an ſalia, quorum uſus rariſſimus eſt, purgandi vim habeant, visqve purgandi opio ritè correcto ex hoc principio adjudica-

rii

ri possit, adhuc sub judice lis est. *Saladinus d. Esculo in suo Compend. aromatoriorum* salibus vim purgandi adscripsisse dicitur, salemque Indum omnium amarissimum & acerrimum seu violentissimum, omnemque salem calcar aliarum medicinarum appellâsse. *Bulcasis Arabs in Dispensator. Servitoris tit. in* Capitulo, *quod continet modum præparationis salium & proprietates eorum*, in *purgando*, & *aquæ salsæ vires*, idem traditur docere *Quercetanus in respons. ad Anonym. c.* 8. Omnem vim medicamentorum purgatricem in spiritibus Mercurialibus, Antimonialibus & Arsenicalibus juxta propriam cujusque naturam contineri, & ex illis proficisci, antimonialesque omnium crassissimos ac magis corporeos ac terrestres ex sale suam originem ducere tradit. Verum enim verò distinctione res expediri posse videtur. Salia alia à natura seorsim repræsentantur, & generatione secundi & tertii modi prodeunt in lucem, ut in thermalibus aqvis: alia incineratione vegetabilium, vel calcinatione quorundam mineralium concinnantur, & hęc generatione primi modi oriuntur. Priora purgandi vim habere testatur experientia. Purgant thermę Carolinæ, Tetucianæ & salinę earundem concretiones. Posteriora non item, quantumvis ex plantis etiam amarissimis, ut absinthio, Carduo benedicto, Centaurio minori, gentiana & similibus parentur. Stimuli & facultatis abstergentis locum partim etiam dirigentis vicem sustinent. Stimulant autem dum humorum vitiosorum fermentationem adjuvant.

Sal aliàs foliorum Senæ, humorem melancholicum evacuare scribitur. Verum in hoc, ceu in cæteris salibus pauca purgandi vis continetur: experientia qvoqve contrarium testatur; nisi enim cum aliis purganti-

bus permiſceatur, vix aut ne vix quidem aliqvid præſtare poterit. Neque hanc ſententiam infringunt *Saladinus & Bulcaſis*: Loqvuntur enim illi de prioribus naturalibus.

Quercetanus, dum de poſterioribus intelligi vult, deſeritur & ſuccumbit. Quomodo enim ἄνω καὶ κάτω ſtimulant opiata? Reſpondemus: ſubſiſtentibus inviitis humoribus, natura & expultrix vegeta irata, ſeu archeus laceſſitus indignabundus excretionem tandem molitur; accidit quandoque ob opii non ritê præparati ac crudi qualitatem venenoſam, cum ventriculus nimirum æque ac inteſtina jam ſatis ex morbo debilitata, laceſſita humores excrementitios tàm per ſuperiora quàm inferiora ſummo conatu extrudunt, quod à Laudano Opiato ſuis correctoriis cordialibus ac ſtomachicis medicamentis ſatis munito non eſſet exſpectandum. Ἀναστομωτικὴν δύναμιν τῶν φλεβῶν, vim venarum ora aperiendi nonnulli Laudano Opiato etiam tribuunt. Ita Clariſſimus *Hofmannus libr. 2 Medicam. officinal. cap. 169. §. 15.* contra opiata diſſerit, noſtrum Opiatum, inquiens, quominus eſſe credam Laudanum Opiatum *Paracelſi*, unicum facit experimentum, quod cepi. Adactus clamoribus cujuſdam Colici dedi gran.ij. in Syrupo de Chamæmelo, unde nihil lucri mihi præter mictionem cruentam. Itidem *Petr. Borellus Centur.4. obſerv.57.* recenſet, Medicum ægro ſomni conciliandi gratiâ Laudani Opiati duplicem dediſſe doſin, immemorem, ei venam nuperrimè ſectam fuiſſe. Quare dum membra languentia & inſenſilia hoc ſomno reddita eſſent, effluxit ſanguis è brachio, adeò, ut ejus effluvio nocturno perierit. Hîc meritò iterum reſpondemus, qvod ora vaſorum aperiendi vis ἡ καθ' ἑαυτὴν nullo modo per ſe opiatis competat.

petat. Primus æger Hoffmannianus sine dubio colicâ symptomaticâ laborabat, à calculo renum dependente, qvo moto vascula renum læsa sanguinem stillarunt; In altera historia Borelliana non opii vi, sed indecente brachii motu apertâ venâ sanguis emanavit. Laudanum Opiatum igitur ritè exhibitum, nulli obfuisse, aut etiam obesse posse, satis demonstravimus; de aliis autem Laudanis Opiatis ac cæteris confectionibus opiatis minus ritè præparatis ac exhibitis judicium nostrum prolixiùs perhibere, animum non induximus. Id tamen saltem qværimus; si opiata, in quibus nec tantoperè opium castigatur, corrigitur & emendatur ac ritè miscetur, maximè prosint, & ex iis ad omnia omnium morborum sæviora symptomata cum fructu maximo comparata sint remedia, qvomodo non Laudanorum usus maximè utilis & planè innoxius esse queat.

CAPUT II.

Opii appellationem, formam, locum, electionem ac collectionem monstrat.

LAudani Opiati naturam ejusque operationes egregias ac laudabiles ex arte perscrutari non possumus, nisi prius basis ipsius propriæ, qvæ Opium est, & à qvo denominationem obtinet, veram indolem ad examinis incudem redigamus. Opium igitur Vocabulum Græcum sonat, *κατ᾽ ἐξοχὴν ὄπον* sive *ὄπιον* appellatum, tanquam ad stupefaciendum placandosqve dolores valentissimum. Lusitani vocant *Amfiam*, Arabes verò, qvos Indi seqvuntur, appellant id *Ofium*. Turcę nomine *Maslaç* illud dignantur: à *Nicandro* verò *Alexiph. t. 15. μήκωνος δάκρυ* lacryma papaveris indigitatur. Cujus opii autem diversa genera,

pro

pro regionum diversitate, dari censet *Iohann: Fragosius histor. Medic. exotic. cap.* 12. diciturque eidem gummi vel lacryma papaveris herbæ valde cognitæ, quæ in *Castilia* vocatur *dormidera*, destillans ex capite plantæ fisso vel scarificato. *Adamus Zaluzanius lib. 2. meth. rei herbar. c.* 13. Opium sativi papaveris succum liqvoremqve gummeum vocat, scapo inciso genitum, κατ᾽ ἐξοχὴν ὄπον sive ὄπιον appellatum, tanquam ad stupefaciendum, placandosque dolores vehementissimum ac valentissimum, sapore perqvam amaro, odore vehementi, gustu acri, & objectum flammę flagrantem. *Ioh. Schröderus Pharmacop. Medico-Chymic. lib.* 4. *class.* 2. *p. m.* 194. Opium lachrymam vocat, quæ stillavit ex capitibus papaveris, dum maturescebant, leviter incisis. Clariss. verò *Mœbius instit. Medic. lib.* 5 *part.* 2 *sect.* 2. *c.* 32. Opium describit quòd sit liquor viscidus ex papaveris capitibus incisis profluens, amarus & calidus, ob lentum & fœtidum sulphur stupefactivus, proptereaque noxius, nisi benè corrigatur. Et Cl. *Sennertus lib.* 6. *class.* 12. *cap.* 5. *natural. scient.* Opium succum ex nigri papaveris capitibus in regionibus calidioribus incisis extillantem & condensatum statuit; Laudat Thebaicum. Est autem ipsi amarum, odore gravi, soporiferum ac narcoticum, dolorum immanitatem sedandi, aut sensus potius stupefaciendi vim habens. *Hippocrati & Græcis* Opium hoc planè fuisse ignotum, historię testantur. Olim optimum opium misit regio *Thebaica* non urbs *Thebarum.* Hodie ex *Cairo Ægypti*, & *Adena* tractu *Arabiæ* ad mare rubrum sito, insuper ex *Syria* & *Alexandria* advehitur; Item ex *Indiæ Orientalis Cambaia* & *Decan* in vicinas regiones, exindeqve in ceteras terræ partes transportatur, ut habet *Pelshoverus d. Opio. Ioh. Schröderus lib. & class. jam citat.* Ob regionum diversitatem, ex qui-

qvibus Opium affertur, triplex illud colore diſtinctum conſtituit { 1. album, affertur ex *Cairo*, forte eſt Thebaicum.
2. Nigrum & durum, ex *Aden*.
3. flaveſcens magis & mollius ex *Cambia* & *Decan*. }

Et hoc Opium Cambelanum Curioſiſſimus Medicamentorum æſtimator *Schröderus* prętantiſſimum cenſet, qvoniam ponderoſum, denſum, inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaveris) ac graveolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloën accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens, facile ſolutu; adulteratum, ſi diluatur, liqvorem croceo colore tingit. Ideò dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur liquorem croceo colore tingat ob glaucium admiſtum. Clariſſ. *Simon Pauli* verò in ſuo eruditiſſimo *quadripartit. claſſ.* 3. Opium Thebaicum præ cęteris eligit: non tamen intercedo, inquit, ob ſacram veterum autoritatem, ut ſi Opio Thebaico hoc die potiri qveamus, id præ cæteris opii ſpeciebus eligamus. Et qvis certò adfirmare aut jurare auſit hoc tempore ex nigro papavere ſtillâſſe.

Colligitur illud Opium, *Plinio*, *Avicenna*, *Dioſcoride lib.* 4. *c.* 61. & *Tabernæmontan. lib.* 2. *ſect.* 6. *c.* 1. teſtibus ex papavere nigro. *Bellonius* verò *lib.* 3. *obſervat.* 15. Turcas ex albo leviter inciſo opium iſtud elicere, quotidianoqve uſu ad ℥ß, vel ℥j. nomine *Maslac* aſſumere ad conciliandam ſcilicet animoſitatem docet. Cujus autoritate, cum multos in tractanda Opii hiſtoria niti videamus; rarus verò is liber ſit, nec omnium, ob pretii magnitudinem verſetur manibus, è re eſſe ob egregiam *Bellonii* de opio ſententiam arbitramur, ut ex eo inte-

integrum modò laudatum caput hûc accersamus: qvod sic habet: *Observatione maximè digna est conficiendi apud Turcas opii ratio, præsertim in Achara, Carcachara, Spartada, Emetelinda, aliisqve oppidis Paphlagoniæ, Cappadociæ, & Ciliciæ: Agros papavere albo conserunt, ut nos tritico, sed eâ consideratione, ne singuli Rustici plus serant, qvàm familiam habeant ad id colligendum sufficientem. Colligunt autem eâdem, qvam Autores tradiderunt, ratione. Papaveris capita jam formata leniter inciduntur; atqve ex vulnere emanantes lacteæ guttæ, paurumper inspissari sinuntur.* Sunt *qvi denas libras colligant, alii sex,* alii *plures vel pauciores, pro operarum, qvas in colligendo adhibuerint, diligentia: Nam hoc negotium in latifundii satione non versatur, sed in legentium numero & diligentia. Nisi hujus opii tantus apud Turcas esset usus, nostrâ opinione commercium ejus periisset, quemadmodum multarum aliarum rerum, qvæ amplius non cognoscuntur. Cæterum nemo est Turcarum, qvi illud non emat, etiamsi asperum solum haberet, ejus dimidium in opium impenderet; qvod pace & bello semper circumferet. Asiæ minoris Iudæus Mercator nobis asseruit, singulis annis 50. Camelos opio oneratos educi ex Paphlagonia, Cappadocia, Galatia & Cilicia, qvi in Persiam, Indiam, Europam, aliasque exteras regiones, & per universum Turcicum imperium illud importent.* Cui *difficulter fidem adhibuissemus, nisi sigillatim nobis enarrâsset, qvantum colligeretur in singulis vicis Paphlagoniæ, Cappadociæ, Armeniæ minoris & Gallogræciæ, addebatqve, majore adhuc apud Persas in usu esse, qvàm apud Turcas. Periculum autem facere volentes, qvantum qvis opii devorare posset sine noxa, Ianissarum nobis familiarem, & singulis diebus opio vesci solitum ejus drachmæ semissem in nostra præsentia devorasse animadvertimus. Postridie illum apud*

negotiatoris tabernam reperientes, illi integram drachmam dari curavimus, qvàm unico bolo devoravit, nec qvidqvam incommodi inde sensit, præterqvam qvòd temulentus qvodammodo videretur. Hac opii manducandi consvetudo jamdudum apud Turcas invaluit; Illius etenim esu animosiores sese fieri, neqve belli ericula formidare existimant. Cum Turcarum Impe-ator bellum gesturus, militum delectum facit, toa provincia Opio ferè spoliatur. Vulgare apud eos est, bi mutuò objicere, Tu edisti Opium, qvemadmoum si quis apud alios nationes alteri objiciat, ipsum emulentum esse. Diu usi sumus contubernio Armenii cuusdam Christiani, opium coram nobis sæpius devoranis: sed & nos eo degustato, nullam aliam noxam deprendimus, nisi qvod pectus nobis excalefaceret, cerebrum onnihil perturbaret, somniaqve turbulenta induceret. Si apaver in Europa, videlicet Gallia, Germania, vel alia coleretur, arbitror, opium perinde colligi posse, atve in Asia, modò necessaria cura in eo legendo adhiberer. Nam Asia minor non minus frigida est ipsâ Galâ. Fieri potest, ut qvod ad nos adfertur, adulterinum t: solent enim Mercatores illius qvantitatem augere, anqvam per provincias distribuatur. Qvoniam porrò servavimus, qvibus notis ejus delectus faciendus sit, e- subjicere voluimus. Optimum est amarum, gustu cado, fauces incendens, flavescens leoninorum pilorum modo, massam veluti ex granulis diversi coloris coactum; legen- enim opium, ea grana in papaveris capitibus collecta coerent, & in placentulam qvodammodo coëunt; odor irosus & gravis: & licèt refrigerantium ordine reponar, fauces tamen incendit. Iam in placentulas cogitur ium in ipsa Asia minore qvatuor uncias vel se-libram n pendentes: ac merçatores qvæstus gratiâ illud multi-

plicant;

tiplicant; ſic *ut maſſa ex Venetis officinis delatæ libram quaſi pendant.* Hactenus *Bellonius.* A qvo cum nec *Garcias ab Horto*, neqve *Nicolaus Brixianus*, Regis *Navarræ* qvondam ſtabuli Præfectus (cujus *Scaliger Exerc.* 175. meminit) latum ungvem abſcedere appareant; hi verò omnes oculares Opii colligendi fuerint arbitri, facere aliter non poſſumus, ſalvis aliorum calculis, qvàm ut planè arbitremur, olim fortè, ex nigro papavere eum in modum, qvo *Dioſcorides lib.* 4. *cap.* 60. tradit Opium fuiſſe tantum collectum; hodie verò ex albo idem colligi. Et proculdubio hæc non poſtrema cauſa eſt, ut cum album papaver nigro ſit longè innocentius, qvòd hoc ſeculo non tàm facilè, qvàm olim à Priſcis obſervatum, crudum Opium noceat; aut ſi noceat, tamen facilius & tutius rectâ præparatione inſtitutâ corrigatur, qvàm ſi ex nigro papavere adhuc opium colligeretur.

Licêt verò Opium ſuccus ſit papaveris, ratione tamen diverſi parandi modi, nomen duplex obtinet: *μηκώνιον καὶ ὀπὸς*, autore *Dioſcoride lib.* 4. *c.* 65. Meconium ita paratur: *τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκτρίβουσι διὰ πιεστῆρος, καὶ τρίβοντες ἐν θυΐα, ἀναπλάττουσι τροχίσκους καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον μηκώνειον, ἀδρανέστερον τοῦ ὀποῦ.* *Papaverum vaſcula cum foliis tundentes torculari exprimunt, mox in mortario teretes paſtillos formant. Vocatur autem illud meconium, multum opio ignavius.* *Quercetanus pharmacop. reſtitut. cap.* 25. Meconium ita præparat. ℞. Capit. papav. floribus rubris (collect. cum primi flores jam explicati apparent;) q. v. Contunde in mortario marmoreo, affunde hydromel vinoſum vel vinum generoſum ad eminentiam 2. digitorum, digere in B. M. dies aliquot [12. 15.] & incipiat rubeſcere. Exprime & inſpiſſa, vel [ad modum

qve

qvo alia resinosa extracta coagulantur (dum adhuc calet, & liqvida est, in frigidam aquam immitte, & residebit opium ad fundum. Opium verò juxta *Dioscoridem lib. & cap. jam citat.* ita paratur: ὀπίζοντας δὲ δεῖ, μετὰ τὸ τὰς δρόσους ἀνικμασθῆναι, περιγράφειν μαχαιρίῳ τὸν ἀστερίσκον, ὥς μὴ εἰς τὰ ἐντὸς διατρῆσαι, καὶ ἐκ πλαγίων δὲ τῆς κωδίας ἐπ' εὐθείας ἐκτέμνειν ἐξέτι πολῆς. καὶ ἀποψᾶν τὸ δάκρυον ἐπερχόμενον δακτύλῳ εἰς μύακα. ἢ πάλιν ἐπιπορεύεσθαι μετ' οὐ πολὺ εὑρίσκεται. δεῖ δὲ ἐν παλαιᾷ θυίᾳ τρίβειν, καὶ ἀποτίθεσθαι ἀναπλάσσοντας. *In colligendo autem liquore seu lacryma, cum aruerint rores, oportet stellulam in summo papavere sic scarificare, ne altius ad interiora vulnus descendat. Oportet itidem vascula ex obliquo recta secare, destillantemque lacrymam digito in conchulam detergere: postmodum redire: iterum detergere, & hoc aliquot dies continuare. Invenitur enim continuò concrescens. Idem sequenti faciendum. Hic succus in mortario vetere, in postillos formatur.* Inter opium ergò & meconium, uti ex dictis liquet, hæc constituitur differentia: Opium lacryma est, quæ stillavit ex capitibus papaveris, dum maturescebant, leviter incisis: Meconium verò succus ex iisdem expressus, ut scribunt *Matthiolus, Garcias ab Horto, Cordus, Fragosus, Bellonius* & alii. Meconium hocce papavere aliquantò magis refrigerare & torpefacere, sed usu tamen periculosius, Opium verò tum ipso papavere, tum meconio multò ad refrigerandum & stupefaciendum potentius esse scribit Divinus ille *Fernelius lib. 6. meth. med. cap. 5.* E contrà verò Clarissimus *Tabernæmontanus Rei Herbar. lib. 2. sect. 6. cap. 1.* Meconium ex papaveris nigri imprimis floribus & capitibus expressum opio adhuc periculosius ac damnosius judicat. Eligitur quidem expetiturqve ad usum medicum

ὁ μὲν ὀπὸς, vulneratione qui exſudat. Sed cum opium in tanta copia ad nos adferatur, non verum opium id eſſe, ſed potius meconium, veriſimile eſt. Et quare opium meconium ſit periculoſius, cauſam non videmus.

Hîc autem non immeritò quæſtionem hanc moveemus, qvomodo fiat, qvod per univerſam *Mauritaniam* & *Aſiam*, freqvens ſit opii uſus? Siqvidem ejus uſui, teſte *Garcia ab Horto libr. 1. aromat. 4.* ita aſſveverunt, ut eo abſtinentes periculum vitæ incurrant, qvod etiam *Chriſtophorus à Coſta de Opio* ſcribit, dum inqvit: *Vulgatiſſimus eſt apud Aphricanos & Aſiaticos Opii uſus, & cujus uſui ita aſſveverunt, ut etiam abſtinere neqveant ſine manifeſto vitæ diſcrimine. ipsâ experientiâ comperi, dum Indico mari in Luſitaniam redirem. Etenim eâdem navi vehebantur captivi Turcus qvidam natus in Aden, & alii tum Turci tum Perſæ & Arabes; qvi clam aliqvantulum opii ſecum detulerant, qvo propter penuriam veluti medicamento uſi erant. Eo abſumpto, Turcus ille Adenſis ad me, heus tu, inquit, qvandoqvidem curandorum ægrorum in hac navi provincia tibi data eſt, certò ſcias, niſi mihi & meis ſodalibus opium præbueris, biduum nos non ſupervicturos. Cum vero negarem, opium me habere, reſpondit: Illud ergò eſt unicum remediũ, qvo nos, qui opii uſui aſſvevimus, liberari queamus, ſi ſingulis diebus manè cuique puri vini hauſtum propines; licèt nobis admodum arduum ſit & tædioſum, quod arti noſtræ adverſetur, ſed quoniam noſtra ſalus ex eo dependet, neceſſariò ferendum eſt. Ex illius igitur præſcripto vinum omnibus dedi, liberatique ſunt, & intra menſis ſpatium vinum amplius guſtare noluerunt, nec illis obfuit opii defectus, cujus uſus jam in deſuetudinem abierat: imò cum illis deinde vinum & opium dare vellem, neutrum cupiverunt.* Conf. fer *Fragoſum, hiſtor. medic. exotic 12.* Hîc eò reſpi

endum esse putamus, quòd in illis hominibus agiles omnino mobilesque sint spiritus omnium operationum autores, quorum quietem & reparationem per usum opii sibi conciliant, quapropter *Garcias ab Horto* eam ob causam frequentem opii usum Mauritianis esse dicit, ut lassitudinem ex laboribus animique fastidia tollant. Qvod autem ex ejusdem defectu vitæ periculum incurrant & ex frequentiori usu nihil damni percipiant, consuetudo in causa est, quam rectè naturam alteram appellamus.

Nec non simul quoque hîc notamus, per nomen *Maslach*, qvod ut *Renodæus*, & etiam *VVeckerus lib.* 1. *Antidot. Special.* ∫. 16. scribunt, Turcis in *Natolia* & per *Asiam* minorem, præcipuè Janiceris, in usu quotidiano est, cujus ad animositatem comparandam in prælia ituri plusculum sumant, non Medicamentum aliqvod ex opio & aliis compositum, sed verum opium intelligi; appellant illud *Amfiam*, *Afion*. Navigatores autem Indi teste *Scaligero sect.* 1. *Exerc.* 175. pro certo adfirmant, *Amfiam* sive *Afion* esse opium. Etsi verò nomen *Maslach* non apud omnes occurrat; rem tamen ipsam satis Autores omnes describunt. Sunt tamen hodie, qvi id opium esse negant, adducti autoritate *Leonhardi Thurnheuseri*, *qui sui herbar. lib.* 1. *cap.* 29. ex cervariæ succo *Maslach* parari scribit, idque ex secreta Turcarum relatione sibi cognitum fuisse scribit. Etsi verò, apud omnes non sit in usu *Maslach*, tamen ut etiam hac in re veritatem Clarissimus *Sennertus* inqvireret, scripsit eo nomine Patavium ad Cl. virum *Bucretium*, eumqve rogavit, ut *Venetiis* apud Turcas, vel alios, qvos hujus rei notitiam habere putaret, hac de re inqvireret. Percontatus ergò ille est primò hac de re Dn. *Ioh Bapti-*

 stam

ſtam Sylvagium Genuenſem, Reipublicæ *Venetæ*, apud Turcarum Imperatorem interpretem, peritiſſimum linguarum & morum gentium orientalium. Is hoc primò negavit, Turcas prælium inituros tale quid quo animoſiores ſe morti opponant, devorare; imò graviſſimè prohibitum eſſe, ne quis prælium acceſſurus quicquam earum rerum vel deguſtet, quæ mentem quocunque modo turbare queant. Id autem quod nimirum præliaturis addit, prædeſtinationem eſſe; quam de vita & morte hominis ab ęterno factam eſſe à Deo credunt. Ubi enim dimicandum eſt, Imperatores, vel Duces belli ſuos quisque adhortatur, ſe præſtent ſtrenuos, memores ſe pro Deo ſanctaque fide majorum pugnare, etſi quod periculum impendeat, ſe immunes nihilominus à morte futuros eſſe, ſi ita æterno Numini viſum fuerit, ſin aliquid ſecius fortè contingat, jam jam Martyres ſe ſciant eſſe, quibus cœlum apertum ſit. Deinde *Maslach* quod attinet, idem retulit, habere Turcas medicamenta quædam, quibus frequenter utuntur, quæ primùm hilares reddunt, at mox, præſertim ſi copiâ peccatum ſit, inſanos; inde in ſomnum conjiciunt, quo varię rerum jucundiſſimarum imagines omninò repræſentantur. Et quidem talia duo præcipuè habere, quorum primum patrio ſermone *Afion* dicitur: alterum *Bongelic*, Et *Afion* nihil aliud eſſe, quàm opium noſtrum, quod iter facientes aſſumunt, ut hilarius tempus perdant, feſſique redeuntes ſvavius dormiant. Aiunt enim poſt ejus uſum ſibi ſomnia jucunda objici, & choreas pulcherrimarum virginum ſibi videri. At ſi ſæpius id ſumant, inſenſati quaſi redduntur, minusque ut antea, animo ſemper valent. Quin etiam ſi aſſveſcant hujus uſui, fieri quàm ſæpiſſimè ſolet, ut quâ horâ ſumere conſveverant, niſi eâdem ſollicite

re-

repetant, jam malè ſe habeant, ac ſi conſvetudo fuerit vetuſtior, in animi deliqvium cadant. Triſtes fiunt toto vitæ tempore, & ad omnia animi officia inhabiles redduntur, nec redire ad ullam hilaritatem qveunt, niſi fucata ſit, & arte uſuqve opii parata. Quæ cauſa eſt, cur ii, qvi animo ferè nobiliori præditi, & ad res gerendas nati, tanqvam rem infamem & impiam exſecrentur, ſicqve inter plebeios tantùm vilesqve animos locum inveniant. *Bongelic* autem electuarium eſt ex melle paratum foliis & ſemine cannabis pulveriſatis, qvod in maximo uſu & freqventiore adeò qvàm opium habent, cum langventem ventriculi vim ipſis colligere videatur. Conjicit tamen & hoc homines in eadem pericula, cum delirantes reddat, & ſomnum capiant (qvem conciliat ſimiliter) gigantes pugnare ſibi videantur, ignesqve & civitates ardentes. Etſi igitur vox *Maslach* non omnibus nota, nec ubiqve obvia ſit, tamen medicamentum ſimpliciter ex opio, qvod eo nomine circumfertur, vel opium ipſum eſt. Et hac de re unanimis eſt conſenſus non tantum Turcarum ſed & Chriſtianorum, qvi nihil aliud pro *Maslach*, qvod in *Turcia* emerunt, qvàm opium monſtrant.

CAPUT III.

Opii temperamentum an ſit calidum vel frigidum?

DE papaveris lacryma ſeu opio ingens inter veteres & recentiores omni tempore ſuccrevit qvæſtio, qvâ ſcilicet qværitur; an opium illud ſit calidum vel frigidum? Antiqva eqvidem multorum eſt opinio, opium eſſe frigidum, & qvidem in ſummo & qvarto gradu.

Dioscorides lib. 4. cap. 65. Opii virtutes refert ad refrigerationem, incrassationem & exiccationem. Ὁ δὲ ὀπὸς, inqvit, καὶ αὐτὸς. ψύχων ἐπι πλέον καὶ παχύνων καὶ ξηραίνων ληφθεὶς, βραχὺ ὅσον ὄροβος, ἀνώδυνος ἐστι, καὶ ὑπνοποιὸς καὶ πεπτικός. Βοηθῶν βηξὶ, καὶ κοιλιακαῖς διαθέσεσι. *Succus papaveris majore refrigerandi, crassescendi & siccandi vi ervi quantitate sumptus, dolorem lenit, somnificus est, maturat, tussibus & colicis affectionibus succurrit.* Modos agendi pariles; parum tamen mutatos in opiatis agnoscit Galenus 12 *meth. Med cap. 8.* Ὅσα δὲ διὸ ὀπίȣ καὶ ὑοσκιάμȣ, καὶ τῶν ὄντως ψυχόντων σκευάζεται φάρμακα, ψύχει τε αἷμα καὶ ξηραίνει πάντως· τȣ̃το δὲ ȣ̓ μόνον, ὥς αἰσθήσεσι ναρκωτικὰ χρήσιμα καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ ὡς στενίσαντα καὶ παχύνοντα τὴν τῶν ὑγρῶν λεπτότητα καὶ τὴν θερμότητα ἐμψύχοντα. *Ex papaveris succo quæ parantur medicamenta & alterco, frigidis, suâ naturâ frigida sunt & sicca. Hâc ratione non solùm ut sensui stuporem inducentia, salutaria sunt, sed etiam ut humorum tenuitatem cogentia & crassantia: præterea vehementem calorem refrigerantia.* Item *Fernelius 6. Meth. Med. cap. 5. Opium tum ipso papavere, tum meconio multò ad refrigerandum & stupefaciendum potentius, desperatis duntaxat levioribus auxiliis admovendum in ardore summo & intolerabili cruciatu cum exquisito somno. Nam sensus obstupefacit, tenues & acres defluxiones coërcet: sed nisi moderatum & correctum fuerit, periculi plenum existit; devoratum enim mortiferum est: oculis admotum caliginem & rugas inducit. surdastrasque reddit aures, & partes omnes ad motum sensumq́ue, torpidiores factas, excrementis tandem opprimit. J. C. Scaliger d. subtilitat. contra Cardan. Exerc. 140. Ægypto,* ait *frigidissima nasci, argumento est Opium*

Hi omnes ex effectu Opium ſummê eſſe frigidum colligunt, propterea qvòd calorem inſitum opprimat, ſomnum profundum introducat, totumqve cerebrum & omnes ſenſus ſtupefaciat. Hînc *Scribonius Largus lib.d.compoſit.Medicam.c.* 48. opium facere gravedinem, gelationem & livorem artuum, frigidosqve ſudores manare, præterea ſpirationem impedire, mentem ſoporare, ſenſusqve alienare ſcribit. Et Clariſſimus *Iohan.Freitagius lib.d.opio cap.3.p.m.* 25. hoc argumento etiam utitur: certum eſt, inqvit, frigus ſoporem, torporem, immobilitatem, tandemqve ipſam caloris extinctionem & mortem inferre, qvod ii, qvi ſummo ſæviente frigore, noctu præſertim, & per nives iter faciunt, experiuntur, qvorum aliqvi aut penitus interierunt, aut ſphacelata membra reportarunt.

Verum enim verò omnes ejuſmodi effectus jam enarrati ſunt frigoris externi, quod eſt in aëre hyberno, qui vel Ruſticis notiſſimi ſunt, & quos multi in locis frigidiſſimis ſæpè ſuo magno cum damno experiuntur. At cardo quęſtionis hic in eo ſaltem conſiſtit, an opium & alia narcotica, ſimiliter ut aër hybernus frigefaciendo, ſtuporem & ſoporem inducant, imò ipſam mortem qvandoq; inferant: qvod negatur. Vt enim primò quiſpiam à frigore elementari ſtuporem contrahat, vel planè emoriatur, ſummâ eâqve in toto aëre ambiente, conſiſtentis actione opus eſt. At opium in exigua quantitate ſumptum & ſubito ſoporem inducit. Id qvod aliqvot aqvæ frigidæ atomi vel nivis librę præſtare neqveunt. Et qvis credat, ut etiam Clariſſimus *Sennertus lib.*1. *prax.med.part* 2.*cap.* 1. *qvæſt.* 1. dixit, ab opii aut Laudani opiati granis duobus vel tribus aſſumptis corpus à febre ęſtuans ita refrigerari poſſe, ut illa refrige-

 ratio

ratio à ventriculo usque ad cerebrum pertingat, qvod nec aqvæ frigidæ satis magna copia hausta præstare potest? Et cum licèt qvidam in aëre frigido satis diu versetur, vel etiam aqvæ frigidæ penitus immergatur, non statim in stuporem incidat vel moriatur: qvomodo opium ano saltem inditum frigiditate suâ id præstare potest? Nonnullos autem ex opio ano saltem indito mortuos esse historiis aliqvot probat *Marcellus Donatus histor. Med. Mirabil. lib.* 4. *c.* 18. *Rhases*, inqvit, 9. *Continent.* scribit, se vidisse ex supposito opio qvosdam mortuos fuisse. Et *Galenus* 2. *d. morb. vulgar.* asserit, qvod suppositum fuerit opium in ano qvorundam ad mitigandum dolorem, ex qvo mortui sunt. *Et Avicennas in fluxus Cura* sic scribit; vidimus, qvi supposuit sibi collyrium (est autem Collyrium *Avicennæ* suppositorium) ex opio & mortuus est. *Gattinaria* in *Comment.* 9. *ad Almans. cap. de Soda Cholerica* scribit, se vidisse in qvadam muliere nobili, qvæ cum stetisset per plures dies, qvod non dormierat, Medici decreverunt, ut illi supponerent suppositorium qvoddam longum opiatum, qvod cum fuisset factum, statim cœpit dormire, Medici autem præceperant ancillis, qvod cum cœpisset dormire, extraheretur illud collyrium, qvæ ipsum omittentes non extraxerunt, taliter autem profundata fuit mulier in somno, qvod nunqvam evigilata est, imò perpetuò dormit. Narrat *Nicolus serm.* 2. *sum.* 2. *tract.* 2. *cap.* 4. se vidisse puerum, cui immissum fuit Enema cum opio doloris colici immensi sedandi causâ & mortuum fuisse. Idem *Nicolus serm.* 2. *cap* 11. scribit, se vidisse puerum, cui suppositum fuit Opium propter tenasmonem, qvi extinctus fuit illicò ab ipso, imposito. *Antonius Maria Betta Comm. in* 4. *fen. lib.* 1. *Avicenn.* tradit, à se visum, qvod qvædam de Mutinensi familia Charandinorum,

rum, cum jam per multos dies vigilâsset, & nullo levi ingenio potuisset dormire, jussit Medicus sibi imponi suppositorium cum notabili quantitate opii, ex qvo factum est, ut per diem & noctem profundissimo somno dormierit, à qvo tandem multis administratis auxiliis, relevata est, & licèt per multos annos postmodum vixerit, stupida tamen & veluti amens remansit. *Alexander Benedictus lib. 3. cap. 6. prax.* Scriptum reliqvit, *Patavii* accidisse, qvod Justinianus Patritius Venetus in dentis cruciatu convellere jussit molarem unum ex magnis dentibus, & cum dolor ingens perseveraret, svadentibus nonnullis opio sæpiùs in cavum indito supremo somno correptus fuit. Literis mandavit *Cardanus lib. de subtilitat. cap.* 18. Eqvitem qvendam victorem, depositâ galeâ, ut respiraret, ab invidis copioso intus illito opio extinctum fuisse.

Refert qvoqve *Zacutus Lusitanus prax. Medic. admirand. lib.* 1. *observ.* 61. Hispanum qvendam, cui vehementissimo auris dolore laboranti medicamenta ex opio in aurem posita fuissent, illicò ingenti tremore concussum, stupidum & veluti amentem evasisse, è præcedente vertigine veluti sideratum perpetuò obdormivisse. *Idem observat. seqventi* narrat, qvendam auris dolore inflammatorio laborantem imposito suppositorio opiato extinctum fuisse. Qvę omnia, quomodo opium in tantilla qvantitate non assumptum, sed uni saltem parti admotum frigiditate solâ præstare valuerit, si qvis nobis ostenderit, ejus sententię libenter & ultrò calculum subjiciemus.

Deinde elementare frigus tactu statim percipitur, ut in glacie, nive, aqva, aëre frigido liqvet. At si qvis opium etiam in magno pondere deglutiat, vel ano suppositorii instar imponat, nullum frigus, sed potius calo-

rem & ardorem percipiet. Si qvoqve aër externus cum frigore partis alicujus externæ calorem extinxit, efficit, ut ea emoriatur & Sphacelo corripiatur, qvod nunqvam opium præstare potest. Si enim à narcotico qvodam medicamine extra applicato cutis ne qvidem stupida & indolens reddatur, qvomodo eam gangrænâ aut sphacelo correptam reddere possit, qvod certè confirmat *Fel. Platerus prax. tract.* 1. *lib.* 1. *cap.* 5. *p. m.* 185., scribens, se nunqvam deprehendere potuisse, qvòd à narcotico extra cuti applicato ea stupida & indolens reddatur, licèt ut certi aliqvid cognosceret, massam opii emollitam podagrâ laboranti extra applicâritt. Et si opium qvoqve summam induceret frigiditatem, omnia frigida id præstarent, qvod verò nemo adfirmabit. Neq; enim aqva frigida hausta, neqve glacies vino injecta vel liquefacta idem præstant. Multa insuper dantur hypnotica & narcotica medicamenta propriè dicta, qvæ non frigida, sed potius deprehenduntur calida, ut vinum, lolium, allium, lupulus, crocus, sem. cannabis, anethi, styrax, tabacum & alia. Vinum vim narcoticam habere rectè statuit *Platerus prax. tract.* 1. *lib.* 1. *cap.* 2. & testatur id experientia. Eadem vis inest lolio, qvosdamqve à panis è lolio confecti esu primò in levem qvendam amentiam, hînc in somnum profundum longumqve incidisse, refert *VVierus d. præstig. Dæmon. lib.* 7. *cap.* 13. Styracem calefacere extra controversiam est, & tamen soporem afferre docet *Dioscorides lib.* 1. *d. mater. medic. cap.* 68. & *Galenus* 20. *d. composit. medicam. sec. loc. cap.* 1. *in fin.* & 6. *Epidem. comment.* 5. *t.* 13. Anethum calidum est, & nihilominus somnum conciliat, teste *Galeno* 6. *d. simpl. medicam. fac.* Eodem modo sese res habet de semine cannabis, nuce moschata; nucleis Persicorum, amygdalis amaris, absinthico

lupulo, allio, croco, tabaco & aliis, quæ omnia omnium confessione calida sunt, & tamen somnum conciliant. Reliqva etiam, qvæ frigiditate somnum inducere putantur, omnia frigida non sunt. Nam ut de papavere vulgari tantum dicamus, cujus semen frigidum esse creditur, cum tamen oleum ex eodem exprimatur, qvod flammam alit, & ad lucernas eodem modo ut oleum olivarum, lini, cannabis, raparum adhiberi potest. Opium vulgò frigidum, & qvidem ultra tertium gradum statuitur, verum si ejus qvalitates & vires, qvæ potissimum in vi narcotica & hypnotica consistunt, diligenter accuratèqve perpendamus, calidum id esse animadvertemus, ut prolixè & accuratè hoc qvoqve demonstravit Clarissimus *Döringius tract. de opio sect.* 2.

Qvæ omnia autem, ne hinc quis cavillandi occasionem sumat, non ita statuimus, ac si vis narcotica & hypnotica à caliditate sola pendeat, alias enim omnia calida in eodem gradu constituta essent hypnotica & narcotica, qvod planè falsum deprehenditur, sed qvod vis illa occulta sit, cum calidis tamen partibus, qvas Chymici sulphureas nominant, potius, qvàm cum frigidis conjuncta; qvæ sulphurea substantia naribus saltem addita & hausta somnum inducit; qvo pharmacopæorum famuli, dum aqvas hypnoticas destillârunt, à vaporibus illis exhalantibus naribus acceptis, profundè soporati, suo comprobant exemplo. Clarissimus Freitagius cap. 2. in doctissimo suo *de Opio ac medicamen. opiat. tractat.* operosè probare annititur, calorem somnum non inducere, ac *Platerum*, *Doringium*, cæterosque Medicos doctissimos acutissimosqve ineptiarum & stultitiæ alio loco arguit: verum hoc, quod ipsis impu-

putat Clariss. *Freitagius*, nunquam docent. Sicuti enim vis alexipharmaca & purgans est qvidem in pluribus medicamentis calidis, non tamen est ipsa caliditas, sed solum cum ea conjuncta est; ita etiam vis narcotica & hypnotica, est qvidem in pluribus medicamentis calidis, sed non est ipsa caliditas. Qvo argumento satis firmo & probabili omnia ea, qvæ admodum ingeniosè contra opii temperamentum calidum à Cl. *Freitagio cap. 2. tractatus sui de opio* proferuntur, divelli possunt. Quãdo verò Medici doctissimi ac in arte spagyrica præcipuè exercitati demonstrant, medicamenta hypnotica & narcotica esse calida, id eâ pręcipuè intentione faciunt, ut ostendant falsum esse, vim hypnoticam & narcoticam in opio latentem pendere à frigiditate, ut qvæ in illo vel nulla vel minima deprehenditur. Et sanè hoc si observâsset Cl. *Freitagius cap. 3. tract. d. opio p.m.* 24. contradictionem viris doctis impingere sibi non proposuisset, qvando scribit: Mirabile est, qvod propugnantes solius caliditatis in opio, cum docuerunt, qvo pacto calida vaporosa sint soporifera, nihilominus hos effectus non calori vaporoso, seu, ut loqvuntur sulphuris halitui, in qvo νάρκωσιν omnem ponunt, sed occultæ qvalitati supra elementorum & apertarum crasium conditionem agenti adscribunt, non attendentes ea quæ summis primarum qvalitatum gradibus & virtutibus armata sunt, etiam in tenui qvantitate grandes edere effectus. Verum horum nemo unqvam fuit, qvi caliditati, seu sulphureæ substantię, qvatenus talis (multa enim sunt calida & sulphurea, qvæ non sunt narcotica) vim narcoticam tribuit, sed omnes eam ab occulta qvalitate, qvæ in sulphurea substantia consistit, deduxerunt. Plures enim in eodem subjecto posse esse qvalitates omnes physici in totum adfirmant.

De-

Deinde frigiditatem opii multi ex correctione per medicamenta calida probare conantur, argumenta verò eorum qvæ adferunt, & à Clariſſ. qvoqve *Freitagio cap.* 5. magni æſtimantur, nullius ferè momenti ſunt. Fatendum qvidem eſt, antiqvos opiatis ſuis confectionibus multa calida admiſcuiſſe, ſed ex falſa hypotheſi id fecerunt, cum ſcilicet opium ſummè eſſe frigidum putarent. Si verò calida qvædam qvalitati opii narcotici reſiſtunt, ut caſtoreum, ruta, crocus, Myrrha &c. id non præſtant qvatenus calida (alia enim calida ejus gradûs id non faciunt) ſed vi ſpecificâ, qvæ qvalitati narcoticæ eſt adverſa.

Opium igitur temperamento ſuo erit calidum; & longè ſanè firmiora ſunt argumenta, qvæ id ipſum probant, & agnoverunt etiam non antiqvi ſolùm, ſed recentiores etiam Medici ac Spagyrici imprimis partes in opio calidas. *Matthiolus* in Comm. ad Dioſcoridem *lib.* 4. *c.* 60. in verba majorum penitus juràſſe non videtur, opium potius qvalitates calidæ qvàm frigidæ ſtatuit, ubi inqvit: qvamvis opium, qvarto exceſſu frigidum ſtatuatur, tamen ſi ex ſapore & effectu rerum temperamenta & qvalitates cognoſcuntur, opium noſtri uſus (qvantum ego qvidem deprehendere potui) non modò guſtu amarum percipitur, ſed etiam acre, adeò ut paululum in ore detentum lingvam & palatum exulceret, unde haud dubiè colligi poſſe putaverim, calidiſſimas illi ineſse qvalitates, cujus rei fidem augere poteſt, qvæ ex eò prodit, odoris gravitas. Veruntamen ne impudentis aut arrogantis nomen ſubeam, qvod in hoc omnium ferè Medicorum ſententiam deſtruere velim, eorum judicio rem hanc æſtimandam relinqvam, qvi ante nos opii tum qvalitates tum facultates diligentiſſimè expenderunt. Huic eleganter qvoqve ſubſcribit

Cu-

Curiosissimus medicamentorum perscrutator *Libavius* *lib.2.Batrach.cap.13.*dicens; De opio multi multa: ego verò cum non pœnitendæ eruditionis & experientiæ viris id effectu potius qvàm qvalitate, & eo etiam analogo, frigidum statuo, aliàs potius calidum, qvamqvam sensus obtundat, qvod non fit frigore primæ qvalitatis, sed naturæ spiritu adverso. Et Clarissimus *Schröderus Pharmacop. Medico-Chymic. lib. 4. Class. 22.* de opii hujus qvalitate ita mentem suam explicat: De caliditate & frigiditate (opii scilicet) maxime controvertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti amorore, inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi &c. Alii cum majoribus frigidum id demonstrant virtuti scilicet insistentes narcoticæ, qvam obtinet. Disputatio, mehercle, citra necessitatem. Etenim statuatur calidum, reputetur frigidum, qvid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, ut metuenda inde inferri possit incommoda. Veruntamen calidum potius dicendum esse qvàm frigidum, potiores evincunt rationes: nec obstat vis narcotica, utpote qvæ non à frigiditate, sed occulta qvalitate procedit. Similem enim νάρκωσιν observare licet in nonnullis peste correptis, febribusve malignis & ardentibus: in qvibus sanè qvicunqve narcosin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret. Clarissimus Sennertus *libr. 6. prax. part. 7. cap. 1.* argumenta varia, quibus opii caliditatem demonstrat, adducit. Primò, inqvit, Opium calidum esse, probat ejus inflammabilitas. Qvod argumentum acutissimus Freitagius *tract. d. opio cap. 3. p.m. 23.* non solvit, dum scribit, pinguibus rebus omnibus, etiam non vehementer calidis, hoc commune esse. Omne enim

pin-

pingve inflammatur; ſive id facilè, ſive difficulter fiat, propter partes ſulphureas & oleoſas, quæ omnes ſunt calidæ. Et qvod Camphoram objicit, incertum per ęqve incertum probat. Nam camphora & ipſa naturâ calida eſt. Idqve probat etiam *Leonhardus Iachinus in 9. Rhaſis cap.4.* qvia odore eſt acri & penetrante, ſapore acuto, qvalis ferè eſt in pipere, velociſſimè ignibilis eſt, inſtar naphtæ, ac vigilias inducit, cui aſſentitur *Coſtaeus in Avicenn.* Secundò, opium caldum eſſe, docet ejus gravis odor. Tertiò, ſapor amarus. Quartò, qvod fauces, & labia adurit. Qvintò, ſitim excitat. Sextò, animum inflammat & accendit. Septimò, ad Venerem ſtimulat. Octavò, pruritum excitat. Nonò, ſudorem provocat; Qvæ omnia caliditatis, & qvidem non levis, ſed inſignis argumenta ſunt. Idem planè cum Clariſſ. *Sennerto* ſentiunt doctiſſimus Dôringius & Excellentiſſimus *Rolfincius. Ille tractat. d. Opio ſect.2.* Opium ita calidum putat, qvoniam amarum, acre, ut lingvam vellicet, fauces incendit, ſitim excitat, odorem gravem habet, facilè inflammatur, animum efferat, Venerem concitat, pruritum excitat, ſudorem ciet, dura emollit & diſcutit. *Hic* verò Autor celeberrimus *lib.4. ſect. 3. Chym. in art. form. redact. cap. 7. p. 249.* nulla frigidæ temperiei, plurima potius calidæ in opio adeſſe argumenta adſerit. Sapor, inqvit, amarus, caliditatis argumentum: at Opium amariſſimum. Odor gravis & teter, penetrantiſſimus, inflammabilitas caliditatis indicia. Sudorem provocat Opium, effectu ſanè calido. Tȣ̃ κνησμȣ̃ pruritûs meminit *Dioſcorides loco citato*, & qvidem tanti, ὥς τε διεγείρεσθαι ὑπ᾽ αὐτȣ̃, ut qvidem idem ſumit, ſummo profundo licèt corripiatur, tamen ab excitetur.

At

At prurigo caloris signum. Effectus tamen hic, medi-ocri ut solet sumi dosi, rarò apparet. Hînc ex eff. ctu qvoqve acutissimus *Zacutus Lusitanus libr.* 1. *d. Medic. princip. Histor. Dub. XXXV. p. m.* 102. Opium non esse ita frigidissimum medicamentum, ut ibidem notat *Matthiolus in comm. citat. Capit. Dioscorid.* credit. Nam non modò gustu amarum, sed & acre percipitur, adeò ut paululum in lingva detentum, os, palatum, ipsamqve exulceret, qvare calidissimas illi inesse qvalitates planè statuit. Nec non potest non mirari *Paulum Æginetam lib.* 7. *tit. d. papav. Avicenn. lib.* 2. *tract.* 2. *c.* 526. & omnes ferè de opio scribentes, qvi ipsum in qvarto gradu frigidum esse unanimiter asseverant, qvod etiam *Galenus* 8. *sec. loc.* 3. & *Avicenn.* 4. 1. *c.* 3. confirmant, id omnibus stupefacientibus fortius esse existimantes; qva de causa mortificare corpora, & ad immedicabilem frigiditatem deducere adfirmant, supremam ac excellentem frigiditatem illi concedentes. Sed cum opium amarissimum sit, ut fatentur omnes, & amara omnia & exulcerantia calida sint, utpote à caloris excessu pronata, ut 4. *simpl.* 17. 21. & alibi docuit *Galenus*, cur opium erit frigidum, & non calidum. Manifestum ergò tandem redditur, opii qvalitates primas potius calidas esse qvàm frigidas, cum insignem amaritiem & aliqvam acredinem habeat, facillimè flammas concipiat, odorem gravem ac fœtidum exspiret; etenim, ut jam dictum, ipse *Galenus* amaritiem non frigoris sed caloris effectum statuit, qvicqvid contradicat *Averrhoes lib.* 5. *coll. c.* 27., qvem seqvitur *Valleriola lib. Enarrat.* 4. Odor autem Philosophorum decretis consentientibus caloris est soboles, unde frigida sunt inodora, ut patet in glacie, nive, aqva pluribusqve metallicis. Verùm de caliditate & frigiditate non opus est, ut admodum soli-

lici

[f]iciti ſimus. propterea qvòd effectus, qvem ſaltem qvæ[r]imus, totius naturæ facultatem ſeu qualitatem oc[c]utam ſulphuris narcotici in opio contenti, ut poſtea [f]umus diſſerturi, ſeqvatur.

CAPUT IV.

Cum verò Opium ab aliis Medicorum Principibus frigidum, ab aliis verò calidum ſtatuatur, nonne miſtæ alicujus eſſe poſſit qvalitatis, ita ut caliditatem leviorem & fugacem frigiditatem contrà validiorem & contumacem habeat?

MEdicorum ac Phyſicorum non pauci ut *I. C. Scaliger Exerc.* 175. *de ſubtil. contra Cardan. Capivaccius lib.*7 *practic.c.*9. *Renodæus lib.*1. *d. mater. medic. ſect.* [1]0. *c.*1. *Ioh. Sperlingius lib.*7. *inſtit phyſic. cap.*6. *qvæſt.*3. *Ioh. Freitagius lib ſingulari*, ut vocat, *de opio cap.* 3. Item *Conciliator, Valleſius, Mercurialis, Eraſtus* & alii medium [t]enere conantur, dum qvalitates opii diverſas pronun[t]iant, ut patet in *Capivaccio* præſertim, *Renodæo* & *Frei[t]agio*, qvibus opium eſt miſtæ qvalitatis, ita ut calidita[t]em leviorem & fugacem, frigiditatem contra validio[r]em & contumacem habeat. Hinc etiam frigidum [a]bſolutè pronunciatur opium ſecundum *Capivaccium*, qvia frigidæ partes & qvantitate plures ſunt, & qvalita[t]e ſeu gradu intenſiores, qvàm calidæ: frigidæ enim in [q]varto gradu ſunt: calidæ in tertio.

Vidit jam olim hujuſmodi intricatiſſimam antino[m]iam *Matthiolus ad libr. citat.* 4. *Dioſcoridis*, qvi ſuperio[r]i victus argumento, nimirum qvod opium non ſolùm [g]uſtu amarum, ſed & acre percipiatur, adeò ut paululum [i]n lingva detentum os palatum, ipſamqve exulceret, ca[li]dum eſſe opium confirmat. Luſtrarunt qvoqve eam [i]ngenioſiſſimus *Coſtæus* & ſubtilis *Mongius in comm. lib.* 2.

tract. 2. cap. 526. Avicenn. Sed dubii difficultate perterriti *Averrhoës* solùm de hac re sententiam legendam monent. Hîc ergò Autor *libr. 2. collig. cap.* 27. saporem amarum, non perpetuò oriri ex caliditate, sed ex frigiditate pronunciat, & posito exemplo in opio id confirmat: qvem deinde secutus fuit *Valleriola lib. 5. Enarrat. 4.* Sed qvàm falsum hoc sit, nemo non videt. Nam *Galenus lib. 5. simpl. 26.* amara meatus repurgare, abstergere, extenuare, incidere humorum crassitiem adfirmat. Insuper ab infarctu expediunt, extra verò admota, sordida ulcera repurgant, lichenes, impetigines, alphos, lentigines, & cætera, qvæ cutem inficiunt, delent, ut ait *Avicenna lib. tract 1. cap. 3.* & *Galenus 4. simpl. 18. 19.* Provocant menstrua, conferunt saniei excreationi è pectore & pulmone, phlegma crassum & induratum abstergunt; quæ operationes quàm contrariæ sint affectibus ortis ex frigiditate, patet; nam frigidum impingit, obturat, retinet, incrassat & cohibet. Confer. *Sennert. in paralipom. ad lib 6. practic. med. IV, ad part. 7 cap. 1.* Occurrit *Vallesius. libr. 9. controvers. cap. 5.* dicens, nihil impedire, rem aliquam posse existere excellenter frigidam, quæ tamen nonnullas calidas sortiatur partes, quarum occasione amara fiat, ut cicuta, quę frigidissima cum sit, amaritudinem non exiguam obtinet: est enim amarum, quatenus amarum, calidum, licèt aliâ ratione possit esse valde frigidum. Non satisfacit responsio. Intelligendum enim hoc non est, de iis quæ summè sunt amara, sed de aliis, quę cum aliquali amaritudine aliis etiam saporibus constant; nam Cichorium, rosa, aliaqve quàm plura inveniuntur, quæ cum amaritudine frigiditatem obtinent exuperantiorem; hæc enim velut dulcia acria cum sint, mixta aliis saporibus refrigerantibus

act.

actionem suam exercere non possunt, ab illis enim vincuntur & obumbrantur: Hoc manifestè voluit *Galenus libr. 4. simpl. cap. 7.* in hunc modum scribens: *Corpus omne adstringens, ab aliis, quod sensu animadverti posset, qualitatibus sincerum perpetuò comperi, expertiendo frigidum: quin etiam nonnulla ex iis, quæ qualitatibus mixta erant, nempe quæ modicè dulcia, aut amara, aut acria, apertè quoque refrigerantia reperi, scilicet cum in iis adstringendi refrigerandique facultates ita vincerent, ut alias obscurarent.* Adhuc melius forsitan volunt nonnulli hîc dicere: Opium medicamentum licèt frigidissimum, habere tamen amaritudinem in parte externa & superficiali, ratione cujus exulcerat & calefacit, maximè quoniam amaritudo excellens cum sit qualitas, poterit, ubicunque fuerit, elucescere, etiamsi pluribus contrariæ qualitatis partibus sit admixta. Nam si in heminæ aquam, inquiunt, opinionem suam magis confirmantes, aloës momentum injicias, totam ipsam amaram reddes. Sic vomitus pituitosus amarus percipitur ob exiguam bilis portionem illi permixtam. Sic Psyllium, porrò ajunt, in internis partibus non mediocrem habet caliditatem, & in externis & superficiariis valenter infrigidat. Ex *Avicenna libr. 2. tractat. 1. cap. 1.* & *Mesue tract. d. simpl. medicament. tit. de Psyllio.* Sic plurima alia ob varias, quæ in illis insunt contrarias qualitates in diversis partibus sitas, contrariis & valdè inter se distantibus pollent facultatibus. Sic lentes in superficie nitrosam habent calidam & expurgantem vim, cum medulla sit frigida & sicca. Sic brassica, squama æris, rhabarbarum laxante & adstringente constant, facultate. Sic lacti triplex inest substantia, triplex temperamentum,

& triplex actio *ex Galeno 3. aliment. 15.* Præter qvas tres temperies particulares unam demum habet, cujus gratiâ lactis naturam servat. Id in rebus accidere debet, qvæ miscentur, omnibus; sic de opio qvoqve dicendum, id cum ingenti amarore posse esse summum frigidum. De qvo argumento doctissimus *Mercurialis lib. 2. de venen.* admodum argutè differit.

Præprimis autem Clarissimus *Freitagius libr. suo de opio cap 3. p. 19. 20. & 21.* pro hac sententia tanqvam pro aris & focis dimicat, opiumqve propter diversas, qvibus constat, substantias, diversas edere operationes potiores tamen esse summi frigoris partes, multis argumentis, qvę nos non pigebit, licet prolixa, hîc adscribere, demonstrat. Calorem inquit, opio inesse, qui cum sensibus pugnare non decreverit, inficias ire nequit, veros etiam vivosque frigiditatis effectus edere & non tantum molestum frigoris sensum partibus imprimere, & ab applicatione sæpè relinqvere, uti in sorore sua expertus est *Forestus*, sed & somnos soporesque graves, torporem, stuporem, anęsthisiam, caloris non tantum oppressionem & imminutionem, verum etiam aliqvando extinctionem, si intemperanter & inscitè usurpentur, moliri, quæ omnia esse irrefragabilia summi frigoris effecta & argumenta, extra omnem est dubitationem, unde à veteribus in qvarto frigiditatis gradu collocatum est. Nimis ineptum foret, porrò ait, asserere, ea quæ frigiditatis propria sunt, fieri à calore, & contrà. Licèt enim ab uno succo, cui opii nomen, utriusque proficiscantur effectus, tamen non secundum idem & ad idem, hoc est, ab una eademqve ejusdem facultate naturali, quæ uniformiter ex se & juxta se semper agit, producuntur. Qvocirca rectè concluditur, ad instar cæterorum, quæ diversas & contrari-

as

as edunt operationes, è diversis opium constare, & compositum esse substantiis, qvod de rhabarbaro partim laxante & adstringente, aloë venas recludente & claudente ac consolidante, camphora, peto, aliisque prædicatur. Mista misceri, qvod alibi prolixius demonstravimus, variæque mistionis partes sub generali aliqva temperatura, in rebus naturalibus comprehendi, uniusqve formę dominio, à qva gubernentur & conserventur, subjugari & submitti, vel ipsa animalium corpora nos docere possunt. Cum à causa naturali, quæ pro indole sua semper uniformiter agit, contrarię eduntur actiones, harum aliæ ab ipsis per se, alię per accidens, aut pro diversitate subjectorum; in qvibus fit operatio, veluti cum sol uno eodemque calore, liqvefacit glaciem & ceram, lutum verò indurat, & lapides coagmentat, aut qvod res una eademqve diversis constet substantiis, ex qvibus diversę promanant actiones, fieri necessum est, id quod in opio luculenter apparet. Artificiosa enim torrefactione, subtiliores ejus vaporosæq; partes, in qvibus caliditas, amaror cæteræq, agitationis spirituum, & pruritus, ardoris in gula, aphrodisiæ lasciviæ hærent causa, primò magnam partem exspirare, frigus excedens, qvo somnos profundiores demumqve soporem & stuporem conciliat, non nihil mitigari, *Galenus* ex doctrina & monumentis veterum nobis reliqvit 2. *&* 3. *lib. d. composit. medicam. sec. loc.* Qvemadmodum verò hâc ratione primò subtiliores & calorificę partes exspirant, & frigidæ nonnihil mitescunt, ac de rigore suo remittunt, ita in corpus demersum facilius in actum deducitur juxta partes calidiores & tenuiores & spirituosas, unde initio spirituum animalium agitationes & dementiæ & audaciæ & impetus, sitis, pruritus per corpus, & in venerem irritationes, qvę omnia-

 cum,

cum pro diversorum temperamentorum dispositione: etiam diversimodè alios atqve alios exerceant; ipsa verò frigidiore ejusdem substantiâ ad operationem veniente, qvod serius propter crassitiem in qva hæret, & frigus aliquandiu naturæ reluctans contingit, subseqvuntur algor totius, torpor, spirituum segnities & qvasi ligaturæ, sopores, anæsthesiæ, comata, cari aliæque soporiferarum affectionum; & qvia majus à frigore & torpore periculum, & in symptomatibus, qvæ à calidis acutisqve adfectibus dependent, qvalia sunt tenuium acriumque humorum fluxiones, vigilię, & magna dolorum pars mititandis, ejus est usus, veteres qualitatis qvâ maximè nocet, si indebitè usurpetur, & qvâ summopere prodesse qveat, dum ritè & rectè adhibeatur, videlicet frigiditatis duntaxat mentionem fecerunt, & in qvarto frigidorum ordine collocârunt, tantumqve horum corrigentium, qvibus frigoris effectus excedentes, veluti torpores, somni immoderati & noxii possint emendari rationem habuerunt & adsignârunt, & in hoc genere Castoreo, qvod cerebrum, nervos, nervosasqve partes maximè respicit & tuetur, contraqve omnes algores cæterasqve injurias munit, suffragante adprimè *Galeno*, primas detulerunt. Ex qvibus omnibus, ut porrò dif ferit, ni fallor, satis manifestè daret, diversas in opio inesse substantias & partes, majoremque existere vim & exuperare qvalitatem, in qvibus resederit frigiditas, neqve hanc à mixtura calidorum ita cicuratam, qvin sit opus ad salutarem ejus usum alia benignæ qvalitatis corrigentia adjicere. Diversas in opio partes, & in iis calidiores primam suam exserere operationem, deinde frigidiores, & ab his noxam imprimi graviorem, liqvet ex *Prospero Alpino*, & *Bellonio*, qvi tradunt, Ægyptios & Turcas vesci opio ac

com

comparandum alacritatem, audaciam, venerisqve appetitum, verùm addunt, opii devoratores, etsi ejus usu se rectè habere, & minimè lædi asserant, tamen frigidiores reddi, functiones esse deteriores, ebrios ac torpidos ferè perpetuò apparere, fieri comatosos, stupidos, inconstantes, modò adfirmare, modò negare, adeò qvod caveant cum ipsis tractare & conversari, ut etiam in dicterium, convitio non absimile, qvod sibi mutò objiciant, abierit, tu edisti opium, non aliter qvàm cum nostrates alicui temulentiam vel ebrietatem exprobrant. Verùm qvi pro opii calore sentiunt, idqve putè & purè calidum faciunt, alia insuper, qvibus pugnent, argumenta adducunt, ex qvorum censu non infirmum hoc est, qvod facilè flammam concipiat: qvod tamen pingvibus rebus omnibus, etiam non vehementer calidis commune est. Neqve enim id, qvod facilè ignem recipit vel admittit, protinus calidum est, teste *Scaligero exercitat*. 104. *l*. 8. Sic camphora qvia pingvis est, facilè accenditur & ardet in aqvis, & qvia frigiditatem aqveam possidet, refrigerat, idqve propter partium diversitatem, qvam ipsi etiam in *Nosologia* Petræus assignat. Hactenus ille *Freitagius*.

Verum enim verò, ut paucis saltem ad prolixas illas Clariss. *Freitagii* rationes respondeamus, fatemur eqvidem, in opio, ut in omni corpore misto diversas inesse qvalitates. De hoc verò saltem qvæstio nobis est, an frigiditas, an verò caliditas in opio prævaleat? ubi rectè responsione nostrâ qvibuscunqve caliditatis in opio oppugnatoribus ita occurrimus, cum tot caloris in Opio sint indicia, ut inflammabilitas, gravis odor, sapor amarus, sitis excitatio, animi inflammatio & accensio, veneris stimulus, pruritus, sudoris provocatio & simil. fieri non posse, ut Opium in

qvarto gradu sit frigidum. Etenim si in qvarto gradu frigiditatis ponantur sive quatuor partes frigidæ, sive ex sententia *Alchindi* sedecim partes frigidæ respectu unius calidæ, qvomodo cum isto gradu, & tot partibus frigidis adhuc tertius gradus caliditatis, qvem in opio respectu partium calidarum admittunt, consistere, & tot partes calidæ cum tot partibus frigidis in quarto gradu esse possunt. Et qvomodo in isto excessu frigiditatis tot adhuc manifesta caloris indicia esse possunt, frigiditatis verò nulla. Et si in aliis medicamentis, ut rhabarbaro, aloë &c. qvæ diversis partibus constant, partes diversæ separari possint, cur non idem in opio mistæ hujus qvalitatis propugnatores hactenus præstare potuerint. Imò si vis soporifera est in partibus frigidis, cur calidis per evaporationem & tostionem partibus separatis, opium non redditur magis soporiferum, cum tamen contrarium experientia testetur, & nimiâ tostione vis hypnotica dissipetur. Qvòd verò ab eadem causa diversæ actiones proveniant, fit ob diversas qvalitates. Ut enim in vino & spiritu vini, croco, tabaco, lolio, anetho, caliditas primò spiritus turbat, postea vis narcotica eosdem sopit; ita etiam ab opio & opiatis medicamentis idem fieri potest. Opium autem nimiâ suâ frigiditate totius corporis algorem, torporem, sopores & stupores inducere adfirmat qvidem Cl. *Freitagius*, sed non probat. Nititur falsâ potissimum hypothesi. Non entis nulli sunt effectus. Qvod autem camphoram objicit, in eaque illam partium diversitatem, qvarum aliæ sint inflammabiles, aliæ frigidæ, monstrat, incertum per æqve incertum probat. Camphora enim & ipsa, ut superius adduximus, naturâ calida est, cujus caliditatem multæ arguunt rationes; ratione enim substantiæ suæ est sulphur vegetabile; odoris

ris est fragrantissimi & satis constantis, naresqve ceu sal volatile peculiare admixtum esset, cum vehementia ferientis; instar sulphuris facilè inflammatur, & semel accensa etiam vim aqvæ, in quam projecta est, eludit: saporem habet acutum & amaricantem: summa partium tenuitate constat, unde instar spiritus vini fortissimi spontè evanescit, ac in auras avolat, nisi probè in thecis recondatur, & in loco frigido servetur: potentissimè totum corpus penetrat, quod ipsum potissimum fit ob partium quoque tenuitatem & calorem insitum: tota potest subl.mari, & hinc videtur esse sulphur qvoddam vegetabile, arctissimè sale quodam volatili mixtum, adeoque summè calidum. Corruptioni minimè est obnoxia, & nisi evaporet, diutissimè integra ac salva servari potest. Id quod ipsum quoque excellentis caloris indicium est. Sudorem movet, putredini resistit, ac res, quibus admiscetur, à putredine præservat, quæ omnia non frigiditatis, sed caliditatis sunt indicia: & solvitur demum camphora solum in Spiritu vini & oleis cujuscunque generis. Et hînc quoque, cum camphora nonnisi oleis & spiritibus sulphureis ac calidis solvatur, ipsa quoque naturæ erit sulphureæ, multum caloris in recessu habebit. Conferatur Clarissimus *Moëbius Anatom: Camphor, cap. 8. p. m.* 26. 27. 28. 29. 30. 31. Et hanc Camphoræ quoque caliditatem variorum Medicorum Clarissimorum autoritates comprobant. *Averrhoes* camphoram calidam & siccam in tertio gradu esse statuit. *Matthiolus in epistol. cap.* 137. alias rationes profert. Camphora, ait, Medicamentum frigidissimum haudquaquam mihi persvaserim, cum non tantum accensa vehementissimè flagret in aqvis, sed etiam sit tenuiorum partium ac acutissimi odoris, & manducata os excalefaciat, & admodum exiccet, & hînc frigidiusculis

 culis

culis medicamentis rectè admiſceatur, ut craſſiorum medicamentorum vires ſecum ad interiores partes vehat. *Idem lib.7. in Dioſcorid. cap. 71. de lentiſco* argumentorum difficultate perterritus, camphoram calidam & ſiccam eſſe arbitratur, codicesqve *Avicennæ* mendoſas eſſe ſibi perſvadet. *Iachinus in 9. Rhaſ. cap.4.* Camphoram qvoqve calidam ſtatuit, qvia odore eſt acri & penetrante, ſapore acuto, qvalis ferè eſt in pipere, velociſſimè ignibilis eſt, inſtar naphtæ ac vigilias inducit. Clariſſimus *Sennertus in Paralipom.* ut & *lib. 1. practic. cap. 11.* Camphoræ caliditatem qvoqve defendit, communibus aliorum rationibus adductus, qvia facilè inflammatur. 2. ſaporem habet amarum. 3. odorem vehementem. 4. partium tenuitatem ac ſummam penetrandi vim. *Angelus Sala Hydreogol. cap. 13.* non diſſentit: Camphora, inqvit, meritò vindicanda eſt à ſiniſtro multorum medicorum judicio, qvi frigidam & ſiccam qvalitatem ei tribuunt, cum tamen promptiſſimè ignem concipiat, cui frigida ſicca ob partes aqveas & terreſtres commixtas naturâ adverſantur, nec cum ulla re minus, qvàm cum terra convenit, cum hæc arctiſſimè centro ſuo affixa maneat, camphora verò minimo negotio in auras evaneſcat, nec non acrimonia ejus & odor contrarium evidenter arguant. Qvare aromaticæ, odoratæ & ſubtiliſſimę ſubſtantiæ ratione cum calidis potius qvàm frigidis cognationem habere, rectè ſtatuitur. Nec obſtat effectus externus inflammationes ſedandi; ſimile enim ſimile attrahere, experientia & ratio probat; ſiqvidem materiâ per penetrantem, attrahentem, & digerentem facultatem conſumptâ, tumorem & inflammationem ceſſare, manifeſtum eſt, imo internos etiam ardores vi ſuâ diaphoreticâ, & putrefactione horum coërcente. ut plura hujusmodi remedia temperamento cali-
da

da diſſipare poteſt. Ejuſdem valoris argumentum illud eſt, quod ex facultate libidines infringendi deſumunt ad adſertionem temperamenti frigidi. Etenim ſi unicè & propriè qvalitas frigida ſicca ad hunc effectum requireretur, ſeqvelæ hæc foret neceſſitas, nullum nimirum ſimplex, qvod calidum & ſiccum eſt, id perficere poſſe; quod autem experientię in ruta & agnocaſto non reſpondet. Item *capite eodem*, Camphora, ait, in claſſe ſulphureorum propter puritatem, candorem & penetrandi vim jure principatum obtinet, & æqve citò ac ſpiritus vini acceſſu caloris, ne dicam ignis in auras evolat. Paulo poſt addit: neqve ſatis admirari queo ejus ingenium, qvod adeò aereum ac ſubtile, ut niſi ſingulari induſtriâ condatur, ſe ipſam exhalando interficiat. Et tandem *Conradus* Kunraht in *Medull. deſtillator.* Camphorę hujus caliditati qvoqve adſtipulatur, & illam ſpiritum ſummè volatilem eſſe, levi ignis calore ſublimari, & ad nitri naturam qvàm proximè accedere, imò eam ignem non ſecus ac ipſum nitrum fugere contendit. Erit ergo camphora naturâ calida, qvicqvid etiam in partem contrariam *Manardus in Comm. Trochiſc.d.Camphor. Renodæus lib.1.d.mater.Medic.c.2. Zacutus Luſitanus lib.3.Medic.princip.hiſtor. 20. Mindererus lib.d.peſte cap.15. Iohan. Baptiſta. Theodoſius epiſt. Medic.49. Gregorius Horſtius lib.10.d. pharmaceutic. obſervat.2. p.* 474. 475. 476. *&* 477. *Libavius part.1. Apocalypſ.c.16. Crato tract.de peſte*, qvi omnes camphoram diverſis conſtare partibus calidis & frigidis conſtanter adſerunt, nobis objiciant.

C A-

CAPUT V.

Opium, cum neq; ob frigiditatem, neq; ob caliditatem suas præstet operationes, erit ergò occultâ qualitate narcoticum?

OPium, de cujus qvalitatibus multum in Medicorum ac Chymicorum schola disputatur, cum ob frigiditatem, qvæ in eo nulla deprehenditur, somnum & νάρκωσιν non inducat, neque etiam ejus caliditas quamvis insignis id præstet, cum sint multa similiter calida, quę idem non efficiunt, rectissimè occultâ qualitate ac proprietate suâ opium istud facere concludimus. Nęc desunt nobis rationes firmissimæ, qvæ id probant. Prima ergo erit, qvòd opium in exigua quantitate assumptum maximam agendi vim habeat, qualem quidem nullæ qualitates primæ, sed occultę saltem obtinent. Etenim non solum exhibitum, sed etiam glandium formâ ano suppositum homines subitò necavit, cujus rei exempla *cap. 3. hujus part.* ex *Marcello Donati histor. Medic. miracul. lib. 4. cap.* 18. adduximus multa: qvalis vis in nullo elemento, etiam frigidissimo reperitur, multò minus in misto aliqvo, in qvo summa frigiditas calidorum admistione temperatur. Frustra ergò Clariss. *Freitagius lib. suo d. opio cap. 4. p. m.* 36. 37. causam, qvod paucis granis subitò alteret agatqve opium in summa ejus & quarti gradus frigiditate qværit. Altera erit, qvòd opium certis saltem partibus, nervis nimirum & spiritibus animalibus maximè inimicum sit, cum ea qvæ manifestis pollent qvalitatibus non magis uni qvàm alii membro sint contraria, verùm omnia sine discrimine alterandi vim habeant. Tertia erit; qvòd tot & tàm miri sint opii effectus, ut in seqventibus perci-

cipiemus, qvos omnes ad manifestam aliqvam qvalitatem referre impossibile est; imò qvòd exiguâ etiam qvantitate hominem jugulet, qvod sanè nullum purissimum elementum facit. Qvarta erit, qvòd symptomata, qvæ assumpto opio accidere solent non per medicamenta qvalitatibus primis agentia, sed per peculiaria alexipharmaca curentur. Qvinta tandem erit, qvòd si solum frigiditate & copia noceret opium, sicut piper & crocus caliditate, Medici non tàm solliciti essent de ejus correctione, sed tantummodo sufficeret, ut in minori qvantitate exhiberetur; nemo enim Zingiber, crocum, piper corrigere tentat, verum saltem qvantitate certâ ea quisque exhibet.

Nos ergo in tàm varia Autorum discrepantia, paucis, qvid nobis de hac sententia probabilius videatur, aperiemus, nimirum in opio ut & aliis qvibusdam narcoticis inesse frigiditatem non subjectivè, sed effectivè, qvatenus ex accidenti spiritus vivificos sistendo & mortificando, corporis nostri partes refrigerant. Qvod enim Opium narcoticam & soporiferam qualitatem habeat, hoc non fit eâ ratione, quatenus illud ipsum est frigidum, sed prout copiosum sulphur narcoticum, indigestum ac fœtidum possidet. Nam & fumus sulphureus (inquit *Qvercetanus pharmacop. dogmatic. cap.* 24.) carbonum & vapor sulphureus tàm vini quàm croci, multo citiùs hominem in somnum præcipitabunt profundum & letheum, qvàm aqva nivis aut glaciei montium, quantumvis in summo excessu frigidissima. Hæc enim frigiditas caret spiritibus vaporosis & sulphureis, qui cerebri ventriculos opplentes, ejusmodi soporiferas inducunt affectiones, qvique æqve in vino, carbonibus & croco reperiuntur; licèt non tàm noxii & lethales. Hînc *Petrus Severinus Id. medicin.*

*Medicin.c.*7. Opium cum tanta amaritudine ſtupefaciendi virtutem habere dicit, propterea quòd in artificiali ſeparatione illius ſulphur oleoſum planè narcoticum deprehendatur cum ſale qvodam diaphoretico, cujus ratione ſubtili reſolutione ſudores movere poteſt. Qvod enim in papaveribus (inqvit *Quercetanus* lib.1.de ſenſ.cap.20.) atqve opio narcoticum eſt, id nihil aliud eſt, quàm pars qvædam oleoſa ac ſulphurea flammam concipiens. Hæc vim ſtupefaciendi poſſidet, non qvatenus calida vel frigida, ſed totius naturæ poteſtate, ut loqvitur *Libavius* accuratiſſimus ille Medicamentorum perſcrutator. Et Clariſſ. *Sennertus Natural. ſcient. lib.*6 *cap.*5.*claſſ.* 12. ita loqvitur: de opii qvalitatibus Medici inter ſe certant, dum alii frigidum in qvarto eſſe ſtatuunt ob vim illam ſomnum inducendi ac ſtupefaciendi: alii calidum ob amorem & acrimoniam, qvæ in eo deprehenditur. Verùm hodiè non ſolùm Chymici, ſed & alii docti Medici ſtatuunt, ſomnum conciliari & ſtuporem induci, non tàm à frigore', quàm ſulphure quodam narcotico, qvod etiam in calidis rebus, ut ſpiritu vini deprehenditur: atq; à tali ſulphure narcotico omnem etiam ſuam vim habet opium, amarorem verò à ſale amaro. Cujus rei vel hoc indicium eſt, qvod largius ſumptum veternum inducit cum pruritu totius corporis: & Turcæ maslach ſuo utuntur ad animoſitatem in prelíis conciliandam, eoqve qvaſi ebrii redduntur. Eo igitur tandem res recidit, in opio ſubſtantiam eſſe oleagineam, qvàm ſulphur narcoticum vocant cujus ratione, qvalitate non manifeſtâ, ſed occultâ totius ſubſtantię, ſpirituum & caloris motus inhibeatur ac ſiſtatur, unde mirum non eſt, qvod ob caloris ac ſpirituum immobilitatem introductam varii frigiditatis effectus evenire videantur.

Hi-

Hisce præsuppositis, veram nunc ac legitimam causam quærentibus reddere possumus, quâ vi & virtute medicamenta hypnotica ac narcotica somnum conciliare valeant, cum ea de re variæ semper Autorum fuerint opiniones. Nonnulli in ea adhuc sunt sententia, causam vigiliarum proximam esse immoderatam canaliũ, per quos spiritus animalis ad singula sensuum organa influit, apertionem ob defectum vaporum, qvi eosdem canales certis quibusdam horis obstruere debebant. Idcircò eorum occlusionẽ per tales vapores esse proximã somni causam: & propterea ad somnũ conciliandum, si vigiliæ urgeant, requiri medicamenta frigida, crassos ac frigidos vapores, eosqve plurimos ad caput exhalantia. *Hieron. Capivaccius* autem statuit, qvod ejusmodi medicamenta narcotica & hypnotica calorem insitum sensorii judicãtis dissipent. Atq; ex hoc concludit, talia soporifera & anodyna non reverâ talia esse, sed saltẽ secundũ dici, qvòd partem qvasi sensu privent. Cũ enim, quò pars calidior est, eò sensum habeat exqvisitiorem, si medicamentum narcoticum & hypnoticum calorem insitũ sensorii dissipet & removeat; & stuporem induci ac somnũ conciliari. Alii frigoris excessu spiritui animali ad partẽ aditum intercludi, opinantur; atq; ita hanc ob rationem hypnotica & narcotica valdè frigida dictitant. Unde etiam ex falsa ista hypothesi ad narcoticorum correctionem adhibuerunt calida, piper, cinamomum, euphorbium, castoreum, crocus, nucẽ moschatam, semen petroselini, dauci, fœniculi. Verùm maximum committunt in hac controversia errorẽ, dũ omnia ad qvalitates primas reducere conantur, ac facultatem somnum inducendi frigiditati principaliter adscribunt; cũ tamen, si rem diligenter perpendamus, lõge aliter sese res habeat. Nã, ut etiã in superioribus percepimus, tã ũ abest, ut hypnoti-

ca

ca illa & narcotica medicamenta propriè dicta valdè frigida ſint, ut contrarium potius verum ſit, & calida deprehendantur. Reliqua etiam, quę frigiditate ſomnum inducere creduntur, omnia frigida non ſunt. Sic ſemen papaveris frigidum eſſe cenſetur cum tamen oleum ex eodem exprimatur, quod flammam alit, & ad lucernas eodem modo, ut ol. olivarum, cannabis, lini, raparum uſurpari poteſt. Sic opium quoque frigidum & quidem in quarto grādu ſtatuitur, ſi verò ejus qualitates & virtutes contemplabimur, calidum id eſſe animadvertemus. Frigida ergò ſimpliciter non ſunt, quæ dicuntur narcotica & hypnotica medicamenta. Argumento qvoqve noſtro majus adhuc pondus accedit quod ipſamet medicamina narcotica & hypnotica minimâ ſaltem quantitate, granorum ſcilicet ij. vel iij. pondere, quo opium & Laudanum Opiatum (quod tamen purum putum opium non eſt) exhibentur, corpus tàm inſigniter refrigerare, & tot craſſos frigidosque vapores, qui ad meatus cerebri omnes obſtruendos ſufficiat, emittere non poſſit. Quomodo enim ab opii granis duobus vel tribus aſſumptis corpus etiam febre æſtuans ita refrigerari poſſit, ut illa refrigeratio uſque ad cerebrum penetret? Quod ne à ſatis magna aquæ quantitate fieri poteſt. Cum ergò in tàm parva quantitate narcoticum & hypnoticum aliquod non ſummum ſolùm profundum & ſtuporem inducat, ſed & paulò liberalius exhibitum enecet, rectius qualitati alicui occultæ & peculiari proprietati, quæ in Spiritu quodam ſulphureo conſiſtit, ut ex odore, inflammabilitate, ac reſolutione ejus patet, vim hanc attribuimus. Hic enim ſpiritus ſeu odore in cerebrum admiſſus, ſeu per poros cutis penetrans, ſeu intra corpus ſumptus, in cerebro ſpiritus vi peculiari ſopit, & torpidos ac quaſi immobiles

ate

atqve ad actiones animales edendas ineptos reddit. Qvod ipsum præ cæteris etiam confirmat illud, quod *Fel. Platerus tract. 1. prax. l. 1. c. 5.* scribit, se nunqvam deprehendere potuisse, qvòd à narcotico extra cuti applicato, ea stupida ac indolens reddatur, licèt ut certi aliquid cognosceret, massam opii emollitam podagrâ laboranti extra applicârit.

CAPUT VI.

An Opium sit venenum?

MEdicamenti appellatio latius aliquando usurpatur ab Autoribus Medicis, qvemadmodum ex *Galeno lib. 3. d. temperam. c. 2.* & *Oribasio lib. 4. Medicinal. collect. cap. 2.* videre est. Illi enim Autores qvatuor referunt Medicamentorum species. Qvarum prima est eorum, qvæ corpus quidem humanum evidenter alterant, ubi antea nonnihil à calore nostro vis ipsorum latens fuerit excitata, verum nihil adferunt mali, si in debita quantitate assumantur, talia sunt: Zingiber, piper, cinamomum, agaricus, rhabarbarum &c. Secunda est eorum, quæ simul agunt & patiuntur, sed tandem vincuntur, & corpori assimilantur. Qualia sunt 1. lactuca, nasturtium, cassia, manna & alia ejus generis. Tertia est eorum, quæ mutationis initium ab animalis corpore jam consecuta deinceps putrescunt & corrumpuntur, hancque deinde corruptionem corpori communicant, quæ deleteriis venenis adnumerantur, talia sunt: arsenicum, sandaracum, auripigmentum, lepus marinus, cantharides, quarum hæ vesicam, ille lepus marinus pulmones afficit. Qvarta est eorum, quæ, qualia sumpta sunt, talia etiam permanent, & ad eundem penitus modum corpus nostrum evincunt, qvo id cibos

F vin-

vincit atque superat; suntqve hæc medicamenta prorsus venenosa, & naturam animalis corrumpentia. Pro exemplo sunt viperæ, scorpii, phalangii, tarantulæ, & animalium rabidorum venena, opium quoque & cicuta, aliaque ejus genera, quę quomodo corpus immutent, neque vicissim immutentur, copiosè demonstrat *Matthiolus init. Comm. in lib. 6. Dioscorid.*

Inter Medicamenta ergò venenosa refertur quoque opium, quod non Clariss. *Sennertus* solum *lib. 6. prax. part. 7. cap. 1.*, sed alii quoque viri in Medicina celeberrimi fecerunt. Inter venena refert illud *Dioscorides lib. 6. cap. 17. Galenus d. temperam. lib. 3. cap. 4. Plinius histor. natural. lib. 20. cap. 17. & 18.* Ubi *Licinii Cecinnæ* prætorii viri patrem in *Hispania* eo interemptum scribit; *Avicennas lib. 4. fen. 6. tract. 1. cap. 2. ibid. sum. 3. cap. 1.*, & omnes ferè in eum commentatores, imprimis *Dynus*, qui, quædam, inquit, sunt, quæ solum sunt stupefacientia, ratione qualitatis eorum, quia sunt vehementis frigiditatis, & hoc modo sunt stupefactiva nix & aqua frigida: quædam verò sunt stupefactiva, ratione venenositatis & eorum contrarietatis, à forma specifica, quam habent ad corpus humanum, & ista sunt opium, poma mandragoræ & hyoscyamus. Et *Gregor. Christoph. de Honestis in Mesues part. 2. distinct. 1. d. antidot., d. theriac. diatessaron fol. 50.* ita scribit: *Opium somnum faciliter profundum inducit cum sua proprietate & forma specifica, nobis occulta potius, quàm suis qualitatibus primis. Cavendum ergò est ab usu ipsius secundum omnem modum administrationis & in quacunque dosi.* Et *Guainerius d. venen. cap. 1.* ubi pluribus explicat, quòd omnia venena occultâ proprietate sint corruptiva, inter ea etiam opium recenset, docetque mentem *Avicennæ* & aliorum, qvi dicunt, venena alia es-

ſe frigida, alia calida, non aliter accipiendam eſſe, qvàm, quòd, licèt talia agant occultâ proprietate, quatenus venena; tamen etiam agant, qvatenus frigida & calida; & qvamvis euphorbium caliditate homini noceat, opium frigiditate: tamen illę qvalitates manifeſtæ, caliditas & frigiditas, mediante qvâdam occultâ qvalitate operantur, ut ſint homines interemptiva. Et paulò poſt ſcribit: Licèt aliqvod ſit venenum, verbi gratiâ, opium, euphorbium, qvod operationem ſuam à qvalitate manifeſta facere videatur: illam tamen, non totam cum qvalitate manifeſta facere, ſed etiam cum proprietate. *Dioſcorides lib. 4. cap. 55.* Opium ervi magnitudine aſſumtum ſomnum potenterqvoqve allicere ſcribit, ita ut lethargicos efficiendo interimat. Hancq; ob cauſam *Zacut. Luſitanus lib. 1. d. Medic. princip. hiſtor. qvæſt. 16. p.* p.48. recentem theriacam ſtupefacere opii vi; fermentatam verò & antiqvam, qvę pro epilepſiæ, frigidorumqve morborum medela & præſervatione exhiberi debet, vigiliam movere, attenuare, penetrare & incidere: In hac verò opii virtutem jam eſſe vehementer devictam ac refractam tradit. Et *Galenus libr. de Theriac. ad Piſon. cap. 10.* Opium ait, ita in actione vehemens eſt, tamqve qvalitate deleterium, ut, ſi absqve aliis medicinis propinetur, interficiat. Nam opium intra corpus aſſumptum, ſine eo, qvòd à corpore immutetur, illud immutat & corrumpit, ut *Galenus 3. de temperament.* 8. & *Avicennas 2. 1. doctrin. 2. cap. 15.* manifeſtè pronunciant. *Clariſſimus Tabernæmontanus, Rei Herbar. libr. 2. ſ. 6. cap. 1.* Opium à *Diagora* repudiatum eſſe ſcribit, qvòd apertum venenum ſit, in ſuam autoritatem *Fernelii* locum *libr. 6. Meth. Med. cap. 5.* trahens, qvo ſi in cor-

pus ſumatur opium, enecare hominem &c. & quoquo modo in uſum trahatur, membrorum ſenſum tollere, calidum inſitum ac influens extingvere, hominemque dormientem vitâ privare, dicitur, Quamobrem nunquam exhibendum opium ſuadet *Tabernæmontanus*, niſi in ſumma neceſſitate, utpote in perpetuis vigiliis, doloribus acutiſſimis, ac ubi reliquæ Medicinæ inefficaces deprehenduntur; & quidem tum, cum grano, ut ajunt, ſalis, moderatè ac cum cautela in uſum eſſe vocandum. Cumqve veteres Medici, ſuti *Meſues, Aetius, Aegineta, Oribaſius*, imò *Galenus* ipſe temerè ſatis in compoſitionibus ſuis, qvaſi placenta foret, abuſi ſint opio, hortatur poſteritatem, ne audaces eorum medicamenta compoſita & electuaria ægris ingerant, ea vel maxime, quæ meconio (quod cum opio confunditur, illoqve deterius eſt, ſi qvis tamen inter rabidos mitior) conſtiterint. *Matthiolus lib.4.Herbar.64.* cum formidine opium eſſe tractandum præcipit, tanqvam inimicum vîtæ inſidiantem. Interim ejus uſum vel nullum, vel cum ſumma vigilantia ac minima doſi ſuadet, niſi deſperata id urgeat neceſſitas; tum demum adhiberi poſſe: ſed tamen ſingulari iterum cum prudentia & grano ſalis; aliud videlicet pharmacum opio addendum, vel ipſummet corrigendum; Cæteroqvin iſtud calorem naturalem enervare, ſenſum omnem tollere, & hominem interimere dormientem. *Ruellius d. natur. ſtirp. lib.* 30. *cap.* 105.: audivimus, inqvit, qvosdam, cum valetudo impatibilis odium vitæ feciſſet, hoc papaveris ſcilicet ſucco ſibi mortem conſciviſſe. *Rhodius* Vir ævi noſtri rari talenti in *Analept. ſuper Ludovic. Septalii caut. Medic. in lib.*3. opium non præbendum, niſi vires conſtent à *Guainerio tractat.* 14. *cap.* 8. notavit. Idem *Rhodius* extreme periculoſum eſſe, in *Zacuti Luſitani*

tani hiſtoriis Medic. Principum teſtimonium reperit.

Renodæus d. mater. Medic. lib. ſect. 10. opium mixtæ caliditati adnumerat, ſed hanc leviorem & fugacem, frigiditatem è contra validiorem & contumaciorem judicat: Obſervavit pariter, ſi indiſcriminatim exhibeatur, tremorem & paralyſin non tantum inducere, ſed prorſus ad perpetuum ſomnum ac vitæ interitum deducere. *Ioh. Schröderus Pharmacop. Medico-chymic. lib.* 4. *claſſ.* 2. *p.* 394. Opio malignitatem qvoqve attribuit, præterquam enim, quod urinam ſupprimat, alvum claudat, induit livorem artuum, frigidos ſudores elicit, reſpirationes parvas, ac ipſam mentis alienationem accerſit, quod ipſo *Scribonii* teſtimonio comprobari videtur. Obſervavit idem quoque, quòd de qualitatibus opii, calidumne an verò frigidum exiſtat, lis ſub judice ſit, & ab Autoribus controvertatur. Nihil enim incommodi metuendum cenſet ex opio, cujuscunque facultatis ſit, in theriaca, cum in pauca copia uſurpetur. Calidum tamen potius, quàm frigidum eſſe philoſophatur. Vim autem ejus narcoticam, ait, non à frigiditate, ſed ab occulta qualitate reſultare; hâc perſvaſus ratione, quod ſimilem νάρκωσιν obſervare liceat in nonnullis peſte correptis, febribuſque malignis & ardentibus. *Quercetanus pharmacop. phytolog. c.* 11 adeò ſulphureum ſtatuit opium, ut à ſulphure ſuo facilè flammam concipiat ipſum, & ardeat, odoremque narcoticum retinet, etiam poſt ignis examen integrum. Hinc fieri non poſſe, niſi interveniente aliâ præparatine (meliori ſcilicet, qvàm vulgaris illa ſit, quâ ſuam vult intellectam) quin cerebro mirum in modum infenſum ſit, & pernitioſa lethiferaque inducat ſymptomata; qualia ipſi rectè tribuit *Scribonius* de compoſit. medicam. cap. 48. juxta cujus ſententiam opium gravedi-

nem, gelationem, & livorem artuum, frigidosq; sudores manare facit, spirationem præpedit, mentem sopit, sensusqve abalienat: sed corrigi illud, si sulphur ejus abominabile arte penitus secernatur; qvo facto, utilissimum evadere medicamentum. *Capite V.* eodem amplius censet, idem opium, ante sui usum, in qvintam essentiam redigendũ, atq; ita eò redactum, longè aliam eamq; meliorem præparationem, qvam in theriaca obtinere; solum enim opium in causa esse, qvoniã crudam incorrectũq; & sine ulla præparatione theriacæ misceatur, qvòd hæc ad fermentationem sui aliqvot menses imò annos reqvirat, priusqvam evadat tuta. Nam ipsum prius fermentare debere, coqvi & depurari, & noxio suo sulphure spoliari; ad qvod negotium XII. menses reqvirantur, ut plurimũ. deplorandum insuper errorem esse (pergit *Quercetanus*) qvòd trium unciarum dosi tantum venenum, puta opium addatur scilicet theriacæ, qvod tamen paucorum granorum pondere vitæ spiritum suffocet, & perpetuum somnum inducat. Et *Bauhinus* tandem *part. 2. plantar. histor. lib. 30. pag. 395.* negat *Quercetani* descriptam novam opii correctionem antiqvâ veriorem esse, & primò venenatam qualitatem malignitatemqve inesse opio, adfirmat, qvæ per digestionem neqvaqvam minuatur, aut superetur, nec accessione aliorum medicamentorum tollatur, sed tantum corrigatur; deinde censet in specie: per hyacinthos, corallia, terram sigillatam, pulverem bezoar & unicornu nihil minui officinarum Opii malignam istam qvalitatem.

Venenatam ergò & substantiam nostram planè corrumpentem indolem habet opium, ac naturæ nostræ maximè infensum & contrarium est; cujus verò malignitas neqve caliditati neqve frigiditati ipsius adscribi potest. Qvæ manifesta vis esse tanta in

opio

opio poteſt, qværit doctiſſimus *Scholzius epiſtol. medicinal.* 31. ut hominem vel tantilla ejus particula extingvat. Fruſtra ergò Clariſſimus *Freitagius libr. ſuo ſingulari d. Opio cap.* 4. venenatam hanc opii naturam in qvalitatibus manifeſtis qværit, cum id ſaltem juxta qvalitates ſuas apertas nocere tradit. Plura teſtimonia congerere hîc non eſt nobis opus, cum ipſâ experientiâ conſtet, multos Opii uſu interemptos fuiſſe, & rationes, qvibus Opium non manifeſtis ſed occultis agere qvalitatibus probabimus, eædem etiam id venenum eſſe facilê evincunt.

Clariſſimus qvoqve *Freitagius cap.*4.*pag.m.* 28. *lib. d. opio*, in venenorum cenſum ideò non referendum id ipſum putat, qvoniam corpus noſtrum non continuò, ubi ſumptum fuerit, immutat, niſi actionis & mutationis principium à nobis conſeqvatur, hoc eſt, à calore noſtro, ut actu refrigeret, excitetur, & in actum deducatur. Verùm enim verò ratio hæc tanti viri nodum non ſolvit. Incommoda certè locutio eſt, ea qvæ in actum deducuntur, actionis ſuæ principium à calore noſtro conſeqvi. Etenim principium illud actionis ante habent, ſed latet ſaltem in miſto, qvod ſeſe exſerit, ubi miſtum à calore reſolvitur, ut eleganter docet *Zabarella de miſti generatione & interitu lib.*2. *cap.* 9. Et divinus ille *Fernelius meth. med. lib.* 4. *cap.* 1. docet, qvòd calor noſter nullam medicamento agendi facultatem confert, ſed latentes ſolum vires exſuſcitat.

Deinde, qvod hîc Clariſſimus *Freitagius* præſupponit, qvoqve falſum eſt, qvod nullum venenum à calore noſtro in actum deducatur. Contrarium enim clarè docet *Galen. lib.3. de temper. c.* 4. ubi duplicia venena conſtituit, unũ, qvorũ ſubſtantia à calore noſtro non alteratur

 al-

alterum eorum, quæ ex noſtro calore momentum aliquod mutationis accipiunr, & deinde in multivarias alterationes vertuntur, quibus corrumpi naturam accidit. Nimirum quædam venena ita comparata ſunt, ut à natura noſtra reſolvi poſſint, ea ſcilicet, quæ partes habent heterogeneas. In iis enim cum partes venenoſę ab aliis ſeparantur, liberè jam ſeſe exſerere & in corpus noſtrum agere incipiunt. Quædam verò ita ſunt comparata, ut ſecundum omnes partes ſint venenata, quæ neque aggredi natura poteſt. De quibus *Galenus loc. jam citat.* ita diſſerit: *Medicamenta ſunt, quæ multâ ſubſtantiæ ſuæ mutatâ parte, ſed totâ ſervatâ integrâ corpus noſtrum afficiunt; Cæterum gravia & naturam animalis corrumpentia, unde & totum eorum genus deleterium.* In utroque tamen veneni genere qualitas venenata à corpore noſtro vinci non poteſt. Ad quod tamen venenorum genus opium ſit referendum, non ita planum exiſtit. *Galenus loc. jam citato* ad illa, quæ non actuantur id refert, quando ſcribit: *papaveris ſuccus hominis corpori prorſus contrarius, ut quod in eum quicquam agere ne quidem unâ qualitate poſſit, multò minus totâ ſubſtantiâ poſſit.* Sit ſanè, ut opium ſit inter ea, quæ calore noſtro actuari poſſunt, & concedatur, non ita venenoſum eſſe, ut auripigmentum, vel venenum aſpidis: tamen reſolutione & actuatione vis ejus venefica nullo modo imminuitur, vel plane tollitur. Deinde Clariſſ. *Freitagius p. m. 28. tractat. ſui d. opio,* ipſum ideò non eſſe venenatum putat, quia venena in minima quantitate hominem occidunt, opium verò in minima & inſenſibili vel mediocri etiam quantitate nihil nocet. Hancque ſuam ſententiam ex *Galeno, Dioſcoride & Mathiolo* potiſſimum confirmat. *Galenus* enim *lib. 3. de ſimplic. facult. cap. 9* ait: *quæcunque frigiditate occidunt, ea exigua quantita-*

titate sumpta mortem non adferunt, non magis, quàm si copiosæ flammæ pauxillum aquæ instilles, aut lignum injicias viride & humidum. Et *lib.5 d simpl.facult.cap.4.* inquit. *Mandragora, cicuta, papaver, si quis modicè utatur, condensandi vim obtinent, sin liberalius, non modò condensandi, sed & obstupefaciendi, si verò etiam plurimum, non tantum obstupefaciendi, sed & enecandi. Dioscorides lib. 4. cap.60.* ait: *papaveris nigri semen tritum cum vino bibitur contra fœminarum profluvia, in pervigiliis fronti temporibusq; illinitur cum aqva. Opium ejus magis refrigerat, inspissat, siccatque, sumptum ervi magnitudine dolorem finit, concoquit & somnum allicit, tussi atque cœliacorum valetudini auxiliatur. Verùm si copiosius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. Matthiolus in comm. Dioscoridis lib. 4. sui operis cap.60.* scribit, incolas agri Tridentini affatim vesci placentis ex semine papaveris nigri, & ad satietatem ingestas nec nocere nec somnum inducere. Quin etiam Austrios & Stirię indigenas, oleum ex semine papaveris nigri expressum in cibis continuò assumere olei olivarum vice, quâ confisus experientiâ ait, se metum, quem graves olim præceptorum admonitiones inusserint, deposuisse. & seminis papaveris cremorem in ardentissimis febribus ad sitim extinguendam & somnum conciliandum largius exhibuisse.

Adfert præterea Clariss. *Freitagius p. 31. & 32. tractat. sui* ex *Bellonio*, *Posper o Alpino* & aliis, quod ejus usus plane sit quotidianus. Legimus quidem apud *Prosperum Alpinum, de Medicam. Ægyptior. lib. 4. cap. 2.* Ægyptios Opio, quod *Affion* nuncupant uti frequentissime, eique longo tempore sic insvescere, ut vel trium etiam drachmarum pondere aliquis tutò per os assumere audeant. Et paulò post legimus, Ægyptios quamplures

plures opium qvotidiè ſumentes nullam noxam ſentire. Sic *Bellonius lib.* 3. *memorabil. obſervat. cap.* 14. refert, Opii manducandi conſvetudinem apud Turcas jamdudum invaluiſſe, cujus uſu ſeſe animoſiores fieri, neqve belli pericula formidare aſſerant. Drachmæ itaqve ſemiſſem, vel etiam integram drachmam impunè devoratam vidit creberrimè *Bellonius*, & ſe ipſum ex opio deguſtato nihil deprehendiſſe, prçterqvam qvod pectus excalefecerit, cerebrum nonnihil perturbârit, omniaqve turbulenta induxerit ipſe fatetur. *Renodæus*, & etiam *VVeckerus lib.* 1. *Antidot. ſpecial. ſect.* 16. ait: Turcis in *Natolia* & per *Aſiam* minorem præcipuè Janiceris in uſu qvotidiano eſse opium, ipſis *Maslach* nuncupatum, cujus ad animoſitatem comparandam in prælia ituri, pluſculum ſumant. *Hollerius* ſcriptum reliqvit, *Gulielmum Rondeletium* retuliſse, qvòd viderit Hiſpanum in magno æſtu innoxiè ſemiunciam opii devorare. Ex qvibus omnibus doctiſſimus & acutiſſimus *Freitagius* concludit, opium ex ſe ſuâqve naturâ ad venena propriè referri non poſse, & debitè exhibitum, medicamenti prçclari munus obire; excedenti autem qvantitate, & imprudenter, ſine ratione & modo ab imperitis exhibitum maleficam exſerere vim, & pernitioſum eſſe.

Verùm nos non immeritò ad hæc tanti Medici ac Philoſophi verba ſpecioſa reſpondemus, nullo modo ab eo poſſe probari, qvod omnia venena in minima & etiam inſenſibili qvantitate, ut vult, hominem occidant. Magna enim eſt venenorum differentia. Etenim qvædam minimâ etiam qvantitate occidere poſſunt. De grano Nubię ſcribit *I. C. Scaliger exerc.* 153. *ſect.* 11. qvòd decima ejus pars intra horæ qvadrantem hominem in-

t.r-

tterficiat. Talia etiam præſtat venenum aſpidis,ſcorpii & ſimil. Majore certè qvantitate opus eſt, ut cicuta & arſenicum occidant; majore adhuc, ut Cantharides interimant. Et præterea ſunt multa venena, qvæ hominem non interimunt, ſed humanam ſaltem naturam vehementer occulto modo lędunt. Et tamen in ipſo opio etiam correcto adeò magnâ qvantitate opus non eſt, ut hominem occidat, ſed etiam in ſatis parva, & non multorum granorum qvantitate ſumptum, ut experientia prôh dolor ſæpius docet, homini perpetuum ſomnum conciliare, eumqve interimere poteſt. Ita narrat *Sanctor. Sanctorius meth vitand. error. lib.* 8. *cap.* 12. ſe vidiſſe in finitimis Ungariæ locis militem qvendam, qvi ſeptem opii pilulas (qvas non credimus ex puro Opio, ſed Laudano,vel ſimili medicamento compoſitas fuiſſe, eumqve eas pro aliis ex errore ſumpſiſſe) deglutiverat, qvi tanto cum impetu ſpiritum trahebat, ut paulò poſt deficeret, & è vivis, anteqvam ei potuerit remedium dare, decederet. Et talia exempla paſſim, qvod dolendum, ſunt obvia.

Exemplis deinde à magno hoc viro adductis,eorum, qvi opio in magna qvantitate ſine noxia uſi ſunt, facilè eſt credendum. Homines etenim facilè rebus venenatis ſenſim adſveſcere poſſunt. Neqve tamen dum hoc fit, natura ſtatim humana in venenatarum rerum conſtitutionem convertitur, ut etiam elephantiaſi vel lue vénereâ laborans, etſi tota ejus corporis conſtitutio vitiata ſit, homo manet; ſic & Regis *Cambaiæ* filius, etſi venenatam corporis conſtitutionem habuerit, homo manſit. Neqve etiam Turcæ & Ægyptii ſine damno Opio aſſveſcunt, torpidi enim, amentes, deſidesqve, ut ipſe

fa-

fatetur *Fretagius*, inde fiunt. Et ut *Prosper. Alpinus. d. Medicam. Ægyptior. lib.* 4. *cap.* 2. teſtatur, opii devoratores functiones habeant deteriores, ebrii ac torpidi appareant, ſint comatoſi, ſtupidi, inconſtantes: qui modo adfirmant, modò negant, ita ut nemo propemodum cum ipſis libenter converſetur. Quòd tamen minus lædantur Ægyptii & Turcæ nimio & largiori opii uſu, cauſa hæc eſt, quia naſcuntur à parentibus opio jam adſvetis; & ii ipſi, ut *Fallopius d. medicam. purgant. ſimplic. cap.* 6. tradit, à pueritia opium edere incipiunt, à quantitate parva ſenſim ad majorem adſcendentes. Qui verò à primis annis non ſunt aſſveti opio, non ſine periculo id faciunt; imò qui ei ſunt aſſveti, & aliquot annis ab eo abſtinuerunt, ſi poſtea id ſumant, læduntur, & ut *I. C. Scaliger exerc.* 175 *ſect.* 1. qui à primis annis ejus eſui aſſveti non ſunt, in adulta ætate comedant, moriuntur. Ita refert *Marcellus Donatus Hiſtor. Medic. mirabil. lib.* 4. *cap.* 18. *Mantuæ* captivum Turcam Illuſtriſſimi Comitis Bonifacii Torelli empto à Seplaſiario Opio, eoqve deglutito extinctum eſſe. Conſvetudini hac in parte multum certè eſt adſcribendum. Refert namqve *Marcellus Donatus hiſtor. Medic. Mirabil. lib.* 6. *cap.* 3. fuiſſe quendam, qui nullum ex ſcorpionis & aranearum ictu dolorem ſentiebat; alium, qui bibens helleborum, neque vomebat, neque ullo modo purgabatur. Et *Cardanus contradict.* 7. *tract.* 2. *ſect.* 2. quondam arſenicum ad unciæ fermè quantitatem ſine damno devoràſſe refert. Et *Fallopius d. purgant. c.* 6 narrat, Germanum qvendam Scammonii unciam unam ſine noxa ſumpſiſſe. Quis verò inde concludere audeat, talia & ab aliis ita uſurpari poſſe. Præterea opium, quo Turcæ utuntur, non verum & genuinum opium eſt, ſed ut *Scaliger Exerc.* 151. & 175. item *Bellorius lib.* 3. *obſervat.* 15. ſcribunt, ex pa-

pa-

pavere albo colligitur, idque non purum, sed aliis rebus admistum sumitur. Quemadmodum etiam maxima est inter semen papaveris albi, imò etiam nigri, quo non solùm in *Stiria* & *Austria* sed & aliis *Germaniæ* locis populus ad placentas condiendas utitur, & verum opium differentia.

Tandem Clarissimus *Freitagius in lib. suo d. Opio singulari*, Opium venenis non ideò accensendum opinatur, quia corrigi possit, ut utile medicamentum evadat. Quod ultimum certè verum est. Ratione enim & Medicorum Galenicorum ac Chymicorum experientiâ constat, ex iis, quæ in venenorum sint classe, quædam sic præparari, cicurari & temperari, misceríque posse, ut exutâ malignitate, relictisque venenorum castris, medicamentorum conditionem & naturam assumant, fiantque præsidia, si commodè adhibeantur, humanæ saluti & abigendis morbis opportuna. Exemplo sint Cantharides dextrê præparatæ & innoxiè adhibitæ. Scammonium juxta *Mesuen*, apertâ acrimoniæ qualitate venarum oscula nimis reserat ac intestina abradit, occultâ verò substantiæ proprietate ventriculo jecorique est infensum. Euphorbium, Colocynthis, Mezereonis species apertâ facultate & occultâ veneficaque malignitate cordi & visceribus inimica sunt, & ad venena referuntur, quæ si corrigantur, temperentur & cicurentur, utilissima ex iis comparantur remedia. Nux vomica, electuarium de ovo, uva lupina antidotum Saxocam ingrediuntur. Euphorbii & antimonii non tantùm malignitas sed & purgandi vis certâ præparatione, vertitur diaphoreticam in facultatem, ut pesti, paralysi, febribusque malignis fiant apta remedia. Mercurius dulcis meteorisatus omnis veneni & fraudis indolem deposuisse dicitur. Rectè ergò scribit *Zacutus Lusitanus*

tanus histor. Medic. Princip. lib. 5. quæst. ult. p. m. 904. Medico licitum eſt tractare de venenis, ut ea evitet, & aliqva medicamenta ex iis componat, cum aliis cardiacis permixta, ſaluti humanæ valde proficua, ut probat *Cardanus libr. 1 de venen. cap.* 1. Nam viperæ caro ingreditur in theriacam; Opium in philonium; Cantharides ad medicamenta peculiaria & ad hydropem commendantur. Napellus ad lepram: & exterius ad pleraque utilia ſunt ſpuma argenti, ærugo, Mercurius & alia metallica. Tamen neceſſe prius eſt, ut accuratè diſtinguat, qvid in antiqvorum monumentis ſit toxicum.

Venenorum autem differentia perbenè hîc venit notanda. Qvædam enim nullam, ſi aſſumatur (licèt interdum extra ad uſus qvoſdam adhiberi poſſit) homini utilitatem adferre poſsunt, ſed ſimpliciter noxia deprehenduntur, qvalia ſunt arſenicum, auripigmentum & ſimilia multa; alia verò, etſi vim & facultatem venenatam habeant, tamen etiam virtutem aliquam, qvâ prodeſse poſsunt, obtinent: ita helleborus albus, etſi vim ſtrangulandi, ſingultum & ſpaſmum concitandi, imò mortem inferendi vim habeat: attamen cum etiam purgandi facultate polleat, ob eam qvandoqve exhibetur; qvod etiam de argento vivo dicendum. Eodem modo etſi opium venenatam qvalitatem obtinet: tamen qvia etiam vim ſomnum conciliandi & dolorem leniendi habet, ob eam interdum expetitur, & ita præparari, ut malignitas ea corrigatur, & eâ qvantitate exhiberi poteſt, ut tantum ſomnum conciliet, non verò noceat. De ejuſmodi medicamentis purgantibus, ſuccis papaveris, mandragoræ & hyoſciami *Galenus in lib. Hippocrat. d. victus rat. in morb. acut. comm. 2. text.* 12. Ita loqvitur: *purgantium omni-*

mnium medicamentorum natura, corporum quæ expurgantur naturis contraria est, atque ut quispiam dixerit, lethalis & deleteria, id est pestilens: ut autem succi papaveris, mandragoræque & hyosciami, atque aliorum hujusmodi multorum, quæ nobis & substantia & viribus adversa corpus perimere nata sunt, portionem exiguam assumentes, magnam percipimus commoditatem: sic & purgantium medicamentorum, quorum natura corporibus nostris adversa est, exiguam aliquam partem præcidentes, ad suppetias ferendas utimur.

CAPUT VII.

Quæstionem hanc nobilem, an Opium nutriat? ventilat.

TRiplici modo potissimum plantæ, quæque ex iis simplici modo parantur, actiones suas in corpore humano exercent. Aut enim corpus & ejus humores communi modo vel specificè confortando vel evacuando alterant & medicamenti nomine veniunt. Aut partim nutriunt, partim alterant; ideoque ejusmodi stirpes seu plantæ alimenta medicamentosa nominantur à *Galen.lib.2.d.aliment.facult.c.61.* Aut corporis substantiam augent, utile alimentum toti sub ministrando, adeoque corpus ejusdēq; partes in pristino vigore & flore conservant, & illæ facultates alimentosæ appellantur. Cum igitur corpus nostrum perpetuò sit in fluore, neque sine restauratione, quæ fit per ejusmodi alimenta vel modicum subsistere possit, meritò reqvirit similia, quibus conservatur & nunqvam destruitur. Opium autem, ut supra jam dictum, venenum est, ac naturæ nostræ maximè infensū & contrariū, qvo corpus nostrū ejusq; cū partibus in pristino vigore & flore non con-

fer-

ſervatur ſed potius ejus tanqvam ingrati & nunquam familiaris corporis noſtri alimenti uſu deſtruitur, ut ideò per opii uſũ ejus nutritio vera perfici nequeat. Hîc objici nobis poſſet. Cicuta, in parva quantitate ſi ſumatur, nutrit, & natura ſẽſim ac ſenſim aſſveta illam devincit. Poſſe autem acqviri conſuetudinem circa venena oſtendit *Theophraſtus lib. 9. hiſtor. animal. cap.* 18. Nam omnium pharmacorum vires in aſſvetis deperduntur. Porrò fit, ut quædam ex medicamentis ob hominis aſſuetudinem vim ſuam amittant, nec amplius nocere poſſint, cum enim à natura amplexantur, devincuntur, conficiuntur, nec amplius inter medicamenta cenſeri poſſunt: quicquid enim calore, aut congenita vel ex conſvetudine acquiſita corporis proprietate alteratum, in corporis alimoniam digeritur, id venenum eſſe non poteſt: ſic modicâ cicutæ potione Ægyptiorum ſacerdotes ſe impunè caſtrabant.

Nonne Opii miram quantitatem plurimi quotidiano uſu ſine noxa devorant, prout prolixiùs jam diximus, & adhuc ſumus dicturi. Et mirabilius eſt, quòd ex autoritate *Sexti Empirici* ſcribit *Mercurialis lib.* 1. *de venen. cap.* 6. fuiſſe quandam anum, quæ triginta drachmas cicutæ ſorbebat ſine ulla noxa. Nonne hydrargyrum medicamentum frigidiſſimum, ſæpè in magna quantitate, velut unciarum decem aut ſeſquilibræ pondere ſumptum profluxiſſe per alvum, narrat *Botallus de lue vener. cap.* 7. & confirmat *Sambarolitanus comm. ad Avicenn. cap. de Cura caſus & offenſ. p.* 186. Quare nonnulli dicunt, venena frigida, quę quantitate ſolum nocere ſolent, ſi pauculâ ſumuntur quantitate, nutrire corpus poſſunt, ut opium, lactucæ ſuccus; partes enim habent alimentoſas, quæ in ſucci probi nutrimentum convertuntur, ut *Galenus lib.* 3. *ſimplic. cap.* 22. confirmat;

&

& maximè, cum veneni vires consvetudine sunt mitiores, ut probat *Mercurialis lib.1. de venen. cap.11.* Ergò cicutæ exiguæ portio nutrire potest, etsi de ejus vi perniciosa mira proferant *Hieronymus Tragus lib. 1. histor. stirp cap.159. Matthiolus Rei herbar. lib.6. cap. 11. Scaliger exerc. 152. Cordus lib.2. histor. stirp. cap. 150.* Si itidem quæreremus, quomodo opium, aut aliud venenum calidissimum nutrire poterit, cum nullam cum humano corpore habeat similitudinem? Ex *Galeno* ita legimus *lib.1. de sem. cap.12. §. Iuxta eandemque rationem minutissimus liquor, ex iis quæ venenosa sunt, animalis corpori illapsus, totum corpus brevissimo tempore transmutat, ac suæ naturæ simile reddit &c.* Et *lib.5. simplic. cap.18. Adsunt, quæ totâ substantiâ nobis contraria sunt, proinde si vel minimum eorum assumptum fuerit, omnino lædat, necesse est.* Etsi hoc verum sit, respondebunt vobis, tamen opium, napellus, vel aliud venenum calidum in tàm minima quantitate assumi potest, ut præ exiguitate à calore nostro possit devinci, minimeque nocere, & sic nutrire: nam hoc intelligendum loquentibus nobis, nutritionis vocabulo latius sumpto, non pro eo, quod verè nutrit, & in aliti substantiam convertitur, sed pro eo, quod, licêt assumptum, non verê nutriat, non lędat tamen. Deinde cum assvefacta natura veneno ita in hac consvetudine est confirmata, tunc partes alimentales à deleteriis separare potest, & illis frui, hisque minimè offendi, ipsas delendo & frangendo. Multorum autem gravissimorum Autorum exempla, quibus hoc ipsum ubertim confirmatur, nobis ante oculos ponunt. Narrat *Arnaldus in Specul. cap. 5.* historiam cujusdam pueri, qui cum ætate puerit ę ob stultitiam araneas edere cœpisset, cum esset adolescens eas ad vescendum venabatur citra noxam: quod adfirmat *Cœlius*

Rhodiginius lib. 11. *antiq. lect. cap.* 13. & variis exem-
plis *Bernhardus Dessenius lib.* 6. *de composit. medicā-
ment. schol. trochisc. d. viper. verbo Cicutæ.* Nonn
Theophrastus luculentissimus plantarum historiæ scri-
ptor, eleganti qvadam verborum concinnitate, histori-
am refert *lib.6. histor. plantar. cap.* 18. multorum, qui
tantum hellebori esitârunt, ut manipulos totos sin
noxa consumerent. Nonnè *Cardanus libr.9. contra-
dict. tract.* 2. *contr.* 7. describit historiam cujusdam
qvi arsenici unciam sine ullo auxilio aut noxa devora-
re solebat. Scribit *Mercurialis libr.* 1. *de venen. cap.* 16
Æthiopas accolas Hydaspis fluvii impunè vesci sole-
re scorpionibus & serpentibus, qvod qvidem aliunde
proficisci non potest, quàm ex insigni quadam cor-
poris constitutione secreta & divina. In *Cuba* Insula
serpentes abundant novâ totius corporis specie, ac for-
mâ præditi, sesqvipedis plerumque longitudine, qui ex
terra & aqua vivunt, & in lautioribus sunt epulis, ut scri-
bit *Bembus libr.* 6. *histor. Venet.* Marsos serpentes sin
periculo devorare refert *Galenus de Theriaca* ad *Pi-
son.* & viperas ab Ægyptiis edi. *Idem libr.* 3. *de alim.
facult. cap.* 3. *docet.* Ophio phagos quoque populos
qvosdam rubro mari finitimos, Candeos dictos, ser-
pentibus victitare, testatur *Plinius libr.6. histor. natu-
ral. cap.* 29. In *Gualata Lybiæ* deserta regione bufoni-
bus nutriri gentes quasdam, in *Buteri* relationibus ex-
tat. *Galenus libr.* 1. *d. simpl. medicam. facult. cap.* 8. re-
fert historiam vetulæ, quæ cicutâ nutriebatur. E
Avicennas libr.4. fen. 6. tr. 1. cap. 6. è *Ruffo* refert, pu-
ellam quandam fuisse nutritam napello, ut interfice-
rentur Reges, si cum ea coirent. A Rege *Cambaii*
filium veneno educatum refert *I. C. Scaliger exerc.*175
narrantque alii, eum totum venenosum evasisse, ut &
mu-

muſcas accedentes ſolo halitu necaret, & vix ullam ex uxoribus, quæ cum illo rem habuerat, mortem in proximum diem effugere potuiſſe ſcribit *Ludovicus Barthema Indicar.rer.lib.1.cap.2.*; eundemque, quemcunque necare voluerat, ſolo ſputo in cutem conjecto interfeciſſe. *Albertus Magnus libr.1.d.animal.cap.8.* narrat, quod *Coloniæ* fuerit puella, quæ quàm citò à matre aufugere poterat, angulos domûs ſollicitè perquirebat, & quotquot poterat capere araneas, manducabat, quibus veluti optimo cibo, nutriebatur. Et *Cardanus* narrat, ſe vidiſſe puellam trimam, quæ araneas mira cum voluptate ſine damno comedebat. Et Cl. *Sennertus lib. 6.prax.part.5.cap.1.* ſcribit, ſe noviſſe civem quendam, qui ſanctè affirmavit, ſe puerum cum delectatione & ſine damno araneas devorâſſe. De *Mithridate*, qui citra noxam uſus venenis eſt, & nota ſatis eſt, & paſſim ſcriptoribus celebratur hiſtoria, unde natus etiam eſt hic verſus:

Profecit poto *Mithridates* ſæpè veneno
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.

Obſervandum autem nobis hîc eſt, venenorum diverſam eſſe naturam. Quædam enim, verbi gratiâ, arſenicum, auripigmentum, antimonium, mercurius, euphorbium & ſimil. nihil in ſe alimentoſum continent, ſed tota ipſorum ſubſtantia aliena eſt à natura noſtra. Atque talia nullo modo in corporis noſtri nutrimentum cedere poſſunt, Deinde reperiuntur alia, quæ quidem naturæ venenatæ ſunt, partes tamen aliquas, quæ alere poſſunt, ſimul obtinent, tales ſunt plantæ & animalia, quorum tota ſubſtantia non venenata eſt, ſed vel ſuccus ſaltem vel pars aliqua. Tale venenum hominem nutrire poſſe, non impoſſibile eſt, ſi ſcilicet homo in iis ſumendis è parva quantitate ad ma-

jorem continuo aſcendat, ut ita homo ſenſim iis adſve-
ſcat. Nunquam tamen quiſpiam reperitur, qui ſol
venenis nutritus fuerit, & non alios cibos ſimul ſumſe-
rit, cum impoſſibile ſit, quod talia tantum nutrimen-
tum habeant, quantum corpus nutriendum requirit.
Nec ipſa venena quoq; ſimpliciter nutrimentum ſunt
& in aliti ſubſtantiam verè convertuntur. Homo enim
ſi omnia benè ſeſe habent, nutritur ſimili. At non o-
mnis nutritio eſt bona ac perfecta, ſed ſæpè vitioſa; ſi
qui cachexia, hydrope, ſcorbuto, lue venerea ac ele-
phantaſi laborant, nutriuntur quidem, ſed vitiosè, &
vitam ſæpius cum tali vitioſa ac depravata nutritione
longè producunt. Quod ergò in cachexia, hydrope,
ſcorbuto, lue venerea, & elephantiaſi accidit, cur non
etiam in venenis quibuſdam contingere poſſit? Licet
verò hominis ejuſmodi corpus per aſſiduum rerum ve-
nenatarum uſum venenoſum fiat, non tamen homo eſ-
ſe deſinit, nunquam enim in vitium aliquod naturæ ſuæ
contrarium degenerare poteſt, quod verò facile ſeque-
retur, cum veneni naturam induerit, eum non ampli-
us eſſe hominem; abſonum autem eſt. Animalia e-
nim bruta, imprimis avium carnes, plantarum, quibus
nutriuntur, ſaporem & odorem referunt, interim ſpe-
ciem non mutant. *Jacobus Grevinus* quidem *lib.* 1. *de ve-
nen. cap.* 1. opinatur, impoſſibile eſſe, ut homo ſe paulat-
tim ad venenorum uſum aſſvefacere posſit, ut iis nutri-
atur, ſed naturam aſſveſcere, ut primò parvam, deinde
majorem paulò quantitatem veneni è corpore expel-
posſit; ita ut tandem magnam etiam quantitatem, ſi of-
feratur, expellere valeat. At venena tota non è cor-
pore expelli, vel puella illa, napello nutrita, docuit, quæ
amplexu & halitu ſuo alios inficere poterat. Et *Cam-
baiæ* Rex venenatus cyaſit. Et *Galenus* ipſe aliam cer-

t

e causam non reddit, nisi quòd natura veneno adsuescat. Licèt enim proculdubio natura aliquam veneni partem expellat cum excrementis: attamen si frequentius & copiosius sumantur; cum omne expellere natura non possit, sed aliquid cum nutrimento in totum corpus sese insinuet, ab eo proculdubio natura partes principes maximè defendit, & propterea id, ut in cachecticis, scorbuticis, hydropicis, morbo Gallico & elephantiasi correptis, ad corporis peripheriam propellit.

Opinionis hujus vanitate, quòd nimirum opium verè nutriat, ac in aliti substantiam convertatur, corruit simul qoque eorum falsa opinio, qui auro nutriri asserunt animalia, hoc ducti argumento, qvòd viderint gallinas, auri foliis pastas interiora inaurata venasque aureas retulisse. Boni isti viri admodum puerili oscitantiâ hæsitantes debebant cogitare, nutritionem esse nutrimenti in substantiam nutriti conversionem; si aurum sub sua adhæret & appositum est substantia, non est facta nutritio: sic enim in carnem verti debet, ut desinat esse aurum, & fiat caro & substantia corporis nostri. Nutritio enim non fit per partium nutrimenti non alterati appositionem, sed conversionem omnimodam in nutriti substantiam. Panis & caro, ut nutriant, vertuntur in chylum, sanguinem & carnem; aurum ut verè nutriat, in chylum & sanguinem vertatur, necessum est. Neque enim auratus chylus vel auratus sanguis est inventus, neque talis nutrire valeat. Proinde svaves sunt nugæ, quibus magni viri novarum & monstrosarum opinionum contra venerandam antiquitatem nimis avidi decipiuntur. Quid de struthio camelo? Nunquid *Aldrovandus* & ii, qui accuratè rem observârunt, ferrum quidem ab ipso ingeri, cæterùm

integrè, uti ingestum sit, egeri semper notârunt? urn isti animali inesse eam proprietatem & peculiarem potentiam, quà ferrum digereret & superaret, diu multisque seculis creditum fuit. At illam nunc etiam cum hominibus isti novatores communem faciunt, videlicet ut metalla, cur non etiam silices & saxa? pariter digerant. Verum verissimo antiquitatis principio debebant esse contenti, quo asseritur nihil nutrire, nisi quod sit animatum, vel ab animato. Sin autem aurum nutriat per appositionem partium non mutatarum, tandem gallinæ auro diutius nutritę, uti intus ex parte taldeprehensæ, progressu temporis, penitus prorsusque aureæ fient. & struthio ferreus, jamque cum *Æsopo* et *Luciano* ova aurea habebimus, gallinæque Paracelsicæ aurum nobis cacabunt, ex quo Paracelsistæ fortè suum lapidem cudent Philosophicum. Verum hæ nugæ Paracelsistarum jucundæ sunt multorum stultorum ingeniorum epulæ.

CAPUT VIII.

Si Opium naturâ venenosum, qualesnam sint ejus cru- vires & effectus?

LIcèt Opium naturâ suâ, ut in superiori capite tractavimus, sit venenatum, suas attamen saluti humanæ vires habet commodas & incommodas. De eo aliàs in genere scribitur, & effectus ejus simul quoque comprobant, quòd vim possideat spiritus commotos inquietos seditiososque compescendi, facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi, Unde somnus sensibilitatis imminutio, remedium sanè maximi solaminis in vigiliis doloribusque intensis. Et Clarissimus *Döringius Tract. d. Opio. sect.*

O

Opium animum efferare, venerem concitare, ſudorem ciere, dura emollire & diſcutere aſſerit. Verum enim verò nec & ſuis incommodis Opium caret, quæ, præterqvam quòd excretiones urinæ & fœcum ſupprimat, malignitatem ſuam exſerere aptum eſt. Hâc videlicet livorem artuum frigidosque sudores, reſpirationem parvam, ac difficilem, mentisque alienationem inducit. Et licèt ob ejus ingratum ſaporem nemini facilè opium clanculum obtrudi poſſit, tamen ſæpius contigiſſe obſervatum eſt, ut opium pro alio medicamento homini ſit propinatum, ut exemplum illud Militis, qnod ſupra ex *Sanctorio* adduximus, docet. Sumpto ergò opio hoc crudo, ſequitur ſopor gravis cum vertigine, & pruritus totius corporis ita vehemens, ut hominem quandoque è ſopore excitet. Et toto corpore gravis odor opium referens exhalat, labra intumeſcunt, ſingultus accidit, reſpiratio fit parva, frigida, oculi obſcurantur, naſus diſtorquetur, in fine etiam convulſiones accidunt. Sangvinem etiam concretum circa cor inventum eſſe, obſervatum. Quæ ſymptomata fermè omnia ante tres annos in Muliere qvadam, *Embdæ*, cum praxin ibidem exercerem, vidi qvæ à pharmacopæo, ut vaſa medicinalia à ſordibus liberaret, erat conſtituta, incidens in vaſculum aliquod Laudano opiato refertum, putabat eſſe theriacam ac idipſum in quantitate magna devorabat. Statim hoc ſumpto, corripiebatur totius corporis ſtupore, pruritu & ſopore gravi Nobis quærentibus (cum ſimul præſens in phormacopolio eſſem) quid ſibi eſſet, unde tàm ſubitò male ſe haberet, reſpondebat, aliquid ſe deguſtâſſe ex illo vaſculo, quod ibi in angulo ſtabat; ubi maximè ſumus perterriti, ſtatim autem ipſi vomitorium forte imbibendum dedi, quo in non minima,

quantitate Laudanum, iterum evomuit, & quamvis ei post uomitorium multa antidota sint præscripta, attamen stuporem illum ac soporem per multum temporis spatium sensit, nec integrè sanitati pristinæ est restituta. Tanta ergò hujus veneni vis est, ut statim, & intra paucas horas, ceu ex supra adductis historiis adparet hominem, nisi idoneis medicamentis occurratur, jugulet.

CAPUT IX.

An opium crudum, & per se solum sine correctione propinari possit?

OPium per se solum sine ulla correctione propinari posse, Medicorum multi statuunt, & licèt sententia hæc nonnullis videatur contraria, eam tamen certas ob rationes amplectuntur. Nam urgente necessitate opium per se solùm sine correctione per os propinari posse, *Dioscorides lib. 4. sui operis cap. 60.* sic confirmat; *Opium refrigerat, inspissat, siccatq; sumptum ervi magnitudine, dolorem finit, somnum allicit, concoquit, tussi atque cœliacorum valetudini auxiliatur.* Quem sequitur *Galenus lib. 2. acut. Comm. 12. §. ut autem succi papaveris, mandragoræ & hyosciami atq; aliorum hujusmodi multorum, quæ nobis & viribus & substantiâ adversa corpus perimere nata sunt, portionem exiguam assumentes magnam percipimus commoditatem &c.* Et *lib. 3. sec. loc. cap. 1. tit. auricular. compositiones Andromach. §. Ego verò, quemadmodum dixi in unaquaque affectione proprio pharmaco utor, semperque papaveris succum fugio, nec nisi urgente necessitate ad ejus usum pervenio.* Quorum sententiam Arabes etiam amplectuntur. *Avicennas lib. 2. tract. 2. cap. 526. §. Et potius ipsius sit quantitas lenticula*

magna &c. *Rhases lib.23.continent.tract.3 cap.1.* ad úlcus vesicæ dolorificum cum semine hyosciami & lactucæ exhibuit in potu etiam opii ceratum i, quæ quantitas, ut notat *Apuleus lib.d.mensur.* idem est ac semiobulus. Obolus autem est pondus medii scrupuli, autore *Saladino lib.3.de ponder.& mensur.* Ex quibus constat, *Rhasen* 6. grana in potu felici eventu propinâsse.

Deinde dicunt, quotidiano usu, semine papaveris vesci plurimos ad saturitatem usque immixto placentis, qui, ut *Matthiolus in Dioscoridem loc.jam allegat.* loquitur, nec diuturniore somno corripiuntur, nec veternosi fiunt, ex quo Medici edocti intrepidè seminis papaveris cremorem hordei decocto expressum in ardentibus febribus ad extingvendam sitim somnumque conciliandum ægris exhibere non verentur, cur nos, inquiunt, cogente necessitate opium incorrectum in potum non exhibebimus, in parva saltem dosi, quod cordatè admodum adfirmat *Gentilis* ex mente *Rhasis i.3. tr.cap.3. dub.* 14. dicens: *inventum esse in theriaca Cæsaris, quod opium per se datum in potu, habenti virtutem solutam, hoc est debilem ex vigiliis auxiliatur, & liberat, quoniam inducit somnum & facit redire virtutem.* Quare in ardentibus febribus opium per se solum exhibere salubrius multò judicant, quàm alias opiatas compositiones, in quas calidissima medicamenta ingrediuntur, quæ fervorem febris acuere & exasperare possunt. Hæc autem stupefacientia, licèt meritò sec. *Galenum lib.12.meth.med. cap.1.* & *lib.7.sec.loc.cap.3.* & alibi passim in causa calida tutò possint administrari; vel cum æger ex tenui destillatione, vigiliis & tussi vehementi urgetur, vel phrenitide corripitur, ex *Galen.lib.d.theriac.ad pison.c.10.& 15.* quoniam non solum ut sensui torporem inducentia salutaria sunt, sed etiam ut humorum tenuitatem cogen-

tia, atqve incrassantia, & vehementem calorem refrigerantia, ut *Galenus* jam *cap.8. lib. nuper cit. meth.* docuit. Tamen in biliosis febribus opio solo uti tutius illis semper visum est. Qvod *Gentilis loc. jam cit.* diligenter admonuit, in hisce febribus *Philonis* antidotum ob calidorum medicamentorum admixtionem pertimescens: Cum enim, inquit, ex nimia caloris præternaturalis actione vis opii evanescat, necessarium est, ut medicamentorum calidorũ intensa caliditas febrem exacuat atque accendat. Securius ergò esse in acutis febribus opio incorrecto uti pronunciant. Præterea Medicorum nonnulli non infimi certè gradus unanimiter statuunt, quod non debeamus ita vereri opii usum, cum quotidiano Autorum experimento compertum sit, plurimos magnam opii quantitatem sine noxa devorasse, prout scribunt *Garzias ab Horto in lib. de aromat histor. à Carol. Clusio latinitate donato, Genfræus in histor. plantar. Monardus part. 2. tract. de iis, quæ ab Indiis adsportantur. Ludovic. Duretus in schol. cap. 5. lib. 2. Hollerii de morb. intern.* Hi enim scribunt, se vidisse multos, qui opium 20. granorum quantitate usque ad 40. grana hordei, & interdum drachmæ & semiunciæ quantitate (mirum dictu) sine ullo damno aut læsione devorasse: quod etiam adfirmant *Bellonius libr. 3. observ. 15. Iohan. Fragosius tract. de simpl. tit. de bangue. Christophorus à Costa eodem tit. cap. ultim.* Et *Heurnius lib. 3. cap. 20. Meth. ad praxin.* vidit servos, qui ingentem meconii copiam devorabant, quod Indis, Turcis & Mauritanis frequenti est in usu. Hi enim (Indi vocant Amphionistas) Opium frequentant, quia hujus causâ flatibus abundantes crassis & frigidis, tentigine detenti, & satyriasi commoti ad libidinem incitantur, & in actu venereo flatu crasso

ex

ex opio turgentes, diu perſeverant, ut doctè notat *Thomas* à *Vega in comm. cap. 40. lib. art. medic. Galeni in initio.*

Et licèt hi Autores ad conſuetudinem referant, & opium iſtud ſit minus frigidum, utpotê in eminentioribus locis pronatum, & ex papaveris albi ſucco confe-ctum, ut refert *Scaliger exerc. 154. &. 175.* quod ut ſativum eſt, ſic cæteris papaveris ſpeciebus minus ſicut volunt, refrigerat (ex quo *Franciſc. Alexander in ſuo Apolline Radic. 1. cap. d. papav. ait*: Neapoli fieri pulmentaria, quibus ad ſatietatem uſque plures veſcuntur. Et *Tabernamontanus Rei Herbar. lib. 2. ſect. 6. cap. 1.* multis in locis ſemine papaveris veſcî plurimos ad ſaturitatem uſque immixto pani, illudque ipſi jucundum ac ſvavem ſaporem adferre ex *Galeno* narrat) & minus ſtupefacit, intenſam attamen habet refrigerandi & ſtupefaciendi facultatem. Opio ergo, vel è papaveris nigri ſucco extracto (hoc enim verum opium nuncupat *Avicennas lib. 2. cap. 526. Zacutus Luſitanus* qvoqve lib. 1. hiſtor. Medic. Princip. Dub. XXXV. in exigua quantitate tutò uti poſſe fatetur. Quod ego, inquit, feliciſſimo eventu in pluribus ſum expertus, qui vigiliis doloribusque cum intenſa febri oppreſſi, ſolius incorrecti Opii uſu immunes evaſere. Objiciet forſan qviſpiam cum *Galeno libr. 6. Epidem. ſect. 6. comment. 5. in Med. §. Stuporem verò ſive torporem papaveris ſuccus & alterci ſemen efficiunt! Hæc ſi ſola per pauca exhibeantur, dolorem ſedare non poterunt: qvod ſi tantum ex iſtis detur, quantum acceptum dolorem ſedare poſſit, inſigni noxa membrum dolens afficietur. Igitur ne ipſum magnoperè offendatur, neqve ſenſus obtorpeat, aliorum medicaminum permiſtio à Philone excogitata eſt &c.* Ergò Opium incorre-

correctúm, neque in parva aut magna quantitate exhibendum. Dic opium in valde exigua quantitate assumptum dolorem sedare non posse ita ex improvisò, ac in multa quantitate oblatum, & hoc est, quod insinuare vult *Galenus*. At melius est, dolorem cum tutiori auxilio aliquantisper sedare, ut levata deinceps natura residuum debellare possit, quàm multâ opii ingestâ copiâ ægrum citò perire, quâ assumptâ plurimos fuisse interemptos narrat *Plinius histor. natural. lib.* 20. *cap.* 18. Medicaminibus autem opiatis & stupefacientibus licèt securè uti possimus, securius tamen multò ægris ardentissimâ febri oppressis ob dictam causam opium incorrectum in parva quantitate exhibitum opitulari illud *Zacutus Lusitanus* scribit. In qua licèt sit assumptum, vehementissimè operabitur; hujus enim facultas est valentissimæ activitatis, & qvalitas ab eo directa potentissima est, & diu in agendo persistit. Habet enim opium substantiam densam, unitam & difficulter resolubilem, quare ne mireris, si tam parva opii quantitas in theriaca, philonio Romano, & aliis, cæterorum simplicium respectu, quæ calidissima sunt, ea vincere possit. Nam exhibitâ drachmâ unâ philonii, somnus, sopor & indolentia sequuntur, & hæc accidere ob valentem Opii vim expressè monuit *Galenus lib. d. caus. procatarctic. cap. ult. d. motu muscul.* 7. *lib. d. rigore cap.* 18. & *Fernel. lib.* 1. *de abdit. rerum causis cap.* 10.

Verùm, ut jam superius diximus, opii crudi & prorsus incorrecti usus omnimodo est reprobandus, cum multa damna & mortis pericula ex eo redundent, quod etiam *Galenus* ipse *lib.* 6. *epidem. s.* 6. *comm.* 5. confirmat: §. *Quin etiam ad hæc modus alius indolentiæ effector est, scilicet qui sensum hebetat ac stupefacit, in quo prudentia non vulgaris est, stupefactorio medicamento alia permiscere, neq;*

opio

opio solo uti &c. Et maximè usurpatio ejus cane & angue pejus fugienda est, cum medicamentum sit exitiale, autore *Galeno lib. d. theriac. ad Pison. cap.* 10. *§. Papaveris succum per se ebibitum, qui lethalem nesciat est nemo &c.* Nam valdè refrigerat, & usque ad stuporem & mortem perducens interemit, ut *Galenus lib.* 7 *simpl. tit. d.* de papavere. Esse autem venenum substantiâ tale judicat *Galenus lib.* 4. *simplic. c.* 18. *Multa verò ipso statim odore aliena sunt, pleraque pugnantiam cum homine indicant, veluti & hæc ipsa, quæ nunc dicta sunt, & cicutæ, & papaveris, & mandragoræ & hyosciami succus.* Et *lib.* 2. *acut comm.* 12. §. ut autem succi papaveris atque aliorum hujusmodi multorum, quæ nobis & viribus & substantiâ corpus perimere nata sunt &c. Si ergò est venenum, cur sine præparatione & correctione per os exhibendum? Si raró cogimur pharmacis ex opio uti, cum videlicet præ doloris vehementia homo de vita periclitatur, *ut lib.* 2. *sec. loc. cap.* 10. *tit. d. capit. dolor. ex plag. Galenus* adfirmat, quoniam interiores partes ex eorum usu nimis læduntur: quantò magis opii solius incorrecti usus timendus est. Quam sententiam Medicinæ proceres amplectuntur, & juniores omnes confirmant. Ex quibus præcipuè admodum prudenter Clariss. *Tabernæmontanus Rei herbar. lib.* 2. *sect.* 2. *c.* 1. sic scribit: *opium propterea nunquam usurpetur, nisi ingens & magna urgeat necessitas, ut vigiliæ nimiæ, dolores vehementissimi ac fermè intolerabiles; ubi nulla alia medicamenta aliquid præstare possunt, eo summa cum prudentia utendum est. Et quoniam antiquiores Medici, ut Mesues, Aëtius, Aegineta, Oribasius & Galenus* quoque sæpiùs *opio hoc in compositionibus suis graves commiserunt errores, Lectorem admonere volo, ut ab ejusmodi medicamentis compositis se abstineat, nec temerè illis utatur.* Et acutissimus *Mœbius*

Epi-

Epitom. institut. Medic. lib. 5. *Part.* 1, *sect.* 4. *cap.* 3 44
Opium, inqvit, *non correctum haud temerè assumendum*
cum compertum sit, istud in suppositorio, imò etiam in
collyrio adhibitum mortem acceleràsse, ut testatur Avi-
cenn. 16. 3. *tract. cap.* 4. *Gattinaria in comm.* 9. *ad Al-*
mans. cap. d. Soda Choleric. Sicuti ergò pro naturarum
varietate & proprietate, imprudentium item novitio-
rumque Medicorum inconsiderata adhibitione peri-
culum gravissimum & mortem ipsam opium crudum
& planè incorrectum conciliare ac inferre potest: ita
ê contra idoneâ præparatione, mistione & fermenta-
tione ad omnis generis morbos & symptomata præci-
pua ex eo potest præsentissimnm & divinum præpara-
ri remedium, qvod vocatur Laudanum Opiatum
hocce semper, si ritê præparetur, ac prudenter ex-
hibeatur, salutare & nunqvam noxium evadit. In
legitima igitur Opii correctione totum versatur ne-
gotium, qvod paucis horis facillimo negotio peragi
potest, & sic ex pernitioso, noxio, soporifero ac
planè lethali succo, utile & vivificum anodynum red-
ditur. Et tantum de parte nostra prima
dixisse sufficiat.

* * *

PAR-

PARS II.

Opii legitimam correctionem exhibet: varias Laudani Opiati descriptiones à Medicis tàm Galenicis, qvàm Spagyricis magni æstimatas proponit: Laudani qvoqve Opiati qvantitatem & utendi modum monstrat. Laudani præsertim nostri Opiati paradigma tradit, idq; ad vivum secat, & penitus examinat, viresq; ejus nobilissimas enarrat: cautelas tandem, qvæ circa ejus usum sunt observandæ, manifestat.

CAPUT I.

De vera ac legitima Opii correctione.

ETsi verò, ut sæpius jam adduximus, Opium sit medicamentum perniciosum ac venenatum, & hominem subitò interimere possit, attamen, qvia vim soporiferam & narcoticam simul obtinet, qvæ qvandoque in acutissimis doloribus & vigiliis extremis expetitur, utilia etiam ex eo præparari possunt medicamenta. Qvâ ratione autem præparari possit Opium & corrigi, ut, per qvæ lethale est; sicut *Galenus de Theriac. ad Pison cap.* 10. scribit, utile medicamentum evadat, de eo Autores dissentiunt. Ut autem rem totam in pauca contraham: Universus Opium præparandi processus in duobus consistit, in extractione nimirum ac separatione utilium, & correctione noxiorum; duo namque hîc Medico tàm Galenico, qvàm Spagyrico veniunt observanda, qvomodo scilicet Opium separandum ac extrahendum,

&

& qvomodo jam extractum & ab inutilibus partibus separatum sit corrigendum. Ut ergò opium per aquam calidam aliqvam convenientem à fecibus suis prius separatum ac lento igne rursus inspissatum, vel aliàs purum, extrahatur, ac à partibus suis heterogeneis ac inutilibus separetur, meritò menstruum extractionis reqviritur, qvod duplex esse potest, spiritus vini, vel acidus quidam succus. Qvi narcoticam & anodynam vim in sulphurea ejus parte qværunt, opium cum spiritu vini simplici extrahunt. Adserit eundem extractionis modum *Sennertus lib. 1. prax. part. 2. cap. 1. quæst. 2.* Quantum, inqvit, ad reliqvam præparationem, rectissimè opium extrahitur, seu utilis ejus substantia à reliqvis inutilibus partibus separatur, spiritu vini. Hic enim sulphurea corpora & substantias facile recipit & imbibit. *Et lib. 6. prax. part. 7. cap. 1.* hanc sententiam magis magisqve confirmat, dicens: Opio affundendus est spiritus vini. Ille enim partes illas sulphureas, ut in aliis vegetabilibus, ita etiam in opio, in qvibus tota vis narcotica consistit, extrahit commodissimè, & à rebus inutilibus separat. Quod licet alii succo limonum aut citri vel aceto præstare conentur; non tamen tàm feliciter id expediunt; cum acetum & acida partes oleaginosas & sulphureas non ita extrahant, sed potius figant, & minus efficaces reddant; unde postea vis medicamenti debilitatur. Et qvæ hîc ab aliis contra spiritum vini objiciuntur, aliqvo modo locum habere possent (qvamvis iterum separetur) si correctionis gratiâ præcipuè adhiberetur. Verum cum extractionis saltem gratiâ principaliter usurpetur, vituperari non potest. Nec improbat eum Excellentissimus *Guern. Rolfincius Chym. suæ lib. 4. sect. 3. cap. 5.* Confirmat *Anton. Guntherius Billichius in animadvers. & observat. suis Chymic.* Tacer-

du-

dum non eſt, inqvit, hic, qvòd ſpiritus vini vix comperta ſit adverſus opii maleficium præſentior antidotus. Reprehendunt tamen hanc opii præparationem Recentiores quidam, dicuntque, quòd vino vis quædam narcotica inſit, qua de cauſa *Fel. Platerus prax. tract. 1. lib. 1. cap. 2. p. 66.* in ſopore & ſtupore vini uſum improbat. Præterea Turcos & Ægyptios vino, quaſi opii ſuccedaneo, in ejus defectu uti, patet ex *Chriſtoph. à Coſta de arom. lib. 1. cap. d. opio*, & *Proſpero Alpino de Medicam. Ægyptior. lib. 4. cap. 1.* Acidos è contra ſuccos eligunt, qui deleteriam vim & salinum principium reſpiciunt. *Paracelſus archidox. lib. 7. cap. d. anodyn. ſpecific.* adſciſcit ſuccos acidos cydoniorum, citri. *Qvercetanus in pharmacop ſua dogmatic. reſtitut.* acetum, venenorum omnium domitorem, commendat. *Hartmannus comm. in Baſilic. chym. Crollii. p. 313.* Opium cum ſpiritu vini extrahi nolim, inquit, quia illud ſulphur potius aggreditur quàm Mercurium & ſalem. Et verò in ſulphure potiſſima vis narcotica humanæ naturæ inimica: acetum verò, quod purius eſt, de ſulphure ſumit. Ideò præſtat in hoc genere acetum. *Petræus Noſolog. Harmonic. tom. 1. Diſputat. 5. quæſt. 9.* ſpiritum vini etiam rejicit, quòd non ſit legitimum corrigens; Opium, inquit, fœtidum & venenatum ſuum ſulphur, quod vel poſt ignis examen adhuc integrum ſupereſt in opio, ſpiritu vini correctum non deponit, imò à ſpiritu vini magis attenuatum, malignitatem citius exſerit, & in intimiores partes inſinuat, & Laudani compoſitionem deteriorem facit. *Brendelius chym. in art. form. redact. digreſſ. ad cap 4.* Spiritum vini eo nomine rejicit, quòd nihil præter ſulphur cujuslibet rei extrahat, ſicque ſal intactum relinquat. In ſale autem anodynam vim latere ſtatuit Clariſſ. *Gregorius Horſtius Decad. 9. problem. 2. p. 93.* extractionis

 hujus

hujus menstruum acetum præ spiritu vini eligit. Hæc proprietas Opii narcotica, inqvit, suam correctionem requirit, antequam cedat in usum Medicum, quam veteres per addita Medicamenta calidissima tentârunt, falso præsupposito fundamento, quòd scilicet in excessu frigiditatis stupefactiva qualitas opii resideat, quapropter euphorbium, utrumque piper, cinamomum, cariophyllos & similia miscuerunt in antidotis opiatis. Rectius juxta recentiores sulphuris illius narcotici malignitas corrigitur aceto tàm vulgari, qvàm Montan. aliisve succis vitriolatam proprietatem possidentibus, qvibus vapores & halitus narcotici sistuntur & infringuntur. Quam sententiam adhuc Medicorum plures complectuntur. *Clariss. Iohan. Freitagius* Tract. *d. Opio cap. 7. p. 68.* succos citri & aurantiorum ad opium extrahendum valdè commendat, eosque, præterquam quod opii calorem corrigant, cordialem vim aspirare, & adversus venena, morbos pestiferos, febresque contagiosas instruere, siquid malignitatis insit, elidere & exterminare, calidorum cordis & spirituum vitalium affectuum remedium existere asserit. Parum autem vir ille doctissimus sui memor fuit; ideò acida talia addi putavit, ut opii calorem corrigant, & simul vim narcoticam infringant. Cum enim opium in summo gradu frigidum statuerit, quomodo in eo partes adhuc tàm calidæ esse possint, ut correctione indigeant. Deinde si vis illa narcotica secundùm ejus hypothesin à summa frigiditate pendet, quomodo acida illam infringere possint. Doctissimus *Ioh. Langelottus* apud Excellentissimum *Thom. Bartholinum centur. 3. epistol. medic. 45.* de hac per succum acidum Opii correctione sic loquitur: Cum in opio duo sint superflua maximeque noxia, sulphur nimirum narcoticum, volatile; ma-

ma-

malignum, & fex crassa, impura, terrestris, quomodo felicius accuratiusve separari poterunt, qvàm viâ fermentationis. Vidi id sanè non sine insigni voluptate, cum unà cum appropriato suo corrigente succo Cydoniorum leni calori ad fermentandum exposuissem; exspirabat primò volatile illud fœtidumque sulphur, cerebro, cordique adeò infestum, si quis ei propior factus, id copiosius cum aëre hauserit: ego sanè cum meo ipsius damno expertus sum, cum primâ id vice pararem, cautior deinde factus, elegi locum aëri maximè pervium. Colligitur deinde sensim sensimq; reliqvum, quod inest impurioris substantię; atque ea, quæ levis spumosaque est, superiorem, ea verò quæ crassa & terrestris est, imum occupat locum, utraque in magna quantitate, ea tamen imprimis, quæ inferiora petit. Mirum, quàm puri parum adsit. Est liquor pellucidus rubini instar rutilans, medio consistens loco, qui à dictis accuratè separatus, balneoque vaporis ad spissioris extracti consistentiam redactus, circulatus tandem per mensem unum aut alterum cum alcoole vini, ut, quod crudi reliquum est, excoquatur, adque debitam maturitatem deducatur.

Sunt alii, qui aliam opium pręparandi rationem ineunt: opium nimirum in exigua frustula concidunt & in patellis aliquot super leni cinerum vel alio calore tamdiu siccant, donec sulphur fœtidum exhalet, ac Opium svaviorem & gratiorem odorem spiret, ac digitis in pulverem teri possit; quod ferè 6. vel 7. dierum spatio accidit. Indè tincturam aceto destillato extrahunt. Acida autem, ut acetum, succum citri & limonum ea de causa eligunt, quod sicuti humorum acrimoniam, ita & narcoticam vim acida hebetant, & spiritus narcoticos figunt ac supprimunt;

munt; unde in ſoporiferis affectibus, venenisqve ſoporiferis commodus eſt aceti uſus, ipſiusque ebrietatis acetum & acida ſunt remedium. Et hunc opium corrigendi modum Medicorum multi ſequuntur. Commendatur, inquit, Clariſſ. *Gregorius Horſtius decad 9. problem.2.* imprimis opii eſſentia, quæ fit per extractionem cum aceto fortiſſimo, ita tamen, ut primùm fruſtulatim inciſum opium lento igne in patina torrefiat, quo ſulphur fœtidum eò melius exſpirare poſſit. *Angelus Sala* Archiater quondam Megapolitanus celeberrimus *Tract. de peſte latinitate donato* à *Gregorio Horſtio* opii eſſentiam ita præparat: ℞. Opii, exempli gratia, libram dimidiam, incidatur minutim; ponatur in laminam ferream ad lentum ignem carbonum, & inſtar picis fundatur. Move cum ſpatula diligenter, obſervando ne comburatur, & ita plurimum de craſſis ſuis vaporibus exhalare ſinas, eouſque, donec remoto igne ſiccetur, ut pulveriſari queat, poſtea ſumatur id ipſum opium, pulveriſetur & affundatur ſucci citri optimè depurati & clari ℔ iiij., per 24. horas in balneo vel alio loco calido digeratur, coletur poſtea per inclinationem liquor obſcurè rubeus, vel per chartam bibulam filtretur, ut puriſſimus fiat ab omni terreſtreitate ſuperflua, poſtea fundatur in patinam vitream, vel in cavitatem cucurbitæ fractæ, & in arenam calidam ponatur ad fornacem vel alio in loco, tantum caloris excitando ſubtus, ut phlegma ſucci citri leniter exhalet, & ut ſpiritus ejuſdem acidi cum opii ſubſtantia permiſti relinquantur, inventa materia nigra, picis inſtar, ſpiſſitudine mellis, quâ refrigeratâ, ferè pilulæ formari poſſunt, quę eſt eſſentia opii, noſtro inſtituto ſerviens. Supra reſidentiam opii relictam iterum ſuccus citri poteſt affundi, cujus tamen extractio multò debilior eſt

præ-

præcedenti. *Franciſcus Oſvvald. Grembs in Arbor. integr. & ruinoſ. homin. lib. 3. cap. 3. de Remed. Paraceſic.* eandem opium corrigens rationem etiam obſervat. Aliqui, inquit, opium cum aceto roſato in ſartagine ferrea ſub pruna agitant tamdiu, donec in pulverem redigatur, poſtea affundunt aceti deſtillati q. ſ. & tinctura elicitur, labor iſte repetitur, uſque dum acetum non amplius tingi ſolet, abſtracto in B. aceto, remanet opium correctum inſtar mellis. Clariſſ. *Gothofredus Moëbius epit. Medic. inſtit. lib. 5. part. 1. ſect. 4. cap. 32.* de hac opii correctione ita mentem proponit ſuam. Corrigitur (opium) variis modis. Communis præparatio eſt, quæ fit leni ſulphuris narcotici exhalatione, donec gratiorem odorem ſpirare cœperit. Hanc præparationem veteribus quoque uſitatam fuiſſe, patet ex *Galeno libr. 3. d. compoſit. medicam ſec. loc.* Deinde per acetum deſtillatum tinctura ſeu eſſentia extrahitur, adduntur magiſteria corallorum, Perlarum, crocus & ſimilia & vocatur Laudanum Opiatum ſeu Nepenthes. Indi, teſte *Bontio lib. de Medicin Indor.* etiam per acetum corrigunt. Recipiunt, ait, Opii Thebaic. Sang. dracon. Benzoes, Croci orient. āā ℥j. Ambr. nigr. ℈j. Affundunt acetum acerrimum ad eminentiam trium vel quatuor digitorum, digerunt in ſole, vel leni igne. Colaturam fortiter expreſſam inſpiſſant ad extracti conſiſtentiam. Doſis gr. vj. vel ix. Alii per ſpiritum vitrioli vel ſuccum citri corrigunt. Alii ſpiritu vini extrahunt. Si non ritè fuerit præparatum, alvum turbare & interdum purgare ſolet. Et Clariſſ. *Herman. Grube Comm. de Medicinal. ſimpl. cognoſc. Artic. 3. ſect. 7. p. m. 145. 146.* ſic loquitur: Cum enim ſulphur narcoticum opio inſit, ſuâ indiget correctione. Corrigitur autem jure merito non addito ſemine hyoſciami, ceu malè fit à Theophraſto Paracelſo,

qui multorum censuram hanc ob rem incurrit: sed corrigendum idem est ad modum *Angeli Sala*, *Rolfincii* & aliorum: ad quorum methodum correctum audire Medicis solet Laudanum Opiatum, cujus usus, ut oppidò est salutaris, ita parca admodum est ejus dosis, ut vix quatuor aut quinque grana superet dosis ejusdem summa sic satis & passim nota.

Sunt tamen quoque, ut pręcipuè *Quercetanus pharmacop. dogmatic. restitut. lib.* 1. *cap.* 24. qui opium torrent eousque, donec omnem ferè amittat odorem, & omninò siccum reddatur, ut facilè in pulverem redigi possit. Quam opium præparandi methodum Clariss. & accuratissimus Medicamentorum reformator *Zwelferus in pharmacop. non saltem sua Regia, sed in animadvers. quoque ad Pharmacop. Augustan.* admodum probat. In his, præcipuè *Class.* 6. ita differit. Si quoque libuerit, opium nonnihil corrigere, priusquam illud reliquis speciebus commisceas, quominus intensa suâ vi narcotica noxam inferat, non malè feceris. Correctio autem & præparatio opii fit hoc modo: nimirum opium frustillatim & in tenues lamellas conscissum collocetur super laminam ferream, quam super carbones accensos leniter incalescere & opii sulphur narcoticum sensim exhalare sine quousque non amplius fumum vel vaporem emittat, cavendo tamen, ne comburatur, sed ut solummodo torre fiat. Et hęc facilis est & compendiosa, genuina tamen opii præparatio. Hâc viâ enim ipsius immoderata & nociva vis narcotica in sulphure vaporoso, fœtido ac venenato delitescens exhalat, peritque. Et Clariss. *Dorncrellius Dispensat. nov. part.* 1. *cap.* 7. Opii hanc genuinam & maximè necessariam præparationem quoque instituit. Opium, inquit, cultro in exigua incisum frustula super laminis ferreis vel terreis divisum sub camino aut subd-

to igne arenæ lento, ut omninò ſiccum, odoris fœtidi expers & pulverabile reddatur, per octiduum aut ultra fovetur, & ſulphure nocuo exterminato, ad compoſitionem Laudani aptum redditur. Cum autem in opio quædam heterogeneæ ſint partes, quarum aliæ aliis magis ſunt noxiæ, quod torreatur ſanè, nihil ipſi nocet, ſed in hac ejus ſiccatione & levi quaſi toſtione accuratè videndum eſt, ne hoc modo non ſolum crudum opii ſulphur, ſed & ea ejus pars, quæ maximè expetitur, & in qua vis eſt ſoporifera, perdatur & diſſipetur, & corpus inefficax relinquatur. Ipſe tamen *Petræus disputat. Harmoniac.5.tom.1.quaſt.9.* etiam poſt ignis examen ſulphur illud fœtidum & venenatum adhuc integrum in opio ſupereſſe ſcribit. Noſtro calculo utrumque menſtruum tàm per ſpiritum vini, quàm ſuccum aliquem acetoſum ſive acetum ipſum factum, eſt approbandum. Utroque modo paratum ſatiat exſpectationem ægrorum & Medicorum. Potentior innoxius uſus eſt ratione.

I. PRÆPARATIO PER SPIRITUM VINI.

℞. Opii Thebaic. in fruſtula ſecti q. ſ. Spir. vini ex fecibus q. ſ. Stent in digeſtione, donec ſolvatur opium, per filtrum lineum exprimendum, & in ſubjecta ſcutella vitrea ad juſtam conſiſtentiam redigendum.

II. PRÆPARATIO PER ACETVM.

℞. Opii Thebaic diſſecti, à foliis, quibus involvi ſolet, & feſtucis liberati, & ſuper patella ſeu lamina ferrea juſto ignis moderamine exiccati q. ſ. Aceti vini, vel ſucci Citri q. ſ. Stent in digeſtione lenis caloris. Solutio cum facta colatura inſtituitur per linteum cum valida expreſſione. Exceptus liquor vaſe vi-

treo exhalat, in vitro vel pixide ferrea lata adſervandus.

Si autem in hujuſmodi opii extractione, præparatione ac aliquali correctione, vis illa crudi ſulphuris narcotica ac maligna, à quo damnum aliquod metuendum eſt, non penitus tollatur (licèt nonnulli omninò, ſi quid crudi ſulphuris in opio eſt, à quo damnum aliquod metuatur, id cum ſpiritu vini, dum ab opio extracto ſeparatur, exhalare exiſtiment, quod vel ex eo probant, quod pharmacopæorum famuli deſtillatione iſtam ſeparationem perficientes interdum ſopore gravi corripiantur) aliâ adhuc meliori correctione illud opium jam extractum opus habet, ut ex eo cum aliis egregiis corrigentibus permiſto multò felicius Laudanum Opiatum præparari poſſit. Correctionem verò ipſam quod attinet, cum Antiqui Opium frigiditate nimia excellere & nocere putarent, calidis planè medicamentis, pipere, pyrethro croco, caſtoreo, euphorbio & ſimilibus ad ejus correctionem uſi ſunt. De hac Opii correctione admodum prudenter *Zacutus Luſitanus hiſtor. Medic princip. lib. 1. quæſt. 17. p. m. 48 & 49. ſic ſcribit; Si aliquod ex iis cum opio in paritate activitatis poſſet decertare, eſſet caſtoreum & piper, quæ non ſolum ſuperioritatis imperium non reportare imò potius inferiora ac imbecilliora remanere, cum nutrimenta ac medicamenta ſimul exiſtant, conſtat ex* Galeno *3. de temperam.* 4. *dum ſic ait;* *Quod ſi caſtoreum quoque ſpatio concoquitur, erit id quoq; ſimul nutrimentum & medicamentum calidum ad eundem modum ſinapi & piper. &c.* Rurſus *lib.* 8. *d. compoſit. medicam. ſec loc. cap.* 4. ſic ait; *Quò verò vehementem opii frigiditatem compoſitor corrigeret caſtoreum ipſi adjecit, oppoſitum fermè in facultate, eâdem ratione & piper admiſtum eſt, à quibus in actione juvatur. &c. Ut conſtat ex ipſo lib. 9. ejusd.*

iusd.oper.cap.2.dum sic loquitur: Quò verò citius distri- uerentur & affectorum corporum profundum penetrarent, alefacientia admiscuit, pyrethrum, euphorbium & piper. Vides, quanta sit opii potestas apud Galenum, ut existimet, hac cæterisq; compositionibus, in quas opium ingreditur, on tolli ejus efficaciam reliquis medicamentis, sed corrigi. Et lib. 1. Medicor. Princip. histor. 61. observat. 44. ita disse- it: Semper ergò cum opio miscere debemus, quæ illius effica- iam retundant, ut piper, pyrethrum & castoreum, quod alenus & Trallianus summoperè commendant Medico cu- aturo; nam hæc crassitie suâ in ventriculo morantur, sicq; ctionem opii retundunt: quæ magis probo, quam supra in- estum vinum, quod tenuitate suâ opii vires promptè ad cor rt, ut eleganti historiâ probat Levinus Lemnius lib. 2. de ccult cap. 51. Gulielmus Rondeletius v. Meth. curand. mor- or. cap 7. veterum hanc corrigendi opium rationem, er castoreum, euphorbium, myrrham & crocum, uia per se dolorem capiti adferunt, rejicit; nucem oschatam autem & moschum, quæ capùt confir- ant, ad ejus correctionem suscipit. Verum falsa hy- othesi ad istam opium corrigendi rationem adducti unt, & medicamenta ita non satis commoda præpara- unt. Ut saltem de Philonio Romano dicamus, olim k nunc satis usitato medicamento, experientia docuit, b tot medicamentorum calidorum admistionem, vix osse deglutiri, quia fauces accendat, & in iis ardorem xcitet; clysteribus etiam vel pondere sesqui drachmæ dmistum, nonnullis ingentem ardorem in imo ventre & intestino recto excitâsse. Et quicunque hîc anti- uorum patrocinium suscipit, prius probare debet, o- ium frigiditate narcoticum esse, quod ad Calendas Græcas præstabit. Cum autem duo sint in opio, quæ er extractionem priorem, non penitus sunt sublata, &

nocere possunt; primò, vis narcotica, quæ si exceda[t] soporem lethalem inducit, & malignitas, ob quam ab *Eustachio Rudio, lib.3. d. morb. occult.* inter venen[a] cordis refertur, duo hæc correctione adhuc melico[ra]ri indigent. Et duplicem hanc vim in opio, soporiferam nimirum & malignam ac mortiferam agnove[r]runt *Galenus lib.3. de temp. cap.3. & lib.4. d. simplic. medicam. facultat. cap. 18. Plinius histor. natural. libr. 2[0] cap. 18.*

Vis illa soporifera & narcotica, si adhuc metuatur, ne nimia sit, ac homini maximè noceat, corrigi potest duplicibus medicamentis, propriis nimirùm & specificis, qualitati narcoticæ oppositis, qualia imprimis sunt asa & castoreum, quod oppositam opio facultatem habere *Galenus d. composit. medicam. sec. loc. cap. 3.* scribit quodque *Avicennas l.4. fen.6. tract.1. sum. 3. cap. 11* theriacam opii; *Guainerius* verò *de venen. cap. 9.* Bezoar opii nominat. Deinde corrigi potest hæc vis narcotica, quæ in opio extracto adhuc superest, vel per tincturam specierum diambræ, aromatici rosati, vel per acida, ut acetum, succum citri & limonum, atque etiam, quod maximè probandum per spiritum vitrioli. Certum enim est, acetum & acida omnia, narcoticorum, a[c] non solum opii, sed & solani maniaci, seminis hyosciami vim infringere, & sulphur illud narcoticum quasi figere. Unde etiam iis, qui sopore detinentur, acetum naribus admovetur. De hisce acidis Clarissimus *Sennertus lib.1 prax. part.2. cap.1. quæst 2. sic scribit:* Acida verò quod attinet, quæ hîc à plurimis ad vim narcoticam refrænandam admiscentur, imò quibus à nonnullis opium extrahi diximus; equidem libenter concedo, acida narcoticorum vim infringere, & soporosis adfectibus prodesse: verum id hîc non expetitur, sed vis soporifera quæritur

ur. Si tamen quis metuat ne illa nimis vehemens ſit, & aliquid periculi homini adferat, illi acida, imprimis ſuccum citri & limonum addere fas eſto. Et tum etiam, additis ſcilicet acidis Laudanum opiatum in majori doſi exhibere licet, & cum Laudanum Opiatum ſine ſuccis acidis paratum ultra grana iij. vel iiij. vix exhibeatur; illud quod cum acidis paratum eſt, ad vi. vii. viii., vel plura etiam grana propinare licet. Correctio verò malignitatis rectiſſimè fit per cordialia, unde ſpecies diambræ, diamoſchi dulc. pleres archontic., diaxyloaloës, olea deſtillata Citri, Cinamomi, Cariophyllorum, ſuccini, fœniculi, theriaca, Mithridatium, confectio Alchermes, & ſimilia adduntur.

An hyoſciami tinctura quomodocunque parata, utilis neceſſariaque ſit ad Laudani Opiati confectionem, eamque, ut in multis ejus compoſitionibus videmus, ingrediatur, hîc non immeritò quærimus? Nos negamus ſimpliciter: hyoſciamus enim & narcoticum vehemens, adeoque deleterium, ut non tantum in hominibus inſaniam, capitis vertigines & veternum gignat: verùm etiam, *Æliano* teſte, paſtu illius resolvantur ęgri, unde & ſuilla faba appellatur. Hyoſciamus, inquit Clariſſimus *Zwelferus claſſ. 7. pharmacop. Regiæ nov.* tanquam violentiſſimum narcoticum mihi ſemper fuit ſuſpectus, ob peſſimos, quos in uſu ejus animadverti effectus, qua de re Laudanum hoc hyoſciamo carere conſultum eſſe duxi. Deinde hanc vim ſuam, tantum abeſt, ut recluſam vel correctam exhibeat ejus tinctura, ut potius propter ſummam tenuitatem, quam à vehiculo ſpiritus vini habet, cujus nimirum miniſterio extrahitur, eandē magis noxiā prodat: repagulis itaq; craſſitiei ipſius remotis clādeſtinè in omnes corporis cavernas ſeſe inſinuare poteſt

Qua-

Quapropter hyoſciami tinctura meritò à laudabili hujus opiati confectione excludenda, & neutiquam hujus laudati medicaminis baſis feriò eſt ſtatuenda.

Ad utrumque verò & vim narcoticam & malignitatem corrigendam non parum facit digeſtio, quæ opium extractum cum aliis, quæ adduntur, per minima miſcet. Et videmus, quid digeſtio in Elixire proprietatis dicto poſſit, & quomodo ab ea & aloës ac myrrhæ amaritudo, & ſpiritus vitrioli vel ſulphuris aciditas temperetur; & quantum digeſtio in aliis etiam poſſit, Medicis ſpagyricis notiſſimum eſt.

CAPUT II.

Varias Laudani Opiati deſcriptiones earumq; valorem ac effectus exhibet.

INnumeræ ferè extant Laudani Opiati apud Medicos practicos, deſcriptiones; unuſquisque ſuam habet, illamque tanquam ſecretum exiſtimat; qvos etiam Pharmacopæi ex ſola jactantia, & interdum etiam avaritia ſequuntur, dum quilibet pro ſuo ingenio Laudanum Opiatum in uſum communem præparat, ſæpius deſcriptiones ex Pharmacopæa Auguſtana vel ex aliis Diſpenſatoriis & libris Medicorum eruditorum petitas contemnit, ſaltemque de ſuo gloriatur Laudano Opiato, ac ſi in eo ſola vis curativa lateret. At ſi ſæpius ejus præparandi modus ac ingredientia exactè examinarentur, multorum certè cenſuram incurreret, nec tali honore, qvalem pharmacopæus naſutulus illi tribuit, eſſet dignandum. Exſecranda quoq; eſt quorundam pharmacopæorum avaritia & perfidia, quod ſalutare & divinum planè iſtud remedium etiam Empiricis prodatur & divulgetur, qui, cum lucri odor nares ferit,

pa-

arum de Medicorum suorum existimatione & ægro-
m salute solliciti sunt, & frequenter pernitiali poly-
agmasiâ pro suo secreto id venditant & usurpant, ut
edulos uberius emungant, vel propriâ confidentiâ &
endacii jactantiâ insistentes, Medicorum, quorum
tentiones & rationes planè ignorant, insciti imitato-
s populariter passim & indiscriminatim non sine dis-
imine medicamento alioqvin innoxio abutun-
r.

Licêt verò variæ Laudani Opiati descriptiones a-
ud Autores Medicos tàm Galenicos quàm Spagyri-
os celeberrimos, ut *Ioseph: Qvercetan pharmacop.dog-
atic.restitut.lib.1.cap.24. Andr. Libavium lib.2. Al-
ym.tract.3.pag. à 414.ad 419. & Syntagm. Arcanor.
hymic.lib.8.cap. 44. Crollium Basilic. Chym. pag. m.
73.174.175.176.177.178.179 &180. Angelum Sa-
m cap.8. Opiolog.Ioh Schröderum pharmacop. Medico-
hymic. lib.4. class.2.No CCCXCIV.Ioh.Hartmann.prax.
hymiatric.lib.1.cap.8.Ioh. Beguin. Tyrocin.chymic.cap.9.
h.Zvvelferum in Animadvers.in pharmacop. Augustan.
mihi 140.141.142. & pharmacop.Reg.class.7.fol.m.
.Ioh.Daniel.Horstium pharmacop. Galeno-Chymic. Ca-
olic.lib.12.fol.372.373.usque ad384. Sennertum lib.1.
ax.part.2.cap.1. & lib.6.prax.part.7.cap.1. & lib.5.
rt.3.sect.3.cap.9.institut. Medic.* Adrian. *Mynsichtum
rmament.Medico-chymic.sect.3.d extract.p.m. 70.71.
h. Freitagium lib.de opio cap.7. Guern. Rolfincium chym.
.4.sect.3.c.6.Tob.Dorncreilium Dispensat. nov.part.1.
p.7.Osvvald.Grembsium lib.3.cap.3. de Remed. Para-
lsicis,* & alios extent, nobis attamen hac vice selectio-
s ac nobiliores quasdam ejusdem descriptiones, qva-
m effectus in Medicina sunt laudabiles ac ab omni-
s in magno habentur pretio, ex his & aliis probatis-
simis

ſimis Aûtoribus Medicis ſeligere, ac capiti huic inſere-
re placuit.

Laudanûm igitur Opiatum primum erit *Paracelſi*,
quod aliàs vocatur Anodynum ſpecificum.

℞. Opii Thebaic. ℥j.
Succ. Aurant. acid.
Cydonior. ãã ℥vj.
(alii addunt & Aq. ſpermat.
ranar. tantundem.)
Cinamom:
Cariophyll.
Croci orient. ãã ℥ß.

Fiat digeſtio leni calore ſolis vel fornace
per menſem, deinde exprim. & imponan-
iterum

Moſchi ℈ß.
Ambræ ℈iiij.
Magiſter. Corallorûm
Perlar. ãã ʒß.

Miſce digereque iterum per menſem, po-
ſtea add.

Quint. eſſent. auri ʒß.

Miſc. exactè.

Clariſſimus *Hartmannus in Croll.* & *Angelus Sala* in *O-
piologia ſua* Anodynum hoc ſpecicificum *Paracelſi* mag-
ad auferendum quoſcunque dolores intèrnos & exte-
nos exiſtimant. *Oſvvaldus Crollius* verò *in Baſilic. ſu-
chymic.* Laudanum ſuum Opiatum, quod in innume-
ris ferè morbis divinum remedium cenſet, ac varias et-
iam virtutes, præcipuè verò corroborandi ac ſpiritu-
vitales ac animales collapſas reſtaurandi habet, hoc mo-
do parat.

℞. Op-

R. Opii Thebaic. ℥iij. purgetur cum Aq. Hyſſopi, deinde cum ſpiritu quoque vini extrahatur.

℞. Succ. hyoſciami debito tempore col-lect., & in ſole inſpiſſat. ℥iß.

Fiat extractio cum Spiritu vini

℞. Spec. diambr.
diamoſch. dulc. āā ℥iiß.

F. Extractum.

Hiſce Extractis per menſes duos digeſtis admiſc.

Mumiæ tranſmarin. ℥ß.
Salis perlar.
Corall. āā ℥iij.
Liquor. ſuccin. per alcohol vini extract.
Oſs. d. Cord. Cervi
Lapid. bezoar.
Unicorn. animal. vel mine-ral. āā ℥j.
Moſchi
Ambræ āā ℈j.

Et in defectu genuini auri potabilis nullis corroſivis inquinati add. in fin.

Ol. ſtill. aniſi
Carvi
aurant.
Citri
Nucis Moſchat.
Cariophyll.
Cinamom.
Succini āā gt. xij.

Fiat

Fiat Massa pilularis.

Laudanum Opiatum *Ioseph. Quercetani pharmacop. restitut. lib. 1. cap. 25.*

℞. Extract. seu Essent. Opii ℥ij.
Extract. croci (cum Aq. limon. fact.) ℥j.
His confusis add.
pulver. Hyacinth.
Corallor. ãã ℥iß.
Terr. sigillat. ver. ℥j.
Bezoardic. ver. seu
Extract. bezoardic.
Unicorn. ver.
Ambr. grys. ãã ℈ij.

Misc. exactè continuò agitando ad ignem lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari possint.

Dosis una pilula magnitudine grani piperis.

Insignes, ac suspiciendi sunt hujus Anodyni effectus, quod neminem spe unquam frustrabit. Nam confert citra molestiam & cerebri ullam perturbationem, adversus omnis generis dolores, à quacunque causa sub-ortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluxus ventris dysentericos, hepaticos, lientericos & similes, & ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipsis rationis sensus læditur, & in phrenesin æger plerumque delabitur.

Aliud adhuc Laudanum Opiatum, quod majus appellatur, ac efficaciâ suâ quoque præstantissimum est, apud jam citat. Autorem celeberrimum extat, cujus sequens est descriptio.

℞. Extract. Bezoartic. *Quercetan.*
nondum inspissat.

Extract. croci (ex Croci ℥iij. cum Aq.destillat.
ex succ. limon., vel pomor.
redolent., acuat. cum spirit.
sulphur. vel vitrioli.
Extract. Myrrh. ac Mumiæ (ut sequitur)
Extract. Opii succat. quale & quantum supra
paratum.

Misc. & lento igne redigantur ad consistentiam mellis.

Deinde add.

Succin. Citrin. præparat. C. i. e.
desuper qvod Spiritu vini
aliqvoties (4) defla-
grarit. ℈iv.
Sal. Perlar.
Corallor. ãã ʒij.
Terr. Sigillat. opt. ʒiß.
Pulv. Bezoartic. ver.
Ofs. de C. C.
Unicorn. ver. ãã ʒj.
Ambr. gryf. ʒ ß.
Misc. optimè, in in fin. addendo
Ol. Anisi
Fœnicul. ãã gr. xii.
vel xv.

Serva pro usu. Dosis est magnitudo piperis.

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit:

℞. Utriusque ãã ℥ ß., dissolve in hydromelite vinoso ad ignẽ, trajiceq; calidè per chartam, qvia viscosa.

Nepenthes aureum *Angeli Salæ* in
Opiolog. sua.

℞. Extract. opii (hújus Autoris ʒß.
Croci *Quercet.* ʒij.
Lapid. bezoar. Regii ſeu
Tinctur. auri ℈ij.
Reſin. lign. aloes
Ambræ gryſ. opt. ãã ℈j.
Miſc. & incorporentur ſimul in vaſe vitre
eoq́ue benè clauſo ſerventur.

Apud Clariſſ. *Sennertum lib.*6. *prax. part.* 6. *cap.* 1. *p.*
299. 300. duæ extant Laudani Opiati deſcriptione
quæ ſanè maximi ſunt ponderis, & quarum præpara
modus non eſt improbandus.

Primum illud Laudanum Opiatum Clariſſ. *Senn*
tus ſemper in uſu habuit quotidiano.

℞. Opii ſec. a. purificat. ℥j.

Affunde ſpiritum vini optimè rectificat., ut
bus digitis ſuperemineat: Stent diebus 14, & ſæ
us agitentur, poſtea quod clarum eſt, ſenſim
fundatur, & ſpiritus vini lento calore ſeparetur
ſyrupi liquidioris conſiſtentiam.

Seorſim etiam infundantur in Spiritu vini dieb
14. ſpecierum diambræ ℥ij. & poſtea tinctura
ra ſeparetur.

Hînc Extracto opii affundatur Tincturę diam
pars dimidia, & ſucci citri recent. purificat.
Stentque in digeſtione ſeu calore tepido dies
ſæpiusque agitentur. Ubi Spiritus vini maxi
pars exhalaverit, add.

Extract. Caſtorei
Solut. Corallor.
Margaritar. ãã ʒß.
Eſſent. Croci ℈j.

Et affunde ſpecierum diabr. reliqvum ac lento igne ſpiritus vini ſeparetur.

Sub finem add.

Ol. Citri.
Cinamom.
Cariophyll. ãã gt. vj.

f. Maſſa inſtar Extracti. Dimidiæ parti add.

Moſchi
Ambræ ãã gr. vj.

Reliqvum ſervetur pro fœminis.

Alterum ejusdem eſt ſeqvens, qvod maximè in dyſenteria commendat.

℞. Extract. opii Spiritu vini parat. ℥ß.
Affund. ſucci Citri rec pur. ℥ß.
Stent per triduum, poſtea add.
Extract. Caſtorei ℈ij gr. vij.
Magiſter. Corall. rub.
Perlar. ãã ʒiß.
Ol. Cinamom: gt. xxi.
Cariophyll. gt. xv.
Nucis moſchat. gt. x.
Succin. gt. vj.
Extract. Croci gr. ix.
Miſc.

Dimidiæ parti addi poteſt
Moſchi ℈j.
Ambræ ʒß.

Clariſſimus *Ioh. Hartmannus prax. ſuæ Chymiatric. libr.* 1. *cap.* 8. duo Laudana Opiata habet, quæ in praxi miris extollit laudibus, qvorum primum erit,

℞. Opii optimi q. v., ſcinde in particulas parv
& tenues, ac in ſcutella vitrea lento cinerum igne exſi
ca, donec ſponte ſuâ in pulverem cum digitis comm
nui poſſit, ac benè oleat, ſulphure fœtido, per qv
tantoperè fœtet, per exhalationem abſumpto. Hu
affunde acetum ad ſex digitos, & digerendo in arer
per triduum, extrahe tincturam. Acetum tinctum
para à fecibus, filtra, & in balneo deſtilla ad mellag
nem. Qvod iterum ſolve in aqva roſarum, & filtra d
nuò, & aqvam per deſtillationem aufer. Extractu
ſerva. Interea

℞. Croci q. p. Extrahe cum Spiritu vini, ſem
per alium affundendo, donec amplius non colo
tur. Coloratus per alembicum diſtilletur, ut rem
neat extractum in fundo inſtar mellis. Tum

℞ Extract. Opii ℥j.
Sal. Perlar. ℥vj.
Miſc. addendo in fin.
Moſchi ℈j.
Ambræ gryſ. ℥j.
Ol. Cariophyll. gt. vj. vel ℈ß.

Serva ad uſus in vaſe clauſo. Doſis à granis
ad 6. in pilulis deauratis, vel in aqva appropr
ata, aut Syrupo è papavere, aut confectio
Cardiaca. Si dolor ſit vehemens, vel vigili
horis tribus à cœna datur pilula una, & noct
media altera, & ſi non remittit, tertia.

Alterum ejuſdem eſt.

℞. Spec. Diambr. ℥j.
Affunde Spirit. Vini optim. rectificat. ad 2.
digitos.

Stent in infuſione per 2. ſeptimanas. Poſtea tin
cturę dimidium effunde, & add. Opii ℥iij. Ste
in

iterum in infusione per totidem dies. Deinde qvod clarum, effundatur, caloreqne spiritus vini lenissimo separetur ad Syrupi liqvidioris consistentiam. Extractò huic add.

Sal. Corallor.
Margaritar.
C. C. āā ℈j.
Succini opt. præp. ℈ß.

Affunde reliqvam tincturam pulveris diambræ, & repone in sole vel loco calido. Subfinem add.

Moschi
Ambræ āā gr. v. aut vj.
Croci ℈ß.
Ol. Cinamom.
Cariophyll. āā gt. iiij.

Misc. Dosis à gran. ij. ad iij.

Aliud adhuc Laudanum Opiatum habet doctissimus ille *Hartmannus* in scriptis suis sanê laudabilibus, catqve illud Nepenthes. Describitur ab *Osvvaldo Crembsio lib. 3. cap. 3. de Remed. Paracelsic.*, tali modo.

℞. Radic. hyoscyami bonam qvantitatem, coque. Colatura inspissa ad mellis consistentiam; è qva per Spiritum vini Extractum confice, postea fiat extractum ex opio, uti etiam ex Mumia & Croco, & speciebus diambræ, tandem fiat Magisterium perlarum; solvantur perlæ prius cum aceto, solutum, coagula, edulcora, & pulveri affunde Spiritum vini, coagula, & iterum affunde & coagula; similiter confice magisterium Corallorum; extractiones hyosciami & opii conjunge per Spiritum vini, exiccando fac pulverem, qvem irrora extractione diambræ, deinde add. pulverem margaritar. Corallor. āā ʒj. Ol. Succin. ʒj. Unicorn. ver. ℈ß. Off. d. C. C. ℈j. Moschi gr. x.

Ambræ gr.iv., & cum ſpiſſum fuerit, add. Ol. Ma cis, Cinamom. ãã ℈j. (poſſet loco olei ſal ex olee deſtillato paratum ſecundum *Helmontium* addi) O Cariophyll. Aniſi, Fœnicul. ãã ℈ß.; ut a. retunda tur vis Moſchi & Ambræ adde grana 4 Caſtorei i hyſtericis. Doſis hujus Nepenthes a gr. ij ad gr. iv eſt in omnibus doloribus, ubi vires proſternun tur.

De Laudanis Opiatis aliàs Clariſſ. ille *Hartmannus, m. 43. prax. ſuæ Chymiatric.* in genere ita ſuum fert judi cium; Qvod Anodyna attinet, à Galenicis comme dantur Philonium Romanum & Perſicum, Athanaſi magna, Aurea Alexandrina, Theriaca recens, Tro chiſci de Alkekeng., Pilulæ de Cynogloſſa. Quæ o mnia, ſi juſto tempore & pondere, atque mixturâ e hibeantur, ſæpiùs magno emolumento ſunt. Verùm h omnibus præſtantiora omninò ſunt laudata illa Chym corum Laudana, quę opium, principale anodynum ſomniferum, ab omni veneno & impuritate optimè co rectum, & ſimul vitrioli ſulphur anodynum recipiun qvod de ſuperioribus affirmari neqvit. Unde & horu vis efficacior & uſus ſecurior eſt.

Mirabilis ſanè & nunquam ſatis laudandæ virtutis illud Laudanum Opiatum, quod nobis reliqvit *Adri nus à Mynſicht* Vir incomparabilis fermè in arte Gale ca ac Spagyrica eruditionis, *Armament. Medico chym ſect. 3. p. 70. & 71.*, Cujus deſcriptio ſeqvens eſt:

℞. Opii Thebaic. Spagyric. præp. ℥ij.
Succ. fl. papav. erratic. in ſpiſſat. ℥j.
Radic. Cynogloſſ.
Mumię transmarin.
Styrac. Calamit.

Su

Succ. Glycyrrhiz.
Croci orient. ãã ℥ß.

Cum Spiritu vini extrahe tincturam cujusque seorsim, præter Opium, qvod vel aceto destillato, vel succo citri extrahendum. Postea tincturæ extractiones in lentissimo balnei calore ad spissitudinem mellis abstrahe, & add.

Extract. Lapid. bezoar. orient.
Sulphur. Anodyn. Vitrioli ãã ℨij.
Sal. Margaritar. orient.
Corall. rub. ãã ℨj.
Corn. alcis Hermetic. Calc.
Oss. d. C. C.
Succin. alb. præp. ãã ℨß.
Ambræ gryſ. ℈j.
Moschi laudat. ℈ß.

Omnibus exactè incorporatis & mixtis add:

Auri potabil. nostr.
Ol. Chamœmel. Rom.
Aurant.
Cariophyll.
Absinth.
nucis moschat.
Anethi.
Citri rectific.
Anisi.
Carvi ãã ℈ß.

Denuò misce, & ex his sec. artem Chymicam f. Massa pilularis seu extractum.

In sistẽdis omnibus humorũ & catarrhor. profluviis, sã-

guinis & menstruorum excretionibus: in vigiliis & in-qvietudinibus immodicis, & in omnibus febrium ge-neribus viriumqve resolutionibus Laudanum hoc tan-qvam secretum habet. In phrenitide præterea, mania, melancholia, vomitu, epilepsia, cardialgia, singultu, co-lica, ventriculo debilitato, pleuritide, arthritide, gona-gra, podagra, Ischiasi, lithiasi & nephritide summè istud commendat. Qvia insedandis doloribus omnibus ve-hementissimis & acutissimis divinum est auxilium, & qvasi ultimum asylum, qvô illustrius, præsentius, tutius & secretius Anodynum in Republica Spagyrica vix ex-cogitari posiit. Dosis ejus à granis ij. iij. ad grana iv. v. vel vj. &, qvæ vesperi circa introitum lecti corpore ina-nito & evacuato offerantur: refert autem cœnam eo die omittere, ne cibus corrumpatur.

Clariss. *Ioh Freitagius Tractat. suo singulari d. opio. cap. 7.* Laudanum Opiatum suum miraculi instar fermè ha-bet, ejusmodique de eo promittit effectus, qvi à nullo fermè alio medicamine possunt exspectari. Ne verò sub tenebris illud lateret, ac ille cum luscinia plus in o-re & gutture, qvàm plumis habere videretur, candidè nobis illud tradidit, ejusque ad lydium rationis lapidem fricuit structuram, qvæ sic habet.

℞. Radic. hyoscyami cum germinibus tenellis ju-stam copiam, contunde, & l. a. succum exprime, e-umqve, ut sit instar vini rubicundi, optimè clarifica-to & filtrato. Hujus succi clarificati ℞. ℔ iß in quo dissolv. Opii Thebaic. ℥ iiiß. Opii nostri ex flori-bus rubicundis papaveris hortensis præparat. ℥ j. Omnia ritè dissoluta filtrentur, & inspissentur. Huic simul inspissato succo vel opio superfunde succi citri, aurantior. & accti vini ãã q. s. ut tribus digitis super-emineat, stent in loco calido, donec tingantur, tin-

ctus

ctus liqvor effundatur, & novus affundatur, idqve repetatur, donec omnis essentia extracta sit: colorati succi filtrentur, & ponantur in cucurbita vitrea in loco calido, vel super arenam, donec ferè omnis humiditas evanescat, & essentia opii in fundo mellis instar remaneat. Huic essentiæ miscebis extract. Mumiæ, Castorei āā ℨj. (per spiritum vini præparatorum) & extractum ex seqventibus speciebus factum. ℞. Spec. diambr. ℨ ß. aromatic. rosat. diamoschi dulc. diaxylo aloes āā ℨß. lætific. *Galeni* lætific *Rhasis* āā ℨiij. Unicorn. ver ℨij. His superfund. Spiritum vini rectificatum, & tincturam reiteratis vicibus extrahe, hunc tinctum spiritum superfunde extracto opii Mumiæ & Castorei, & B. M. separato, & manebit in fundo mellis instar Laudanum, qvod pedetentim in loco calido indurescat, qvod & anteqvam id fiat (si nobile & efficacissimum velis esse) miscebis Magister. Perlar. & Corallor. āā ℨiß. Essent. succin. per Spiritum vini fact. & essent. Croci āā ℨß. refrigeratis & induratis omnibus add. Ol. Cinamom. Cortic. Citri, aurant. Cariophyl. calam. arom. āā ℨj. Anisi, Cymini, Fœnicul. carvi āā ℨß. Mosch ℨj. Ambr. ℨiß. in Spiritu vini solut. Balsam. macis ℨß. In usu fœminarum hystericarum sine moscho & ambra parabis.

audanum id Opiatum Clariss. *Freitagius* pro innoxio, bem nullam inferente, gravissima symptomata, ceu olores, vigilias & cujuscunque generis fluxiones ssim violentam, sanguinis sputum, destillationes acu s & perniciosas, sine omni naturæ molestia, viriumve ulla qvassatione vel afflictione sistente, principes rtes, & ex his totum corpus omniaque membra, & iirituum trigam reficiente, caloris innati substantiam

mirificè ſuſtentante, & adeò pro generali, cùm univerſi, tum cujuscunque partis quocunque graviore accidente, afflicti, remedio, viriumq; reſtaurandarum & fulciendarum & conſervandarum præſidio habet, in quo opium ſucciq; ſoporiferi ſic ſunt correcta, ut poſitâ per emendationem, aliorumque præſtantiſſimorum medicamentorum miſtionem & fermentationem, omni labe, corpori adverſa accidentia ſecurè mitiget & abigat, ſpiritum, calorem, temperiemq; principalium membrorum proprietate quadam ſingulari fulciat, roboret & muniat, & ex hoc ad omnes partes ſpecificum qvendam & amicum, tuendi, conſolandi, demulcendi & conſervandi reſpectum habeat. Univerſale juvans & roborans ſic oportere comparatum eſſe, patet ex *Galeno lib. 12. meth. med. cap. 5.*, ubi inquit: *ad virium robur conſervandum ſingulare præſidium eſt temperamenti cuſtodia, ante omnia quidem trium principiorum, mox verò reliqvarum, quæcunq; in conſortium affectus principia ſecum ex facili trahunt.* Et ſic ex opio ritè præparato, tàm præſtantibus rebus miſto & imbuto, cumque iis vi fermentationis maximè unito, & intimius coalito, ſummum vitæ & ſanitatis præſidium, adverſus lethifera & ſummè formidanda accidentia extremum & ſupremum remedium fœnoramur, cujus fructu & utilitate, nemo ſi dextrè adhibitum ſit, fruſtrari qveat, ipſiq; morientes, nullo amplius humano pharmaco redimendi, fatoqve accincti ultimo, ſalutarem vim & ſolatium in deplorata neceſſitate experiuntur, præſentiorique animo & minori cum anxietate, ſopito dolore omni, mortisque horâ & articulo, qvantum natura admittit, protracto, animam creatori placidè reſtituant.

Ejuſdem ferè valoris & efficaciæ æſtimat Laudanum Opiatum *Banniſteri* Clariſſ. *Freitagius tract. de opio cap.* 18

ag. 136. 137. ejusque descriptionem nobis suppeditat:

℞. Radic. hyosciami Spiritu vini extract. ℥ij.
Croci ʒiß.
Corallor. rubr. præp. ʒiß.
Succin. alb. præp. ʒij.
Solut. Perlar. ℈iiß.
Mumiæ ℈ij.
Ambr. ℈j.
Moschi ℈j.
Fol. auri No. j.
Ol. nucis moschat. gt. xxiv.
Anisi gt. xij.
Misc. f. Laudanum Opiatum.

Excellentissimus Vir *Guernerus Rolfincius chym. in artis formam redact. lib* 4. *sect.* 3. *cap.* 6. duo Laudana Opiata egregia nunquam satis ob eorum virtutum excellentiam laudanda & admiranda describit, in quibus, quod habere maximê in variis humorum excretionibus sistendis, in vigiliis & inquietudinibus immodicis placandis, in summa dolorum atrocia tollenda, ac in ceteris morbis extremis summam virium imbecillitatem secum ducentibus, desideramus, habemus exspectandum, ac quorum fructu & utilitate maximâ nemo, si saltem dextrè adhibita sint, frustrari possit. Eorum primum per spiritum vini, alterum verò per succos acidos præparatur.

I. Præparatio per Spiritum vini.

℞. Opii Thebaic. pur. ℥j.
Spir. vini opt. q. s.

In leni calore digestione factâ, extrahitur tinctura, simulq; exhalant silvestres quædam atomi, reliquæ maturantur & mitescunt. Deinde

℞. Spec.

℞. Spec. diambr. s. a. & m. ℥ij.
Spir. vini q. s.

Extracto Opii tincturæ Spec. diambr. dimidia pars addatur, stent donec exhalaverit maxima pars. Add.

Magister Perlar.
Corall. āā ʒj.
Essent. Croci orient. ℈ß.

Misc. Demum affunde tincturæ specierum alteram partem, & in lento igne exhalare permitte. Add.

Ol. Citri
Cinamom.
Cariophyll.
Angelic. āā gt. vj.
Moschi
Ambræ āā gr. vij.

In vase eleganti. S. Laudatum Opii Medicamentum.

II. Præparatio per succos acidos.

℞. Opii Thebaic. tenacis, succosi q. v.

Scindatur in tessellas seu frusta exilia in patella ferrea vel terrea scutella vitreata: incalescat, ut fumet. Nonnulli odorem aromaticum exspectant. Leni hâc exhalatione peractâ, affundatur

Succ. Citri vel aceti q. s.

In leni digestione, quod tingitur, defundatur, fecum relicto magmate, & ad mellaginis consistentiã, lentâ evaporatione redigatur.

℞. hujus ℥j.
Extract. Croci ℈j.
Magister. perlar. farinac. ʒj.

Ad

Ad justam, fermentatione peractâ, extracti consistentiam redactum excipiatur vitro, & S. Laudanum de tribus.

Ex hoc Laudano de tribus Vir ille celeberrimus Magisterium qvoqve suum anodynum parat *lib. 5. sect. 2. cap. 4. chym. in artis formam. redact.* cujus sępius in practicis suis scriptis doctissimis mentionem facit.

℞. Laudan. Opiat. d. tribus q. v.
Sacchari Canthii vel solius, vel cum magisterio matris perlar. misti, vel etiam solius Magisterii q. s.

In mortario æneo terantur, misceantur pistillo diligenter, & in vitro mundo ad usum serventur.

Vires hujus Magisterii titulis prodit. Dolores capitis sedat, fluxiones sistit humorum, sanguinis naturæ affinium, seu ab ejus natura alienorum, ad nares, pulmones, uterum, intestina ruentium. Dosis gr. v. vj. Exhibetur in cochleari cerevisiæ, vini ad penetrationem, aquæ adpropriatæ cephalicæ, pectoris, uterinę ad directionem.

Misceri etiam potest conservæ adpropriatæ, & in forma exilis boluli exhiberi, circa noctem præcipuè vel in casu necessitatis, quacunque diei horâ.

In omnibus fermè per universam *Germaniam* Officinis pharmaceuticis Augustanorum Laudanum Opiatum crepat, qvod egregiæ qvoqve virtutis est ac interdum deploratissimis in morbis summum solatium, ut sæpius id expertus sum, præstat. Si ergò ritè pręparatum est; cæteris Laudani Opiati compositionibus vix cedit, illasque non rarò virtute suâ incredibili superat. In pharmacopæa Augustana ergò sic ejus pictura nobis exhibetur.

℞. Opii

℞. Opii Thebaic. opt. ℥ij.
Succ. radic. hyosciam. mense Augusto collecti expressi & inspissati ℥j.

Macerentur in q. s. aceti rosacei per quatriduum, deinde rursus exsiccentur. His affunde Spiritus vini rectificati eam qvantitatem, ut digitis tribus aut qvatuor superemineat, sæpius in die agitando, ubi sic per octiduum loco calente infusa steterint, per chartã diligẽter transcolentur, & evocetur spiritus vini l. a. lento igne, ut in fundo vasis crassamentum remaneat; Interim ex Spec. diambr. complet. ℥ij. extrahatur cum spiritu vini tinctura, cujus tertia pars adfundatur crassamento dicto, stent in digestione per mensem, dum graveolentia opii exspiret, agitentur sæpius, paulatim inspissando, ubi spiritus vini maxima ex parte exhalârit, sensim misc. & add:

Sal. Corallor. rub.
Margaritar.
Succin. alb. præp. ãã ℈ij.
Essent. Croci Austriac. ℈j.
Lign: aloës resinos. ʒß.

Ubi sic per triduum loco tepido steterint, addatur successivè reliqua tinctura spec. diambr., paulatimque lento igne exsiccando cogatur ad extracti consistentiam; Hujus medietati add:

Moschi orient. ℈ß.
Ambr. grys. gr. vij.

Misc. ad usum. Alteram partem sine moscho & ambra reserva.

Hanc Laudani Opiati compositionem ob certas rationes Clariss. *Zvvelferus class. 3. Animadvers. in pharmacop. Augustan.* corrigit, illudque ita correctum ac examina-

tum

tum, omnibusque ingredientium virtutibus imprægnatum hoc modo describit:

℞. Radic. doronic.
galang āā ℥iß.
Spic. Indic.
Cardamom. maj. āā ℥ß.
Zingiber. ℈ij. gr. v.
Croci.
Santal. Citrin.
Piperis long. āā ℥j.

Qvibus contusis superfund. Spiritus vini rectificati ℔iij. plus minusve, digerantur aliquandiu: postea spiritus tinctus per filtrationem separatus asservetur; jam ulterius

℞. Opii Thebaic. ℥iij.

Qvod frustillatim conscissum & præparatum, uti in animadvers. super pilulas de cynoglossa edocuimus, extrahe cum Spiritu vini superius asservato, & aliquot specierum diambræ item Croci essentiis imbuto; extractionem post unius alteriusve digestionem per filtrum separa, novumque relicto opio, spiritum superaffunde, ut tota ejusdem essentia eliciatur. Relictum ab opio sufficienter extracto crassamentum inutile rejice, & extractiones omnes in B. M. ad extracti spissioris consistentiam abstrahe, cui add:

Sal. Corallor.
Margaritar.
Succin. alb. præp. āā ℈ij.
Lign. aloës opt. gummos. & pulverisat. ℥j.
Cass. lign. ver. ℥iß.

Am-

Ambræ in oleis ſubſequentibus ſo-
lut. ʒß. gr. xxv.
Ol. ſtill. Cinamom. ℈ß.
Cariophyll.
Nucis Moſchat.
Macis ãã ℈j.
Miſc. f. Laudanum Opiatum.

In Pharmacopæa autem Regia *Claſſ.* 7. aliud Laudanum Opiatum nobis ex ſcriniis ſecretorum ſuorum communicat, quod pro ſingulari remedio in mitigandis doloribus acutiſſimis babet, hocque cor corroborare, cerebrum confortare & ſudorem promovere aſſerit. Cujus doſis ℈ß. eſt in forma pilularum vel cum liqvore ſolutum exhibetur. Ejus deſcriptio ſeqvens erit

℞. Extract. Opii prius correct. per exhalationem ſui narcotici
ſulphuris ℥j.
Croci ʒvj.
Sulphur vitrioli narcotic. rubicund.
per præcipitat.
Edulcurationem & calcinationem
dextrè parati ℥j.
pulv. ſuccin. alb. præp.
Lign. aloës ponderoſ. ãã ʒiij.
Sem. Citri excortic. ʒij.
Magiſter. ſolut. perlar. orient.
matris perlar.
Corall. rub ãã ʒiij.
Ol. nuc. moſchat. expreſſ. ʒiß.
ſtill. Cinamom.
lign. Rhod. ãã ℈j.
Prius cum eſſent. Citri & Sac-
char. ãã ℥j. permixtor.

M

Misceantur & cum modico mellis anthosati redigantur in massam bonæ consistentiæ, cui si placuerit, Ambra & Moschus admisceri possunt.

Celeberrimus D. *Matthias Glandorpius*, Medicus & Chirurgus Reipubl. Bremensis qvondam felicissimus Laudanum Opiatum seqvens tanqvam summum habuit arcanum, ipsumqve sæpius in scriptis suis doctissimis commendat; publicæ autem utilitati tradere noluit; mihi verò à filio ipsius Domino D. *Paulo Glandorpio*, viro in medicina singularis eruditionis, Professore quondam in hac Academia Hasso-Schaumburgica famigeratissimo, nunc in Republica Bremensi Practico felicissimo, Amico & Collega olim meo sincerissimo communicatum, qvin iterum posteritati Medicæ relinqvam, non possum:

℞. Extract. Opii per acet. destill. fact.
Essent. Croci per Spiritum vini parat. āā ℥j.
Extract. diambr. per Spiritum vini fact.
Diamosch.
Pleresarchont. āā ʒij.
Moschi Alexandr. ℈ij.
Lapid. bezoar. orient. ʒß.
Castorei ʒj.
Unicorn. ver. non friabil. ℈j.
Magister. Corallor. ℈iiij.
Perlar. ℈ij.
Ol. still. fœnicul.
Cariophyll.
Succin. āā gt. xx.
Misc. f. l. a. Laudanum Opiatum.

Hoc maxima cum felicitate celeberrimus ille Vir i in variis morborum generibus usurpavit; istud enim dolores mitigare vehementissimos, felicissimè in febrium ardentium principio ad sistendum materiæ fluxum exhiberi, somnum conciliare, sudores movere, mensium fluxum compescere & promovere, venenum à corde expellere, lienteriam ut & vomitum reprimere scribitur. Dosis ejus à granis 4. ad 5. habetur.

Extat aliàs in officinis Bremensium pharmaceuticis Laudanum Opiatum D. *Amendai*, Physici & practici olim celeberrimi, quod nobilissimum pariter ac virtute præstantissimum est, cujus felicissimos effectus sæpius in praxi, dum Bremæ viverem, comperi; & hîc ob laudabiles ejus virtutes inserere volui:

℞. Extract. Opii ℥ij.
Croci ℥j.
Sal. Corallor. ℥ß.
Perlar.
Matris perlar. ãã ℥ij.
Ol. still. Citri
Cariophyll.
Cinamom. ãã ℈ii.
Ambr. grys.
Lapid. bezoar. orient. ãã ℥j.
Misc. f. l. a. Massa.

Carolus Oslevius Medicus olim Cæsareus Cl. viro *Laurent. Scholzio*, ut ipse *epistol. medicinal.* 61. *fatetur* Laudanum Opiatum hocce admodum commendat, qvod felicissime Maniacis, in vigiliis extremis, doloribus colicis, febribus ardentibus, phrenesi, peripnevmonia desperata exhibuit:

℞. Spo

℞. Spec. diambr. ℥ij.
Infund. in vino destillato 14. dies, ut latum digitum super emineat, add.

Opii ℥vj.
Mumię ʒß.
Succ. hyoscyam. ʒj.
Corall. rub.
Carab. āā ℈ij.
Croci orient. ℈j.
Moschi gr. xvj.
Ambr. grys. gr. xij.

Affuso rursus spiritu vini, ut superemineat latum digitum, digerantur post fornacem per mensem, quotidie agitando. Dosis ipsius est ℈ß. pro ægri constitutione.

Laudanum Opiatum *Tobiæ Dorncreilii Dispensator. nov. part.* 1. *c.* 7. admodum etiam commendatur, qvod securè in omnibus morbis acutis ac doloribus externis aut internis administrari possit, sicuti & in vigiliis ac inquietudinibus, itemq; in sistendis fluxionibus ac catarrhis. Dosis ejus est à granis iij. ad vj. in forma pilulari deaurata, vel in aqua conveniẽte, adjecto syrupo de papavere:

℞. Opii ad modum infra scriptum genuinè parat. q. v.

Extrahe cum aceto destillato essentiam, & ad hujus in mellaginem redactæ ℥j. add.

Tinctur. Croci per Spiritum vini extract. ʒij.
Magister. Corall. rub. ʒß.
Ambr. grys. gr. xv.

Ambra cum magisterio probè teratur, postea omnia ad lentum ignem simul commisceantur, & in formam extracti redigantur.

Opii autem genuinam & maximè necessariam præparationem hanc molitur: Opium cultro in exigua incisum frustula super laminis ferreis divisum positum sub camino aut subdito igne arenæ lento, ut omninò siccum, odoris fœtidi expers & pulverabile reddatur, per octiduum aut ultra fovetur, & sulphure nocuo exterminato ad compositionem Laudani aptum redditur.

Clariss. *Sennertus lib.* 1. *prax. part.* 2. *cap.* 1. *Laudanum Opiatum* D. *Andr. Döreri* nobis tradit, illudqve magni ob egregias suas virtutes æstimat.

℞. Essent. Opii debito modo purgati, atqve aceto opt. extract. ℥j.
Croci aqvâ limon. stillatit. extract. ℥ß.
Styrac. liqvid. puriss. ℈j.
Spec. diambr.
diamosch. dulc. āā ʒiij.
Terr. sigillat. Turcic. ℈ij.
Pulv. Oss. d. C. C.
Magister. succin. āā ʒß.
Corallor.
Perlar. āā ℈ß.
Ol. anis. ʒß.
Nucis moschat. express. ℈j.
Citri.
aurantior. āā gt. v.

Essentiæ cum styrace primò uniantur ad lentum ignem.
Postea addantur species cum reliqvis speciebus atque oleis:
Dividantur in partes 2. æquales.
Uni parti add. essent. castorei ℈j.
atque cum Syrup. papav. simpl. q. s.

re-

redigatur in justam electuarii consistentiam.

S. Laudanum Opiatum pro mulieribus.

Parti alteri add:

Ambræ.

Moschi ãã gr. vj

cum Syrupi papav. simpl. q. s.

F. Electuarium.

S. Laudanum Opiatum pro viris.

Acutissimus (*Casp. Hoffmannus lib. 2. d. Medicam. Officinal. cap.* 169 §. 15. & 16. de Laudano Opiato itemque ejus usu ita mentem aperit suam: inter nostros homines plurimis in ore natat Laudanum Opiatum *Paracelsi* cujus veram descriptionem nemo non arrogat sibi, cum fortassis sit inter non entia. Nostrum extractum Opiatum, qvo minus esse credam, unicum facit experimentum, qvo cepi. Adactus clamoribus Colici cujusdam dedi grana ij. in Syrupo de chamæmelo, unde nihil lucri præter mictionem cruentam. Qvo, casu viso, cum in memoriam revocassem mihi admonitionem Viri eximii D. *Iacobi Zvvingeri*, qvam pro familiaritate nostra dabat mihi tàm musteo Doctori, Cave canem: abstinui imposterum. Non possum autem dissimulare, qvid mihi eo ipso tempore secreti (sic appellem) dederit, cum cogerem illum aperire mihi sensa animi sui. Mi Hoffmanne, credas mihi, inqvit, cum ingenti suspirio: Opium non minus formidabile est, qvàm Mercurius fugitivus chymistarum. Qvid ita verò, inqvam, mi svavissime? Habeo tot correctiones opii, qvot dicere non possum, infideles omnes præter unam, cui nunc demum incipio aliqvantulum fidere. Accipio Opii & specierum diambrę ãã part. æqval. Affundo Spiritum

vini toties, quoties ille tingit. Hoc craſſamentũ, abſtracto iterum vino, eſt Laudanum meum. Hoc cum communicaſſem cum D. Friderico Pierio, qui fornaculam & alia inſtrumenta utenſilia habebat, viſum fuit è re, utriuſque facere periculum. Fecimus. Anni ſunt ipſi 37. E quo tempore Opium meum eſt opium, & odore & fermentatione. Quamobtem eo etiam utot.

Clariſſ. Gregorius Horſtius *lib. xi. Miſcellaneor.* Laudanum ſuum Opiatum, quod ſibi in uſu ſemper fnit ita præparari voluit:

℞. Extract. Opii cum Spir. vini fact.
Croci orient.
Magiſter. Perlar. ãã ℥ß.
Ol. Vitriol. rubicund. q. ſ.
Miſc. f. l. artis Spagyricæ Maſſa.
Doſis hujus eſt à gran. v. ad gr. vij.

Petrus Poterius vir doctiſſimus, inque arte Galenica & Chymica verſatiſſimus, in ſcriptis ſuis poſteritati relictis varia Laudani Opiati geneꝛa habet, unum ſimplex, alterum compoſitm, cætera univerſalia vocantur. Aliud adhuc quoquè Laudanum habet, quod ſe noviſſimè reperiiſſe gloriatur.

I.

Laudanum ſimplex *Ejuſdem.*

℞. Opii depurat. & defœcat ℥j.
Tinctur. Croci ℥ß.
Moſchi ℈ß.
Miſc. f. Maſſa.
Doſis à granis iv. ad vij. vel ix.

II.

Laudanum magis compoſitum *Ejuſdem.*

℞. Pi-

℞. Piper. long:
Myrrh.
Galang.
Castorei ãã ℥ß.
Croci ʒij.
Opii ℥j.
Cum Spiritu vini f. Extractum.

De hoc grana v. vj. vel vij. pro una dosi possunt dari. Uterinis doloribus mirificè hoc succurrere, aliisque doloribus quoq; tàm internis qvàm externis mederi ipsemet fatetur.

III.

Laudana universalia *Ejusdem.*

℞. Opii Chymic. prep. ℥ß.
Antimonii diaphoretic. ʒij.
Ambræ gryſ.
Croci orient. ãã ʒß.
Moschi ℈j.
Cum Syr. d. papavere q. s.
f. Massa.

Dosis ejus est à gran. vii. ad xi. Quod in ardoribus ventriculi atq; hemicrania certissimũ remedium existimat.

Item.

℞. Opii Chymic. præp. ℥ß.
Myrth. ʒij.
Croci orient.
Fl. Antimon ãã ʒj.
Macis.
Zingiber.
Galang. ãã ʒß.
Cum Spiritu vini f. Extractum.

Hujus dosis à granis iv. ad vij. est. In doloribus arthriticis maximè hoc Laudanum conferre, doloribus

colicis etiam certissimè mederi, nephriticis qvoqve ac uterinis affectibus, vertigini mirificè succurrere ipse testatur. In phrenitide & febribus ardentibus cum granis tribus lapidis bezoartici tutissimè exhibuit Autor, & hoc ipsum multa alia præstare, qvæ nonnisi usu illi innotescunt, scribit.

IV.

Laudanum novissimè repertum.

℞. Sem. Daturæ ℥j. (alterum genus stramon. pro datura à Christoph. à costa habetur, vid. *Camerarr. in Matthiol. lib. 4. cap. 73.*

Contund. & infund. in q. s. spiritus vini, evapora ad medietatem, & habebis soporiferum præstantissimum, de qvo cochleare unum pro dosi sufficit, & in omnibus doloribus tutius qvàm qvodvis Opiati genus exhibetur.

Amstelredamenses in Dispensator. suo sect. 9. describunt qvoqve Laudanum Opiatum, qvod ipsis in usu semper est, atqve in officinis cunctis reperitur; idipsum, cum nimis efficax ac virtutibus plenum in variis symptomatum generibus nimis urgentibus mitigandis ac tollendis existat, nec magno qvoqve ingredientium numero constet, magni semper feci. Sic à nobis traditur;

℞. Opii Thebaic. puri, Spiritu vini dissolut. cocti parum & percolat. ℥j.

Misceatur cum tinctura per Spiritum vini extract. ex pulv. diambr. ℥ß.

Evaporent in consistentiam pilularum sub finem addendo

Cro-

Croci Britannic. ℥j.
Caſtorei ʒß.
Servetur Maſſa uſui.

Clariſſimus *Ioh. Langolettus* apud Excell. *Thomam Bartholinum Epiſt. Medic.* 45. *centur.* 3. Laudanum Opiatum nobis communicat, cujus vires incomparabiles planè putat, qvæqve ampliſſimę qvoqve ſunt, atqve ſe extendunt ad omne fermè morborum genus, exceptis ſoporoſis, vel naturam motu inordinato peccantem ſedando, viribus defectam reficiendo, doloribus & vigiliis conſumptam placidâ qviete refocillando, vel humores nimium effervefcentes compeſcendo vel Spiritus paulò concitatiores ad temperiem reducendo.

Seqventi ratione ita compoſitum eſt:

℞. Pulv. Diache m. *Angel. Sal.* ℥ij.
Sal. *Duc. Holſatiæ* cum auro parat.
Fl. nitri ãã ℥ß.
Eſſent. Opii noſtri gr. Liv.
Miſc. optime.

Doſis hujus Laudani eſt granorum xv. xvII. xx. pro adulto, qvam dimidium tantum granum eſſentiæ opii ingreditur; rarò etenim ad granum i. aut 15. Autor aſcendit, & niſi in magnis doloribus & vigiliis. Eſſentiam autem ejus opii cap. 1. claſſ. hujus 2. adduximus, cujus deſcriptionem & compoſitionem qvilibet ibi legere poteſt.

Dantur qvoqve in arte Spagyrica Eſſentiæ ac Tincturæ, qvæ Laudani Opiati inſtar haberi poſſunt, ejuſdemque efficaciæ ac virtutis cum eo ſunt, ſæpeque melius & commodius ęgris delicatulis, medicamenta ac imprimis narcotica omnia & ſomnifera faſtidientibus ac adverſantibus propinari poſſunt; qvarum du-

as, cæteris prætermissis saltem in medium sumus producturi.

Prima vocatur Essentia Opii Liquida Anodyna, quam Clariss. *Zwelferus pharmacop. suæ Regiæ class. 7. habet:*

℞. Opii Thebaic. opt. ℥j.
Quod tessellatim conscissum solvatur in calore leni.
Aq. Cinamom. cum vin. stillatit. ℔iß.

Solutio filtretur per chartam & cum salis tartari alb. ℥j. pedetentim injectâ præcipitetur, ac die unâ vel alterâ post digerantur, & porrò filtrentur. Essentiæ filtratæ denuo add.

Salis armoniac. cum chalyb. sublimat. ʒiiß.
Extract. Croci opt. ʒß.
Essent. liquid. Cortic. aurant. Citri ãã ʒß.

Digerantur in vitro benè clauso lenissimo calore per triduum, filtretur denuò essentia, & usui servetur.

Hanc Opii Essentiam anodynam & antifebrilem inter secretiora habet doctissimus ille *Zwelferus*. Nullam enim, inquit, reperies exactiorem hucusque opii preparationem aut correctionem, quâ νάρκωσις opii violenta & maligna verè temperetur, ut exinde benignum & celebre evadat medicamen, plurimis morbis securê opponendum.

Altera est Tinctura Opii nostræ descriptionis, quæ in officina nostra Rinthelensi prostat. Eximiæ sanè est virtutis; ideo secreti instar quoque eam habemus. Non diu in ventriculo latet, verum subitò vires ejus sanguini ac spiritibus communicantur. Cor ac reliqua viscera in-

te-

riora roborat, ſpiritus diſſipatos reficit; in vigiliis ex-
remis placandis ac ſomnum inducendo, ſummis dolo-
um atrocitatibus ſedandis divinum eſt auxilium, &
vaſi ultimum aſylum: illuſtrius prȩſentius, tutius, com-
nodius, ſvavius & ſecretius Anodynum, in uuiverſa Re-
ubl. Spagyrica vix excogitari poteſt. Ingenti ingredi-
ntium numero non gaudet, efficaxæq; tamen in opera-
ione ſua eſt, ac ſi adhuc viginti medicaméta corrigentia
& cordialia ei immiſcerentur. Tali autem modo à Spa-
gyricis Medicis levi facilè negotio comparatur.

R. Opii Thebaic. opt. & depurat. ʒij.
Magiſter. Corallor. ℈ij.
Croci orient. ℈j.
Succ. Citri depurat. ℥iiß.
Spir. Vitrioli ʒß.

Digerantur in vitro benè clauſo leniſſ. calore per triduum, filtretur denuò Eſſentia, & uſui ſervetur.

S. Tinctura Opii.

Doſis ſeu modus exhibitionis ejus eſt à guttulis vj. ad x. & xij.; & per ſe nullus ejus ſit uſus, ſed ſemper cum vehiculo adpropriato ſumatur. In aqvis vel Syrupis ſomniferis, vel aliis refrigerantibus cordialibus commodiſſimè offertur.

Circa finem hujus capitis omnes & ſingulos nobis etiam ſapientiores ac ætate majores fideliter ac fraternè admonitos volumus, ſi animi noſtri de Laudano Opiato ſenſa ſincerè aperiamus, ut in Laudani veri Opiati compoſitione ac præparatione à ſuperfluis & accumulatis additamentis abſtineant, ac imprimis, ſi opus non poſtulet, nec Laudanum aliqvod Cordiale aut cuilibet membro adpropriatum cupiant, multa

ma-

magiſteria Corallorum, Perlarum, Matris perlarum, Hyacinth. tincturas Corallorum, lapidis Bezoartici, Unicornu, Ambram, Moſchum, Extracta Mumiæ, Croci, Myrrh. Caſtorei, ipſum Caſtoreum, Lapidem Bezoar. Species diambræ, Diamoſchi dulcis, Diaxyloaloes, Pleresarchontic., Theriacam, Mithridatium, confectionem Alchermes, Olea deſtillata Aniſi, Cariophyll., Citri, nucis Moſchat., Cinamom. Succini, Fœniculi, Calami aromatic. & ſimil. vel planè omittant, vel uno ſaltem aut altero ex hiſce corrigentibus ac cordialibus Opii malignitas corrigatur. Multitudo certè eorum non tàm virtutem medicamenti hujus divini obtundit, qvàm pretium & doſin etiam in minima qvantitate ægris abominabilem adauget. Fatendum certè mihi eſt, multa à me in hoc capite eſſe recenſita Laudana Opiata, ex doctiſſimorum virorum ac practicorum feliciſſimorum ſcriniis deprompta, qvæ in magnis febrium ardoribus, phrenitide, ac cęteris calidis adfectibus ob eorum additamentorum caliditatem ac ſuperfluitatem, cum morbum calidum pręſertim exaſperent: haud ſine periculo ægrotantibus adhiberi poſſunt. Ideò ſemper mihi, ubi praxin exercui, elegi aliqvod Laudanum, qvod ſine ullis ſuperfluis ingredientibus ad naturæ ſimplicitatem propius aliqvantò accederet. Et hoc Laudanum Opiatum cum ſucco citri aut ſpiritu vitrioli aliqvoties ac ritè pręparatum ac correctum, ſemper mihi probatum fuit. Cujus vis & efficacia multâ ingredientium ſupèrfluitate non eſt ſuppreſſa, ſed per ſe ita ritè correctum, ac à ſulphure ſuo narcotico liberatum efficaciſſimum remedium eſt, illudqve in ſingulis adfectibus calidis, ubi ejus uſus reqviritur, tutò adhiberi poteſt. Facultatem anodynam in ſe egregiam habet, ac in doloribus immaniſſimis ſedandis, ac vigiliis ſævis-

ſimis

mis tollendis feliciſſimos effectus promittit, atqve etiam præſtat. Hînc meritò præter hocce cum ſucco citri, aut ſpiritu vitrioli præparatum duo adhuc laudo & magnifacio Laudana Opiata, qvæ ob eorum ſimplicitatem egregias qvoqve præſtant operationes, & tutò ſine ullo mortis diſcrimine in certa doſi exhiberi poſſunt. Primum eſt Extractum Opii *Angeli Salæ in opiologia ſua* deſcriptum, qvod ſic ſe habet: ℞. Opii in fruſtula concis. ℔ß. humectetur acet. roſar. ℥ij. vel ℥ij. atqve exponatur igni in ſartagine ferrea, continuò agitando, ut liqveſcat, vaporqve Opii ſulphureus ac noxius unà cum aceto in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulveriſari qveat. Ignis autem cautè adminiſtrandus, ne ἐμπύρευμα contrahat. Hînc ℞. Opium illud pulveriſatum, acetum roſar. ℔iiij. Stent in calore arenæ (ſaltem aliqvot horis) ut ſolvatur, deinde cola per ſolum linteum cum expreſſione, ac coagula. Hînc ſolve denuò in qvinta eſſentia Sambuci rectificatiſſima: clarifica cum albumine ovi, ac inſpiſſa ad conſiſtentiam pilulis aptam. Ubi benè hîc obſervandum, ſal aceti roſarum operationem Opii (cum qva conjungitur) non modò mitiorem reddere, ſed & vim ejus diaphoreticam confortare, ut vel ſudor haud ſine levamine ſubſeqvatur. Alterum eſt illud, cujus Clariſſ. *Hoffmannus lib. 2. d. medicament. officinal. cap.* 169. §. 16. mentionem facit, & nos etiam jam adduximus. Accipit nimirum laudatus ille vir Opii & ſpec. diambr. āā part. æqval. Affundit Spiritum vini toties, qvoties ille tingit. Hoc craſſamentum, abſtracto iterum vino, eſt Laudanum Opiatum ſuum, odore & fermentatione laudabile. Ne igitur ſolis hiſce ſimplicibus Laudanis inhærere videamur, aliud adhuc in ſcriniis noſtris Medicis Laudanum Opiatum compoſitum habemus abſcondi-

tum

tum, qvod si ritè præparetur, ac ægris prudenter offe-ratur, divinas certè virtutes in cunctis fermè morbis cu-randis, ac symptomatibus eorum gravissimis mitigan-dis præstat. Cujus descriptionem in capite seqventi ne invidiæ nimis addicti videamur publico usui ac po-steritati Medicæ libenter sumus tradituri.

CAPUT III.

Laudani Opiati nostri, qvod plurium cum salute qvàm felicissimè usurpari potest, paradigma traditur, idque ad vivum secatur & penitus examinatur, viresque ejus nobilissimæ enarrantur.

NE illud, quod Deus Teroptimus Maximus per sin-gularem suam gratiam nobis concessit & commis-sit talentum, qvo proximo nostro inservire possumus in occultis sepultum retineamus, libenter qvoqve Lau-danum illud Opiatum, qvod per non paucos annos in scriniis nostris Medicis absconditum habuimus, candi-dè omnibus & singulis artem Medicam colentibus tra-demus, ejusqve ad lydium rationis lapidem fricabimus structuram.

℞. Igitur Opii Thebaic. depurat. ℥iiij.
Opii ex fl. papav. rh. præp. ℥ij.

Superfund. succ. Citr. & Aurantior. ãã q. s., ut tri-bus digitis superemineat, stent in loco calido, do-nec tingantur, tinctus liqvor effundatur, & novus affundatur, idque repetatur, donec omnis essentia extracta sit. Colorati succi filtrentur, & ponantur in cucurbita vitrea in loco calido, vel supra are-nam, donec ferè omnis humilitas evanescat, ...

esse-

essentia opii in fundo mellis instar remaneat. Huic essentiæ misce

Extract. Mumiæ
Castorei
Croci oriental. ãã ℥v. (per spir. vini præparator.

Et Tincturam ex seqventibus speciebus factã: ℞. Spec. diambr. diamoschi dulc. aromatic. rosat., diaxyloaloes, diamarg. frigid., d. gemm. frig., d. hyacinth., lætificant. *Galeni* ãã ʒiij. His superfunde Spir. vini rectificatum, & tincturam reiteratis vicibus extrahe.,

Hunc tinctum Spiritum superfunde Extracto opii, Mumiæ, Castorei & Croci, ac per balneum Mar. separato, & manebit in fundo Mellis instar Laudanum, qvod pedetentim in loco calido indurescat, anteqvam v. id fiat, ut eò nobilius & efficacius hoc ipsum reddatur, admisc.

Confect. Alcherm. C. a. & m.
Theriac. cœlest. *Qvercetan*. ãã ʒij.
Nitri perlati.
Unicorn. ver. ãã ʒiß.
Ol. Perlar.
Corallor.
Magister. succin. alb.
C. C.
Lapid. bezoar. orient.
ãã ʒj.
Tinctur. Corall. ver.
Lapidis bezoartici,
Auri potabil. ãã ʒiß.
Ambr. grys.

Mo-

Moſchi Alex. ãã ℥ß.
Ol. ſtill. Cinamom.
Cariophyll.
Citri.
Aurant.
Calam. arom.
Succin. alb.
Fœnicul.
Chamomill. ſapphyrin.
Roſar. ãã ℈ß.

Denuò miſce & ex his ſec. artem chymicam f. Laudanum Opiatum Nobile.

Accingamur jam ejus examini. Opium Thebaicum ac illud ex floribus papaveris erratici contuſis præparatum, utrumque ſulphur ſuum narcoticum in ſinu geſtat. Horum uti una eſt natura, tantum quoad intenſionem & remiſſionem varians, ita & eadem omnibus una debetur emendatio & correctio, qvæ hîc perficitur ex commodi menſtrui affuſi ſolutione, ſeu puri ab impuro ſeparatione, maceratione, correctione, circulatione, extractione. Commodè initio affunditur acetum, qvod calidas opii partes temperat & conſumit, vimque narcoticam ſimul infringit, utpote penetrabilis adhuc caloris & frigiditatis cujuſdam particeps, veternoſorum adfectuum alioqvin ſolenne remedium. Succi citri & aurantiorum, præterqvam qvod Opii calorem corrigant, cordialem vim aſpirant, & adverſus venena, morbos peſtiferos, febreſqve contagioſas inſtruunt, ſi quid malignitatis inſit, elidunt & exterminant, ac calidorum deniqve cordis & ſpirituum vitalium affectuum remedium ſtatuuntur. Ut verò theriacalem penitus adverſus venena & morbos malignos efficacem

ficaciam, summamque corroborandæ vitæ fontem, spiritusque vitales consolandi & confirmandi virtutem acquirat, Extractum specierum lætificant., de gemm. frigid., diamarg. frigid., & simil. confectio Alchermes cum a. & m. theriaca cœlestis, lapis bezoar orient. Tinctura corallorum & Lapidis Bezoartici, Aurum potabile, essentia Croci orient., Salia Corallorum, Perlarum (quæ ad hepatis pariter tonum conservandum mirificéque corroborandum faciunt) moschus & ambra, (quæ omnes spiritus tàm cordis quàm cerebri & naturæ supra modum reficiunt & conservant) sunt admista. Essentiæ qvoque corroborantium extractæ factæ sunt per spiritum vini, quod propriè narcosin omnem & naturam opii stupefactivam cicurat & curat. Castoreum, cujus purior affusa est essentia, opii theriaca & Bezoar *Guainerio* & *Galeno* veteribusque specificum correctorium est; hujus solius conjunctione antiquitas satis emendari & coërceri autumabat, quod cum proprietate cerebro, nervis & nervosis partibus inserviat, ne ab Opii narcotica malignitate labem ullam contrahant, unicè cavet, & ut hæc Laudani Opiati compositio peculiare harum partium & uteri hystericarumque adfectionum fiat remedium, efficit. Mumia amicum ipsi conciliat cùm toto corpore & partibus principalibus affectum, siquidem omne par juvatur à suo pari, insigne dolorum mitigativum, omnium membrorum excellens restaurativum præstat. Magisterium succini albi cerebro accommodatum præsidium, & contra veternosos, comatosos, lethargicos, & uteri, cui maximè dicatum adfectus insolentiores ac graviores remedium incomparabile facit. Essentiæ specierum diambræ, diamoschi dulc., d. hyacinth., aromatic.

L to-

rosat., diaxyloaloes, diamarg. frigid. de gemm fri-gid., cerebro, cordi, pulmoni, ventriculo, hepa-ti, partibusqve naturalibus omnibus, confirmandis spiritibus & calori nativo conservandis aut reficien-dis, flatibus & superfluitatibus discutiendis, crudita-tibus emendandis operam suam strenuè addixerunt: qvorum virtutem adjuvant & intendunt, & in uni-versum corpus, perqve intimos totius recessus pene-trantius promovent & adigunt. Olea stillatitia cina-momi, cariophyll., cortic. citri, aurantiorum, ca-lam. aromatici, succin. alb., fœniculi, chamomill., ro-sarum, præterqvam qvod principalium partium calo-rem & spiritus maximoperè foveant & confirment, o-pii malignitatem, si qva ulla insit, per se sola sufficien-ter castigare & perdomare, illudqve ad innocentiam perducere nata sunt. Istæc ingredientia ad præscri-ptum modum confusa & accuratè mista, dummodo in liqvidiore consistentia aliqvandiu fermentari patiamur, priusqvam ad solidiorem consistentiam reducamus, ex opio sic præparato, tàm præstantibus additamentis mi-sto & imbuto, cumqve iis vi fermentationis maximè u-nito & intimius coalito, summum vitę & sanitatis præ-sidium adversus lethifera & summè formidanda sym-ptomata & accidentia extremũ & summum remedium fœnoramur; in adfectibus capitis & cerebri, insigne ce-phalicũ; pulmonis, egregiũ pulmoniacum: Cordis, mi-rabile cordiale; hepatis & lienis, laudabile hepati-cum & spleneticum: uteri, excellens antihystericum: & renum tandem, eximium antinephriticum nanci-scimur remedium, cujus fructu & utilitate, nemo, si dextrè adhibitum sit, frustrari possit. Ipsi mori-entes sanè nullo amplius humano pharmaco redimen-di, fatoque jam accincti ultimo, salutarem vim & so-

ſolatium in deplorata neceſſitate hoc medicamento divino experiuntur, præſentioriqve animo & minori cum anxietate, ſopito dolore omni, mortisqve horâ & articulo, qvantum natura admittit, protracto, animam Creatori placidè reſtituunt.

Innumerabiles ferè Laudani hujus Opiati ſunt vires in variis morbis curandis ac eorum ſymptomatibus tollendis; Cum enim cætera Medicamenta cuilibet morbo ac ſymptomati oppoſita nihil juvare videmus, Laudanum hoc Opiatum tandem poteſt eſſe optimum auxilium & qvaſi ultimum aſylum, ac plus præſtat, qvàm nobis ab eo erat exſpectandum. Eſt præterea in eo vis & facultas anodyna laudabilis, ſomnifera excellens, fluxionum humorum inhibitrix eximia, febrifuga incomparabilis & hydrotica egregia. Vires ejus anodynæ celebres ſunt; tollendi enim dolores qvoscunqve vim habet, vel ad minimum mitigandi;

Inde Laudanum hoc Opiatum jure merito Νηπενθὲς φάρμακον omnem luctum & moleſtiam tollendi vim habens Medicamentum poteſt appellari. Deinde ſomnum inducendi virtutem habet potentem hoc Laudanum Opiatum, ſvaviſſimâ nimirum reqvie naturam demulcens. Non evertunt igitur hîc ſententiam noſtram, qvi regerunt: qvod in ſomnum Opiatorum uſu delapſi expergeſiant, ſi punganturacu. Ergò ſenſus tactus non eſt ſopitus. Nos reſpondemus cum *Hippocrate libr. d. Liqvid. uſu*: Ναρκὴ μετρίη ὀδύνην λύειν, moderatus ſtupor dolorem ſedat: Sopita eſt ſaltem facultas ſentiens, non conclamato ſtupore planè è medio ſublata. Fluxiones omnes ſiſtit Laudanum hoc Opiatum ſangvineas in hæmorrhagia narium, uteri, hæ-

morrhoidibus, vomitus ſanguinis compeſcit, ut & tuſſes inveteratas ſangvineas. Moderatur etiam fluxiones ſuccorum à ſangvinis natura alienorum, tum ſpontaneas, in catarrhis ad nares, fauces, pulmones tuſſiculoſos, ut & ad inteſtina in diarrhæa, dyſenteria ruentibus, tum arte factis in hypercatharſi. In phtiſicis ab ulcere pulmonis inhibet, & ſiſtit ſputum. Inde ſæpe periculoſa eſt ejus exhibitio: Suffocantur inde ægri non rarò, qvi unum aut alterum diem ſupervivere potuiſſent. Febrium etiam paroxiſmis Laudanum hoc Opiatum frenum injicit, & ne revertantur, prohibet. Motus nimirum humorum διάχυσις diffuſio impedita à Laudano hoc noſtro Opiato inducitur. Quieſcentibus enim aliqvo modo humoribus eorum disgregatio & fermentatio non conſeqvitur inde paroxiſmis frenum injicitur. Soporem enim inducentia in febribus locum habuiſſe antiqvitus, conſtat ex *Hippocrate d. morb. lib.2.ſect.2.*, cum ad qvartanas commendat medicamentum compoſitum ex ſemine hyoſciami, radice Mandragoræ, ſiphio & trifolio. *Trallianus lib.12. cap. 8.* antidotos magnas ad qvartanas commendat, qvæ opium & hyoſcyamum recipiunt. *Galenus 1. de febres curandi ratione ad Glaucon. cap. 11.* & *lib. d. theriac. ad Piſon. cap. 15.* Φάρμακον δὶ ἐχιδνῶν theriacam quartanæ febri adverſari & paroxiſmum impedire ſcribit, qvod melancholię bellum inducat. Sudorifera vis excellit in noſtro Laudano Opiato, ideoque qvod in Alexipharmacorum referatur claſſem, iiſqve qvandoqve miſceatur, dignum eſt. In hoc ipſo effato ſuo confirmare nos voluit *Lazarus Riverius Meth. curand febres ſect. 3. cap. 1.* *Interdum, inqvit, qvando uſus theriacæ non videtur idoneus, præcipuè in morbi principio vel augmento, Laudanum Opiatum ad grana duo exhibitum, & alexipharmacis permix-*

mixtum, multùm prodeſt. Illius enim virtute narcoticâ & congelante ferventes ſpiritus cordi infeſtiſſimi, figuntur qvaſi, & materia morbifica (quæ dum eſt in fluxu, pernicioſiſſima eſt) ſiſtitur ac penè immota manet. Unde contingit, ut natura à malignis humoribus & ſpiritibus non laceſſita, recollectis viribus, alexipharmacorum virtutem faciliùs ſibi applicet; Et *cap. jam citat. p. m.* 141. 142. ita loquitur: §. *In dolore capitis, vigiliis & delirio, urgente neceſſitate, Laudani Opiati grana duo cum conſerva roſarum utiliter exhibebuntur; vel in Iulepo aliqvo diſſolventur, vel illius loco theriaca recens ad ℨß. Hæc tamen narcotica rarò & in parva doſi uſurpanda, qvia venenum concentrant, qvamvis ſudorifera à nonnullis habeantur.* Vis autem ſudorifera illa maximè conſiſtit in opio, autore *Nicandro alexiph.* v. 15. ἀμφὶ δὲ ὀδμήεις, inqvit; καμάτω περὶ λείβεται ἱδρὼς ἀθρόΘ, *æqve labore illo odoratus ſudor deſtillat unà collectus.* Eadem à *Fel. Platero in practic. libr. & obſervat.* etiam adnotatur. In Laudano etiam obſervatur. Sopiti ejus abuſu, leni diffluunt ſudore, nonnunqvam odorem opii referente. Ὀσμή τε τῦ φαρμάκυ, inquit, *Dioſcorides lib. 6. cap. 17.* δι' ὅλυ τῦ σώματΘ ἐκδίδοται, *expanditur, toto corpore opii odor.* Verùm unde διαφορητικὴ illa δύναμις? Si opiata διάχυσιν humorum impediunt, qvi fit, qvod ſudor eorum abuſu excitetur. Reſpondemus: qvieſcentibus humoribus, cum magna moliri neqveat expultrix, meditatur parva, & per poros excretionem molitur.

Noſtrum ergò Laudanum Opiatum, cui baſin præprimis præſtat Opium, ita correctum & temperatum ac præſtantiſſimis remediis principalium partium ſymmetriam & robur fulcientibus, munientibus & confirmantibus permixtum eſt, ut contra qvodcunqve virulentiæ contagium, intemperierum inſolentiam qvamlibet &

qvosvis morbos, omni ætate, viribus qvomodocum-qve affectis & diſpoſitis, doſeos habitâ ratione, tutò ſemper & ſalubriter uſurpari qveat. His ſiqvidem, qvi eluctari & mortis tela effugere poſſint, beneficam ac ſalutarem opem confert, virtutem novosqve ſpiritus atque vitam afflat ad exantlandum & ſuperandum omnis generis accidentia, naturæ vires ac facultates obtruncantia & dejicientia; Morituris autem ſummum affert ſolatium, ut ſine dolorum moleſtia, ſenſibus præſentibus, vitæ termino non rapidius accelerato aut præcipitato, ſed qvantum per fatalis neceſſitatis poteſtatem & adamantinam legem fas eſt, extracto benè, placidè & beatê ad ſerenos cœlitum lares emigrare poſſint. Summa: rectè æſtimatâ doſi à grano j ad gran. v. pro ætatis & ægroti conditione, Laudanum hoc noſtrum Opiatum nemini unqvam nocere, ſed ſummoperè ſemper prodeſſe obſervabitur.

CAPUT IV.

An detur in Medicina aliud Laudanum ſine opio?

CHymicorum nonnulli aliud Laudanum commendant, qvod nihil Opii, ſed vim ſuam à ſulphure vitrioli narcotico habeat. Verùm non ſine cauſa dubitant viri docti, an ipſe *Qvercetanus*, qui tamen toties de hoc ſulphure gloriatur, id unqvam habuerit; & ſi qvid Medicamenti narcotici habuit, an illud vim ſuam è ſulphure vitrioli, an verò ab Opio obtinuerit. Contra autem obſervatum eſt, Medicamenta pro Vitrioli ſulphure exhibita, vomitiones horribiles, Cachexiam, Hydropem excitaſſe, imò qvibu[s]

da[...]

lam mortem attulisse, ut testatur *Matthias Unzerus tractat. de Sulphur.* Ideò consultius est, Laudano Opiato probè parato uti, quàm Medicamentò, nondum satis cognito periculum in homine facere. conf. *Libav. d. Origin. naturæ capite* 23. & *Apocalypseos Hermetic. part.* 1. *cap.* 14. *Unzerus in Tractat. d. Sulphur. & in appendic. de Sulphur. Vitrioli.* De hoc sulphure vitrioli narcotico Clarissimus *Gregorius Horstius libr. X. Epistol. Pharmaceutic. p. m.* 508. admodum adhuc dubius est, præparationemque istiusmodi Sulphuris narcotici Vitrioli minimè esse perfectam judicat, potius crocum aliquem martis esse tandem concludit, quod etiam *Andreas Libavius libr.* 1. *epistol. Chymic.* 35. subinnuit, dum inquit: *Crocus est id quod efflorescit ex superficie metallorum, ubi conspersa fuerint liquoribus & spiritibus acutis*: atque tale etiam esse Sulphur illud Vitrioli *Quercetani*, omninò credit. Qua de causa etiam haud immeritò Viri docti dubitant de istius Sulphuris effectu, cum potius alias virtutes possidere videatur, quemadmodum hactenus illa pluribus publicè proposita fuerunt in *Libavio part. posterior. Apocalyp. Hermetic. pag.* 43. *part. prior. pag.* 475. & *libr.* 7. *syntagm. pag.* 361. *in Matth. Unzero de Sulphur. sub fin.*

Ego, inquit, Clarissimus *Horstius*, *quamquam Vitriolo Sulphur commune, & sulphuri Vitriolum semper immixtum esse confitear, quorum illud satis superque olim propè Smiedbergam, oppidum non procul à Witteberga distans, terra vitriolata flammis sulphureis per menses aliquot ardens testabatur; hoc autem ex oleo Sulphuris acido Calcanthoso colligitur: Nihilominus de Sulphure hoc æquivoco cum aliis*

 viris

viris doctis adhuc dubito, & potius opio justo modo correcto tempore necessitatis utor, quàm iis, quorum effectus incerti sunt. Occasionem autem de sulphure hoc vitrioli narcotico scribendi *Horstio* præbuit Cl. *Martinus VValtherus Siles.* Medicinæ Doctor, qui sulphur illud vitrioli *Quercetani* magni fecit, illudque inter arcana retinuit. Verba ejus sunt apud Doctiss. *Horstium*: *Sulphur vitrioli Narcoticum, quod basis in nepenthe Quercetani, extrahitur chymicâ arte ex vitriolo Ungarico, optimè prius solutione, filtratione, & coagulatione purificato, cum laminis chalybis, quibus adhæret ruberrimum: postea extractum illud sulphur rubrum spiritu vini circulatur; Spiritus vini vicissim abstrahitur, & aqvis cordialibus quod residet, abluitur, ubi pulvis manet rubeus, medicamentum est per se etiam datum tutissimum, & illi experiuntur qvotidie, tum qvibus familiarissimè versor.*

Sulphur istiusmodi vitrioli anodynum à variis chymicis describitur, ejusqve præparatio nobis monstratur. *Osvvaldus Grembsius lib. 3. cap. 3. de Remed. Paracelsic.* Sulphur anodynum vitrioli ita præparat: ℞. Vitrioli Cyprii, Auri semine prægnat. q. v. dissolve aqvâ communi, filtretur & evaporetur parùm, posteà affundito guttulas olei tartari, & præcipitabitur sulphur vitrioli, reiteratur opus, qvousqve sat sulphuris habeas, hoc cum Spiritu vini circulandum est tàm diu, donec dulcescat, & si iterum circulabitur cum Spiritu vini alcoolisato, tunc evadet Medicina præstantissima, ad effectus pulmonum, & opii vires æmulatur citrà venositatem. *Clariss.* verò *Ioh. Schroderus pharmacop. Medico-Chymic. lib. 3. cap. 26.* Extractum vitrioli narcoticum anodynum suum ita describit. ℞. Vitrioli pulverisat, ac lento calore ad albedinem usque exiccati ℔ ß. Affunde Spir. vini optimè rectificat. ℥xxx. (nulla humiditas

præ-

præter Spiritum vini accedat, vasque sit siccissimum, alioqvin in cassum laborabis) Sepelito in fimum eqvinum per mensem. Decanta postea à fecibus absqve perturbatione, & destilla in B.M. ad residentiam usqve liqvoris flavi, oleo destillato non absimilis. Tunc cessa, & qvod prolectum est, serva. Liqvorem restitantem benè occlusum qvoqve in usum repone, qvi pretiosum extractum est. Extracti illius usus est narcoticus & anodynus, nec potentiâ opio cedit, sine periculo tamen reprimit & coagulat. Vapores illos subtiles venenosos epilepsiam causantes, idqve specificè. Dosis ejus est à gr.vj.ad 8. & 12. cum liqvore convenienti. Et Clariss. *Joh. Zvvelferus Mantiss. Spagyric. part.1.cap. 3.* Sulphur qvoqve vitrioli anodynum, qvod Martiale vocat, ex arcanorum suorum scriniis nobis tradit, qvod seqventi modo præparari voluit. ℞. Fl. Salis Armoniac., Martial. flavesc. q. v. Hi affusâ aqvæ simplicis sufficienti quantitate ab omni salsedine sive sale armoniaco liberentur, & repetitis vicibus veluti edulcorentur, ut pulvisculus rubicundus de martis prosapia ejusque essentia in residuo maneat; qui siccatus & paululum, (si lubet) atque lenissimè calcinatus ad usum seponatur medicum. Anodynum est, acutis doloribus compescendis proficuum, qvod aliis Laudanis Opiatis peraptè admiscetur.

Sulphur hoc vitrioli anodynum varias ingreditur Medicamentorum nobilissimorum compositiones, ut præsertim in Laudani Opiati compositione *Mynsichti Armament. Medico-Chymic. sect. 3. d. extract.*; itemque in liqvore suo camphorato *sect.* 20. inter cætera ingredientia præcipuum est, & cum Laudana sine opio ab Autoribus Spagyricis famigeratissimis describuntur, sulphoc vitrioli anodynum eorum basin præ cæteris constituit

tuit. Sic Clariss. *Hartmannus prax. Chymiatric. libr.* 1. *cap.* 3. Laudanum suum sine opio tali modo præparat. ℞. Limatur. chalyb. partem unam, Vitrioli part. 2. Affunde Acetum destill. coqve, coagula, & urge, donec rubeant, vasis refrigeratis, materiem exime, tere, iterum affunde acetum, donec tingatur, tinctum decanta, reaffunde novum, cui filtrato affunde Olei tartari, & sulphur fundum petet, qvod aqvâ abluendum, donec acredinem amittat, nam sal vitrioli vomitum proritat. ℞. Pulv. Santal. Rubr. Citrin. āā ℥j. Macis, Galang. Cardamom. āā ℥iij. f. l. a. extractio. ℞. Mumiæ ℥j. Affunde Spiritum vini, & f. extractio, qvibus extractis add. Sulph. Vitrioli ℥ j., digere lento calore, postea abstrahe ad Mellis consistentiam, add. extract. Croci ℈ß. Sal. Perlar. ℨj. Massa usui recondatur. Anodynum est præstantissimum & in omnibus doloribus ad conciliandum accommodatum, præsertim intra corpus assumptum à gr. vj. ad x. cum conserva aliqva aut liqvore, aut in forma pilularum. Hoc Medicamentum qvoqve cum camphora epilepticos juvat. Cum callorum eqvarum extracti ℨij. Laudani ℨij. misce. Hujus ℈ij. exhibiti in matricis suffocatione mirabile præsidium præstant. *Idem libr. 2. prax. suæ chymiatric. cap.* 11. Laudanum antipilepticum habet, qvod miris extollit laudibus; seqventi autem modo paratur: ℞. Laudani nostri ex sulphure vitrioli fact. ℨj. Ol. Camphor. ℨß. Misc., & habes Laudanum præstantissimum, tàm in paroxismo, qvàm extra eum ad curationem usurpandum. Dosis sæpius iterari, præmissis universalibus, debet. Similiter *libr.* 2. *cap.* 22. In uteri strangulatu, præ cæteris Medicamentis antihystericis efficacius suum Laudanum Muliebre statuit.

t. ℞. Laudan. noſtr. ſin. opio, ℥ij. Extract. Lichen. ℥ij. Miſc. Doſis eſt ℈ß. Extractum verò Lichenum ita paratur: ℞. Meliſſ. contuſ. Mix. vini albi ℔xv. Diſtill. ſec. art. Deſtillatum affunde Succini & gagatæ pulveratorum ãã ℥ j. Macera per biduum: tum in cinere ex retorta diſtilla per gradus. Oleum qvod ſimul accipis ab aqva ſepara. Aqvam verò affunde Lichenibus ſive callis, qvi à tibiis interioribus eqvarum decidunt novo vere, in anteceſſum ſiccatis, & digerendo in balneo, extrahe tincturam, eamque redige in formam extracti. Qvod etiam per ſe dari ad grana 5. vel 8. poteſt. Valent aliàs in uteri ſuffocatione multùm eqvarum calli, virtutemque non infimam eis inde Autores Medici adſcribunt. Pilularum ergò uterinarum *Mynſichti ſect.* 7. & Aceti *Ejusdem* Hyſterici *ſect.* 23. *Armament. Medico-Chymic.* Compoſitiones qvoqve ingrediuntur.

Laudatus jam *Adrian. Mynſichtus Armam. Medico-Chymic. ſect.* 3. *de extract.* Laudanum minerale deſcribit, cujus baſin pariter ſulphur anodynum vitrioli correctum conſtituit. Inſtarqve Laudani Opiati præſtantiſſimi ab eo habetur.

℞. Sulph. anodyn. Vitrioli correct.
& fixi ℥ij.
Magiſter. Perlar. orient. ℥ß.
Extract. lign. aloes.
Croci orient. ãã ℈j.
Lapid. bezoar. orient.
Unicorn. animal. ãã gr. xv.
Ol. ſtill. Cariophyll.
Cinamom. ãã ℈ß.

Miſc.

Misc. & cum Syr. è succ. fl. papav. erratic. f. l. a. Massa molliuscula.

Quod Anodynum est præstantissimum, & ad somnum conciliandum accommodatissimum, nec non ad catarrhum sistendum, coryzam, tussim, aliosque his succedentes adfectus valet. Cohibet enim destillationes, sive in thoracem & pulmones, sive in dentes & aliò procumbant. Dosis ejus à Medicis à gran. 6. ad gr. viij. & 10. observari, & cum conserva aliqua, aut liqvore conveniente, vel in forma pilulari exhiberi potest.

CAPUT V.

Laudani Opiati quantitatem & utendi modum exhibet.

HErophilus inter Medicos dogmaticos suo tempore præstantissimus præclarè dixit: Medicamenta ut cætera Medicorum præsidia per se & sola nihil esse, nisi rectè utentem habeant. Tunc enim ea veluti Deorum manus rectè dixeris: Iuvant enim plurimum, ubi, his usurus, naturâ prudens & industrius, ac in rationali methodo est exercitatus. Est autem hæc Methodus, ut, pro ratione adfectuum, causarum, temperamentorum, partis adfectæ, virium ægrotantis & aliarum circumstantiarum ex omni Medicamentorum multitudine convenientia, non in qualitate solum, sed potissimum in quantitate quoque eligantur. Dosis ergò haud immeritò in medicamento requiritur, quia nullum medicamentum rectè agit, nisi in sua quantitate exhibitum. Hæc verò, teste *Ionston. lib. 3. tit. 1. Id. Medicin. practic.* ex ratione qualitatis, partis adfectæ, & ægri sumitur. Dosin autem Laudani Opiati veram ac justam

ſtam præſcribere res difficultatis plena eſt; ad rationis
normam igitur ea potius eſt ſubducenda. Ὁ δὲ ὀπὸς
πλείων ποθεὶς βλάπτει, ποιῶν ληθαργικοὺς καὶ ἀναιρεῖ
autore *Dioſcoride lib.4.cap.65.liqvor ſeu ſuccus papaveris
majore copiâ potus nocet, inexpugnabilem omni neceſſitatem
faciens uſque ad mortem.* Idem etiam dici poteſt de O-
pio correcto ſeu Laudano Opiato. Nec deſunt exem-
pla, quibus Laudani uſûs improvidus viaticum fuit ad
alteram vitam ultimum.

Variat autem doſis ejus ratione ætatis, virium, adfe-
ctuum, conſvetudinis ac ipſius præparationis. Exhibe-
tur autem communiter à grano dimidio ad grana ij. iij.
iv. v. & vj. Pueris autem & ætate minoribus parcè ad-
modum ac in minima quantitate Laudanum Opiatum
eſt concedendum. Quibus vires jam planè ſunt pro-
ſtratæ, ac vitæ exitus jam adpropinquat, his in minima
ſaltem doſi, vel planè nihil ejus eſt offerendum. In-
terdum quoque, prout adfectus, ſicuti dolores capitis
vel aliarum partium corporis immaniſſimi, phrenitis
contumax, vigiliæ in febribus malignis, ac ardentibus,
item in melancholia interdum pertinaces ac diuturnæ,
urgent, doſis hujuſmodi medicamenti eſt varianda, &
ad majorem exhibitionis hujus quantitatem aſcenden-
dum. Ita ſcribit Clariſſ. *Honorius Heringius Tractat. de
Melanchol. in genere p. m.* 145. ſe obſervâſſe in fœmina
quadam, quæ per totum ſemeſtre pervigil etiam poſt
exhibitionem v. vi. vij. viij. uſque ad grana ix. ſeu ℈ß.
Laudani Opiati, ne per horæ quadrantem ſomnum o-
culis ceperit. Conſuetudinis ratio interdum quoque
facit, ut ad majorem doſin Medicus tranſire cogatur;
ſunt enim quidam ei Medicinæ ita aſſuefacti, ut magna
ſæpè in doſi ſine ullo vitæ diſcrimine eam aſſumere poſ-
ſint. Sic nuper ſcripſit mihi Clariſſimus *Paulus Glan-*

dor-

dorpius Practicus Bremensis Celeberrimus se habuisse Rinthelii ex artis pharmacetices cujusdam studiosi nomine *Fabii Pravotii Bavari* relatione, qvod Osnabrugæ fuerit qvidam Canonicus Reverendus, cujus nomen honorificum ob certas rationes silentio prætereo, qvi singulis septimanis pro tribus imperialibus Laudani Opiati in officina Osnabrugensi usualis (cujus descriptionem etiam hîc inserere volui) sine ulla noxa cōsumpserit.

℞. Extract. Opii ℥ß.
Croci ʒij.
Sal. Corallor ʒj.
Perlar.
Matris perlar. āā ʒß.
Ambr. gryſ.
Lapid. Bezoar. orient. āā gr. xv.
f. Massa.

Et Excellentissimus *Ioh. Sigismundus Elsholtz* Serenissimi ac potentissimi Electoris Principis Brandeburgici Archiater felicissimus, Amicus & Fautor meus Colendissimus, in epistola nuper ad me data refert, habitare in civitate Berolinensi viduam ferê octogenariam, qvæ, ubi qvinqvaginta annos nata esset, in morbum vigiliis pertinacibus comitatum prolapsa Laudanum Opiatum in Pilulas formatum freqventer usurpare cœperit: ei Medicinæ ab isto tempore adeo paulatim assvefacta sit, ut abstinere amplius jam non possit, & singulis noctibus ad grana aliqvot deglutire cogatur. Qvod si omiserit, non tantum noctem ducat insomnem, verùm etiam seqventi totâ die, ut datâ opera subinde Excell. ille vir animadvertit, per-
j

juſculè ſe habeat. Similiter aliam vetulam, viduam ſcilicet Telonarii in oppido iſtius provinciæ eſſe narrat, qvæ ſimili modo ſenſim à grano uno aſcenderit ad ſcrupulum, & deniqve drachmam etiam ſuperaverit. Iſtoc autem non qvotidiè utatur, ſed ſemel aut bis in ſeptimana, qvoties nimirum ſe malè habere ſentiat. Sumpto Opio benè noctu dormiat, ſeqventi qvin etiam die hilaris vegetaque, ac ſi eſſet juvencula. Elapſis aliqvot diebus digeſto & diſſipato Opio, membra ſibi gravari, & mœrorem animo obrepere percipiat evidenti argumento, Opii conſvetum uſum ſibi neceſſariò eſſe iterandum. Cumqve ob rei familiaris anguſtiam tantam Opii comparare copiam non potuiſſet, libello ſupplice à Sereniſſimo Principe Brandeburgico obtinuerit, ut ſtipem hanc ex officina aulica ad dies vitæ acciperet; acceperit autem jam per annos plurimos. Pari modo, ut ſcribit Excellentiſſimus ille *Elsholtzius*, ſe geſſit uxor Paſtoris in pago Berolinenſi, verum ad Scrupulum ea duntaxat pervenit, & elapſo biennio ad plures abiit. Ejusmodi certè homines ita Laudano huic Opiato addicti & aſſvefacti cum crapulæ deditis comparandi ſunt, niſi venas & arterias qvotidiè vino & cereviſia impleant, pejus ſe habent. Opii autem & vini hâc parte æqvalem videmus rationem. Præparatio qvoqve ipſius facit, ut modò ad majorem, modò ad minorem Doſin nobis vel aſcendere vel deſcendere liceat. Si enim Opium cum ſucco aliqvo acido ſit extractum ac correctum, & plurima ingredientia cordialia ad ejus compoſitionem concurrant, in majori quantitate; ſin verò cum Spiritu Vini extractum, ac paucis Cordialibus & ſpecificis Medicamen-

mentis sit correctum, in minori scilicet quantitate illud exhibere debemus.

Utendi Laudano Opiato modus consistit in ejus exhibitione. Exhibetur autem vel in forma pilulari, vel in pulveris forma tritum cum saccharo canthio vel magisterio perlarum, vel aliis Medicamentorum compositionibus sive electuaris, sive potionibus, sive emulsionibus, sive ecclegmatibus & simil. admiscetur.

Tempus aptum ejus usui in genere consideratum est nocturnum, quod languentibus & robore enervatis artubus refocillandis aliàs est destinatum. Preterea quodlibet diei tempus commodum est. Videndum verò imprimis est, cum narcoticum & somniferum fortius sit, ac planè medicamentosum, ne cibo permisceatur, sed vel cibo concocto, vel unâ atque alterâ post cibum sumptum horâ exhibeatur. Quod fideliter etiam nos admonere voluit *Ludovicus Septalius Animadvers. Medic. lib.6 §.43.* A tenui admodum cœna exhibeantur (somnifera) ut blandâ evaporatione cibi melius officium suum complere queant; ita tamen, ne aut concoctio cibi impediatur à frigiditate, aut vis remedii à mole obruatur. Si verò leviora saltem sint medicamenta somnifera ex violis, nymphea, lactuca, semine pavaveris albi, amygdalis, cum cibis exhiberi possunt. Ita enim svavis illa exhalatio cum cibi evaporatione permista in caput fertur, & exhalationes calidas & siccas in eo, ac siccam cerebri intemperiem temperat ac demulcet. Probè quoque deinde Medicis Practicis observandum venit, ne Laudani Opiati usus instituatur, nisi præmissis præmittendis, vel venæsectione, si morbi natura eam admittat, aut pharmaco evacuante, ut corpus præsertim ab omni excrementorum genere sit vacuum; quod ultimum benè quoque notandum duxit *Ludovicus Septa-*

lius

Animadverſ. Medic. lib. 6. §. 42. Non prius, inquit, manito corpore, aut repleto nimium capite ſunt in uſum ducenda (ſomnifera); contumaces enim humores & ad evacuationem ineptos, per os, ſi exhibeantur, omninò reddunt; ſi verò capiti apponantur, in comatoſos adfectus ægros deducunt. In ſpecie autem commodum eſt omne momentum, quo vires conſtant, nec criſis impedit. Viribus enim vacillantibus, pulſuque admodum debili exiſtente, niſi ſingulares circumſtantiæ uſum ejus ſvaſerint, ſine noxa adſumi nequit. In malignis morbis, propè ultimum agoniſma, quo certat natura cum morbo, armis planè imparibus, obdormiunt ægri, χάλκεον τὸν ὕπνον inopinato fato. Imò omnibus morituris accelerat obitum. In his enim, cum pulſus langueat, facultate proſtratâ, facilè ſangvis in corde ipſo & majoribus vaſis incraſſatur, circulatioque protinus impeditur. In ſanis, vegeto pulſu præditis, in vaſis minoribus, anguſtioribus præternaturalem motum ſolum inhibet, in vaſis majoribus circulatione adhuc ſalvâ exiſtente. In principio quoque paroxiſmorum aut criſi inſtante nec illud exhibendum. Cum enim tum calor expandi ad exteriora debeat, & expulſio Spirituum beneficio fiat, in ſomno verò calor ad interiora revocetur, & ſpiritus ſopiantur: naturę ille conatus ac motus impediretur. Cave ergò, rectè inquit, *Ludovicus Settalius lib.* 6. §. 44. ne in principio paroxiſmi narcotica exhibeas; ex iis enim ſæpè ſuffocatur calor naturalis atque impeditur, ne calor febrilis quamprimùm expandatur.

***

CAPUT VI.

De Cautelis circa Laudani Opiati ac cæterorum Medicamentorum Opiatorum usum observandis.

LAudani Opiati ac cæterorum Medicamentorum Opiatorum usus legitimus sanè est concedendus & laudandus; abusus verò temerarius improbandus. Magna certè Laudani Opiati vis est. Cum enim nil aliud vires corporis humani magis dejiciat qvàm dolor atrocissimus, & vigiliæ perversæ ac diuturnæ: somnus contra vires refocillet & calorem ac Spiritus vitales instauret: Laudanum Opiatum omninò, qvod unâ operâ & somnum conciliat & dolorem tollit utilissimum est; & propterea valdê à Medicis rationalibus commendatur. Antidotus poëconia Opiata ab Aëtio *tetrab.* 4. *serm.*1. *cap.* 102. mirè extollitur laudibus & multos ex ægris ab ejus usu somno surrexisse scribitur, adeò concoqvendi facultate præstantes, ut obliti sint, an unqvam aliqvid à principio doluerint. Qvoniam verò Laudanum Opiatum, ac cætera Medicamenta ex Opio confecta generosa sunt remedia, & plurimum nocere possunt, non refrigerandi qvidem supra modum facultate, ut antiqvi statuerunt, sed qvia Spiritus torpidos reddunt, soporemqve sępè gravem, stuporem, respirandi difficultatem inducunt, & interdum ipsam mortem adferunt; ut videre nobis licet apud *Schenckium libr.*7. *observat.* 7. *Forestum libr. X. observat.* 6. *in Scholiis, Platerum libr.* 1. *observat.* 15. *Fabric. Hildanum in responsor. ad D. Doringium epistol. d. Hernia uterina.* cautus omninò in eorum usu sit Medicus. Tutius autem semper est extra primò ea capiti adhibere

re videre, an extra applicatorum narcoticorum u- sus sufficiat, anteqvam intra corpus assumantur. I- psa autem topica nec ita temerè, sed cautè admo- dum sunt adhibenda, ita ut & morbi & natura- rum ratio habeatur, ne scilicet ea ante universali- um usum applicemus, vel fortiora nimis pueris & mollioribus corporibus adhibeamus. In hisce enim stuporem inferunt memoriamqve lædunt in reliqvam vitam, vel alios adfectus procreant. Sic enim re- fert *Forestus libr. 7. observat. 22.* de sorore sua Ger- trude, qvòd de morbo convalescens ab unctione o- pii ad vigilias urgentes adhibita, circa tempora per- petuò urgens frigus senserit, tanqvam gelu fuis- set. Multos qvoqve ob intempestivam stupefacien- tium tàm applicationem qvàm exhibitionem lethar- gum incurrisse idem *Forestus* observavit, ita ut illi, qvi prius vigiliis vexati fuerant, postea somnolenti & le- thargici evaserint, ut videmus *in schol. observat. seqventis 23. jam allegati lib. 7.*

Cautè ergo Opium, Laudanum Opiatum & cætera medicamenta anodyna ex opio artificiosè parata, sunt usurpanda; qvod semper *Galenus* in scriptis suis ac præ- sertim *libr. 12. Meth. Medic. cap. 1.* fideliter admo- net, cùm ita scribit: *Committunt Medici ejusmodi ex- cessus, cùm in aliis qvoqve, remediorum generibus non paucis, tum vel maximè in iis vocatis anodynis, quæ ex papaveris succo, vel alterci semine, vel Mandragoræ ra- dice, vel Styrace, vel tali qvopiam fiunt. Nam & qvi ægris gratificantur, in eorum Medicamentorum u- su modum excedunt, & qui intempestivè immodiceqve sunt animosi, dum prorsus horum usum refugiunt, dolori- bus ægros jugulant. Ergô veluti in omni totius vitæ, tum habitudine tum actione; ita hîc quoqve consilium istud*

ſapientis,qvi,ne quid nimis,*dixit,complectemur , habenti*
pro fine, qvò tendamus , ægrotantis utilitatem. Qvippe
fas eſt iis remediis, quæ morbum ſanent, utendo, qvod opte
mus efficere, abſtinendum ab anodynis. Sin ex vigiliis e
viribus reſolvendis ad mortis diſcrimen æger tendat , tum
profectò tempeſtivè ejusmodi medicamentis utare , ſcilice
non ignarus corporis habitum nonnihil eſſe lædendum,læſio
nem tamen, qvàm mortem potius eligendam. Quod pru
dentiſſimum conſilium *lib. 2. de compoſit. Medicam. ſec*
loc. diſputando contra Apollonium , ſub aphoriſm
complectitur, dicens, *non debere exhiberi opium niſi i*
doloribus, in quibus vel mortem vel ſyncopen exſpectamu
ad qvam ſyncopen mors ſeqvitur. Et hoc conſilium a
monitum *Galeni* laudabile ſemper in praxi & ſcript
ſuis doctiſſimis quoque obſervarunt *Fernelius, Vallerri*
la, *Crato* , & omninò omnes docti Medici, inter quo
ſunt *Septalius, Benedictus Faventinus, Trallianus, Foreſtus*
alii, etiam recentiores. *Ludovicus Septalius* n. *lib. 3. §. 4*
animadverſ. Medic. ita ſcribit : narcotica, quæ ſtupo
rem ſenſui inferunt, ne temerè in uſum ducantur , ſe
nonniſi in vehementiſſimis doloribus, ubi vires conc
dunt, ut ceſſantibus doloribus robur recolligant: Adu
latoris verò medici erit aut auram popularem captan
tis, ea in levibus doloribus in uſum ducere. *Benedict*
Victorius Faventinus verò *practic. ſua magn. ſect. 1. cap.*
de hisce medicamentis Opiatis cautè adhibendis , i
loquitur : Quoniam in fortibus doloribus vires corpo
ris admodum labefactantur imbecillitanturque, ob ve
hementem ſenſuum alterationem fortè comitante
dolorem, quo fit, ut interdum forti dolori ſuccumbant
vires, & ęger perdatur. Igitur ſuccurrere viribus f
eſt cum iis, quibus ſenſus hebetantur, & alterationis ve
hementiam non ſentiunt: & tunc valentiores fiunt,
d

olori & ejus causæ obsistant; hoc autem potissimum ieri medicamentis stupefactoriis, omnibus notum est, t hanc mentem habuit *Galenus* cum dixit 6. *epidem. comm.* 5. At stupefacere in solis vehementibus doloribus interdum ex usu fuerit. Item si fortes sint dolores potentioribus aut pluribus uti medicamentis stupefactoriis malum est; tum quoniam id dixit *Galenus loco proto*: tum quoniam iis corpora admodum refrigerantur, & calor eorum nativus extinguitur. & corpora perduntur. Propterea stupore moderato utendum est, um is etiam forti dolori sufficiat, ut ait *Galenus*. Fortia item stupefactoria hæc sunt: Opium, Mandragora, Hyosciamus. De opio locutus est *Galenus* 3. *Medicam. local. cap.* 8. inqviens: pharmaca igitur ex papaveris succo omnia sensum stupefaciunt: & ob id sanè necessariò cogimur ipsis uti, ubi nullum aliud mitigatium opem tulit. Et *lib.* 2. *d. composit. Medicam. sec. loco cap.* 7. ait *Galenus*: Rarò enim cogimur pharmacis ex opio uti, cum videlicet præ doloris vehementia homo ex vita periclitatur. Quanquam & tunc solidæ partes ex ejus usu offendantur: adeò ut posthæc correctione opus habeant. Hortor igitur te, ut nemini Opium in simplicitate suæ substantiæ exhibere audeas ob id *Galeni* verbum 3. *de comp. Med. sec. loc. cap.* 13. inquientis: semper papaveris succum fugio, neque nisi urgente necessitate ad ejus usum pervenio. Quod si cogeris eo uti, tunc temporis correctoria ejus maleficentię permisceto, uti castoreum, quod non tanquam sensus stupefactivum ad papaveris succum admiscemus; sed ob contrariam omninò rationem, ut videlicet vehementiam refrigerandi facultatis in eo obtundat. Et hæc est doctrina *Galeni* 3 *de composit. Medicam sec. loc. c.* 8 & 7. *d simpl. Medicam. facult.* inquientis: validè enim papaveris nigri

ſuccus ad ſtuporem uſqve & mortem perducit, ſed Me-
dici, qvò probè eo utantur Medicamentis miſcent fri-
giditatis vehementiam reſcindentia. &c.

Item *Alexander Trallianus libr.* X. *pag. mihi* 571.72
de cautelis circa Opiatorum uſum obſervandis men-
tem ſuam tali modo explicat: Torporem facienti-
medicamenta, qvæ & ex opio & alterco componun-
tur non temerè admovere properandum eſt. Verùm ſi
qvidem humores, qvi dolorem pariunt, tenues & a-
cres fuerint, cum fiducia adhibere oportet. nullam in-
de noxam fore ſuſpicantes: ſin autem craſſi ſint & vi-
coſi, torporem inferentium uſus vitari debet. Et-
enim doloris ea levationem adferre videantur, tamen
efficiunt, ut dolor poſtea diutius permaneat, puto-
qve bonâ ratione ipſa non conferre. Nam cum mea-
tus ex Medicamentorum, qvæ torporem faciunt, frigi-
ditate condenſentur, conſtringanturqve, & recrementa
ſpiſſeſcant, neceſſe eſt, & jam totum adfectum magis ac-
augeri, & ad diſcutiendum difficilem reddi. Multi igitur
cum in ejuſmodi adfectibus ea iterum atq; tertiò dedi-
ſent, effecerunt, ut partes læſæ emorerentur reſolveren-
turq;: interdũ verò etiam mortem omninò induxerunt.
Propter hæc omnia, ut dixi, medicamenta torporem fa-
cientia temerè colicis ex frigida intemperie infeſtat-
offerre properandum non eſt, niſi magnus qvidam do-
lor ac vehemens, qvi ſyncopes periculum minetur, i-
nos facere compellat. Si igitur vires tibi robuſtæ appa-
reant, & dolor grandis admodum urgensqve, tunc ſo-
lum exhibere, idqve ſemel oportet. Nam calidiore tem-
peraturâ præditis, & ob tenuem acremqve dolentibus
humorem, torporem excitantia medicamenta, præter-
qvamqvod nihil noceant, adhuc etiam magis opitulan-
tur, dum tenuem, acrem & bilioſum humorem craſſu-

re-

ddunt, ad concoctionem perducunt, ad bonamqve mperiem convertunt.

Petrus Forestus lib.7.observat.23. in schol. à multo u- stupefacientium medicamentorum, potionum, irri- tionum ac illinitionum cavere debereqvemlibet scri- t, facilè enim ex his, qvi immodicè perfrigerantur, ex gilia in lethargum transeunt, inqviens: qvo fit, ut rem dormire volumus, excitare postea non possimus. c cum Paracelsicus somniferum medicamentum de- sset, qvod dolorem sopiendo tolleret, adeò somno- ntus evasit æger, ut excitari non posset, nec excita- tur, nisi in ultimo die resurrectionis. Insuper si res imbecillæ fuerint, tunc maximè vitabis, ne uid torpori somnoqve inducendo accommodum ex- beas: nam in his, qvi vires infirmas habent, ut statur *Trallianus* (non vulgaris noxa imò inter- m mors ejusmodi potionem comitatur. Et *libr.* *observat.* 6. ita loqvitur: Opii usus periculosus t, qvanqvam interpres *Hollerii* Hispanum sump- se semiunciam scribit; at nos novimus Medi- m, Scrupulum unum mulieri dedisse, quæ mox it extincta. Sic & *Cicinnæ* pater Opio interem- us est. Præstat potius uti remediis externis, & tionibus qvoqve brachiorum ac pedum, exce- is linimentis somniferis temporibus illinitis. Item *ro hoc decimo Observation.* 35. *in schol. sic ait*: Pra- ici insignes viribus jam prostratis à somniferis e- smodi & ab opiatis abstinent. Vidi enim mul- s ab Opio exhibito subitò extinctos. Sic bajulus fru- entorum Anno Millesf. quingentesf. septuagesf. nono, ense Julio, cum dolore capitis laboraret, nec ita ormire posset, licèt per intervalla adhuc dormiret, mpiricus eidem dedit Philon. ʒj. Aqv. Nymph. ℥iij..

Syr. papav. ℥ß. dormivit ad quatuor dies, nec amplius e vigilavit.

Ego vidi quendam inquit *Montanus cap. de capiti doloribus supra Rhaſ. Lect. 5.* ex Opio exhibito interiisse. Periculoſa, ait, ſunt iſta ſtupefacientia prę ſertim per os exhibita; quoniam nihil aliud faciunt, niſi mortificare. Unde nunquam ad Philonium accedit *Galenus*, niſi cum timet mortem; ſed ad theriacam novam & diaſpermaton, neqve unqvam uſus eſt Opio. Ab eo mortuus eſt ille infeliciſſimus *Caſſius* Gymnaſii Patavini ſplendor & decus. Ita & *Avicenna* provocaturus ſomnum non tranſibat papaver album. *Rhaſes* proponit Opium, at præſtat eum non ſeqvi. Sed in hoc potius imitemur *Galenum*, qvi in inflammatione aurium accipit Opium correctum cum duplo Caſtorii; & nunqvam adminiſtravit Opium, niſi cum medicina calida.

Ex recentioribus autem de Laudani Opiati uſu & cautelis circa eum obſervandis egregiè admodum Clariſſ. *Herman. Grube artic. 3. ſect. 7. comm. de Medicam. ſimpl. cognoſc.* hunc in modum ſcribit: Opiatum illud 1. non temerè in corpore cacochymico aut aſthmatico eſt adhibendum. Nec 2. viribus fermè collabaſcentibus pulſu admodum debili exiſtente, niſi ſingulares circumſtantiæ uſum ejus ſvaſerint. Nec 3. doſis magna ſit: ſed admodũ exigua, ita ut tria aut qvatuor grana vix ſuperet. Uſus 4. & ipſe rarior ſit, aut ſi freqventior, tàm parva reliqvis Medicamentis admiſcendum eſt qvantitate, ut ſingulis doſibus vix dimidium granum reſpondeat. Nec 5. uſus veniat Laudani Opiati, niſi præmiſſis præmittendis, vel venæſectione, ſi morbi genius eam admittat, aut pharmaco evacuante. Deniqve 6. adhibendum eſt, ſi talis contingat caſus, qvi methodi limites jubeat tranſilire.

Præ

Præprimis autem in Laudani hujus Opiati ac cæterorum medicamentorum opiatorum usu ægrotantis inspiciendæ sunt vires, ac videndum, an ipsæ tam diu morbum sustinere possint, donec causa vigiliarum vel doloris ordinariis medicamentis tolli possit, neqve prius ad opiata accedendum, anteqvam periculum aliqvod grave ex vigiliis vel dolore imminere videtur. Cõsiderandum maximè & hoc, an vires à morbo nondum valdè dejectæ sint, sed saltem ob dolorem & vigilias periclitari incipiant. Tum enim tutò, reliqvis nihil juvantibus Laudanum Opiatum ac cætera ex opio confecta medicamina exhibere licet: qvæ cum somnum inducunt, fit, ut dolor etiam non percipiatur, & in somno spiritus & calor reficiantur, ac materia morbifica rectius concoqvatur & vincatur. Prius autem semper leniora sunt usurpanda, & primò qvidem cibi medicinales somnum svaviter inducentes, hinc medicamenta leniora, & tandem ad Opiata ascendendum. Si verò non ob vigilias solùm & dolorem ęger periclitetur, sed ab ipso qvoqve morbo vires jam dejectę ac prostratæ sint, ut ferè de ægri vita dubitetur, tum non facilè ejusmodi opiata exhibenda, qvę eo in casu nihil aliud efficiunt, qvàm ut spiritus sopiendo, torpidosqve & ignavos reddendo mortem accelerent, soporemqve perpetuum inducant. Qvod perspicuè admodum innuere videtur *Avicenna cum lib.5.summ.1.tr.1.* qvasi sub persona *Philonii* loqvens scribit: *Et meum juvamentum ad eum, cui dimissa mors est, est juvamentum maximum.*

Freqvens qvoqve & qvotidianus ejusmodi Opiatorum usus nimis qvoqve est fugiendus, ne cerebrum lędant, ac ipsi dispositionem pravam inducant, vel etiam ventriculo in concoctionis opere nocumentum adferant, qvod fideliter etiam nos admonere voluit *Ludovi-*

eus Septalius libr.6. Animadverf. Medic. §.40. dum ita loqvitur: qvotidianus & freqventior fomniferorum ufus, nifi nimius partis calor id perfvadeat, fugiendus eft; ne, dum cerebro fuccurrere tentamus, & illius fymptomati, aut contrarium introducamus adfectum, aut ventriculi coctionem imminuamus. Infantibus qvoque & pueris fecundum doctiffimi hujus *Septalii* doctrinam *lib.6.* jam citat. §. 41. parcè admodum fomnifera ex medicamentis Opiatis parata exhibenda, rarius qvoqve valentiora iis extrinfecùs applicanda. Solent enim ingenium & memoriam labefactare. Imò nec concedendum nutricibus, ut fæpè Syrupum papaveris infantibus nimis vigilantibus exhibeant, ut & infantibus & fibi imprimis qvietem concilent; hebetat enim & is fępius fumptus ingenium ac memoriam. Si qvis tandem etiam torpor capiti, & læfio aliqva vel ex eorum externa applicatione vel interna exhibitione inducta videatur, lotione cum decocto fol. betonic. Malvæ, fl. Chamæmel. corrigatur; etfi præter opinionem æger profundius ac diutius dormiat, naribus admoveatur fpongia, vel linteolum aceto acerrimo madidum, vel pulvis nigellæ & rutæ aceto maceratus naribus indatur.

CAPUT VII.

Num Laudanum Opiatum ac cætera Opiata Narcotica tutius in caufa calida qvàm frigida fint ufurpanda.

CUm in partis hujus fine potiffimum de cautelis circa Laudani Opiati ac cæterorum Opiatorum Medicamentorum ufum attendendis loqvamur, non filenda

da eſt hîc magna illa cõtradictio, quæ ex *Galeni* doctrina depromi ſolet. Is enim *lib.* 12. *Meth. Med.c.* 8. de narcoticis verba faciens illa in cauſa calida ſecurius, in frigida non ita tutò poſſe propinari adfirmat: §. *Nam cum mordens humor affligit, adverſiſſima ſunt, quæ extenuant & calefaciunt; poſtulat namqve hujus generis affectus, ſi modò curandus eſt, ut ea qvæ contriſtant, vacuentur: ſi id omninò fieri neqveat, ut per epicraſin ſanetur: Si id qvoqve fieri non poſſit, ut qvæ torporem inferant, Medicamenta exhibeantur. Qvæ quamquam ſunt reliquorum communia, minus tamen hos affectus, qvàm alios lædunt: quippe tenuis conſiſtentiæ & calidarum virium plurimi talium humorum ſunt. Quæ autem ex papaveris ſucco & altero & eo modo frigidis compoſita medicamenta ſunt, ſimul omninò & refrigerant & ſiccant: quâ ratione non ſolùm, ut ſenſui torporem inducentia ſalutaria ſunt, ſed etiam ut humorum tenuitatem cogentia, atque craſſantia, præterea vehementem calorem refrigerantia. Ubi verò craſſi glutinoſique humores exuperant, alieniſſima ſunt quæ torporem inducunt. Cavendusque magnoperè in ejuſmodi affectibus eorum uſus eſt* &c. Hanc *Galeni* ſententiam omnes deinceps, plenis, ut ajunt ulnis, amplectuntur. Solùm tamen ſibi *Galenus* è directo repugnat *libr.cit.* 12. *Meth. Med.cap.* 1. qvi narcotica in frigida cauſa cum majori fiducia, & audacia & ſecurius exhibenda eſſe, qvàm in cauſa calida aſſeverat, dum ſic ait: *Et talium quidem Medicamentorum uſus, eorum, qui adverſus ſymptoma pugnant, eſt proprius, potisſimum ubi ex frigida cauſa dolor fuerit concitatus, obſunt enim talia plurimum toti adfectui & curationi contumacem eum reddunt.*

Amatus Luſitanus centur. 4. *ſchol.* 94. multis ultro

tro citroqve rationibus ductus, concludit, tutius in frigida qvàm calida causa narcotica esse propinanda. Cujus opinionem ex adverso redarguit *Galenus cap.* 8, *meth. med. lib.* 12. *Ludovicus Lemosius in comm. cap. hujus* 8. *Galeni* loca pugnantia proponit, eaqve hocce modo conciliare intendit, *Galenum* scil. soli symptomati opitulari videlicet dolori non causæ morbi; qvia inibi solùm curat demulcere symptoma relicto adfectu, qvãdo virium robur non adest; & hoc potissimum locum habet in eo dolore, qvi à causa frigida concitatur, qvoniam tunc non solùm contemnitur adfectus, sed augetur; in adfectu tamen calido aliter se res habet. Qvorum opinio falso nititur fundamento. Nam contradictio versatur in eo, qvod in uno loco, *Galenus* narcotica in causa calida securius propinãda censeat, qvàm in frigida; in alio loco tutius in hac, qvàm in calida exhibenda asseveret. Qvæ qvàm manifeste inter se pugnent, ille solus non videbit, qvi in vertice, non autem in fronte oculos habuerit. Nam advertere debeant, auxilium narcoticum causæ morbi semper obesse, tuncqve auxilium non vocari, qvia qvantum minuit dolorem, tantum auget causam, & ut dicebat *Galenus*, ad tempus levantur ægri, prorsusqve indolentes redduntur, qvoniam stupefacientia suâ frigiditate meatuum spiracula, per qvæ sentiendi vis distribuitur, densant & occludunt: deinceps tamen auctâ causâ in pejus ægri ruunt. Ergò tandem *Lemosius* iste, narcoticorum usum securiorem esse & magis proprium, ubi ex causa calida dolor fuerit concitatus & non frigida concludit. *Zacutus Lusitanus lib.* 1. *de Medic princip. histor. Dub.* 36. verba *Galeni* hoc modo adaptat, qvæ cum Codice Græco veteri amplius, ut putat, consentiunt, faciuntqve hunc sensum. *Et talium qvidem medicamentorum usus, eorum qvi*

qvi adversus symptoma pugnant, est proprius, ubi ex frigida causa dolor fuerit excitatus; obsunt enim talia potissimum toti adfectui, & eum curationi contumacem reddunt. Verùm ut mentem nostram hac de re aperiamus, non *Galenum* solùm, sed & *Lemosius* aliosqve valde hac in parte errâsse, haud immeritò statuimus, qvi Opium summè frigidum censuerunt, & cum de eo falsum habuerint principium, Medicamenta qvoqve omnia ex opio confecta, vel qvibus Opium admixtum, ut Laudanum Opiatum, theriaca, Mithridatium, Philonium Romanum & alia potius in adfectibus à causa calida ortis usurpanda crediderunt. Nos verò qvoniam opium calidum pronunciamus, ac cætera Laudanum Opiatum vel aliud ex opio compositum ingredientia Medicamina insigni qvoqve caliditate pollent, ea tutius in adfectibus frigidis adhiberi qveunt; in calidis qvandoqve etiam, si modò eorum caliditas exsuperans aliis corrigentibus refrigerantibus temperetur ac demulceatur.

CAPUT VIII.

Novam neqve hactenus traditam methodum ac regulas salutares comprehendit juxta qvas Laudanum Opiatum *& cætera tàm veterum rigidiora, qvàm Neotericorum benedicta Opiata ad morbos cujuscunq; generis, postulante necessitate, tutò innoxiè & utiliter usurpantur.*

PRo coronide & clausula partis hujus, de Laudani Opiati non solùm, sed cæterorum qvoqve Opiatorum vero & recto usu summatim qvædam subnectere nobis animus est, ea qvę duabus hisce partibus fusius dicta sunt, paucis comprehendendo ac ob oculos ponendo.

Primò meritò relegandus est è Medicina & usu Medico

dico

dico omnis Opii sinceri, impermisti, & incorrecti usus internus, licèt & recentiorum complures innoxiè & salubriter sæpè usurpent, imò multi affatim devorent & familiariter ingerant.

In vero autem rectè correcti & permisti usu tria potissimum sunt spectanda, videlicet compositio, componendi causa & ratio, deinde affectus ipse, ad qvem usurpatur, & natura ægri.

In Laudani Opiati non tantùm, sed cæterorum qvoqve Opiatorum compositione, ipsum Opium aut constituit basin totius, aut ex iis est quæ basin dirigant, fecundent actionemque juvent, promoveant vel conservent. Ubi basin non constituit, additur ad mitigationem qvorundam symptomatum primariò ad sec curationem non pertrahentium. Et sic omnibus pene pharmacis in minore aut mediocri dosi, satisqve correctum & accommodatum ad qvoscunqve ferè morbos, graviore symptomate comitatos, aut vehementioribus remediis, qvorum intentio ejus misturâ cicuratur, virtusqve colligitur & conservatur, qualia theriaca, mithridatium, tryphera magna, Philonium Romanum, reqvies *Nicolai* similesqve antidoti, miscetur, quæ tutò & sine omni periculo in usum ducuntur, cujus generis per totam partem seqventem ad qvamcunque ægritudinum curationem opiata veterum & neotericorum recensebimus.

Veteres, qvi in summa excellenti frigiditate omnem Opii noxam consistere judicarunt, omnem ejus correctionem calidis qvoqve Medicamentis exqvisitè mistis instituerunt. Cùm verò secundum eorum hypothesin summa in Opio frigiditas cerebro soporem sensibus anæsthesiam seu torporem adferat, humoresqve ut plurimum mali adfectuum causæ proxima

& adhærentes adſint, ita temperârunt remedium, ut ſomnus induceretur, ſed non ſopor profundus & comatoſus, partium ſenſus acutus & doloroſus mitigetur, nec tamen aboleatur, ſtupefiat, aut labem detrimentumve contrahat, & affectus ipſe primarius qvamplurimum inde relevetur, humores nocentes diſcutiantur, diſſecentur, attenuentur, eorumque qvalitas noxia alteretur, & ſubſtantia ſubigatur, coqvatur, qvibus etiam intentionibus *Galenus libro nono de compoſit. Medicamentor. ſec. locos capite quarto. Philonis* antidotum fabricatam eſſe demonſtrat Hâc correctione & temperatione Neoterici & veri rationales Medici ſummas in Opio frigoris qvalitates ſûsqve deqve habentes, non contenti ſunt, ſed etiam ſuſpicantur de occulta & formali veneni proprietate, qvâ ſub minima qvantitate ſopores graves & noxam ampliorem infert; ea etiam, quæ principalia membra mirificè & ſpecificê roborare & confirmare, & contra quascunque injurias tueri poſſunt, qvæqve narcoticam ac maleficam ejus vim, quæ ſupra Elementorum conditionem eſt, alexipharmacâ virtute cohibere & emendare valent, addunt & inſuper ad quorundam fabricam adjiciunt, quæ peculiaria membra reſpiciunt, eoque Opiatorum virtutem potiſſimum inflectunt, & perducunt, unde nata Neotericorum Laudana cepalica, epileptica, bechica, cordialia, ſtomachica, colica, ſplenetica, hepatica, nephritica, hyſterica, &c.

Veterum Opiata, quæ ſolis calidis correcta ſunt, eò ſecurius, ait *Galenus*, uſurpantur, quæ plus calidorum æſtimatione & comparatione facta cum Opii frigore

gore & qvantitate continent, sed minus juvant affe-
ctum: qvominus verò calidorum corrigentium possi-
dent, eò citius operantur, sed graviorem inferre no-
xam qveunt, nec pari securitate usurpantur.

Nostra autem, qvæ recentior ætas protulit, Lauda-
norumqve nomine insigniuntur Opiata, modo allega-
to ritè composita, in qvorum numero id, qvod supra
cap. 3. à nobis descriptum & examinatum est, meritò
prædicamus, à prudenti & exercitato cuivis ætati, sexui,
morbi constitutioni postulātibus indicationibus, juxta
regulas methodi rationaliter & securissimè dari possunt.

Qvomodo respiciendum ad compositionem reme-
dii, in qvo opium constituit basin, jam vidimus, ut con-
sideremus adfectus ipsos, ad qvorum curationem opi-
ata adhibemus, etiamnum restat.

Adfectus hi vel morbi vel symptomata sunt ex hi[s]
moderatiora, qvæqve propriam ad se curationem no[n]
rapiunt, vel sine Opiatis curato morbo evanescunt, ve[l]
iisdem, in qvibus Opium basin non constituit, sed sal-
tem juvat, dirigit & temperat, facilè subiguntur. Sym-
ptomata verò vehementiora, qvia mali majoris causa
evadunt, rationem morbi induunt, ideoqve, sicuti mor-
bus ipse, basin remedii indicant. Sunt autem sympto-
mata illa, vel in actionibus læsis, vel in excretis: Ad a-
ctionem pertinent dolores vehementes naturam pro-
sternentes, vigiliæ immodicæ, tusses violentæ, sur-
gendi & discurrendi ex deliriis necessitates, singultu[s]
nimius & continuus, lotii ardor & acrimonia. Excre-
torum symptomata sunt: alvi fluxus superfluus, sudore[s]
diaphoretici, catarrhi suffocativi, destillationes acre[s]
pulmonum erosionem minitantes, hæmoptoses, hæ-
morrhoidum mensiumqve profluvia abundantiora. S[i]
enim diarrhæa acris dysenteriam, catarrhus pernix hæ-
mo[ptysin]

moptosin & phtisin, aut suffocationem, urina ignea ve-
icæ ulcus moliantur, ad opiata confugere tutissimum
rit. Ad horum symptomatum perdomationem, reqvi-
itur medicamentum cujus basin constituit Opium, cu-
usmodi varia variarum per universum corpus partium
norbis peculiariter conformata & consecrata inferius
n parte nimirum ultima referentur genera & paradig-
nata.

Adfectus seu morbi, Laudano Opiato vel cæteris
nedicaminihus ex Opio confectis cicurantur, sunt vel
alidi vel frigidi, sine vel cum humore. Calidos morbos,
i in qvantitate nimirum mediocri cæteris medicamen-
is refrigerantibus permisceantur æqve ac frigidos ejus-
nodi opiata, qvalia imprimis Laudanum Opiatum, the-
iaca, Mithridatium, Diascordium *Fracastorii* &c. sunt,
uperant, qvatenus scilicet somnum inducunt, ut natu-
æ vires ita refocillentur, & reficiantur, qvò causam
norbi concoqvant, digerant & ipsum morbum expu-
gnent. Per somnum enim, feriante facultate animali, &
olore placato, naturalis facultas, calorqve insitus sub-
ctioni materiæ morbificæ unicè incumbunt; ut fre-
qventer observatum sit, ab opiatorum usu, ex somno
vaviori ægros universim percuratos, uti supra etiam ex
Galeno demonstravimus, & ipsimet multoties in praxi
er Dei gratiam sumus experti; qvare etiam meritò tot
onoribus Laudanum Opiatum ac cætera ex opio præ-
arata medicamenta condecorare voluimus.

Imprimis autem in usu Opiatorum hoc tenendum,
lla, qvæ Opium pro basi non comprehendunt, si in u-
um trahantur, semper post universalia adhibenda: qvæ
erò id pro basi agnoscunt, sæpè neglectâ curatione
methodicâ, quæ perficitur progressu ab universalibus
d specialiora, reqvirente necessitate dolorum, fluxu-

um & vigiliarum, actutum uſurpanda, donec vehe mentibus & periculum inducentibus ſymptomatibu delenitis, ad ordinariam curæ regulam reverti li ceat.

Tertium tandem, ad qvod collimare debet, qui rati onaliter & lege methodi Opiatis uti cupiet, eſt natu ra ægri. Hanc definiunt & oſtendunt temperies ha bitus corporis denſus, euſarcus, rarus, mollis, delica tus, excarnis, pallens, ſqvalens, ętas, ſexus, facu tates corpus gubernantes & actiones harum effe ctus, morbiqve indoles & magnitudo. Robuſtiss euſarcis, in florente ætate conſtitutis, viribus mo bi vehementiâ nondum extremè attritis, qvibus tem adfectus quantumvis graves & incurabiles no in principibus partibus virtutum & facultatum to tum corpus regentium fundamentis & phrontiſter is, aut in iis, qvi cum his arctâ conſenſus neceſſitu dine conſpirant, ſed in remotioribus à vitæ princi pio hærent partibus, qvalia veſicæ, uteri renum qve ulcera, Opiata veterum quæqve non adeò cu rioſâ, accuratâ, & exqviſitâ præparatione ſunt com parata, Opium pro baſi habentia, freqventer & cre brius, uſu poſtulante, innoxiè dari poſſunt, uti mu tis exemplis ſumus demonſtraturi. Delicatioris co ſtitutionis & rarioris texturę homines, & ſenes pue riqve, aut qvorum principales partes morbi obſiden aut vires adfectuum violentiâ maximoperè deject ſunt, aut deſperata ſalus, calorque inſitus extinctio propinqvus eſt, veterum & communia Opiata, qval pilulę de Cynogloſſa, diaſpermaton & ſimilia, qvib Opium præſtat baſin, neque tamen ſufficienter corre ctum, permiſtum, & fermentatione retuſum eſt, impu nè tutoqve vix uſurpant.

No

Noſtrum verò Laudanum Opiatum, cujus *cap. 3. part. hujus* mentionem fecimus, Opium agnoſcit baſin ita correctum, temperatum & prẹſtantiſſimis remediis principalium partium ſymmetriam & robur fulcientibus, munientibus & confirmantibus, contra qvemcunqve virulentiæ inſultum aut intemperierum inſolentiam remiſtum eſt, ut in qvocunqve morbo, qvavis ætate, viribus qvomodocunqve affectis & diſpoſitis, doſeos habitâ ratione, tutò ſemper & ſaluriter uſurpari qveat, ita ut neqvaqvam (qvod non ſatis correcta opiata faciunt) ullam labem, ſymptomatum moleſtiam emendando, imprimat, vires qvocunqve ſtatu etiam extinctioni & morti proximas non commoveat, ſed præſentes tueatur, & ſi in humanis ullum ſit præſidium, maximè fulciat & refocillet. Ejus uſu gravium morborum qvamplurimi percurari, atrociſſima accidentia ad miraculum abſque ullo ægrorum detrimento conſopiri, inſanabilibus, nullâqve arte planè curabilibus adfectibus occupati, curâ qvaſi palliativâ ad annos cum plures tum pauciores pro laborantium conditione, dolorum, vigiliarum, aliarumqve moleſtiarum diritate temperata, in vivis ſervari poſſunt. Iis autem, qvi prorſus liberari qveunt, tantisper inducias facit, dum ad methodicam curationem reſpirantes perfectè perſanari poſſint. Summa: ſemper erit profuturum, dummodo ritè & rationaliter exhibeatur.

***

PARS III.

Varias medicamentorum Opiatorum compositiones, qvas scilicet Opium, vel Laudanum Opiatum ingreditur, eorumq; singulares virtutes exhibet.

CAPUT I.

De

Aqvis destillatis, quas Opium ingreditur.

CUm non Laudanum Opiatum solùm, sed cæter qvoqve Medicamenta ex Opio artificiosè præpa rata, ob effectum eorum sæpè felicissimum, qvem i morbis curandis ac symptomatibus eorum demulcen dis præstant, summos mereantur honores, ac ut sæpiu usurpentur, adfectus gravissimi ac symptomata atroci sima postulent, nobis quoque placuit nobilissimas a prestantissimas qvasdam Medicamentorum ex prçci puis & fide dignis Autoribus collectorum compositio nes, qvas opium depuratum, vel Laudanum Opiatu ingreditur, huic parti includere. Qvod ut feliciter suc cedat, Deus Ter Optimus Maximus nobis largiter su am gratiam condonet.

Adrianus Mynsichtus Armament. Medico-Chymic. sect. XIX. Aqvam destillatam Narcoticam, cujus basin Opi um præsertim in aq. Solani dissolutum, & cortices radi cum Mandragoræ constituunt, describit:

℞. Succ. flor. papav. erratic. depurat. ℥xv
Opii in aq. solan. dissolut. ℥ij.

Cor

Cortic. radic. Mandragor.
Croci orient. āā ℥ß.
Styrac. calamit. ℥ij.
Lign. aloës ℥j.

Misc. & B. M. destillentur ad tertium cohobium.

qva hæc Narcotica singularis est virtutis; mirabiliter im somnum provocat, ac in doloribus omnibus, inietudinibus, vigiliis extremis anodynum est præstanimum & accomodatissimum. Melancholicis & suamodum mœstis præsentissimum præbet auxilium; ritus namqve animales recreat, tristitiam aufert, & omes nidores in cerebro tumultuantes discutit. Maniarum & phreneticorum bilis fervorem compescit, & riam illam mitigat, qvibus subitò qvietem conciliat. osis est à ℥j. ad ℥ij.

Excellentiss. *Zuvelferus* in *Pharmacop. sua Regia* Aam Hypnoticam seu Anodynam aut somniferam inr alia secreta nobis revelat, cujus virtutes planè anonæ sunt, & in omnibus vigiliis diuturnis ac qvibuscūe doloribus uti & morbis ardentibus (peste & malis febribus exceptis) auxilium gloriosum est; refrige- insuper ac humectat; ideo in omnibus febribus arntibus & aliis morbis summè calidis & corrosivis huores exæstuantes svaviter & supra modum demulcet temperat:

℞. Aq. fl. nymph. alb.
papav. erratic.
solan. hortens.
semper vivi major.
hyosciami
Capit. papaver. rec. & maturescent. āā suo tempore collect.

 &

& ſine additione ex B. vaporoſo ſtillatit. ℔ij.

Vini Malvatic. ℔ iiß.

His mixtis immergantur

Sem. papav. alb. & nigr.
hyoſcyami
lol. āā ℥iiß.

Prius in mortario probè & minutiſſimè inciſa & contuſa ad pultis formam, additâ q. ſ. Aqvar. prædictar. ſeu vini Malvatic., porrò add.

Pomor. Mandragor. recent. No. XV.
Opii Thebaic. ℥ ij.

Factaqve maceratione & fermentatione per dies ferè 15. additisque poſtmodum

Croci opt. orient. ℥j.
Cinamom. acut.
Nucis moſchat. āā ℥iß.
Cariophyl. ℥ß.

Deſtill. ex balneo vaporoſo ad ſiccitatem ſpecierum, binis vicibus cohobando Aqva prolecta ſervetur. Sumi ab ℥j. plus minusve poteſt, habitâ tamen ratione & morbi & ętatis.

Tobias Dorncreilius Diſpenſat. nov. part. 1. cap. 8. Aqvam Hypnoticam tradit, quæ egregiæ ſanè eſt virtutis; ſi verò ei opiũ in aqva aliqva refrigeranti & ſomnifera diſſolutũ addatur, adhuc virtuoſior evadit, ac in variis adfectibus, ut inqvietudinibus, doloribus, vigiliis diuturnis ac extremis, qvas ingẽs calor & ſiccitas febrium ardentium procreat, tutò & ſine noxa uſurpari poteſt. Nec opus eſt, ut Opii virulentiam & nimis ſoporiferam qvalitatem metuamus, ea ab ingredientibus aliis, ut nuce moſchata, cardamomo minori, ma-

cere,

tere, croco orientali & simil. corrigitur ac emendatur. Dosis ejus à ℥ß ad ℥j. plus minusve per se esse potest, vel commodè, Syrupo papav:rh. vel emulsionibus qvoqve admiscetur.

℞. Sem. papav. alb. & nigr. āā ℥vj.
melon. excortic.
anethi
anisi āā ℥j.
Opii Thebaic. in aqv. Nymph. dissolut. ℥ß.
Amygdal. amar.
Radic. glycyrrhiz.
Nuc. moschat. āā ℥jß.
Cardamom. min.
Macis
Croci orient. āā ℥ß.
Fl. papav. rh.
violar. āā ℥j.
Incidantur, contundantur, & infund.
in Aq. Lactuc. ℔iij.
rosar. rub.
Nymph. āā ℔ij.
portulac.
endiv. āā ℔j.
Misc. & digerantur in loco calido per biduum ac triduum, postea B. M. destillentur.

CAPUT II.

De *Spiritibus, Liqvoribus & Emulsionibus, in qvibus Opium aut Laudanum Opiatum præcipuè basin constituit, aut eam dirigit.*

EXcell. *Zwelferus in appendic. ad animadvers. in pharma-*

macop. Auguſtan. Spiritum Hyſtericum inter reliqva ſua medicamenta laudabilia nobis fideliter communicat, qvi ſaluberrimus eſt, omnesqve uteri ſuffocationes etiam periculoſiſſimas vel ſaltem deſperatas & graviſſima inde nata ſymptomata curat atqve mitigat.

℞. Radic. Valerian.
Zedoar. ãã ℨiß.
allii recent. ℨvj.
cepar. ℨiß.
Herb. meliſſ.
matricar.
menth.
puleg. ãã ℨij.
caſtorei.
Myrrh. rubr. ãã ℨj.
Galban ℨvj.
Camphor. ℨij.
Cinamom. opt.
Macis ãã ℨj.
Cariophyll. ℨiij.
Coriandr. ℨß.
Craſſiusculè inciſa & contuſa infund. in
Spir. Juniperi ℔ij.
Ceraſor. nigr.
Fl. tiliæ ãã ℔j.

Factâqve digeſtione diebus aliqvot in Alembico vitreo deſtill. ad ſiccitatem ſpecierum, capitello, ejuſdemqve roſtro immiſſis, & ſpiritui tandem deſtillato immerſis

Croci Auſtriac. ℨj.
Caſtorii ℨiij.
Lign. aloës ℨij.
Opii Thebaic. correct. ℨj.

Ser-

Servetur usui Spiritus, adfectibus Hystericis, uti di-ctum, per qvam utilis.

Adran. Mynsichius Armament. Medico-chymic. sect. 18. Spirirum vini Odontalgicum habet, qvem præsentissimum remedium existimat, cum omnes dentium dolores efficacissimè sopiat. Teneatur in ore, deinde iterum exspuatur, & reiteretur, si opus. Cujus descriptio seqvens erit.

℞. Rasur. lign. Guajaci ℥iiij.
Radic. pyrethri ℥ij.
Sem. staphid. agr.
hyosciami
Cortic. granator.
Gallar. Turcicar. āā ℥j.
Cariophyll.
Zingiber. alb.
Piper. long.
Oliban. āā ℥ß.
Fl. papav. erratic.
Opii Thebaic.
Camphor. āā ʒij.
Herb. tabac. indic.
Salviæ acut.
Persicar.
Mentastri āā ʒj.

Contus. & mixta infund. in Spirit. vini simpl. ℔vj. Stent per dies 14. in digestione, postea B. M. destillentur. Interdum etiam propter majorem delectationem cum fl. papav. erratic. prius tingi, & postea coloratus Spiritus ad usum reponi solet.

Idem Sect. xx, de liqvoribus mixtis, Liqvoris camphorati facit mentionem, qvi cum petiis loco adfecto ap-

 plice.

plicetur:arthriticos enim dolores à causa calida ortos: egregiè sopire dicitur. Interim bis in die ægro nitri præparati ℈ij. in aq. fl. sambuc. offerantur:

℞. Spir. vini Camphorat. ℥ij.
Aq. omn. flor.
Sperm. Ranar. āā ℥iß.
Sulph. anodyn. vitrioli ℥j.
Styrac. liqvid.
Opii Thebaic.
Spir. Vitriol. āā ʒß.
Misc. & ad usum repone.

Idem sect. eadem Liqvorem Arthriticum habet, qvi in omnibus diuturnis & inveteratis doloribus, & defluxionibus membrorum & juncturarum secretum sit. Seqventi modo ab eo describitur:

℞. Mellis virgin. cum favo ℔j.
Silicum fluviatil. calcinat. ℔v.
Herb. roris mar.
verben. āā ℥vj.
Hermodactyl. alb. ℥iij.
Gumm. Ammoniac.
Mastich.
Oliban.
myrrh. rub.
bdellii
Opopanac. āā ℥ij.
Sulphur. Citrin.
Salis marin.
Tartar. alb. āā ℥iß.
Succ. hyoscyam. inspissat.
Mumiæ transmarin.
Opii Thebaic. āā ℥j.

Mixtis affund. Spir. vini è fecibus vini rubei, vel è con-

vel è confectione Laudani Opiati residui ℔v. vel q. s. & diger. per aliqvot dies: postea per alembic. vitreum benè lutatum, addito satis magno capitello cum Recipiente capaci, secundum gradus, qvamdiu vides guttas seu spiritus exire, destillentur; deinde frigescat caput mortuum, seu feces pulverisentur, illisqve destillatum liqvorem rursus affunde, & secundâ vice destilla. Hic labor tertiâ vel qvartâ vice repetendus, & sic Liqvor Arthriticus verè paratus est.

Inungatur hoc liqvore locus adfectus aliqvoties in die tepidè, certis tamen intervallis, donec cruciatus & dolores cessent.

Ioh. Petrus Lotichius lib. 2. cap. 3. observat. Medic. 2. Liqvorem qvoqve commendat arthriticum, cujus effectum sæpius in praxi vidi felicissimum; & ita, qvi hîc inseratur, dignum judico:

℞. Elixir. vitæ *Augustan.* ℥iß.
Aq: vitæ simpl. ℥iiß.
Salviæ
Roris marin.
Lavendul. ãã ℥j.
Ol. still. salviæ
roris mar. ãã ℈ß.
Costin.
vulpin. ãã ʒß.
Croci orient. gr. v.
Opii Thebaic. aq. vitæ solut.
Camphor. elect. ãã gr. vj.
Misc. diligenter ad vitrum.

S. Glieder Wasser.

Corporis evacuatione ac sudore perfectis, articuli de-

inceps arthriticis defluxionibus infeſtati manè ac veſperi aqvâ hâc inungi debent.

Clariſſim. *Sennertus lib. 1 part. 2. prax. cap.* 1. in vigiliis nimiis ſeqventem commendat Emulſionem.

℞. Amygdal. dulc. ℥ij.
Sem. papav. alb. ℥j.
Aq. violar.
nymph. āā ℥iß.
F. l. a. Emulſio, in qua diſſolv.
Laudani Opiati gr. iij.
Juleb. violar. ℥ß.
Margaritar. præp. gr. v.
Miſc. f. Emulſio.

Sic Emulſionibus Roſatis & violatis Cl. *Mynſichti* maximo cum ægri auxilio grana aliqvot Laudani Opiati neceſſitate poſtulante; admiſceri poſſunt.

EMULSIO PLEURITICA.

℞. Sem. Card. mar. ℥j.
Card. bened. ℥ß.
papav. alb. ℥j.
Aq. Card. mar. ℥iij.
Card. bened.
fl. papav. rh.
Chamæmel.
Scabioſ. āā ℥ij.
F. l. a. Emulſio, cui admiſc.
Laudan. Opiat. gr. v.
Sacchar. Cand. in Syrup. violar.
Concret. q. ſ. ad edulcorationem.
Detur ad vitrum.

Emulſio hæc curat, præmiſſâ venæſectione, pleuritidem, & illico omnes latentes dolores, non ſine adſtanti-

um

um ſtupore, ſedat: ſed æger omni die habeat evacuatio-nes, vel alvus aſſiduè ſit ſubducta Clyſteribus lenioribus. Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

CAPUT III.

De

Tincturis & Elixiriis, quæ Opium, vel Laudanum Opiatum ſibi admixtum habent.

CLariſſ. *Adrianus Mynſichtus ſect.* 2. *Armam. Medico-Chymic. ſui*, inter cæteras tincturas ſuas liqvidas, numerat qvoqve Tincturam Odontalgicam, qvæ efficaciſſimè omnes dentium dolores etiam acutiſſimos, affluxus inhibendo, ſedat atqve placat: Imò mirabiliter humores illapſos extrahit; videtur qvidem ab initio ſæpius dolor ab ea augeri, ſed paulò poſt mitigatur & deſinit.

℞. Raſur. lign. Guaiac. ℥ij.
Saſſafras.
Radic. ſarſæparill. ãã ℥j.
pyrethri.
Alumin. crud.
Nitri præp. ãã ℥ß.
Sem. Staphid. agr.
hyoſciami ãã ʒij.
Opii Spagyric. præp.
Cariophyl. ãã ʒiß.
Herb. Serpill.
Origan.
Croci orient. ãã ʒj.

Miſc. & f. pulvis, qvem inde vitro, & ſuperfund. Spir. vini ſimpl. & Aceti vini ãã lib. iß. & f. Tinctura.

De

De hac Tinctura tantillum calidè in ore contineatur, loco illo, ubi ſunt dolentes dentes, poſtea iterum exſpuatur, & reiteretur, ſi opus eſt.

Franciſc. Deckerus in not. & obſervat. ad praxin Barbettianam lib. 4. cap. 3. inter externa topica in arthritide vaga, doloribus nuchæ, crurum, pedum, circa plantas & talos ſeqventem Tincturam Balſamicam ſummis extollit laudibus:

℞. Spir. lumbricor. terreſtr. ℥v.
Salis armoniac. ℥ß.
Cochlear. ʒij.
In qvibus diſſolv.
Sapor. venet. ℥ij.
Camphor. ʒvj.
Opii Thebaic. ℈ij.
Croci orient. ℈j.
Miſc. & digere per aliqvot dies & noctes, poſtea filtra, & in vitro optimè clauſo uſui ſerva.
Poteſt cum linteo prius calefacto parti adfectæ applicari.

Elixir uterinum ſeu Hyſtericum admodum egregium ac laude dignum habet Clariſſ. *Zvvelferus in appendic. ad animadverſ. in pharmacop. Auguſtan.* ſeqventi modo deſcriptum:

℞. Spirit. ceraſor. ardent. vel ejus loco
Spirit. Juniperi ardent. ℔iß.
Cui immerge Croci Auſtriac. ℥iß.
Caſtorei ʒv.
Opii Thebaic. n. m. parat. ʒij.
Elæo ſacch. Citri ʒvj.
Mixta digerantur aliqvandiu, filtratum poſt Elixir uſui aſſervetur, qvod cum ſyrupo aliqvo conve-

veniente edulcorari & gratius reddi poteſt. Qvod ſi autem extracta caſtorei & croci in promptu ſint poſſet tale Elixir confeſtim pro una vel altera doſi parari, utpote

℞. Spir. vini rectificat. vel qvi melior,
Spir. ceraſor. ardent. ℥iß.

In qvo diſſolve vel dilue

Extract. Caſtorei ʒß.
Croci ʒj.
Opii noſtro modo parat. ℈ß.
Ol. Cinamom. gt. v. vel hujus loco Elæo ſacchar. ſuccin. ʒß.

Miſc. & filtretur pro duabus vel tribus doſibus, in vehiculo amabili exhibendum.

CAPUT IV.

De

Decoctis ac potionibus, quæ Laudanum Opiatum tanquam baſin præcipuam agnoſcunt.

ADrianus *Mynſichtus ſect. 3. Armam. Medico Chymic. d. Extract.* decocta duo commendat inſignia, qvorum uſus in ſangvinis excretione eſt expertiſſimus.

℞. Lign. braſilii Mij.
Gumm. arabic. ʒvj.
Coq. in diplomat. cum vini alb. q. ſ.
℞. Colatur. clar. ℥ij.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Syrup. Cydonior.
Diacod: Crocat. āā ʒiiij.
Magiſter. Corallor. roſat.

Eſ-

Essent. Croci Mart. ãã ℈j.
Elæo sacchar. Cariophyll. gr. viij.
Rob. berber. q. s. ad grat. sapor.
Misc. & f. potio pro 2. dosibus.

Item

℞. Radic. tormentill.
Serpentar.
Cichor. ãã ʒij.
Rasur. C. C.
Anther. Rosar.
Sem. plantag.
Acetos. ãã ʒj.
Herb. burs. pastor.
hepatic. aur.
sangvisorb. ãã ℈ij.
Fl. Millefol.
Rosar. rub.
Anthos ãã ℈i.
Sebesten No. iv.
Coq. in diplomate cum vini rub. stiptic. q. s.
℞. Colatur. clar. ℥iij.
Laudan. Opiat. q. s.
Syr. papav. rh.
d. Symphyt. ãã ℥ß.
Essent. Sang. dracon. ℈ij.
Eleosacchar. nucis moschat. ℈j.
Rob. ribium q. s. ad grat.
Misc. & f. potio pro 2. dosibus.

Clariss. *Sennertus lib. 1. part. 2. prax. Cap. 1.* in vigiliis nimiis excellentissimas habet potiones, qvæ operationes præstant mirabiles.

℞. Aq. Rosar.
borrag. ãã ℥j.

Cina-

Cinamom. ℥ij.
Syr. violar. ℥iij.
Margaritar. præp. ℈ß.
Laudani Opiat. gr. ij. vel iij.
Miſc. f. potio.
vel
℞. Aq. papav. erratic.
Solan. ãã ℥j.
Succin. præp. ℈ß.
Eſſent. papav. ℈ij.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Syr. violar. ℥ij.
Miſc. f. potio.

Ioh. Petr. Lotichius lib. 1. cap. 8. obſerv. 8. contra inſomniam ac vires admodum dejectas potionem ſomnifero-cordialem ægrotanti præſcribit eximiam, qvæ ſeqvens eſt:

℞. Aq: buglosſ.
Lactuc.
Borragin. ãã ℥j.
Cinamom. cum aqv. cordial. præp. ℨij.
Os: d. C. C.
Lapid. bezoar. occident. ãã ℈ß.
Syr. d. papav. ℨj.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Ol. ſtill. Citri gt. v.
Miſc. f. Hauſtus.

S. Krafft und Ruhtrăncklein. auff einmahl.

Et *lib. & capit. jam citat obſerv. 9.* pro ſomno facilitando huncce Hauſtulum ordinat:

℞. Lapid. Bezoar. occident. gr. iiij.
Confect. Alcherm. ℈j.
Laudan Opiat. gr. iß.
Syr. de papav. ʒiij.
Ol. ſtill. Carvi gt. ij.
Aq: lactuc.
endiv. ana ʒj.
Miſc. f. Hauſtulus.
S. Krafft und Ruhträncklein.

Sic *libr. 4. cap. 2. obſervat.* 1. Cuidam in inqvietudine vehementi admirandaqve & vigiliis extremis propinavit iſtam potiunculam ſomniferam ſatis valentem, cujus efficaciam poſtea æger deprehendit, deprædicavitqve.

℞. Philon. Roman. ℈j.
Perſic. ℈ß.
Reqviei *Nicol.* ℈j.
Syr. de papav. ʒiiß.
Laudan. Opiat. gr. iiß.
Spec. diacymin. ʒß.
Ol. ſtill. aniſi
Carvi ana gt. iij.
Aq. papav. rh.
lactuc. ana ʒj.
Julap. Cinamom. ʒij.
Miſc. diligenter & f. Hauſtulus
S. Kräfftiges Ruhtränclein gegen Nachtes auff einmahl.

Idem vir Experientiſſimus & doctiſſimus in diſpnœa aſthmate & tuſſi ſemper ejuſmodi præſcribit Hauſtulos & potiones, in qvarum compoſitionibus ſemper Laudanum Opiatum inter cætera ingredientia principatum obtinet. Sic ex *lib. 2. cap. 6. obſervat. medic.* 1.

℞. Ozy-

℞. Oxymell. Sqvillitic. ℥iij.
Elix. vitæ deſcript. *Auguſtan.*
Aq: vitæ opt. rectificat. ãã ℥iß.
Spec. diajreos *Sal.* ℥ß.
Ol. ſtill. aniſ. gt. v.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Sacchar. Cand. dulciſſ. ℥iij.
Moſchi elect. gr. j.
Miſc. diligenter. Colatura detur ad vitrum & S. Kräfftiges Tråncklein auff etzliche mahl.

Ex *lib.* 3. *cap.* 1. *obſerv.* 1.

℞. Oxymell. Sqvillitic. ℥iij.
Aq: vit. opt. rectificat.
Aniſi.
Spir. Juniperi ãã ℥j.
Spec. diajreos *Sal.* ℥ß.
Ol. ſtill. aniſ. gt. v.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Moſchi elect. gr. ij.
Sacchar. Cand. alb. ℥iij.
Miſc. diligenter, Colatura detur ad vitrum
S. Kräfftiges Bruſtwaſſer.

Itidem *lib.* 3. *cap.* 2. *obſervat.* 1.

℞. Oxymell. Sqvillitic. ℥ij.
Julap. violar.
Syrup. Jujubin.
d. farfar.
Loch. de pino ãã ℥ß.
Elixir. vitæ deſcript. *Auguſtan.*
Aqv. hyſſop.
tuſſilag.
veronic. ãã ℥iß,

Spec. diaireos Sal. ℨj.
Ol. ſtill. aniſi gt. v.
Croci oriental. ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. iij
Sacchar. cand. albiſſ. ℨiij.
Miſc. diligenter & f. Hauſtulus
S. Kräfftigs Bruſttränckléin.

Et *ex lib.* tandem *5. cap. 1. obſervat. 5.*

℞. Oxymell. ſqvillitic. ℨiiß.
Ol. amygdal. dulc. expreſſ. ℥ß.
Syr. de papav. ℨiiß.
Spec. diaireos ſimpl.
diapenid. āā ℨß.
Ol. ſtill. aniſi gt. v.
Laudan. opiat. gr. j.
Sacchar. cand. ℨiß.
Aq. Veronic.
hyſſopi. āā ℥iß.
Cinamom. ℨj.
Miſc. f. potio
S. Bruſttranck auff 2. mahl.

CAPUT V.

De *Confectionibus Opiatis & Electuariis, quæ Opium, vel Laudanum Opiatum ſibi admixtum habent.*

IN hoc capite non de ſimplicibus ſaltem confectioni-bus & electuariis, ſed de iis, quæ Opium vel Laudanum Opiatum ſibi admixtum habent, ac ab eo confectiones Opiatæ vel electuaria Opiata vocantur, loqvi noſtrum erit propoſitum. Poſſunt autem prius in com-

fe-

ctionum Opiatarum & electuariorum Opiatorum classem omnes veterum confectiones Opiatæ referri, ut sunt: Diaolibanon sec. descript. *Nicolai*, Musa Enea sive Zarenea vel Egetea *Mesuæ*, confectio *Archigenis*, Philonium majus sive Romanum *Nicolai*, Philonium *Mesuæ*, Philonium & *Galeni* & *Æginetæ*, Philonium Persicum Mesuæ, Tarsense *Galeni*, Reqvies *Nicolai*, Tryphera magna *Ejusd.*, Tryphera minor *Foënonis*, Tryphera Sarracenica *Mesuæ*, Aurea Alexandrina *Nicolai*, Athanasia magna, Theriaca *Andromachi*, Mithridatium *Damocrat.*, Mithridatium, qvæ ex *Cleopatro* & *Antipatro Galenus* & *Aëtius* exscripserunt, Mithridatium *Andromachi*, *Esdræ* Antidoti ex *Aëtio* & *Actuario*, & simil. Ex his potiores, & qvæ qvotidiano in usu sunt, seqventes habentur: Theriaca magna *Androm:*, Mithridatium *Damocrat.*, Tryphera Magna, Philonium Romanum, Persicum, Reqvies *Nicolai* & Esdræ Antidotus.

In theriacam igitur, ut in alias generosiores compositiones papaveris Opium seu lacryma, non verò succus illius, qvi Meconion *Dioscoridi* dicitur, est recipienda, qvamvis in *Andromachi* versibus de theriaca & aliis Autorum locis contrarium doceatur, ut pridem *Ioh. Baptista Sylvaticus* de *composit. theriac. lib.* 1. *cap.* 6. *pag.* 145. 146. &c. demonstravit. Dicuntur inde qvoque Opiata, qvia in ea magna opii qvantitas ingreditur; qvare summa consideratione sunt administranda, qvia periculosa symptomata ex ipsorum usu intempestivo seqvi solent.

Theriaca magna *Andromachi* describitur à *Galeno lib. de theriac. ad Pison.* 12. ex *Andromachi* autoritate. Est præstantissimum Medicamentum, & summis viribus pollet; nam præterqvam qvod vim habeat calefacienti

incidendi, attenuandi, deobstruendi; ventriculum & cor mirandū in modum roborat: hepar & reliqua viscera interna firmat, ac multo excessu robustiora reddit, atq; à putredine præservat: omne lumbricorum genus mirabiliter expellit; & facultate alexiteria, qvâ abundat, uberem spirituum vitalium copiam regenerat, qvos à veneno immunes reddit. Theriaca est medicamentū stupefaciens, præsertim si recens sit, qvia tum prævalentem obtinet opii vim ex *Galeno 5. meth. medend.* 13.; quare summè prodest in vehementissimis doloribus à causa frigida concitatis, atq; etiam in affectionibus ventriculi, cordis & cerebri, lethargo, epilepsia, paralysi, dolore colico. Sudorē & menses provocat: vehementissimos qvartanarum & pituitosarum febrium rigores sedat: confert in animalium venenosorum morsibus: venenis frigidis mirè opitulatur. Intus & extra administratur. Intus dissoluta in liqvore aliqvo cardiaco, vel vino, vel in modū electuarii permixta cum aliis medicamentis alexipharmacis, qvæ vires retundant & sic utilissimè offertur in peste, à qva summè corpora præservat, & hoc modo febribus pestiferis & malignis succurrit. Rectè ergò *Valerius Cordus in Dispensator. suo tit. de confect. opiat.* Theriacam in omnibus antidotis ob multiplicem usum potiores partes obtinere scribit. Est enim, inquit, famosa & salubris contra genera ægritudinum plurima; valet enim ad gravissimas passiones totius corporis humani. Epilepticis, catalepticis, apoplecticis, cephalargicis, stomachicis, hæmicranicis prodest. Ad raucedinem vocis & constrictionē pectoris optima est: arteriacis, asthmaticis, hæmoptoicis, ictericis, hydropicis, peripneumonicis, iliosis, & vulnera in intestinis habentibus, nephreticis, calculosis subvenit: mēstrua educit, & fœtum mortuum expellit: lepras, & variolas, & frigus, & cæteras passiones inveteratas emendat,

Præ-

Præcipuè contra omnia venena & serpentum morsus& reptilium valet. Omnem defectionem sensuum relevat, cor, cerebrum, hepar, stomachum confortat, totũ corpus incorruptum ducit & custodit. Diversa est ejus dosis pro quantitate & qualitate unìuscujusque passionis, plerumq; autem ad ℥ij. est. Exterioribus v. partibus imponitur in epithematis, vulneribus inflictis à venenatis telis, ungventis, tumoribus malignis, qvia venenum domat, & vaporum venenosorum deleteriam qvalitatẽ refringit, humoresq; veneficos altis in corpore defixos radicibus foràs extrahit. Non debet offerri, nisi sex mensibus transactis post ipsius confectionem, ut sic opii vis aliorum medicamentorum permixtione, per fermentationem mitescat & infrænetur. Consule Clariss. *Zwelferum in animadv. ad pharmac. Augustan. class.* 14. *de Opiat.*

Mithridatium huic in qualitate & virtute proximum est & parum differunt: nisi forte quòd theriaca sit parum calidior & potentior contra venena serpentum. Mithridatium ideò vocatur, qvia Rex *Mithridates* id composuit, & eo freqventissimè utebatur, calefacit, exiccat, attenuat, incidit, obstructas vias potenter aperit; cerebrũ & reliqvas interiores partes mirificè roborat; menstruas purgationes movet, flatus discutit, urinam provocat, humores frigidos in capite existẽtes calefacit & evacuat. Qvare confert, qvando frigidi succi nervos obsident, & caput premunt. Utile est in accessione epileptica, in qva ipso inũgitur palatũ. Feliciter administratur in peste, pestiferis & venenatis morbis, in doloribus colicis & vẽtriculi à causa frigida cõcitatis; similiter etiã in vehemẽtissimis dolorib. gingivarũ apponitur, ipsis inũctis, qvia torporẽ inducit. Intus offertur dissolutum in liqvore aliqvo: extra cũ oleo scorpionũ admiscetur ad provocãdã urinã & mẽstrua. Demũ in suppositoriis & pessariis utiliter im-

ponitur. *Valerius Cordus in Dispensatorio* eadem fermè di-
mirabilibus hujus Mithridatii viribus ac virtutibus scri-
bit, cujus verba, qvæ hîc adducantur, digna sanè sunt ex-
istimanda; Mithridatium curat omnes passiones capitis
virorum vel mulierum, si fuerint ex frigiditate, & maxi-
mè melancholicis & timidis, epilepticis & hemicranicis
confert, & dolorem supercilii patientibus & lachryman-
tibus oculis, & ad omnia capitis vitia vel aurium subve-
nit: dentium doloribus & palato, & omnibus vitiis oris
& maxillarum medetur, si super locum dolentem po-
natur, & iterum ad modum emplastri ponatur in tem-
poribus, unde fit discursio. Sqvinanthiam solvit, apo-
plecticis, tussientibus, asthmaticis, hæmoptoicis, peri-
pneumonicis, & omnibus doloribus, qvi intra corpus
humanum fiunt, succurrit, iliacis, dysentericis, & lien-
tericis confert, si detur cum decoctione balaustiorum.
Extensionem humerorum, tetanos sive spasmos pati-
entes & paralyticos sine mora sanat, diaphragmati & hy-
pochondriis subvenit, renibus & vesicæ opitulatur, cal-
culos frangit, menstrua provocat, omnia vitia matricis
excludit, scirrhosin patientibus, & podagricis singulis
præsidio est. Præcipuè datur contra venena omnia, ve-
nenatos morsus sive rabidi canis, seu cujuscunqve re-
ptilis, impositum sive bibitum, cum magna admiratio-
ne emendat; quotidianariis & quartanariis etiam ante
horam accessionis cum vino tepido datum mirificè
prodest. Adhuc clarius hujusmodi virtutes explicat
Excell. *Zwelferus in Animadvers. ad pharmacop. Augu-
stan. class.* 14. ita dicens: Mithridatium valet ad capitis,
aurium, oculorum, dentium, pulmonum, ventriculi &
intestinorum adfectus frigidos seu pituitosos & Me-
lancholicos, ad stuporem, paralysin, apoplexiam, epi-
lepsiam, spasmum, tetanum, cephalæam, hemicraniam,

ma-

maniam, melancholiam, gravem auditum, oculos lacrymantes, odontalgian, cynanchen, asthma, sputum sanguinis, peripneumoniam, lienteriam, dysenteriam, sive sumatur, sive admoveatur. Præterea ad frangendos calculos, menses ciendos, omnia uteri vitia, scirrhos, podagras, morsus & ictus venenatos, morsum canis rabidi, febres, qvotidianas & qvartanas initio accessionum, coctâ jam materiâ, in modum avellanæ cum vino vel aqva, cui salvia vel mentha sit incocta; in aliis autem vesperi sumptum vel admotum efficax existit; diuturnis stomachi & thoracis defluxionibus prodest, tabidis, ventris inflationibus cœliacisque medetur, bonum corporis colorem conciliat, appetentiam immutatam restituit, ex morbo languidos reficit, ac difficultatem urinæ emendat, melancholiam non sinit consistere, mortuum fœtum ejicit, visum acuit, præsumpta non permittit lædi à lethalibus pharmacis, omnibus in profundo corporis factis exulcerationibus & abscessibus benefacit.

Tryphera magna etiam aliqvalem recipit opii quantitatem; est tamen in tàm parva copia, ut medicamentorum aliorum vi ejus virtus facilè obscuretur. Felicissimum aliàs & planè divinum hoc medicamentum est, multumque à me ob egregiam ejus virtutem in uteri adfectibus frigidis usurpatur; Uteri quippe strangulationi & albo mulierum fluori auxiliatur, & preterea colluviem quandam pravam, si quæ in locis mulierum abscondititis contineatur, meatus aperiendo, & obstructiones solvendo, foràs protrudit. *Valerius Cordus* Opiatam hanc Trypheræ confectionem dolori stomachi ex frigiditate auxiliari, & cum accepta fuerit, statim patientem ad sudorem provocare, phreneticis & mulieribus, quæ ex melancholia de matrice insomnes sunt rheumaticis, peripneumonicis, & qui excernunt

excrementa cum ſangvine, utiliſſimam eſſe, docet.

PhiloniumRomanum à *Philone* eſt compoſitum: deſcribitur à *Galeno lib. 5. de compoſit. medicam. ſec. loc. cap. 4.* & *Aëtio tetrab. 3 ſerm. 1. cap. 37. Aëgineta lib. 7. cap. 11.* Hoc ex falſa hypotheſi refrigerare in tertio gradu dicitur, cum tamen ex Opii ac omnium ingredientium naturâ calidum ſit. Torporem potenter inducit, ſomnum profundum concitat. Utiliſſimum habetur in intenſiſſimis doloribus, ad ſtupefaciendum ſenſum partis dolentis; nam ſic ſtupefacto ſenſu partis, non ita intenſè ſpiritus & vires reſolvuntur. Prodeſt in colicis doloribus frigidis, cauſæ ratione poſthabitâ, non verò qvando dolor à cauſa calida ortum ducit, ut *lib. 12. Meth. medend. cap. 11.* docuit *Galenus.* Nec colicos ſolum adfectus, verùm cæterarum quoque partium dolores lethales, ventris, hypochondriorum, ventriculi, uteri, hepatis, lienis, renum ab intemperie frigida, flatibus craſſis aut crudis humoribus excitatos ſedat, tuſſes intenſiſſimas, ſuffocationis periculum minantes, ex cordis aut pulmonis incendio, ſingultum etiam vehementem, nec non urinæ difficultatem liberat, ſangvininis eductionibus, tabidis, ſuſpirioſis, pleuriticis confert, hæmorrhagiam ſiſtit, inſomniam levat, & ſomni conciliatione vires reficit ac recreat, doloresque omnes abigit. Sed in colicis adfectibus præcipuam habet dignitatem, eique adfectui adhibet *Galenus lib. 2. de loc. adfect.*; doloris enim magnitudo ſępe totam in ſe curationem intendit, & in miſeram vitæ deſperationem plerosqve conjicit. Philonium Perſicum præparatur ex *Meſue tractat. de ægritud. pectoris & pulmon: cap. 6. ad fin.* In eodem gradu ſimiliter hoc infrigidare falsò dicitur, etſi minorem ſtuporem inducat; Inde quoque facultatem incraſ-

ſandi

ſandi, refrigerandi, reprimendi omnem ſangvinis fluxum, à quacunque cauſa emanet, idipſum obtinere referunt. Interim ad uteri hæmorrhagiam, fluxum, procidentiam, hæmorrhoides & cruentas per inferna excretiones præſentaneum & feliciſſimum eſt remedium: ſanguinis ſputum, ac menſtruorum nimium profluvium compeſcit, & fœtum in utero retinet, ac ab abortu prægnantem gravidam præſervat.

Reqvies autem *Nicolai* nobiliſſimum ac præſtantiſſimum, ſi rectè & legitimè præparetur, eſt medicamentum; ab effectu autem appellatur requies, quod dolorem obtundat ac mitiget, caloremque febrium mitiorem reddat, & iis qvi hanc ſumunt, requiem adferat. Eſt & utilis temporibus & pulſibus manuum inuncta, cordis dolorem lenit, ſomnumque conciliat.

Eſdræ Antidotus mirificè contra venena lethalia prodeſt, multosque alios obtinet uſus, quos apud *Aëtium lib.* 13. *cap.* 10. *Paul. Æginetam lib.* 7. *cap.* 11. *Actuar. in lib. d. compoſit. Medicam.* deſcriptos reperiemus.

Deinde ſunt recentiorum Autorum quoque nonnulla Electuaria præſtantiſſima ac efficaciſſima, qvæ Laudanum Opiatum recipiunt, ac inde ob virtutes ſuas eximias à practicorum multis in uſum quotidianum ducuntur.

Sic *Adrianus Mynſichtus Armament. Medico-Chymic. ſect.* 13. duas habet confectiones, quarum unam appellat confectionem Opiatam, alteram verò Narcoticam. Confectio Opiata ſeqventi ab eo modo præſcribitur:

℞. Opii Spagyric. præp. & Extract. ℥ß.

Spec.

Spec. diamosch. dulc.
diambræ ãã ℥j.
Magister. perlar. orient.
Corall.rub. ãã ℥ß.
Extract. fl. papav. erratic.
Croci orient.
Mumiæ transmarin. ãã ℈j.
Galliæ moschat.ver.
Lapid. bezoar. orient.
Off.de Cord.cervi
Unicorn.animal. ãã ℈ß.
Misc. & cum confect. Alcherm:
f. Electuarium,ut artis, cui
immisce:
Ol. still: Cinamom.
Nucis moschat.
Majoran.
Salviæ.
Succin.alb.
Cariophyllor.ãã gr.iiij.

Huic confectioni Autor nomen imposuit, qvo nuncupatur Opiata, sive Electuarium Laudani; cum enim Laudanum Opiatum difficulter solvatur, & semper liquoribus stillatitiis resistere soleat, ejus loco pro haustibus & bolis parandis hoc electuarium commodè ordinari & substitui poterit, quod æque efficax, & cujus idem est usus. Datur à gr. v.ad vj.vii. vel ℈ß. in adpropriato liquore, vel in aqua aliqua hypnotica, Cinamom. &c.vel aliis convenientibus & adfectum propriè respicientibus.

Confectio autem ejus Narcotica cum cæteris ingredientibus adstringentibus & corroborantibus Medicamentis Laudanum Opiatum in non minima quantitate

tate recipit; hinc mirum in modum omnes dolores mitigat, præcipuè capitis, pectoris, stomachi, matricis & totius ventris: Somnum eleganter provocat & potenter inducit. Hæmoptoicis, cœliacis, dysentericis, pleuriticis, iliosis, colicis, & nephriticis medetur & auxilio est. Vomitum, singultum & tussim sedat. Anhelitum facilitat. Exuberantiam menstruorum & hæmorrhoidum sistit, nec non gonorrhæam & satyriasin emendat.

℞. Nucis moschat. ℥ß.
Boli Armen. præp.
Opii Spagyric. extract. āā ℥iij.
Extract. fl. papav. erratic.
Croci orient.
Trochisc. Ramich. āā ʒij.
Croci Mart. per reverb. fact.
Radc. tormentill. ʒiß.
bistort.
Zedoar. āā ʒj.
Magister. Corall. rub.
Succin. alb. præp.
C. C. ust.
Cariophyll. āā ʒß.
Camphor. gr. v.
Misc. & cum Syrup. d. papav. simpl. & de jujub. āā ℥iiij.
f. Electuarium, ut est artis pro usu. Dosis ejus est à ʒß ad ʒj. eundo cubitum.

Inter hæc Electuaria & confectiones Opiatas commodum & utilissimum quoque locum occupat Diascordium *Hieronymi Fracastorii*, quod *Adrian. Mynsichtus sect.* 13. Armament. sui Medico-Chymic. Diascordium Rosatum appellat, ac feliciter secundum ejus mentem

tem in iis morbis malignis & pestilentialibus, tum ii pueris & gravidis, in quibus theriaca, ob caliditatem suam intensam nimis, locum non habet, usurpatur.

℞. Conserv. Rosar. rub. vitriolat. ℥xj.
Boli Armen. præp. ʒiij.
Scordii ver. ʒij.
Diptamn. Cretic.
Radic. tormentill.
bistortę.
gentian.
Terr. lemn.
Cinamom.
Cass. lign.
Gumm. Arabic.
Galban.
Styrac. Calam. āā ʒj.
Piper. long.
Zingiber. alb. āā ʒß.
Opii Spagyric. præp. & in vino aromatic. dissolut.
Sem. acetos. āā gr. xxiij.
Misc. & cum Syrupo acetos. Citri f. Electuarium.

In peste & morbis Epidemicis correptis, & extremè desperatis sequenti modo exhiberi ac propinari solet.

℞. Succ. Citri express. ℥j.
Aceti fl. sambuc.
Syr. è succ. acetosell. āā ℥ß.
Electuar. Diascord. rosat. ʒj.
Pulv. Bezoartic. pretios. *Schrôderi.*
pannonic. rub. āā ℈ß.
Misc. & f. Haustulus, qvi mirabiliter operatur,

tur, & omnia venena virtuosissimè per sudorem expellit.

Excell. *Zwelferus pharmacop. Regiæ Class.* 14. Electuarium Opiatum nobis fideliter ac candidè communicare voluit, qvod in dysenteria, diarrhæa, lienteria, fluxu hepatico, & uteri hæmorrhagia celebre ac præstans sit.

℞. Radic. Scorzoner.
tormentill. ãã ℥iß.
bistort. ℥j.
Herb. Eqviseti
scordii nostr.
millefol. ãã ℥j.
Fl. rosar. rub. ℥iß.
papav. rh.
tunic. ãã exiccator. ℥j.
balaustior ℥ß.

Incis. & coqvassat. coq. in q, s. aqvæ simpl. freqventius recentem affundendo, & decoctiones exprimendo, qvousque tota vis sit extracta, decoctiones expressæ & colatæ conjunctim cum albumine ovorum optimè clarific. & additis Sacchari Canar. albiss. ℔ij. redigantur coquendo, ad consistentiam Syrupi, consuetâ paulò spissiorem. Cui sequentia l. a. immisce, videlicet

Pulv. ex typhis Cervi ritè præp. ℥iß.
Terr. sigillat. Silesiac. ℥ij.
Fl. ferri præp.
Ocul. cancri præp.
Corall. rub. præp. ãã ℥iß.
Nucis moschat. ℥ j. vel ℥iß.
Pulv. rosar. rub. ℥j.
balaust. ℥ß.

Oli-

Oliban. in gran. ʒvj.
Sem. 4. frigid. maj. exortic. āā ʒij.
Papav. alb. ℥ß.
Citri excortic. ʒij.
Amygd. dulc. decortic. ℥j.

Quæ ſemina & amygdalæ cum q. ſ. ſuperioris ad id aſſervandi decocti ad pulpæ formam contundendo redigantur, & per cribrum ſetaceum anguſtum transmittantur.

Opii præp. ſeu correct. & extract. ʒij.
Miſc. f. Electuarium, cujus doſis eſt à ʒij. ad ℥ß.

Hiſce & nos ſubjicimus duo Electuaria Opiata, quorum unum Theriaca Mulierum, alterum verò Theriaca Febrilis jure appellari poteſt.

THERIACA MULIERUM.

℞. Theriac. Androm. ℥iß.
Bezoartic. Jovial. ʒij.
Corn. alcis & cervi āā Spagyric. præp. āā ℈ij.
Extract. radic. angelic.
enul camp.
Laudan. Opiat. āā ʒß.
Eſſent. Caſtorei gr. xv.
Magiſter. Matris perlar.
Corall. rub. āā ℈ß.
Ol. ſtill. ſuccin. alb. gt. v.

Hocce per ſudorem ferè omnes mulierum tàm calidas quàm frigidas imbecillitates ex utero præſertim ortas occultâ qvâdam proprietate curat, & pro ſexu fœmineo vix præſtantius, & nobilius diaphoreticum datur. Doſis eſt à ℈ß. ad ℈ij. in aquis appropriatis, morbum pro-

proprie respicientibus. in causa autem calida in vehiculis frigidis offerri debet.

THERIACA FEBRILIS.

℞. Spec. febrifug. *Mynſ.* ℥iß.
Conserv. absinth. pontic.
Centaur. min.
Card. bened. ā ℥j.
Theriac. Androm. ℥vj.
C. C. philosoph. præp.
Bezoartic. mineral.
Zingiber. alb. ā ℥iß.
Spec. diambr.
diamosch. dulc. ā ℈ij.
Laudan. Opiat.
Camphor. in Spir. angelic.
dissolut. ā ℈ß.
Misc. Et cum Rob sambuci f.
Electuarium.

Curat hoc Electuarium omnes ferè febres, & in ipsa peste etiam valdè utilis est. Dosis ejus à ℥ß ad ℥iß habetur in aq. Card. benedict. vel scabios. vel calendul. &c. bibat horis duabus ante accessionem, cooperiatur, & in lecto maneat & sudet; hoc enim pacto multæ febres præcipitantur.

Clarissimus *Gregorius Horſtius lib.* 10. *de pharmaceutic. obſervat.* 3. insignia duo habet Electuaria, qvorum effectus felicissimos in muliere qvadam cruciatibus nephriticis & calculosis cum perpetuo urinæ ardore & difficultate, ulcereqve in collo vesicæ laborante, cæteris medicamentis cooperantibus, vidit:

℞. Terebinthin. elect. cum aq. eqviseti & plantag. diligenter lotæ po-

ſtea cum ſaccharo roſac. it
bulato eouſqve exagitatæ, di
nec omnem ferè tenacitatem
deponat. ℥ß.
Trochiſc. Alkekeng. ſin. opio ℈iiij.
Extract. Liqvirit.
Gumm. tragacanth. āā ℈j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Miſc. & cum Syrupo de alth. comp.
f. Electuarium.

Item:

℞. Spec, diatragacanth. frigid.
Trochiſc. Alkekeng. ſin. opio āā ℥j.
Sem. Cydonior.
papav. alb.
melon. excortic.
alth.
Fruct. alkekeng. āā ℈iiij.
Suc. liquirit. ℥ ß.
Boli Armen. ver.
Trochiſc. d. terr. ſigillat. āā ℥ß.
Laudan. Opiat. gr. vij.
Arcan. vitriol. gr. xxx.
Miſc. & cum Syrupo d. alth. comp.
f. Electuarium molliuſculum.

Doctiſſimus *Franciſ. Piëns Tractat. ſpecial., d. Febrib. cap. 4. in fin.* electuarium deſcribit nobile, cujus uſum ad tuſſim ac ſitim contemperandum egregium judicat:

℞. Conſerv. Roſar. rubr.
Sacchar. roſar.
altheæ āā ℥ß.
Magiſter. perlar.
Fl. Sulphur. āā ℥ß.

Bal-

Balſam. ſulphur. *Ruland.* ℈ß.
Spec. diamarg. frigid. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Syr. papav. rh. q. ſ.
Miſc. f. Conditum, de quo caſtaneæ qvantitate æger utatur.

Clariſſimus *Sennertus lib.* 1. *part.* 2. *prax. cap.* 1. in vigiliis nimiis tradit nobis mirabilis effectus electuaria, digna ſanè, qvæ à nobis hîc adducantur.

℞. Conſerv. fl. Nymph. ℥ij vel ℥iij.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Spec. diamarg. fr. ℈ß.
Miſc. & cum Syrupo d. papav. f. Electuarium.

vel

℞. Conſev. Roſar. alb. ℥ij.
Laudan. Opiat.
Magiſter. perlar. āā gr. ij.
Miſc. f. Electuarium.

commendat etiam *Plateri* Electuarium Opiatum,

℞. Spec. diambr. vel diamoſch: dulc. vel aromatic. roſat. ℥ij.
Cinamom. opt. ℥iß.
Santal. rubr. ℥ß.
Sacchar. ℥ß.
Opii in vino Malvatic. diſſolut. ℥ß.
Ol. Cariophyll. vel Cinamom. gt. aliquot:
Additâqve Syrupi Cydoniorum vel conſervat: Citri q. ſ. f. Electuarium, qvod exhibetur ad ℥ß.

Excell. tandem *Zuvelferus class. 14. animadvers. in pharmacop. Augustan.* Confectionem Opiatam, qvam So irellam parvam vocat, describit, qvæ cavernis dentium indita dolores eorundem atrocissimos sopit & placat, ad qvorum auxilium præcipuè expetitur. Autor aliàs hujus *Raymund. Mindererus* habetur, seqventiq; modo delineatur:

℞. Ol nuc. moschat. express. ℨj.
Opii Thebaic.
Spec. diambr. āā ʒß.
Camphor.
Extract. Croci āā gr. vj.
Ol. still. Cariophyll. q. s.
Redigantur in formam Opiatæ spissioris.

CAPUT VI.

De

Catapotiis seu pilulis, qvæ præter alia ingredientia, Opium vel Laudanum Opiatum in suis qvoq; compositionibus recipiunt.

Pilularum formulę, in quas Opium, vel Laudanum Opiatum ingreditur, ferè extant apud Medicos practicos innumeræ, quarum effectus nobilissimi ac præstantissimi certè sunt, ac ideò quoque dignæ, quæ in medium producantur sunt existimandæ. *Tobias Dorncreil* ... *us part. 1. cap 7. Dispensat. nov. d. Anodyn.* recenset pilulas Opiatas, quæ ad dolores acutos mitigandum & sedandum, torsiones placandum in colica, nephritide, arthritide, pleuritide cæterisque morbis omnibus solum excellunt, ac ipso Laudano Opiato, longè tutiores habentur.

℞. Laudan. Opiat. ℨj.

Tan

Tartar. vitriolat.
Lapid. Smaragd. præp. ãã ℈j.
Styrac. calamit.
Oliban. elect. ãã ℈ß.
Maſſ. pil. Aloephangin. *Mynſichti* ʒiß.

Miſc. & cum ſucco inſpiſſato Chamæpyt. f. Maſſa, & cum Ol. Sem. papav. alb. expreſſ. ex ℈j formentur pilulæ No. XI. Doſis autem earum eſt à pilulis v. ad vij. veſperi eundo cubitum.

Excell. *Zvvelferus pharmacop. Regiæ Claſſ.* 6. egregias ac laudabiles admodum pilulas Odontalgicas composuit, quæ in vehementiſſimis dentium doloribus ſedandis multum præſtant operationis:

℞. Opii Thebaic. per exhalationem lenem ſulphuris narcotic. parat. ʒij.

Solvatur in Spir. Veneris ʒvj. & per cribrum ſaltem ſetaceum cogatur, cui add.

Pulv. radic. pyrethri
mandragoræ ãã ʒij.
Sem. hyoſciami
Staphid. agr.
Urtic. min.
Coriandri ãã ʒß.
Cariophyll. ʒj.
Reſin. abiet. ʒiij.
Gumm. anim. ʒij.
Camphor. ʒi.

Miſceantur, fiatqve maſſa, ex qva poſtea formentur pilulæ oblongæ, alterutra ſui parte in acumen nonnihil deſinentes, cavernis dentium imponendæ.

Hiſce non abſimiles ſunt Pilulæ Odontalgicæ & de calce viva Cl. *Adriani Mynſichti Armament. Medico-chymic.*

mic. sect. 6. de Catapot. quarum priores in usu quotidiano pro secreto habet; perforatis enim & concavis dentibus impositæ acutissimum dolorem confestim & extempore solvunt.

℞. Opii Thebaic. ℥j.
Camphor.
Sem. staphid. agr:
Zingiber. alb.
Gallar. Turcicar.
Cretæ albiss:
Alumin. ust. āā ʒß.
Radic. peucedan.
Sem. hyoscyam.
urtic. min. āā ℈j.
Spir. Salis nitri q. s. ad perfectam acetositatem.

Misc. diligenter, & cum Balsamo Odontalgico nostro f. l. a. Massa pilularum; ex qva postea cum dicto etiam Balsamo formentur pilulæ oblongæ alternâ sui parte in acumen desinentes.

Posteriores sunt pilulæ de calce viva, quæ dentibus dolentibus impositæ subitò non medentur solùm ac firmiores eos reddunt, verum vermiculos etiam in eorum cavernis delitescentes enecant, nec non fluxiones omnes ad gingivas lapsas extrahunt.

℞. Calcis viv. ℥j.
Farin. siligin.
Piper. long.
Cortic. granator.
Gallar. Turcicar. āā ʒß.
Sem. hyosciam.
Cariophyll.
Opii Thebaic.

Alu-

Alumin.uſt.āā ℈j.
Miſc. & cum ſucc.inſpiſſat.radic.pyrethr. f. Maſſa pilularum ex qva poſtea cum Ol. Origan. cretic. & camphor.āā q. ſ. fingantur pilulę oblongæ.

Adducvntur qvoqve à Clariſſ. hoc Viro & curioſiſ-ſimo Medicamentorum Galenicorum & Spagyrico-rum perſcrutatore adhuc aliæ in hac ſectione pilulæ, qvibus Laudanum Opiatum qvoqve admiſcetur,& ſunt pilulæ Anodynæ, Narcoticæ & Stypticæ. Anodynæ ergò ejus pilulę ſunt:

℞. Extract. pilul. Aloëphang. noſtr. ʒiij.
Tartar. Vitriolat.
Laudan.Opiat.noſtr. āā ʒj.
Miſc. & cum confect. Alcherm. in Aq. Hypnotic.noſtr.diſſolut. f. Maſſa pilularum.

Ad dolores acutos mitigandum & ſedandum, torſiones placandum, ſomnum conciliandum, in colica, nephritide, arthritide, pleuritide, cæterisqve morbis omnibus, ſolùm ejuſmodi pilulę excellunt, & ipſo Laudano Opiato longè tutiores ſunt ; qvia Extracti pilul. Aloëphangin. & Tartari Vitriolati additorum ratione, non admittunt conſtipationes, qvibus poſt uſum Laudani Opiati per ſe exhibiti ægrotantes communiter afficiuntur. Doſis earum à gran.xii.ad xv.℈j. & à gran.xxv. ad ʒß. Harum enim pilularum grana xv. Laudani Opiati grana iij. : ℈j Laudani gran. iv. : grana xxv. Laudani grana v. : ʒß. Laudani grana vj. in ſe continent, & ſumuntur veſperi eundo cubitum.

Deinde ſunt pilulę ejus Narcoticę, qvibus in de-

fectu Laudani Opiati felicissimè utimur, qvibus etiam honorem freqventissimè rationales & in arte Spagyrica exercitati Medici consecuti sunt;

℞. Opii Thebaic. Spagyric. præp. atqve extract. ℥iij.
Spec. diambrę ℥j.
Sal. margaritar. orient.
Coral. rub. āā ℥ß.
Extract. fl. papav. rh.
Croci orient. āā ℈j.
Lapid. bezoar. orient.
Ofs. d. Cord. C. āā ℈ß.
Moschi Laudatiss. gr. v.
Ol. still. Cariophyll.
Cinamom.
Majoran.
Succin. alb.
Carvi āā gt. iiij.

Misc. & cum confect. Alcherm. in Aq. Narcotic. nostr. dissolut. f. Massa pilularum. Dosis earum est à gran. iij. ad iv. v. vel vj. horâ dormitionis.

Pilulæ tandem sunt *Mynsichti* Stypticę, quæ laudabiles admodum & virtutis eximiæ sunt; omne enim alvi profluvium à qvacunqve causa ortum cohibent, & sangvinem à qvacunqve parte emanantem coërcent; nec non uterinos fluores omnes sistunt, placideque compescunt, dolores mitigant & somnum inducunt.

℞. Succ. glycyrrhiz. extract. ℥ß.
Spec. diaplantag.
diamartis āā ℥iij.
Laudan. Opiat. ℥ij.
Fung. betulin.

Co-

Coagul.lepor.
Camphor.ãã ʒß.
Ungul.eqvi ust.
Sandarac.
Oliban. ãã ℈j.

Solvatur succus glycyrrhiz.in vino granatorum, & f. l. a. Massa pilularum; ex qua postea cum ol.nucis moschat. & cariophyl. formentur pilulæ in modum cicerum, qvę deaurentur. Dosis earum à ℈j, ad ʒß., vesperi eundo cubitum, habeatur.

Joh. Petr. Lotichius lib.5. cap.1.observat. Medic.7. describit pilulas, quæ in omni suffocatione uteri & cardialgia ex ea valdè commendabiles sunt:

℞. Theriac. *Androm.*
Philon. Roman. ãã gr.vj.
Castorei elect.gr.xij.
Gumm. Ammoniac.
Opopanac. acet. dissol. ãã gr.iij.
Laudan. Opiat. correct.gr. ij.
Misc. & cum Myv. Cydonior. aromatic. f. pilulæ No.X. in aurandę. Dosis earum communiter duæ sunt.
S. Pillen auff etzliche mahl.

Eandem sed adhuc majorem efficaciam habent Pilulę Hystericæ seu Matricales Cl. *Zuvelferi Class.VI. Pharmacop. Reg.* quæ in adfectibus similiter hystericis & uterinis à ℈ß. ad ℈j. porriguntur.

℞. Radic. Valerian.
Imperator. ãã ℥j.
Herb. rec. Matricar.
Meliss.

Artemif.
Menth. crifp.
rorismar.
Cortic. aurant. Salviæ rec. & extim.
āā ℥ i ß.
Opii per exhalatem Spiritus Narcotici parat. ʒ vi.
Croci Auftriac. ℥ j.

Incif. & contuf. craffiufculè, ac Cucurbitę vitreæ immiffa extrah. cum q. f. Spiritus vini, repetitis vicibus affufi, qvoufque Spiritus non amplius tingatur; Spiritus tincti omnes in B. M. ad extracti confiftentiam abftrahantur: cui extracto refiduo fpiffo add.

Ol. ftill. fuccin.
falviæ
roris mar.
menth. crifp.
cortic. aurant. āā ʒ ß.
Pulv. fuccin. alb. pręp.
radic. Valerian.
doronic. ver.
Cortic. aurant. extim. rec. exficcat.
Myrrh. rubr.
Nucis mofchat. āā ʒ ß.
Macis ʒ i ß.

Mixtis omnibus f. Maffa pilularum.

Leguntur itidem pilulæ de Cynogloffa *Nicolai prapofiti* apud *Zvvelferum claff.* 6. *Animadverf. in pharmacop. Auguftan.*, in quas fimiliter opium ingreditur, poffuntque fecundum modum præfcriptum parari, diffolutis tamen prius Opio & Myrrhâ, qvæ corpus

pus

bus hoc ſuppeditant pro hac pilularum Maſſa efformanda.

Ioh. Petrus Lotichius lib.2.cap.4.obſervat. Medic.4. habet pilulas, qvę in ſiſtendo catarrho à practicorum multis admodum laudantur.

℞. Oliban.ſelect.in gran.
Maſſ.pil.de Cynogloſſ.ãã ℈ß.
Laudan.Opiat.correct.gr.iß.
Ol.ſtill.carvi
ſuccin.ãã gt. iiij.
Miſc. & cum Syr. d. papav.
f. pilulæ, No.xv.
S. Flüß Pillen auff etliche mahl.

Referuntur huc qvoqve à nobis Pilulæ Narcoticæ *Plateri*, qvæ ſimiliter opium recipiunt, & ad fluxiones ſiſtendas, vigilias ſopiendas, dolores mitigandos & ſangvinis fluxus qvoſcunqve cohibendos parantur.

℞. Opii puriſſ. ʒj.
Infund. Aq:vitæ ℥ß.diſſolv.lento calore, eodemqve exſicca; deine alia affuſa aqvâ vitæ, molleſcat, additis Olei Cinamomi gt. ij. poſtea
℞. Cinamom.ʒij.
Sacchar. Candi ℥j.
Piper. ʒj.
Sem.Coriandri ℈ij.
Croci ʒß.
Subtiliſſimè pulveriſatis adde opium diſſolutum, ſenſim opio pulveres miſcendo. Poſtea cum Syrupo de papavere redigantur in maſſam pilularum, addendo moſchi ℈ß. Maſſa hæc diu in mortario, & ne exſiccetur, oleo de been parum ſubigatur. Servetur in loco humido, Doſis gr.ij.

Sic

Sic *Ioh. Schröderus* qvoqve *Pharmacop. Medico-chymic. lib. 2. c. 74.* præscribit pilulas, qvarum basis itidem Opium est, quæ catarrhos similiter subtiles & salsos à capite ad pectus fluentes incrassant, humorum ebullitiones sistunt, tussimqve sedant; attribuuntur aliàs *VViero*

℞. Succ. Glycyrrhiz.
Thuris āā ℥j.
Myrrh.
Croci
Opii āā ℈j.
Misc. & cum Syrup: papav. rh. q. s.
f. Massa. Dosis earum à gran. vij. ad ℈j. est.

Clariss. *Sennertus lib. 1 part. 2. prax. C. 1.* Pilulas efformat in vigiliis nimiis sanè commendabiles.

℞. Laudan. Opiat. gr. ij. vel iij.
Magister. perlar. gr. ij.
Cum aq. violar. f. pilulæ duæ inaurandæ.

Vel ℞. Laudan. Opiat. gr. ijß. vel iij.
Magister. Corallor. gr. iij.
Misc. f. Pilulæ No. iij. inaurandæ.

CAPUT VII.

De

Trochiscis & pulveribus qvos Laudanum Opiatum ingreditur.

IN Dispensatorio non solum Augustano reperiuntur trochisci in qvos Opium ingreditur, ut trochisci de alk keng cum opio, de carabe, Sief alb. cum opio, album *Galeni*, Citrinum *Mesuæ*, de plumbo *Ejusd.*, de rosis *Ejusd.*, viride *Antei*, sed apud recentiores qvoqve Medicos practicos leguntur formulæ trochiscorum & pulverum etiam elegantissimæ, qvæ Opium tanquam co-

eorum basin præcipuam agnoscunt. Et ita *Clariss. Adrianus Mynsichtus sect. 5. & 9. armament. Medico-Chymic.* unum pulverem, & tres trochiscorum species habet; qvæ medicamenta sanè sunt laudabilia, & ob Laudani Opiati admistionem magnæ virtutis æstimantur. Pulvis primò ab eo vocatur Species Diasuccini, quę efficaces mirum in modum habentur in viscosis & tartareis salibus intestina erodentibus & alvi fluorem sollicitantibus compescendis, & obtundendis. Hinc omnibus qvoqve dysenteriis sangvinisqve profluviis maximè medentur:

℞. Succin.alb.præp.℥ß.
Magister. Corallor.rub.rosat.
Nucis moschat. tost.
Boli rubri orient.
Smaragd.pręp. āā ʒij.
Croci Martis per reverberat. fac. t.
Sang.dracon. āā ʒiß.
Styrac.calamit.
C. C. ust.& præp.
Laudani Opiati āā ʒj.
Anther.rosar.
Sem.plantag.
Fl.Papav.errat. āā ʒß.
Cariophyllor.
Croci orient.
Cinamom:
Macis āā ℈j.
Misc. & f. pulvis subtilissimus.

Dosis ejus est à ℈j ad ʒj. in vehiculis appropriatis.

Trochisci deinde sunt, & primum qvidem trochisci de Radice Rhodia, qui ita ab Autore finguntur:

℞. Ra-

℞. Radic. rhodię ℥j.
Cortic. radic. mandragor.
Nucl. perſicorum.
Opii Spagyric. præp.
Myrrh. rub. āā ʒvj.
Fl. papav. erratic.
Croci orient.
Roſar. rub. āā ʒß.
Sem. hyoſciam. alb.
anethi
opii. āā ʒiij.
Nuc. moſchat.
Cubebar.
Camphor. āā ʒij.
Miſc. & cum Mucilag. ſem. Pſyllii & Cydon.
cum aq. lactuc. extract.
f. l. a. Trochiſci.

In melancholia, mania, phrenitide, vigiliis immodicis, nec non in omni dolore & dyſcraſia caput reſpiciente, trochiſcos illos eſſe probatos cum Autore multi experti ſunt, ſi linimenti inſtar adhibeantur vel diſſolvantur in aq. lactucæ & roſar. vel etiam hypnotica qvadam, vel in lacte muliebri & fronti & temporibus tepidè applicentur.

Deinceps Trochiſci Ophtalmici ſunt, qui ad omnis generis paſſiones oculorum valent, imprimis autem ad rheumatiſmos, lippitudines ſubacres, fluxum tenuem, puſtulas, inuſtiones, prolapſus, contuſiones, rupturas, concavitates, ſcabritiem, pruriginem & ophtalmicos dolores leniendos proſunt; nec non oculorum vulnera replent & conſolidant.

℞. Ceruſſ. lot. ℥j.
Corn. Cervi ſin. ign. calc.

Sarcocoll.nutrit.
Tut.præp.ãã ℥ß.
Gumm. Arabic.
Tragacanth.alb.
Amyli ãã ℥ij.
Matris perlar.præp.
Nihili alb.
Oliban.ãã ℥j.
Opii Spagyric.præp.
Camphoræ ãã ℥ß.
Misc. & cum albumine ovor. f. Trochisci oculares pro collyriis variis cum aq. appropriatis parandis.

De Alumine tandem Trochisci sunt, qvi mirabiliter super dentes & gingivas positi (factis tamen prius evacuationibus per phlebotomiam si expediat, vel per ventris solutionem) dolorem sedant. Conformantur autem ita ab Autore nostro:

℞. Alumin. crud.
Radic.pyrethri ãã ℥ß.
Piper.long.
Sem.hyosciami ãã ℥j.
Farin.siligin.
Cretæ alb.
Nitri præp.
Zingiber.alb.
Cariophyll.
Opii præp. ãã ℥j.
Misc. & cum succ.urtic.min.
f. Trochisci.

Clariss. *Baldassar Timaus* von Güldenklee *in medicam. formul.* nobis pulverem commendat, qvi Laudanum Opi-

Opiatum similiter recipit, feliciqve cum successu somnia gravia & terribilia (qvę alias valdè debilitant) arcet & somnum inducit; venenis resistit, & in confortandis spiritibus vitalibus totiusque corporis plurimum valet. Dosis horâ somni ℈j.

℞. Magister. smaragd.
hyacinth.
Perlar. orient.
Corall. rub. āā ʒj.
Laudan. Opiat. ℈j.
Misce in mortario lapideo exactissimè f. pulvis.

CAPUT VIII.

De *Gargarismis, in qvos Laudanum Opiatum etiam ingreditur.*

A *Ioh. Petro Lotichio lib. 2. cap. 4. observat. Medic. 4.* duo adducuntur Gargarismi, qui in dentium doloribus præstantes & valdè efficaces sunt; habent enim vim anodynam. Æger autem uno ex iis quotidiè uti potest, donec acutissimi dolores & cruciatus placentur.

℞. Aq: Salviæ.
betonic.
verben. āā ℥iß
Acet. fl. Cariophyll.
rosar. āā ℥ß.
Ol. still. succin.
cariophyll āā gt. iij.
Laudan. Opiat. in aceto sqvillitic. dissolut. gr. iiij.

Cann

Camphor. solut. gr. ij.
Misc f. Gargarismus.
S. Mundt Wasser.

Vel sic fiat Gargarismus:

℞. Radic. altheæ
pyrethri
bistort.
Ireos Flor.
Rasur. lign. sanct. āā ℥ß.
Herb. Hyssop.
Salviæ
Verbenæ
Betonic. āā Mß.
Fl. anthos.
Sambuc. āā p. j.

Fiat decoctio in aqva communi ad ℔ß. In Colatur. dissolv. acet. rosar. ℥vj. Laudan. Opiat. gr. v. Ol. still. Cariophyll. gt. v.
Misc. f. Gargarismus
S. Mundt Wasser.

CAPUT IX.

De *Epithematibus & Lixiviis, quæ Laudanum Opiatum vel Opium ipsum sibi admixtum habent.*

A*Drianus Mynsichtus sect. 24. armament. Medico-Chymici* nobis fideliter communicat epithema hypnoticum, qvod magnæ sanè virtutis est:

℞. Aqv: rosar. fragrantiss.
lactuc. āā ℥iiij.
Opii Spagyric. præp. ℨj.
Croci oriental. ℨß.
Spong. in arbusto rosar. nat. ℈j.

Misce dissolvendo fideliter; postea mixturâ im buta lintea temporibus tepidè applicentur, nares que madefiant, unde protinus durmire incipium

Ioh. Hartmannus prax. Chimiatric. lib. 2. cap. 1. in ma gno ac intenso ab intemperie calida cerebri vel vapo ribus calidis capitis dolore ejusmodi epithema fronta le anodynum præscribit, & lintea in eo madefacta ap plicari fronti jubet.

℞. Laudani Opiat. ℈ß.
Aq. solan.
rosar. ãã ℥iij.
Aceti rosac. ℥iß.
Misc. & f. Epithema.

Sic *cap. 8. ejusdem libri* ad vigilias in phrenitide nimi as non incongruum iudicat fronti applicari epithem hoc, sæpius linteis exiccatis renovandum.

℞. Aq. solan.
lactuc. ãã ℥ij.
Acet. rosac. ℥ß.
Laudan. Opiat. ℈j.
Camphor. gr. vj.
Misce pro Epithemate.

Ioh. Petrus Lotichius in *observationibus & consiliis su medicinalibus* varia nobis reliqvit epithematum fronta lium potissimum genera, quę Opium vel Laudanum O piatum recipiunt, ac in summis capitis doloribus, vig liisqve extremis ac inqvietudinibus maximis summo a felici cum successu usurpari qveunt. Sic ex *lib. 1. obser vat. 2.*

℞. Ol. rosar. ℥j.
Acet. rosar. ℥ß.
Aq. rosar. ℥v.

Cam

Camphor. elect.
Croci orient. ãã ℈j.
Opii aceto dissol. ℈ß.
Misc. f. Epithema frontale.
S. Vberschlag zum Haupt.

Ex *lib. 2. cap. 1. observ. medic. 3.* in hemicrania potissimum.

℞. Aq: vitæ comp. è spec. arom. ℥iß.
simpl.
salviæ ãã ℥j.
Opii aceto dissol.
Camphor.
Croci orient ãã ℈j.
Misc. diligenter pro Epithemate
Detur ad vitrum.
S. åusserlich Wasser.

Item ex *observat. Medic. IV.*

℞. Amygdal. dulc. depilat.
Nucleor. persicor. ãã ʒvj.
Sem. Cannab.
papav. alb. ãã ʒv.
Spec. diarrhod. abbat.
pulv. Zedoar.
cariophyll. ãã ℈ß.
Camphor:
Opii aceto solut. ãã ℈ß.
Acet rosar. ʒvj.
Aq. Verben.
rosar.
betonic. ãã ℥iij.
Spir. rosar. ʒij.

Misc. diligenter, & f. Emulsio benè odcorata.

S. Kräfftiger Vberschlag.

Ex *lib.* 3. *cap.* 3. *observat. Medic.* 6. hoc modo

℞. Nucl. persicor.
Sem. Cannab.
papav. alb.
Acet. rosar. āā ℥ß.
Pulv. Cariophyll. ℥ß.
Camphor.
Opii aceto solut. āā ℈ß.
Aq: betonic.
rosar. āā ℥iiß.

Fiat. instar Emulsionis.

S. Vberschlag zum Haupt.

Ex *lib.* qvoqve 5. *cap.* 1. *Observat. Medic.* 7.

℞. Aq: rosar. ℥vj.
Acet. fl. cariophyll ℥ß.
Ol. rosar. ℥j.
Camphor. aceto sol. ℈ß.
Opii vino sol: gr. v.
Ol. still. salviæ gt. iij.
Nuc. moschat. express. ℈j.

Misc. pto oxyrrhodino.

S. Vberschlag zum Haupt.

Et ex *Observat.* tandem *Medic.* 21. *lib.* & *cap. jam citat.*

℞. Sem. Cannabis
papav. alb.
Nucl. persicor. āā ℥ß.
Acet. fl. Cariophyll. ℥vj.
Spec: diarrhod. abb.
diatrion santal. āā ℈ß.
Nitri præp. ℈j.

Cann

Camphor. elect.
Opii aceto sqvillitic. dissol. āā gr. iij.
Cum aq: verben. rosar., solan. lactucæ āā ℥iiiß.
Misc., & f. Emulsio frontalis.
S. Uberschlag zum Haupt.

Vigiliis interdum sopiendis Emulsiones ex sem papav. Ungventum alabastrinum cum opio & extracto Croci non sufficiunt, ubi, lixivia mitigatoria & hypnotica, ut in usum ducantur, necessum est. Ejusmodi Lixivium mitigatorium ac simul hypnoticum egregium fideliter ac candidè nobis tradit Excell. *Rolfincius epitom. method. cognosc. & curand. morb. particular. libr.* 1. *part.* 1. *cap.* 3.

℞. Ciner. Salviæ
sambuc. āā ℥ii.
fagi q. s.
Coq. in aq. fontan. ℔ij.
In colatura ebullliant.
Radic. Mandragor. ℥j.
Opii Thebaic. ℥ij.
D. spuma, colaqve iterum: colato calido humectentur plantæ pedum, tempora, suturæ.
S. Lixivium Mitigatorium.

CAPUT X.

De

Enematibus, quorum compositiones etiam Laudanum Opiatum, vel Opium ipsum admittunt.

JAm sæpius laudatus Autor Clariss. *Adrianus Myrsichtus sect.* 32. *Armament. Medico Chymic.* inter alia enemata, dolores dysentericos atrocissimos sedantia, hoc ano-

anodynum qvoqve fideliter nobis tradidit, dignum sanè, qvod huic capiti ægrorum miserrimorum in emolumentum & solatium insinuetur.

℞. Hordei excortic. ℥ij.
Radic. consolid. maj.
Sem. lini āā ℥j.
Fl. papav. erratic.
violar.
rosar. āā ℥iß.
Fiat decoctio in lacte, &
℞. Colatur. ℔j.
Sacchar. rubr. ℥j.
Vitell. ovor. No. ij.
Extract. Croci orient. ℈j.
Opii Spagyric. præp. ℈ß.
Misc. pro Enemate.

Felix Platerus cap. 12. tract. 2. pag. m. 559. Clysterem anodynum, quem opium similiter ingreditur, præscribit, eumqve non in colicis solùm, sed nephriticis qvoqve doloribus convenire adfirmat.

℞. Ol. Chamæmel.
anethi.
lil. alb.
amygdal. dulc. āā ℥iß.
Scorpion.
Ping. anser.
Butyri rec. āā ℥ij.
Resin. laric. dissolut. in vitell. ovor. ℥iß.
Lact. q. s.
Croci ℈j.
Opii ℈ß.
Misc. f. Clyster.

Vel

Vel ex *Eodem* pag.m.610.

℞. Ol. rutac.
anethi ãã ℔ß.
Opii Thebaic. ℈ß.
Caſtorei ʒß.
Miſc. f. Clyſter.

Sic ex *Laz. Riverio lib. 5. cap. 6 prax. Medic.* in doloribus dyſentericis admodum urgentibus

℞. Radic. alth. ℥j.
Hordei mundat. vel orizæ p.j.
Sem. lini.
cydon. ãã ℥j.
pſyll. ʒß.
Fl. Chamæmel. p.j.

Fiat decoctio in lacte vel juſculo ad ℔j., cui admiſc.

Vitell. ovor. No. ij.
Sevi hircin. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Miſc. f. Clyſter.

Iohan. Petr. Lotichius lib. 4. cap. 9. obſervat. Medic. 3. ſimilem qvoqve Clyſterem in dyſenteria præſcribit.

℞. Lact. vaccin. rec. mulct. ℔j.
Diſſolv. ſacchar. rubr. ℥ij.
ſevi hædin. ℥iß.
Alb. græc. ʒß.
Opii ℈ß.
Vitell. ovor. No. j.
Miſc. f. Clyſter.

In obſervatione autem ſuperiori Medicinali huncce, Clyſterem hoc ordinavit modo:

℞. Lact. vaccin. rec. mulct. cum butyrositate sua ℔j.

In eo silices candentes aliqvoties extingvantur, ita ut lac probè igniatur, dissolv.

Sacchar. rubr. ℥ij.
Sev. hædin. ℥iß.
Opii Thebaic. ℈ß.
Vitell. ovor. No. ij.
Misc. f. Clyster.

CAPUT XI.

De *Suppositoriis, qvorum compositiones Opio gaudent.*

CLariss. *Adrianus Mynsichtus armament. Medico-chymic. sect.* 3 1. ejusmodi suppositoriorum, quorum compositiones Opio gaudent, duo describit genera; qvorum priora simpliciter anodyna, posteriora verò dysenterica anodyna & somnium conciliantia vocat. Anodyna ergò ejus sunt:

℞. Sem. Cymin.
rutæ āā ℥ij.
Mumiæ transmarin.
Opii Thebaic. āā ʒj.
Fl. papav. erratic.
Croci orient. āā ℈j.
Styrac. calamit.
Castorei ver. āā ℈ß.
Misc. & f. pulvis, qvi melle excipiatur.

Suppositoria dysenterica anodyna & somnum conciliantia sunt:

℞. Mellis coct. ℥iij.
Sem. hyosciam. alb.

papav.

papav.nigr.ãã ℥iß.
Opii Thebaic.
Balaust.
Spodii.
Oliban.ãã ℥j.
Fl.papaver.erratic.
Croci orient.ãã ℈j.
Misc. & f. l. a. Suppositoria.

Verum cum ex glandibus, & suppositoriis facilè damnum aliqvod ægro adferri qveat, filum alligandum, si iis uti placet, ut, qvando libet, extrahi possint.

CAPUT XII.

De *Oleis & Balsamis, quæ Opium ipsum, vel Laudanum Opiatum ingreditur.*

EXcellentissimus *Zvvelferus class.* 16. *Pharmacop. Reg.* Oleum Carminativum & anticolicum in medium producit, qvod maximè pro interno æqve ac externo usu commendat. Verum anodynum & carminativum ipsi est hoc oleum, colicisque & hystericis adfectibus idipsum perqvàm salutare pronunciat

R. Ol.olivar.rec. ℔ij.
Cui immerg. seqventia crassiusculè incisa & contusa, utpote
Herb.rec. Anethi cum summitat.
rorismarin.
menth. Crisp.
puleg.floresc.ãã ℥iiß.
Fl.chamæmel. rec. ℥iiij.
cortic.aurant.rec.& extim. ℥iß.
Bacc.lauri
Juniperi rec.ãã ℥j.

Sem. Carvi.
Coriandri.
anisi āā ℥vj.
Opii Thebaic. ℥ij.

Stent in infusione die unâ, factâqve post unâ atqve alterâ ebullitione in alembico vitreo suo capitello munito, ut id, qvod ebulliendo transit, reaffundi possit, colentur dum adhuc parum calent, & exprimantur species fortiter. Oleo expresso adde, & in eo liqvefac lenissimo calore

Camphor ℥vj.
Ol. still. Carvi.
fœnicul. āā ℥ij.
Misc. & f. l. a. Oleum.

Item *Class.* 15. *animadvers. in pharmacop. Augustan.* inter cætera olea ab ipso correcta & castigata eminet qvoqve id, qvod vocatur oleum Mandragoræ, commendaturqve ad omnem inflammationem extingvendam, somnum conciliandum, capitis dolores sedandos, phreneticis, febricantibus & vigilantibus conveniens, fronti temporibus ac naribus illitum.

℞. Cortic. radic. Mandragor. ℔j.

Contund. & coq. in aq. q. s. & colato decocto add:

Succ. papav. nigri capit. ℥ iij.
hyosciami alb. ℥ ij.
cicut. tener. ℥ i.
Ol. violar. ℔ ii.
Opii Thebaic.
Styrac. calamit. āā ℥ ß.

Succi cum oleo decem diebus ad solem macerentur, deinde coq. in duplici vase ad succorum consumptionem, & colato adde Styracem & opium.

Bal-

Balſama, quæ Laudanum Opiatum qvoqve ſibi admixtum habent leguntur apud Medicos practicos varia, nos hâc vice ſelectiora tantum ſumus adducturi. Balſama ejuſmodi *Adrianus Mynſichtus armament. Medico-Chymic. ſect.* 34. duo habet. Primum appellat Balſamum hypnoticum, qvod maximarum certè virium eſt; naribus & pulſibus temporum & btachiorum, nec non ſi opus, auribus & pedum plantis inunctum, ſomnum ſvaviter conciliat, & dolores capitis mitigat.

℞. Ol. Nucis moſchat. expreſſ. ℥v.
Violar.
Roſar. vulg.
Nymph. āā ℥ij.
Sem. hyoſciam. expreſſ.
papav. alb. expr.
d. laterib.
benzoës āā ℥j.
Miſc. fideliter, & poſtea adde ſeqventia:
Ung. popul. ℥j.
Medul. cervin. ℨiij.
Opii in Spir. vini diſſol.
Extract. croci orient. āā ℨiß.
Ambr. & Moſch.
Ol. ſtill. roſar. ver. āā ℈j.
Miſc. & f. juxta artem Balſamum.

Alterum ab eo vocatur Balſamum Odontalgicum, qvod maximè efficax in dolore dentium qvoqve eſt à quacunqve ferè cauſa; præſertim à frigida; goſſipio enim exceptum & dentium cavernis impoſitum ſubitò medetur: vermiculos inſuper necat, humoresqve adfluentes per os copiosè educit.

℞. Ol.

℞. Ol. Origan. Cretic.
Cariophyll.
Camphor. āā ʒij.
Opii Spagyric. præp.
Fl. nitri āā ʒj.
Spec diambr.
Santal. rubr. āā ʒß.
Misc. & cùm capite mortuo Ol. nuc. moſchat. expreſſ., vel in hujus defectu cum ceræ alb. ʒß. f. l. a. Balſamum.

Clariſſimus *Tobias Dorncreilius part. 2. cap. 4. Diſpenſat. nov.* Balſamum hoc Odontalgicum alio planè modo deſcribit, licèt ejuſdem ferè ſit efficaciæ; æqve enim efficax eſt in dentium doloribus immaniſſimis, à qvacunqve ferè cauſa exortis, ſedandis ac mitigandis. Goſſipio namqve exceptum ac dentium cavernis impoſitum ſubitò auxilium præſtat; vermiculos inſuper necat, humoresqve adfluentes per os copiosè elicit.

℞. Spec. diambr.
Opii Thebaic. āā ℈iiij.
Camphor.
Succ. hyoſciami inſpiſſat āā ℈j.
Ol. ſtill. cariophyll. ℈iß.
lign. Heraclin. ℈j.
Nuc. moſchat. expreſſ. ʒj.
Miſc. f. l. a. Balſamum.

Celeberrimus *Dan. Sennertus libr. 1. part. 2. prax. c. 21* Balſama in vigiliis nimiis ordinat elegantiſſima ac præſtantiſſima

℞. Ol. nucis moſchat. expreſſ. ʒj.
Extract. Croci gr. iij.
Laudan. Opiat. gr. iiij.

St.

Styrac. Calamit. ℈ß.
Misc. f. Balsamum.

ALIUD.

℞. Balsam. anethi ʒ ß.
Ol. nucis moschat. express. ʒß.
Tinctur. Croci gt. v.
Extract. Opii gr. vj.
Moschi gr. ij.
Camphor. gr. j.
Misc. f. Balsamum.
vel ℞. Balsam. Chamæmel. ʒj.
anethi ʒß.
Ol. still. thuris gt. v.
Opii Thebaic.
Croci orient. ana gr. vj.
Misc. f. Balsamum.

Excell. *Rolfincius libr. 4. Consult. Medic. 4.* hoc præscribit Balsamum:

℞. Balsam. rosar.
citri ana ℈ij.
majoran. ℈j.
Extract. Opii gr. vj.
Misc. Detur in pixide.

Pro delicatioribus saltem, qvi gravem & ingratum ungventorum odorem ferre non possunt, vel nolunt, ejusmodi Balsama adhiberi solent.

CAPUT XIII.

De *Ungventis, Cataplasmatibus & Emplastris, qvorum compositionibus Laudanum Opiatum vel Opium ipsum ingreditur.*

UNgventa, Cataplasmata & Emplastra, qvorum com-

compoſitiones Laudanum Opiatum, vel Opium ipſum intrat, leguntur apud Medicos practicos varia, nos ſe-lectiora, & quæ majoris ſunt ponderis, hâc vice ſu-mus adducturi.

Clariſſ. *Adrianus Mynſichtus ſect.* 35. *armament. Medi-co Chymic.* inter ungventa ſua præſtantiſſima ac lauda-tiſſima ungventum etiam Ophtalmicum inſerit, qvod planè divinæ virtutis eſt, ſi hujus ungventi tantillum præmiſſis prius univerſalibus ad angulos & palpebra-rum oras adhibeatur; omnes enim humorum fluxiones calorem temperando, dolorem ſedando, ruborem au-ferendo, acrimoniam mitigando, lacrymas ſiſtendo & exſiccando, arcet, oculosqve mirè roborat.

℞. Butyr. Majal. non ſalit. & aqvâ euphra-ſ ablut. ℥iiij.
Sang. dracon. ver. & ſubtiliſſ: pulveri-ſat. ℥ß.
Sacchar. cand. alb.
Tut. præp. ãã ℥ij.
Margaritar. præp.
Sarcocoll. ãã ℥ß.
Camphor. ℈ß.
Opii Spagyric. præp. gr. iiij.
Miſc. & f. ſ. a. Unguentum.

Jam ſæpius laudatus *Dan. Sennertus lib.* 1. *part.* 2. *prax.* *cap.* 1. varia in vigiliis nimiis ordinat unguenta, qvibus non ſolùm tempora, ſed & plantæ pedum, volæ manu-um, pulſus ac nares inungi poſſunt, ut:

℞. Ol. violar.
nymph.
Ung. popul. ãã ℥j.
Opii Thebaic.

Crô

Croci orient. āā gr. vj.
Ceræ parum.
Misc. f. Unguentum.
vel ℞. Nucl. persicor.
Sem. anethi āā ℥j.
Contusis affunde aq. lactuc. ℥iij.
exprimatur succus, in qvo dissolv.
Opii Thebaic. gr. vj.
Ol. papav.
Ung. popul. āā ℥ij.
Ceræ parum.
Fiat Ungventum.
vel ℞. Ung. popul. ℥ij.
Sem. hyosciam.
Cortic. mandragor. āā ℈j.
Ol. nuc. moschat. express. ℥ß.
Opii Thebaic. ℈ß.
Misc. & cum oleo papav.
f. Vnguentum.

A L I V D.

℞. Vng. rosac.
alabastrin. āā ℥iij.
Croci oriental. gr. v.
Opii Thebaic. gr. iij.
cum oleo rosarum f. Vnguentum.

A L I V D.

℞. Vng. popul. ℥iij.
Ol. nucis moschat. express. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Extract croci gr. iiij.
Spec. diambr. gr. iii.
Misc. f. Vngventum.

A L I-

ALIUD.

℞. Ung.popul.rec.℥ij.
Ol.papav.℥ij.
Sem.hyoſciam.gr.v.
Cortic.Mandragor.gr.x.
Opii Thebaic.gr.iij.
Croci orient.gr.vij.
Ceræ ʒß.
Styrac.℈j.
Miſc. & f. Ungventum molle.

Et demum ℞. Ol.violar.
nymph.
Ung.popul. ãã ℥iiß.
Cortic.mandragor. ʒij.
Croci orient.℈ij.
Opii Thebaic.℈j.
Ceræ ʒvj.
Miſc. f. l. a. Ungventum.

Item: ℞. Ol. hyoſciami.
papav.
nymph.
mandragor.
violar.ãã ℥j.
Ung.popul.℥iij.
Pulv.cortic. mandragor.
Opii Thebaic. ãã ʒij.
Croci orient.ʒß.
Ceræ q. ſ.
Miſc. f. Ungventum.

Ioh. Schröderus pharmacop. Medico-Chymic. lib. 2. 87. Ungventum anodynum deſcribit, qvod in ſiſtend[o] dolore podagrico & nephritico, ſi calidè adfectus eo i[l]linatur, ſingularis ſit virtutis.

℞. Il

℞. Fl. rosar. sylv. M. x.
Herb. & cortic. exterior. hyosciami rec. M. vj.

Concis. coq. in vini mensur. v., hinc exprimantur & colentur; Colaturæ sec. ignem ad mellis consistentiam inspissatæ add:

Pingved. suill. castrat ℔ ij.

Misc. optimè ad ignem, tandem ubi parum refrigerata fuerint, admisce

Opii in vino solut ℥j.
Pulv. Croci ad magnitud. avellanar. ij.
Extract. fl. verbasci ℥ß.

Fiat Ungventum.

Ubi benè hîc notandum venit, si dolori nephritico id applicare velimus, operæ pretium fecerimus, si manipulos duos vel tres baccarum Juniperi ab initio compositionis cum hyosciamo teramus & exprimamus.

Idem Ungventum qvoqve somniferum F.F. capiti eidem inserit, qvod ad somnum conciliandum temporibus fronti & cervici ponè aures inungitur.

℞. Opii Thebaic. ℈ij.
Croci orient. ʒß.
Ung. rosat.
alabastrin. ana ℥j
Ol. nucist. ʒv. ℈j.
Aceti sambuci parum.

Fiat l. a. Ungventum.

Excell. *Rolfincius* in *consultationibus suis Medicinalibus* varia describit ungventa, quæ Laudanum Opiatum sibi admixtum habent, multumqve in dolore capitis, vigiliis ac inqvietudinibus valent. Sic ex *lib. 2. consult.* I. in dolore præsertim capitis

℞. Ung. alabastrin. ʒß.

R Ol.

Ol.nymph.
Camphor ãã ℈ß.
Extract. Opii in Spir. vini dissolut
gr.vj.
Misc. f. Ungventum.
Detur in pixide.
Item ex *lib.2.consult.8.*
℞. Ung. somnifer usitat. ℥iß.
Ol.papav.℥j.
Nucleor.persic.expr.℥ß.
Extract.Opii gr.iiij.
Croci gr.iij.
Misc. f. Linimentum, &
detur in pixide.
S. Schlaff Sälblein.
Et ex *Consultat.9.libr.citat.*qvoqve
℞. Ol.rosar.
nucistæ
Ung.alabastrin.
popul.ãã ℥j.
Laudan.Opiat.in Spir.lil. convall. dis
solut.gr.xv.
ol.still.thuris gt.ij.
violar.q.s.
Misc. f. Vngventum, illinantur ossa tempo
rum & nucha.
Cariss.*Baldassar Timæus* von Güldenklee *libr. 1. de ae*
*fect.cap.cas.*8.in dolore Capitis hoc quoque præscrib
& commendat Linimentum:
℞. Ung:alabastrin.℥j.
popul.℥ij.
Croci orient.℈ß.
Opii Thebaic.gr.ix.

Ol

Ol.ftill.anethi
Chamemel. āā gt. ij.
Misc. f. Linimentum,

Sic etiam *Ioh. Petrus Lotichius libr. 4. cap. 5. Observ. medicin.* 10. Ungventum habet, quod similiter opium ingreditur; illud autem admodum in urinæ ardore & stillicidio cum luis venereæ suspicione adhiberi utilissimum judicat.

℞. Mucilag. sem. lini
fœnigræci cum
aq. portulac. extract. āā ℥ß.
Pomad. opt. ℥ß.
Vitell. ovor. No. ij.
Camphor. ℈ß.
Opii gr. v.
Butyri rec. & non salit. q. s.
Fiat Linimentum.
S. Salb.

Franciscus Deckerus in Notis & Observat. ad praxin. Barbettianam lib. 2. cap. 2. ungventum præscribit, qvod in tumoribus duris scirrhosis & cancrosis omnibus commendat.

℞. Gumm. galban. puriss. ℥ij.
Opii Thebaic. ℥ij.
Spir. vini aromatic. ℥vj. (ex Salvia, ruta, baccis juniperi, sem. carvi, anisi, fœnicul. destillati & cohobati)

Mixta digerantur per octiduum, destillenturqve leni calore ex retorta vitrea, bisqve ad minimum cohobentur.

℞. Hujus destillati ℥ij.
Spir. salis armoniac. ℥j.

Digerantur iterum, leviſſimoqve calore deſtille-
tur per alembicum humilem, & ſeorſim ſervet-
ſal volatile in forma ſicca.

℞. Salis hujus volatil ʒß.
Butyri non ſaliti ſeu ſæpius lavati ℥j.
Miſc. f. ungventum.

Cataplaſmata in febribus ex ungventis popul., roſ-
rum, telis aranearum & Opio parata mirificè Clari-
Lotichius in obſervationibus ſuis Medicinalibus laudat.

In hemicrania qvoqve lateris ſiniſtri cum auris dol-
re *lib. 2. cap. 1. obſervat. 3.* calidè ſuper locum adfectum
qvens applicat cataplaſma:

℞. Medull. pan. albiſſ. ℔ß.
Farin. ſem. lini.
fœni græci āā ℥j.
Coq. in lact. vaccin. q. ſ. ad conſiſtent. Cataplaſm-
tis, add:
Ol. Chamæmel.
anethi āā ℥ß.
ſem. papav. alb. ʒiij.
Croci orient.
Opii Thebaic. āā ℈j.
Vitell. ovor. No. j.
Miſc. pro Cataplaſmate.
S. Cataplaſma.

Clariſſimus *Sennertus lib. 1. part. 2. prax. cap. 1.* in v-
giliis nimiis duo præſcribit Cataplaſmata, qvorum p-
us eſt *Dominici Leoni*, alterum ſui ipſius.

℞. Farin. hordei ℥iß.
Cortic. radic. mandragor.
Sem. hyoſciam. alb.
Cortic. papav. āā ℥j.

Sem-

Sem. lactuc.
portulac.
Fl. violar.
nymph.
papav. ãã ℥ß.

Coq: omnia in succ. solan. hyosciami & Mucilag. sem. psyllii, deinde add.

Ol. de mandragor.
nymph.
papav.
amygdal. dulc. ãã ℥ß.

Iterum coq. ad formam pultis, & tandem add. lac muliebre, in quo Opii ʒj. fuerit dissoluta.

F. Cataplasma.

vel ℞. Sem. papav. alb ℥j.
Opii Thebaic. gr. iiij.
Croci gr. vj.
Nucl. persicor. No. x.

Contusa cum aq. anethi misc. in formam pultis vel cataplasmatis, ac extend. super pannum lineum, qvi fronti & temporibus applicetur.

Zacutus Lusitanus prax. Histor. lib. 1. cap. 8. p. m. 208. ...rmissimo experimento invenit cataplasma, qvod, cum ...ia prȩsidia ad somnum in vigiliis nimiis conciliandum ...on prosunt, ex tam multis celebratis præstantissimum ...dicat, raso sincipiti appositum:

℞. Capit. papaver.
Herb. Coriandr. virid.
lactuc.
portulac.
hyosciam. ãã Mß.
Malv.

 sal-

Salviæ
betonic.
Fl. violar. āā Mj.
rosar. ℥ß.
nymph. ℥ij.
chamomill. ℥j.
Radic. Mandragor. Mß.
Hordei p. ij.
Fiat decoctio in sufficienti aqvæ qvantitate quousque remaneat ℔j. Colaturę add:
Ol. papav. ℥iij.
violar. ℥ij.
nymph. ℥iß.
chamomill. ℥j.
Pulv. absinth.
betonic. āā ℥iij.
fl. nymph. ℥ij.
chamomill. ℥j.
betonic.
absinth. āā ℥iß.
rosar. āā ℥iij.
Aq: lactuc. ℥ij.
Boli armen. ℥iiß.
Santal. rub.
citrin. āā ℥iß.
Vng. popul. ℥ij.
Lact. muliebr. ℥iij.
Croci gr. xij.
Philon. persic. ℥ij.
Opii gr. x.
Vitell. ovor. No. ij.
Aq. rosar. q. s.
Misc. f. Cataplasma.

Idem

Idem Zacutus Lusitanus prax. Histor. lib. 5. observat. 1. Capitis dolorem inter immania tormenta numerat, cum persæpè ferinos concitet cerebri adfectus, ob caussas multas, præsertim si à bilioso & erodente humore ortum ducat. Et si universalia & particularia auxilia non prosint, hoc cataplasmate utitur, cum summa utilitate temporibus & sincipiti adhibito.

℞. Herb. violar.
malvæ
oxycanthæ
acetos.
sempervivi
lactucæ ãã Mj.
coriandr. virid. Mß.
Fl. nymph. No. iv.
Fl. ejusd. ℥iij.
anethi
chamomill,
sambuc. ãã ℥ij.
Sem. lactuc.
portulac.
papav. alb. ãã ℥iiß.
Coq. in sufficienti aqvæ qvantitate qvousque remaneant ℔ij. add.
Farin. hordei ℥j.
fabar.
lentium ãã ℥ß.
Vitell. ovor. No. iv.
Aq. album. ovor. ℥ij.
rosar.
portulac.
plantag. ãã ℥iß.

Pulv. rosar.
santal. rubr.
corall. rub.
mastich.
absinth.
salviæ
fol. hyosciami āā ℥j.
boli armen.
thuris āā ℥iij.
agallochi ℥j.
Ol. nymph. ℥ij.
papav. ℥iß.
chamomill. ℥j.
Vng. rosac. ℥ij.
popul. ℥ij.
Philon. persic. ℥iß.
Opii ʒß.
Croci gr. x.

Cum lacte muliebri omnia iterum in mortario plumbeo conqvassentur, & f. Cataplasma.

Et *Observat.* 2. ad dolorem capitis frigidum hoc excellentissimum existimat.

℞. Radic. angelic. ℥iiij.
poëon. mar. ℥ij.
Herb. rutę
salvię
meliss.
betonic. āā Mj.
Fl. Rorismar.
stoëchad. āā ℥iij.
aurant. ℥ß.
Galang.
Cardamom.

Sem.

Sem. ocym. āā ℥ij.
anisi
marathri āā ℥j.
Coq. in sufficienti aqvæ qvantitate, qvousqve remaneant ℔ij, add.
Aq. vitę ℔ß.
Cinamom ℥iij.
Balsam. ℥j.
Styrac. liqvid. ℥ß.
Calam. aromatic. ℥ij.
Lign. aloës ℥iß.
Mastich. ℥iij.
Pulv. absinth ℥iij.
fl. chamomill. ℥ß.
Thuris ℥j.
Macis ℥iij.
Cariophyll. ℥ij.
Cinamom. ℥j.
Vitell. ovor. No. iv.
Spec. aromatic. rosat.
diarrhod. abb. āā ℥iij.
Theriac. rec. ℥ß.
Pulverisanda pulveriseutur subtilissimè & cum ℥iij vini Malvatici & ℥ij aqvæ naphæ & ℥iv aq. Meliss. omnia conqvassentur, add:
Ol. vulpin.
castor.
rutę
de ‹ ber. āā ℥iß.
Farin. orobi. ℥iij.
lupin. ℥ij.
Philon. Persic. ℥iij.
Roman. ℥ij.

Croci gr.xij.
Opii gr.viij.

Misc. f. Cataplasma, pro deplorato capitis dolore nulli secundum, præsertim si post pituitosas febres insolescat.

Adrian. Mynsichtus armament. Medico-Chymic. duo proponit Emplastra, qvorum prius Hypnoticum, alterum verò Narcoticum dicitur. Hypnoticum ejus mirabilis sanè virtutis ac efficaciæ est. Temporibus enim, fronti & pulsibus impositum somnum jucundissimum producit, præsertim si vesperi ante lecti ingressum illud usurpetur. Insuper ad fluxiones capitis sistendas, omnesqve dolores sedandos pręstantissimum & acuratissimum auxilum est; sed pro hystericis Galliæ moschata omittenda.

℞. Ung. popul.
Ceræ Citrin. ãã ℥iij.
Opii Spagyric. præp.
Ol. nuc. moschat. expreſſ. ãã ʒiß.
Tacamahac.
Mastich.
Sandarac. ãã ʒj.
Styrac. calamit.
Oliban. elect.
Resinæ ãã ʒß.
Galliæ moschat. ver.
Extract. Croci orient. ãã ℈j.
Ol. still. rosar. ver. ℈ß.

Misc. & f. Emplastrum, ut est artis ad justam consistentiam.

Narcoticum verò ejus Emplastrum sic se habet:

℞. Succ. sempervivi domestic. ℥vj.

hyo-

hyoſciami
cicutæ
rorismar.
verben.
ſolani āā ℥iij,
Ol. lil. alb.
camphor.
verbaſci
Chamæmel. āā ℥iß.
Medull. Cervin. ℥j.
Coq. l. a. in diplomate ad ſuccorum conſumptionem; poſtea add:
Ceræ virgin.
Colophon. āā ℥ij.
Ceruſſ. ℥iß.
Opii Spagyric. extract.
Fl. papav. errocic. āā ℥iij.
Ol. Saturni.
Mumiæ transmarin. āā. ℥ij.
Miſc., & f. Emplaſtrum, ut eſt artis.

Refrigerat & mirabiliter dolores & cruciatus podagricos placat, phlegmonas, eryſipelata, herpetas ſedat, cæteraſqve omnes intemperies calidas, imò incandeſcentes inflammationum fervores potentiſſimè extingvit. Inſuper ad capitis dolorem ex intemperie calida ortum expedit, nec non temporibus ac pulſibus applicatum ſomnum conciliat.

Franciſc. Deckerus in Not. & obſervat. ad praxin. Barbettianam lib. 2. cap. 2. Emplaſtrum in Cancro palliativũ anodynum deſcribit, qvod mirabiles in eo præſtat operationes.

℞. Emplaſtr. diapalm.
diapompholyg. āā ℥ß.

Opii

Opii Spir. vini dissolut. ℥j.
Fuligin. splendent. ℈iiij.
vel Salis volatil. armoniac. ℈ij.
Malax. ol. solan. express.
q. s. Misc. f. Emplastrum.

Clariss. *Sennertus lib. 1. part. 2. prax. cap.* 1. duo habet Emplastra, quæ in vigiliis nimiis meritò cæteris sunt præferenda;

℞. Capit. papav. alb. cum sem.
Cortic. mandragor. ℥ij.
hyosciami āā ʒvj.
Fol. lactuc.
salicis.
Fl. nymph.
rosar. āā M. j.
Ol. olivar. ℔j.
Vini alb. ℔ß.
Coq. ad vini consumptionem;
Colaturæ ℞. ℔ß.
Sem. lactuc. ʒij.
Opii ʒiß.
Croci orient. ℈ij.
Ceræ q. s.
Fiat Emplastrum pro fronte & temporibus.

Item ℞. Vng. popul. ℥j.
Sem. hyosciam. ℈iiij.
Opii Thebaic.
Croci orient.
Ol. nucis moschat. express. āā ℈ß.
Radic. mandragor. ℈ij.
Ol. d. papav. ʒß.
Ceræ q. s.
Misc. f. Emplastrum.

CAPUT XIV. ET VLTIMVM. De

Nodulis ad Odorandum, item de Pomis somniferis, in quorum compositionibus Opium reperire licet.

CLarissimus *Sennertus libr. 1. prax. part. 2. cap. 1.* duos ad odorandum in vigiliis nimiis Nodulos, qvi opium sibi admixtum habent, commendat.

℞. Fl. violar.
nymph.
rosar. āā p. j.
Sem. lactuc.
papav. alb. āā ʒj.
hyosciami
Cortic. papav. alb.
mandragoræ āā ʒß.
Opii Thebaic. gr. iiij.
Croci orient. ℈ß.

Misc. & cum Sindone rubra vel linteo albo f. Nodulus naribus sæpius admovendus, qvi etiam intingi potest in aq. rosar. lactuc. solani.

vel ℞. Fl. nymph.
violar. āā p. j.
Cortic. papav.
mandragor. āā ʒi.
Opii Thebaic.
Croci orient. āā ℈ß.

Cum linteo vel syndone rubra
f. Nodulus.

Pomum autem somniferum hoc modo describit.

℞. Fl. violar.
Sem. cicut.

hy-

hyoſciam. ãã ℥j.
Opii Thebaic. ℈j.
Camphor. ℈ß.
Cinamomi.
Cariophyll. ãã ℥ß.
Aſæ dulc. ℈ij.
Ladan.
Styrac. liqvid. ãã ℥ij.
Miſc. & cum aq. hyoſciami
f. ſ. a. pomum.

PARS IV.

Morbos omnes & ſingulos, in qvibus egregias ſuas virtutes Laudanum Opiatum exſerit, partim ſecundum rationis normam, partim ſecundum obſervationum variarum à nobismet ipſis, & aliis Viris in Medicina præſtantiſſimis, fide dignis & expertis comprobatarum certitudinem exhibet.

CAPUT I.

Morbos Capitis & Cerebri, in qvibus Laudani Opiati uſus proficuus eſſe poteſt, examinabit; in qvorum numero autem dolores primò capitis, vigiliæ & inqvietudines ejus uſum avidè pertupient.

CUm de Laudano Opiato (quam vocem, Laudanum ſcilicet per univerſum hunc Librum, modò intelligamur, more vulgari retinemus) ac cæteris Medicamentis ex Opio præparatis, qvæ aliàs Opiata dicuntur, generaliter omnibus totius corporis accidentiis inſervientibus egerimus, ad Laudani Opiati,

qvod

vod particularibus qvorumcunque membrorum ad-
ectibus à veneranda antiqvitate, tum à nostro seculo
: recentioribus, summâ urgente necessitate, desti-
atum & conformatum est, usum nobilissimum ac
ræstantissimum deferimur. Ubi potissimum in uni-
ersa hac parte, egregium hunc in particularibus qvo-
amcunqve membrorum adfectibus Laudani Opiati
sum certis Autorum præcipuorum testimoniis obser-
ationibus eximiis & variis Medicamentorum formu-
s, qvarum basis potissimum Laudanum Opiatum est,
imus probaturi. Quocirca ea Medicamina (qvo-
um basis, urgente necessitate, Laudanum Opiatum
st) qvæ ad cerebri, nervorum & capitis mala à recen-
oribus potissimum inventa & ordinata sunt, recensere
uspicabimur.

In doloribus ergô capitis, vigiliis & inqvietudini-
us Laudani Opiati usus, urgente necessitate, est insti-
uendus.

Felix Platerus Tom.2. cap.3. prax. stupefacientia sen-
um, inqvit, in summo capitis dolore; præsertim si vi-
iliæ qvoqve adsint, exhibere, necessitas qvandoqve co-
it, idqve maximè in causa calida. Tuncqve Syrupum
e papavere, vel alia narcotica leviora, ut pulverem dia-
apaveris exhibemus. In aliis verò causis narcoti-
a non facilè dantur, præsertim cum (sicut alibi di-
tum) postquam suas vires exercuerunt, capitis do-
ores post se relinquere soleant: nisi fortè illa sic con-
emperata sint, ut minus noceant; sicuti theriacam, mi-
hridatium tutius eo nomine vel diacodium, reqviem-
ve *Galeni* minimâ tamen qvantitate damus: qvod & vi-
um generosum largius sumptum, ob narcoticam vim
lius præstare potest.

Cautelam egregiam nobis benè observandã hînc pro-

po-

nit *Ludovicus Septalius lib.5. animadv. & caution. Medic.* §.4.& 5. Qvinimò in oxyrrhodinis & similibus, aiit nunqvam narcotica admiſcenda eſſe cenſeo, ratione dolorum, ſed cum vigiliæ inde ſuccedant, unde maximè vires collabaſcant, in uſum aliqvando venire poſſunt; ſed tamen ſuturis aut nulla aut debilia applicari debent, ſed fronti potius & temporibus. Multoque minus ſomnifera hæc per os erunt ſumenda in intemperie calida ſine materia, ratione doloris, cum inde nullum vitæ impendeat periculum, nec ullus ſibi ob capitis dolorem manus intulerit, teſte *Galeno*, ut ex aurium & oculorum dolore; ob diuturnas tamen vigilias ſumi poterunt.

Lazarus Riverius lib.1.prax. Medic. cap. X. Si dolor capitis valdè urgeat: ad narcotica ut veniamus, nobis autor eſt tàm externa qvàm interna, prout in dicta curatione phreniridis uſurpata ſunt. Et *lib.3. de Febr. cap.* In dolore capitis, vigiliis & delirio, narcotica, ſi alia non ſufficiant, concedit, qvæ acrium & malignorum vaporum aſcenſum ad cerebrum mirum in modum prohibent, & ſomnum conciliant. Ea tamen parvâ doſi uſurpanda, ut Syrupi d. papav. ℥ß., vel urgente neceſſitate Laudani Opiati gr.ij. cum conſerva roſarum utiliter exhibebuntur, vel in Julepo aliqvo diſſolventur; vel illius loco theriaca recens ad ʒß. Hæc tamen narcotica, rarò & in parva doſi uſurpanda, qvia venenum concentrant, qvamvis ſudorifica à nonnullis habeantur.

Excellentiſſimus *Rolfincius lib.1. part. 1. epitom: method. cognoſc. & curand. particular. corporis morb. cap. 1.* de *dolor. capitis.* Anodyno-Narcoticâ facultate prodeſſe Laudanum Opiatum cum ſpiritu vini vel etiam acidis ſuccis & ſpiritibus paratum ſcribit. Doſis gr. j. ij. iii. cùm Nepenthes ex ſulphure vitrioli narcotico non ſec-

er exſpectationi ſatis faciat. Ob hujus qvoqve Laudani Opiati in dolore capitis præſtantiam celeberrimus ille vir *lib. 2. conſultat. Medic.* 1. hocce præſcribit Electuarium:

℞. Conſerv. Roſar.
nymph.
bugloſſ. ãã ℥j.
Condit. radic. cichor.
Lactuc. Italic. ãã ℥iß.
Spec. diamarg. frigid.
Corall. rubr. præp. ãã ʒß.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Miſc. & cum Syr. Conſervat. Citri q. ſ.
f. Electuarium.
Detur in pixide
S. Stärckzucker auff etzliche mahl.

Ad mitigationem, inquit, porrò, doloris, qui nonnunqvam vigilias auget, reſpiciendum, & anodyna in auxilium vocanda, ea ſcilicet, quæ in centro ſuo detinent cauſam morbificam, ne extra pomæria divagata, uncinare & vellicare poſſit membranoſa capitis tegmina. Intus exhiberi poteſt ſeqvens:

℞. Conſerv. violar. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Miſc. cum q. ſ. Sacchari, &
f. Bolus S. Ruhebießlein.
vel ℞. Magiſter. Anodyn. cum
Margarit. præp. gr. vj.
Detur horâ ſomni in cochleari cerevîſiæ frigidæ.

Et Conſultat. Medic. 3. lib. jam citat. ita diſſerit, Quod ſi mitiorum horum uſus (in vigiliis) nihil profecerit, generoſioribus inſiſtendum.

S ℞. Lau

℞. Laudan. Opiati gr. iij.

Reformentur cum Spir. vitrioli vel oleo Citrii additis Magister. petlar. Corallor. ãã gr. ij. & f. Pilulę No. v. quæ dentur in pixide involutæ Magisterio C. C.

S. Kräfftige Ruhe haltende Pillen.

Sumantur cum cochleari aquæ Nymphee.

℞. Magister. Anodyn. *Rolfinc.* gr. iij.
Nitri anodyn:
Lapid. Bezoar. orient. ãã gr. ij.
Elæosacch. Citri
Cinamom. ãã gr. v.
Misc. in mortario marmoreo
Fiat pulvis. S. Liebliches Schlaff-Pulver.

Circa noctem in cerevisia frigida offeratur.

℞. Emuls. rosat. vel violat. Myns. ℥iv.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Margaritar. præp. gr. vj.
Misc. detur in vitro &
S. Schlaff Milch.

℞. Aq: flor. persicor.
rosar.
nymph. ãã ℥iß.
Acet. rosac.
rutac. ãã ℥iß.
Salis prunell. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iiij.
Misce, detur in fictili
S. Umbschlag Wasser.

Ioh. Hartmannus lib. 2. prax. Chymiatric. cap. 1. de dolore Capitis. Dolorem omnem tripliciter auferri contendit: Primò iis, quæ causam doloris tollunt, eiqve hoc modo

sunt

ant contraria: Secundò Anodynis & Paregoricis, quæ causam doloris mitigant, consopiunt & æqvabilem reddunt, leniterqve rarefaciunt: Tertiò Narcoticis, quæ dolorem non percipi faciunt. Hæc propriè, inqvit, doloris causam non tollunt, nisi per somnum fortè, quem interius assumpta faciunt, mitigetur & cõcoquatur. Dolor vehementissimus narcoticum, mitior anodynũ indicat. Si igitur dolor ab intemperie calida cerebri vel vaporibus calidis fiat, ut in febri, cuiqve occurri possit, præmissâ evacuatione per clysterẽ, statim vena secetur, præsertim, si adsit plethora, aut totius corporis intemperies: aut qvod magis adfectum spectat, applicentur omoplatis cucurbitæ cum scarificatione. Imò eæ sæpius iteratæ in magnis doloribus eodem die sine scarificatione applicentur. Hînc frontale aliqvod Anodynum applicetur:

℞. Laudan. opiati ℈ß.
Aq: solan.
rosar. ãã ℥iij.
Acet. rosac. ℥ ß.
Misce, & lintea in eo madefacta applicentur fronti.

Olfaciat qvoqve æger sæpè aqvam rosaceam, in qua amphora soluta sit, faciemqve eâ lavet. Interius dentur, quæ intemperiem alterant, humores noxios educant, quæque vim habent anodynam, qualia sunt Laudana proposita. *Et cap.* 8. Ad vigilias, porrò inquit, non incongruum erit fronti hoc applicare Epithema, sæpius linteis exsiccatis renovandum:

℞. Aq: solan.
lactuc. ãã ℥ij.
Acet. rosac. ℥ß.

Laudan. Opiat. ℈j.
Camphoræ gr. vj.
Misc. pro Epithemate.

Possunt qvoqve nares inungi Vngvento seqventi:

℞. Ung. popul. ℥j.
Essent. Opii gr. iij.
Misc. pro Vngvento.

Aut ℞. Ol. nucis moschat. express. ℈j.
Laudan. Opiat. ℈ß.
Misc. f. Balsamum pro somno conciliando.

Gregor. Horstius lib. X. de pharmaceutic. observ. 3. curat. 4. & 9. incredibilem ferè Laudani hujus Opiati in doloribus capitis demulcendis ac vigiliis nimiis somno svaviori mitigandis usum maximè illustrat, cum de eo eleganter Clariss. *Petrum Kraus* Med. Doctorem experientissimum sic loqventem adducit: Uxor mea dilectissima aliàs hypochõdriaca, valdè catarrhosa, Anno 1621 Mense Decembri à tertio usqve ad quartum impraegnationis mensem vehementissimâ tussi cum doloribus capitis, qvibus aliàs uterum gerens obnoxia est, adeò acerbissimis correpta fuit, ut neque dies neque noctes qvieta esse posset. Omnibus, qvę qvidem excogitari possunt, tentatis remediis, tàm internis qvàm externis laterem me lavare, imò periculum matri & embryoni maximum imminere deprehendo. Tandem ad meum Laudanum tanquam sacram anchoram confugiens, horâ somni sesqvi granum saltem hujus Opiati ipsi deglutiendum offero: tanto certè, Deo sit gratia, cum emolumento, ut non modo totâ nocte cum copioso sudore circa auroram optimè dormiverit, verum etiam dolores maxima ex parte cum tussis vehementia mitigari coeperint. Altero die circa vesperam hoc medicamentum

ge-

genere, & qvidem ad granum ſaltem unum repetito, Deo feliciter ita fortunante, omnia ſymptomata, ad miraculum uſqve evanuerunt, beneqve habuit, & feliciſſimè peperit. Sæpius poſtea imprægnationis præſertim tempore ratione tuſſis & cephalalgiæ moleſtiſſimæ, & pro catarrho exiccando, cum magno ſucceſſu, ſeqventes pilulas horâ ſomni devorandas ipſi & aliis exhibui:

℞. Maſſ. pil. ex aloë lot. ℥j.
Thuris albiſſ.
Maſtich. opt. āā ℈j.
Fl. ſulphur. gr. v.
Benzoin, gr. iij.
Solut. Corallor. gr. v.
Ol. ſuccin. alb. gt. ij.
Tinctur. fl. roſar. gt. xxx.
Laudan. noſtr. Solar. gr. iij.
Cum aq. primul. ver. & tuſſilag.
f. pilulæ pro doſi ℥ß cum Syrupo violato.

Hę pilulæ valdè mihi freqventes fiunt in ejuſmodi caſibus.

Et Curat. 9. obſervat. jam citat. Ruſticus qvidam in Tharsdorff/Hanß Ziegler (Anno 1628. 2. Decembr.) naturâ melancholicus poſt magnam animi incandeſcentiam & crapulam, incidit in vigilias cum dolore capitis & hypochondriorum appetitu dejecto, fit triſtis & cogitabundus, indies augetur malum, delirare incipit, ac tandem verus maniacus evaſit, ita ut vinculis cohiberetur. Paſtor ejusdem loci de ægro ſollicitus, in conſilium me vocat; præſcribo purgantia & alterantia vulgaria; ſed fruſtra. Cum alvus omnimodè eſſet ſuppreſſa, mitto doſin mei catholici purgantis, qvod in brodio prunorum diſſolvebatur, & ægrotanti per vim infunde-

 batur.

batur. Hoc tanto cum impetu ἄνω καὶ κάτω effectum edit, humoribus nimirum variis biliosis & adustis ejectis, ut omnes obstantes satis mirari non possent. Horis vespertinis offero ei Laudanum meum solare: aliasqve conservas alterantes & confortantes præscribo. Ad miraculum usque ad integram mentem rediit, prosperâ jam utens valetudine.

Libr. verò 1. *de Febrib. observat.* 22. ipse Clariss. *Horstius* ita loquitur: Nobilis adolescens Bohemus annorum 16. ex Myskiorum familia, constitutione corporis calidus, siccus, tempore canicularium An. 1610. Illustrissimo nostro serviens in itinere Coloniensi incidit in febrim continuam, cui non parum occasionis præbuerat aëris externi intemperies calida, sicca, vinique generosioris usus, cui, ex patria primò veniens non admodum adsvetus erat. Hic tertiâ morbi die *Coloniam* veniens, meum implorabat auxilium, totus calore febrili sqvalidus ac exustus qvasi, somno penitus destitutus, & ad delirium inclinans. Qvemadmodum verò ex vaporosis exhalationibus interdum somnus præter naturam oritur, ita frequenter in biliosis & malignis febribus ex incendio & acribus fumis excedens vigilia suam generationem obtinet, quod etiam huic ægrotanti accidebat, ubi symptoma hoc tàm grave erat, ut ad se curationem omnem traheret, cum propter dissipationem spirituum vitæ maximè periclitaretur: præscriptis igitur emulsionibus ex sem. papav. albi, 4. frigid. maj. cum aqvis refrigerantibus & cordialibus, ordinatis etiam balneis pedum ex herbis refrigerantibus, ut flor. rosar. lactuca, nymphea, foliis vitium, salicis, capit. papav. & simil. Imò & frictionibus brachiorum ac ligaturis, halitus cerebrum occupantes revellere, & somnum pro-

producere, conati ſumus, ſed fruſtra, magis ac magis ad delirium totalemqve virium reſolutionem ægro tendente. Hanc ob cauſam ad uſum Laudani Opiati acceſſimus, cujus grana iij.cum Syrup. papav. erratic. diſſolut. exhibuimus, qvo aſſumpto, paulò poſt æger in ſomnum decubuit, integrâ nocte quieſcens, qvem matutino tempore ſuſcitatum corroborantibus, & victu maximè humectante & temperatè refrigerante reficiendum eſſe ſtatui, donec paululum viribus collectis, qvod reſiduum erat, de morbifica materia per convenientia medicamenta tolleretur.

Nuper ad me ſtudioſus quidam Theologiæ & Miniſterii Candidatus, de ſummis & intolerabilibus conqverebatur capitis doloribus, adeò certè acerbiſſimis corripiebatur, ut neque dies neque noctes quietus eſſe, neque oculos ſuos attollere, ac hominem intueri poſſet. Cum graviſſimi hujusmodi dolores ex ventriculi cruditate & malo hypochõdriaco potiſſimum oirentur, præſcripſi illi prius pilulas purgantes, quæ tales erant:

℞. Extract. panchymagog. *Crollii.*
Catholic. āā gr. viij.
Hellebor. nigr.
Rhabarb. āā gr. iij.
Tartar. vitriolat. gr. v.
Reſin. Gialapp.
Scammon. āā gr. iij.
Ol. ſtill. cortic. Citri
aurant. āā gt. ij.
Miſc. & cum ſyrup. roſar. ſolutiv. q. ſ. f. l. a. pilulæ No. xiij.
Conſperg. pulvre cinam. & dentur ad chartam.
S. Purgierende Pillen auff einmahl.

Deinde ut capiti tepidè hocce Epithema applicare-
tur, jussi,

℞. Nucl. persicor.
Sem. Cannab.
papav. alb.
Acet. rosar. āā ℥ß.
Pulv. Cariophyll. ʒß.
Camphor.
Laudan. Opiat. cum succ. citri præp.
āā ℈ß.
Aq. betonic
rosar.
verben. āā ℥ij.
Fiat l. a. instar Emulsionis.
S. Vberschlag zum Haupt.

Qvibus dolor ille immanissimus prorsus evanuit:
Studiosusqve ille mihi gratias egit maximas.

Ioh. Petrus Lotichius contra insomniam atqve inqvi-
etudinem egregia tàm interna quàm externa ordinat
remedia. Sic ex *lib. 1. cap. 7. observat. medic. 2. & 3.*

℞. Syr. d. papav. ʒij.
Confect. Alcherm. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Ol. still. carvi gt. ij.
Aq. bugloss.
borragin. āā ℥j.
Cinamom. ʒij.
Misc. diligenter, & f. Haustulus.
S. Ruheträncklein auff einmahl.

vel ℞. Syr. d. papav. ʒij.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Ol. still. carvi gt. ij.
Spec. diamarg. fr. ℈ß.

Aq.

Aq. lactuc.
solan. ãã ℥ß.
Misc. f. Haustulus.
S. Ruheträncklein.

Lib. verò 1. cap. 3. observat. Medic. 2. contra vigilias hæcce externa prescribit Medicamina.

℞. Ung. popul.
rosar.
alabastrin. ãã ℥ß.
Opii Thebaic. gr. iij.
Misc. pro Vngvento
S. Ruhe Salb.

Et *lib.* quoque *jam citat. cap. 7. observ. 9.* contra vigilias & somni defectum istoc nares & tempora inungi jussit:

℞. Ol. violar.
papav. ãã ʒß.
Opii Thebaic. aceto solut. gr. iiij.
Ol. nuc. moschat. express. ℈j.
Moschi elect. gr. ij.
Misc. pro Linimento
S. Sälblein.

Clariss. *Sennertus lib. 1. prax. part. 2. cap. 1.* Laudani Opiati in vigiliis nimiis usum miris extollit laudibus, & qvoniam istud instar omnium esse potest, & freqventissimè etiam usurpatur, varium ejus usum in potionibus, syrupis, emulsionibus, pilulis, electuariis, epithematibus & cataplasmatibus, ungventis, balsamis, emplastris, sacculis odoratis & pomis somniferis monstrat.

Franciscus Piens Tractat. special. de Febrib. cap. 8. Viro Hornano febricitanti ac vigiliis nimiis correpto huncce præscripsit pulverem.

℞. Salis Tartari
Tartar. vitriolat. āā gr. viij.
Ocul. Cancri præp.
Lapid. prunell. āā gr. xi.
Sacchar. perlar. ℈j.
Laudan. opiat. gr. j. boni pond.
Misc. f. pulvis.

Nos etiam his quasdam medicamentorum formulas, quas Laudanum opiatum ingreditur, à nobis & aliis Medicis practicis comprobatas, quæ in hisce doloribus capitis, vigiliis ac inquietudinibus multum præstant virtutis, ac felicem quoque effectum promittunt & servant, sumus subjecturi.

In dolore capitis vehementiore & inquietudine summa.

HAUSTUS

℞. Laudani Opiati gr. iij. plus minusve pro ægrotantis ætate & viribus.
Syr. d. succ. cerasor. nigr. dulc. sylvestr. ℥ß.
Aq: verben.
cephalic. āā ℥v.
Spec. diamarg. frigid. ℈j.
Ol. still. nuc. moschat. gt. iij.
Essent. Corallor.
margaritar. āā gr. iij.
Spir. Vitrioli rectificat. gt. iij.
Remisc. accuratè, fiat Haustus.

BOLUS

℞. Conserv. majoran.
betonic.
anthos āā ℈j.
Spec. diambr.
aromatic. Cariophyllat. āā ℈ß.

Ol.

Ol.ſtill.Cortic.aurant.gt.ij.
Laudan.opiat.q.ſ.
Fiat Bolus.

ALIUS

℞. Conſerv.fl.pœon.
verben.
ſtæcchad.Arab.ãã ℈j.
anthos ℈ß.
Spec.d.gemm.gr.xij.
Lapid.Bezoar orient.
Smaragd.præp.ãã gr.iij.
Rob.Ceraſor.nigr.ſylveſtr.ʒß.
Ol.ſtill.Coriandr.gt.ij.
Laudan.opiat.q.ſ.
Miſc. f. Bolus.

PILULÆ

℞. Spec.d.hyacintho.
diamarg.frigid.
Eſſent.Margaritar.
Corallor.ãã gr.vj.
Laudan.opiat.q.ſ.
Ol.ſtill.majoran.gt.ij.
Miſc. & cum extract.calam.aromatic.q.ſ.
f. Pilulæ parvæ.

ALIÆ

℞. Succin.alb.præp.℈ß.
Pulv.radic.ariſtoloch.rot. ver.
Cran.human.prep.ãã gr.iij.
Eſſent.croci orient.gr.iv.
Laudani opiati q.ſ.
Miſc. & cum eſſent.cinamom.q.ſ.
f. Pilulæ parvæ.

POTIO.

℞. Aq: ceraſor. nigr.
majoran.
anthos.
betonic. āā ℥ß.
Syr. de ſtoëchad.
papav. erratic. āā ℥iij.
Extract. theriacal. gr. v.
Confect. d. hyacinth. ℈ß.
Laudan. Opiati. q. ſ.
Miſc. accuratè, & f. potio.

In vigiliis immodicis ac Spirituum animalium agitatione nimia.

HAUSTUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq. papav. rh. ℥ß.
Syr. papav. ſimpl. ℥ij.
Elæoſacchar. aniſi ℈ß.
Spir. vitrioli gt. iij.
Miſc. & f. Hauſtus, pro una doſi veſperi exhibendus.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq. hypnotic. *Mynſ.* ℥ß.
Syr. papav. rh. ℥ij.
Elæoſacchar. fœnicul. ℈ß.
Ol. margaritar. oriental. gt. iij.
Miſce & f. Hauſtus pro una doſi.

POTIO.

℞. Decoct. jujub.
Sebeſten āā ℥j.
Aq: fl. papav. erratic. ℥ß.

Tinctur. Corall. gr. v.
croci gr. vj.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. nuc. moschat. express. gr. iiij.
Misc. accuratè & f. potio.

ALIA

℞. Aq. lactuc.
violar. purpur. āā ℥ß.
cephalic. *Lang.* ℥iij.
Laudan. Opiati q. s.
Syr. flor. papav. erratic. ℥ß.
Misce accuratè & f. potio

ALIA

℞. Spec. diamarg frigid.
d. gemm. frigid.
Hyacinth. præp.
Smaragd. præp.
Nitri perlati āā ℈ß.
Magister. corallor.
perlar. āā gr. v.
Laudan. Opiat. q. s.
Syr. papav. erratic. ℥iij.
Aq. lactuc.
violar. purpur.
nymph. āā ℥ß.
Spir. Vitrioli gt. v.
Misce f. Potio.

PILULÆ.

℞. Ol. nucis moschat. express. gr. v.
Essent. Corallor. gr. iv.
Extract. croci gr. iij.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & cum Syr. d. papav. rh. q. s. Pilulæ.

ALIÆ

ALIÆ

℞. Pulv.ſuccin.alb. præp.
Ambr.gryſ.āā gr. iij.
Ol.ſtill.roſar.gt.v.
Laudani opiat.q.ſ.
Miſc. & cum Syr.violar.purpur.q.ſ.
f. Pilulæ.

ALIÆ

℞. Extract.Caſtorei gr.j.
Trochiſc.Galliæ moſchat. gr.iij.
Laudan.opiat.gr.vj
Miſc. & cum Loch de papav.
f. Pilulæ.

ALIÆ

℞. Laudan. Opiat.q.ſ.
Magiſter.perlar.orient.
Ambræ gryſ.āā gr. iij.
Miſc. & cum oleo Styrac. calamit. formentu[r]
pilulæ parvæ, quę deaurentur pro una doſi.

ALIÆ

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Magiſter.Corallor.rub.
Lign.aloës āā gr.iij.
Miſc. & cum Ol.aſæ dulc. f. Pilulæ parvæ in-
aurandæ pro una doſi.

BOLUS

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Conſerv.roſar.rubr.vitriolat.℥j.
Loch.de papav.℈ß.
Spec.diamoſch.dulc.℈ß.
Extract.croci gr.iij.
Miſc. & cum Rotul.diarrhod.alb.
f. Bolus pro una doſi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. violar. vitriolat. ℥j.
Loch de papav. ℥ß.
Spec. diambr. ℈ß.
Extract. fl. helenii gr. iij.
Miſc. & cum Rotul. diamarg. frig.
f. Bolus pro una doſi.

ALIVS.

℞. Conſerv. caulium lactuc. Hiſpanic.
Condit. ℥iß.
fl. violar. purpur. ℥ij.
Spec. diatrion ſantal.
diamarg. frigid.
d. gemm. frig.
Pulv. Croci orient. ãã gr. vi.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Spir. vitrioli gt. iiij.
Miſc. & cum Syr. ceraſor. nigr. vel papav.
rh. q. ſ. f. Mixtura ad Bolum.

ALIUS.

℞. Conſerv. flor. papav. erratic.
nymph. ãã ℥ij.
Spec. diamarg. frigid.
d. gemm. frig. ãã gr. vj.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum Syr. papav. rh. q. ſ.
f. l. a. Bolus.

***

CAPUT II.

Laudani Opiati in capitis adfectibus frigidis usum excellentissimum exhibet.

CUm Cerebrum sive ab intemperie solùm frigida sive ab humoribus multis pituitosis sæpius sit imbecillum, ac ut medicamentis specificis roboretur ac conservetur, necessitas postulet, Laudanum nostrum Opiatum huic multum qvoqve tribuere valet, ac in eo corroborando divinas planè præstat operationes; ideo varia quoque ex eo construuntur medicamentorum genera, quæ ejusmodi cerebri imbecillitate correptis offerri debent; nos ea quæ in usu quotidiano nobis satem sunt, hoc tempore sumus selecturi.

HAVSTVS.

℞. Aq: Majoran. ℥ß.
Syr. betonic. ʒij.
Confect. Smaragdin.
de hyacinth. āā ℈ß.
Magister. corallor.
succin. āā gr. iiij.
Ol. Margaritar. orient. gt. iiij.
fœnicul. gt. j.
Laudan: Opiat. q. s.
Spir. vitrioli q. s. ad gratissimam acetositat.
Misc. & f. Haustulus pro una dosi.

ALIVS

℞. Syr. è succ. cerasor. nigr.
Aq. verben.
Nucis moschat. āā ʒij.
Confect. d. hyacinth.
Smaragdin. āā ℈ß.

Sali Corallor.

Margaritar. orient. ãã. gr. iij.

Laudan. Opiat. q. ſ.

Ol. ſtill. ſuccin. alb. gr. j.

Miſc. f. Hauſtus pro una doſi.

PILVLÆ

℞. Magiſter. Perlar. orient.

Corallor. rub.

Smarad. præp. ãã gr. ſiij.

Laudan. opiat. q. ſ.

Miſc. & cum oleo ſtill. fœnicul. f. Pilulæ parvæ inaurandę pro una doſi.

ALIÆ

℞. Magiſter corall. rub.

Hyacinth. præp. ãã gr. iij.

Laudan. Opiat. q. ſ.

Miſc. & cum oleo ſuccini alb. vel majoran. f. Pilulæ parvæ, quæ deaurentur pro una doſi.

BOLUS

℞. Conſerv. Majoran.

anthos

Meliſſ. ãã ʒß.

Confect. Smaragdin.

Hyacinth. ãã ℈ß.

Spec. diambr.

diamoſch. dulc. ãã gr. v.

Laudan. Opiat. q. ſ.

Miſc. & cum Elæoſacch. Cinamom. q. ſ. f. Bolus pro una doſi.

ALIVS

℞. Conſerv. fl. ſalviæ

lavendul.

anthos ãã ʒß.
Confect. Alcherm. c. a. & m.
d. hyacinth. ãã ℈ß.
Spec. diamosch. dulc.
pleresarchontic. ãã gr. vj.
Magister. corallor.
succin. alb. ãã gr. iiij.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. still. macis gr. ij.
Man. Christi perlat. q. s.
Misc. f. Bolus pro una dosi.

Pro secreto adhuc habemus Electuarium qvoddam Cephalicum, qvod cerebro corroborando, & illius simul adfectibus propugnandis, speciali dote conducit. Feliciter etiam datur apoplecticis, epilepticis, vertiginosis, lethargicis, paralyticis & tremori obnoxiis. Illud autem libenter ægrorum in emolumentum sumus traditurі; & ita paratur:

℞. Conserv. anthos.
Condit. radic. pœon. ãã ℥j.
nucum jugland No. ij.
Nuc. moschat. in India condit. No. j.
Rotul. diamosch. dulc.
diambr. ãã ʒj.
Confect. Alcherm. cum a. & m.
d. hyacinth. ãã ʒj.
Smaragd. præp.
Hyacinth. præp. ãã ʒß.
Laudan. Opiat.
Magister. succin.
Corallor. ãã ℈j.
Perlar. orient. ℈ß.

Elæo-

Elæoſacch. ſuccin. alb.
majoran.
roriſmarin. ãã ℈j.
Miſc. & cum Syr. cortic. Citri & Cinamom. ãã q. ſ. f. Electuarium, qvod detur in fictili. Doſis eſt à ʒj. ad ʒij. & ʒß.

CAPUT III.

De *Laudani Opiati in adfectibus phreneticis, Melancholicis & Maniacis uſu planè mirabili.*

ALexander *Trallianus lib. 1. cap. 13. de Phrenitide* ſomniferorum & narcoticorum uſum in hoc adfectu non contemnit, ſi cum cautela fiat. Poſt ſangvinis vacuationem, inqvit, parti qvoqve remedia inducenda ſunt, & caput oxyrrhodino madefaciendum, ne ipſum, cum calidum ſit, liberalius humores attrahat, atque idcircò eis repleatur. Aceto autem ea quæ mitigant & ſomnum conciliare poterunt admiſcere conabimur. At cum morbus viget, & vigilias mentisqve alienationem inducit, adhuc magis ſuccurrendum eſt, & largius oxyrrhodino ſuperfundendum: Item ea quæ odorem movent, naribus adhibenda, nec non unctionibus utendum, ut omni ratione vigilias exſcindamus, ſomnumqve ægro accerſamus, qvod ſolum & maximum eſt deliberativum; & cujusvis morbi remedium. Qvod ſi his adminiſtratis, vigiliæ & alienationis ſymptomata perſeverent, dato ei potu medicamentum, qvod à papaverum capitibus diacodion Græci appellant ad omnia futurum utiliſſimum. Non ſolùm enim vigiliis, ſed etiam febri medetur, præterea Caput tanqvam ab igne aduſtum refrigerare pote-

 rit.

rit. Sin autem nihil admodum impellit, urgetqve, noli medicamentum diacodium exhibere: præsertim si neqve phrenitis quædam germana esse videatur, sed etiam pituitę nonnihil particeps sit, ut ipsa quoque falsa nominetur: tunc caveto, ne idipsum vel aliud quoddam ad soporem torporemq; inducendum efficax offeras. Nam in his qui infirmas vires habent, non vulgaris noxa, imò in talium potionem interdum mors comitatur,

Egregiam hanc *Tralliani* sententiam ferè repetit, & confirmat quoque Excell. *Gvern. Rolfincius lib.* 1. *methodo cognosc.* & *curand morb. particular. part.* 1. *cap.* 3. in phrenitide, inqviens alterantia intemperiem viscerum & febrilem calorem necessaria sunt, tum 1. INTERNA, quæ communi specificâ & narcoticâ facultate, cujus generis est, contra ἀγρυπνίας ἢ τά τῆς παρακοπῆς συμπτώματα à *Tralliano*, viribus valentibus, commendata ἡ διά τῶν κωδιῶν compositio. Convenit etiam Laudanum Opiatum per Spiritum vini, vel aceti destillati, cum corrigentibus & dirigentibus aliis: vel ex vitrioli narcotico concinnatum: Sulphur hoc cum legitima præparatio ejus adhuc latere videatur, minus tutum; initium faciendum ab illisquæ, svaves ἀναθυμιάσεις vapores in cerebrum mittunt, illudque humectant. Adscendendum ad validiora, in quorum tamen administratione recta observandum 1. ne exhibeantur in ἀσθενῆ τὴν δύναμιν ἔχουσι imbecilles vires habentibus. In his enim ἡ τυχοῦσα βλάβη τῇ πόσει τῶν τοιούτων οὐ μόνον παρακολουθεῖ, ἀλλὰ θάνατος, ἔσθ᾽ ὅτε in his enim non tantùm vulgaris noxa, sed & quandoque mors seqvetur. Hînc *consultat.* quoque *Medic.* 4 *lib.* 2. in phrenitide Laudani Opiati usum magni æstimat, ita scribens: Somnifera, maximè necessaria sunt. Commodissimus autem est usus Laudani Opiati solaris ad ij. iij. iv. grana in

for-

forma pilularum deauratarum, vel cúm conſerva roſarum antiqva aut nympheæ. Externa alterantia etiam non ſunt negligenda. Temporibus & fronti applicetur Emulſio ex ſem. papaveris, nuc. jugland. Opii āā gr. iv. parata.

vel ℞. Ung. alabaſtrin.
popul. āā ʒj.
Opii gr. iv.
Extract. Croci gr. j.
Miſc. pro Vngvento.

Zacutus Luſitanus prax. Hiſtor. lib. 5. cap. 3. num. 2. In phrenitide præ vigilia conclamata ſępè Opium ipſum in pilulam redactum, aut eam diſſolutam in jure aliqvo propinavit, cum utilitate multa.

℞. Opii gr. vj.
Croci gr. v.
Caſtorei gr. ij.
Cum ſucco hyoſciami f. pilula, quæ in jure repoſita cum illo ſępè transglutitur.

Lib. verò 1. *cap.* 4. *pag. m.* 165. in phrenitide confirmata tale præparat Epithema, quo ſolo tanquam præſidio præſtantiſſimo quidam, phrenitide confirmatâ correptus perque integrum diem obdormiſcens, expergefactus, & ad mentem rediens, refocillatis viribus, ſanitatem integram eſt conſecutus.

℞. Radic. Mandragor.
hyoſciami
Sem. Lactuc.
portulac.
Coriandr. virid. āā ʒij.
Opii ℈j.
Philon. perſic. ʒij.

 Bul-

rit. Sin autem nihil admodum impellit, urgetqve, noli medicamentum diacodium exhibere: præsertim si neqve phrenitis quædam germana esse videatur, sed etiam pituitę nonnihil particeps sit, ut ipsa quoque falsa nominetur: tunc caveto, ne idipsum vel aliud quoddam ad soporem torporemq; inducendum efficax offeras. Nā in his qui infirmas vires habent, non vulgaris noxa, imò in talium potionem interdum mors comitatur,

Egregiam hanc *Tralliani* sententiam ferè repetit, & confirmat quoque Excell. *Gvern. Rolfincius lib.* 1. *method. cognosc.* & *curand morb. particular. part.* 1. *cap.* 3. in phrenitide, inqviens alterantia intemperiem viscerum & febrilem calorem necessaria sunt, tum 1. INTERNA, quæ communi specificâ & narcoticâ facultate, cujus generis est, contra ἀγρυπνίας καὶ τὰ τῆς παρακοπῆς συμπτώματα à *Tralliano*, viribus valentibus, commendata ἡ διὰ τῶν κωδιῶν compositio. Convenit etiam Laudanum Opiatum per Spiritum vini, vel aceti destillati, cum corrigentibus & dirigentibus aliis: vel ex vitrioli narcotico concinnatum: Sulphur hoc cum legitima præparatio ejus adhuc latere videatur, minus tutum: initium faciendum ab illis quæ, svaves ἀναθυμιάσεις vapores in cerebrum mittunt, illudque humectant. Adscendendum ad validiora, in quorum tamen administratione recta observandum 1. ne exhibeantur in ἀσθενῆ τὴν δύναμιν ἔχουσι imbecilles vires habentibus. In his enim ἡ τυχοῦσα βλάβη τῇ πόσει τῶν τοιούτων οὐ μόνον παρακολουθεῖ, ἀλλὰ θάνατος, ἐσθ᾽ ὅτε in his enim non tantùm vulgaris noxa, sed & quandoque mors seqvetur. Hînc *consultat.* quoque *Medic.* 4 *lib.* 2. in phrenitide Laudani Opiati usum magni æstimat, ita scribens: Somnifera, maximè necessaria sunt. Commodissimus autem est usus Laudani Opiati solaris ad ij. iij. iv. grana in for-

forma pilularum deauratarum, vel cùm conſerva roſarum antiqva aut nympheæ. Externa alterantia etiam non ſunt negligenda. Temporibus & fronti applicetur Emulſio ex ſem. papaveris, nuc. jugland. Opii ãã gr. iv. parata.

vel ℞. Ung. alabaſtrin.
popul. ãã ℥j.
Opii gr. iv.
Extract. Croci gr. j.
Miſc. pro Vngvento.

Zacutus Luſitanus prax. Hiſtor. lib. 5. cap. 3. num. 2. In phrenitide præ vigilia conclamata ſępè Opium ipſum in pilulam redactum, aut eam diſſolutam in jure aliqvo propinavit, cùm utilitate multa.

℞. Opii gr. vj.
Croci gr. v.
Caſtorei gr. ij.
Cum ſucco hyoſciami f. pilula, quæ in jure repoſita cum illo ſępè transglutitur.

Lib. verò 1. *cap. 4. pag. m. 165.* in phrenitide confirmata tale præparat Epithema, quo ſolo tanquam præſidio præſtantiſſimo quidam, phrenitide confirmatâ correptus perque integrum diem obdormiſcens, expergefactus, & ad mentem rediens, refocillatis viribus, ſanitatem integram eſt conſecutus.

℞. Radic. Mandragor.
hyoſciami
Sem. Lactuc.
portulac.
Coriandr. virid. ãã ℥ij.
Opii ℈j.
Philon. perſic. ℥ij.

Clariſſ. *Baldaſſar Timæus* von Güldenklee *lib. I. d. cap. adfect. caſ.* 9. vigilias in ægrotante Maniaco, qvibus dies noctesque detinebatur, interdum emulſione papaveris albi, ſed felicius opiatâ ſuâ hypnoticâ profligavit. Sæpè nec his nec aliis ſoporiferis quicquam profecit, ægro pertinaciſſimis & continuis vigiliis in multos quandoque dies, imò integros menſes detento.

In phreniticis & Maniacis inſuper quid Laudanum opiatum præſtet, id Clariſſ. *Gregorius Horſtius lib. X. d. pharmac. obſerv.* 3 *p.m.* 483. ſequenti caſu demonſtrat: Nobiliſſimus quidam in vicinia fluxioni hæmorrhoidali excedenti aliàs obnoxius, cum imminentem fluxum alvi retentione ſupprimere conaretur 22 Febru. 1629. poſt colicos dolores exantlatos in delirium cum febrili diſpoſitione incidit, regurgitante videlicet ſurſum ſangvine, qui inflammationi Meningum occaſionem præbebat: veſperi cum adeſſet ſomni defectus, & æger furibundus redderetur, præmiſſo clyſtere, Laudani perlati grana v. exhibentur; non neglectis poſteris diebus venæſectionibus, purgantibus & alterantibus, quorum beneficio brevi rurſus mentis compos fit æger, quemadmodum ſuo loco caſum integrum aliquando publici juris faciam. In Melancholicis ad maniam etiam inclinantibus & perpetuis vigiliis adflictis nihil præſentius, quâ ratione Generoſam quandam fœminam præcedenti verno tempore Laudano ſæpius ad grana v. exhibito, præter ſpem multorum, non tamen neglectis venæſectionibus & aliis, Dei beneficio bimeſtri ſpatio priſtino mentis vigori reſtitui, ſicut & alios multos ſimili morbo laborantes.

Eandem ferè hiſtoriam narrat quoque acutiſſimus *Joh. Freitagius in lib. ſuo ſingulari d. Opio cap.* 8. Virgo quædam nobilis inquit ex melancholia in furorem maniæ

fi-

finitimum inciderat, ecclesiæ Ministro & mihi venienti in faciē spuebat (demoniacam vulgus dicebat) remedia mordicus recusabat, dum tandem precibus & obseqviis nonnihil delinita è cochleari Laudani nostri, grana vi. adjecto confectionis alchermes pauxillo, assumeret, ex quo abactis diuturnis vigiliis, & mentis erroribus compositis, quietè magnam noctis partem dormivit, & lucanis horis præsentiore mente sibi constans, curru exspatiata animum recollegit, & prorsus convaluit. Cæterùm meo consilio postea remediis sangvinem defœcantibus, hypochondriaca lienemque ab humore atrabilario emungentibus usa, nullam usquam recidivam passa, adhuc in vivis colit, jamque in matrimonio aliquot annis prospero nec sterili degit.

Honorius Heringius Microcosm. Melancholic. sect. 3. cap. 1. p. m. 145. Vigiliæ interdum, ait, in Melancholicis animadversæ sunt, adeò pertinaces ac diuturnæ, ut mente capti quidam menses 14. insomnes duxerint secundum *Fernel. lib. 5. patholog. c. 2.* Atque hoc ipsum in fœmina quadam mihi observare licuit, quæ per totum semestre pervigil etiam post exhibitionem v. vi. vii. viij. usque ad grana ix. seu ℈ß Laudani Opiati ne per horæ quadrantem somnum oculis capiebat.

Adrianus Mynsichtus sect. 3. armament. Medico-Chymic. Contra hosce adfectus elegantissima ac utilissima habet remedia, quæ stupendas sanè & mirandas edunt operationes. Sic

℞. Laudan. opiati q. s.
Julap. Basilic.
Aq: bugloss. āā ℥iij.
Spir. terr. sigillat.
Essent. hyperic. āā ℈j.

Elix.propr.q.ſ.ad gratiam.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

ALIVS.

℞. Laudani Opiati q.ſ.
Aq:Meliſſ.℥ß.
Syr.Bugloſſ.℥ij.
Confect.Citri noſtr.ʒß.
Eſſent.Croci orient.gr. iiij.
Tinctur.Smaragd.℈ß.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

PILVLÆ

℞. Laudan.Opiat.q. ſ.
Sulph. lunæ ſicc.
Magiſter.perlar.orient.āā gr.iij.
Miſc. & cum Oleo Cinamom.
f. Pilulæ deaurandæ pro una doſi.

ALIÆ

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Pulv. teſtudinis combuſt.
Magiſter.Corallor. rubr.āā gr. iij.
Miſc. & cum oleo ſtill. roſar.
f. Pilulæ parvæ, quæ deaurentur pro una doſi.

BOLUS

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Confect.d.hyacinth.ʒj.
Eſſent.hyperic.℈j.
Spec.diamarg.frig.
Elæoſacch.Citri āā ℈ß.
Miſc. & cum Man.Chriſti perlat.q.ſ.
f. Bolus pro una doſi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Confect. Smaragd. ʒj.
Essent. hyperic. ℈j.
Tinctur. Corallor.
Elæosacch. Cinamom. āā ℈ß.
Misc. & cum Rotul. diarrhod. abb. q. s.
f. Bolus pro una Dosi.

Quæ sequuntur remedia superioribus non dissimiles sunt, multamqve in his adfectibus curandis, ut sæpius observavimus, operam præstant:

POTIO.

℞. Syr. d. Cinamom. ℥iij.
fl. tunic.
è succ. rub. Id. āā ℥i.
Aq. fl. Citri
Succ. aurant. dulc. āā ʒß.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. f. Potio.

ALIA

℞. Syr. d. succ. borragin.
rosar. odorat.
Aq: cerasor. nigr. sylvestr. āā ℥j.
Cinamom. ʒij.
Confect. alcherm. ℈ij.
Spec. diamarg. frigid. ℈iß.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. f. Potio.

PILULÆ

℞. Confect. alcherm.
Smaragd. præp. āā ℈ß.

Lau-

Laudan.opiat.gr.ij.
Extract.croci orient.gr.v.
Misc. f. pilulæ.

ALIÆ

℞. Essent.corallor.
Citri ãã gr. vj.
Ol.ſtill.rosar.gr.iv.
Laudan.Opiat.q.s.
Misc. & cum Syrupi papav. th. q. s.
f. Pilulę pro una dosi.

BOLUS

℞. Conserv.borragin.
violar.purpur.ãã ℥ß.
Spec.d.hyacinth.℈i.
Essent.Corallor.
Citri ãã ℈ß.
Laudan.opiat. q. s.
Misc. & cum syr.d.succ.borag.q.s. f. Mixtura ad Bolum.

ALIVS.

℞. Conserv.rosar.Damasc.℥j.
Trochisc.d.Smaragd.℈ß.
Spec.diamarg.frigid. ℨß.
d.gemm.gr.vj.
Laudan.opiat.q.s.
Misc. & cum syr.d.rub.Id. q.s. f. Mixtura ad Bolum.

Bremæ virum quendam ornatissimum, cujus nomen honoris ergò silentio prętereo, aliquoties sub cura mea habui, qui in gravissimos hosce adfectus phreneticos & melancholicos cum epilepticis quibusdam convulsionibus incidebat, qvem post ejusmodi insultus epilepticos tantæ vigilię & furores adfligebant, ut ne per octo

sæpè

ſæpè dies oculi ejus ſe ad ſomnum dirigerent ; nec ab hujuſmodi furoribus deſiſteret. Hunc ſemper ad ſomnum & mentis compoſitionem tranquillam variis aliàs remediis in principio fruſtrà adhibitis, hâc emulſione ducere potui.

℞. Amygdal. dulc. depilat. ℥ß.
Sem. 4. frigid. maj.
min. āā ℈j.
papav. alb.
violar. purpur. āā ʒij.
Aq: lactuc.
violar.
endiv.
roſar.
ſolan. āā ℥iij.
Fiat l. a. Emulſio,
cui admiſc.
Confect. alchermes.
d. hyacinth. āā ʒß.
Magiſter Corallor.
Perlar. orient. āā ℈j.
Laudan. Opiat.
cum ſucc. Citri præp. gran. x.
Syr. papav. rh.
violar āā ℥j.
Aq: cinamom: ʒij.
Miſc. in mortario, & f. l. a. Emulſio
S. Schlaff Milch.

De hac frequenter cochleare unum aut alterum ægrotanti offerebatur.

In adfectibus Melancholicis, ubi aliquis quaſi ad deſperationem, ex nimia triſtitia venit, ſequens pulvis ſumma eſt Medicina, propterea valdè efficax eſt ad melan-

Melancholicos, Cardiacos; Medicamentum enim est cordi amicissimum; omnia membra ex qvibus virtutes animales, vitales & naturales manant, confortat, nec non cordis tremorem & syncopen emendat. Malas cogitationes compescit, solitarios juvat, bonos mores gignit, falsas imaginationes abolet, lętitiamque adfert. Duas vel tres fœminas *Embdæ* & *Bremæ*, cum hisce locis praxin exercerem, & hîc etiam Rinthelii unam, omnes ex lochiorum suppressione in Melancholiam & furorem maniæ finitimum delapsas, præmissâ in pede venæ sectione solo hoc pulvere, benedicente Dei gratiâ, sanitati pristinæ restitui.

℞. Cortic. radic. bugloss. ℥ß.
Elæosacch. Citri ʒij.
Fl. rosar. rubr. exsiccat.
Santal. Citrin.
Lign. aloës āā ʒiß.
Confect. alchermes.
Magister. perlar. orient.
Corallor. rub. āā ʒß.
Oss. de cord. C.
Croci Orient. præp. āā gr. xv.
Galliæ moschat. ver.
Auri potabil.
Spic. Indic.
Laudan. Opiat. āā gr. x.
Ol. still. rosar.
Cinamom. āā gt. v.
Man. Christi simpl. ℥iß.
Misc. f. pulvis subtilissimus.
Dosis est à ℈j. ad ʒß & ʒj.

Huic viribus penè affinis est seqvens Tinctura:

℞. Spir

℞. Spir. vini anisat. ℥viij.
Elix. Propr. *Paracelſ.* ℥ij.
Confect. alcherm. ℥j.
Fl. tunic. rub. ℈j.
Laudan. Opiat. cum ſucc. citri præp. gr. xv.

Stent in digeſtione, donec perfectè tingantur, poſtea, Spiritum tinctum & filtratum Sacchar. cand. albiſſ. q. ſ. edulcora & ad uſum reſerva. Quæ Tinctura proprietatis Opiata meretur vocari.

Tinctura hæc in adfectibus Melancholicis, hemicrania, vertigine, Paralyſi, Catarrho, aſthmate, tuſſi, ventriculo debilitato, cardialgia, febri qvartana, calculo & ſimil. mirabilis planè virtutis & efficaciæ eſt. Inſuper medicamentum eſt illuſtre; Cor enim confortat, canitiē retardat, lętitiamqve adfert. Doſis ejus eſt à ℥j. ad ℥ij in vehiculo conveniente & ſpecifico.

CAPUT IV.

Laudani Opiati per varias Medicamentorum formulas in Vertigine & Epilepſia uſum mirificum proponit.

EXcellentiſſimus *Guern. Rolfincius lib.* 1. *part.* 1. *Method. cognoſc. & curand. morb. particular. cap. XV.* In epilepſia Magiſterium ſuum Anodynum Opiatum maximè commendat. Poſt tertium, inqvit, paroxiſmum, cum, finito bihorio, quartus imminere judicaretur, exhibitum Magiſterium anodynum Opiatum ad gran. 4. cum aqva lil. convall., melius ſe habere, & ſomno indulgere viſus æger, trimeſtriqve ſpatio nihil mali ſenſit.

In eodem hoc adfectu *Ioh. Hartman. prax. Chymiat. lib.* 2.

cap. X. Laudanum ſuum Epilepticum magni quoque æſtimat, cujus deſcriptionem in ſuperioribus tradidimus.

Franciſcus Deckerus in Not. & Obſervat. ad praxin Barbettianam lib. 1. *cap.* 1. in adfectibus epilepticis pariter Laudano Opiato utitur, idqve cæteris Medicamentis antepilepticis admiſcet, qvod ex ſeqventi caſu videre licet. Vir 45. circiter annorum, melancholicus, fere continuò, imprimis verò circa paroxiſmum, ſingulis ſeptimanis circa plenilunium, vertiginem ſolummodo ſentiens, præcidebat; tumqve convulſione, motibusqve convulſivis qvàm maximis afficiebatur, hocqve per trium præter propter horarum ſpatium, biduo tunc triduove ſeqventi æger actorum, præterquam ſolius vertiginis inſcius; plurimas tum ſeqventes noctes inſomnes ducens, cum inſomniis ſubinde horrendis, ſemper quaſi ex terrore cum totius corporis concuſſione expergefactus, memoriâ exiſtente læſâ, manibusque maxime tremulis, decumbebat. Sæpius in hoc ægro à Medico qvodam venæſectio fuit inſtituta, jam ad ſublationem paroxiſmi, jam verò ad morbi ipſius curationem, ſed tamen abſque ullo ſucceſſu. Uxor ægrotantis pro ſublatione paroxiſmi maſticatos aut contuſos in os mariti inſpuebat cariophyllos, quô paroxiſmus ſuperabatur, quia ipſâ venæſectione nec ſuperari nec tolli poterat. Ad curam vocatus, ſequentia præſcripſi (omnibus acidis, auſteris, crudisque interdictis.)

℞. Aq: betonic.
fl. tiliæ āā ℥ij.
fœnicul.
vitæ *Matthioli*
antepileptic. *Lang:* āā ℥j.
Spir. ſalis armoniac. ʒß.

Tin-

Tinctur. Castorei gt. x.
fl. hyperic. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iiij.
Ol. still. succin. gt. v.
Syr. è stœchad. ℥j.
Misc. ad Vitrum.

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-Chymic. sect. 3. d. extract. seqventia ex Laudano Opiato in hisce adfectibus gravissimis Medicamentorum genera admodum utiliter præscribit.

HAUSTUS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Syr. fl. pœon.
Aq: lil. convall.
epileptic. nostri āā ℥ij.
Confect. cephalic. nostr. ℈j.
Ol. Cubebar.
corn. alc. āā gt. j.
Spir. vitrioli q. s. ad gratiam
Misc. & f. Haustus pro una dosi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Syr. d. betonic.
Aq: lavendul.
tiliæ āā ℥ij.
Confect. Smaragd. ℈j.
Essent. Camphor. gr. iij.
Ol. succin. alb.
C. C. āā gt. j.
Elix. pœon. nostr. q. s. ad grat. acetositem
Misc. & f. Haustus pro una dosi.

PILULÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Unicorn. animal.
Magiſter. corallor. āā gr. iij.

Miſc: & cum oleo cran. human. f. Pilulæ parvæ deaurandæ pro una doſi.

ALIÆ

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Magiſter. Cran. human.
Sulph. lunæ ſicc. āā gr. iij.

Miſc. & cum oleo ungul: alcis f. pilulæ parvæ qvæ deaurentur pro una doſi.

BOLVS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. fl. pœon. vitriolat. ʒj.
Confect. Smaragdin. ℈j.
Spec. dialun. noſtr. ℈ß.
Ol. rorismar. gt. j.

Miſc. & cum Rotul. diambr. q. ſ.
f. Bolus pro una doſi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. anthos ʒj.
Confect. Cephalic. noſtr. ℈j.
Spec. diacran. noſtr. ℈ß.
Ol. lavendul. gt. j.

Miſc. & cum Rotul. diamoſch. dulc. f. Bolus pro una doſi.

Hiſce noſtra ex Laudano Opiato medicamenta conformata, qvæ experientiā multiplici in hiſce adfectibus comprobavimus, adjicere voluimus.

Pulvis ſeqvens miram vim & efficaciam habet in epilepſia, vertigine & omnibus aliis morborum capitis

pe-

periculorum generibus, estqve tàm certissimùm qvàm secretissimum experimentum, qvo Deo adspirante, innumeri cæterorum Medicinæ incurabiles hactenus, qvantùmuis eorum non pauci ad 9.10.12. imò 18. pluresqve annos epilesiâ abominabili laborantes pristinę sanitati perfectè feliciterqve restituti sunt. Dosis in curatione à ℈j ad ʒß & ℈ij, plus minusve pro ætatis & virium patientis ratione, in vehiculis adpropriatis & specificis omniqve manè reiterandis, usqve dum integram consequatur sanitatem.

℞. Cinnabar. nativ. præp. ʒj.
Lapid. Lazul. præp.
Corn. alcis spagyric. cal. āā ℈ij. gr. v.
Rasur. Cran. human. part. anter.
Visci qvercin. āā ʒß.
Radic. & sem. pœon. ℈j. gr. iij.
Spec. diamosch. dulc.
diambr. āā gr. xv.
Magister. perlar. orient.
Corallor. rub.
Laudan. Opiat. āā gr. viij.
Croci orient. gr. v.
Ol. still. succin. alb. gt. v.
Fol. auri No. iij.
Misc. & f. omnium pulvis.

Huic virtute mirabiliqve efficaciâ non cedunt adhuc duo pulveres, qvi cum cæteris Medicamentis epilepticis ingredientibus Laudanum Opiatum qvoqve recipiunt, certissimeqve ab insultu epileptico liberant.

℞. Cran. homin. strangulat. & sine ign. calcin. ʒij.
Visci qvercin.

Ungul. alcis
Cinnabar. factit. āā ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iiij.

Misc. f. pulvis epilepticus mirabilis, cuju ℈ß pueris statim post paroxismum detur, adulti vero ℈j iteretur.

℞. Cinnabar Antimonii ℥ij.

Pulverisata in alcool irroretur, misceatur
Ol. still. succ.
rutę āā ℈j.
Cinamom.
rorismar. āā ℈ß.

In mortario vitreo, pistillo vitreo. Post add.
Cran. human. sin. ign. calcinat.
Vngul. alcis præp.
Corn. alcis præp. āā ℥j.
Fœcul. pœon. ℥ij.
Ireos Flor.
Magister. perlar.
Corallor.
Ocul. cancri āā ℥ß.
Moschi laudatiss.
Laudan. Opiat. āā ℈j.
Ambr. grys. ℈ß.
Elæusacchar. Citri q. s. ad grat. sapor.

In mortario agitentur & misceantur, add: Fol. aur No. vj.

S. Pulvis epilepticus.

Hisce ergò pulveribus præmissis, nunc ad alia quoque Medicamina, quæ Laudanum Opiatum sibi admixtum habent, multumque in adfectibus hisce gravissimis, ut epilesia & vertigine, operationis præstant, accedimus.

℞. Mix

℞. Mixtur.ſimpl.℈j.
Spec.diapœon.
d.hyacinth.ãã ℈ß.
Eſſent.Corallor.
margaritar.orient. ãã gr. vj.
Succin.alb.præp.ʒß.
Ol.ſtill.granor.pœon.nigr.gt. iv.
Laudan.Opiat.q.ſ.
Syr.pœon.ʒij.
Aq.lil.convall.℥j.
Miſc. f. Hauſtulus.

ALIUS

℞. Aq:ceraſor.nigr.ſylv.℥iij.
Ol.ſtill. majoran.
Cubebar.ãã gt.iij.
Oxymell.ſqvillitic.ʒiij.
Spir.theriacal.ʒiiß.
Laudan.Opiat.q.ſ.
Miſc. f. Hauſtus.

ALIVS

℞. Syr.flor.pœoniæ
Aq: fl.tiliæ
lil.convall.
epileptic.*Lang.*ãã ℥ß.
Spir.C.C.ʒß.
Liqvor.viſci qvercin.℈ij.
Laudan.Opiat.q.ſ.
Miſc. f. Hauſtus.

PIULÆ.

℞. Unicorn.ver.gr.vij.
Eſſent.corall.rub.præp.
Lapid.Bezoar.orient.q.ſ.

Laudan. Opiat. q. ſ.

Miſc. & cum Syrupi fl. pœon. q. ſ. f. Pilulæ parvæ, quæ deaurentur.

ALIÆ

℞. Eſſent. granor. pœon. nigr.
Cran. human. āā ℈ß.
Extract. Calam. arom. gr. viij.
Caſtorei gr. v.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Cum q. ſ. Syrupi d. betonic.
f. Pilulæ.

ALIÆ

℞. Eſſent. Lunæ gr. iv.
Extract. ariſtoloch. rot. ver. ℈ß.
Ol. C. C. deſtillat. gt. ij.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Fiant Pilulæ adſperſis ſpeciebus diapœoni.

BOLUS

℞. Succin. alb. præp.
Ungul. alcis præp. āā ℈j.
Extract. granor. pœon. nigr.
Pulv. radic. dictamn. alb. āā ℈ß.
Eſſent. theriacal. ℈ß.
Aq: epileptic. *Langii* ʒß.
Ol. ſtill. Cubebar. gt. iij.
Laudan. opiat. q. ſ.
Miſc. & cum q. ſ. Syrupi fl. pœon. f. Bolus.

ALIUS

℞. Conſerv. fl. pœon.
anthos
tiliæ
lil. convall. āā ʒß.
Pulv. viſci qvercin. ℈iß.

Ex-

Extract. Cephalic. *Qvercetan.* ℈j.
Trochisc. d. Smaragd. ℈ß.
Ol. still. succin.
Camph. ā ā gr. ij.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & cum Aq. epileptic. *Langii* q. s. f. Mixtura ad Bolum.

CAPUT V.

Laudani Opiati in Catarrhis tollendis, itemq; in sistendis omnium humorum & Catarrhorum tenuium è Capite in asperam arteriam perpetua tussi insomniam parientium, defluxionibus, varium usum demonstrat.

CAtarrhi non rarò adeò adfligunt homines, ut neq; humorum evacuatione, neqve alteratione, neq; etiam sudoriferis medicamentis tolli possint. Vbi frustra hisce adhibitis, Laudanum opiatum solùm medelam præstat, hominemqve morbo hoc infesto liberat. Lazarus Riverius ergo multis in locis *Medicinæ suæ practicæ* Laudani opiati usum, cæteris medicamentis in catarrhis nihil proficientibus, mirificè laudat, ac ad idipsũ tanquam sacram anchoram confugiendum svadet. Sic enim *lib. 1. prax. Medic. cap. 9.* memoriæ prodidit: His nihil proficientibus, necessitas cogit, uti narcoticis, inter quæ principatum obtinet Laudanum Opiatum ad grana iij. iv. vel v. horâ somni exhibendum. Vel Syrupi de papavere ℥ß vel ℥j. exhiberi poterit. Hæc ab initio morbi usurpata miranda præstant. Eandem habet vim theriaca recens ad ℈j vel ʒß. noctu exhibita. Et *centur. 3. Observat. 54.* Die decimâ qvartâ Mensis Octobris, Anni 1644. Cum austri per Mensem integrum viguissent, subitò tempestas calida & hu-

mida in frigidam & ficcam, nempe aqvilonjam mutata est, ex qua licet per biduum immediatè præcedens, ptisanâ laxante, & mannâ purgatus fuissem, fluxio in pulmonem mihi concitata est, tussim & spirandi difficultatem pariens, cum levi stertore. Levis fuit adfectus per biduum, ut nihilominus per urbem ambulare non desinerem. Tertio die; ingravescente adfectu sumpsi Mannæ ℥j. cum Resin. Gialapp. gr. iiij. qvibus parum purgatus sum, ideò sumpsi eâdem nocte circa horam undecimam ptisanam laxantem cum manna, & copiosè purgatus sum per noctis decursum. Quartâ die leviter pransus sum, & quinque horis à prandio sumpsi eandem ptisanam laxantem, qvâ mediocriter purgatus sum per noctis decursum. Quintâ die horâ somni cum catarrhus perseveraret, licèt admodum imminutus, sumpsi Laudani grana iij. Cessavit illicô catarrhus, & totâ noctè placidè dormivi.

Idem Observat. 69. centur jam citat. Die quartâ Mensis Aprilis anni 1646., cum ex catarrho satis diuturno molestâ tussi laborarem, quæ noctu potissimum ingravescebat, & aliquot purgationibus non cessaret, sumpsi Laudani Opiati gran. iij., qvibus tussis sedata est. Illa tamen rediit post biduum ex injuria aëris, qui unâ die valdè calidus fuit, alterâ valdè frigidus, flante aqvilone. Die octavâ ejusdem Mensis, sumpsi ejusdem Laudani grana duo, & tussis omninò sedata est.

Idem ille *Riverius Observat.* qvoqve 74. Dominam de *Beaufort* per mensem integrum ægrotantem ex catarrho ferino cum variis febrium complicationibus, non neglectis aliis auxiliis, venæsectione, corporis evacuatione per clysteres & purgantia, decoctis pectoralibus, Laudano Opiato curavit. Vbi præ cæteris palmam retulit bolus ex Laudano Opiato per plures dies conse-

qven-

qventes parvâ dosi usurpatus, qvo omnia tandem symptomata sedata sunt.

Joh. Hartmannus lib. 2. prax. Chymiatr. cap. 21. §. Catarrhus tenues, qui ad partes interiores præsertim pectus destillant, Laudanum Opiatum feliciter sistere scribit, si sub ingressum lecti exhibeatur.

Laudani hujus Opiati in catarrhis sistendis præstantiam egregiè etiam confirmat Clariss. *Gregorius Horstius lib. X. de pharmaceutic. Observat. 3. curat* 3. cum *D. Petrum Kraus* sic scribentem inducit. Ego inter jucundas amicorum conversationes Anno 1615. Mense Decembri me vino Rhenano forti liberalius ingurgitans, altero statim die ad nobilem quendam à Breitenbauch proficiscor, Borea acriter flante, cum tempestate nivali, capiteque non probè ad iter munito, totus ferè frigeo & horreo. Hypocaustum ingressus, aëri calidiori me statim expono, prandio simul sumpto lautiore, circa noctem domum reversus, dormio mediocriter, matutinis verò horis gravedinem capitis (quę aliàs mihi insveta) persentio cum hemicrania partis sinistræ. Nocte seqventi omnia ingravescunt, odontalgiâ simul adeò sævissimâ accedente, ut ob dolorum acerbitatem in spasmum cynicum inciderim. Vocatur collega meus Dominus *Gvilelmus Romanus* adfinis & compater meus amantissimus; ille συνδρομὸν symptomatum, & eorum gravitatem animadvertens, omnis generis revulsiones, aliaqve anodyna tàm interna qvàm externa accelerat. Sed frustra. Dolores capitis magis ingravescunt (spasmo tamen qvodammodo mitescente). Urgent hæc symptomata vehementissimè ad quartam usque diem, delirio jamjam ob dolores & vigilias continuas appropinquante cum extremo vitæ discrimine. Rebus adeò periculosè stantibus, cum morbis extremis extrema de-

beantur remedia , circa vesperam capsulam argenteam, qvam semper mecum gero, afferri jubeo, sumptâqve pilulâ unius saltem grani ex Laudano meo solari, Clementiæ & benedictione divinæ me totum committo. Horâ una præterlapsa, me qvodammodo ad somnum propensum fieri sentio, qui etiam mox consecutus est, initio qvidem valdè turbulentus, at temporis progressu magis naturalis (uti conjunx mea & reliqui lecto adstantes testabantur) In fine ad sesqvi horam placidissimè dormire videor, per totum corpus, & maximè circa caput sudore copioso (id qvod proprium est Laudano) prorumpente. A somno excitatus caput totum qvasi ex temulentia aggravatum sentio; doloribus tamen aliqvomodo mitigatis. Circa septimam matutinam sumpto jusculo iterum me qvieti expono, ad duas horas placidè dormio & copiosè sudo. Post duodecimam Diaconus noster Dn. M. *Iacobus Lindnerus*, compater meus dilectissimus, me accedit, qvi lecto assidens de morbi statu ex conjuge & reliqvis diligenter sciscitatur. Dum hoc ita fit, ecce fortè fortuna fœtor qvidam ingratissimus nares ferire cœpit: Qværo hæsitabundus, unde iste, negant adstantes se aliqvid persentiscere. Strophiolo naribus emungendis admoto, magnam copiam sanguineæ ac purulentæ materiæ ex sinistris naribus stillantis simul excipio, cum tanta fœtoris gravitate, ut mihi ipsi & adstantibus infensissimus videretur. In momento qvasi dolores isti immensi consopiri, caput relevari, omnesqve actiones magis magisqve recuperari visæ fuerunt. Benè dormivi nocte seqventi. Fluxus iste purulentus ad sex fermè dies perduravit. Errhinis abstergentibus & aliis roborantibus adhibitis, ex usu Laudani mei, Deo feliciter benedi-

dicente, præter omnium ſpem & opinionem rectè convalui, cerebro nonnihil ex hoc morbo defatigato, ita ut frigori & crapulę multùm valedicere cogar. Sic graviter dixit *Hippocrates*: Capite dolenti ac vehementer laboranti, pus, aut aqva, aut ſangvis per nares, os vel aures, morbum ſolvit. *6. Aphoriſm.* 10.

Franciſcus Deckerus in Notis & Obſervat. ad praxin Barbettianam lib. 1. cap. 4. in catarrhis bilioſis multa ſe obſervaſſe ſcribit; exempli loco ſaltem ipſi ſit honeſta Matrona *Lydia de Rovers*, quæ optimè ſemper, purgata prius habuit ab hujus mixturæ, qvam cochleatim aſſumebat, uſu.

℞. Aceti rectificati ℥iß.
Aq: menth.
meliſſ: āā ℥ij.
Syr. papav. rh. ℥j.
Ocul. Cancri crud. contuſ. ʒß.
Laudan. Opiat. gr. j.
Miſc. ad vitrum.

Ioh. Petr. Lotichius libr. 3. cap. 2. obſervat. Medic. 1. pro ſiſtendis catarrhis pilulas ſeqventes freqventiori habuit in uſu:

℞. Oliban. elect.
Pil. de cynogloſſ. āā ℈ß.
Ol. ſtill. carvi gt. iiij.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Cum Syrupo d. papav. f. l. a.
Pilulæ vj. inaurandæ.

Ad catarrhum ſuffocativum ex tenui ſubtiliqve materia ſ. b. tò irruente, Clariſſ. *Solenander* felici cum ſucceſſu ſeqventes uſurpavit pilulas:

℞. Taur

℞. Thur. Mascul.
Succ. liqvirit. ā ā. ℥j.
Opii Thebaic.
Croci orient.
Myrrh ā ā ℈j.
Cum succo papav. f. Pilulæ parvæ.

His (inqvit *Solenander*) in pernici destillatione à capite, & irrita tussi, sæpenumerò cum juvamento singulari usus sum, & utor quotidie. Eandem habent intentionem & virtutem pilulæ, quæ Clariss. *VViero* alias adscribuntur, & à pluribus Medicis practicis ad catarrhum subtilem copiosius defluentem & suffocationem minitantem ordinatæ sunt.

℞. Styrac. calamit.
Succ. liqvirit.
Thuris.
Myrrh.
Opii Thebaic. ā ā ʒß.
Croci orient. ℈j.
Misc. & cum Syrupo papav. erratic.
f. Massa pro pilulis.

Ad eundem scopum collimant pro sistendo omni catarrho ab *Eustachio Rudio. lib. de curand. morb. cap.* 15. conscriptæ Pilulæ, quarum præcipuè usus est, cum fluxio torrentis irruens suffocationem minatur.

℞. Thur. mascul. ℈j.
Myrrh.
Opii.
Croci ā ā gr. viij.
Succ. liqvirit. ℈j.
Fiant cum Aq. rosar. pilulæ No. vij. quarum una tempore somni exhibeatur.

Rom

Rondeletii lib. d. Medicam. intern. ejusdem intentionis est seqvens compositio.

℞. Gumm. tragacanth.
arabic. āā ℥j.
Amyli ℥ß.
Cortic. thur.
Styrac.
Myrrh.
Succ. glycyrrhiz.
Opii Thebaic. āā ℈j.

Cum sapa f. pilulæ, ex qvalibet ℥j. No. x. qvarum dentur duæ vel tres tempore somni, longè à pastu.

Cum sæpius accidat, qvod ex acri defluxione catarrhosa per nares continuò emanante, sternutationes etiam gravissimæ progenerentur, Laudanum Opiatum in iis sistendis multum sanè præstat. Ejusmodi exemplum sternutationis importunæ solo narcotico curatæ luculentissimis verbis recenset *Zacutus Lusitanus lib. 5. prax. Histor. num. 8. cap. 1.* Cum flatus mordax, inquit, à febrili calore dissolutus, aut acris humor nares vellicant, & feriunt, pruritus in ea parte vehemens concitatur multoties, cum sternutatione conjunctus. Vidi qvendam, qvi ex acri defluxione catarrhosa per nares continuò emanante, adeò sternutamento freqventi, toto mense est concussus, ut nec comedendi nec bibendi aut dormiendi tempus haberet. Huic plura adhibita, qvæ inutilem vacuarent acerrimi humoris copiam, eumque ad alias partes distraherent. Purgationes variæ, sangvinis missio, clysteria, cucurbitæ, frictiones, ligaturæ in partibus extremis celebratæ, diversimoda remedia, naribus, bregmati, hepati, unde etiam mali suspicabantur originem, & temporibus sunt adhibita, qvæ acris humoris efficaciam retunderent, ac faculta-

tem

tem animalem consopirent. At cum febris adhuc vexa-ret, factusque esset gracilis, & excarnis, & timor esset ne præ insomnia, & hoc violento motu agitatus resolu-tis viribus, vel aucto febrili calore in extremam maciem aut hecticam laberetur, narcoticum assumendum jussi tribus horis post cœnam, meri duabus unciis superbi-bitis: cum semel uteretur, ex improviso (mirum dictu) sternutatio post profundum somnum conqvievit.

℞. Philon. Persic. ℥j.
Opii gr. iij.
Croci gr. v.
Myrrh. gr. iv.
Cum saccharo & pulvere glycyrrhiz
f. Bolus.

Excell: *Gverner. Rolfincius lib. 3. Consultat. Medic.* 1. si fluxus sit contumax, ut circa noctem magni factâ spe solatii exhibeatur ex Laudano opiato pilula una aut al-tera, præprimis jubet.

℞. Laudan. opiat. gr. iij.
Fiant pilulæ duæ. Dentur instante horâ unâ vespertinâ, in cochleari cerevisiæ vel vini. Sistent impetum defluxionum, & blando somno ægrum reficient.

Externa topica etiam conveniunt.

℞. Ol. nucis moschat. express. ℥ij.
succin. alb. ℈ß.
Juniperi ʒß.
majoran. gr. x.
Balsam. peruvian. ℈j.
Misc. f. Balsamum.
S. Balsam in die Schläffe/ und auff den Nacken zu streichen.

Si-

Siftit aliàs omnes defluxiones omnium humorum & Catarrhorum tenuium è capite in aſperam arteriam perpetuâ tuſſi inſomniam parientes, Laudanum opiatum, ſi cęteris qvoqve medicamentis adpropriatis admiſceatur.

HAUSTUS.

℞. Aq:ſcabioſ.
Cortic.virid.jugland.ãã ℥ij.
Syr.papav.rh. ℥iß.
Rob.nuc.℥j.
Magiſter.Corallor.roſat.
Elæoſacchar.nucis moſchat.ãã ℈ß.
Laudan.opiat. q.ſ.
Miſc. & f.Hauſtus pro una doſi.

ALIVS

℞. Aq.ſerpill.*Mynſ.*℥ß.
Syr.d.jujub.℥ij.
Diacod:*Montani* ℥j.
Elæoſacchar.Cubebar.℈ß.
Laudan.opiat.q.ſ.
Miſc. & f.Hauſtus pro una doſi.

In cauſa valdè calida egregiè ſeqventia etiam juvant medicamenta:

HAVSTVS

℞. Aq.roſar. ℥ij.
Vin granator.℥ß.
Syr.d.papav.ſimpl.
Rob.diamor. ãã ℥iß.
Nitri vitriolati gr.ij.
Laudan.opiat. q.ſ.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

PI-

PILVLÆ

℞. Magister. Sandarac.
Smaragd. præp. āā gr. iiij.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum oleo Maſtich. f. Pilulæ inau-
randæ pro una doſi.

ALIÆ

℞. Magiſter. maſtich.
ſuccin. alb. āā gr. iiij.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum ol. thuris q. ſ. formentur pilu-
parvæ, quæ deaurentur pro una doſi.

BOLVS

℞. Conſerv. fl. ſcabioſ. ℥j.
Loch. de papav. ℥ß.
Spec. diajreos ſimpl. ℈j.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum Diacodio ſolido f. Bolus pro
una doſi.

ALIUS

℞. Conſerv. fl. papav. erratic ℥j.
Rob. de Cornis ℥ß.
Spec. diamarg. frigid. ℈j.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum ſacchar. penid. q. ſ. f. Bolus pro u-
na doſi.

CAPUT VI.

In Oculorum dolore ac inflammatione num Laudanum Opiatum, vel Opium ſimplex depuratum & collyriis additum, conveniat?

PRacticorum Medicorum non pauci in ſummo ocu-
lorum dolore ac inflammatione non collyriis ſolum
ſi-

ſed ungventis etiam ac aliis Medicamentis ophthalmicis Laudanum Opiatum, vel etiam Opium crudum depuratum admiſcent. Sic ad dolorem & oculorum inflammationem innumera ferè collyria, qvæ opium ingreditur, preſcribit Clariſſ. *Felix Platerus tom. 2. cap. 4. de ocul. dolor. p. m.* 305. 306. 307. 308. 309. *& ſeqq:* ita namqve *pag. m.* 303. de hisce collyriis ſuam proponit mentem: Dolorem lenientibus anodynis & narcoticis qvoqve ſi admodum urgeat, ſubitò non tantum, qvia ægro moleſtus præcipuè eſt, ſed & qvia defluxionem auget, ſuccurrendum: ſimulque mox refrigerantibus & nonnihil adſtringentibus fluxus inhibendus, qvin & calor tamdiu, qvàm hæc perſeverant, contemperandus erit. Vel ſeparatim illis, nunc hoc illove, prout dolor, fluxusqve magis urgent, vel invicem commixtis, cum ſimul infeſtant, utendum.

Laz. Riverius tom. 2. ſect. 1. prax. cap. 8. de hiſce collyriis narcoticis ita diſſerit: Si dolor vehementiſſimus ſit atque intolerabilis, ad narcotica confugiendum eſt, qvibus tamen parcè & cum religione utendum, qvia Spiritus viſorios condenſant, humores & tunicas incraſſant, ſicque viſum hebetant. Inter narcotica ocularia primas tenent trochiſci alb. *Rhaſis* cum opio, qvi in hunc modum præſcribi poſſunt.

℞. Aq. roſar. ℥ij.
Liqvor. album. ovi fortiter agitat. ℥j.
Trochiſc. alb. *Rhaſ.* cum opio ℈j.
Fiat Collyrium in oculos inſtillandum.

Clariſſ. *Gregorius Horſtius lib. 2. de tuend. ſanitat. appendic. ad cap.* 4. ad dolorem & inflammationem oculorum poſt univerſalia, quæ purgatione & venæſectione peraguntur, format Collyrium, cui Laudanum opia-

tum additum, qvod mirabiliter ejusmodi oculorum dolores & inflammationes demulcet, lenit ac tollit.

℞. Aq: ex album. ovor. destill. ℥ij.
Lact. muliebr. ℥iij.
Succ. chamæmel. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Misc. & cum petia iteratò apponatur.

Adrianus Mynsichtus sect. 35. armament. Medico-chymic. d. ungvent. Ungventum qvoqve Ophtalmicum cujus *part.* 3. *cap.* 13. mentionem fecimus, habet qvod Laudanum Opiatum recipit, cujus mirabiles virtutes nuper in Matrona qvadam Nobili Ophtalmica sum expertus. Hujus enim ungventi si tantillum præmissis prius universalibus, ad angulos & palpebrarum oras adhibeatur omnes humorum fluxiones, calorem temperando, dolorem sedando, ruborem auferendo, acrimoniam mitigando, lacrymas sistendo & exiccando arcet, oculosqve mirè roborat.

Licèt verò Collyria ac cætera Medicamenta ophtalmica divinæ planè sint virtutis ac operationes non nunqvam planè præstent mirabiles, attamen in oculorum doloribus cautè & summa cum religione sunt usurpanda. In qvo non veteres solùm, sed recentiores qvoqve Medici in universum fermè omnes consentiunt.

Alexander Trallianus libr. 2. cap. 1. de ocul. Cura. Qvare nunc, inqvit, à dolore, qvi oculis accidit, exordiemur; nihil enim adeò excruciat urgetqve arte ad curationem, ut vehemens dolor oculos adfligens. Si igitur vehementiores acrioresqve dolores oculos comprehendant, qvam ut æger, ferre qveat, ne collyriis ad torporem inducendum efficacibus ut pleriqve confidas. Multi namqve Opium qvoqve instillare aus-

præ

præterqvam qvod nihil prorſus dolorem mitigârint, etiam valdè adhuc offenderunt.

Ludovicus Septalius libr. 6. animadverſ. Medic. §. 93. Opii uſus in inflammatis *oculis* neqve *frequens*, neqve multus ut ſit, præprimis admonet: qvamvis enim in eo prævaleat refrigerandi vis, cum tamen amaroris nonnihil habeat, ſæpè mordet & dolorem adauget: qvod ſi ex longiori mora prevalente frigiditate ſenſus torpeſcit, & ſubinde dolor imminuitur, tum & per frigiditatem temperatur æſtus, craſſefacto tamen affluxo humore, contumacior redditur morbus, curatuqve difficilior, tum & viſus actio hebetior fit, ut etiam *Galenus* obſervavit 5. *meth. Med. cap.* 2. & 2. *de compoſit. medicam. ſec. loc.*

Benedictus Victor Faventinus d. curand. morb. ſect. 1. *cap.* 7. vehementer ſtupefactoria in fortibus oculorum doloribus eſſe contumacia, ideò mala & fugienda, fideliter ſcribit. Loqvitur hoc *Galenus*, inqvit, 6. *aphorism. comm.* 31. Ego verò ab initio videlicet, id eſt, ſemper, ſuſpecta habui talia Medicamenta ſcilicet vehementer ſtupefactoria, qvoniam in forti dolore vel inflammatione oculorum, & ſi oculi maximam inflammationem vel dolorem non ſentiant, ex tamen vehementer ſtupefactorio & ejus inſigni refrigeratione, in oculorum tunicis diſpoſitio qvædam prædura relinqvitur, qvæ difficulter ſanari poteſt. Sed ex ſtupefactorio vehementi ſenſum hebetante vel corrumpente, ii vel debiliter, vel omninò nihil vident. Ob quam rem, ſi quiſqvam tuò oculorum inflammationes & dolores curare cogitur, cum magna præmeditatione eos curare fas eſt, d. relinqvens qvidem ſtupefactoria, utens verò iis ingeniis qvorum meminit *Hippocrates ſect.* 6. *aph.* 31., inqviens:

Dolores oculorum meri potio, aut balneum, aut fomentum, aut venæsectio, aut medicamentum epotum solvit. Et *sect. 2. cap. 2. de ophtalm.* Quod si, ait, Lippitudo fortissimo occuparetur dolore, ita ut pro vehementia ejus timor adesset perditionis oculorum: jure optimo in ejus collyrii confectione ponantur opii grana vj. vel plus, vel minus: tum metitâ qvantitate eorum, quæ collyrii compositurarum intrant: tum metitâ doloris vehementiâ, ipsi, ut vehementiori dolori plus de opio misturæ contribuatur, remissiori verò dolori minus Opii eidem adhibeatur compositioni. At ubi qvispiam ambigat, ob Opii facultatem stupefactivam oculos sensum proprium amittere, tunc ut nullus accidat timor commentatione dignus, quot grana Opii in collyrio apponuntur, totidem croci grana eidem offerantur: benignitas enim Croci opii maleficentiam corrigit & emendat, ut si sensu hebetato dolor mitigetur, hoc fiet absqve tota sensus membri perditione: Croci enim munus est, sui calore obsistere facultati stupefactoriæ ipsius Opii: ut videlicet plus possit collyrii albi facultas prædito opio & croco in sedando dolorem, quàm possit opii facultas ad sensum aboliendo. At qvoniam hunc modum mitigandi dolorem ex usu opii *Galenus* dolum seu deceptionem nominavit *comm. 5. Sexti Hipp. de morb. vulgar. comm. 13.* Quoniàm hic usus, ut ait, radicem non tollit, sed sensu hebetato ac obtuso dolorem mitigat, porrò nonnunqvam idipsum totum affectum pejorem reddit: Salvatâ enim radice doloris, quæ est humor nocuus dolorem gignens, & sensu membri restituto, vehementior illi accidit dolor: qvoniam tunc ex facultate Opii membri natura adeò imbecillitata remanet, ut non possit causæ doloris ita obsistere, qvin dolor vehementior recidivet: Iure igitur optimo si non cogatur Me-

dicus ob vehementiam doloris imminentem membri perditionem, ut opii additione in ſedandis doloribus, dolos & deceptiones vitando, opium & ejus naturæ reliqua aufugiat; & rectam ac exactam dolorum curationem moliatur in abolitione radicum & eorum cauſarum conſiſtentem. Et hanc doctrinam habes à *Galeno 6.aph. com.* 31.

Zacutus Luſitanus lib. 1. *Medicor. princip. Hiſtor. Dub. XXXII.* ſtupefacientium collyriorum uſum in oculorum morbis admodum cautè eſſe adminiſtrandum ſimiliter cum *Galeno* iudicat. Nam ſi inteſtinis dolentibus, inqvit, eorum uſum tantoperè formidat *Galenus lib.* 12. *meth. med. cap.* 8 qvoniam ab eorum aſſumptione noxæ fiunt inemendabiles, & mors contingit ſępê, ut ex veterum & juniorum mente plurimis allatis in medium hiſtoriis firmat *Marcellus Donatus lib.* 4. *hiſtor. mirabil. cap* 8. quoniam, licèt ad tempus minus dolentes ægri reddantur, affectus fit major deinceps & immanior; nam & inteſtinorum tunicæ frigiditate medicamenti denſiores evadunt, minusque transmittendo flatui aptiores, & ipſe humor, tum craſſior tum ineptior evadit. Cur nos ex *Galeni* mente intra oculum ſtupefacientia medicamenta imponemus? Nam præterquam qvod hæc pars ad vitam maximè eſt neceſſaria, non eſt patentibus cavitatibus prædita, per quas excrementa expellere poſſit; quô fit, ut ſuſpecta ſint & periculi plena; vis enim viſoria horum vi & frigiditate ſummè hebetatur, ſpiritusque infrigidati velut immobiles fiunt, operibus inepti & incommodi, & cerebrum hoc modo compatitur valdè. Quare prudenter ob hæc *Avicenna* 4. 1. *Cap.* 30. ſatius duxit, ea per os aſſumere, qvàm oculo imponere. Quæ in omni partium vehementiſſimo dolore ſolum vel in intenſa vigilia, violēta ferinaq;

 tuſſi

tuſſi in potum eſſe exhibenda aſſeverat ipſe *Galenus lib.* 9. *d. comp. Medicam. ſec. loc. cap.* 4. Rurſus ſi ab Opio extrà appoſito plurima damna & mors accidit freqventer , ut intra in hoc *lib. comment. Hiſtor.* 61 latius comprobamus , cur intra oculum ſtupefacientia imponentur? Sed licèt hæc vera ſint , præſtat in deſperato caſu anceps auxilium experiri qvàm nullum , cum melior ſit , & magis optanda noxa à ſtupefacientibus illata , qvàm mors , ex *Galeno lib.* 12. *Meth. medicam. cap.* 1. Hic ergò Autor extremâ neceſſitate coactus ſtupefacientium uſum intra oculos concedit 12 *meth. medicam. cap. ultim.* per hæc verba : jam verò collyria, qvæ ex Opio fiunt, vehementiſſimos oculorum dolores remittere omnes norunt , utendumqve (ut prædiximus) his eſt , cum maxima neceſſitas urget , illud minimè ignorantibus , particulas ipſas nonnihil lędendas , imbecillioresqve in reliqvam vitam ex refrigeratione futuras. Cæterùm ſaluti hominis in præſens , ipſam futuram poſtea noxam poſt habentibus. Siqvidem non paucos eorum , qvi his ſunt uſi , eò infirmitatis veniſſe , ut alii ferè nihil viderent , alii propemodum ſurdi forent , id omnibus jam notum eſt. Itaqve nos, ſi qvando cogimur his uti ; poſtmodum in ſanitatis tempore particulas ipſas excalefacimus , nempe auribus oleum id, qvod ſolum caſtoreum habet, infundentes: Oculis verò Collyria , qvæ tantùm excalefaciant ; ad quod ſcilicet munus maximè id probamus qvod ex Cinamomo conficitur &c. Qvâ eleganti oratione dubium abſolvit. Cujus mentem explanat *Paulus Æginetà lib.* 3. *cap.* 22.

Si magna doloris neceſſitas eſt, etiam Opii pauxillum adjicitur, ubi dolor abeſt, ſtupefacientia vitari debe-

bent. Firmat *Avicenna 3. 3. tr. 1. cap. 9. propè finem.* Et qvandoqve doloris vehementia facit necessariam stupefacientium adhibitionem, sicut succi pomorum mandragoræ, & lactucæ & papaveris, aliqvid ex sunach, & prætermittantur illa, quantum est tibi possibile, qvod si aliqvid eorum administras propter necessitatem, administra ipsum secundum cautelam. Reprobant ergò supra citati Autores citra necessitatem stupefacientium usum: Cum tamen hęc adest, cautè & cum modo admittunt. Quam distinctionem juniorum doctissimi confirmant, de qvorum numero sunt *Eustachius libr. 1. prax. cap. 20. Hollerius libr. 1. d. morb. intern. cap. 19. Mercurial. libr. 1. prax. cap. 38. Iachin. in comm. cap. 16. libr. 9. ad Almans.* & eruditissimè ante omnes *Matthæus ad loc. cit. Rhasis libr. 9. Ad Almans. patefacit.*

Clarissimus *Sennertus libr. 1 prax. part. 3. sect. 2. cap. 12.* Opiata in ophtalmia, nonnisi extremâ necessitate urgente, & ubi ex dolore acutissimo virium dejectio metuitur, usurpanda censet. Hînc qvoqve *Avicenna*, ubi iis utendum, aqvam saccharatam, vel aquam mellis post illorum usum instillare jubet. Commodè verò decocto meliloti post usum opiatorum oculi foventur.

Cui egregiè calculum subjicit *Gregorius Horstius centur. problem. Decad. 3. qvæst. 1.* ita scribens: Qvidam etiam in ophtalmia ad opiata accedunt, qvibus tamen *Avicennas* nonnisi in acerbissimo dolore utendum esse censet, ex materia subtili & corrodente, ubi syncope & extrema dejectio metuitur, de qvo vid. *Christophor. à Vega libr. 3. Artic. Mediç. sect. 2. cap. 1.* Ubi idipsum historiâ curationis adfirmat.

Ioh. Hartmanus prax. Chymiatric. lib. 2 cap. 33. Oculis dolentibus nicotianæ folia applicari jubet. Opiata autem quia foris noxia, intus tantum esse exhibenda opinatur. Ideo quoqve Excell. *Güern. Rolfincius lib.* 3. *consultat. Medic.* 3. ad gravissimi symptomatis nimirum doloris in ophtalmia mitigationem in auxilium vocat narcotica.

℞. Laudan. Opiat: d. trib. gr. iiij.
Formatæ pilulæ iv dentur in pixide.
S. Ruhepillen.
℞. Magister. Anodyn. gr. iij.
Detur ad chartam.
S. Ruhebringendes Pulver.
℞. Emuls. Amygdal dulc. ℥ß.
Magister. Anodyn. gr. vi.
Detur in pixide.
S. Nachttränckleín.

CAPUT VII.

Laudani Opiati vel Opii simplicis usus an in dolore aurium sit concedendus?

LAudanum Opiatum vel Opium simplex purum ac fecibus suis liberatum, in immanissimo ac acerbissimo aurium dolore quandoque mirabiles edit operationes, eumque, si aliis legitimis admisceatur remediis, planè tollit.

Hînc *Felix* quoqve *Platerus, Horstius, Sennertus, Riverius* & alii remedia contra ejusmodi dolorem sua ita applicant, ut semper Opium simplex vel Laudanum Opiatum simul ingrediatur. Sic ex *Felice Platero tom. 2 prax. cap. 5.*

℞. Mucilag. sem. Psyllii
fœnigræc.

Al-

Albumin.ovi agitat. ā ℥ß.
Adip.anserin.℥ij.
Diluantur ol.amygdal. & lacte; si Opii grana iij vel iv. addas, efficacius erit.
Fiat Instillatorium.
Item ℞. Ol.amygdal.dulc.℥ij.
Succ.malv.℥ß.
Myrrh.ʒß.
Croci orient.℈ß.
Opii gr.iij vel iv.
Misc. instillentur in aurem.
Emplastrum anodynum foris qvoqve applicat.
℞. Medull.pan.℔j.
Coq in lacte, add:
Farin.sem.lini
fœnigræc. ā ℥j.
Ol.Chamæmel.℥ß.
Croci orient.℈j.
Vitell ovor. No.ij.
Misc. f. Emplastrum: si Opium addas, magis sedabit.
Cum repellere & simul dolorem sedare intendit, seqvens decoctum auribus instillat:
℞. Ol.Rosar.℥ij.
Aceti ℥j.
Croci orient.℈ß.
Opii gr.iij vel iv.
Coq: ad aceti consumptionem, si loco Opii & Croci Philon.Roman. ʒj addas, & in oleo & in aceto decoqvas, idem præstabit.
*Gregorius Horstius lib.2.d.tuend sanitat. appendic. ad c.*4. ad dolorem aurium simile qvoqve instillatorium præscribit.

 ℞. Ol.

℞. Ol. rosat. ℥ij.
Aceti opt. ℥ß.
Coq: ad aceti consumptionem, postea add.
Laudan. Opiat. vel Extract. Opii cum
Spiritu vitrioli vel aceto fact. gr. iiij.
Misc. f. Instillatorium.

Ioh. Petrus Lotichius lib. 2. cap. 1. Observat. Medic. 3. in dolore auriculæ admodum sæviente, ægrotantiqve noctem insomnem reddente hoc cataplasma calidê super locum adfectum applicari jussit.

℞. Medull. pan. albiss. ℔ß.
Farin. sem. lini
fœnigræc. āā ℥j.
Coq. in lact. vaccin. q. s. ad consistentiam Cataplasmatis, add:
Ol. anethi
chamæmel. āā ℥ ß.
Sem. papav. alb. ʒiij.
Croci
Opii āā ℈j.
Vitell. ovor. No. j.
Misc. pro cataplasmate
S. Cataplasma.

Franciscus Deckerus in Not. & Observat. ad praxin Barbettian. cap. 4. lib. 1. in aurium dolore ex acriori lympha promanante hunc in modum ordinat.

℞. Lactis vaccin. q. s.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Misce.

Inde auribus guttas tres qvatuorve, & exterius applica Micam panis ex furno novissimè allatam, id est calidam.

Ioh. Ionstonus libr.8.tit.5.cap.1.d.Medicina practic. do-
oris aurium curationem perfici anodynis, & si in-
ens est, stupefacientibus, perhibet. Inter hæc i-
si sunt folia tabaci viridia, aut saltem aqvâ propriâ
el rutæ humectata & applicata, Laudani Opiati gra-
a iij.

Verum in ejusmodi aurium doloribus non temerè
qvoqve, sed cautè, ac summa cum prudentia, Opio,
Laudano Opiato, ac cæteris narcoticis & stupefactori-
s medicamentis est utendum, qvod omni tempore
Medici practici celeberrimi severè voluerunt & scripse-
unt.

Alexander Trallianus lib.3.cap.2. Ego novi qven-
dam, inqvit, solo usum Opio, & vocem & sensum ægro
ademisse, ut ne Opobalsamo qvidem aut aliis qvibus-
dam calidis injectis homo amplius restitui potuerit:
qvocirca si etiam qvis ob multum dolorem, opio, aut a-
lio qvodam torporis faciundi vim habente, uti coactus
fuerit, semel ipsum aut iterum offerre convenit: postea
v. castoreum cum oleo tepido injicere, & extrinsecus la-
nam oleo calido aut nardino, qvod adipem anserinum
habeat, imbutam, omni ex parte circumdare, si torpo-
rem ex frigidis contractum moliaris &c. *Ludovicus Se-
ptalius animadvers. Medic. lib.3.§.45.* narcotica, cum sur-
ditatem sæpè conciteni, qvi: qvid *Rhases* contra sentiat
nunquam in aurium doloribus intra auris meatum esse
applicanda, svadet.

*Zacutus Lusitanus lib.1. Medicor. princip. Histor. Dub.
XXXIV.* Qvot damna adferat, inqvit, opii incorrecti
usus, cū id coacti necessitate parti cuipiam dolore adfli-
ctæ imponimus, docet *Trallianus*. Et *Galen.* adeò timidus
est in ejus usu, ut *lib.2. sec. loc. c.1. tit. de capit. dolor. ex plaga*
in hæc verba prorūpat. *Rarò cogimur pharmacis ex opio uti*
cum

eum videlicet præ doloris vehementia homo de vi
periclitatur. Sic ex opio collyria multis detriment
fuere, adeò ut debilem oculum reddiderint, & visu
hebetudinem, auditus etiam gravitatem induxerin
Et *lib.* 3. *ejusd. oper. cap.* 1. *tit. de auricular. composit.* sic ait
Ego verò, quemadmodum dixi, in una qvaqve affecti
one proprio utor medicamento, semperqve papaver
succum fugio, neqve nisi urgente necessitate ad ejus u
sum pervenio &c. *Lib.* etiam 8. *ejusdem cap.* 3. Opio ju
bet admisceri calefacientia, ut ipsum reddat innocenti
us, cùm corpora viventium mortificationi simile qvip
piam perpetiantur, ab omnium ex opio & hyosciamo
& mandragora compositorum medicamentorum usu
Ideoque Medicis mos est, illis admiscere piper, casto
reum, & crocum. *Idem* vir doctissimus & acutissimu
observat. 44. *ejusdem libr.* Hispanus qvidam, ait, auri
vehementissimo oppressus dolore, plurimos dies in
somnes egit, in qvibus universalia & topica omnis ge
neris auxilia sunt celebrata, sed incassum; qvo crucia
tu miserabiliter afflictus pseudomedicorum opem im
plorat; hi ut sunt ignari & audaces, medicamenta e
opio ad provocandum somnum, sedandumque dolo
rem intra aurem imponenda consuluère: quo injecto
post horam paulò qvievit, illicò tamen ingenti tremor
concussus, stupidus velut & amens remansit, & præce
dente vertigine, potentiis omnibus deinde extinctis
velut sideratus perpetuò obdormivit.

Semper ergò cum opio miscere debemus, quę illiu
efficaciam retundant, ut piper, pyrethrum & castoreum
qvod *Galenus* & *Trallianus* hoc loco summoperè com
mendant Medico curaturo; nam hæc crassitie suâ i
ventriculo morantur, sicqve actionem Opii retundunt
qvæ magis probo, qvàm supra ingestum vinum, qvod te

uitate suâ Opii vires prompte ad cor defert, ut elegan- historiâ probat *Levinus Lemnius lib.2. d. occult. cap.* 1.

Sennertus lib. 1.part.2.sect.3.prax.cap.8. in vehementi- re aurium dolore succum portulacæ, lactucæ, hyosci- mi, coriandri utilem judicat. Ubi deniqve, inquit, a- erbissimus dolor urget, ut syncopes & mortis pericu- um immineat, stupefacientibus semel atqve iterum uti cet, ut

℞. Opii gr. iij.
Castorei
Croci āā gr. iß.

Cum lacte muliebri, vel albumine ovi, vel sapa, aut vino tepidè instillentur.

Solum opium vix convenit, utpote cujus usu qven- am vocem & sensum amisisse refert *Trallianus lib. 3. c.* . Propterea qvod cerebrum nervo auditorio affecto roximum est. Oleum etiam è ligno coryli acerbis- mos aurium dolores subitò sanat. Si reliqua omnia on prosint, necessarium est, ut ægro sub somni horam khibeatur philonii Persici ℈ß vel ℈j., vel Laudani O- iati grana iij.

Lazarus Riverius tom.2.prax. Medic.sect.2.cap.3. In olore aurium vehementissimo ad narcotica, inquit, iterdum fugere cogimur, sed rarò ea usurpanda sunt, maximâ cautione adhibitâ, qvia cerebro infensa sunt. Novi qvendam, ait, *Galenus 3.de composit. Medicam.sec.* c. solo usum Opio, & vocem & sensum ægro ademis- , ut ne Opobalsamo qvidem, aut aliis injectis calefa- entibus, homo amplius restitui potuerit. Si igitur ma- na urgeat necessitas, in hunc modum præscribenda nt:

℞. Ol. sem. papav. ℥iß.

Cam-

Camphoræ.
Opii āā gr. ij.
Misce, instillentur in aurem.
℞. Ol. amygdal. dulc. ℥ij.
Succ. Malv. ℥ß.
Myrrh. ʒß.
Croci ℈ß.
Opii gr. iij vel iv.
Misce, utatur ut supra.

CAPUT VIII.

Laudani Opiati excellentem in hæmorrhagia narium usum demonstrat.

HÆmorrhagia narium sæpenumerò adeò sævie[r] invadit, ut neque revulsione vel per venæsectione[m] vel per frictiones institutâ, neqve medicamentis fluxu[m] sistentibus seu refrigerantibus, seu adstringentibus s[eu] glutinantibus, seu occulta qvalitate agentibus extra a[d]hibitis vel intra propinatis sistatur, ubi necessariò La[u]dani opiati usus est aggrediendus, qvod etiã in hujusm[o]di periculoso adfectu sæpè felicissimos edidit effect[us].

Clarissimus Gregorius *Horstius lib.* 1. *de Febrib. obs[er]vat.* 27. Laudani hujus Opiati in hæmorrhagia nari[um] felicissimum ac exoptatum effectum sequenti in c[asu] satis luculenter expertus est. Cujus igitur verba [h]ic adducere nos non pigebit. Cum Anno 1610. M[en]sibus æstivis in *Alsatia* motus bellici continuarent[ur] circa tempus autumnale milites redeuntes maximè [fe]bri continuâ (communiter morbum Vngaricum [vo]cant) afficiebantur, occasionem prębente vino ge[ne]rosissimo, qvo tunc *Alsatia* abundabat, qvod hom[i]nes ex inferiori *Saxonia* & *Hassia* plenioribus hau[sti]bus assveti, non pitissando, sed plenis buccis ha[u]

er[...]

ndo ad satietatem qvotidiè sat abundanter, aere æsti-
vo calidissimo, sumpserant. Hînc multi semimor-
tui redibant (aliis febribus ardentibus peremptis) in-
ter qvos etiam levis armaturæ miles; qvi hic apud vi-
duam qvandam divertens, intervenientibus popula-
ribus suis, meam implorabat opem. Huic calor in-
tensissimus continuò aderat, cum siti plurimum exce-
dente, per vigiliâ perpetuâ, colore faciei sqvalido,
summaqve virium anxietate, parum à naturali statu u-
rinâ declinante. Qvod verò maximè urgebat, hæ-
morrhagia erat narium, quæ variis ac diversis adhibitis
remediis vix corrigi potuit. Hinc in præsenti casu an-
te omnia malignitati resistendum esse duxi, corre-
ctis etiam interim gravibus diversis symptomatis, im-
primisque sangvinis fluxu continuo: Præscripsimus
ergo mox pulv. rub. pannonici ℈j. cum aq: Card. be-
ned. (cùm alvus laxa esset) pro sudore movendo con-
tra malignitatem, quo proveniente post abstersionem
interius emulsionem sem. papav. alb. cum amygdal.
dulc. in aq. cichor. & acetos. cum Confect. man. Chri-
sti preparatam concessimus. Exterius & pro somno
conciliando & sanguinis fluxu sistendo, epithema capitis,
qvod

℞. Sem. papav. alb. ℥iß.
4. frigid. maj. ãã ℨiß.
Cortic. thur: ℨj.
Aq: lactuc.
nymph.
verben. ãã ℥iiß.
Fiat Emulsio, cui add.
Acet. rosac. ℥ß.
Misc. & sine colatura tepidè applice-
tur.

His

His parum proficient bus , adhuc semel sudorem provocabimus, ac tand. m propter turgentem materiam malignam Laudani Opiati grana iij. cum conserv rosar. exhibuimus, quò qvies humorum & ægrotanti restitutio seqvebatur qui sanus abiens hospitio malignitatem relinqvebat, ita ut paulò post vidua hospita, cum aliquot liberis eodem morbo infecta, Medicaminum usum negligens, vitam cum morte mutaret.

Et *lib. X. d. pharmaceutic. observ* 3. de proficuo Laudani hujus opiati usu sic disserit: In hæmorrhagia narium Laudanum Opiatum majori etiam dosi cum successu & eventu satis optato præbetur, quâ ratione Viro cuidam primario Reipubl. nostræ fr qventioribus hæmorrhagiis obnoxio tàm interius ad ebullitionem sistendam qvàm etiam exterius cum aliqvo liqvore dissolutum & naribus attractum præsentissimum est remedium Hi egregiè exemplo quodam confirmat qvoqve *Ioh. Freitagius lib. de opio cap.* 8.

Quæstoris cujusdam uxor hæmorrhagiâ narium profusissimâ ad ultimam virium calamitatem freqventer corripi solita, multis frustra expertis medicamentis, hoc uno Laudano Opiato salubriter juvari & liberari potuit.

Militem qvendam nomine *Frans Rolandt* Anno 166 die 14 Septembr. sub cura accepi mea, cum *Embdæ* tum temporis praxin exercerem, qvi ex humorum scorbuticorum acrimonia tantam narium hæmorrhagiam patiebatur, ut vires fermè omnes jam deficerent convulsiones ac spasmi accederent, & fœcum excretiones involuntariæ seqverentur, imò mors ipsa jam in procinctu esset. Huic subitò mixturam seqventem, cæteris aliis remediis externis non neglectis præscripsi, de qua sæpius cochlearia duo sumebat:

℞. A

℞. Aq. burſ. paſtor.
portulac.
centum nod.
nymph. ãã ℥ ß.
Syr. Corallor.
Myrtin.
è roſis ſicc. ãã ℥vj.
Lapid. hæmatit. ſubtiliſſ. pulveriſat. ℥iß.
Croci Martis adſtrictiv.
Boli armen. ver. præp.
Sang. dracon.
Corall. rubr. præp.
C. C. uſt. & præp.
Spod. ex ebore præp. ãã ℈j.
Laudani Opiat. gr. vj.
Fiat l. a. Mixtura
Detur ad vitrum.

Hiſce ita adhibitis per Dei gratiam ſanitati reſtitueatur.

Clariſſimus *Sennertus lib.* 1. *part.* 9. *ſect.* 4. *prax. cap.* 8. Laudano Opiato non ſolùm, ſed cæteris qvoqve Opiatis nonniſi extrema urgente neceſſitate, & dum vires adhuc conſtant, eſſe utendum aſſerit. Ad fluxum inqvit, ſanguinis è naribus ſiſtentia referuntur medicamenta frigefacientia, ut Syrupi refrigerantes è Cichorio, de nymph., de papav. de ſucco acetoſæ, Julepus & Syrupus roſarum cum aqvis portulac. lactuc., plantag., ſempervivi, ſolani & ſimil. Conſervæ item roſar. violar. radices Cichorii conditæ, caules lactucæ conditi, ſpecies diatrion ſantal. diamarg. frigid. & etiam opiata, ut Philonium Romanum, Perſicum, reqvies *Nicolai*, Laudanum Opiatum. Sed alibi monſtratum eſt, opium non eſſe fri-

frigidum, sed calidum: & qvamvis in hæmorrhagiis na-
rium exhiberi possit: tamen eam non sistit refrigeran-
do, sed potius spirituum impetum sistendo. Verum
opiatis non nisi extremâ urgente necessitate, utend-
dum & dum vires adhuc constant.

Cui laudabiliter sanè assentiuntur *Riverius & Coste-
rus* viri in Medicina ferè præstantissimi. *Lazarus Ri-
verius* enim *tom.2.prax.Medic. sect 3. cap. 7.* de Lau-
dani hujus Opiati in hæmorrhagia narium sistendæ
usu mirifico. Ita suam proponit sententiam: in con-
tumacissimo affectu & aliis remediis non cedente, a
narcotica veniendum est, qvæ omnem tum fluxionem
tum evacuationem, qvemcunqve humoris motum c
tissimè cohibent; & inter cætera Laudanum ad grana
vel iv. exhibitum, principem locum obtinet. Caven-
dum tamen est, ne ægro valdè debili exhibeatur; pe-
culum enim est, ne calor nativus admodum debilis na-
cotica vi omninò suffocetur. Syrupus de papavere
dem præstare poterit ad ℥j in julepo adstringente hco
somni exhibitus.

Ioh. Costerus verò *Tabul. Theoretico practic. 28. p.*
97. Narium hæmorrhagia, ait, sistitur narcoticis, ferv-
rem sangvinis compescentibus. Cavendum tamen,
ægro valdè debili exhibeantur, ne calor nativus adm-
dum debilis narcoticâ vi omninò suffocetur.

℞: Syr. de papav. ℥ij.
Laudani Opiat. gr. ij.
Misc. ad fictile.

Et hunc Laudani opiati in hæmorrhagia narium
stenda usum egregium summè alii qvoqve Viri in a
Medica celeberrimi prædicant.

Excell. *Rolfincius lib. 3. consultat. Medic. 2.* Hîc spec

tis si non cedat malum necessitas postulat, ut ad narcoticica confugiamus. Inter ea excellit Laudanum Opiatum, pondere gr. ij. iiij. in forma pilulari, & ex eo præparata Medicamenta. Imprimis Magisterium Anodynum *Rolfincianum* mira hîc præstabit, in pulveris forma ad grana iij. vel iiij. pro re nata exhibitum.

His succenturianda veniunt & annectenda corroborantia, ob ægroti constitutionem infirmam. Possunt ea exhiberi mixta cum narcoticis, vel sine iisdem.

℞. Magister. Anodyn. rubr. *Rolfinc*. gr. iij.
Pulv. Bezoartic. alb. *Rolfinc*. ℈j.
Misc. f. Pulvis.
Dosis ℈j. in haustu vini rubri adstringentis.

Hartmannus prax Chymiatric. lib. 2. cap. 59. Laudanum Opiatum hæmorrhagiam narium sistit, vel intrò sumptum, vel ex eo pilula naribus intrusa.

Iohan. Ionstonus id. Medicin practic. lib. 8. tit. 6. cap. 2. Crocus Martis cum succo Cydoniorum & aliqvot Laudani Opiati granis narium hæmorrhagiam tollit.

CAPUT IX.

De

Odontalgia seu dentium dolore, in qvo Laudani Opiati usus approbatur.

ODontalgia, gravissimus ac acerrimus adfectus est hominemqve qvi eâ adfligitur, admodum excruciat, adeò crudelis interdum est, ut homines potius mori, qvàm in ejusmodi atrocissimo dolore vivere cupiant.

Et quamvis ejus curatio remedia insignia requirat, :
etiam iis gaudeat, attamen persæpè adeò atrox evadi
ut neque humorem peccantem evacuantia, neqve re
pellentia & intercipientia, ut Emplastrum prgprimi s
Mastiche, gummi elemi & tacamahaca benè calefactu
& temporibus appositum; neque discutientia per em
plastrum de meliloto & alia; neqve proprietate occul
agentia, sicuti canis mortui dens in fornace ustus cu
posca mistus & impositus: radix lapathi acuti ante ge
minationem vere collecta, exiccata, & denti dolenti a
plicata: senecta serpentis in vino vel aceto cocta: Gum
mi hederæ dentibus insertum, nihil juvent, sed neces
riò ad narcotica. si dolorem nimis urgentem mitiga
velimus, necessitate coacti accedamus oportet; U
Laudanum Opiatum principem locum obtinet. Ite
prosunt opii grana ij. cum Croci æqvali parte in bomb
ce indita: Oris cum aceto & opio collutio: Pilulæ ex
pio & theriaca *Andromachi* formatæ.

Et Laudani hujus opiati in odontalgia usum exc
lentissimum eleganti historia comprobat Clariss. *Gre
rius Horstius* cum *lib X. d. pharmaceutic. Observat.* 3.
rat. V. experientissimum D. *Petrum Kraus* sic scrib
tem inducit. Filius meus Christophorus à puer
usqve dentium dolore vexatur, atque in Mense N
vembri Anni 1626. tanta cum vehementia, hemicra
simul accedente, ipsum dolor invadit, ut præ doloris
tolerantia caput sæpè ad terram & parietem percu
ret. Factis fiendis, per evacuationes, revulsiones, a
dyna &c. morbus contumacior evadit non remissi
Tandem horâ somni unicum saltem granum mei L
dani ipsi offero, qvod ipsi adeò ex usu fuit, ut cum m
to sudore tota nocte placidè non saltem qvievit, sed
iam dolores maxima ex parte sopiti fuerint, tumore

al externo apparente, qui intra triduum cum omni-
us reliqvis ſymptomatibus totus evanuit. Hâc ipſa
râ, dum hæc excipio & ſcribo idem malum recurrit,
Maji Anno 1629. non tanta cum vehementia, capite
iter evacuato, ſomni tempore iterum granum j. mei
udani exhibeo, feliciſſimo cum progreſſu, ut ſeqven-
us diebus ab omnibus doloribus liber evaſerit, ac
rmanſerit. Expertum eſt Medicamentum, & in
loribus odontalgicis graviſſimis & ferè incurabilibus
obatiſſimum. In *Epiſtola* qvoqve ſeqventi de Lau-
ni, hujus in odontalgia utilitate ita ipſe loqvitur: Novi
rum primarium, qvi ſæpius ὀδονταλγίαν ex affluxu bi-
lſo tàm vehementem patitur, ut in conſenſum traha-
r totum, tantâ inflammatione ſangvinis in qvadrato
rpore ſuborta, ut pulſus omninò, propter cordis vi-
s oppreſſas, intermittens reddatur: hic etiam aliqvo-
s ſumptis Laudani granis iij vel v. ferocientem flu-
m ita domuit, ut ſomno ſuccedente, dolor penitus
anuerit, vi collecti caloris nativi materiâ morbificâ
nitus expugnatâ.

Felix Platerus tom.2.prax.cap. 8. ſtupefacientia do-
re urgente nonnunqvam adhibenda qvidem exiſti-
at, verum cavendo, ne, ſi validiſſima ſint, deglutian-
r. Opiatas antidotos, porrò inqvit, recentiores
æſertim ut Philonium Romanum, theriacam, Mi-
ridatium, aliasve uſitatas, vel de novo paratas, den-
bus affricamus, vel alioqvin apponimus aut imponi-
us. Quibus ℥ij pondere interdum, ut ſpiſſiores fi-
nt, radic. pyrethri & ſem. nigell. ℈j. pulverem addimus,
gr. j. Opii, ut vires opiatarum augeantur. Opii ſoli-
s emolliti manu pilula una denti intruſa dolorem mox
llit; Cui ne diffluat, ceræ momentum prius, cum ma-

nibus subigitur, permisceri potest, vel hoc magno cum successu usurpatur

℞. Opii
Sem. hyosciami āā gr. iiij.
paludapii gr. ij.
Cum Aq: vitæ f. pilulæ.
vel hoc pacto ℞. Camphor. ℈j.
Coq. in ℥j. Aq. vitæ donec dissolvatur: in fine add:
Opii gr. iij. vel iv.
Dilue, & bombacis pilulam ii ea madefactam intrude in dent

Clariss. *Daniel Sennertus lib. 2. part. 1. prax. Cap. 11.* ob doloris vehementiam aliqvod periculum metuendum sit, narcotica usurpari jussit. Exempli gratia fiat oris collutio ex aceto, in qvo opii grana aliqvot sint dissoluta. Possunt & opii grana duo cum æqvali parte Croci vel Castorei bombace excepta in dentis cavernulam ii di, si erosus sit, sin minus, opium & crocus in pauxill lactis vel aqva papaveris aut hyosciami dilui, & dentis dolentis radix eo fricari potest. Vel

℞. Fl. Chamæmel.
anethi āā p. j.
Cortic. radic. Mandragor. ℥j.
Sem. hyosciami
papav. āā ℈ij.
Coq: in Aq: plantag.
solan.
rosar. āā ℥iij.
Colentur, colaturæ admisc.
Acet. rosac. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Misc.

Vel indatur denti pilula de Laudano Opiato, vel pilula de Cynoglossa. vel

℞. Laudan. Opiat. gr. iij.
Spir. vitrioli gt. j.
Misc. f. Pilulæ, & dentibus una imponatur.

Vel theriaca recens, aut Mithridatium vel Philonium Romanum, aut sortirella parva in Dispensatorio Augustano descripta denti illinatur: Vel

℞. Styrac. Calamit.
Piper. alb.
Costi
Opii
Sem. hyosciami ãã ℈ß.
Cum vino f. Pilulæ dentibus indendæ.

Vel indatur pilula una de seqventibus;

℞. Sem. apii
hyosciami ãã gr. iiij.
Opii gr. iij.
Cum Syrupo de papav. f. Pilulæ iv. vel v.

Vel ℞. Philon. Roman. ʒj.
Spir. lign. Guaiaci ℈j.
Misce.

Vel ℞. Radic. pyrethri.
Sem. apii ãã gr. ij.
hyosciami.
Opii ãã gr. j.
Cum Syrupo d. papav. f. Pilulæ No. v.

Aut admoveatur cum gossypio oleum hyosciami: vel aliqvid de seqventi mixturâ cum bombace denti dolenti applicetur:

℞. Philon. Roman. ʒj.

Opii Thebaic. gr. vj.
Ol. vitriol. gt. v.
Misce.

Balsamum ad dolorem dentium.

℞. Opii Thebaic.
Spec. diambræ ãã ℈j.
Camphor. gr. iiij.
Ol. nuc. moschat. express. ℈ij.
Cariophyll. gt. vij. vel q. s.
Misc. f. Balsamum.

Decoctum Langii.

℞. Opii Thebaic. ℈ij.
Succ. hyosciami ℈iiij.
Cortic. Mandragor. ℈v.
Fl. Chamæmel. ℥ß.
Pyrethri ℈v.
Croci integr. ℈j.

Infund. in vini ℔j. aq. rosar. ℥iiij. aceti opt. ℥vij. Bulliant in vase duplici ad tertiæ partis consumptionem, & cum panno intincto dentibus colatura applicetur.

Cautio tamen in narcoticorum exhibitione adhibenda; refert enim *Alex. Benedictus de curat. morbor. lib. 6. cap. 13. Jacobum Iustinianum*, Patritium Venetum, in dentis dolore Oleo Opiato imposito, *Patavii* sopore perpetuo extinctum fuisse. Dolore sopito post Opiatorum usum os illicò abluatur decocto salviæ, roris mar., majoran., hyssopi, ut noxa ab opio impressa tollatur.

Hujusmodi cautelam nobis perbenè observandam proponit etiam *Zacutus Lusitanus prax. medic. admirab. lib. 1. observat. 86.* Cum ita luculenter scribit: Corpora viventium qvippiam simile mortificationi perpeti, ab

omn

omnium ex opio, hyoſciamo & mandragora, medicamentorum compoſitorum uſu , clarè ſatis confirmat *Galenus lib.* 2. *&* 3. *de compoſit. medicam. ſec. loc. cap* 1. & *lib.* 8. *ejusdem cap.* 3. Et hoc ſeqventi exemplo fiet manifeſtum. Quidam cum pluribus diebus dolore dentis corroſi concuſſus vehementer, multis adhibitis præſidiis levari non poſſet, amicorum conſilio, intra dentis cavum indidit Philonium perſicum. Eo admodo, ſtupidus veluti, ſeqvutâ auditûs gravitate extinctus eſt.

Ioh. Hartmannus lib. 2. *prax. Chymiatric. cap.* 73. inter topica, quibus vel ſolis, ſæpè dolor omnis aufertur , præſtare Laudanum Opiatum teſtatur. Cujus grana tria, ſi cum Spir. vitrioli guttis duabus denti, qui dolet, applicentur, ſimulque ejus pilula aſſumatur, dolor ſopitur; præſertim emplaſtro ſimul ad tempora, et, ſi opus, cucurbitulis applicatis.

Lazarus Riverius tom. 2. *prax. Medic. ſect.* 5. *cap.* 1. ſi dolor ita vehemens ſit , ut prædictis remediis cedere non valeat, vult, ut ad narcotica veniamus, quæ ſub variis formulis à practicis proponuntur, & denti dolenti admoventur, quorum tamen effectus, non minus quàm ceterorum topicorum admodum incertus eſt. Verum eadem aſſumpta, dolorem certò conſopiunt. Inter cætera Laudanum Opiatum principem locum obtinet, qvod non ſolùm dolorem ſedat , ſed etiam fluxionem cohibet, & tutò exhiberi poteſt poſt remedia univerſalia ad grana iij vel iv, modò à perito artificè præparatum ſit.

Hanc ſententiam etiam confirmat *Ioh. Coſterus Tabul. Theoretico-practic. cap.* 33. *p m.* 306, ita ſcribens: Curatio odontalgiæ, qvæ dolorem, ut urgens ſymptoma tollit, perficitur etiam narcoticis, ſi dolor ita vehemens ſit, ut prædictis remediis haud cedat. Non verò ex-

trinsecus tantum; verum etiam intra corpus assumantur, inter qvę omnem numerum absolvit Laudanum opiatum ad grana ij. vel iij. exhibitum, modò dextre sit præparatum. Narcoticum seqvens denti dolenti applicare soleo atqve permittere, donec omnis dolor sit sopitus.

℞. Myrrh. ℈ß.
Opii ʒß.
Croci ℈ij.
Misc. exactè & fiant Trochisci, instar bechicorum, qvorum unus applicetur.

Pilula seqvens, teste *Sculteto armamentar. Chirurgic. observat. 28.* in ore detenta, omnem dentium dolorem mirificê sedat.

℞. Sem. apii gr. ij.
hyosciami
Opii Thebaic. āā gr. iv.
Syr. de papav. q. s.
Misc. f. Pilula No. j.

Pilula hæc D. *Herlicio* adscribitur, verum ejus compositionis jamdudum *Platerus* & Sennertus, ut etiam jam à nobis adductum, mentionem fecerunt.

Zacutus Lusitanus Prax. Histor. lib. 1. cap. 16. seqventem in dentium dolore pręscribit pulverem, qvem tanqvam leve medicamentum atqve correctum magni æstimat.

℞. Opii
Castorei
Salis āā gr. iiij.
Fiat Pulvis, qvi cerâ & guttulis olei juniperini excipiatur, & denti tepidè admoveatur.

Ioh. Petr. Lotichius lib. 2. cap. 4. Observat. Medic. 4. In den-

dentium dolore gravi & diuturno non ſine felici ſucceſſu Illuſtriſſimę cuidam Principi præſcripſit Oleum Odontalgicum atqve duos Gargariſmos.

℞. Ol.ſtill.Cariophyll,
ſuccin.āā ℈ß.
Balſam.vitæ gt.vij.
Laudan.Opiat.aceto.
Sqvillitic.ſol.gr.iij.
Miſc. ad pixidem.
S. Dele äuſſerlich zu den Zähnen.
Adhibeatur cum bombace vel ſine calidè.

Vel iſtoc Gargariſmate uteretur:

℞. Aq:ſalviæ
betonic.
verbenę āā ℥iß.
Acet.flor.Cariophyll.
roſac.āā ℥ß.
Ol.ſtill.ſuccin.
Cariophyll.āā gt.iii.
Laudan.Opiat.aceto ſqvillitic.diſſolut.gr.iiij.
Camphor.ſolut.gr.ij.
Miſc. fiat Gargariſmus.
S. Mundtwaſſer.

Vel ſic fiat Gargariſmus:

℞. Radic.alth.
pyrethri
biſtort.
Ireos Florent.
Raſur.lign.ſanct.āā ℥ß.
Herb.hyſſopi
verbenæ

be-

betonic.
salviæ āā Mß.
Fl. anthos
sambuc.āā p.j.
Fiat decoctio in aq.communi ad ℔ß. Colatur: admisc.
Acet.rosar.℥vj.
Laudan.Opiat.gr.v.
Misc. f. Gargarismus.
S. Mund-Wasser.

Gargarismus qvoqve seqvens dentium dolores etiam vehementissimos & acutissimos mirificè sistit:

℞. Radic.hyosciami ℥ß.
Urtic.min.
pentaphylli
pyrethri āā ℨiij.
Rasur.lign.Guajaci
Buxi
tamarisci
Thuris alb.
Sem.staphid.agr.āā ℥ß.
Cortic.granator.
Piper.long.
Zingiber.alb.
Cariophyllor.āā ℨiij.
Herb. salviæ acut.
serpill.
mentastr.
persicar.
origan.āā ℨij.
Misc. & f. pulvis grossus, qvi reservetur usui; tempore usus verò

℞. Hu-

℞. Hujus groſſi pulver ℥iß.
Aceti vini.
Aq: fontan. āā ℔j.
Coq. & in colatur. diſſolv.
Laudan. Opiat. gr. viij.
Fiat l. a. Gargariſmus.

Colatura calida in ore per aliqvod temporis ſpatium retinenda, deinde expuenda eſt; æger autem ſæpius eo qvotidie utatur, donec acutiſſimi dolores, & cruciatus placentur. Aliàs in dentium doloribus præſtans & valdè efficax eſt, cujus felicem effectum ſæpius ſum expertus.

CAPUT X.

De

Laudani Opiati vel Opii etiam ſimplicis cum aliis ingredientibus adpropriatis in adfectibus thoracis, ac primò qvidem in tuſſi ſedanda ac compeſcenda præſtantia.

MEdicamentorum thoracicorum, qvæ aliàs etiam pulmoniaca, arteriaca & pectoralia vocantur, triplex eſt differentia. Prima claſſis eſt horum, qvæ lævigant, aſperitates deliniunt, meatus obturant, omnisqve ſunt acrimoniæ expertia. Secunda contrariarum planè ſunt virium videlicet acria, mordacia, extergentia. Tertium genus eſt ex horum æqvali vel inæqvali, prout neceſſitas & indicatio reqvirit, miſtione. Inflammatorius igitur non aſperæ arteriæ ſolùm, ſed & pulmonum adfectus, & hinc nata raucedo, & humor acris calidusque reqvirunt medicamenta lenia, lævigantia, qvalia lac, amylum, tragacantha, & temporis progreſſu qvæ leviter & ſvaviter detergunt, ut paſſulæ, ficus, amygdalæ, ſuccus liqviritiæ, & illa qvæ coqvunt & ſiccant, ut pti-

ptiſana, ſemen lini torrefactum, Crocus, Myrrha, ſtyrax, thus & ſapa. Extergentia leniora ſunt: terebinthina, mel, amygdalæ amaræ, pineæ, caricę, farina orobi, ſemen hormini: acriora ſunt, iris, coſtus, piper, Cinamomum, ſqvilla, malabathrum & ſimil. Si verò contingat, vehementem eſſe fluxionem, arteriam, pulmonesque ulceratos, ſangvinis ſputum, tuſſim præterea validam, ex ulceratione, extergentia & ſiccantia, ratione humoris vel craſſi vel ſuperflui, validè diſcutientia, attenuantia & concoqventia, aſpredinis cauſâ, ea qvæ lævigant & ſenſum arteriæ deliniunt, tenues humores ad exitum juvent, conſiſtentiam talem, ut ſpiritu impulſore expelli poſſint, nec præ tenuitate relabantur, conciliet. Cum verò fluxio adeſt fortis, ac cætera Medicamenta pectoralia nihil juvare poſſunt, Laudanum Opiatum vel etiam ſimplex Opium depuratum non raró iis admiſcetur, ut fluxio eò citius tolli qveat. Hinc *Galenus* qvoqve & *Andromachus*, cum fluxio admodum vehementer ingruit, Opium & Caſtoreum hujusmodi medicamentis miſcent, cum potiſſimum reſiccare, & ipſam planè exterminare volunt. Triplici igitur de cauſa *Galenus* & *Andromachus* Opium miſcent, ut videlicet fluxio ſiſtatur, concoctio materiæ morbificæ conciliato ſomno promoveatur & demùm ut dolor & acrimonia ſedetur, & ſic tusſis componatur. Fiunt itaqve compoſita thoracica ſeu arteriaca ex iis, qvæ vim incidendi, attenuandi, ſiccandi, extergendi, coqvendi, lævigandi, meatus infarciendi, dolorem ſedandi, tusſimqve leniendi habent, vid. *Galen. 7. de compoſit. medicam ſec. loc. c. 2.* Seqventi *capite, libri ejusdem* inqvit *Idem*: poſtqvam *Andromachus* multas confectiones ad

tus-

tuſſim ſcripſit, deinceps omnes ſoporiferas, ſeu ſoporem inducentes tradidit. Cæterum hę omnes tenues fluxiones inſpiſſare poſſunt, reſiccantes ſimulqve refrigerantes, & propterea aliqvæ non tantùm opium, ſed & mandragorę ſuccum, aut radicis corticem aut hyoſciami ſemen, aliqvæ etiam duo aut tria, aut etiam omnia hujuſmodi habent rationabiliter, qvemadmodum aliæ ſtyracem & crocum. Rationaliter autem his alii partim calefacientia admiſcuerunt, partim cum modica adſtringendi vi aromatica & reſiccantia, & ſemina qvædam familiaria veluti aniſi, fœniculi, dauci, apii, ſeſeleos, utpote qvæ tum pharmacorum injucunditatem ac vim obtundunt, tum urinam etiam prolectant. Qvædam verò etiam aſperitudines lævigant, veluti ſunt tragacantha, glycyrrhiza & vina dulcia. At verò ex his, qvæ minus de aromaticis complectuntur, eas etiam tabeſcentibus præbent.

De diacodio eisqve qvæ ex capitibus papaveris fiunt ait porrò *Galenus*: uſus eorum eſt in his, qvi ſomno opus habent, qvibus etiam ex opio conſtantia ſæpè exhibere cogemur. Opus autem habent maximè hujusmodi Medicamentis hi, qvibus tenues fluxiones à capite ad aſperam arteriam defluunt, non permittentes dormire ob conſeqventem tuſſim. Ac in hujus rei gratiam Laudanum Opiatum non ſolum pharmacis thoracicis ac pectoralibus permiſcetur, ſed pharmaca qvoqve Opiata thoracica dicta, comparantur, qvę in catarrhis ſcilicet ſeu deſtillationibus cumprimis tenuibus, aphonia ſeu voce intercepta, tuſſi veteri & nova, orthopnæa, aſthmate, hæmoptoſi, peripneumonia, empyemate, tabe ac ſimilibus thoracis affectibus egregias præſtant utilitates. Ne igitur hiſce longius immoremur, jam, quicqvid

qvid Laudanum Opiatum in tuſſi ſiſtenda præbeat utilitatis, videbimus.

Ioh. Hartmannus lib. 2. prax. Chymiatric. cap. 105. à tenui deſtillatione ortam & jam inveteratam tuſſim ſiſtere Laudanum Opiatum dicit. Hoc verò, etiam reliqvis tuſſibus utile eſt, modò dextrè adhibeatur; & pectore vacuato à pituita tenaci.

Excell. *Gverner. Rolfincius epitom. meth. cognoſc. & curand. particul. morb. lib. 2. part. 1. cap.* 1. Laudani Opiati opem in tuſſi ſedanda compeſcendaqve magnifacit. *Lib.* verò 5. *conſultat. Medic.* 1. theriacam recentem ob opium admixtum commendat. Theriaca inqvit, recens 4. menſium proponitur à *Galeno lib.* 5. *meth. med. cap.* 15. Habet enim prævalens Opium ſive papaveris ſuccum, & eâ ratione ſomnum conciliat; ſecundò fluxiones ſedat; tertiò leviter incraſſat. Aſſumatur ſingulis vel alternis diebus ad ℥ß & ℈j.

Helmontius jus duum viratus inſcripto libro t. 62. Medicamenta in tuſſi vulgaria & uſitata, decocta, tabulas, ſyrupos, & ecclegmata pulmonum vulpis, ſulphur, vel per ſe, vel ejus cum aloë, croco & myrrha ſublimatos flores, vel ipſum cum ſalibus in pulverem lactis cremori colore reſpondentem præcipitatum, improbat; commendat verò, mirificè Laudanum Opiatum *Paracelſi* ſed addit, manè vomitum ſeqvutum. Manè vomitum ſæpè movere experientiâ compertum habemus, qvi hujus medicamenti virtutes planè mirabiles ſæpius comprobavimus. Cauſa vomitûs ſub judice adhuc in lite eſt. Rationes noſtras cur ſæpius hoc accidat *part.* 1. *cap.* 1. adduximus.

Præteritis aliqvot menſibus virum qvendam qvadragenarium ſub curatione habui, qvi ex catharrho tenui & acri in aſperam arteriam & pulmones defluente, in-

to

lerabili adfligebatur tuſſi, qvæ ſanè tàm vehemens ſi-
ul cum pulmonum eroſione & virium dejectione e-
t, ut nullo modo qvieſcere poſſet. Qvamvis verò
ulta jam à me præſcripta eſſent pectoralia, attamen o-
nia incaſſum adhiberi vidi, cùm adeò ferox eſſet; ut
llo modo ſedari valeret. Præſcripſi tandem ſeqvens
cclegma, qvô ſemel atqve iterum aſſumpto, tuſſis ea
rocia ſublata, & ægrotus feliciter ab ea liberatus eſt.

℞. Syr. d. alth. *Fernel.*
papav. rh.
jujubin.
violar.
Liqvirit. āā ℥iij.
Loch. de papav.
Diacod. *Montan.*
ex pulmon. vulp āā ℥ij.
Conſerv. papav. erratic.
roſar. rubr. āā ℥iß.
Sacchar. Cand. albiſſ. in aq. violar. diſſolut.
Pulv. *Haly* ad tabem ʒij.
anonym. ēā ʒj.
Spec. diamarg. frigid.
diaireos ſimpl.
diatrag. frigid. āā ℈j.
diarrhod. alb. ℈ß.
Lact. ſulphuris.
Magiſter. Saturni āā ℈j.
Confect. alcherm. ſ. a. & m. ʒj.
Laudan. Opiat. gr. viij.
Elix. ſulph. noſtr. gr. x.
Miſc: f. Ecclegma
S. Bruſt-Safft.

Z *Ioh.*

Ioh. Petr. Lotichius lib. 3. cap. 1. Observat. Medic. II. cum tussis de noctu vel interdiu valdè molesta est, ut ægrotans assumat cochlearia 2 hac de mixtura calidè, jubet.

℞. Oxymell. sqvillitic. ℥iij.
Aq. vitæ opt. rectific.
anisi.
Spir. juniperi āā ℥j.
Spec. diajreos *Salom.* ʒß.
Ol. still. anisi gt. v.
Laudani Opiat. gr. iij.
Moschi elect. gr. ij.
Sacchar. Cand. albiss. ℥iij.
Misc. diligenter. Colatura detur ad vitrum.
S. Kråfftiges Brustwasser.

Cum qvandoqve, ut experientia prôh dolor quotidiana testatur, acres calidiqve catarrhi continuò in fauces & asperam arteriam illabantur, ac sic tussim violentam malignamqve, ac simul pervigilium procreent, qvibus sistendis, cætera medicamenta thoracica ac pectoralia, nisi Laudanum Opiatum hisce adjungatur, admodum imbecilla sunt. In ejusmodi ergò tussi violenta, ac ferina.

℞. Aq: fl. papav. rh.
violar. purpur. āā ℥j.
Diacod. *Montan.* ℥iij.
Spec. diajreos simpl.
diamarg. frigid.
diatrag. frigid. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. still. rosar. gt. j.
Misc. f. Haustulus.

ALIUS

℞. Aq. plantag. ℥ij.
Succ. Citri rec. ℥ß.
Syr. d. rosis sicc. ℥j.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. f. Haustulus.

ALIUS

℞. Radic. tormentill.
symphyt. major. ãã ℥ß.
cariophyllat. ʒv.
Herb. sanicul.
alchimill.
Millefol. ãã Mj.
Jujubar.
Sebesten ãã ℥ß.
Nuc. moschat:
Sem. sumach ãã ʒß.
Fiat decoctio in q. s. aqvæ.
Colatur. ℞. ℥v. qvibus admisc.
Syr. papav. alb. ℥j.
liqvirit. ℥ß.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & f. Haustulus
pro 2. dosibus æqvalibus.

ALIUS

℞. Rob Diamor.
Diacod. ãã ℥iij.
Vini cydonior. ℥ß.
Aq: Flor. papav. erratic. ℥ij.
Syr. de succ. violar. purpur. ℥ij.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. f. Haustulus.

PILULÆ

℞. Styrac. calamit.
Myrrhæ
Thuris
Succ. Liqvirit. inspissat. āā gr. v.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & cum Syr. è succ. violar. purpur. q. s. fi
Pilulæ parvæ, quæ deaurentur.

BOLUS.

℞. Conserv. fl. papav. erratic. violar.
Diacod. *Montan.* āā ʒj.
Pulv. boliarmen. præp.
anonymi.
C. C ust. & præp. āā ℈j.
Sang. Symphyt. ʒß.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & cum Syrupo de rosis sicc. f. Bolus

ALIUS.

℞. Rob. berber.
ribium
Loch. de papav.
symphyto āā ʒj.
Conserv. rosar. antiq. ʒij.
Laudan. opiat. q. s.
Misc. f. Bolus.

Veteres cum nondum Laudani Opiati notitiam ha-buerint, pharmacis omnibus in tussi graviori assumen-dis, non opium solum, sed & mandragorę succum, aut radicis corticem, aut hyosciami semen miscuerunt. Sic

℞. Succ. papaveris.
Sem. hyosciami āā part. æq.

Cum

Cum paſſo aut melle formato ad fabæ græcæ magnitudinem.

Ad tusſim humidam & Hæmoptoicos.

℞. Styrac. ℥viij.
Opii.
Myrrhę āā ℥iiij.

Diluta ex Sapa fac Catapotia ervi magnitudine, dato unum eunti cubitum.

Ad omnem tusſim expertum.

℞. Coſti obol. iij.
Myrrh. ℥j.
Caſtorei.
Galban.
Piper. alb.
Sem. hyoſciami.
aniſi
Opii
Succ. liqvirit. āā ℥j.

Fac Catapotia ciceris magnitudine.

Ad tusſim ſiccam.

℞. Succ. Liqvirit. ℥ij.
Styrac
Opii
Croci
Myrrh. āā obol. iij.

Excipe paſſo, f. Pilulæ ad fabæ græcæ magnitudinem.

Confectio Platonis ad tusſim ac cæteros pectoris adfectus.

℞. Myrrh.
Styrac.
Opii
Succ. Marrub.

Croci ãã part. æqval.

Misc. & cum melle cocto f. Confectio.

Ad diu durantes & humidas tusses & febre[s] antidotus Symphonos & lexipyretos.

℞. Piper. alb.
Opii
Cardamom. ãã ℥viij.
Croci
Sulphur. viv.
Myrrhæ
Sem. hyosciam. alb. ãã ℥iiij.
Mellis cocti sex ūnc.

Datur nucis ponticæ magnitudine cum aqvæ Cy[y]athis tribus.

Legimus præterea apud *Galenum lib. 7. de composit[.] Medicam. sec. loc.* antidotum Paulinam, panchreston, pa[na]cæam *Musæ*, & alia ejus generis qvàm plura, ubi no[tandum], arteriaca & pectoralia differre à Colicis o[dora]torum & urinam cientium seminum misturâ[:] hæc autem plus stupefacientium & refrigerantium pro[pter] doloris magnitudinem reqvirere, hactenus anti[qvitatis] remedia. Qvomodo veterum vestigiis in[stiterit] ætas recentior in componendis & utiliter adhi[bendis] opiatis ad morbos pectoris, jam ex parte dispe[xi]mus.

Philonium Bechicum Bannisteri ad tussim ac omn[es] pulmonum morbos valdè commendatum, dignumq[ue] qvod hîc inseratur, illud judicamus.

℞. Succ. liqvirit. aq. Cinamom. solut[i] ℥ij.
radic. hyosciami ℥ij.
Laudan. Opiat. ℥j.

Pulv

Pulv. Cordial. ℈iiii.
Liqvirit. ℥iij.
Sacchar. Cryſtallin. ℥iiß.
Moſchi
Ambr. gryſ. āā ℈j.
Ol. aniſi ſtill. gr. xij.
Miſc. ad maſſam, cujus à gr. v. ad gr. xij. ſit doſis.

Pulvis Cordialis eiusdem eximiæ operationis eſt, ac roborando corde, cerebro, ſtomacho, hepate, ſplene, nibus multū valet. Seqventi autem modo præparatur.

℞. Succin. alb. præp. ℥ij.
Terr. lemn. ver. ℥iß.
C.C. ℥ß.
Raſur. ebor. ʒv.
Corall. rubr. præp.
Margaritar. præp.
Lapid. Bezoar. orient.
Santal. Citrin.
Sem. Citri āā ℥iß.
Unicorn. ver. ʒiß.
Cortic. citri. ʒiij.
Ambræ gryſ. ℈j.
Fol. auri & argent. āā ℈ß.
Moſchi gr. viij.
Miſc. f. Pulvis ſubtiliſſimus.

CAPUT XI.

Laudani Opiati egregium in pleuritide uſum exponit.

Dolor pleuriticus qvandoq; adeò ſæviſſimus eſt, hominemqve excarnificat, ut, niſi Laudanum Opiatum accedat, nullis aliis remediis demulceri ac ſeda-

ri qveat. *Lazarus Riverius lib. 2. prax. Medic. c. 2.* huic opinioni planè contrarius est, usumqve ejus in pleuritide, maximè prohibet. Qvidam Practici, ait, urgentibus vigiliis audent exhibere narcotica, ut Syrupum de papavere, Philonium Romanum & Laudanum Opiatum. Qvæ tamen in hoc adfectu pernitiosa sunt: sputum enim retinent, & pectus coarctant. Unde non rarò præceps exitium conseqvitur. In scriptis autem ejus doctissimis se cum successu felici in morbi principio illud exhibuisse, legimus. Est ergò ejus usus interdum in pleuritide summè necessarius, nisi æger dolore ejusmodi atrocissimo planè consumatur. Observationes sanè singulares de Laudani Opiati felici in pleuritide successu nobis in procinctu sunt.

Gregorius Horstius lib. X. d. pharmac. observat. 3. curam VI. D. Petrum Kraus ita de Laudani Opiati in pleuritide præstantia observantem ac loqventem introducit *Christophori Sçumanni* Civis Numburgensis & Chori nostri symphoniaci instrumentalis adjuncti uxor me accedit morbum mariti sui Anno 1627. 24. Novembr. cum lachrymis mihi recensens & meam operam implorans: omnibus consideratis deprehendo, ipsum pleuritide verâ laborare. Febris siqvidem aderat acutissima, tussis continua, sputum cruentum cum magna omnium virium dejectione. Sectâ venâ, aliis tàm intra qvàm extra tentatis remediis, febris post novem dies mitescere cepit, sputumqve sangvinis cessare. Tussis tamen ex tenui destillatione (ex continua enim crapula & intemperantia, uti Musici facere consveverunt, magnam cerebri & hepatis dyscrasiam contraxerat) nocte die qve adeò molesta fuit, ut ad aliqvod tempus somnum non viderit, cum appetitu planè dejecto, punctione dextri hypochondrii gravissima, dolore capitis, vomitu post-

ci-

hum, decimo qvarto die ad ipſum vocor, video corpus planè exhauſtum, faciem Hippocraticam, actum ferè um ipſo erat. Factis fiendis, cum nihil omninò pro-icerem, tandem offero ipſi xv. pilulas tribus vicibus ho-â ſomni cum Syrupo contra Catarrhos degluttiendas.

℞. Eſſent. noſtr. fl. papav. rub. hortenſ. gr. vj.
Laudan. noſtr. ſolar. gr. iv.
Solut. Corallor. gr. iij.
Miſc. f. Pilulæ No. xv.

Sumptâ primâ doſi placidè dormivit, tuſſis facta eſt nitior, circa auroram egregiè ſudavit, omnes vires ve-getiores redditæ ſunt, juſculum petiit, cum tamen to-um octiduum, ne micam qvidem cibi admittere poſ-et, vel aſſumptam vomitu ſtatim rejeciſſet. Secundo & tertio die pilulas repetiit, ſed in minori doſi, non ne-glectis ſimul aliis alterantibus & confortantibus ido-neis. Intra paucos dies natura planè deſtructa, ita ſe-ſe, Deo benedicente, recollegit, ut 25. Decembr. tem-plum frequentare ceperit, & muneri mandato præeſſe potuerit. Vivis adhuc benè ac bellè, licèt hepaticus it. Mirum qvàm egregiè pilulas haſce commendarit & magnifecerit.

Idem Curat 8. Anno 1627. 20. Maji Nobilis cujus-dam uxor in vicinia periculoſiſſimè ægrotare cepit, ſen-tiens punctiones circa pectus graviſſimas, cum tuſſi moleſta, continua. Petiit conſilium Medici cujus-dam, qvi miſit illicò pulverem rubeum in minima do-ſi, qvô ſumpto tantum alvi fluxum & ὑπερκάθαρσιν paſſa eſt, ut nihil ſupra. Vocatus adveniens ægram planè deſperatam, in extremis fere verſantem depre-hendo, tuſſis inanis, continua, moleſtiſſima, vires de-jectiſſimæ, pulſus deficiens & formicans, quaſi extrema

frigida, imò & omnes qvi aderant, ipsam agonizantem autumabant. Precibus mariti, liberorum & adstantium commotus cum prognostico curationem aggredior. Horâ qvartâ pomeridianâ statim ipsi propino cochlear unum Syrupi violar. purpur. cum gr. j. Laudani mei solaris artificiosè commixtum. Jubeo illam qvietam servari. Octavam circiter vespertinam iterum dictum medicamentum offero, qvo sumpto, totâ nocte qvieta fuit, probè dormivit, blandè sudavit, ad mentem rediit, doloribus pectoris & punctionibus omnibus sopitis, viribusqve non parum refectis. Imò manè cum surgerem, omnia in melius versa deprehendi, ut ab orco qvasi in vitam reducta videretur, non citra meam, & omnium qvi aderant, magnam admirationem. Prescriptis postea alterantibus, bechicis & confortantibus externis & internis, cum honore ac fœnore, bona omnium cum gratiâ dimissus fui. Vivit adhuc prosperè & integrè, nuperqve feliciter peperit. Ita extremis extrema exactè debentur remedia, ut inde lippis & tonsoribus qvasi notum sit, qvantas vires Laudanum nostrum prestare possit, etiamsi ignaris artis osoribus hoc medicamenti genus odiosum ac noxium esse videatur.

Ioh. Freitagius lib. d. Opio c. 8. Pleuriticus qvidam Satrapa provincialis, post universalia & specificè morbo debita remedia usurpata, cum tanta nihilominus dolorum sævitia, inqvietudinis vigiliarum anxietatis aliorumque accidentium incesseret feritas, ut non nisi his celeriter cicuratis supervivere posset; paucorum Laudani Opiati granorum usu ita ab omni molestia liberatus, sibique restitutus est, ut levi negotio deinde sit percuratus.

Laz. Riverius Observat. à Petr. Pachequo communicat.

it. 20. Puella atrabilaria ſæviſſimo pleuritidis do-
ore excarnificata, jam undam Lethęam bibebat, à qva
am retraximus ſic.

℞. Ol. amygdal. dulc. ℥ij.
Laudan. Opiat. *Paracelſ.* gr. iij.
Miſce.

Paulò poſt qvievit dolor & melius habuit.

*Franciſc. Deckerus in Not. & Obſervat. ad praxin Bar-
ettianam.* Juvenis 25. annos natus, poſt ſolito ma-
orem motum & exercitationem incaleſcens, frigo-
ſe expoſuit, unde in dolorem lateris punctori-
m levem, tuſſiculam, febrim, difficilemqve reſpi-
ationem incidit, qvem brevi ſeqventi mixturâ cu-
avimus.

℞. Aq: hyſſop. ℥ij.
Fœnicul. ℥j.
theriacal. ſimpl.
prophylactic. ãã ℥ß.
Ocul. cancr. pulveriſat.
Bezoartic. mineral. ãã ℈j.
Spir. ſalis armoniac. gt. xv.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Syr. ex ſucc. fl. papav.
rh. expreſſ. ℥j.

Miſc. Hujus ſingulis horis cochleare unum al-
terumve aſſumebat.

criniarius qvidam *Embdæ* cum praxin exercerem, in-
olerabili excruciabatur lateris dolore dextri, huic præ-
miſſa venæſectione cum ungvento qvodam pectorali
eqventem præſcripſi Hauſtulum, qvo aſſumpto, do-
or ſubitò evanuit, poſtmodum autem aliis graviori-
us adfectus etiam adflictus mortuus eſt.

℞. Syr.

℞. Syr. papav. rh.
jujubin.
Ol. amygdal. dulc. āā ℥iij.
Aq: Card. bened.
Mariæ
papav. rh. āā ℥iiß.
Rasur. dent. apri
Mandibul. luc. pisc.
Ocul. cancri prep.
Corall. rubr. præp.
Spec. diamarg. frigid.
diajreos simpl. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Mixtur. simpl. gt. viij.
Misc. f. Haustulus.

Clariss. *Baldassar Timæus* von Güldenklee *lib. 2. Casuum Medicinal.* ad infringendam vigiliarum pertinaciam & conciliandum somnum in pleuritide cum febri maligna temporibus & fronti ægrotantis ungventum suum soporiferum Laudano Opiato *Quercetani* admixtum alutæque inductum, imposuit nec sine successu; qvievit enim eâ nocte ultra trihorium.

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-Chymic. de *Extract. sect. 3.* nobilissima & virtuosissima in dolore pleuritico habet medicamenta, tàm haustulos qvàm pilulas & bolos, qvæ hîc conscribimus ac singulis philiatris & Medicinæ cultoribus maximè commendamus.

HAUSTUS.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Aq fl. papav. erratic. ℥ß.
Syr. Capill. vener. ℥ij.
Extract. radic. glycyrrhiz. ℈j.

Elæ-

Elæosacch.anisi ℈ß.

Misc. & f. Haustus pro una dosi.

ALIVS

℞. Laudan.Opiat.q.s.

Aq.Card.mar.℥iß.

Syr.de liqvirit.℥iij.

Essent.fl.papav.erratic.

Elæosacch.fœnicul ãã ℈ß.

Misc. & f. Haustus pro una dosi.

PILULÆ

℞. Laudan.Opiat.q.s.

Mandibul.luc.pisc.

Dent.aprugni ãã gr.iiij.

Misc. & cum Ol.benzoës q.s. f. Pilulæ parvæ inaurandæ,pro una dosi.

ALIÆ

℞. Laudan.Opiat.q.s.

Fl.Sulphur.comp.

Succ.glycyrrhiz extr.ãã gr.iiij.

Misc. & cum Ol.hyssopi formentur Pilulæ parvæ inaurandæ pro una dosi.

BOLUS

℞. Laudan.Opiat.q.s.

Conserv.fl.papav.erratic.℥j.

Loch.san.& expert.ʒß.

Spec.pleuritic.nostr.℈j.

Elæosacch.cymin.℈ß.

Misc.& cum Rotul.diatragacanth.frigid. f. Bolus pro una dosi.

ALIUS

℞. Laudan.Opiat.q.s.

Conserv.violar.℥j.

Diacod.crocat.nostr.ʒß.

Pulv.

Pulv.pleuritic.noſtr.ſecret. ℈j.
Elæoſacch.chamomill. ℈ß.
Miſc. & cum Rotul. diajreos ſimpl.
f. Bolus pro una doſi.

Galenus lib.7.de compoſit. Medicam. ſec. loc. cap. 5. ad pleuritides, laterum dolores & internas adfectiones ſeqventem mixturam uſurpat.

℞. Radic.panacis.
Sem.dauci ãã ℥ß.
Caſtorei.
Sem. hyoſciami.
Opii ãã ℥ij.

Cum Mellis q. ſ. f. Mixtura, doſis obuli cum aqvę cyatho.

CAPUT XII.

Laudani Opiati in hæmoptoſi ſive ſangvinis ſputo uſum præſtantiſſimum deducit.

FIt plerumqve hœmoptoë ſeu ſangvinis ſputum p[er] ruptionem vel anaſtomoſin vaſorum pulmonis; p[er] διαπήδησιν enim pauciſſimus ſaltem ſangvis effluit; [per] eroſione verò fit vera phtiſis non ſimplex hæmopto[e]. Illius curatio autem methodicè perficitur revellen[do] ſangvinem à pulmone, malam illius qvalitatem cor[ri]gendo & venam apertam obturando, adſtringendo [&] conglutinando. Verùm, cum interdum ejusmodi m[e]dicamenta adſtringentia & conglutinantia nihil juve[nt], ad Laudanum Opiatum currente pede progrediend[um] eſt, qvod felicem nobis ſucceſſum præſtabit.

Felix Platerus tract. 3. cap. 8. de expuitione, Narcoti[co]rum miſtione cum prædictis emplaſticis & adſtri[n]gentibus remedia admodum efficacia pro hæmop[toe]

ca passione reddi autumat, cum tunc non solum e-
narratos usus præstent, sed & sensum stupefacien-
do, naturæqve motum sic compescendo, ut minus
sangvis fluat, & tussis mitigetur & cesset, qvæ ali-
às plurimum obest, efficiant. Ex opiatis usitatis
præcipuè hîc conveniunt: Philonium Persicum &
diacorallium *Galeni*, trochisci alkekeng. cum Opio,
qvæ prꝫter adstringentia & Opium & semen hyo-
sciami recipiunt. Qvò & referri possunt trochi-
sci de succino cum Opio. Quæ omnia cum li-
quore aliquo decenti dissoluta exhibentur ℨj. pondere.
Athanasia *Nicolai* ex majoribus Opiatis etiam præ
cæteris in ejusmodi fluxibus commendatur. Cùm
cætera ut theriaca & Mithridatium non adeò sint
accommodata. Pilulæ de Cynoglossa ad grana vij.
commodè etiam exhibentur, quæ præter Opium
etiam semen hyosciami aliis permista recipiunt, san-
gvinemque uti & Catarrhos sistunt. Syrupus de
papavere vel diacodium cum Syrupo, succo vel a-
qvis convenientibus exhibitus similiter proderit.

Daniel Sennertus lib. 2. part. 3. prax. cap. 7. Deinde
hoc monendum, inqvit, si reliqva, quæ loco allega-
to proposita sunt, medicamenta ad sangvinem sisten-
dum, non sufficiant, ad Opiata accedendum, & Philo-
nium Romanum, reqvies *Nicolai*, Pilulæ de cynoglossa
aut Laudanum Opiatum exhibendum cum aq. portu-
lac. vel plantaginis, aut horum Syrupis, qvorum usu san-
gvis ad motum torpidior redditur, somnusque concili-
atur, ne perpetuâ tussi pulmones vehementer concuti-
antur. *Galenus* primâ mox die Medicamentum diasper-
maton dictum ante somnum exhibuit, aut theriacam
recentem quatuor mensium.

Lazarus Riverius lib. 2. cap. 5. praxeos Medic. narcotica
ut

ut Syrupum de papavere in hoc adfectu multum præstare scribit, vel etiam interdum, ait, theriaca recens quatuor mensium, ut docet *Galenus lib. 5. meth. med. cap.* 13. Philonium Romanum aut Laudanum Opiatum usurpari poterunt. Refert *Platerus*, se hæmoptoicum curasse solâ exhibitione trochiscorum alkekengi cum Opio in lacte, caprino dissolutorum per aliqvot noctes.

Gverner. Rolfincius epitom. method. cognosc. & curand. particul. corporis morb. lib. 1. *part.* 2. *cap.* 5. in omni Sputo sangvinis, ubi hactenus enarrata remedia nihil aut parum juvant (modò vires nondum planè sint prostratæ) imprimis si tussis urgeat, pervigiliumqve adsit, esse deveniendum ad narcotica svadet. Omnibus palmam precipit Laudanum Opiatum ad gr. i. ij. in pilulari forma cum aqva polygoni sumptum.

Et *lib.* 5. *consultat. Medic.* 2. in necessitatis casu adhibet narcotica.

℞. Laudan. Opiat. gr. ij.
Fiant Pilulæ No. ij. dentur in pixide
S. Stärck Pillen.

℞. Magister. Anodyn. *Rolfinc.* gr. ij.
Sperniol. compos. gr. v.
Magister. C. C. philosoph. calcinat. gr. ij.
Misc. ad chartam
S. Nacht Pulver.

Detur eodem modo in cochleari cerevisiæ.

Clariss. Francisc. in *Notis & Observat. ad praxin Barbettian.* in hæmoptoe seu sangvinis sputo Mixturam frequentem maximè laudat:

℞. Aq. plantag. ℥ij.
Cinamom. ʒvj.

Co

Confect.d.hyacinth. ʒiß.
Acet.ſtillatit ℥ß.
Corall.rubr.præp. ʒß.
Fl. balauſt.
Sangv.dracon.pulveriſat. āā ℈ß.
Laudan.Opiat.gr.iij.
Syr.Myrtin.℥j.
Miſce.

Theologiæ Doctoris & Profeſſ. cujusdam primarii ...xor nuper ex Catarrho acri in pulmones delabente ...am continua & vehementi tuſſi pulmonumque motu ...orti in hęmoptosin incidebat, cui pręmiſſâ venæſectio...e hoc ordinavi ecclegma, qvô Deo benedicente ſpu...um iſtud ſangvinis planè ceſſavit, qvamvis verò ab ...cri ejuſmodi Catarrho non planê libera evaſerit.

℞. Syr.è Symphyto
d. alth.
papav.erratic.
Corallor.
ex roſis ſicc.
myrtin.
portulac.
Loch.d.papav. āā ℥iij.
Radic.Symphyt.Condit.
Conſerv.roſar.antiq. āā ℥iß.
Pulv. anonym.
Haly ad phtiſin.
Spec.diatrag.frigid. āā ℈j.
Trochiſc.alkekeng.
d.Carabe
terr.ſigillat.
Gumm.tragacanth.alb.
arabic.

Corall. rubri. præp.
Lapid. Hęmatit. præp. āā gr. xv.
Lact. sulphuris ℈ß.
Tinctur. Corallor. ℈j.
Laudan. opiat. f. a. & m. gr. iiij.
Misc. f. Lambile.
Detur ad fictile.
S. Brust-Safft.

Medicamenta veterum ex opio & Narcoticis ad hæmoptosin usitata hîc non immeritò notamus *Galenum lib. VII. de composit. Medicam. sec. loc. cap.* 4. componere ex adstringentibus, & citra mordacitatem resiccantibus, ac glutinosum qvippiam habentibus. Qvibus convenienter miscentur Opium, hyosciamus aut cicutæ semen, qvod tussim sedent & omnibus qvomodocunqve sangvinem rejicientibus prosint. Quocirca miscere licet tum in iis, tum qvi ex nutritionis organis sangvinem sursum educunt, tum qvibus ex spiritualibus organis idem contingit. Hisce omnibus correctionis, penetrationis & distributionis gratiâ aliqva tenuium partium calida (qvamvis acerba) miscere fas est, iis præsertim, cum ad pulmonis organa dirigendum pharmacum.

℞. Balaust.
Acaciæ āā ℥ij.
Tragacanth.
Succ. hypocistid.
Rosar. āā ℥iiij.
Opii ℥ij.
Thur. ℥iij.
Myrrh. ℥ij.
Sem. hyosciam. obol. iij.
Excipe succo polygoni, f. Pastilli.

℞. Terr

℞. Terr.Samiæ ℨiiß.
Corallor.ℨiiij.
Rubric.ſynopic.ℨij.
Balauſt.obol.iij.
Opii ℨiiij.
Amyli ℨxij.
Thur.ℨviij.
Sem.hyoſciam.obol.vii.

Cum ſucc.polygoni f. Paſtilli, exhibendi cum vitello ovi aſſo & aqua plantag.

℞. Succ.hypociſtid.
Balauſt.
Opii ãã ℨiij.

Excipe vino Myrtite, & fac catapotia. Doſis obol.iij.

℞. Amyli
Balauſt.
Terr.Samiæ
Succ.hypociſtid.
Gummi
Croci
Opii ãã ℨij.

Cum ſucc.plantag. f. Catapotia, Doſis ℨj.

Clariſſ. *Rondeletius* ad catarrhum acrem, ſputum ſanguinis & pulmonis, renum veſicæqve ulcera, ſeqventem Opiatam in freqventi habuit uſu.

℞. Succ.Liqvirit.
Styrac.
Gumm.tragacanth.
arabic.
Amyli ãã ℨiij.
Boli armen.ℨij.
Opii ℨiß.

Misc. cum Syrupo jujubar. & f. Opiata, detur ℥j. longè à somno.

Ejusdem ad sangvinis sputum.

℞. Conserv. rosar. antiq.
symphyti ãã ℥ß.
Gelatin. Cydonior. sacchar. condit. ℥j.
Trochisc. d. carab. (hi Opium continent) ʒij.
Cum Syrupo myrtillor. f. Lohoh.

Ad sangvinis sputum Serapionis tractat. VII. d. antidot. cap. XVIII.

℞. Acaciæ ʒiij.
Sem. Citrull. excortic.
Gummi ãã ʒiij.
Opii
Croci ãã ʒij.
Amyli ʒiiij.
Balaust.
Lapid. hæmatit.
Succ. barbæ hirci.
Lycii ãã ʒiij.
Terr. sigillat. ʒiiij.
Cimar. rosar. ʒiij.
Spicæ ʒij.
Carabes ʒiiij.
Anisi ʒj.
Fiant Trochisci cum aqva.

Gvarenonius peripneumonicis passim exhibitas esse pilulas de cynoglossa theriacamque recentem scribit, & ipse *Consil.* 177. Serenissimæ *Galliarum* Reginæ Elisabeth

bethæ Auſtriacæ peripneumoniâ laboranti præſcribit theriacam recentem.

Ad hæmoptoicos & ſuppuratos à veteribus ſeqvens quoqve medicamentum præſcriptum legimus.

℞. Galbani
Styrac.
Iridis illyric.
Cortic. pini ãã ℥ij.
Enul.
Opii ãã ℥j.

Cum melle cocto prębe, ciceris magnitudine ex aqua meliſſ. cyathos qvatuor.

CAPUT XIII.

Laudani Opiati uſum in aſthmate & phtiſi nobilisſimum declarat.

LAudanum Opiatum multum in aſthmate & phtiſi confert, qvatenus catarrhos à capite in pulmones deſtillantes ſiſtat, humorum acrimoniam temperet, aſt parciſſimâ manu exhibitum. Fruſtra enim, ut etiam Clariſſ. *Freitagius* vult, ac ex *Fabricio Hildano* qvoqve & *Cratone* conſtare poteſt, phtiſeos curationem aggredimur, catarrhis primò non ſublatis.

Ad Catarrhi ergò ſublationem acrimoniamqve temperandam, ſine qva catarrhi ſublatione fruſtra phtiſeos curatio erit aggredienda, ſeqvens convenit Maſſa pilularis:

℞. Maſſ. pil. de cynogloſſ. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Croci opt. ℈ß.
Succ. glycyrrhiz. in aq.
hyſſopi diſſolut. & filtrat: blandoq́; igne ad cõſiſtent. mellis redact. ℥ij

Misc. f. Pilulæ N.LX. Qvotidiè post cœnam
sumantur ij. iij vel iv.

Ioh.Petrus Lotichius lib.2.cap.6.Observat.Medic.1. in asthmate huncce Haustulum Asthmaticum & Expectorantem præscribit, qvo antehac usus erat æger, ac denuò ob effectus suos felicissimos petiit.

℞. Oxymell.Sqvillitic.℥iij.
Elix.vitæ descript.*Augustan.*
Aq.vitæ opt.rectific. āā ℥iß.
Spec.diajreos *Salom.*℥ß.
Ol.still.anisi gt.v.
Laudan.Opiat.gr.j.
Sacchar.Cand.dulciss.℥iij.
Moschi elect.gr.j.
Misc. diligenter: Colatura detur ad vitrum.
S. Kräfftiges Tränckleín auff einmahl.

Sic *lib.3.cap.2.Observat.* 1. Capitaneo cuidam tussi cum asthmate veteri gravissima & pertinaci, circa ver recidivante, laboranti seqventem qvoqve mixturam ordinavit:

℞. Oxymell.Sqvillitic.℥ij.
Julap.violar.
Syr.jujubin.
de farfar.
Loch de pino āā ℥ß.
Elix.vitæ *Aug.*
Aq:hyssop.
tussilag.
veronic.āā ℥ß.
Spec.diajreos *Salom.* ℥i.
Ol.still.anis.gt.v.

Cro

Croci orient. ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Sacchar. Cand. ℥ij.
Misc. ad vitrum.
S. Sonderliche Brust-Mixtur.

Ioh. Freitagius Tractat. de phtisi hîc maximè dispiciendum putat, an sit Catarrhus tenuis, acris, an verò sine acrimonia subtilis, si non magnoperè acris & salsus, sed subtilis, exhiberem, inqvit, vesperi ituro cubitum Electuarium ex Myrrha, thure, bolo armeno, amylo, sem. papaveris, fl. sulphuris cum diacodio, syrupo jujubino, saccharo rosato veteri, reqvie *Nicolai*, & si necessitas foret, adjecto opio correcto, vel aliqvo Opiato, ut tenuis succus influens interciperetur, incrassaretur, siccaretur, molesta noctu tussis inhiberetur.

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-chymic. sect. 3. In asthmate & phtisi multum commendat Laudanum Opiatum, variasqve habet Medicamentorum formulas, qvas idipsum ingreditur.

HAUSTUS.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Syr. d. glycyrrhiz.
prass. āā ℥iß.
Aq. Loch. san.
hyssop.
fœnicul. āā ℥j.
Elæosacch. anisi ℈ß.
Misc. & f. Haustus pro una dosi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Aq: marrub.

tussilag.
veronic. āā ℥iß.
Syr. d. hyssop.
jujub. āā ℥j.
Rob nucum ℥ß.
Elæosacch. fœnicul. ℈ß.
Misc. & f. Haustus pro una dosi.

PILULÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Fl. sulphur. comp.
benzoes āā gr. iiij.
Misc. & cum oleo salviæ f. Pilulæ deaurandæ pro una dosi.

ALIÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Lact. sulphur.
Tragacanth. alb. āā gr. iiij.
Misc. & cum olei chamomill. stillatit. q. s. formentur Pilulæ parvæ, qvæ deaurentur pro una dosi.

BOLUS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Confect. pectoral. nostr. ℥j.
Loch. san. & expert. ℨß.
Succ. glycyrrhiz. extract.
Elæosacch. fœnicul. āā ℈ß.
Extract. croci gr. iij.
Misc. & cum Rotul. diajreos simpl.
f. Bolus pro una dosi.

ALIUS

℞. Laudan. opiat. q. s.
Conserv. violar. cum Spir.
sulphuris tinct. ℥j.

Loch.

Loch. de pino ℥ß.
Spec. diasulph. nostr. ℈j.
Extract. enul. camp.
Elæosacch. anisi ãã ℈ß.
Misc. & cum Man. Christi simpl. q. s.
f. Bolus pro una dosi.

Reliqva qvę seqvuntur Medicamenta, qvæ Laudanum Opiatum qvoqve sibi permixtum habent, in asthmate & phtisi sunt gloriosa, mirabilisqve planè operationis, ideò usum quoqve eorum semper magnifeci, ac in praxi pro expertis ea habui.

℞. Conserv. fl. hyssopi cum
spir. sulph. tinct. ℥j.
Extract. jreos Florentin.
enucl. camp. ãã ℈ß.
Confect. pectoral. *Myns.* ℈j.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. still. anisi
fœnicul. ãã gt. j.
Misc. & cum Rotul. man. Christi perlat. cum ol. Cinamom. parat. f. Bolus.

A L I U D.

℞. Aq. antiphtisic. *Myns.* ℥ix.
Sacchar. cand. albiss. ℥iß.
Lact. sulphuris ʒj.
Fl. sulphur. ℈ij.
Magister. perlar. orient.
Corall. rub. ãã ʒß.
Laudan. opiat. q. s.
Fiat Mixtura.

Dosis est manè & vesperi à cochl. j. ad ij. Et homo ex hujus liqvoris usu fit valdè pingvis: qvia humectat, lenit, nutrit, confortat, somnum svaviter conciliat, hu-

miditatem radicalem reſtaurat & tuſſim ſedat. Extenuatis, conſumptis & hecticis maximum ſolatium eſt; illos enim priſtinæ ſanitati reſtituit, morbumqve planè expellit, ſed priuſquam ad uſum medicum adhibeatur diligenter moveatur.

A L I V D.

℞. Aq: Cinamom. bugloſſat.
Capon. *Mynſ.* āā ℥ij.
Pulmon. vituli *Ejuſd.*
hederæ terreſtr.
veronic.
farfar. āā ℥iß.
Lact. ſulphuris ʒiß.
Fl. ſulphuris ℈ij.
Magiſter Corallor. rub.
perlar. orient. āā ʒß.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Miſc. & cum Rotul. Man. Chr. perlat. ℥iß.
Edulcora, & ad uſum reſerva.

Qvæ mixtura ſanè glorioſa eſt, divinumqve auxilium præſtat, qvâ multorum phtiſicorum jam in agone jacentium vitam interdum à mortis faucibus liberavi, interdum etiam ad multos dies produxi. Mirabiliter enim aſthmaticos, peripneumonicos, phtiſicos & hecticos juvat; Cor confortat: periculosè ſeu graviter tuſſientes non ſine admiratione liberat ac priſtinæ ſanitati reſtituit. Doſis ejus erit manê, meridie, & veſperi co. hl. j. ad ij. & priusqvam ad uſum medicum adhibeatur, diligenter moveatur.

A L I V D

℞. Sacchar. cand. in ſyrup. violar.
concret. ʒij.
Lact. ſulphur. ʒj.

F.

Fl. sulphur. compos.
Confect. Alcherm. āā ʒß.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Magister. perlar. orient.
Corall. rub.
Saturni āā gr. xv.
Misc. f. Pulvis subtilissimus, cujus dosis est à ℈j ad ʒß.

Vires reficiendo, cor & totam naturam confortando miræ operationis est, multumqvoqve nutrit & impinguat; fluxus capitis exiccat, cerebrum roborat, tussim sedat; asthma tandem phtisin & tabem Curat.

A L I V D.

℞. Succ. glycyrrhiz. purgat.
Lact. sulphur.
Fl. sulphuris āā ʒj.
Cardamom. min.
Terr. sigillat. āā ℈ij.
Sem. Cydon.
urtic. Roman.
Macis
Piper. long.
Croci oriental.
Nuc. moschat.
Zingiber. alb.
Cinamom. acut. āā ℈j.
Laudan. Opiat. gr. xv.
Tragacanth. alb.
Radic. Ireos Flor.
Fl. papav. erratic.
Mastich. elect.

Crem.

Crem. Tartari āā ℈ß.
Misc. & f. Pulvis, cui add.
Ol. still. hyssopi.
fœnicul.
salviæ
anisi
chamomill. Rom. āā gt. iij.
& ad usum repone.

Mirabilis planè virtutis est hic pulvis; tussi enim diuturnæ, difficultati spiritus & asthmati chronico medetur: humores in pectore diversos & crassos incidit & extenuat: præservat & curat absqve omni alia medicina phtisin, tabem, pleuritidem, omnesqve putrefactiones & apostemata, & in adfectibus thoracis miranda præstat, vocisqve jacturam semper resarcit. Consumit etiam & exiccat fluxus capitis & pravos humores in corpore existentes, è quibus podagra, ischiada ac arthritici dolores existere solent; prophylacticon est in epilepsia, apoplexia, lepra, lue venerea convulsione nervorum, colica, hydrope, cæterisqve adfectibus. Dosis ejus est à ℈j & ʒß ad ʒj manè & vesperi in vehiculo convenienti.

In hydrope autem offertur cum āā Mag. Croci Martis, corpore prius evacuato, & neminem fallet. In adfectibus thoracis exhiberi potest in forma trageæ, addito saccharo cando albo, vel cum Syrupis pectoralibus mixtis, in forma electuarii seu ecclegmatis.

Juris Doctoris cujusdam uxor *Embdæ* cum praxin exerceretis phtisica erat, tussi molestâ admodum affligebatur, respirationemqve interdum patiebatur difficilem; huic ad eam vocatus præscripsi seqventem pulverem, ex cujus usu benè se per longum temporis spatium habuit, ac semper à me, cum de novo eâ adfligeree

tur, hunc pulverem, ut iterum ordinarem, petiit.

℞. Magister. Saturni ℥j.
Succ. glycyrrhiz. benè purgat.
Lact. sulphuris.
Radic. Chim. elect. ãã ℈ij.
Salis margaritar.
Corall. rub.
panis triticei, ãã ℈j.
Boli rubri orient. præp.
Fl. benzoës.
Oliban.
Laudan. opiat. ãã ℈ß.
Croci orient.
Cass. lign. ãã gr. vj.

Misc. & f. Omnium pulvis subtilissimus, cui add. sacchar. cand. alb. ℥iij. & pulverem benè mixtum ad usum reserva. Cujus dosis manè & vesperi à ʒß ad ʒj. in vehiculis apropriatis.

Nescio sanè, qvibus verbis in phtisi incomparabi-m hanc compositionem extollam. Multos per sin-ularem Dei gratiam eâ curavi phtisicos planè despera-s; & phtisis, qvæ aliàs humanâ arte curari non potest, ratur sæpè hac medicina.

Clarissimus *Barbette in praxi Medic.* feliciter præter tera Laudanum qvoque Opiatum Phtisico cuidam æscripsit, qvod ex seqventibus elucescit. D. *Hasen-ock*, ovium Dei Pastor, melancholicus, macer, tussi-s, febricitans, nec noctu, nec de die ferè poterat dor-ire, dolebat caput, appetitus, ut & totius corporis vi-s erant prostratæ. Juvenis est circiter 30. annorum. æscripsi illi primò decoctum laxans, deinde hanc ixturam cochleatim assumendam:

℞. Aq:

℞. Aq:ſcabioſ.
Card.bened. āā ℥ij.
prophylactic. ℥ß.
Ocul.Cancri præp.āā ℈iß.
Syr.papav.rh. ℥j.
Laudan. Opiat.gr.j.
Miſc. ad vitrum. Optimè inde habuit.

CAPUT XIV.

De *Glorioſiſſimo Laudani Opiati effectu, qvem in Cordis adfectibus præſtat.*

Laudanum noſtrum Opiatum, qvod *cap. 3. part.* 1 *libri noſtri* deſcripſimus, cardiacum jure merito me retur appellari; Id enim ita correctum & temperatu ac præſtantiſſimis remediis cor ac ſpiritus vitales co roborantibus permixtum eſt, ut cordis potiſſimu ſymmetriam & robur fulciat, muniat & confirme Nec ſolùm noſtrum, ſed aliorum quoqve graviſſim rum ac doctiſſimorum Medicorum, ut *Mynſichti, Fre tagii, Sennerti, Rolfincii* &c. Laudana qvoqve Opia ta id præſtant. Ideò uſus qvoqve eorum in omnib cordis adfectibus illuſtris eſt. De noſtro pollice poſſumus, qvod cardiacis & præter rationem tribul tis proſit. Palpitationem, tremorem & ſyncop vapores potiſſimum in aſcenſu inhibendo & ſpi tuum reſolutionem impediendo curat. Spiritum cl rificat, animumqve exhilarat, debiles & langventes r creat; cor in genere confortat, illudque à peſte & ali malis qvàm plurimis præſervat, ſi in modum ſeqve tem cum aliis pharmacis cardiacis etiam permiſce tur.

℞. A

℞. Aq: Cordial. frigid. & calid. *Mynſ.*
āā ℥iiij.
Cinamom. bugloſſat.
C. C Citrat. āā ℥j.
Confect. alcherm. ʒij.
Sal. perlar. orient.
Corall. rub. āā. ℈j.
Syr. d. Cinamom:
papav: rh. āā ℥vj.
Laudan. noſtr. Opiat. q. ſ.
Rotul. man. Chr. perlat. ℥ij.
F. l. a. Mixtura.
S. Hertzſtårckende Mixtur.
Cujus doſis eſt à cochl. j. ad ij.

A L I V D.

℞. Aq: borragin. è florib. deſtillat. ℥v.
Cinamom. cum vino ℥ß.
Syr. de ſucc. borragin. ℥j.
Julap. roſac. ℥ß.
Margaritar. diſſolut. ʒij.
Auri diſſolut. ʒj.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Fiat l. a Mixtura.
S. Hertzſtårckende Mixtur.
Cujus doſis eſt à cochl. j. ad ij.

A L I V D

℞. Conſerv. fl. tunic. rub. Spir. ſulphuris
tinct.
roſar. vitriolat. āā ℥ ß.
Nucis moſchar. in India Condit. ʒij.
Elæoſacchar. Citri ʒiij.
Tinctur. Corall. ver.
Magiſter. perlar. orient. āā ʒj.

Gran.

Gran.tinct.
Corn.alc.ſpagyric.calc.āā ℈ij.
Maſtiches elect.
Lign.aloës
Galang.min.
Cardamom.min.āā ʒß.
Lapid.S.pretioſior præp.
Ambræ.
Extract.croci orient.āā ℈j.
Moſchi *Alexandr.*
Off.de corde cervi ℈ß.
Auri potabil.ʒij.
Laudan.Opiat.cum a.& m.℈j.
Ol.ſtill.Cinamom:
macis āā ℈ß.
Cariophyll.
roſar.ver. āā gt.v.

Miſc. & cum Syrup. granorum chermes q. f. l. a. Electuarium.

Hoc eſt Electuarium noſtrum pretioſum, qvod c[um] Laudani Opiati admiſtionem, Electuarium Opiatu[m] nobile qvoqve dici poteſt. Cordiale enim eſt illuſtr[iſ]ſimum contra tremorem & pulſationem cordis; ite[m] contra animi deliqvia medicamentum mirabilius, pr[æ]ſtantius & efficacius in tota Republica Medica non h[a]betur. Datur magno juvamine ſenibus, debilibus[,] ægris convaleſcentibus, qvoniam ſpiritus vitales, an[i]males, & (ut nonnulli volunt) naturales in omnib[us] membris recreat atqve fortificat, humidum radicale r[e]novat, voluptatem parit ſomnum jucundum ac ſvave[m] graviter ex morbo decumbentibus conciliat, ipſosq[ue] ſæpè è mortis faucibus eripit. Nec ſolùm hanc ſua[m] majeſtatem in corde corroborando ac ejus adfectib[us]

te[...]

ollendis illustrat, ast vertiginis etiam, epilepsiæ, apoplexiæ, lepræ, podagræ, scorbuti & hydropis. Verum & certum prophylacticon ac gloriosum auxilium evadit. Dosis ejus à ʒß ad ʒj. per se vel in vehiculis adpropriatis haberi potest.

Excellentissimus *Gverner. Rolfincius lib.* 4. *consultat. Medic.* 2. in virgine, syncope ex mensium suppressione laborante suo quoque usus est Laudano Opiato sori.

℞. Confect. alcherm.
d. hyacinth. āā ℈j.
Magister. corallor.
Perlar. āā gr. vj.
Lapid. bezoar. orient.
Laudan. Opiat. solar. āā gr. j. vel ij.
Misc. & f. cum q. s. sacchar. Bolus.

Clarissimus *Bannisterus* Anodynum seu Opiatum cordiale habet, qvod in omnibus cordis adfectibus summè prędicat; illud autem describitur nobis à *Ioh. Freitagio* Tractat. d. Opio. *cap.* 18.

℞. Theriac. Andr. ʒß.
Laudan. cordial. seu
Opiat. *Bannisteri* ʒvj.
Extract. Croci ℈ij.
Pulv. cordial. proximè descript. ʒiij.
Imbibantur oleo cinamom. q. s.
Pulv. radic. angelic.
Zedoar. āā ʒij.
Qvæ imbibantur olei anisi q. s.
Extract. radic. vel succ. hyosciami ʒij.
Moschi opt. ʒj.

Ambræ gryſ. ʒiß.
Corn. unicornu ℈ij.
Lapid. bezoar. ℈iiij.
Fiat Maſſa pro pilulis, doſis à gr. vj. ad xij.

Adrianus Mynſichtus armament. Medico chymic. ſect. ; *d. extract.* in cordis adfectibus graviſſimis ſimiliter Laudanum ſuum Opiatum miris extollit laudibus, illudqve in iis ſtupendum iudicat Medicamentum; idcirco etiam elegantiſſimas nobis Medicamentorum formulas, quas Laudanum Opiatum ingreditur ſuum, reliqvit.

HAUSTUS.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Syr. limon. ʒij.
Aq: borragin.
Cinamom.
roſar.
nymph. ãã ʒj.
Confect. alcherm.
Tinctur. Corallor. ãã ℈ß.
Sal. Perlar. oriental. gr. iij.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

ALIUS.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Syr. acetoſ. Citri
rub. Idæi ãã ʒij.
Aq: Meliſſ.
bugloſſ. ãã ʒiß.
Confect. pretioſ. noſtr. ℈j.
Tinctur. Rubin. ver. ℈ß.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

PILULÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Margarit. trochiſcat. noſtr.
Oſſ. d. cord. cervi āā gr. iij.
Miſc. & cum ol. maceris q. ſ. f. Pilulæ parvæ inaurandæ pro una doſi.

ALIÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Lapid. S. pretioſ. præp.
Bezoar. Orient. āā gr. j.
Miſc. & cum ol. Cinamom. f. Pilulæ parvæ, qvæ deaurentur pro una doſi.

BOLUS.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. borragin. vitriolat. ℥j.
Confect. alcherm. ℈j.
Spec. diamarg. frigid. ℈ß.
Man. Chriſti perlat. q. ſ.
ut f. Bolus pro una doſi.

ALIUS.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. fl. tunic. vitriolat. ℥j.
Confect. Citri noſtr. ℈j.
Spec. diarrhod. abb. ℈ß.
Elæoſacchar. Cinamom. q. ſ.
ut f. Bolus pro una doſi.

CAPUT XV.

Qvos illuſtrisſimos uſus Laudanum Opiatum in omnium febrium genere præſtet, expendit.

QVoniam cordis adfectibus ſimul febres adnumerantur, ideò nobis qvoqve in capite hoc ſeqventi paucis contemplari, qvos uſus ſcilicet illuſtriſſimos

 in

in omnium febrium genere Laudanum Opiatum pr*
ſtet, conſultum fuit. Conducere ergò multum in h*
ce febribus Opiata, *Felix Platerus in conſil. à D. Brende*
collectis fol. 369. his teſtatur verbis: Et mirificè pr*
deſt Laudanum Opiatum, cujus beneficio non modò
febribus illis ardentibus & malignis plurimos deſper*
tos vidi liberatos, ſed & non ita diu furioſum qvenda*
vinctum, paucis præmiſſis præmittendis priſtinæ ſanit*
ti eſſe reſtitutum, certè affirmare poſſum.

Excellentiſſimus *Gverner. Rolfincius lib. 4. ſect. 3. c*
VI. Chym. in artis form. redact. Laudanum Opiatum co*
venire omni febrium generi qvoqve exiſtimat. Febr*
um paroxiſmis inqvit, etiam Opiatum hoc Laudanu*
frenum injicit, & ne revertantur, prohibet. Sopore*
inducentia in febribus locum habuiſſe antiqvitus co*
ſtat ex divino Sene *de morb. lib. 2. ſect. 2.* cum ad qvar*
nas commendat. Medicamentum compoſitum ex ſem*
ne hyoſciami, radice mandragoræ, ſilphio & trifoli*
Trallianus lib. 12. cap. 8. antidotos magnas ad qvartan*
commendat, qvæ opium recipiunt & hyoſciamu*
Galenus 1. de febres curandi ratione ad Glauconem cap. 1
& lib. d. theriac. ad Piſon. cap. 15. φάρμακον δε ἐχιδν*
theriacam qvartanæ febri adverſari, & paroxiſmum i*
pedire ſcribit, qvod melancholiæ bellum inducat. *p*
item 250. de hiſce iudicium ſuum ita exponit: in feb*
bus eadem motus humorum διάχυσις diffuſio imped*
habet locum. Qvieſcentibus aliqvo modo humo*
bus, eorum disgregatio & fermentatio non conſeq*
tur, inde paroxiſmis frenum injicitur.

Antonius Deüſingius Diſputat. 5. de Febrib. interm
tent. theſ. 21. p. m. 107. quò obviam paroxiſmo eatu*
(præmiſſis præmittendis bihorio vel trihorio ante p*
roxiſmum cum nempe fermentum agitari incipiet,

nn

turæ conatus in idipſum intendi, multum convenire
nſet, qvod exhibeantur ſudorifera, diaſcordium, Mi-
ridatium, lapis bezoar &c. inſtratisqve corpori tegu-
entis diaphoreſis promoveatur. Addenda item præ-
ctis, aut ſeorſim exhibenda putat febrifuga ſpecifica,
e fermentalem qvalitatem coërceant vel emendent,
t fermentum ipſum qvaſi abſorbeant, vel præcipitent,
ı ſubſidere faciant: qvalia ſunt C. C. præp. oculi can-
præp., pelliculæ interiores ſtomachi gallinæ pulve-
atæ, cochlearum teſtæ uſtæ ac in pulverem redactæ,
nchæ margaritiferæ (qvæ perlarum matres dicuntur)
cinatæ &c. Huc item Opiata & narcotica refert, qvi-
s tamen circumſpectè utendum eſt.

Ob has igitur rationes Medici practici celeberrimi
omnium febrium genere Laudani Opiati uſum ſem-
r maximi fecerunt, cum tales præſtiterint effectus, qvi
ullis aliis remediis eſſent exſpectandi.

Adrianus Mynſichtus ergò *armamentar. Medico-Chy-*
c. ſect. 3. varias medicamentorum antifebrilium for-
ulas, qvæ Laudanum Opiatum recipiunt, poſteritati
oqve Medicæ reliqvit, qvas ob effectum eorum ex-
lentiſſimum hîc ſilentio non prætcrimus.

HAUSTUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq: Card. bened. ℥j.
Syr. d. centaur. min. ℥ij.
Sal. febril. noſtr. ℈j.
Extract. Zedoar ℈ß.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

ALIUS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq: febrifug. noſtr. ℥j.
Syr. d. abſinth. ℥ij.

Elix.febril.noſtr.℈j.
Extract.cariophyll.℈ß.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

PILULÆ.

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Sal.febril.noſtr.℈ß.
Miſc. & cum ol.abſinth. f. Pilulæ parvæ de-
aurandæ,pro una doſi.

ALIÆ.

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Nitri Vitriolat.℈ß.
Miſc. & cum oleo Camphorę f. Pilulæ parvæ
deaurandæ pro una doſi.

BOLUS.

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Theriac.febril.noſtr.ʒj.
Zingiber Condit.ʒß.
Spec.febrifug.noſtr.℈j.
Elæoſacchar.Myrrh.℈ß.
Miſc. & cum ſacchar.cand.alb. q. ſ. f. Bolus
pro una doſi.

ALIUS.

℞. Laudan.Opiat.q.ſ.
Theriac.febril.noſtr.ʒj.
Calam.aromatic.condit.ʒß.
Sal.febril.noſtr.℈j.
Elæoſacch.rutæ ℈ß.
Miſc. & cum Rotul. diarrhod. abb. f. Bolus
pro una doſi.

Extant qvoqve Pilulæ antifebriles virtute pręſtantes, qvæ aliàs Clariſſimo *Luchtenio* adſcribuntur, ac in omni febrium genere utiliter præmiſſis præmittendis uſurpari poterunt.

℞: Ei

℞. Extract. Gentian.
Centaur. min.
Card. bened. ãã ℈j.
Laudan. Opiat. gr. v.
Misc. & f. s. a. Pilulæ, cujus dosis brevi ante paroxismum tempore est ℈j.

Mirabilis planè ac stupendę operationis est seqvens [p]ulvis, cuius beneficio innumerabiles ferè febres in[te]rmittentes, adnuente Dei gratiâ curavimus, ac pro [qu]o Lector benevolus mihi aget gratias.

℞. Pulv. fol. & fl. centaur. min. ʒij.
C. C. ust. & præp. ʒiß.
Sal. absinth.
Card. benedict.
Laudan. Opiat. ãã ℈j.
Man. Christi perlat. ʒii.
Misc. f. Pulvis.
S. Fieber Pulver.

Cuius dosis est ʒi. brevi ante paroxismum tempore.

Nec solum internè sumptum, sed exterius qvoqve [ap]plicatnm Laudanum Opiatum mirificè febris, paroxis[m]um inhibet ac planè tollit, Sic

℞. Herb. urtic. M. j.
Tel. aranear. ʒß.
Sal. comm. cochl. i.
Aceti tantundem.
Laudan. Opiat. gr. x.
Misc. f. Cataplasma; applicetur pulsibus per 2. horas ante accessionem.

ALIUD.

℞. Vng. popul. ʒii.
Herb. plantag. Mi.

Sal, comm.
Fuligin Camin.
Tel. aranear.
Sem. Urtic. āā p. j.
Laudani Opiat. cum succ.
citri præp. gr. x.
Aceti rosar. q. s.
Misc. f. Cataplasma pro pulsibus.

ALIUD.

℞. Pulv. pyrii pulverisat.
Sal. Comm. fusi āā ℥j.
Tel. aranear.
Nuc. moschat.
Oliban. elect. āā ʒij.
Herb. absinth.
bursæ pastor.
urtic. min.
rutæ āā Mj.
Laudan. Opiat. cum succ. citri præp.
gr. xv.
Terebinthin. alb. q. s. ut fiat Cataplasma
pro pulsibus.

Hocce comprehensum duobus linteolis & super pulsus utriusqve manus duabus horis ante paroxismum positum febres puerorum qvàm plurimas, præsertim autem tertianam notham seu spuriam curat, & mirabiliter sæpè paroxismum sedat.

Ioh. Petr. Lotichius lib. 1. cap. 3. Observ. Medic. 1. in febri continua puellæ pro pulsibus & temporibus hoc ungventum præscribit:

℞. Ung. popul.
rosat āā ℥ ß.
Tel. aranear. ʒij.

Op

Opii Thebaic. gr. iiij.
Misc. f. Ungventum.
S. Sälblein zum Pulsen.

Licèt autem hæcce remedia tàm interna qvàm externa empirica potius ac amethodica apud Medicos audiant rationales, tamen *Riverio, Th. à VVillis, Schrödero, Crollio*, mihi aliisqve comperta sunt, febres hoc modo sæpenumerò curari; cum pharmaca alia omninò nihil prodessent. Hoc tamen attendendum, horum usum post pharmaca & venæsectionem, (si opus fuerit) esse maximè proficuum; quandoqve verò absqve aliqva prævia præparatione, aut evacuatione, sed primo principio.

In febribus autem non continuis solùm, sed intermittentibus qvoqve, hecticis, malignis & pestilentialibus Laudanum Opiatum felicissimo semper cum successu usurpari potest.

Gregorius Horstius Lib. X. de pharmaceutic. observat. 3. in febribus continuis, ait, pervigilia & inqvietudine, viribus ferè dissipatis ad usum Laudani Opiati, rectè me sæpius accessisse memini; qvod vel maximè testatur *Observatio 22. lib. 1. de Febrib.* de nobili juvene, qvi anno 1610. *Coloniæ* desperatus ob lapsum virium, hoc modo somno provocato, pristinam sanitatem recuperabat, dissipatis impetum faciendo spiritibus vicissim recollectis.

Sic in febri quoque ardente continua Clariss. *Fr. Pitius Tractat. special. de Febrib. p. m.* 150. huncce præscribit bolum.

℞. Sal. Tartar. ℈ß.
Margarit. præp.
Lapid. Bezoar. orient. āā gr. viij.
occident.

Confect.alcherm.ãã ℈ß.
Diascord.*Fracastor.*gr.v.
Laudan.Opiat.gr.i.
Syr.papav.ertatic.q.s.
Fiat Bolus.

Prætereunte vere Studiosus qvidam Theologiæ & Ministerii Candidatus febri continua tertianâ scorbuticâ laborans gravissimâ, semper tertio die horis vespertinis circa horam forsan decimam, paroxismum cum vehementi febrili æstu (ac si planè igneus esset) capitis dolore ac virium defectione sentiebat fortissimum. Huic, cæteris pharmacis, qvæ depellendo huic hosti infensissimo necessaria erant, non neglectis, ordinavi seqventem mixturam, de qva horâ unâ ante paroxismum duo cochlearia sumens se sudori dedit, qvâ per Dei summam gratiam paxoxismus planè cohibitus & infractus est, ægerqve paucis diebus convaluit, qvamvis virium iactura pedetentim medicamentis corroborantibus ac diæta refocillanti restitueretur.

℞. Confect.Mithridat.*Damocr.*
diascord.*Frac.*
alcherm. s. a. & m. ãã ℈i.
Ocul.Cancri præp.gr.xv.
C. C. Spagyric. calcinat.
Lapid. prunell. ãã ʒß.
Corall.rubr.præp.
Matris perlar.præp.
Tartar.nitrat.ãã ℈i.
Salis absinth.gr.xv.
Antimon.diaphoretic.gr.viii.
Laudan. Opiat. cum succ. Citri præp.
gr.v.

Syr-

Syr.papav.rh.℥vj.
Aq:Card.bened.
fumar.
papav.rh.
borragin.ãã ℥ß.
Cinamom.cum vin.destill.℥ij.
Spir.vitrioli gt.x.
Fiat l. a. Mixtura.

Clariss. *Ioh. Freitagius Lib. d. Opio & Medicam. Opiat. cap.26.* ad febres intermittentes peculiaria habet arcana, qvæ ob Laudani Opiati admixtionem magnifacit, & mirabilis ea esse virtutis asserit.

Arcanum ad *febrem tertianam veram & notham.*

℞. Laudan.febrifug.pecul.nostr.descript. gr.iiij.
Extract.Centaur.min.
Card.bened.
gentian.
absinth.ãã gr.v.
Essent.terrar.trium ãã gr.iij.
Pulv.colatur. terræ ℈ß.
Natalit.gleb.Cypriæ ℈ij.
Tartar.vitriolat.℈ß.
Aceti sambuc.℥ß.
Aq: centaur.min.
Syr.acetos.citri ãã ℥j.
Spir.vitrioli gt.iij.
Misce.

Arcanum Ejusdem ad febres quotidianas.

℞. Aq:theriacal.n.d.℥iij.

Qvint.

Qvint. essent. trium terrar. ãã gr. iij.
Aceti Bezoartici
Oxymell. sqvillitic. ãã ℥ß.
Pulv. piper. ℈ß. gr. vij.
Extract. asari ℥ß.
Pulv. Colatur. terr. ℈ß.
Aq. Calaminth.
Card. bened.
Syr. Cortic. citri
acetos. citri ãã ℥ß.
Misce.

Francisc. Deckerus in Not. & observat. ad praxin Barbettianam lib. 3. cap. 3. Laudani Opiati usum in febri qvotidiana ac tertiana magni qvoqve æstimat. Mulier qvædam, inqvit, qvadraginta annos nata primò febri quotidianâ, postea tertianâ intermittente à sesqvi anno circiter adflicta; paroxismus cum horrore, pandiculatione, & aliqvando totius corporis qvasi concussione invadit, leviqve cum calore & subinde sudore recessit: dolorem interim in scapulis & regione lumbari observavit, appetitu jam aucto, jam diminuto, imò nonnunqvam depravato existente, unde admodum melancholica fuit reddita; cui hæc præscripsimus:

℞. Aq: Menth. ℥ij.
cortic. citri
fœniculi
theriacal. simpl. ãã ℥j.
Sal. absinth. ℥ß.
Bezoartic. Mineral. ℈j.
Spir. salis armoniac. gt. xxv.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Ol. still. menth. gt. ij.
Syr. Carduibened. ℥j.

Mi-

Misce. Subinde hujus cochleare unum atqve alterum sumpsit, cujus beneficio symptomate indies mitiora reddebantur (cæteris etiam non neglectis medicamentis).

Lazar. Riverius lect. 2. cap. 5. Heurnii Trochiscos ad febrem quartanam sibi usitatos, qui opium sibi similiter permixtum habent, mirificè adducit, iisque etiam hymis tempore unicâ exhibitione multos à febre qvartana fuisse liberatos asserit.

℞. Sem. rutæ
Petroselin.
Myrrh.
Theriac. tec. ãã ℈j.
Opii Thebaic. ℈ß.
Fiant Trochisci parvi.
Dabis unum cum aqua adpropriata ante paroxismum.

Narcotica eqvidem, porrò ait, eximiam vim habent, ad cohibendum paroxismum. Sed nisi major humoris morbifici portio antea evacuata sit, & obstructiones plurimum imminutæ, noxam inferre possunt; cum humores vitiosos in corpore retineant, & obstructiones aliosque morbos grauiores generent. Attamen in exigua qvantitate exhibita & aperientibus incidentibusqve permixta, ut in hisce trochiscis, minus nocere possunt.

De theriacę, qvæ opium similiter recipit, usu *p. m. 82 lect. & cap. jam citat.* ita differit: Discutientia & diaphoretica in declinatione morbi ad illius reliqvias discutiendas, apparentibus concoctionis signis, utilissima sunt. Non solùm enim dictas morbi reliqvias discutiunt, sed etiam intemperiem longo morbo contractam corrigunt, habitum corporis malum emendant, ac ventri-

triculum, hepar, aliaqve viſcera diuturnitate morbi debilitata, corroborant. Ex his primum locum obtinet theriaca, ab antiqvis & neotericis ad hunc uſum commendata. Exhibetur horâ unâ ante paroxiſmum ʒ pondere cum vino aut decocto chamędr. ; vel ſi nimia caliditas timeatur, cum decocto agrimoniæ, ſucco vel aqva plantag. Reiterandum eſt medicamentum per plures paroxiſmos. Poteſt autem exhiberi manè extra paroxiſmum, per aliqvot dies. Sed paulò ante paroxiſmum felicius operatur, qvia augmentum frigoris prohibet humoremqve febris cauſam jam efferveſcere incipientem commodius diſcutit, & hoc modo paroxiſmum vel imminuit, vel ſi materia paucior ſit, prorſus tollit. Hîc tamen ſumma cautio adhibenda eſt, ne theriaca vel ſimilia medicamenta calidiora cruditatis temporibus exhibeantur; fundunt enim humores putridos, unde confuſio & febris incrementum, ita ut qvartana ſimplex in duplicem & triplicem imò verò continuam aliqvando degeneret. Qvemadmodum contigit *Eudemo* peripathetico, ut refert *Galenus lib. d. præcogn. ad poſth. cap. 2. & 3.* in qvo qvartana ſimplex exhibitâ à Romanis Medicis intempeſtivè theriacâ, in triplicem verſa eſt. Poſtmodum tamen apparentibus concoctionis ſignis, exhibitâ eâdem theriacâ, à *Galeno* curatus eſt.

Arcanum Clariſſ. *Freitagii* ad qvartanas intermittentes glorioſum ac efficaciſſimum qvoq; medicamentum eſt; deſcribitur autem ita:

℞. Laudan. febrifug. noſtr. deſcript. gr. v
Confect. alcherm. ʒß.
Mixtur. Tartar. vitriolat. ℈j.
Qvint. eſſent. trium terrar.
ãã gr. iiij.
roris indurat.

& cet

& cespit. marin.
āā gr.v.
Extract. bulbi cavi
asari āā ʒß.
Pollin. cœli microcosmic. ℈j.
Oxymell. sqvillitic.
Aceti bezoartic. āā ℥ß.
Syr. è succ. violar.
borrag. āā ℥j.

Misc.

In febri hectica ad tussim & sitim contemperandum
...ariss. *Franciscus Piëns Tract. special. de Febrib. cap. 4. p. m.*
...seqvens prescribit electuarium.

℞. Conserv. rosar. rub.
Sacchar. rosar.
altheæ āā ℥ß.
Magister. perlar.
Fl. sulphur. āā ʒß.
Balsam. sulph. *Ruland.* ℈ß.
Spec. diatragacanth. frigid. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Syr. papav. rh. q. s.

Misc. f. Conditum de qvo castaneæ qvantitate utebatur æger.

In febribus item malignis efficacia qvoqve Laudani ...piati præstantissima est; hinc in iis à Medicis Practi... multum usurpatur, ac tanqvam secretum qvoddam ...etur. Et sic *Lazarus Riverius* mentionem facit ...enis cujusdam biliosi, qvi mediâ ætate incidit ...febrem tertianam malignam, quæ quidem in dua... primis accessionibus satis mitis apparuit, sed in ...ia accessione tanta fuit humoris biliosi malignitas ...erocia, ut concitato vomitu atq; alvi fluxu freqventi cum

cum maxima virium jactura, summum ægro periculum impenderet. In tali casu cum fructu propinavit *Rivverius* qvatuor grana Laudani Opiati, & rectè qvidem: cum hujusmodi morbi sint oppidò acuti & in secunda vel tertia accessione interimant. Si methodum igitur in talibus vellemus accuratè observare, certè secundum methodum, ut ille ait, æger interiret.

Doctissimus *Hermannus Grube Artic.* 3. *sect.* 7. *d. medicam. simpl. cognosc.* se ante triennium *Ienæ* cum fructu Laudanum Opiatum adhibuisse in Studioso qvodam Oldeburgensi scribit. Hic, ait, febre correptus erat malignâ, & qvamvis vena huic incideretur, enemata etiam semel atque iterum traherentur in usum, nec non ad malignitatem oppugnandam alexipharmaca: tamen tamen superaret materiæ ferocientis malignitas, ut expers vigiliarum, summè delirans, & fermè nudus se contulisset in publicum, nisi industriâ cautum esset custodientium. Ipse cum ferocientem ac maximè turgentem materiam observarem, duo ipsi grana Laudani Opiati propinavi cum fructu quidem tanto, ut & somnum caperet sat longum, & viribus recollectis brevi sanitati redderetur ipsi. Narravit mihi jam tum (ut porrò ce-ferit) Amplissimus Vir Dn. *Casparus Posnerus* Physices Professor celeberrimus, cujus ædibus utebatur æger, idem contigisse in lectissima sua uxore. Qvæ & ipsa febre correpta malignâ cum olim esset, Magnus *Rolfincius*, cum symptomatum vehementiam & morbi, citissimè ad vigorem properantis observasset, non cunctandum ratus, sed in ipso jam tum temporis articulo pilulas ex Laudano Opiato confectas tanto propinâvit cum fructu, ut brevi fuerit Dei gratiâ restituta, in hunc usque diem superstes.

Excellentissimus Gverner. Rolfincius lib. 4. *consultat.*

c.9. in febri maligna nec à Laudani Opiati uſu abhor-
t. Emulſiones, inqvit ; fieri poſſunt ad humorum
utredinem ſiſtendum & fervorem extingvendum, ſi
agis ægro arrideant; ex ſeminibus refrigerantibus ;
ibus ſemina cordialia citri, malorum armeniacorum
iſceri poſſunt, & addi ſucci ſupra recenſiti, vel Syru-
aceto ſ. citri, & ſi vigiliæ adeò urgent, Opiati Laudati
edicamenti granum unum aut alterum. Item *pag. ſeq.*
febri maligna, cùm vigiliæ maximè urgent & dolor
pitis, interius exhibendæ ſunt emulſiones amygdal.
lc. ſem. papav. alb. 4. frigid. maj. Additur Laudanum
piatum de tribus ingredientibus deſcriptum in *Chym.*
artis formam redact. ad gr. iij. vel

℞. Magiſter. Laudan. Opiat. gr. iij.
Fiant Pilulæ ij. vel iij.
S. Nachtpillen.

Et *Ioh. Petr. Lotichius lib. 1. cap. 7. obſervat. Medic. 2.*
febri maligna contra inſomniam ac inqvietudinem
oleſcenti cuidam ſeqventem præſcripſit Hauſtulum,
ò inde totâ fermè nocte dormivit.

℞. Syr. de papav. ℥ij.
Confect. alcherm. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Ol. ſtill. carvi gt. ij.
Aq: bugloſſ.
borragin. ãã ℥j.
Cinamom. ℥ij.
Miſc. diligenter & f. Hauſtulus.
S. Ruhetränckleín auff einmahl.

Qvales autem vires Laudanum Opiatum in peſte ac
bribus peſtilentialibus curandis exſerat, ac qvalem fe-
em ſæpenumerò ſucceſſum nobis largiatur, qvilibet,
opii naturam, qvod ἱδρωτικὸν ſudoriferum eſt ; &

& medicamentornm cardiacorum ac alexipharmaco-rum ingredientium cum eo permiſtionem, ac deinc Laudani Opiati qvoqve cum cæteris alexipharmacis ve in pilulis vel in bolo &c. combinationem intuetur, faci-lê credit.

Hocce refragantes ac abnuentes ablegamus ſalten ad *Lazar. Riverium* & *Laurentium Gieſelerum*, viros cla-riſſimos ac in arte Medica experientiſſimos. *Ille meth. cu-rand. febr. ſect. 3. cap. 1.* effato ſe digno ita pronunciat: S magna ſit vehementia ſymptomatum, recens theri-ca magis conveniet, propter vires opii adhuc in e vigentes, quarum ratione vehementia ſymptomatum temperabitur, & humorum effervescentia coërceb-tur: imò verò interdum, qvando uſus theriacæ no videtur idoneus, præcipuè in morbi principio vel aug-mento Laudanum Opiatum ad grana duo exhibitum & alexipharmacis permixtum, multum prodeſt. Illius e-nim virtute narcoticâ & congelante, ferventes ſpiritu cordi infeſtiſſimi figuntur qvaſi; & materia morbific (qvæ dum eſt in fluxu pernicioſiſſima eſt) ſiſtitur ac pe-nè immota manet. Unde contingit, ut natura à ma-lignis humoribus & ſpiritibus non laceſſita, recollect viribus, alexipharmacorum virtutem facilius ſibi appli-cet. Hic verò *Obſervat. 36. de peſte Brunſvicenſi* ita di-ſerit: Medicamenta ſomnum conciliantia ſiſtere vel f-gere ſpiritus & qvaſi torpidos reddere ſtuporemqu inducere in confeſſo eſt. Cùm verò ſudorem inter-dum ſoleant movere, præſertim Opium, quod *ἱδρω-τικὸν* eſt, cujusqve ratione potius fieri, ſi qvid ſingu-lariter præſtet in peſte theriaca, exiſtimat *Zvvelferus i Animadverſ. p. 232.* qvàm ratione inſignis virtutis ale-xipharmacæ, etiam initio turgente materiâ quandoqv cum fructu adminiſtrantur, tunc ſcilicet, ubi rectâ me-

dend

ndi methodo progredi non licet, ut in deliriis & vigi-
s efferis, verùm pauca qvantitate, & admixtis alexi-
armacis, uti egò non semel in peste hac sum exper-
s. Rem hanc exactè qvoqve considerans clariss.
eitagius *lib. d. Opio cap. 26.* varia enumerat ad febres
alignas & pestilentes, Medicamenta laudatissima,
arcanum suum, *Phædronis* Paracelsitæ Opiatam an-
otum contra pestem, Diascordium *Fracstaor.*, the-
cam, Mithridatium aliasqve ejusdem farinæ anti-
tos, qvarum compositiones Laudanum Opiatum vel
pium ipsum ingreditur. Arcanum ergò Clarissim.
eitagii ad febres malignas & pestilentes hoc erit:

℞. Laudan. nostr. febrifug. gr. vj.
Spec. bezoartic. vegetabil. gr. viij.
Bezoartic. mineral. gr. iij.
Confect. alcherm. ʒß.
Quint. essent. summæ antidot. ℈ß.
Essent. stipitis marin. gr. viij.
Regul. nivis præp.
Lapid. castitat. ãã ℈ß.
Essent. trium terrar. ãã gr. iiij.
Acet. bezoartic. gr. vi.
Syr. acetos. Citri
Card. bened. ãã ℥j.
Misce.

Phædronis Paracelsitæ Opiata antidotus contra pestem.

℞. Euphorb.
Myrrh. elect.
Thur. candid. ãã ʒj.
Tragacanth. puriss. ãã ʒj.
Pulverisata involvantur in massam panis farina-

 ceam,

ceam, qvæ coquatur in furno, donec panis sit perfectè coctus, hoc refrigerato, eximatur massa compacta, & iterum in pulverem redigatur, ei misceatur.

Pulv. tenuiss. Corall. rubr. præp.
succini præp. āā ʒß.
Unicorn. ver. gr. vij.
Opii ℈iß.
Moschi gr. iij.
Croci ℈ß.

Cum q. s. Syrupi de acetos. Citr. f. Massa electuarii, cuius dosis pueris infra decem annos ℈ß., adultioribus ℈j. robustioribus ʒj. cum aq. Card. bened. acetosæ.

Imprimis ergò, cum sævissima & urgentissima symptomata, ut dolor capitis, vigiliæ, delirium ac alvi fluxus adsunt eius usus proficuus esse potest, qvod admodum prudenter *Laz. Riverius* qvoqve *sect. & cap. iam citat. p. m.* 141. & 144. innuit, ita dicens: in dolore capitis vigiliis & delirio emulsiones 4. seminum frigidor. usurpari poterunt, à qvibus vapores frigidi & benigni ad cerebrum transferri & dicta symptomata demulceri solent. Quæ si non sufficiant, narcotica addentur, qvæ acrium & malignorum vaporum ascensum ad cerebrum mirum in modum prohibent & somnum conciliant. Ea tamen parvâ dosi usurpanda, ut Syrupi de papavere ʒß., vel urgente necessitate Laudani Opiati grana ij. cum conserva rosarum utiliter exhibebuntur, vel in Julepo aliqvo dissolventur; vel illius loco theriaca recens ad ʒß. . Hæc tamen narcotica rarò & in parva dosi usurpanda, qvia venenum concentrant, qvamvis sudorifera à nonnullis habeantur. Item al-

fluxus in hoc morbo freqventissimus est, in eoqve Medici prudentia, valdè necessaria est. Si enim cohibeatur præposterè, materia venenata intus retinetur. Si verò non cohibeatur, vires dejicit, ægrumqve non rarò ad interitum ducit. In illius curatione ita procedendum est. Si ita moderatus sit, ut vires non dejiciat, cohibendus non est, sed clysteribus roborantibus tantùm moderandus. Si verò immodicus sit & vires admodum dejiciat, colliqvativus esse consvevit, & audacter cohibendus; qvod summâ efficaciâ præstabit theriaca recens ad ʒß. vel Laudanum Opiatum ad grana ij, vel iij. &c. Ego certè testari possum, me semper ex usu ejus, cùm paucis abhînc annis *Embdæ* pestis ibidem grassaretur, benè habuisse, ac mira eo præstitisse, nullumque fermè haustulum antipestilentialem, præsertim cùm æstus febrilis ingens, dolores capitis, vigiliæ deliria, vomitus ac alvi fluxus admodum urgerent, licèt qvoqve bubones & carbunculi jam in conspectum venirent, à me esse præscriptum, qvem Laudanum Opiatum non sit ingressum. Hujus laudabilem ac felicissimam efficaciam in febribus pestilentialibus curandis expertus etiam est *Ioh. Petr. Lotichius*; ideò *lib.* I. cap. 8. *observ. medic.* I. Puellæ cuidam peste laboranti sequentem præscripsit Haustulum cordialem.

℞. Lapid Bezoar. orient. gr. viij.
Trochisc. de viper. gr. vj.
Spec. diamarg. fr. ʒß.
Sal. angelic. gr. v.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Ol. still. carvi gt. j.
Aq. perlar. præp.
Cinamom. ãã ℥j.
M sc. f. Haustulus Cordialis.

Item *Observat.*7. Mercatori cuidam Francofurten[illegible] carbunculo ad genu cum febri pestilenti correpto con[illegible] tra insomniam, quâ per biduum torqvebatur, præscrip[illegible] potiunculam hanc hypnotico-cordialem:

℞. Lapid. Bezoar. orient. gr. vj.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Ol. still. carvi. gt. iij.
Aq: perlar. præp.
Cinamom. āā ℥ß.
Misc. f. potiuncula.
S. Krafft- und Ruhetränckleín auff einmahl.

Et *Observat.* 8. Cuidam peste laboranti, cum contr[illegible] insomniam remedium rogaret, potionem hanc somn[illegible] fero-cordialem misit.

℞. Aq: bugloss:
lactuc.
borragin. āā ℥j.
cinamom. cum aq. cord. præp. [illegible]
Off. d. cord. cervi.
Lapid. Bezoar. occident. āā ℈ß.
Syr. d. papav. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iß.
Ol. still. citri gt. v.
Misc. f. Haustulus
S. Krafft- und Ruhetränckleín auff einmahl.

Ac *Observat.* tandem 9. Mecatori cuidam gravite[illegible] peste correpto pro somno facilitando sic ordinavit:

℞. Lapid. Bezoar. occident. gr. iiij.
Confect. alcherm. ℈j.
Laudan. opiat. gr. iß.
Syr. d. papav. ℥iij.

O.

Ol.ſtill.carvi gt.ij.
Aq.lactuc.
endiv. ãã ℥j.
Miſc. f. Hauſtus.
S. Krafft-und Ruheträncklein.

CAPUT XVI.

audani Opiati in ventriculi adfectibus, ejus nimirum im-cillitate, nauſea, ſingultu, vomitu, cholera, cardialgia, ul-cere, cœliaca ac ardore uſum egregium exponit.

Audanum non ſolùm noſtrum Opiatum, ſed aliud quidvis etiam, ſi modò ritè præparatum, ac cũ cor-borantibus ſuis permixtum ſit, ventriculum, partes-ve omnes naturales mirificè corroborat, ejus calorem ſitum conſervat, flatus & ſuperfluitates diſcutit, crudi-tésque omnes emendat, ideò in omni qvoqve ejus im-ecillitate, nauſea, ſingultu, vomitu, cholera, cardialgia, cere, cæliaca ac ardore Laudanum Opiatum à Medi-s practicis preſtantiſſimis ſummè prædicatur, ac cæ-ris pharmacis jure merito præfertur. Et hoc benè con-derarunt veteres Medici, ideò medicamenta quoque omachica ex opiatis confecerunt multa. *Galenus lib.* 8. *compoſit. medicament. ſec. loc. cap.* 3. Confectionem *A-lepiadis* ad volvuloſam ſtomachi ſubverſionem, ejus ebilitatem, nauſeam, cæliacam, ardorem & vomitum bi recitat & examinat.

℞. Sem. apii
anïſi ãã ʒvj.
Abſinth. ʒiiij.
Piper.
Myrrhæ ãã ʒij.
Caſtorei
Opii ãã ʒij.
Fiant Paſtilli. doſis ʒi.

Stomachicis cum protropo, cholericis cum frigid[...] cæliacis & dysentericis cum decocto baccar. myrti, sple[...]nicis cum aceto mulso datur. Semina apii & anisi ca[...]lorem juvant, flatus & humorem consumunt & diu[...]retica vi abigunt; cinamomum, qvia odoratum, sto[...]machum confirmat, fœtidos, serosos & putredino[...]sos humores discutit & ventriculum corroborat. Ab[...]sinthium extergit, purgat & subducit vitiatos humo[...]res, simulqve densat & constringit, roburqve parti af[...]fectæ addit. Opium hebetat sensum exqvisitiorem & acrem, qvamobrem cæliacis utile reddit medica[...]mentum; hujus corrector est castoreum, facultate æ[...]quali ipsi cum pipere contrapositum; Myrrha vitiato[...] humores extergit & concoqvit.

Ejusdem ad stomachi ardorem, singultum & volvulosas adfectiones.

℞. Costi
Spicænardi
Chrysobalanor.
Rosar. virid.
Mastich. āā ℥iiij.
Aloës
Asari āā ℥ii.
Opii ℥i.
Excipe succo Psyllii.

Aloë educit vitiatos humores, coqvit, roborat, co[...]stus calefacit, adstringit, opium & succus psyllii mole[...]stiam ex mordacitate serosorum humorum leniunt & molestiam abigunt, asarum pellit per urinas materi[...]am.

Asclepiadis Aster inexsuperabilis à Galeno & Aëtio descriptus

℞. Myrrh.

Sty-

Styracis,
Nardi Indic,
Castorei,
Cassiæ fistulæ
Terræ lemn,
Cortic, Mandragor,
Opii ãã ℥iiii,
Croci ℥vi.
Piper. ℥iiii,
Sem. dauci cretic,
sesel. Massiliens,
anisi
apii ãã ℥viii,

Myrrha, Styrax atqve opium vino odorato dissolvuntur, arida teruntur & miscentur, rediguntur que in pastillos ponderis ℥ß,

Magnarum à *Galeno* prędicatur virium, qvod mor-
os stomachi mirabiliter sanet, concoctionem iuvet,
testinorum volvulos inflationesqve percuret. Prosit
lentericis, cholericis, sangvinem spuentibus cum suc-
sangvinariæ ; suppuratis & phtisicis cum decocto
arrubii; fœminarum menses citat ex succo artemisiæ;
articulorum dolores & podagram ex decocto genti-
æ; ad vesicę adfectus ex vino mulso faciat, febresqve
r circuitum repetentes solvat, si ante insultum aliqvot
oris detur ex vini cyathis tribus,

Aster Ejusdem Stomachicus sic habet,

℞. Succ. mandragor.
Myrrh.
Balaust,
Castorei.
Croci ãã ℥iiii,
Opii ℥vi.

Anisi.
Styrac. āā ℥viij.
Hyssopi Cretic. ℥xij.
Sem. hyosciami ℥xij.
Fiant Pastilli.

Prosunt iis, qvibus cibus in ventre acescit, ad tormina & destillationes capitisqve dolores, sangvinem spuentes, tabescentes, vesicę uteriqueadfectus.

Neoterici ab orbita veterum non desciverunt, sed ad Laudanum Opiatum semper tanqvam ad sacram anchoram in huiusmodi ventriculi adfectibus, aliis remediis incassum adhibitis, ultimò confugerunt.

Ita in nausea & vomitu *Felix Platerus lib.* 11. *de vitiis cap.* 9. narcotica antidota (inter quæ Laudanum Opiatum supremum occupat locum) summè prædicat, cum sensum ventriculi imminuendo, ut minus afficiatur, faciant, vomitumque admodum tùm per se, necessitate urgente, exhibita, tùm aliis commista, compescant.

Clariss. *Daniel Sennertus v. lib.* 3. *prax. part.* 1. *sect.* 2. *cap.* 12. sic scribit: plurima etiam Medicamenta ad vomitum utilia ex *Asclepiade* descripsit *Galenus* 3. *de composit. Medicam. sec. loc. cap.* 3. Inter quæ etiam sunt opiata qvædam, & licet in magno & vehementi vomitu, & ubi materia irritans admodum prava est & maligna; ac ventriculus valdè debilis, Opiatis confectionibus uti, ut theriacâ recenti, Philonio Romano & imprimis Laudano Opiato, aliis convenientibus medicamentis admixto.

Lazar. Riverius lib. 4. *prax. Medic. cap.* 7. In vomitu vehementissimo dari Laudani Opiati grana iij. cum pil. Coch. min. ℈iiß concedit. Sedabitur, inquit, vomitus & 5. post horas purgatio fiet per inferiora, augendo purgantium quantitatem, quia infrin-

gitur

tur à Laudano , quod miſcendum eſt cum diagri-
atis, Colocythiatis. Si reſtitat Medicamentum,
lyſtere acriori evocandum. Item ſi vomitus vi-
s valdè dejiciat, detur Laudanum cum myva Cy-
oniorum, vel Syrupo de roſis ſiccis: & illicò ap-
icetur cucurbitula ventriculo, & Cataplaſma ex fer-
ento, pulv. abſinthii & cortic. aurant. ſubactis cum
cco menthæ.

Iohan. Coſterus Tabul. Theoretico-practic. 47 p. m. 169. bi, quæ præſcripta ſunt, nihil conferunt ad narco-
ca eſſe deveniendum ſvadet, ut ſunt Philonium Ro-
anum, & imprimis Laudanum Opiatum, conveni-
ntibus Medicamentis admixtum.

℞. Conſerv. roſar. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iiij.
Confect. alcherm. ℈ß.
Cum Syrup. d. papav. Miſc. f. Electuarium.

Ioh. Hartmannus prax. Chymiatric, lib. 2. cap. 140. Cæ-
ris Medicamentis omnibus in vomitu nihil profici-
ntibus confugit ad Laudanum Opiatum tanqvam ad
rinceps auxilium.

Paulus Barbette lib. 4 c. 2. prax. Mixturam ſeqventem
onum ventriculi reſtituere, pituitam viſcidam incide-
, flatusqve diſcutere, nec non humorum acrimoniam
mperare aſſerit.

℞. Aq. menth. ℥iiß.
Spir. maſtich. ℥j.
Tinctur. Cinamom. ℥ij.
Confect. d. hyacinth. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Ol. ſtill. menth. gt. iij.

Syr.

Syr. menth.
Myrtin. ãã ℥iij
Fiat l. a. Mixtura cochleatim usurpanda.

Franciscus Deckerus in Not. & Observ. ad *praxin Barbettianam lib.4. cap.2.* sequenti casu hoc confirmat. Vir annos circiter 42. natus, ait, pituitosûs per viginti quidem annos jam inappetentiâ, jam anxietate præcordiorum, jam nauseâ & quandoque omnium assumptorum vomitu, imprimis post cerevisiam frigidam haustam vexatus; multa usurpavit remedia, ast non tantùm frustraneo eventu, verum etiam majori cum detrimento; nam indies magis magisque ad vomendum, medicamentorum maleficio reddebatur pronus, ita ut vix aliquid assumptorum retinere amplius posset. Ad curam vocatus, sequentia (interdictis frigidis, omnibus, crudis) præscripsi.

℞. Aq. menth. ℥ij.
fœnicul. ℥j.
Vitæ *Matthioli* ℥ß.
Tinctur. Cinamom. ℨij.
Spir. Mastich. ℨj.
Diascord. Fracastor. ℨiß.
Ol. still. menth. gt. vj.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Syr. Menth. ℥j.
Misce. Subinde hujus cochleare unum alterumve assumatur.

Singulis vespertinis usurpavit unam ex sequentibus tabellis:

℞. Spec. diarrhod. abb.
Aromatic. rosat. ãã ℨij.
Cinamom. acut.
Cortic. aurant. ãã ℨj.

Laudan.

Laudan. Opiat. gr. v.
Sacchar. albiss. ℥iv.

Cum q. s. aquæ Cinamom. f. l. a. Morsuli No. xvi.

Vir quidam Clarissimus, cujus nomen honoris ergò silentio prætereo, naturâ biliosus, phtisicus, spleneticus, hepaticus ac nephriticus, retroacto vere, jam inappetentiâ, jam præcordiorum angustiâ jam nauseâ; & quandoque omnium assumptorum vomitu laborabat, jam flatibus & ructibus turgescebat noctes totas insomnes ducens; ad curam vocatus sequentem præscripsi pulverem, qui in 4. partes divisus, & post horas 6. elapsas unus ab eo in cerevisia Mindensi calida assumptus est.

℞. Crem. Tartar. albis. & Spir. Vitrioli
aliquoties irrorat. & iterum
exsiccat. ℨß.
C. C. Spagyric. Calcin. ℨß.
Sal. Lapid. percar. pisc.
Ocul. Cancri. āā ℈j.
Magister. perlar. orient.
Corall. rub. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Ol. still. Cinamom.
Cariophyll. āā gt. iiij.
Sacchar. Cand. alb. ℨj.

Misc. f. pulvis subtilissimus, divid. in 4. part. æqual. & detur ad chartam.

Hic pulvis, uti nobilis, ita quoque cor, ventriculum & reliqua nutritionis membra nobiliter confortat, stomachi cruditatem & mollitiem corrigit, vomitum sistit, pituitæque putredinem prohibet, nephriticis, lienosis, cibumque vomentibus summoperè succurrit. Præterea

illos

illos quoque, qui ex diuturno aliquo morbo, penitus extenuati sunt, plurimamque inde imbecillitatem contraxerunt, admodum corroborat.

Nec in nausea solùm & vomitu, sed singultu quoque ejus usus illustris ac gloriosus est; hanc quoque ob caussam in singultu vehementissimo ac contumacissimo Medici practici ad id tanquam asylum confugiunt, nec spe quoque frustrà lactantur, sed felicissimè sæpè effectum percipiunt.

Clariss. Daniel Sennertus. lib. 3. prax. part. 1. sect. 2. cap. 10. quantum ad ipsum singultum, inquit, si ita vehemens sit, ut curationem ad se trahat, ea exhibenda, quæ sensum ventriculi nonnihil hebetant, & doloris vehementiam obtundunt, nisi vomitu materiam rejicere liceat. Faciendum autem est initium à lenioribus. *Aëtius* offert succum endiviæ vel portulacæ, semen excortic. cucumeris vel lactucæ tritum, vel decoctum Sebesten, imprimis lac recens mulsum, aut portulacam mandere jubet. Vel detur Syrupus violarum, de papavere, vel decoctum fl. chamæmeli & sem. anethi. Fortiora sunt, Philonium Romanum, cujus dosis ℈j. non facilè excedat, quod granis duobus Croci vel Cinamomi corrigi potest, theriaca recens ad ℈j. data, Laudanum Opiatum.

Lazar. Riverius lib. 4. *prax. medic. c. 6.* in singultu morboso summoperè laudat pilulas ex aloës ʒj. Laudani Opiat. gr. ij. vel. iij. Si animus sit magis purgare, ait, addi possunt, diagridii grana iij. vel iiij. Quàm insignes vires habeant in hoc adfectu medicamenta ex aloë parata, testatur *Duretus* his verbis: permulti cum singultiendo frangerentur, ductâ alvo per quinque dies, hiera glutinosis & nigris humoribus ejectis singultiendi finem fecit. Narcotica v. pertinacem singultum & aliis remediis

remediis minimè cedentem sola facilè compescunt, sensum partis obtundendo nimis exquisitum.

*Jul. Cæsar Claudinus consultat. medic.*18.*p.*235. valdè commendat diaphœnicum cum Philonio Romano, ubi causa & symptoma valdè urgent.

*Guerner. Rolfincius lib.*3 *epitom. cognosc. & curand. particul. corp. adfect. meth. cap.*4. urgente malo, Laudani Opiati ad grana ij. non esse seponendum in pilulari forma ipsum pronunciat.

Joh. Ionstonus id. medicin. practic. lib. 10. *artic.* 7. Curationem singultûs respicere symptoma ipsum perhibet, quod cohibetur stuporem inducentibus, ut Philonii Roman. ℈j. Croci, Cinamom. āā gr. ij. Laudan. Opiat. gr. j. cum Ol. salviæ q. s. Et *Gualt. Bruel in prax. sua medic.* ad singultum hasce commendat pilulas:

℞. Pil. de Cynogloss. ℈iß.
Philon. Roman. ℈j.
Fiant Pilulæ No. viij. detur una sub noctem.

*Paulus Barbette lib.*4.*c.*2. *prax. med.* de molestissimo singultu ex Olei vitrioli usu contracto sequentem narrat historiam. *David* de Pötter, Mercator est Antistes, quinquagenarius, assumpserat loco balsami sulphuris Oleum vitrioli, unde Oësophagus & Ventriculus cum suo orificio excoriatus in causa fuit, ut dies noctesque vexaretur molestissimo singultu perfectissimè tamen, idque brevi est curatus supradscriptis medicamentis tàm laxantibus quàm alterantibus. Optimè quoque habuit ab hac mixtura:

℞. Succ. sempervivi maj. depurat. ℥j.
Aq. rosar.
plantag. āā ℥ij.

Vitell.

Vitell. ovor. N. j.
Syr. d. portulac. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Misce, bibat cochleatim.

Nauta quidam Bremensis nomine Henrich Schrö[...] paucis abhinc mensibus, pertinaci & perpetuò ferè e[...] nimis matura febris tertianæ cum vino adusto & pipe[...]re, ut vulgus facere assolet, præcipitatione singultu ad[...]fligebatur, ad quem multis usus erat remediis, sed om[...]nia frustra successerunt. Vocatus ad curam, præmiss[...] aliquo laxante medicamento, optimè ab his sequenti[...]bus se habuit & perfectissimè ac brevi tempore contu[...]macissimo suos ingultu liberatus est.

℞. Conserv. rosar.
Condit. carn. Cydonior. āā ℥j.
Theriac. *Androm.* ʒiß.
Philon. Rom. ʒß.
Spec. aromatic. rosat.
diarrhod. abb.
diamarg. fr. āā ℈j.
Laudan. Opiat. gr. viij.
Ol. still. Chamæmel. Rom.
anethi.
fœnicul.
anisi āā gt. iij.

Misc. & cum Syr. corallor. & menth. crisp. āā q. [...]
f. Electuarium.

S. Lattwergh.

℞. Ferment. ℥ij.
Bacc. juniper.
Fl. rosar. rub.
Herb. menth. crisp. āā ʒj.
Cariophyll.

Nuc[...]

Nuc mosc hat.
Macis āā ʒß.
Aceti vini fortiss. q.s.
Misc. f. Cataplasma, cui immisc.
Ol. still. cymini
Carvi āā ℈ß.

Quod maximè in singultu calidè stomacho duobus linteis comprehensum & sæpius applicatum valet, & est singulare experimentum.

Ioh. Petr. Lotichius lib. 1. cap. 7. observat. 1. in singultu cum febri maligna conjuncto, qvod aliàs lethale, seqvens præscribit electuarium, qvod contra molestum illud accidens pugnat.

℞. Theriac. elect.
Conserv. rosar. āā ʒj.
Spec. diamarg. frigid. ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Ol. still. anisi gr. iij.
Misc. S. Mixtur auff einmahl.

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-chymic. sect. 3. de Extract. in vomitu, singultu & ventriculo debilitato seqventia præscribit pharmaca, qvæ Laudanum Opiatum recipiunt, felicissimæqve sunt operationis:

HAVSTVS

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Syr. d. menth. ℥iij.
Aq. stomachal. ℥j.
Extract. calam. arom.
Sal. Zingiber. āā gr. iiij.
Ol. still. nuc. mosc hat.
mastich. āā gr. j.
Elix. vitrioli nostr. q. s. ad gratiam.
Misc. f. Haustus pro una dosi.

Syr. Cydonior.
Aq.calam.arom.āā ℥iij.
Extract.galang.
Nitri vitriolat.āā gr.iiij.
Ol.ftill. Cariophyll.
menth.crifp.āā gt j.
Elix. fulph.noftr. q.f. ad gratiam.
Mifc. f. Hauftus pro una dofi.

PILULÆ

℞. Laudan.opiat.q.f.
Spec.aromatic.Cariophyllat.℈ß.
Mifc. & cum oleo abfinth. f. Pilulæ parvæ deaurandæ pro una dofi.

ALIÆ.

℞. Laudan.Opiat.q.f.
Spec.diagalang.℈ß.
Mifce & cum oleo falviæ f. Pilulæ parvæ pro una vice, quæ deaurentur.

BOLUS.

℞. Laudan.Opiat.f.
Zingiber condit. ʒj.
Acori condit.ʒß.
Ol.ftill.Maftich.
Zedoar.āā gt.j.
Mifc. & cum Rotul. diagalang. f. Bolus pro una dofi.

ALIUS.

℞. Laudan.Opiat.q.f.
Conferv.menth.crifp.ʒj.
Diacydon.arom.ʒß.
Ol.ftill.Cinamom.
Calam.arom.āā gt.j.

Mif.

Miſc. & cum Rotulis aromatic. cariopyllat.
f. Bolus pro una doſi.

Quantum uirtutis ac laudis in cholera humida Laudanum noſtrum Opiatum obtineat, quilibet Medicus Practicus ſæpè ſummo cum ſucceſſu experitur.

Daniel Sennertus lib. 3. prax. part. 1. ſ. 2. cap. 13. ad Narcotica ait, confugiendum eſt, ſi medicamenta ſupra enumerata (in cholera humida) & quæ ſymptomatibus occurrere debent, nihil proficiant, viresqve proſternant. Quo in caſu ℈j aut ʒß Philonii Perſici aut Romani vel Laudani Opiati grana ij vel iij. exhibere convenit.

Ioh. Hartmannus prax. Chymiatric. lib. 2. cap. 141. non vult, ut cholera cohibeatur, niſi ſit immodica, valent autem eadem hîc qvæ in vomitu: imprimis verò aqua menthæ ſemen, roſarum, Magiſterium perlarum & Corallorum, ut & tinctura Corallorum, & eſſentia Smaragdi, iisqve nihil efficientibus, Laudanum Opiatum &c.

Lazarus Riverius lib. 4. Medicin practicæ cap. 9. Vomitum eſſe cohibendum iis medicamentis tàm internis qvàm externis ſcribit, quæ pro vomitu bilioſo fuerunt deſcripta. Inter quę narcotica principem locum obtinent, ac præcipuè theriaca recens, quæ ad ʒj exhibita vehementes illas evacuationes velut in momento cohibet. Idem præſtat Laudanum Opiatum ad grana 4. exhibitum.

Ioh. Coſterus Tabul. Theoretico-practic. 49. p. m. 178. Choleram cohiberi tandem Medicamentis Narcoticis fatetur, inter quæ non ultimum locum tenet theriaca recens, imprimis ſi malignitas adfuerit, ad ʒj. exhibita, quæ vehementes illas evacuationes mirum quantum ſiſtere valet, ut anno 1653. in dyſente-

ria maligna & epidemica, inqvit, in praxi mea observavi. Laudanum Opiatum ad unum, duo vel tria grana, habitâ ratione subjecti, datum, majoris est efficaciæ.

In Cardialgia reliqvis Medicaminibus palmam qvoqve præripit Laudanum Opiatum. Hinc rectè loqvitur *Felix Platerus tom.2.cap.*10.*p.m.*513.514. Opiatæ aliæ qvæ exhibitæ dolores ventriculi admodum compescunt, etiam à frigida causa inductos, cum eum uti creditur, ratione opii minimè refrigerent, sed propter multa calida, qvæ ingrediuntur, potius calefaciant, uti sæpè ostensum. Qvapropter etiam in hisce causis, cum dolor urget, theriaca, mithridatium, asyncriton, Philonium à ʒj ad ʒiß. exhibita juvant, per se sumpta vel cum aliis. Post qvorum usum vinum generosum superbibitum operationem illorum accelerat. Horum loco & alia narcotica exhiberi possunt, additis aromatibus similibusqve. Sunt qvi ejusmodi opiatas purgantibus mistas qvoqve exhibent; Laudaturqve Philonium cum diaphænico exhibitum; idqve cum ab excrementis ventriculus gravatus dolet.

Si dolores etiam ex inflammatione ventriculi sint, Laudanum Opiatum, sed in minima qvantitate assumptum, convenit, quod egregiè admodum *Ludovicus Septalius lib.*7.*animadvers. Medic.v.*3. hisce testatur verbis: Opium & Opiata licèt in omnibus ventriculi affectibus fugienda sint : urgente tamen dolore inflammatorio cum lenientibus ea admisceri in pauca qvantitate possunt, sic enim neqve actionem impedient, dolori succurrent, & intemperiem imminuent; Etenim sic *Galenus d.composit. Medicam.sec. loca circa medium* examinans medicamentum qvoddam *Asclepiadis* ad stomachicos, qvod recipit plura medicamenta, & inter hæc aloëm & opium, reddensqve utriusqve rationem inqvit, aloëm vi-

vitiatos humores expurgare& infernè per alvum evacuare : Opium verò ſenſum obſtupefaciendo mitigare moleſtiam ortam ex acrimonia humorum : erat tamen opii ad reliqua medicamenta doſis unius ad 24. qvam etiam non improbat.

Et Clariſſ. *Sennertus, lib. 3. prax. ſect. 2. cap. 15.* in dolore ex inflammatione ventriculi lenientibus Opiatorum aliquid, ſed in minima qvantitate admiſcere interdum utile judicat, ut ſenſum ſtupefaciant, & moleſtiam ex acrimonia humorum calidorum mitigent.

In Conſilio 114. Scholtziano à D. Joh. Nævio Opiata purgans præſcribitur, qvam pro ſecreto habuit ipſius qvondam præceptor *Ludovic. de Leonibus* Profeſſor Bononienſis, qvæ materiam, doloris cauſam educit, ſimulque ipſum dolorem ſopit, mitigat, ſomnumqve conciliat.

℞. Electuar. de dactyl. ℥iiß.
Philon. Rom. ℈j.
Miſc. f. Bolus.

Alvo faciente officium

℞. Decoct. ex Zedoar.
Galang āā ℥ij.
Bacc. Lauri ʒj.
facti ℥ iß vel ℥iij.
Philon. Rom. ʒß.
Miſc. diſſolvendo & propinetur ægro calidè.

Gvaltherius Bruel in dolore ſtomachi exhibet diaphænic. ʒvj., Philon. Roman. ʒj. Decoct. Chamomillæ, fœniculi, aniſi āā ℥iij pro Hauſtu.

Ad dolorem ſtomachi intolerabilem *Langius lib. 3. epiſt. medic. cap. 5.* præſcribit ſeqventem Hauſtulum.

℞. Conserv.rosar.veter.℥j.
Opii Thebaic.gr.ij.
Croci orient.gr.iij.

Dissolv.in aq:Chamomillæ & f. Colatura, qua bibatur tribus à cœna horis.

Extingvit ardorem hic Haustulus, doloremqve stomachi & coli sine damno, & somnum conciliat, præcipuè si fuerit à causa calida. Ad dolorem stomachi cum anxietate seu cardialgiam ex calido mordaci humore *Ranchinus tractat.de morb.subitan.cap.* 30. Cæteris nil conferentibus, primò injici jubet Clysterem ex decocto utriusque malvæ & ℥ij Philonii Romani. Secundò exhiberi pilulam unam Laudani ritè præparati. Tertiò exhibet ℥j Syrupi de papavere cum decocto lactucæ & ℈j pulveris diamargar. frig. Quartò pilulas reqviei *Nicolai*, & conservam rosarum ad ℥j. Quintò ℥j Theriacæ recentis, si adsit suspicio veneni. Ex aliis laudat seqvens:

℞. Opii gr.v. ; bulliant cum pauco vino generoso, deinde incorporeutur cum ℥j Conservæ rosarum & ℥ß Confect. alchermn. Detur ℨj Confectionis hujus per se aut cum jusculo.

Lazar.Riverius lib. 4.*prax.Medic.cap.*10. in cardialgia aliquando, ubi ex doloris vehementia periculum imminet ad narcotica esse confugiendum, fideliter monet. Quibus prudenter exhibitis, admirandus non rarò subseqvitur effectus. Nonnulli etiam cum purgantibus narcotica permiscent, ut simul & dolor sedetur, & materia peccans educatur, qvale est medicamentum *Halidei* à *Foresto* laudatum, qvod sic habet:

℞. Diaphænic.℥ß.
Philon.Rom.℈ij.

Cu

Cum aqua vel decocto chamomillæ f. Potio.

Et *in observatione* 34. *à Petro Pachequo* communicata ita disserit: Biliosi macri ruffi, raræ texturæ homines, ineunte æstate, dolore ventriculi exercentur, quia cum orificium illorum præditum sit acerrimo sensu, à biliosis humoribus (antea à veris & hyemis temperie aliqvo modo frænatis) vellicatur, medela est purgatio ex rhabarbaro, tum dare bis aut ter manè Laudani opiati *Paracelsi* grana iij aut iv.; certè obtuso ventriculi sensu multò melius degunt. In ardore stomachi (quem ebullientem vocamus) Sodtà nostris appellato, imprimis utilia sunt, quæ istam ebullitionem tollunt, humorem quasi imbibendo & præcipitando, vel ut facilius deferveat, faciendo, aut ejus qvalitatem tollendo. In quem finem præcipuè commendantur, creta alba, quam vulgus etiam inter εὐπόριστα numerat, nux moschata, bolus armenus, oculi cancri, cornu cervi, lapides carpionum, grana thuris. Majorem præ his omnibus efficaciam præstat Laudanũ opiatum. Hînc *Felix Platerus* qvoqve *tract.* 2. *prax.c.* 11. *fol.* 478. opii granum unum Syrupo cuipiam leni ebullitione miscet, & cum jure pulli exhibet, qvod in ardore stomachi singulariter prædicat.

Varia contra stomachi ardorem medicamina à multis describuntur ac circumferuntur, nos saltem selectiora, quæque Laudanum Opiatum recipiunt, nobisque in usu sunt, frequentiori Dn. Medicinæ Candidatis hâc vice communicare libenter voluimus.

℞. Cretæ alb. cum aq. rosar. præp. ℥iß.
Nucis moschat. ℈ij.
Radic. liqvirit.
Sem. Cydonior. āā ʒß.
Boli rubr. orient. præp.
Corall. rubr. præp.

 Lau-

Laudan. Opiat. āā ℈j.
Lapid. Carpion. cum aq. plantag. præp.
Macis parùm tost.
Mastich. elect.
Croci orient. āā ℈ß.
Sacchar. albiss. ℥ ß.
Misc. & f. Pulvis subtilissimus.

Dosis hujus pulveris est à ʒß ad ʒj. in paroxismo: Medicamenta enim in hoc casu sunt adhibenda, quandocunque orexis uret, tamdiu donec cesset. Medicamentum quoque catholicon est hic pulvis in orexi seu ardore ventriculi; hanc enim dynamin habet, ut adversetur ebullitioni flavæ bilis & sublimato in orificium ventriculi tartaro, qvem efficaciter resolvit & præcipitat.

ALIVD.

℞. Conserv. rosar. veter. ℥ j.
Ocul. cancri præp.
Boli armen. præp. āā ʒj.
Laudan. Opiat. gr. x.
Misc. & cum Syr. conserv. nucis moschat. q. s. f. Electuarium.

ALIVD.

℞. Cretæ alb cum aq rosar. præp. ʒj.
Boli armen. præp. ℈ j.
Fl. rosar. rubr.
Margaritar. præp. āā ʒß.
Macis ℈j.
Laudan. Opiat. gr. xij.
Sacchar. alb. in aq. portulac. dissolut. q. s.
Fiant l. a. Morsuli.

ALI-

ALIUD.

℞. Cretæ albiss. cum aq. violar. præp. ℥ß.
Ocul. Cancri præp. ℥ j.
Nuc mosc hat.
Boli armen. præp. āā ʒj.
Corall. rubr. præp. ʒß.
Margarit. præp.
Cinamom. incis.
Laudan. Opiat. āā ℈j.
Lap. Carpion. præp.
Macis torrefact.
Croci orient. āā ℈ß.
Sacchar. albiss. in aq. rosar. dissolut. ℥viij.

Misc. f. l. a. Confectio in morsulis.
Dosis eorum est à ʒj. ad ʒij.

Valent egregiè ac feliciter contra hunc adfectum ejusmodi morsuli, qui aliàs non periculosus, sed valdè molestus, & aliquando etiam sanis sæpè familiaris est, cum cibo sumpto tùm jejunis, & imprimis cum eructare volunt, interclusο quasi flatu igneo & erumpere non valente. Hunc ebullientem humorem sistunt, caussamque hujus mali tollunt.

In ulcere ventriculi, ubi aliàs medicamenta detergentia, exiccantia & glutinantia cicatricemque inducentia requiruntur, Clariss. *Franciscus Deckerus in Not. & Observat.* ad *praxin Barbettian. lib. 4. cap. 2.* Laudanum Opiatum etiam commendat. Puella quædam, inquit, 18. circiter annorum pus aliquando vomitu excrevit, cum summa anxietate atque dolore circa præcordia, nauseâ ferè continuò laboravit, imò aliquando singultu, menstrua ipsi ante tres circiter menses fuerunt suppressa; unde macilentia reddita, quia parum

aut vix aliquid alimenti aſſumebat; & ſæpiſſimè aſſumpta ſtatim iterum vomitu rejiciebat, vocatus ulcus ipſius ventriculi judicavi; atque ſequentem ipſi dedi mixturam:

℞. Aq: menth. ℥ij.
Cinamom. ℥v.
Antimon. diaphoretic.
Ocul. Cancri præp. ā ā ℈j.
Aceti deſtillat. ℥iij.
Tinctur. fl. hyperic, ad Syrupi liquidioris conſiſtent evaporat. ℥ß.
Sang. dracon. ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Syr. è ſymphit. *Fernel.* ℥j.

Miſce; ſubinde mixturæ tepidæ cochleare unum atque alterum uſurpavit.

CAPUT XVII.

Laudani Opiati in Colicis, Iliacis, ac cæteris Ventris doloribus eminentiam ac ſummam efficaciam oſtendit.

LAudabiles admirationeque ſanè dignæ in paſſionibus Colicis ſunt Laudani Opiati virtutes, ac quamvis alia quoq; habeantur medicamenta anticolica præſtantiſſima, Laudanum tamen Opiatum cætera virtute ſua mirabili in illis compeſcendis ſedandisque longè ſuperat, ſtatimque id, quod cætera nequeunt, neque in facultate ſemper habent, & quod maximè deſideramus, efficit; dolores nempe ejuſmodi intolerabiles demulcet, lenit atque ſopit. Vis autem ejuſmodi in Opio primariò latet; hinc antiquiores quoque Medici varia ex Opio in colicis doloribus concinnârunt remedia, quæ

egregia

egregia admodum ſunt, ac nonnunquam mirabiles præſtant operationes. Malum autem eſt & ſanè dolendum, quòd Medicorum vulgus promiſcuè ferè Opiata arteriaca & pectoralia in dolore colico & colica in arteriacis affectibus uſurpet. *Galenus* eumque ad unguem imitatus *Rondeletius* verum iis utendi modum docent.

Arteriacis ac pectoralibus opiatis utimur in his qui ſanguinem rejiciunt, & tabeſcere incipientes, non tamen perfectè tabidi tenuibus infeſtantur deſtillationibus, & ad dolores aliosque adfectus, qui circa pulmones, & aſperam arteriam, & thoracem aliasque quasdam partes conſiſtunt. Proinde hîc miſcentur talia, quæ, præterquam quod opium corrigant, ſimul ac detergendi & concoquendi facultatem poſſident, qualia ſunt, Crocus, Myrrha, Styrax, itemque inſpiſſantia & lævigantia acresque fluxiones mitigantia, cujus generis ſunt, Syrupus jujubinus, violatus, papaverinus, amylum, tragacantha, & quæ ſiccando ulcera conſolident, ut terra ſigillata, bolus armenus, thus, maſtiche lapis hæmatit. præp. Quæ pectoris ægrimoniis conveniunt, ea plerumque etiam renum & veſicæ affectibus gratificantur, & ſæpè uteri malis, cumprimis ſi partes ulceratæ ſint, medentur. Atque uti in pectoris adfectibus colica opiata non ritè uſurpantur, ita etiam renum, veſicæ & uteri malis non adeò convenienter adhibentur.

Opiata colica dolorem ſedant ex cauſa calida vel frigida natum. Ubi calor in vitio eſt, rectius & ſecurius utimur opiatis, neque tam ſymptoma quàm morbum oppugnamus, minusque calefacientibus pro Opii correctione indigemus remediis. Unde *Galenus lib. 12. meth. medend. cap.* 8, inquit, cum mordens humor eſt

qui

qui affligit, adversissima sunt, quæ calefaicunt & extenuant, frustraque usurpatis vacuantibus torporem inferentia remedia adhibentur, quæ quamvis reliquorum sint communia, minus tamen hos quàm illos lædunt, siquidem vehementer calorem refrigerant, humorum tenuitatem cogunt, sensumque stupefaciunt. Ubi autem frigiditas aut humor frigidus dolorem causatur, non usque adeò securè, nec nisi symptomatis magnitudine flagitante usurpatur opiatum. Ait enim *Galenus loc. jam citat.* ubi crassi glutinosique humores habentur, alienissima sunt, quæ torporem inducunt, cavendusque magnoperè est in ejusmodi adfectibus eorum usus. Quod clarè admodum Clariss. *Sennertus lib. 3. prax. part. 2. sect. 2. cap. 2.* hisce testatur verbis: Si anodyna nihil proficiant, & dolor vehemens admodum sit, ut syncope vel vitæ periculum immineat, ad narcotica accedendum, & usurpantur commodius in mordaci & acri humore, non quòd refrigerent, ut vulgo creditur, sed quòd humoris acrimoniam mitigandi, eum incrassandi, morsumque & motum ejus inhibendi etiam vim habent. Et quamvis aliqua intemperies vel stupor inducatur, tamen melius est, intemperiem ex narcoticis relictam longiore tempore curare, quàm brevi dejectis viribus ægrum mori. In frigidis autem & crassis ac lentis humoribus narcotica & opiata ita commoda non sunt, cùm causam morbificam deteriorem & curatu difficiliorem reddant. Et quamvis, qui à frigidis humoribus colicam patiuntur, initio aliquid commodi è narcoticis percipere & dolores leniri videantur, tamen postea majores fiunt, humore ipso crassiore, & ad motum magis inepto reddito, tunicisque intestinorum magis addensatis.

Nititur autem aurea hæc Sennerti sententia fundamento

mento maximè *Alexandri Tralliani lib.* 10. *cap.* 1. *p. m.* 572. *ita scribentis*: Propter hæc omnia, ut dixi, medicamenta torporem facientia temere colicis ex frigida intemperie infestatis offerre properandum non est; nisi magnus quidam dolor & vehemens, qui syncopes periculum minetur, id nos facere compellat. Si igitur tibi vires robustæ appareant, & dolor grandis admodum urgensque, tunc solum exhibere, idque semel oportet. Nam calidiore temperaturâ præditis, & ob tenuem acremque humorem dolentibus, torporem excitantia medicamenta, præterquam quòd nihil nocent, adhuc magis etiam opitulantur, dum tenuem, acrem & biliosum humorem crassum reddunt, ad concoctionem perducunt, ad bonamque temperiem convertunt. Verum ejusmodi succos frigidos & pituitosos, non comitatur, modò soli sint, dolor vehemens, nisi halituosus spiritus interveniat, resoluto humore frigido per calorem in flatibus, exitum non habentes.

Quod cum accidit humori intra intestinorum geminas tunicas crasso frigidoque contento, maxima sequitur distensio & cruciatus, divulsis invicem refrigeratisque vehementer tunicis. Quo in casu si dentur opiata redduntur indolentes ad tempus, redeunte, ubi remedii cessaverit effectus, dolore atrociore, & intemperie frigidâ mirificè auctâ, humoreque crassiore, & ad motum ineptiore, tunicisque densioribus & flatui transmittendo inhabilioribus factis.

Quocirca Opiata à veteribus talia sunt excogitata, quæ dolorificam adfectionem mitigare, humores eandem efficientes discutere, viscosos extergere, secare, attenuare, & juxta totam substantiam alterare queant, quæque ita sint comparata, ut nullum circa affectam particulam detrimentum relinquant.

Hâc

Hâc ratione & intentione *Philo* antidotum suam composuit ex hyosciamo & opio stupefacientibus, adjiciendo pyrethrum, euphorbium & piper, quæ nocentes humores discutere, viscosos extergere, crassos secare & ventosos flatus attenuare & discutere, nardum & crocum, quæ cruda concoquere, simulque narcoticorum vim noxiam temperare & inhibere possint. Hiis jactis fundamentts alii in eandem intentionem apposuerunt myrrham & castoreum, & præter hæc alii non minore fructu quàm gratiâ semen apii, dauci, petroselini, anisi, ut totum ad distributionem & urinæ propulsum flatuumque discussionem instigarent, miscuerunt.

Varia hînc facta ab imitatoribus sunt philonia, quemadmodum hoc seculo Laudana, multis ad varios diversosque affectus horum opiatorum virtutem dirigentibus, vulgo in usu sunt Tharsense, quod primùm ab inventore compositum deinde Persicum, Romanum & *Mesuæ* ad varios usum commendatum.

Ex his maximè liquet & patet, cur illa qui ad dolorem colicum ex causis frigidis formata sunt philonia minus conveniant affectibus asperæ arteriæ ac pulmonum, renibus, vesicâ & utero ulceratis. Continent enim nimis acria, vehementer calida, & istis partibus earumque cumprimis ulceribus evidenter noxia, quæque tenuibus & acribus destillationibus, hæmoptosi, asperæ arteriæ, inflammationi & asperitati adversissima, tantumque utilia, ubi crassus & frigidus humor dominatur.

Veteres ergò Medici, licet Laudani Opiati inscii adhuc fuerint, attamen contra colicam ejusmodi præparârunt ex opio decenter misto remedia, quæ Laudano Opiato nostro vix cedunt, ac virtutibus facillime

ei po-

ei possunt comparari; etsi decenti quantitate dentur, innoxiè, magnoque sæpè cum successu (ut toties expertus sum) usurpantur. Præparârunt enim remedia sua colica ex Opio, sem. hyosciami, succo mali vel rad. mandragoræ & cicutæ, quibus miscuerunt pyrethrum, piper, euphorbium, castoreum, juncum odoratum, opobalsamum, meon, asarum, iridem, sem. brassic. sylv., phu ponticum, stoëchadem, acorum, sem. cumini, dauci cretici, anisi, sesel., petroselini Macedonic. fœniculi, crocum, myrrham, opopanacem, galbanum, cinamomum, absinthium, (commendant autem præcipuè mistum ex C. C. tenerioribus & mollibus ustis cum pipere & myrrha) zingiber, polium, scordium, succum centaurii, gentianam, zedoariam, rutam, verbenacam, abrotanum, succum cyreniacúm, astragolos, trago origanum, cinerem intestinorum gallinarum, squillam assatam. Ex his antiqui sua colica composuerunt remedia, ita ut æstimationem facerent, num quantitas & potentia stupefacientium major sit in pharmaco, an verò calefacientium & corrigentium exsuperet, æqualis vel minor sit, si potentior illa, præsentius juvabit, sin hæc excedat, tardior fuerit operatio, sed minor metuenda noxa juxta *Galen. lib. 12. meth. med. cap. 1. & lib. 8. d. composit. medicam. sec. loc. c. 3.* Hoc modo pertexta est confectio, quæ extat *lib. 9. de composit. medicam. sec. loc.*

℞. Croci.
Opii.
Opopanac.

Myrrh.

Myrrh.
Iridis.
Asari.
Costi.
Nardi indic.
Dauci Cretic.
Mei ãã ℥vj.
Piper. alb.
long.
Gentian.
Stœchad.
Cassiæ.
Phu pontic, ãã ℥viij.

Excipe melle.

Antidotus colica *Nicostrati* Ilotheos appellata duco[…] bus empta talentis ad dolores colicos & subversione[…] stomachi, & vexationes torminaque matricis ; dattu[…] cum hydro melite decoctionis rutæ.

℞. Croci ℥iß.
Myrrh. ℥ij.
Spic. nard. ℥ij.
Costi.
Piper alb.
longi.
Galbani ãã ℥j.
Cinamom.
Succ. mandragor.
Castorei ãã ℥ij.
Sem. dauci ℥iß.
Opoballsam. ℥iiij.
Sagapeni ℥iij.
Cassiæ ℥iiß

Excipe melle despumato, & præbe fabæ magnitudin[…]

Opiat[…]

Opiatum Clyſmaticum, ex qvo honorem ſe aſſecu-
tum eſſe, gloriatur *Aëtius Tetrab.* 3. *Serm.* 1. *cap.* 33.

℞. Caſtorei ℥iiij.
Succ. rutæ ℥ij.
Nitri rubri. ℥ij. vel hujus loco ſpicam
Opii trient.
Myrrhæ ℥ iiij.
Croci ſextant.
Allii ℥ ij.

Excipe melle deſpumato cocto, Hujus avellanæ quantitas ſolvatur in vini & olei rutac. ãã part. æqual. & infundatur.

Antiquitatis veſtigia non infeliciter legunt poſteri. *Felix Platerus tract. prax.* 2. *cap.* 13. *p. m.* 618. narcotica in doloribus colicis mirificè prædicat, eorumque uſum maximè ita loquendo commendat. Narcotica in gravibus inteſtinorum laboribus, cum ſubitò levamen adferant, præcipuè locum habent; ob eamqve cauſam, cum hi vehementer excruciant ægrum, aliaque non juvant, nullo pacto ſunt negligenda. Nec ſemel tantum exhibenda, & cum dolor redit, repetenda, cùm ſi dextrè iis utamur, minimè lædant, ſed dolores compeſcendo, ſomnumque inducendo, viresque ſic conſervando, magnum ægro ſolatium utilitatemque, medico verò ob id exiſtimationem ſummam adferant: ad hæc ſudores movendo, de cauſa morbifica ſæpè multum detrahunt.

Antidota venenis alioquin deſtinata, quia Opium recipiunt unde opiatæ dicuntur; id præſtant, duplicique nomine juvant, ſi pravus venenatusque ſubſit humor, ut theriaca, Mithridatium, tryphera magna ſimiliaque: in quibus vis Opii ſe magis exſerit, meliusque dolorem ſedant, ſi bonâ quantitate ad ℥ij vel amplius exhibeantur, vel ſi recenter parata dentur: vel addito

grano uno aut duobus Opii ad dosin unam, efficaciora fiant. Imprimis verò Antidotus *Philonii* ad hos dolores sedandos composita est: Utimur *Philonis* Antidoto, cum dolor potissimum sedandus, Philonii verò Romano, quando majore calore flatuum dissipatione opus est à ℈ij ad ʒj. Requies dicta Antidotum propriè dicata est dolori sedando. Ad horum similitudinem multa alia ex opio narcotica, vel trochisci vel Pilulæ, si ingrata, ut castoreum recipiant; formari possunt, sicuti multa ejusmodi passim describuntur, & Chymici sua Laudana dicta componunt, & præ cæteris extollunt. In qvibus omnibus componendis id unicè agendum, ut diligentissimâ mixtura Opium corrigentibus sic misceatur, ut æqualiter per universæ compositionis massam diffundatur, omnesque portiones viribus ejus æqualiter afficiantur, ne una dosis altera sit magis minusque efficax, unde certa adhibendi quantitas reperiri nequeat.

Ex Opio ergò, iis saltem, quæ odorem tetrum & saporem amarum illius emendant, additis Clariss. Plateru contra dolores colicos utilissima format remedia. Sic *tractat.* & *cap. jam citat. fol. m.* 620. Pilulæ ejus Narcoticæ loco Philonii sunt.

℞. Opii ℈j.
Sem. hyosciam. alb. ℈ij.
Piper. ʒß.
Croci ℈ß.

Dissolvatur Opium in vino malvatico, & f. Massa exsiccetur, rursusque pulverisata syrupo papaverino redigatur in massam, de qua in forma pilular. detur ℈ß. experiundo primùm quid operetur, & secundum illud augenda minuendave dosis.

Electuarium Opiatum *Ejusdem* contra dolores Colicos

cos, additis ſtomachicis & cordialibus, *fol.* 621, ſequens eſt,

℞. Spec. diambr. vel
diamoſch. dulc. vel
aromatic. roſat. ℥ij.
Cinamom. ℥iß.
Santal. rubr ℥ß.
Sacchar. ℥iiij.
Opii in vin. Malvatic. diſſolut. ℥ij.
Ol. Cinamom. vel Cariophillor. ℥ij.
Miſc. diligenter, additaque ſyrupi conſervat: Zingiber. q. ſ. f. Electuarium. Ex his etiam tabulas cùm gumm: tragacanth. in vino malvatic. ſolut. parare poteris.

Tabulæ gratæ *Plateri* ex Opio.

℞. Opii ℥ij.
Infund. in vini Malvatici vel aquæ aut liquoris vini ℥iiij. diſſolutum cum ſæpius agitatum reſederit, liquor clarus à fecibus effundatur, & filtretur cui add.
Sacchari ℥ij.
Cinamom. ℥ij.
Moſchi ℈ß.
Infuſ. gummi tragacanth.
fact. in aq. roſar. q. ſ.
Miſceantur inſtar paſtæ, quę ſiccetur, donec in tabulas formari queat. Datur experiundi gratia ℈ß. Cui compoſitioni & alia tùm ad gratiam, tùm odoris & & coloris quoque cauſa addi poſſunt.

Gvilielm. Rondoletius lib. 1. *de Medicam intern p. m.* 1005. 1006. ad dolorem colicum talem præſcribit opiatam.

 ℞. Opii

℞. Opii ʒij.
Castorei.
Euphorbii.
Styrac.
Myrrh.
Piper long. & nigr. ãã ℈j.
Sem. apii
petroselin.
Cumini
Cinamom. ãã ℈ij.

Misc. & cum melle despumato f. opiata, quæ m[...] gnâ quantitate usurpanda, nec ante sex mensiu[...] fermentationem usurpanda.

Ubi pro rei necessitate extempore paranda & usu[...] panda fuerit, opium vino malvatico antiquo diluitur, [...] in mortario calido diu cum castoreo, euphorbio, cro[...] & myrrha agitatur & permiscetur. Vel ex *Eo*

℞. Spec. diambr.
diamosch. dulc. ãã ʒß.
Opii in vino malvatic. vel
aq. vitæ solut. ʒj.
Croci.
Castorei ãã ℈j.

Cum Syrupo de stœchade f. Opiata, cujus jux[...] *Autorem* dosis sit ʒj.
cum vino vel aq. absinth. fl. Citri aut hyssopi.

Idem in method. curand. cap. 25. ad doloris colici [...] dationem sequentes tradit Pilulas:

℞. Spec. diagalang.
aromatic. rosat. ãã ʒij.
Castorei ʒß.
Euphorb. gr. x.

Op[...]

Opii diligenter contuſ. cum piſtillo ferreo calido & vino Malvatic. ſolut ʒß.
Piper.
Myrrh.
Croci ãã ℈ß.
Formentur Pilulæ No. x ex ʒj. dentur quatuor vel quinque.

Inſignis harum eſt facultas & præſens utilitas.

Idem ſimiliter *Rondeletius cap.26.p.m.*484.485. narcoticorum, cæteris nihil juvantibus, vel dolore non ceſſante, uſum duplicem facit, aut enim ſola dantur, inquit, cut cum cathartico, ut

℞. Philom. Rom. vel Theriac. rec. ʒj.
Scammon. præp. ℈j.
Miſce.

vel ℞. Electuar. benedict. laxativ.
aut diaphænic. aut
Indi maj. ãã ʒß.
Opii.
Caſtorei ãã gr. iiij. plus minusve.
Fiat Bolus.

Pilulæ, quæ ex ſpeciebus hieræ, aut ex gummi parantur ſunt utiliores, Hâc methodo cauſam morbi abſcindimus & ſimul dolorem tollimus. Et hanc medici etiam præſtantiſſimi methodum ſequuntur. *Felix Platerus loc. proximè citat.* de hac Methodo ita loquitur: Purgantibus electuariis vel etiam potionibus, uti & pilulis ex hiera aliisve narcotica electuaria opiumve permiſcentur, ut in cordis & nephritico dolore ſæpè exhibentur, ut alvus laxetur, & dolor interim compeſcatur, cum unum alterius operationem, ſicut nec theriaca, etſi Galenus hoc afferat, catharticorum vim retundat. Ob

quam causam & *Rhases* Philonio suo diagridium, cum simul illud purgare & dolorem lenire vult, miscet.

Gualter. Brüel in praxi sua Medic. ad Colicum dolorem laxantia itidem narcoticis miscet:

℞. Philon. Rom. ℨj.
Diagalang. ℨß.
Electuar. Eleschoph. ℨivs.
Cum vino generoso f. Haustus.

vel ℞. Hier. picr. *Galen.* ℨj.
Opii gr. j.
Croci orientl gr. iiij.
Syrup d. 5. radic. q. s.
Fiant Pilulæ, dantur maximè sæviente malo.

Vel ℞. Electuar. d. bacc. lauri
Philon. Rom. āā ℨij.
Diagalang. ℨj.
Electuar. Eleschoph ℨivs
F. Pilulæ. Dentur pro tempore usus ℨß cum haustu vini potentis.

Lazar. Riverius lib. 5. prax. Medic. cap. 1. qui maxime in doloris atrocitate ad narcotica esse confugiendum monet, similiter Laudanum Opiatum purgantibus in dolore colico admiscet.

℞. Aloes opt. ℨj.
Laudan. Opiat. g. iiij.
Diagrid. gr. vj.
Formentur Pilulæ vj. deauratæ.

Capiat æger horâ commodâ; dolorem post horam sedant; & postea humores noxios evacuant. His etiam pilulis substitui potest medicamentum ex diaphæni... & Philonio Romano in dolore ventriculi descriptum. *Hippocrates lib. de intern. affectib.* purgationem ex pepl... & meconio proponit.

Id...

*Ioh.Freitagius lib.d.Opio & Medicam.Opiat.cap.*19.ad dolorem colicum ex crassa vitreaque pituita pilulas tradit egregias, quas ipsemet in proprio corpore freqventer cum magna utilitate expertus est.

℞. Serapin. in vino mavatic. solut. ℥iij.
Galban. ʒij.
Myrrh. ℈iß.
Piper. ℈i.
Styrac. calamit.
Euphorb. āā ʒß.
Castorei ℈i.
Extract. panchii magog. *Crollii*
Diagrid.
Trochisc. alhand.
Opii parùm torrefact. āā ℈ii.
Ol. nuc. moschat. express. ʒß.
Spir. nitri gt. v.
Ol. still. cortic. citri gt. vj.
Fiant Pilulæ ex ʒi. No. xv. detur ʒß. vel ℈ii. & subsumatur vini malvatici caletacti haustus.

Et quemadmodum per os, ut succurramus dolore adflictis, dantur medicamenta narcotica catharticis permista, sic & ea cum electuariis benedictæ laxativæ, diaphænic. hieræ picræ & similibus purgantibus per clysteres quoque infunduntur. Minori autem adhuc qvàm si per os exhibeantur, periculo, clysteribus adduntur. Sic enim pro ratione causæ, parato enemati, vel anodyno præcipuè qvod ob dolorem injicitur, adhuc folia hyosciami vel mandragoræ incoquuntur: vel Philonii Romani, vel reqviei *Galeni* ʒii: vel alia alia antidota, ut theriaca, Mithridatium āā ʒß,

permiſcentur. Sic ſi Laudani Opiati cum ſucco Cit[illegible] præp. grana vj. in vino malvatico vel aqva vitæ diſſolu[illegible] ta Clyſteri colico addamus, efficaciſſimè operabitur.

Neoterici in ejuſmodi doloribus colicis demulcen[illegible] dis ac placandis non opium ſimplex ſemper, neqve et[illegible] iam quoddam medicamentum Opiatum, ut theriacam Mithridatium, Philonium Romanum vel ſimile, verum potius Laudanum Opiatum chymicè ac ritè preparatum reſpiciunt, illudque ad huncce adfectum intolerabilem miris in cœlum extollunt laudibus. Hînc Clariſſ. *Sennertus lib. 3. prax. part. 2. ſect. 2 cap. 2.* Ubi neceſſitas requirit, maximè in hoc dolore atrociſſimo ad narcotica potiſſimumque Laudanum Opiatum tanquam ad aſylum confugit. Verba ejus luculentiſſima ſic [illegible] habent: inter interna narcotica, ubi neceſſitas exigit exhiberi poſſunt, requies magna, Philonium Romanum, aut Athanaſia, ℈j. pondere cum decoct. fl. chamæmel. ℥iij., & Syrup. papav. ℥ß. Et quidem antiquis uſitatiſſimum & laudatiſſimum Medicamentum eſt Philonium. Hodie in uſu eſt Laudanum Opiatum, quod ij vel iij gr. pondere exhibetur. Hoc tamen etiam circa narcoticorum uſum, tùm in hoc, tùm in aliis morbis, in quibus uſurpanda, monendum, ut, cum iis opus eſt, adhibeantur, dum vires adhuc conſtant. Nam [illegible] viribus jam proſtratis, & ubi ferè morti vicinus eſt æger, uſurpentur, non ſolùm non proſunt, ſed ægro etiam interitum accelerant, & cum ſenſu vitam auferunt, dum ſpiritus jam antea languentes aut deficientes ſopiunt, quaſi, & calori nativo obſunt.

Gregorius Horſtius lib. X. de pharmaceutic. obſervat. 3. p. m. 482. in colicis doloribus vehementiſſimis, evacuatione per clyſterem præmiſſâ, nihil uſu Laudani opiati præſentius exiſtimat, quâ ratione Generoſum *Rudolphum*;

phum Comitē ab *Helfenstein*, Familiæ istius antiquissimæ ultimum ante sexennium circiter, per se granis quatuor exhibitis, à vehementissimis doloribus ita liberatum fuisse meminit, ut, superveniente somno, causa doloris etiam penitius expugnata videretur.

Ioh. Hartmannus lib. 2. prax. Chymiatric. cap. 146. exhibendum Laudanum Opiatum, si dolor aliis medicamentis non cedat, præprimis svadet. Hoc enim quiete naturæ conciliatâ facit, ut recrudescentes subitò dolores felicius hæc comprimat, somnoqve leniat humores acres.

Excell. *Guerner. Rolfincius lib. 7. consult. Medic. 4.* in dolore colico laudat quidem Pilulas narcoticas *Plateri*, quòd conducant. His autem omnibus palmam præripere Laudanum Opiatum cum succis acidis aut spiritu vini paratum, ad grana ij. vel iij. datum, scribit.

Ioh. Costerus Tabul. Theoretico practic. L. p. m. 185. cum dolor non rarò tàm acerbus sit, ut neglectâ causâ, omnem curationem ad se trahat, qui clysteribus ex lacte paratis demulceri solet, additis Cassia, liliorum & violar; oleis. His parum autem conferentibus ad narcotica prudenter transeundum monet. Formam *tabul.* 47. quæ talis est, nobis quoque præscribit:

℞. Conserv. rosar. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Confect. alcherm. ℈ß.
Misc. & cum Syrup. de papav.
f. Electuarium.

Clariss. *Franciscus Deckerus in Not. & observat. ad praxin Barbettian.* in dolore colico post clysterem emollientem & carminantem optimo semper cum successu seqventem usurpavit mixturam (sed notandum, post uni-

us alterius ve cochlearis huius mixturæ usum plerumque dolorem augeri, postmodum verò sisti)

℞. Aq: menth.
cortic. citri āā ℥iß.
vitæ *Matthioli* ℥j.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Sperm. ceti ℈ß.
Ol. still. cortic. aurant.
macis āā gr. iij.
Spir nitri dulc. gr. xv.
Syrup. fœniculi ℥j.
Misce.

Lazarus Riverius, ut *lib. 5. prax. Medic. cap.* 1. Laudani opiati usum in dolore colico magni æstimat, ita eum quoque porrò in observationibus suis variis exemplis eorum, qui solo Laudani opiati beneficio ab atrocissimo hoc dolore, percurati sunt, egregiè illustrat. Sic *centur.* 1. *observat. Medicam.* 12. sequentem narrat historiam: *Stephanus Varandaus*, doctissimi olim Viri D. *Davidis Varandæi* Juris Consulti celeberrimi, & in Monspeliensi Universitate J. U. Professoris filius, 18. annos natus Colico dolore acerbissimo torquebatur ab aliquot diebus. Ipsum invisens, statim præscribo ad immanem dolorem coërcendum, qvem vix sustinere poterat, Laudani opiati gr. vi. quibus intra duas horas dolor omnino sedatus est, lautê cœnavit, & tota nocte dormivit, qvi plures antea insomnes transegerat.

Idem Centur. 1. *observat.* 86. In principio mensis Novembr. anni 1633. Domina de *Varanda* doloribus colicis acerbissimis conflictabatur, & post duos clysteres iniectos sumpsit intestini lupi pulverati ℥i cum vino,

vino, quod ipsi mense prægresso exhibitum fuerat pro eodem dolore, & statim dolor evanuit. Post decem aut duodecim dies, licèt per apozemata purgata fuisset, dolor rediit acerbior, quàm antea, ac licèt in clystere Philonii ℥ j dissolutæ fuissent, dolor non quievit, prædictus pulvis iterum fuit exhibitus, & dolor imminutus est, ac post trium horarum spatium omninò ferè sublatus. Sed postridiè rediit acerbior quàm antea; exhibita fuerunt Laudani grana v., & dolor omninò sublatus est, nec amplius rediit.

Idem Observat. Medic. 1. *Centur.* 2. Die primâ Iulii anni 1635. D. *Sarretus*, salinarum visitor generalis, quadragenarius, correptus est gravissimo dolore colico, qui neque clysteribus laxantibus & carminantibus, etiam cum aqua benedicta; neque fomentis aut semicupiis intra viginti quatuor horas usurpatis, sedari potuit. Eoque continuo sçviente, sequentes pilulas præscripsi.

℞. Aloës opt. ʒj.
Diagrid. gr. viij.
Laudan. Opiat. gr. v.
Fiant Pilulæ vi. deauratæ.

Has pilulas sumpsit mediâ nocte, manè horâ quarta, dolor protinus quievit, & per diei decursum purgatus est quinquies, si que omninò liberatus.

Et tandem *Observat. Medic.* 12. *Centur. ejusd.* vigesimâ secunda Martii 1636. Vidua Dn. *Dortes* summa duritie & tensione totius abdominis à multis annis laborans, unde per intervalla dolores atrocissimos, Colicorum instar patiebatur, dolore eodem corripitur, multò atrociori quàm antea circa noctem. Vocatus pharmacopæus duos clysteres injicit sine ullo fructu, quamvis eorum vi multum purgata fuisset. Vocatus ego manè præscribo Pilulam ex Laudan. gran. v,

con-

conflatam, & inter horam dolor penitus quievit, nec amplius rediit.

Memini hodie, me *Embdæ* ſub cura habuiſſe civem quendam vulgarem, qui atrociſſimis conflictabatur, ex humoribus craſſis & viſcidis, doloribus. Hunc inviſens, evacuatione aliqvâ præmiſſâ ſtatim præſcripſi ad humores ejusmodi craſſos ac viſcidos incidendos ac attenuandos doloremque immanem coërcendum qvem vix diutius ſuſtinere poterat ſequentem mixturam:

℞. Elix.propr.*Paracelſ.*
Tinctur.Chalyb.
Opii noſtr.
Mixtur.ſimplic.
Ol.ſtill.juniperi
terebinthin.āā ℈j
Carvi.
Chamomill.Rom. āā ℈ß.
Miſce ad vitrum.

De hac mixtura ſumebat per diem tribus vicibus guttulas xij.in ſpiritu vini aniſato, cujus beneficio dolor, Dei gratia, prorſus evanuit, ægerque ab immaniſſimo ac intenſiſſimo hoc hoſte planè liberatus eſt.

Extant ad hæc exempla non pauca eorum, qui ſæviſſimis umbilici ac ingentibus doloribus & torminibus ventris correpti ſolo Laudano Opiato, vel etiam crudo ſaltem opio ſanati ſunt, quorum duo ſaltem brevitatis ergo ſumus hâc vice ex F*abricio Hildano*, *&* *Zacuto Luſitano* enarraturi. *Gulielmus Fabricius Hildan.centur.* 5.*obſervat.Chirurg.*60. ſic ſcribit. Cum anno 1607. *Paterniaci* Medicinam facerem, & decimeſtri puero inſignem herniam inteſtinalem feliciter ſecuiſſem, vulnus qvin etiam ad cicatricem ferè perduxiſſem, ecce ſubitò ingentibus doloribus & torminibus ventris corripitur in-

Infans, ita ut noctes diesque ejularet. Ego ignorans causam tàm subitam & insperatam (parentes enim & adstantes eam summo studio celabant) hujus mali anxius fui, interim tamen, quæ in hujusmodi adfectibus adhiberi solent, sedulò per dies aliquot adhibui, sed pauco cum fructu. Tandem cùm vires paulatim imminui viderem, ad granum j. Laudani parumque Confectionis alchermes cum lacte materno post cœnam exhibui. Quievit satis benè eâ nocte, sequenti die ecchymosis in ingvine sano erumpere cœpit, quę paulatim coxam ad genu pedemque usqve occupavit. Ab eo tamen tempore dolores & tormina ventris imminuti fuerunt, & cùm triduo post eandem potiunculam ex Laudano exhibuissem, omninò remiserunt, sed ecchymosis illa sive sangvis extravenatus alterum quoque crus, lumbos & os sacrum occupavit. Verùm adhibitis remediis convenientibus, in integrum brevi restitutus fuit infans.

Zacutus Lusitanus verò *Medic. princip. Histor. lib.* 1. *observat.* 45. hanc memoriæ prodidit historiam. Fœmina biliosa & fortis, in fœdum Gallicum incidit uteri profluvium, quo cum esset afflicta, ad putridi humoris exsiccationem, mulierum consilio, imprudens, aquâ aluminosâ muliebres partes inguinaque multoties abluit, post lotionem, restrictâ fluxione, in tam dirum incurrit umbilici dolorem, ut plures noctes insomnes ducens in horas moritura speraretur. Illicò sectæ saphenæ, hirundines ano impositæ; cucurbitulæ sacrificatæ sæpius femoribus applicitæ, in cruribus vesicantia admota, clysteres omnis generis imperati, unguenta, fotus, emplastra varia adhibita. Supra umbilicum hirudines, ustiones & scarificationes admotæ, purgatio diversis medicamentis celebrata, tandem in semicupium ex me-

di-

dicamentis anodynis constructum ingressa, assumptoque ter per intervalla philonio, nullo modo levata est. Demum cum in agone esset, & dolor ferocius invalesceret, opium incorrectum quantitate 12 gran. hordei in jure pulli potandum offero, assumpto eo, in veternum mox incidit, & unius diei spatio obdormiscit, expergefacta sine dolore salva remansit.

In Iliaca quoque passione, quàm alias miserere mei vocant, Laudanum Opiatum non rarò nobilissimas exserit operationes, ac miserrimè hac correptos à carnificina quasi liberat. Rectè ergo scribit Clariss. *Ioh. Hartmannus lib. 2. prax. chymiatric. cap.* 147. Dolori huic sedando efficax remedium est, si post pilulam Laudani Opiati sumptam, etiam Olei saturni, quod è sale per deliquium fit, guttæ 5. aut 6. ex vino albo bibuntur, & simul venter inungitur ejusdem balsamo, parato ex Olei illius partibus duabus & rosacei parte una simul mixtis in marmore. Quod cui non conveniat, vix ulla inflammatio est.

Excell. *Guerner. Rolfincius lib. 7. consult. medic.* 4. pariter hisce verbis in passione Iliaca Laudani Opiata usum mirificè, sequentem recensendo historiam, extollit. Fœmina 30. circiter annorum herniâ inguinali leviter tumente per biennium laborans, post inordinatum corporis motum vomitibus corripitur crebris. Fit etiam merdivoma: excretaque fœtore & ægræ & adstantibus molestiam præbent. Hæc quinque antimoniatis clysteribus liberata, subsequente aliquot dierum diarrhæâ, quæ excedens tandem laudatorum Opii beneficiorum opem implorabat, & propitiam experiebatur. Eadem fortuna nuper contigerat viro umbilicali herniâ laboranti. Similia χειρουργήματα tentari possunt, si virium

i virium jactura & inflammat onis desperata salus non
bstent.

Laudani hujus Opiati summam quoque in passioni-
bus iliacis demulcendis planeque abigendis efficaciam
Comitissæ cujusdam solius hujus beneficio percuratæ
exemplo notatu digno demonstrat Clariss. *Freitagius*
lib. de Opio & Medicament. Opiatis cap. 8. Cujus igitur
verba hîc adducere me non pœnitebit. Illustrissima Co-
mitissa cum iliacis adeò excarnificata esset doloribus,
ut, de vita conclamatione factâ, convocarentur ad
conclave omnes aulæ ministri, & pro piè & salutariter
restituenda Deo anima enixè orarent, in medio pre-
cum nisu, cum tria hujus nostræ confectionis anodynæ
grana sumpsisset, cessantibus continuò doloribus, sua-
vi somno recreata, ad miraculum respiravit, adeò ut cu-
rationis feliciter postea pertexendæ spatio sufficere po-
tuerit. Cujus rei luculentum perhibere queat testimo-
nium Clariss. *D. Ioannes VVestenbergius* Athenæi Stein-
furtensis Professor, qui unâ operâ mecum hanc cura-
tionem administrabat.

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-Chymic.
Sect. 3. *de Extract.* ac alii etiam Neoterici ad colicam &
iliacam passionem varia præscribunt remedia, quæ Lau-
danum Opiatum recipiunt, quæque felici semper cum
successu usurpari possunt.

HAUSTUS *Myns:*

℞. Conserv. rosar. rub. ℥j.
Radic. zedoar. ʒi.
Aq: Chamomill. ℥iiij.
Coq: & in colatur. ℥ij. solve.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Syr. aurant, ʒiij.

Specific.

Specific. Colici noſtr. ℈ß.
Elæoſacch. Carminativ. noſtr. ℈ß.
Miſc. f. Haufts pro una doſi.

A L I V S.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq: ſerpill. noſtr. benedict. ℥ß.
Syr. d. menth. ℨij.
Extract. Colic. noſtr. ℈j.
Ol. ſtill. Cortic. aurant.
angelic. āā gt. j.
Spir. Salis gt. vj.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

A L I V S.

℞. Laudani Opiat. q. ſ.
Aq. Carminativ. vel contra Colic. ℥ij
Syr. d. menth. ℨiij.
Spefic. Colic. ℈ß.
Elæoſacch. angelic. gr. xij.
Spir. ſalis nitri q. ſ. ad gratiam.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

P I L V L Æ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Solut. lapid Carpion.
Tal. leporin. Calcin. āā gr. iiij.
Miſ. & cum oleo ſuccini albi formentur Pilulæ deaurandę pro una doſi.

A L I Æ.

℞. Laudan. Opiat q. ſ.
Lapid. Bezoar. orient.
Tal. ſuill. Calcinat. āā gr. iv.
Miſce & cum oleo Cymini ſtill. formentu[r] Pilulæ parvæ, quæ deaurentur pro un[a] doſi.

B C

BOLVS.

℞. Conserv. menth. crisp. ℥j.
Secific. Colic. nostr. ℈ß.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. still. Cinamom. gt. j.
Misc. & cum Rotul. diacymini f. Bolus pro una dosi.

ALIVS.

℞. Conserv. fl. papav. rh ℥j.
Elæosacch. Chamomill. ℈j.
Nitri vitriolati gr. iiij.
Laudan. Opiat. q. s.
Misc. & cum Rotulis diacymini f. Bolus pro una dosi.

ALIVS.

℞. Conserv. rosar. rubr. cum spir. salis-nitri tinct. ℥j.
Laudan. Opiat. q. s.
Ol. still. Chamomill. Rom. āā gt. j.
Misc. & cum Rotulis dianisi f. Bolus pro una dosi.

Narcotica etiam, ut jam superius dictum, Clysterius absque omni periculo ac utiliter in Colica ac Iliaca passione miscentur. Hinc etiam Opii vel Laudani opiati grana vj. in vino Malvatico soluta iis commodè adduntur.

℞. Ol. rutac. vel anethi ℔j.
Opii ℈ß.
Castorei ℨß.
Misc. & injice.
Vel ℞. Opii ℈j.
Castorei ℨß.

Ol.anethi ℥j.

Mista lanaque excepta in anum immittantur.

Ranchinus Opii ℈ß. vel ℈j. cum Castorei ℈j. & croci gran. v. mista per clysterem iniicit.

CAPUT XVIII.

Laudani Opiati in diarrhæa ac dysenteria mirabilem usum exponit.

IN diarrhæa ac dysenteria requiruntur aliàs Medicamenta adstringentia ac ventriculum intestinaque corroborantia ac dolorem sedantia; quibus intentionibus satisfaciendis egregia quoque ac selectissima in officinis pharmaceuticis reperiuntur pharmaca tam simplicia qvàm composita, quæ omnia hîc recensere temporis ac instituti quoque ratio non patitur. Accidit autem nonnunquam, ut jam recensita pharmaca intentioni nostræ minus respondeant, nec ullum commodum ægrotantibus adferant, ut indè ad aliud auxilium, quod Laudanum Opiatum est, confugere cogimur. Cujus igitur usus in hisce adfectibus tàm splendidus & proficuus est, ut nunquam sine solatio ab eo dimittamur. Quod etiam viri in Medicina Excellentissimi omni tempore libenter agnoverunt, illudque in hisce adfectibus tollendis magni æstimarunt.

Felix Platerus tract. 3. *lib.* 2. *cap.* 11. *fol. m.* 933.: narcotica inquit, in diarrhæa, si dolor aliquis accedat, ut in colicis usurpata, eum mitigant, & facultatem expultricem sopiendo, fluxum sistunt, eoqve modo, ut in dysenteria ostensum, additis plerumque validius adhuc adstringentibus, cum necessitas reqvirit, usurpari possunt.

Cl.

Clariss: *Sennertus lib. 3. prax. part. 2 sect. 2. cap. 7.* Si fluxus non cesset, ad opiata confugiendum, & propterea exhibenda theriaca recens, Laudanum opiatum. Cibi & potus quoque facultatem adstringendi habeant.

Lazar. Riverius lib. 5. prax. Medic. cap. 5. Ubi verò ex fluxu frequentiori & acriori periculum est, ne vires deficiant. Laudanum Opiatum cum mastiche & terra sigillata utiliter exhibetur.

Excell. *Gverner. Rolfincius epitom. Meth. cognosc. & curand. particular. corp. adfect. lib. 3. cap. 16.* Compescunt immodicum alvi fluxum mirifica virtute theriaca recens; imò laudatum opii Medicamentum omnibus palmam præripit, exhibitum pondere gr. ij.

Ioh. Ionstonus lib. 10. artic. 4. punct. 2. in diarrhæa, si fluxus sit nimis vehemens, Philonium Romanum & Laudanum opiatum commendat.

Ioh. Petr. Lotichius lib. 4. cap. 4. observat. Medic. 6. contra diarrhæam nimiam viriumque languorem sequentia Adolescenti phtisico præscribit pharmaca.

℞. Spec. diamarg. frigid. ℈j.
Lapid. Bezoar. occidental. ℈ß.
Laudan. Opiat. correct. gr. ij.
Magister. Corall. g. v.
Aq. cinamom. cum aq. cordial. præp. ℥iij.
Perlar. ℥j.
Man. Christi perlat. ℥iij.
Misc. f. Haustulus.
S. Krafftträncklein für zweymahl.

℞. Ol. menth.

 Cy-

Cydon.
Costin.āā ℥ß.
Nuc.moschat.express.℈j.
Misc. & cum ceræ q.s. ft. Linimentum.
S. Magen Salb.

Factâ inunctione Emplastrum sequens calidè super[...] impositum est:

℞. Empl. de Crust. panis ℥j.
Cerat. stomachal ℥ß.
Malax. ol. nardin. q. s. f. Emplastrum[...] quod extendatur super alutam scutifo[r]mem.
S. Magenpflaster.

Duobus abhinc Mensibus opifex qvidam viliori[s] conditionis diarrhæa scorbutica laborabat vehemen[-]tissimâ, cui opem meam imploranti ex misericordi[a] commotus præscripsi prius pulverem ex rhabarb. ʒj la[-]xantem, deinde hocce Electuarium & Emplastrum[,] qvorum Medicamentorum beneficio postea diarrh[æa] sedata ac penitus sublata est; ipseque æger adhuc b[o]nâ fruitur valetudine, mihique gratias pro tanto bene[fi]cio præstito egit maximas.

℞. Conserv. rosar. antiq.
menth. Crisp.
meliss. āā ℥ß.
Condit. carn. Cydon. ℥j.
radic. enul. camp.
calam. arom.
cichor. āā ʒiij.
Lapid. hæmatit. præp.
Boli armen. præp.
Sem. acetos.
plantag. āā ℈j.

Spe[...]

Spec. aromatic.rosat.
diarrhod.abb.
Trochisc.de Carab.
Terra sigillat. ãã ℈ß.
Elect.diascord.*Fracastor*.ʒß.
Laudan. Opiat.cum succ.Citri præp.
gr.vj.
Misc. & cum Syr. de menth.& Myrtin.ãã q.s.
f. Electuarium,cui admisc.
Tinctur.Chalyb.
Elix.propr.*Paracels.*
Spir.salis ãã gr. xv.
Detur ad fictile.
S. Stopffen-und Stärckende Lattwergh.
℞. Emplastr.stomachal.*Zwelf.* q.s.
Malax. Ol. stillatit. Menth.
Crisp.
Mastich.
Majoran.
anthos.
salviæ
macis
cariophyll.
nucis mosc hat
ãã gr.iij.
Fiat Emplastrum, quod extendatur super alutam scuti formem.
S. Magenpflaster.

In dysenteria verò licèt Clariss.*Platerus tract.* 3. *lib.* 2. *cap.* 11.*fol.*912.Laudani Opiati usum non ita clarè exprimat, cum ita loquitur, narcotica tamen summè in ea prædicat, cum ita loqvitur: Narcotica, cum dolorem compescant,& fluxum alvi simul sistant, ut in Clysteri-

 bus

bus dictum, meliusque exhibita quàm injecta id præstent, atque insuper somnum, qui propter inquietudinem, ob continuam dejectionem impeditur, concilient, & sic viribus quoque admodum prosint; ob multa hæc commoda non sunt negligenda; aliquotiesque, si præsertim dolor vigiliæque urgeant, repetenda, cum nihil adeò facultatem expultricem sopiendo, fluorem indesinentem, uti hæc compescant.

Imprimis autem in hoc casu Philonium Persicum utile judicat doctissimus *Platerus*, quod fluoribus diversis sistendis, cum plura adstringentia recipiat, simul accommodatum est, illius ℥j, vel paulò plus exhibendo. Deinde nec pilulas de Cynoglossa, Trochiscos de succino cum opio, theriacam, Mithridatium, Athanasiam, aliasqve confectiones narcoticas, imò nec opium ipsum, si pulveribus vel electuariis adstringentibus & corroborantibus, contemnit.

Daniel Sennertus lib.3.prax.part.2.sect.2.cap.7. in hoc adfectu tandem ad opiata, nimirum ad Philonium, Pilulas de cynoglossa, Laudanum Opiatum veniendum suadet, quæ ut ait, rectè exhibita sæpè magnam utilitatem adferunt, cùm non solum dolorem leniant & somnum provocent, sed & fluxum sistant, ut

℞ Philonii Persic. ℨß.
Theriac. rec. ℈j.
Spec. diamarg. frigid. ℈ß.
Syr. Cydonior.
rosar āā ℥ß.
Lapid. Bezoar orient. gr. iij. vel pro pauperibus C. C. ust. & præp. ℈j.
Misce.

Vel ℞. Laudani Opiati gr. iij.

Den

Dentur cum ſyrupo Cydonior., vel formentur inde Pilulæ tres.

Si in craſſis inteſtinis dolor ſit; clyſteres fiant ex lactucæ, nympheæ decoctis, capitib. papaver. præſertim nigr. mandragor. additis opii gr. v. vel vi., ut

℞. Radic. plantag.
consolid. mai. ãã ℥i.
Fl. verbaſc.
melilot. ãã M i.
roſar. rubr. M ß.
Sem. papav. alb. ℥vi.
hyoſciam. ℥iii.
Coq. in lacte.

Colatur. ℞. ℥viii. vel x.
Philon. Rom. ℥i.
vel ℥iß.
Ol. roſar. vel amygdal. dulc. ℥ii.
Miſc. f. Clyſter. qui dolores lenit ſimulque conſolidat.

Commendantur etiam, ut in ſanguinis deiectione, ita in dyſenteria quoque, pro doloris lenitione & fluxus adſtrictione, paſtilli quidam *Andromachi*, quibus *Galenus* ipſe uſus eſt & Paſtilli de ſuccino, & confectio Clyſterium appellata, & quæ Paulina dicitur: quorum Medicamentorum aliorumque hûc facientium deſcriptio videatur 7. *de compoſit. Medicam. ſec. loc. c.* 4. *&* 5. & in 9. *eiuſdem oper. cap.* 5.

Inter narcotica etiam nonnulli commemorant ſuppoſitorium *Rhaſis* de lycio, quod *is lib.* 9. ad *Almanſor.* deſcribit. Verùm monent, ultra dimidiam horam in ano relinquendum non eſſe, & propterea filo alligari de-

bere, ut ad libitum extrahi possit. Monet præterea etiam *Gvainerius de fluxu tract.5.cap.2.* nimiam Opii quantitatem in eo suppositorio esse, & *tractat.4.de fluxu cap.7.* narrat, quendam tenesmo laborantem ex usu suppositorii Opiati mortuum fuisse. Post Opiatorum usum intestina vino infuso, vel decocto aliqvo abluantur, ut noxa ex opio corrigatur. Semper autem hoc notandum Opiatis non utendum esse, nisi dolor valdè urgeat, ut vult *Alexander Trallianus lib.8 cap.8.de dysent.* & in corpore delicato raræ texturæ sensusqve exqvisitoris. Diu tamen in Opiatorum usu non persistendum, neqve iis nimis fidendum. Etsi enim somnus ab iis concilietur, fluxus sistatur, dolor minuatur, & hoc modo morbus jam victus videatur; tamen nisi malignitas expugnata, ulcusqve sanatum sit, morbus recrudescit, & novo dolore superveniente, nova fluxio excitatur, qvod prudenter admodum innuit Clariss. *Ludovicus Septalius lib.7. animadvers. Medic.§.99.10.* Tanta est, inqvit, doloris in hoc morbo vehementia, ut nullo tentato alio remedio, narcoticis statim sit utendum, non solùm per os assumptis, sed etiam per inferna injectis. In iis tamen diutius non est perseverandum, qvoniam sæpè imponunt; Cùm enim somnum conciliârint, & proinde fluxiones stiterint, & refrigerando & incrassando humorum & acrimoniam, & fluxitatem imminuerint, dolore imminuto, morbus curatus videbitur, nisi tamen glutinantibus & & siccantibus ulcus sanemus, recrudescet morbus, & novo dolore superveniente, nova fluxio excitabitur, & ulcere non curato difficultas intestinorum denuò fiet.

Gregorius Horstius lib.X.de pharmaceutic. observat. 3. p.m.482.in dysenteria Laudani Opiati usum mirificè commendat, cum in hæc incidit verba; Quæ tormina non

tan-

antum, sed etiam dejectiones excedentes sanguinis nunquam non etiam laudabilis dysenteriæ generent, notum est, quibus plures naturæ debitum solverent, nisi per opiatorum usum eisdem succurreretur, qvod anno superiori nobilis aliqva fœmina Welseriana confirmavit, quæ judicio adstantium ad extrema redacta per grana iij vel iv. Laudani nostri sic refecta fuit, ut brevi post sanitati pristinæ restituere tur.

Et in *Consilio suo dysenterico cap.30.* ita disserit: Nonnunquam autem, licet Medicamenta supra commemorata ritè exhibeantur, dejectio cruenta, frequens & dolorifica adhuc durat. In quo casu sæpissimè maximo cum ægrotantium commodo sequenti modo exhibui Laudanum Opiatum, cujus exhibitionem mox subsecuta fuit quies, & sanguinis affluentis restrictio.

℞. Conserv. rosar. antiq. ℥ij.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Confect. alcherm. ℈ß.
Syr. papav. rh. q. s.
Fiat Mixtura.

Ioh. Hartmannus lib. 2. prax. Chymiatric. cap. 151. fluxioni cohibendæ, inquit, per os exhibeatur dosis mei Laudani Opiati, qvod ut tutò dari, ita & magno cum fructu solet.

Lazarus Riverius lib. 5. prax Medic. cap. 6. Narcotica in hoc adfectu per os aliquoties exhibita miranda præstare scribit; dolorem enim, ut ait, sedant, fluxum cohibent, somnum conciliant, & sic qvoqve vires reficiunt. At multò erunt utiliora, si adstringentibus & roborantibus permisceantur. Exempli gratiâ

℞. Conserv. rosar. antiq ℥ij.
Laudan. Opiat. gr. iij.

Confect. alcherm. ℈ß.
Fiat Bolus.

Item dolore admodum urgente, narcotica interdum Clysteribus admiscenda sunt, ut philon. Persic. ʒj vel ʒij, Pil. de cynogloss. ℈j. vel ℈ij, Syrup. d. papav: ʒiß., Laudani opiati gr. v. vel. vi.

Idem centur. 2. observat. Medic. 44. Laudani opiati usum in dysenteria extirpanda mirabilem adhuc magis magisque illustrat, cum sequentem dysentericæ cujusdam Matronæ solius Laudani Opiati beneficio percuratæ historiam hoc modo enarrat. *Iohanna de Parovisot* octodecim annos nata, laboravit gravissimâ dysenteria cum febre acuta, per septem dies fuit in manibus alterius Medici senioris, qui nihil aliud præscripserat, quàm clysteres detergentes & rhabarbarum, quo febris aucta, dysenteria deterior evaserat. Eo absente vocatus ego, exhibeo primùm Laudanum ad gr. iij., quo fluxus valdè imminutus est ea nocte & per tres aut quatuor horas dormivit, manè secatur vena, & sanguis educitur fervidissimus. Deinde exhibetur extractum Corallorum ad ʒj cum aq. plantag. bis eâdem die, sed sine fructu; noctem enim habuit acerbissimam tùm ratione febris, tùm ratione fluxus ejusque sanguînei, qui ad aliquod tempus fuerat cohibitus usu Laudani. Sequenti die manè exhibeo iterum Laudanum, & fluxus cohibitus est.

Item *centur. 3. observat. 4.* recenset historiam filii sui, similiter dysenteria graviter correpti, quem Dei gratiâ Laudani Opiati præsertim usu ad integram sanitatem perduxit.

Excellentiss. Guerner. Rolfincius lib. 3. epitom. cognos. & curand. particular. corp. adfect, cap. 17. accidentia in hoc ad-

dfectu, ut tenesmum, tormina & dolorem compesce-
e quidem anodyna & narcotica scribit; sacram verùm
nchoram esse Laudanum opiatum ad grana ij. sum-
ptum, testatur. Quod *lib.7.consultat. Medic.* 1. *ma-
is hisce verbis* confirmat: Symptomatum, ut doloris,
torminum, tenesmi, vigiliarum, nimii fluxus etiam ra-
io habenda. Interius omnibus his obviam it Laudatum
opii Medicamentum ad grana iij in pilulari forma ex-
hibitum.

℞. Magister. anodyn. Rolfincian. gr. iiij.
Exhib. in cochleari cerevisiæ frigidæ, vel vini rhe-
nani.

Iohann. Freitagius lib. de Opio cap. 8. Generosa, inquit, quędam Domina delicatæ constitutionis & tenerrimæ exqvisiti sensus texturæ, cum ex acrium humorum diarrhæa in dysenteriam & tenesmum incidisset penè lethalem, nullâque ratione fluxus & dolor ad methodicam curationem sopiri posset, hoc solo Laudano Opiato ita est adjuta, ut uno vel altero ejus grano degustato, omnia accidentia insolentiora remitterent, & ipsa ad novas vires erigeretur, curationisqve legitimæ methodum admittere posset. In hac & ferè omnibus, qui nostro consilio hoc pharmaco sunt perfruiti, observavimus, paucioribus saltem granis adhibitis, acqvievisse dolores, nullo insuper inducto vel subsecuto somno, aucto pondere somnum quidem non verò soporem molestum bonis ægrorum rebus coortum.

Franciscus Deckerus in Not. & Observat. ad praxin Barbettianam lib.4. cap.5. de muliere dysenterica priori non absimilem recenset historiam; Cui quoque Laudani Opiati usus non parum attulit utilitatis. Mulier, ait, quinquagenaria, melancholica, nephritica, incidit in dysenteriam, continuò propemodum al-

vum

vum deponebat excrementa pure ſanguineqve quarto die jam mixta erant, ſummis afficiebatur ventris doloribus, vigiliis nimiis, febri, præſcripſimus hunc in finem Mixturam ſeqventem, humorum acrimoniam temperantem, dolorem ſedantem, leviterqve adſtringentem.

℞. Aq: plantag. ℥iiß.
Cinamom. ℥vj.
Confect. d. hyacinth. ℨj.
Diaſcord. Fracaſtor. ℨiß.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Syr. Myrtin. ℥j.
Miſce.

Hujus ſingulis horis Cochleare unum alterumve aſſumebat, ſed pauco cum levamine. Clyſtere autem injecto, diuqve in corpore retento, multùm dolores fuêre diminuti; ſingulis veſpertinis aſſumpſit Laudani Opiati gr. j. Clyſter erat talis:

℞. Lact. bubul. chalybeat. ℥iiij.
Terebinthinæ Venet. in ovi vitello diſſolut. ℨß.
Mel. roſat. ℥j.
Balſam. ſulphuris terebinthinat. ℈ß.
Miſc. f. Clyſter.

Ioh. Coſterus Tabul. Theoretico-practic. 54. dolorem in dyſenteria tanquam ſymptoma urgens mitigari aſſerit anodynis; ubi tentatis omnibus dolor neſcit cedere, ſeqvens Medicamentum in uſum vocetur:

℞. Conſerv. roſar. ℥j.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Confect. alcherm. ℈j.
Syr. d. papav. q. ſ.
Miſc. f. Electuarium.

Ioh.

Ioh.Petr.Lotichius lib.4.cap.9.observ.3. in dysenteria, concurrente febri quotidianâ intermittente, contra insomniam vigiliasque molestas sequentem ordinat Haustulum Hypnoticon:

℞. Philon.Rom. ℈j.
Syr.d.papav. ℥ß.
Laudan.Opiat.correct.gr.ij.
Aq:bugloss.
rosat.
lactuc.ãã ℥vj.
Misc. diligenter & f. Haustulus.
S. Träncklein gegen Nachts auff einmahl.

Rusticus quidam primarius in *Frisia* Orientali cum Embdę praxin facerem, dysenteriâ malignâ graviter corripiebatur, cujus soror opem meam inqvirebat, huic Medicamentum aliqvod ex rhabarbaro & aliis laxans, simulqve tres pulveres, qvorum unus singulis diebus in cerevisia frigida ipsi esset offerendus, misi, qvorum usu æger integrè convaluit ac pristinam sanitatem recuperavit.

℞. Corall.rubr.præp.
C.C. ust. & præp.
Terr.sigillat.ver.
Spod:præp.
Smaragd.præp.
Trochisc.d.Carabe ãã ʒß.
Laudan.Opiat.gr.viij.
Misc. f. pulvis, divid.in 3.part. æqual. & dentur ad chartam.

Electuaria duo quæ sequuntur mirabilis qvoqve in dysenteria operationis sunt, qvorum felicem effectum sæpius sumus experti; ideò ea hic qvoqve adducere nobis consultum fuit. Primum igitur erit.

℞. Con-

℞. Conserv. fl. papav. rh.
rosar. antiq. āā ℥iß.
Laudan. opiat. ʒß.
Theriac. Venet. recent. ℥j.
Tinctur. Corall.
Lapid. hæmatit.
Essent. Croci Martis āā ʒj.
Trochisc. de Carabe
terr. sigillat.
spodio āā ʒß.
Ol. nucis moschat.
cariophyllor. āā ℈ß.
Misc. & cum syr. papaver. erratic. q. s.
f. l. a. Electuarium.

Hoc ad omnia dolorifica ventris profluvia sistendum, sanguinem undecunque fluentem, menstrua, sputum, fluxumque sanguineum & hæmorrhoidalem restringendum, somnum conciliandum, ulcera pectoris, pulmonis & vesicæ consolidandum, Medicamentum est specificum, Dosis ejus est à ʒj ad ʒij mane vel vesperi in vehiculis appropriatis, vel etiam per se.

Alterum hoc est:

℞. Condit. Carn. Cydonior. ℥iij.
radic. symphyt.
cichor. āā ℥j.
Pulv. radic. tormentill. ʒij.
Laudan. Opiat. ʒiß.
Magister. corallor. rosat.
Extract. sang. dracon.
C. C. ust. & præp. āā ʒj.
Croci Martis per reverberat. fact.
Smaragd. præp.

Terr

Terr.ſigillat.ãã ℈ij.
Boli rubr.oriental.
Nuc.moſchat.
Sem.plantag.
Anther.roſar.ãã ℈iß.
Caſſ.lign.
Cariophyll.ãã gr.xv.
Croci oriental.
Ol.macis expreſſ.ãã gr.x.
Miſc. & cum ſyrup.Myrtin.& Corallor. ãã q.ſ.
f. Electuarium.

Antiquatum alvi profluvium mirabiliter compeſcit Electuarium; hinc dyſentericis & cœliacis mirum in modum auxiliatur: Menſium quoque & hæmorrhoidum fluorem immoderatiorem, atque omnem humoris à capite ad partes infernas defluxum mirificè cohibet. Doſis eius eſt à ʒi ad ʒii, vel per ſe, vel in vehiculis appropriatis.

Antiqui etiam ad dyſenteriam & quoſcunque ventris fluxus, cùm Laudani opiati exactam cognitionem nondum habuerint, medicamenta opiata talia uſurpârunt, qualia poſteri etiam fideliter acceperunt & auxerunt.

℞. Fl.roſar.
Opii.
Acaciæ.
Gummi.
Balauſt.
Succ.hypociſtid.ãã ʒiij.
Gallar.
Sem.plantag.& ſucc. eiusdem ãã ʒii.
Lycii Indic. ʒi.
Succ.roſar. ℈iiii.
Fac paſtillos pondere unius drachmæ.

℞. Succ.

℞. Succ. acac. ʒxxv.
Succ. papav. ʒxij.
Sem. hyoſciam. ʒvj.
Baccar. myrti tuſar. ʒCLX.
Rhois Syriaci ʒLXX.
Succ. ejus ʒiiß.
Thuris ʒLXXV.

Omnia torrefacta terito, & vino nigro excipito, datur ʒj.

℞. Sem. fœnicul.
aniſi
apii
Malicorii ãã ʒiij.
Opii ʒij.

Fiant trochiſci fabæ Ægyptiæ magnitudine, dentur unus cum aqua.

Mirificum antiquitatis ad dyſenteriam remedium.

℞. Cochlear. uſt. ʒxij.
C. C. uſt. ʒxx.
Baccar. myrti nigr. ʒxv.
Opii torrefact. ʒv.
Gallar. toſt. ʒv.
Succ. rhois.
Terr. aſteris ãã ʒxij.
Rhois culinar. ʒxxiiij.
Malicorii toſt. ʒvij.
Thuris ʒviii.
Cortic. pin. torrefact. ʒvi.
Sem. apii ʒxiiii.
Hyoſciam. toſt. ʒx.
Rhois Coriarii ſextar. duos.
Acac. toſt ʒ. v.

Vin

Vini nigri, in quo thus coq: donec fiat succus crassissimus, quo reliqua in pastillos redigantur.

Trochisci Serapionis ad tenesmum & diarrhœam.

℞. Sem. sumach. ℥iiij.
Sang. dracon. ℥ij.
Gallar. ℥iiij.
Croci ℥j.
Gummi ℥iiij.
Sem. hyosciam. ℥j.
Capit. granator. balaust.
Acaciæ ana ℥ij.
Opii ℥ß.

Terantur & conficiantur cum succo barbæ hirci Trochisci.

Pilulæ Nicolai contra fluxum ventris, lienteriam & dysenteriam:

℞. Myrtillor.
Balaustior.
Psidiæ
Symphyt.
Sang. dracon.
Boli.
Acaciæ.
Hypocistid.
Rosarum.
Tartari.
Sumach.
Croci.
Galliæ moschat.
Cinamom.
Spodii.

Maſtich.
Gumm.arabic. ãã ʒj.
Opii Thebaic. ʒß.

Cum ſucco Cymarum Myrti, fac pilulas in mo- dum orobi, dentur ix vel x.

℞. Acaciæ.
Balauſtior.
Hypociſtid.
Rhois rub.
Opii.
Thur.
Myrrh.
Croci.
Gallar.
Lycii.
Sarcocoll.lot.(vel aloës)
Raphontic.
Baccar. myrti nigr.
Malicorii ãã ʒiiij.

Guilielmus Rondeletius lib. 1. *de medicam. intern. p.* m. 1007. 1008. ad dolorem & fluxum ventris dyſenteri- cum ex reſiccantibus, conſtringentibus & narcoticis ca- ſtigatis hancce paratopiatam:

℞. Acaciæ.
Hypociſtid.
Carn Cydonior.
Sum. a h.
Gallar. ãã ʒj.
Corall. rub. uſtor. & lot. aquâ roſar. ʒiß.
Opii. ʒj.
Cinamom. craſſ.

Cy-

Cyperi ãã ℥ß.
Terr. sigillat. vel Boli armen. ãã ℥iß.
Cum syrupo de rosis f. Opiata.

Neoterici autem, quibus Laudani Opiati usus splendidissimus satis cognitus est, ac imprimis *Adrianus Mynsicthus armament. Medico-Chymic. sect. 3. de extract.* ad omnes intestinorum fluxus ejusmodi opiata conformant

HAUSTUS *Mynſ.*

℞. Aq. tormentill. ℥j.
Syr. styptic. nostr. ʒiij.
Laudan. Opiat. q. s.
Extract. radic. bistort.
Zedoar. ãã ℈ß.
Essent. fl. rub. urtic. mort. ℈j.
Ol. still. nucis moschat.
salviæ ãã gt. j.
Misc. f. Haustus pro una dosi.

ALIUS.

℞. Aq. plantag. ℥j.
Syr. Cydonior. ʒiij.
Extract. radic. tormentill.
Chinæ ãã ℈ß.
Laudan. opiat. q. s.
Ol. still. cariophyll.
mastich. ãã gt. j.
Misc. f. Haustulus pro una dosi.

PILULÆ.

℞. Laudan. opiat. q. s.
Magister. Corall. rub.
Croci Martis ãã gr. iiij.
Misc. & cum oleo mastich. f. pilulæ parvæ deaurandæ pro una dosi.

ALIÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Magiſter. gumm. arabic.
C. C. ſine ign. calcin. ãã gr. iv.

Miſc. & cum oleo ſalviæ f. pilulæ parvæ, q[…] inaurentur pro una doſi.

BOLVS.

℞. Conſerv. roſar. antiq. ʒj.
Confect. Narcotic. *Mynſ.*
Spec. diamart. *Ejusd.*
Laudan. Opiat. q. ſ.
Elæoſacch. aurant. ℈ß.

Miſc. & cum Rotul. diarrhod. abb. q. ſ. f. B[o]lus pro una doſi.

ALIVS.

℞. Conſerv. fl. ſymphyt. ʒj.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Spec. diaplantag. *Mynſ.*
Confect. ſtiptic. ãã ℈j.
Elæoſacch. Citri ℈ß.

Miſc. & cum Rotul. diamarg. fr. f. Bolus p[ro] una doſi.

CAPUT XIX.

Laudani Opiati uſum mirificum in teneſmo, hæmorrhoidum nimio fluxu earumq; dolore oſtendit.

CUratio teneſmi certè non eſt negligenda, quia [...] neglecto ulcus ſordidum ſæpè relinquitur, qu[...] interdum in fiſtulam tranſit. Curatio autem ejus p[...] tiſſimum reſpicit, cauſas & dolorem, qui mitigand[...] Hic ſæpè adeò graviter urget, ut Medicus neceſſariò [...] aliquam methodum extraordinariam tranſire cogatu[r] qu[...]

uod etiam candidè fatetur *Lazarus Riverius lib. 5. prax. edic. cap. 7.* in graviori adfectu ad Narcotica saltem on admota solùm, sed etiam assumpta esse confugienm admonens. Cęteris autem præstare Laudanum piatum ad gr. iij vel iv. cum mastiche & terra sigillata hibitum, vel in clystere permixtum, ex decocto fl. amæmel. parato, perhibet.

Clariss. *Daniel Sennertus lib. 3. prax. part. 2. s. 2. cap. 12.* iam aliquid Laudani Opiati cum Syrupo de papavere dolor in tenesmo sit vehemens, vigiliæque ęgrum vent, exhiberi jubet.

Excellentiss. *Thomas Bartholinus centur. 3. epistol. Mec. 46.* In Sene *Selio Marselio* calculoso & tenesmo mise excruciato felicem Laudani Opiati sui vidit efficacin. Unius enim medii grani pondere sumptum inhiere tenesmum sensit, ut induciæ ægro quadrantis ho: spatio concederentur, unde nec die nec noctu, ingrunte tenesmo gravissimo, spe certi solaminis, istud reedii genus neglectum.

Hæmorrhoidum fluxus nimii curatio suppressiom indicat, quæ revulsione per venæsectionem & adringentium externo & interno usu reficitur. Non rò autem ejusmodi adstringentia nimis debilia sunt, ec medici intentioni hac in parte satisfacere queunt, bi necessariò ad extrema remedia narcotica nimirum onfugiendum est.

Felix Platerus tract. 3. prax. lib. 2. cap. 5. p. 707. narcoca in mensium fluoris cura enarrata expositaque, si ecessitas exigat, visque expultrix sit excitata, ad eam onsopiendam plurimum juvare scribit.

Daniel Sennertus lib. 3. prax. part. 2. sect. 2. cap. 13. Si uxus hæmorrhoidum sit nimius opiata quoque, ut

theriacam recentem, Philonium, requiem *Nicolai*
Laudanum opiatum exhibet.

Excellentiss. *Guerner. Rolfincius lib. 3. epitom. meth. co-gnosc. & curand. particul. corp. adfect. cap. 21.* in hæmorrhoi-dum fluxu nimio Laudani Opiati usum magni quidem æstimat, verùm illud cum cautione quadam etiam exhi-beri jubet. Sistentia nimium fluxum (hæmorrhoidum ait, sanguinemque immobilem reddentia cum lentore varia sunt. Interna:

℞. Conserv. rosar. antiq. ℥j.
Lactuc. Italic. condit. ℥ß.
Trochisc. d. terr. lemn.
Spodio ãã ℈j.
Lapid. hæmatit. præp.
Sang. dracon. ãã ʒß.
Spec. diatrion santal. ℈ij.
Syr. Myrtillor. q. s.
Misc. f. Electuarium.

Cum stupore crassefaciunt sanguinem theriaca re-cens & Laudatum Opii medicamentum. Illa ad ℈j. in aqua millefolii; hæc ad gr. j. ij. iij. in haustu vini, vel conserva rosar. modica, formâ boli, hac cum cautio-ne, ne dosi adauctâ vomitus & alvi dejectio proritetur, sicque sedales venæ turbentur & magis irritentur.

Cum *Embdæ* in *Frisia* orientali praxin medicam me-am facerem, capitaneus quidam immodicum patieba-tur cum dolore atrocissimo hæmorrhoidum fluxum: ad hunc vocatus, præmissis præmittendis in brachio scilicet venæsectione ac leni alvi evacuatione, statim ipsi præscripsi Mixturam sequentem ac Linimentum, quod exterius applicabatur.

℞. Philon. persic. ʒij.

Tro-

Trochisc.d.terr.sigill.
Carabe
C.C.ust.& præp.
Corall.rubr. præp.
Lapid.hæmatit.subtiliss. pulverisat.
Sang.dracon.
Spec.diarrhod.abb.
Croci Mart.adstrictiv.āā ℈ß.
Laudan.Opiat.gr.v.
Syr.Corallor.
Myrtin.
d.rosis sicc.āā ℥ß.
Aq.plantag.
portulac.
burs.pastor.
Cichor.āā ℥j.
Tinctur.Corallor.℈j.
Fiat Mixtura, detur ad vitrum.

De hac pro lubitu Cochleare unum aut alterum sumpsit.

℞. Ung.popul.
Ol.violar.
ovor.
verbasci āā ℥ij.
Ping.gallin.
Mucilag.sem. Cydonior. fœnigræc.
psyllii cum aq. plantag. extract.
āā ℥ß.
Vitell.ovor.No.j.
Sang.dracon.
Boli armen.ver.
Thur.opt.

Mastich.elect.
Aloës hepatic.
Trochisc.d.carab.
Lapid. Calamin. aqvâ rosar. trit[illegible]
āā ℈ß.
Laudan.opiat.gr.viij.

Agitentur in mortario plumbeo & f. Linimentum.

Hisce fluxus ille nimius sedatus est, ac dolor omnis evanuit.

In dolore earum sedando Laudanum Opiatum tàm interius assumptum, qvam exterius adhibitum, si etiam tantummodo sit opium depuratum, reliquis omnibus pharmacis palmam præripit. Unde rectè quoqve *Felix Platerus tom.2.prax.cap.xv.* in hisce, dolore summè urgente narcotica exhibere quandoque necessarium pronunciat. Et Clariss. *Daniel Sennertus lib.3.prax.part.2. sect.2.cap.13.* si dolor valde urgeat, hocce unguentum commendat.

℞. Ung.popul.℥ß.
Ol.papav.℥j.
Opii Thebaic.ʒj.
Croci ℈ß.

Misc. & cum ovo integro f. Unguentum.

Laz. Riverius lib.5.prax.Medic.cap.11. duo quoque habet unguenta, Opium quæ similiter recipiunt, multumque in ejusmodi dolore sedando valent.

℞. Ol.rosat.℥iiij.
Ceruss.℥j.
Lithargyr.℥ß.
Ceræ nov. ʒvj.
Opii gr.iv.

Misc. f. Unguentum.

Ver[illegible]

Vel ℞. Thur.
Myrrh.
Croci orient. āā ℥j.
Opii gr. ij.
Vitell. ovor. No. j.
Ol. rosar.
Mucilag. sem. psyllii āā q. s.
Misc. f. Unguentum.

Joh. Costerus Tabul. Theoretico-practic. LV, *pag. m.* 111. [I]n dolore hæmorrhoidum, præmissis præmittendis, [t]àm in brachio scil. qvàm malleolo pedis venæsectione, [a]lvi leni evacuatione humorumque acrimoniæ per e-mulsiones ex 4. sem. frigid. paratas mitigatione, sequen-[t]ia linimenta admoveri jubet:

℞. Mucilag. sem. lini, fœni græc. in aq: a-
nethi fact. āā ℥iij:
Ung pomat. ℥ij.
Empl. diachyl. simpl. ol. chamomill.
mollificat. ℥ß.
Misc. f. Linimentum.

Vel ℞. Ol. violar. ℥ij.
popul. ℥ij.
Cum ovo integro f. Unguentum.

Quibus singulis ℈j opii admisceri potest, si res ur-geat.

Juris Utriusque Licentiatus quidam Embdanus gra-vissimo affligebatur hæmorrhoidum dolore, cui in consilium vocatus hoc præscripsi Linimentum, quo ab omni dolore protinus liberatus est, mihique summas e-git gratias.

℞. Ung. popul.
Empl. diachyl. simpl.
Ol. chamæmel mollificat. āā ℥ß

Ol. amygdal dulc.
verbaſci
lumbricor.
lil.alb.āā ℥j.
Lapid.prunell ℥ß.
Laudan.Opiat.gr.viij.
Miſc. f. Linimentum.

Ioh. Hartmannus prax.chymiatric.l.2.cap.160. ſuberis uſti cineres, quòd cum pinguedine capi vel oleo myrtino cocti & ano applicati dolores hæmorrhoidum intenſiſſimos ſiſtant, maximè laudat. Qui verò huic non cedunt, cedunt, inquit, ſi unum alterumve granum Opii fuerit admixtum.

Unguentum ex Linaria in hæmorrhoidum dolore glorioſum quidem ac egregium medicamentum eſt. Hoc enim, ſi cum goſſypio vel lana applicetur, dolores ejuſmodi ad miraculum uſque ſiſtit. Efficacius autem adhuc eſt, ſi illi tantillum Laudani opiati vel opii ſaltem addatur. Hoc autem modo paretur.

℞. Herb.linar.cum flor. Manipul.
Contunde, & cum adipe porcina miſce & parum refrigerato adde vitellum ovi, & ſicf. unguentum.

CAPUT XX.

An Laudani Opiati uſus eximius hepatis ac lienis adfectibus quoq; conducat?

Etiamſi ad hepatis lienisque adfectus rarò uſurpantur Opiata, aliqui tamen, referente *Galeno lib. 8. de compoſit.medicam.ſec loc.cap.7.* Opium & hyoſciamum miſcendo ad calidas intemperies utile pharmacum effecerunt, quamobrem *Philonis* Antidotus ſemel tantum exhibita, mirificè calidam intemperiem hepatis ſanavit, id quod ejus architectus teſtatum reliquit.

Gui-

Guilielmus Rondeletius lib. 1. de medicam. intern. ad hepatis dolorem ex causa frigida Opium rectè dari cum spec. dialacc., diacurcumæ, ex causa calida cum pulvere aromatic. rosati, diatrion santal. ex Syrupo de absinthio, asserit.

Ad obstructiones hepatis, lienis, vesiculę fellis, & inde obortum hydropem ex *Archigene* annotat *Galenus l. 9. de composit. Medicam. sec. loc. cap. 3.* sequentem Opiatam:

℞. Croci.
Opii.
Mandragor.
Opopanac.
Myrrh.
Iridis.
Asari.
Costi.
Nardi Indic.
Dauci Cretic.
Mei.
Piper. alb. & long.
Gentian.
Stæchadis.
Cassiæ.
Phu Pontic. āā ℥viij.

Excipe melle.

Apud *Scribon. Largum Composit.* 126. Opium itidem in hydrope, arqvato &c. in quibus opus est urinâ, admodum laudatur.

Hos è directo secuti sunt Neoterici, qui Opium non quidem, sed nobilissimum ac divinum illud medicamentum ex opio comparatũ, quod dicitur Laudanũ opiatũ, summo ac felici cum successu in ejusmodi hepatis ac lie-

lienis adfectibus, ac in cahexia, hydrope dolore lienis, ac scorbuto usurpant; pro quo in æstimabili Dei beneficio meritò gratiæ sunt agendæ, ac illud semper in magno habendum est honore.

Clariss. *Petr. Kraus* Phil. & Medic. D. ac Reipubl. Numburgens. olim Physicus apud Excell. *Gregorium Horstium lib. 10. de pharmaceutic. observ. 3 pag. 481.* de hujus Laudani Opiati in affectu cachetico & scorbutico cum arthriticis simul nephriticisque doloribus conjuncto, usu mirifico ita differit. Vocor anno 1620. 1. Maji ad sartoris cujusdam hujus urbis, *Gebhart Feighen*, conjugem, quæ longo tempore sævissimis & intolerabilibus ferè arthriticis nephriticisque doloribus, cum affectu simul scorbutico & cachexia totius corporis graviter laborabat. Corpore κατ' ἐπίκρασιν leniter evacuato, (alvus enim prædura erat) & alterantibus appropriatis variis adhibitis & repetitis, morbus nihilominus contumax permansit. Tandem cum ob dolorum & vigiliarum vehementiam extremum adesset periculum, sequentes pilulas tribus vicibus horâ somni cum aq. Cardui bened. vel sambuc. & cochleariæ (addito pauco saccharo) illi devorandas exhibui.

℞. Antimonii nostr. diaphor.
Salis margarit.
Laudan. nostr. solar. ãã gr. v.
F. Pilulæ No. xv.

Sumpsit eas horâ somni tribus vicibus, tanto cum successu, ut morbus cum suis symptomatibus penitus evanuerit: factâ scilicèt crisi singulari per multam copiosi ac fœtidi sudoris nocturni emissionem. Matutinis horis cum jusculo aliquo pulli vel carnis propinavi ipsi Mixturam simplicem sive diaphoreticum *Paracelsi* in acutis, quod in ejusmodi morbis, uti etiam in omnibus

ma-

malignis, maximè verò in scorbuto, mihi admodum familiare & salutare medicamentum evadit.

Clariss. Ioh. Langelot in Epistol. ad Excell. *Thom. Bartholinum* scribit, se aqvam inter cutem in Nobili *Nicolao Güntelbergio* amico suo, nullo alio remedio mitiori per alvum & lotium evacuare potuisse, quàm Laudano suo Opiato, qvodqve in aliis fluxus omnes solet cohibere, in hoc concitavit roboratâ sine dubio prostratâ naturâ, ad noxiarum humiditatum expulsionem animosius deinde insurgente vid. *Epistol. Medic. 46. centur. 3. Bartholini.* *Idem Epist. 49. centur. jam cit.* ad Excell. *Thom. Bartholinum* sic scribens inducitur. Laudani nostri operationem in Hydropico miratus sum, neqve de eo tale quid hactenus mihi compertum. Sunt equidem in opio particulæ sulphureo-salinæ, quibus aperiendi vis inest, retundantur tamen præparatione & admistione eorum, quæ contrariâ vi pollent. Si ullum, Mynsichtianum ratione additorum oleorum & liqvoris salis aromatici aperiret, sed nec id vobis in usu esse mihi constat, potius in tua sententia acquiesco, roboratâ nimirum naturâ, eò fortius quoque expultricem insurgere, ut officio suo perfungatur.

Quomodo autem Laudanum suum Opiatum in hydrope adeò feliciter suas exeruerit vires, de eo elegantissimam observatuque dignissimam enarrat sequentem in modum historiam. Illustris Domina Sporckia, Nominatiss. Generalis locum-tenentis, Baronis *Sporckii* conjunx hecticâ laborabat atqve unà ascite gravissimè. Præcesserant multis abhinc annis lienis uteriqve obstructiones, unà cum continuis ventriculi doloribus. Primò ad eam ingressus, adeò eam vigiliis, doloribus imprimis ventriculi, immensâ siti confectam reperi, ut tantùm non animam trahere videretur; referebant.

bantque Ministri ejus, non semel in itinere ex *Iutia*, (ubi tunc temporis exercitus Confœderatorum commorabatur) huc facto periculum fuisse , ne in curru exspiraret. Eapropter nihilominus quàm afflictissimi hujus corporis curam cogitabam. Victus tamen precibus Confessionarii, uti & eâ , quam in me posuerat, confidentia, ratus quoque, melius esse, *Celsi* nostri judicio, anceps quàm nullum experiri remedium, primò omnium, præmisso tamen leni Clystere, confugi ad Laudanum nostrum perlatum, tanquam ad sacram post Deum anchoram: dedi, & vidi his oculis felicissimum effectum. Namqve post horam placidissimus eam excepit somnus, quô licèt diu non duraret, mirè tamen se refocillatam aiebat, adeoque petebat, ut ejus usum continuarem. Morem gessi , etiamsi multa adessent , quæ crebriorem Opiatorum usum dissvaderent, confisus in eo præparandi modo , qui usum Laudani mei tutissimum mihi polliceri poterat. Perrexi itaque & exhibui , cum necessitas ita flagitaret, singulis fermè diebus, nunquam non felicissimo cum successu. Ipsa Domina Sporckia palàm omnibus deprædicabat, nullum se unquam in vita sua remedium accepisse , ex cujus usu manifestum adeò levamen persenserit. Interdiu contra hecticam pugnatum liquore C. C. , sale essentiali Saturni , uti & antihecticis *Poterii*, modò in jusculis alterantibus , modò in julapiis appropriatis propinatis. Utq; vires adhuc magis augmentum sumerent, Gelatinam Zwelferianam parandam curavi, additis quibusdam pretiosis, pro majori virium reparatione. Atque his, Deo benedicente, in tantum profecimus , ut ad majora tentanda progredi nobis licuerit. Aquarum moles magnis illustrem Dominam patientem molestiis premebat; atq; ea antehac movenda non erat. Nunc de

ea,

ta, quantum fieri possèt, removenda consilium cœptũ, & propinatum primò apozema digerens, aperiens, ex iis potissimum herbis confectũ, quæ sale essentiali turgẽt; subjunxi hydragogum lene ex Magisterio gumm. gottæ, sale Martis subdulci & sale tartari volatili constans, quibus effectum, ut pars aquarum versus umbilicum, secederet, pars quoque, licèt exigua admodum, per alvum ejiceretur, non sine tamen insigni. Dnæ. patientis allevitione, quæ, ut eò citius desiderato fine potiretur, fortiora sibi expetebat: Imò jam se in portu sanitatis navigare firmiter persuasum habebat. Verùm longè alia mihi mens erat, quam quoque Reverendo patri Confessionario ejus clarè satis exposui, prædixiqve, extremum hunc esse naturæ conatum, quandoquidem præter alia Cadaverosus odor cubiculum satis amplum implens imponeret, interiora corrupta omnia esse, Illustremque Dominam non procul ab ultima rerum linea consistere. Itaque dum discedendum mihi esset, jubente ita Serenissimo Principe meo, confortantium præcipuè usum commendavi, reservatis reliquis ad reditum usqve meum, quô tamen opus haud fuit. Paulò enim post, cum nihil minus quàm mortem in *Holsatia* obeundam cogitaret, subitò lipothymiâ correpta obiit.

Clariss. *Ioh. Freitagius lib. de Opio cap.* 8. in scorbuto voqve, febri qvartana, hydrope, scirrho lienis & contactura Laudani Opiati usum, miris extollit laudibus. Fœmina qvædam, inqvit, Nobilis, scorbutica, lue hæreditario infecta, cum, primis post conceptum mensibus, febri sceletyrbicâ corriperetur, remediis usa convenientibus circa medium gestationis tẽpus liberatur, superstite semper ex febre & scorbuti insitis seminariis, languore, debitoq; tempore prolem masculam enixa est.

Pu-

Puerperii feriis vix dum elapsis, infestari cœpit denuò accidentibus scorbuticis, ut operam medicam iterum exposceret, sed ut est animus mulierum varius, curationem quidem desideravit, sed nescio, quibus persvasionibus inducta vel seducta, Medicamentorum usum delicato nimis palato fastidire cœperit; eorum nihilominus præscriptionem & præparationem aliam ex alia non aliter ac si iisdem fideliter uteretur, flagitans, cum tamen clàm illa partim profunderet, partim famulo ex eodem malo contractione & impotentiâ membrorum laborante bono suo cùm fato (iis enim perfructus pristinæ valetudini feliciter restituebatur) clanculariè suggerebat, quod cum collegam meum & me, qui unâ operâ curam administraremus, lateret, augurari non potuimus, quid causæ subesset, quòd optimis usa remediis pessimè valeret, nec habuimus, quod simulatis querelis de irrito remediorum usu reponeremus. Ingravescente autem malo tantis afflicta est fœmorum & crurum doloribus, ut nec noctu nec interdiu, frustrà omnibus externè, quæ sola admittebat, adhibitis conquiescere, vel saltem nictare potuerit. Unde virium quicquid in cacochymico & semiputrefacto corpore supererat, jam penitus deficiebat. Quocirca ad cogitationem exhibendi Laudani nostri relati sumus; neque illo infelici aut improspero eventu. Hoc siquidem semel vel iterum dato, cum granorum trium usu è vestigio omnes dolores conquiescere animadverteret, cæteris ordinariis amplius contemptis, id unicum ex triduano vel quatriduano intervallo, aut re exigente crebrius, nobis insciis ex pharmacopolio petitum usurpabat, ut recurrentes dolores sisteret, parùm de morbo incrementum interea faciente, sollicita. Hoc remedio identidem usa, vitam ad septem vel octo menses latius extulit, quæ

pau-

aucis alioquin diebus dolorũ ſævitiâ infata conceſſiſſet.

Memorabile eſt quoqve, quod Jurium cuidam Doctori multis annis diuturno languore conflictato, demumque in labiis oberrante fato & præſentis mortis iniciis apparentibus, quæ triduum in vivis permanendi facultas hujus Laudani opiati uſu conquiſita ſit, ut ſe ad alteram vitam pientius componeret, & de bonis relinquendis prudentius teſtaretur.

Quem feliciſſimum Laudani Opiati effectum in ſe ipſo quoque expertus eſt Clariſſ. *Freitagius*, quod multis verbis *capite jam cit.* ſummè prædicat. Cum febre quartana ait, hydrope, cirrho lienis, ſcorbuto, contraturâ & impotentiâ membrorum ordine ſibi ſuccedentibus anno ſupra milleſimum ſexcenteſimum graviter & ad extremum uſque ipſemet laboraſſem, divinoque beneficio his omnibus ſic eluctarer, ut in ſequentibus annis, viſcerum, ventriculi, & inteſtinorũ ingens remaneret debilitas, & ob id colicis cruciatibus identicẽ conflictarer, magnâ alimenti parte ex manca concoctione in vitream pituitam faceſcente, inter multa remediorũ genera nullum facilius ſucceſſit, magisque profuit, quàm Pilulæ, quas continuò mecum, quocunque locorum degerem, circumferebam, confectæ ex Laudano noſtro, terapino, euphorbio, extracto panchymagogo aliisque aromatibus, quarũ mentio & deſcriptio facta eſt in aurora mea, quamprimùm noctu ſeu interdiu doloris cõſueti recurſum animadvertebam, iis ſumptis delinitâ & ejectâ cauſâ curatoque affectu illicò dolor conquieſcebat; quod facere neceſſũ fuit, donec adhibitis longi temporis remediis, natura in meliorem quodammodo ſtatũ vindicata, ſenſim remiſerit ille paroxiſmorum cõſuetus Euripus, à quo per Dei miſericordiam nunc ab aliquot annis liber planeque immunis fui.

Lazar. *Riverius in observat.* 49. *à Petro Pachequo communicat.* vetulæ cujusdam scirrho lienis laborantis meminit, quæ supra modum anxia petiit à Dno. *Pachequo* ut mala sua leniret. Cognovit enim, nullis posse præsidiis libitinam evitare. Dedit pilulam ex gran. iv. Laudani Opiati confectam, quâ gravia omnia symptomata quievêrunt, præcipuè summa spirandi difficultas, quâ pressa est; quod miratus est.

Sic aliàs dolores hepatis ac lienis hominem adfligant, summo cum successu Laudanum Opiatum in iis deliniendis usurpatur.

Excell. *Rolfincius epitom. Method. cognosc. & curandi particul. corp. adfect. lib.* 3. *c.* 10. in lienis dolore sulphur narcoticum vitrioli, si legitimum haberi posset, commendat.

Nos potius, ut certiorem viam ineamus, Laudano opiato sumus contenti; & in ejusmodi doloribus feliciter cum successu sequens Haustulus præscribi potest:

℞. Electuar. Mithridat. *Dam.* ℥ß.
Ocul. Cancri præp.
Sal. fraxin.
scolopendr.
fœnicul.
Spec. dialacc.
diacurcum. āā gr. vj.
Mixtur. simpl. gt. x.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Aq. Card. bened.
fœnicul.
fumar.
Chamomill. āā ℥ij.
Syr. papav. rh. ℥ß.

O

Ol.ſtill. Chamomill. Rom.
Carvi ãã gt. iij.
Miſc. f. Hauſtulus.

CAPUT XXI.

Laudani Opiati uſum præclariſſimum in Renum ac veſicæ adfectibus potiſſimum in dolore nephritico, ulcere renum ac veſicæ, urinæ ardore ac acrimonia, gonorrhæa virulenta & dolorifica mictioneq; cruenta exponit.

IN calculo renum dolor interdum adeò ſævi ſſimus & violentus eſt, ut nullo modo medicamentis anodynis veniat leniendus, ſed potius ad narcoticum ſit fugiendum, inter qvæ cæteris præſtat Laudanum Opiatum, qvô ferè ſemper in ejusmodi adfectu Medici practici etiam uſi ſunt, ejuſqve uſum excellentiſſimum nobis commendant.

Clariſſimus *Petr. Kraus* jam antea laudatus apud excellentiſſ. *Gregorium Horſtium lib.* 10. *de pharmaceutic. obſervat.* 3. de mirabili Laudani Opiati in renum ſummo cruciatu demulcendo effectu ita ſcribit: Ego nuper habui qvendam Nobilem Aulicum, decrepitum fere; ille ultra anni ſpatium lecto affixus tantos cruciatus nephriticos & calculoſos, cum perpetuo urinæ ardore & difficultate perpeſſus eſt, ut omnes Medici & alii ipſum tanquam deploratum planè derelinqverent. Ego miſericordiâ pientiſſimi hujus viri com̃otus, extremis morbis, extrema etiam medicamenta applicanda duxi. Iubeo itaq; ipſi ſingulis diebus initio, poſtea verò, morbo ſcilicet qvodammodo miteſcente, alternis, hora ſomni exhiberi granulum ſaltem Laudani opiati veri & qvidem cum aqvis & ſyrupis appropriatis diureticis, lenientibus. Qvo facto, non ſaltem magna arenularum copia qvotidie per urinam excreta, & dolores ardentes

 mi-

mitiores redditi sunt, sed etiam totum corpus indic[illegible] vegetius apparuit, omnesque vires recollectæ, ita u[illegible] post mensis spatium ad pristinam valetudinem tot[illegible] redierit, pluresque annos postea sine omni morb[illegible] quietè ac placidè supervixerit. Vide ergò, quid Lau[illegible] danum Opiatum ritè præparatum & debito modo s[illegible] piusculè administratum in morbis etiam desperatis præ[illegible] stare valeat.

Daniel Sennertus lib. 3. prax. part. 6. sect. 1. cap. 6. si do[illegible] lor in calculo renum valdè urgeat, etiam Opiata, ut the[illegible] riacam rec. vel Philon. Rom. ʒß. Laudani Opiati gr. ii[illegible] exhiberi jubet. Non tamen nisi necessitate valde u[illegible] gente, & cum reliqua nihil proficiunt, & cum calcul[illegible] è renibus nondum est emotus. Nam ubi calculus ja[illegible] in ureteribus hæret, nullum aut momentaneum salter[illegible] auxilium præstant Opiata. Ut omninò cautè, ut in [illegible] liis morbis, ita etiam in hoc in opiatis exhibendis agen[illegible] dum. Nam cum acerbissimis doloribus vires dejicia[illegible] tur valdè, fieri facilè potest, ut temerario opiatorum u[illegible] su spiritus antea valdè dissipati sopiantur & pro somn[illegible] mors ægro concilietur.

Lazarus Riverius prax. Medic. lib. 8. cap. 1. dolore ne[illegible] phritico nimium sæviente, ex quo vigiliæ diuturnæ, a[illegible] virium exolutio sequatur ad narcotica etiam confugit[illegible] & Philon. Roman. ʒij. vel Laudani Opiati grana v. au[illegible] vj. clysteri admiscet; vel ejusdem Laudani grana iij au[illegible] iv, vel deniqve Syrupi de papav. ℥j. in Julepo convenien[illegible] ti per os exhibet.

Excell. *Guerner. Rolfincius lib. 3. epitom. meth. cognosc. &* *curand. particular. corp. adfect. cap. 19.* in calculo renum & vesicæ anodynorum censum occupare oleum amygdal[illegible] dulc. in jure palli vel vino malvatico sumptum; narcoti[illegible]

cum[illegible]

um autem eximium præbere Laudanum opiatum, Magisterium anodynum, existimat.

Celeberrimus *Thom. Bartholinus centur. 3. Epistol. Medic.* 46. Laudanum suum Opiatum calculosum sabulum pellere, tenesmum inhibere alvumque compressam solvere scribit.

Clariss. *Ioh. Costerus* Tabul. Theoretico-*practic.* LXX. p. m. 278. dolorem vehementem in calculo renum & vesicæ mitigari quidem narcoticis scribit. Qualia sunt theriaca recens vel Philonium Romanum āā ʒß, aut Laudanum Opiatum ad grana ij, iij datum: Verùm ut in aliis morbis, ita etiam in hoc opiatis cautè esse agendum monet.

Adolescens quidam Embdanus anno 1665. Mense August. dolore nephritico vexabatur vehementissimo, qui à rene sinistro ad pubem usque secundum longitudinem ureteris exporrigebatur, cum urinæ acrimonia frequentique micturitione: huic ad eum vocatus, clystere præmisso, sequentem præscripsi mixturam, à qua dolor ille sævissimus paulò mitior evadit, ac calculo excreto, planè evanuit.

℞. Confect. Mithridat. *Damoc.* ʒj.
Spec. lithontrib.
Tartar. vitriolati
Sal. ocul. cancri
stipit. fabar. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Aq. fl. Chamæmel. ℥ iß.
petroselin. ℥ i.
Syr. d. alth. *Fernel.* ʒ vj.
Spir. salis gt. xv.
Fiat Mixtura.

Acutissimus ac doctissimus *Paulus Barbette prax. medic.*

*dic lib.4.cap.*8.Laudanum urinarium *Ioh.Michaelis*, pra-
ctici summi, Professoris Publici *Lipsiæ*, tanquam singu-
lare in urina provocanda, calculo expellendo, ac aperi-
endis renum obstructionibus, dolore sedando prædi-
cat.

℞. Succ.liqvirit.in aq.alkekeng solut.℥iii
Camphor.ʒj.
Croci orient.℈iiij.
Bacc.alkekeng.℥ß.
Gumm.tragacanth.
Mastich.āā ʒiß.
Laudan.Opiat.ʒij.
Misce. S. Laudanum uninarium.

In causa autem temperamentisqve calidis sequentem
nobis tradit Mixturam:

℞. Aq:fragar.
Portulac.
Rosar.āā ℥j.
Prophylactic,
Cinamom.āā ℥ß.
Ocul.Cancri crud.contus.℈j.
Laudan.Opiati gr.ij.
Syr.de alth.*Fernel.* ℥j.
Misce, bibat cochleatim.

Clariss. *Adrianus Mynsichtus armament. Medico-
chymic sect.3.p.m* 91.*&* 92.In dolore nephritico Lauda-
num Opiatum Medicamentum stupendum existimat:
ac varia Medicamentorum genera, qvorum basi
Laudanum Opiatum existit, in ejusmodi adfectu præ-
scribit, qvę sanè laudabilis sunt virtutis, ac effe-
ctum felicissimum, si debito modo adhibeantur, præ-
stant.

HAU

HAVSTVS

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Aq. nephritic. noſtr. ℥ß.
Syr. d. alth. ʒij.
Sal. lapid. percar ℈ß.
Ol. perlar. orient. gt. iiij.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

ALIVS.

℞. Laudan. Opiat q. ſ.
Aq. Chamædr. ℥ß.
Syr. d. malv. ʒij.
Sal. Ocul. Cancri ℈ß.
Ol. Corall. rub. gt. iv.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

PILVLÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Magiſter. lapid. Iudaic.
Borrac. Venet. āā gr. iiij.
Miſc. & cum ſpir. terebinthin. formentur pilulæ parvæ inaurandæ pro una doſi.

ALIÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Magiſter. lapid. ſpongiæ.
Nitri præp. āā gr. iv.
Miſc. & cum oleo petroſelin. f. Pilulæ parvæ, quæ inaurentur pro una doſi.

BOLVS.

℞. Laudan. Opiat. q. ſ.
Conſerv. violar. ʒj.
Radic. pimpinell. condit.
Spec. dianitri noſtr. ℈j.
Elæoſacchar. petroſelin. ℈ß.
Miſc. & cum ſaccharo violac. f. Bolus pro una doſi

ALIVS.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Conserv. fl. malv. ℨj.
Radic. eryngii Condit.
Spec. nephritic. nostr. ℈j.
Elæosacch. citri ℈ß.

Misc. & cum saccharo rosac. f. Bolus pro una dosi.

Nec recentiores solùm Medicinæ proceres Laudanum hoc opiatum in dolore nephritico & calculosis pro secreto habent, sed antiqui etiam non opium solùm, verùm cætera quoque opiata magni semper in eo ac cæteris renum atque vesicæ adfectibus æstimârunt. Ideò omnes ferè Medicamentorum compositiones hisce inservientes opium vel aliud narcoticum ingreditur.

Asclepiadis primò Opiatum multum commendatur, quòd calculosis, nephriticis, colicis & vesicæ adfectibus medeatur; in cujus usu, præsertim si dolor nimis urgeat, per multos dies perseverandum.

℞. Nuc. pontic.
Amygdal. amar.
Sem. cucum. mundat. ãã ℥iij.
Cicut.
Malvæ
apii ãã ℨvj.
hyosciam. alb. ℨxij.
Croci orient. ℨvj.

Coquito cum melle in pastillos, & exhibe obolos tres.

Nephriticis & vesicæ doloribus per circuitum redeuntibus utile fuerit, inquit *Aëtius* ex *Rufo tetrab.* 3 *serm.* 3. *cap.* 39. narcotica in potu exhibere, & papaveris succum

um ervi magnitudine cum croco & myrrha dissolutis in lacte in podicem indere.

Felix Platerus etiam in dolore renum ex calculo miscet pulveres lithontripticos Philonio vel asyncrito, & narcoticis rectè misceri purgantia, quorum vi calculus exturbetur, simulque dolor sedetur, asserit.

℞. Philon. Rom. ℈ij.
Pulv. benedict. laxativ. vel diagrid. gr. vj.
Fiat Bolus.

Vel ℞. Fol. sen. mundat. ℥ß.
Medull. sem. Carthan. ʒvj.
Radic. liquirit.
Petroselin. ãã ℥ß.
Sem. papav. alb. ʒij.
malvæ
lini ãã ʒj.
Fiat decoctio, cui add.
Philon. Rom. ʒj.

Vel ℞. Spec. benedict. laxativ. ℈ij.
Opii in vino Malvatic. solut. gr. ij.
Croci
Castorei ãã gr. iij.
Ol. sem. fœnicul. gt. j.
Cum terebinthina f. Pilulæ.

Rondeletius ad calculi dolorem mitigandum, ait, veteres semen alkekengi cum opio & cæteris narcoticis miscuisse, quod nunc quoque interdum fieri necesse est, cum dolor acerbior urgeat. Si autem opium statim usurpandum fuerit, dissolvatur in vino malvatico calido, & cum myrrha, castoreo & styrace accuratissimè misceatur hoc modo:

℞. Opii ℈j.
Styrac.
Croci.
Myrrh.
Castorei ãã ℈ß.

Incorporentur simul cum vino malvatico & pistillo calido, in mortario calido diu agitentur & permisceantur, his add: ʒj harum pilularum.

℞. Carabe.
Gumm. prunor. vel cerasor.
Asari.
Sem. sesel. ãã ℈j.
Apii
Petroselin.
Spic. celtic. ãã ℈ß.

Cum succo apii f. Pilulæ.

Idem ad dolorem nephriticum ejusmodi commendat opiatam:

℞. Liquirit.
Rosar.
Myrrh.
Styrac.
Asari.
Spicæ Celtic.
Schœnant.
Sem. Paliuri.
halicacabi.
bismalv. ãã ʒj.
Opii ʒij.
Croci ℈j.

Cum syrupo capill. veneris & pauca terebinthina tota in aqva & vino albo f. opiata detur à ℈j. ad ʒj. post vomitum & detergentia remedia.

Quodd

Quod igitur Laudanum Opiatum vel cætera etiam narcotica in dolore nephritico ac calculoso præstant, idem quoque in renum ac vesicæ ulceribus largiter exhibebunt. Medicamenta quidem nephritica peculiariter ad renes calculosos aut ulceratos & inflammatos dilecta vesicæ malis pariter conveniunt; quæ calculis autem dicata sunt, ea, quòd secandi & extergendi facultate manifestoque plurimum calore & amarore participent, his, quæ ad ulceratos & inflammatos renes faciunt, omninò contraria sunt. Opiata ad inflammatos & ulceratos renes & vesicam veterum experimento salubriter comprobata *Galenus*, *Aëtius* & *Rhases* aliique recensent.

Hîc singulariter notandum, practicos vetustos & recentiores ratione & experientiâ didicisse, in renum, vesicæ & uteri ulceribus extremum præsidium sanationis esse apud opiata ritè in hunc scopum conformata; & eorum crebriore vel etiam quotidiano usu, non tàm offensos, quàm ad annos aliquot servatos renum vesicæque ulcere affectos, tum senes penè decrepitos tùm juvenes robustique habitûs viros, qui alioquin continuis doloribus, vigiliis & angustiis celeriter extincti fuissent, quorum exempla postea sumus tradituri. Idem Celeberrimus, & in artis Medicæ operibus exercitatissimus, multâque experientiâ felicissimus Practicus *Felix Platerus tract.* 3. *cap.* 10. *praxeos testatur*, cum inquit: pulveribus, si dolor summus requirat, etiam opium, ut in trochiscis fieri solet, addere possumus, vel etiam alia narcotica, sicuti in ardente mictione docuimus, exhiberi possunt. Quæ innoxiè centies & amplius aliquos ægros & hisce & aliis diuturnis morbis afflictatos, singulis ferè noctibus sumpsisse, doloremq; inde aliquot horas cessâsse, ægrum refocillatum,

cillatum, diu vivere adhuc potuisse, cum sine illis dolorem diutius perferre impossibile fuisset, sæpius observavimus.

Pilulæ ergò *Plateri* sanantes & narcoticæ ibidem descriptæ permultùm laudantur.

℞. Thur:
Mastich. ãã ʒj.
Myrrh.
Styrac.
Gumm. tragacanth ãã ʒß.
Cortic. mandragor. ʒj,
Sem. hyosciam. ʒß.
Opii & succ liquirit. in vino malvatic. solut. ãã ʒj.
Syr. d. papav. q. s.
Fiat Massa Pilularum.
Detur pilula una vel plures, prout illarum sequitur effectus.

Rhases quotidiè trochiscos valdè opiatos cum syrupo papaveris usurpare jubet.

Si autem, quod probè notandum, ad dolores vesicæ cum ulcere velimus dirigere opiatorum vim, ex leviter sine morsu detergentibus & anodynis & asperitatem ulceris auferentibus conficienda sunt opiata.

Sic dolori vesicæ cum ulcere sequens inservit Opiata:

℞. Succ. liquirit. ʒß.
Myrrh.
Styrac.
Thur.
Mastich. ãã ʒj.
Gumm. tragacanth.
arabic. ãã ℈j.

Op:

Opii

Cortic. mandragor. āā ℥ij.

Sem. papav. alb.

Alk-keng.

Endiv.

Plantag.

Bismalvæ āā ℈j.

Cum Syrupo jujubino f. Opiata dosis ℥j. cum decocto hordei.

Serapio ad ulcera renum & vesicæ sequentes laudat Trochiscos, qui pariter ex leviter sine morsu detergentibus & anodynis ac ulceris asperitatem auferentibus pharmacis constant:

℞. Granor. anabac. id est Psyllii.

Sem. Cucumeris.

Bateke id est melioris.

Cucurbitæ.

Succ. liquirit.

Sem. acetos.

Muhaleb, id est Carpobalsami āā ℥v.

Sem. alth.

Malv.

Portulac.

Cydonior. excortic.

Fœnicul. āā ℥iiiß.

Apii.

Dauci āā ℥iiij.

Hyosciam.

Opii āā ℥ij.

Boli armen. ℥x.

Terantur & cum mucilag. sem. psyllii f. Trochisci, dandi cum lacte asinino.

Laz. Riverius prax. Med. lib. 8. *c.* 5. In hujusmodi ulceribus

ribus, cum dolores plerumque infesti esse solent, anodyna interna & externa commendat. Quia in hujusmodi ulceribus, inquit, dolores plerumque infesti esse solent, eorum mitigatio, in toto curationis decursu, quoties urgebunt, molienda est anodynis interius & exterius usurpatis. Interna erunt syrupus de papavere, Laudanum Opiatum, & huic usui peculiariter destinati trochisci alkekengi. Tum etiam emulsiones ex sem. frigid. cum sem. papav. alb. addito, si opus fuerit, ipso papaveris syrupo; ac denique conserva fl. altheæ frequenter exhibita. Inter externa verò lac tepens recenter mulctum, frequenter injectum præstantissimum anodynum censet. In quo si trochisci *Gordonii* dissolvantur, omnes scopi tum doloris sedandi, tùm ulceris curandi adimpleri poterunt.

Clariss. *Bannisterus* Medicus ac Prácticus aliàs in signis ad stranguriam, urinæ ardorem, renum calorem, ulcera in collo vesicæ maligna dolorificamque gonorrhæam sequentes præscribit pilulas, quæ in hujusmodi adfectibus, ob Laudani Opiati ingressum, felicissimum effectum præstant:

℞. Succ. liquirit. in aq. alkekeng. solut. ℥iß.
Camphor. ʒj.
Extract. Croci ℈iiij.
alkekeng. ʒß.
Gumm. tragacanth. ʒiß.
Mastich. ʒij.
Sem. papav. alb.
hyosciami ãã. ʒj.
Laudan. Opiat. ʒiij.
Misc. f. Massa pro pilulis. Dosis à gr. x. ad xvi.

Quid ergò Laudani quoque Opiati usus in renum ac vesicæ

vesicę adfectibus ac imprimis in vesicę ulceribus valeat, ex sequentibus vidère est historiis.

Sępius jam laudatus *D. Petr. Kraus* apud Excell. *Gre-orium Horstium lib. X. de pharmaceutic.* observat. 3. *curat.* . sic de Laudani Opiati usu in vesicę ulceribus, percu-andis mirifico differens, inducitur. Anno 1603. 24 Aug. uxor Stephani Ammans, Citharœdi illius excel-entissimi Erphordensis, juvencula certè delicata & for-nosa, cum lachrymis & precibus me accedit, conque-ens se totos quatuor annos in pudendis, & maximè in ollo vesicę, acerbissimos & ferè intolerabiles crucia-us, cum urinę ardore & stranguria continua (erat enim alde calculosa, & urinæ quandoque cruentę ac puru-entę) perpessam esse. Omnia se quidem tentâsse reme-ia: nullisque sumptibus pepercisse, at omnia incassum norbo indies in deterius vergente. Ego, ut novellus Doctor, de morbi latitantis essentia adhuc incertus, o-nnia symptomata diligentissime mecum ruminor. Tan-em in collo vesicę ulcus cacoëthe latitare manifestè de-rehendo. Dato prognostico, consiliũ meũ promitto, le auxilio ferè ambigo. Corpore itaq; toto ab acribus & alsis humoribus, quibus maximè scatebat (per modũ iversionis) pluries expurgato, ratione ulceris invete-ati varia abstergentia, mundificantia, lenientia, tàm ntra quàm extra præscribo, plura etiam per Siphonem n vesicam injicio. Dolorum maximè urgentiũ demul-endorum gratiâ sæpè numerò alterantibus & purgan-bus addo trochiscos alkekengi cum & sine opio. Non-unquam gr. j. Laudani Opiati somni tempore cum sy-upo de portulaca & violis offero. Imò in casu tàm dif-icili & desperato, omnibus ferè medicamentis in prin-ipio curationis dolorum demulcendorum gratiâ ali-uid ex opiatis admisceo. Tandem ulcere probè depu-

rato,

rato, doloribus omninò sedatis, ad exiccantia & con-
solidantia pervenio, idqve Deo largiter benedicente
tàm felici cum successu, ut curâ hac quinque menses di-
ligenter & absque intermissione protractâ; misella hæc
mulier ad integram & constantem valetudinem redie-
rit, non certè sine magna multorum admiratione; nec
non ægrotæ gratiarum actione summâ. Peperit post-
modum feliciter, cum antea concubitum omninò ferre
non posset.

Ioh. Freitagius lib. d. Opio cap. 8. Laudani opiati in re-
num & vesicæ ulceribus calculique dolore usum, mirifi-
cè quoque prædicat, idque non nudis verbis, sed se-
quenti historiâ probat confirmatque. Senem quen-
dam octogenarium, inquit, colicis & nephriticis crucia-
tibus maxime obnoxium, & creberrimè recurrentibus
paroxismis lethaliter conflictantem, & ex sabuli calcu-
lorum materiæque salsę & acrioris è renibus in vesicam
illapsu, & transitu, vesicæ collo ulcerato; pus & sangui-
nem egerente, frustrà tentatis omnibus remediis, cum
jam ex dolorum diritate & angustiis in summum vitæ
discrimen, & ultimum spiritum perductus esset, præmis-
so semper clysmate, solo Laudano Opiato prudentè
adhibito, multoties liberavimus; & à præsenti pericu-
lo vindicavimus, ut & respirationi ad vires pristinas &
palliativæ curę (siquidem perfectam in serie vesicæ re-
sicæ renumque ulcera & affectus sanationem non ad-
mittebant) locus daretur, ut integrum ab initio nostræ
curationis septennium supervixerit, multis intereà tem-
poris insultibus horridè apprehensus, sed continuò dex-
trè liberatus. Efficaciam remedii cum ex frequenti-
ori usu semper salutarem expertus esset, paroxismi cala-
mitatem persentiens, continuò summis votis hoc re-
medium, velut sacram anchoram flagitabat. Eò ex-

tre

emitatis usque in viv s venerandus & nobilissimus il-
senex servabatur hoc remedio, ut ulcus sphincte-
s demum cuniculum moliretur (frustra omnibus adhi-
itis, qvæ id avertere possent) profundum & in perinæ-
m dehiscentem, ex qvo puris & sangvinis libræ aliqvot
aucorum mensium spatio effluebant, donec prostratis
orsus viribus, spiritibusque exhaustis & maximoperè
flictis naturæ debitum solveret.

In urinæ prҿtereà ardore ac mictione cruenta Lau-
anum opiatum ac cætera narcotica, reliqvis qvoqve
harmacis præstantissimis longè præferuntur. Si in ar-
ore urinæ dolor valdè urgeat, inquit, Clariss. *Sennertus*
l. 3. prax. part. 8. sect 2. cap. 5. etiam ad narcotica, ut the-
acam recentem & Laudanum Opiatum accedere li-
et.

Felix Platerus tract. 3. prax. cap 10. *fol. m.* 853. pulve-
bus urinæ ardorem compescentibus Opium qvando-
ve addit, ubi dolor intensus id exigit, ad ℥ij nimir. pul-
er. Opii ʒß diligentissimè miscendo, atque antequam
ertum illius pondus assignetur, illius efficaciam ex-
bitione ʒj. hujus pulveris experiri oportet. Ne-
essitate urgente, dari & fortiora narcotica alia jubet,
Syrup. de papavere, aliave in colico dolore & ne-
hritico exposita. *Idem observat. suarum lib. 3. cap. de*
ictione ad urinæ ardorem & dolorem seqventia præ-
ribit remedia:

℞. Pulv. trochisc. alkekeng. sin. opio ℥ij.
Opii ʒß.
Trita cum sacchar. cand. & Syrupo de liqviritia f. Massa, cujus dosis est ℈j.

 Item

Item ℞. Radic. liquirit.
consolid. maj.
altheæ ãã ℥ß.
Sem. 4. frig. maj. mundat.
hyosciami ãã ℥j.
Fol. equiset. ℥ß.
Gumm. arabic.
tragacanth.
Sarcocoll.
Thur. ãã ℈ij.
Boli ping.
Ocul. cancri ãã ℥j.
Succ. liquirit. ℥ij.
Misc. f. Pulvis, cujus mediæ parti adde sacc-
char. penid. dimidium.

Ad urinę ardorem & puris mictum *Rhases lib. 9. ad Almansor.* sequentes describit Trochiscos.

℞. Sem. melon.
Citrull.
Cucurbit. decortic. ãã ℥xx.
Boli armen.
Gumm. Arabic.
Thur. ping.
Sang. dracon. ãã ℥x.
Opii ℥iij.
Sem. apii ℥ij.
F. Trochisci pondere ℥ij. ex quibus omni die unus cum syrupi de papavere ℥j detur.

Collyrium de Cerussa Ejusdem.

℞. Ceruss.
Sarcocoll.
Olibani.
Gumm. Arabic.

Opii

Opii
Sang. dracon. ana part. æq.

Fiant Trochisci, quorum unus solvatur in lacte asinę, & post injectionem hydromellis usurpetur.

Guilielmo Placentino Trochisci quoque ad sangvinis mictum urinæq; acrimoniam in usu sunt, qui valde laudabiles habentur, multumque operationis præstant.

℞. Carabes.
Gumm. arabic.
Lycii ana ℨiiß.
Olibani ℨij.
Sem. apii.
Opii ana ℈ß.

Fiant Trochisci ponderis ℨj.

Andromachus ad ulcera vesicæ urinęque acrimoniam sequentes laudat.

℞. Sem. lini
papav. alb.
cucumer.
Tragacanth. ana ℨj.
Amyli ℨiiij.

Misc. & cum aqua f. Trochisci.

Vel ℞. Sem. Cucum ℨxij.
hyosciami
Cicut.
Opii.
Croci ana ℨiij.
Cassiæ ℨiiij.
Amygdal. amar. No. x.
Nuc. pontic. No. ix.

Sem. apii ʒvj.
fœnicul.
Malv. ſylveſtr. ʒ ãã iij.
Excipe paſſo cretico. doſis obuli tres.

CAPUT XXII.

Laudani Opiati uſum in adfectibus hyſtericis, uteri doloribus, ſine vel cum ulcere, ejusdemque fluxu immoderato magnificum proponit.

HYſterica paſſio ſeu uteri ſuffocatio gravis eſt adfectus ac magni momenti propter horrenda ſymptomata, qvæ ipſam comitantur, qualia ſunt dolores capitis acerbi & ventris inferioris, delipientiæ, convulſiones, animi deliquia, ſuffocationes, vomitus & ſimilia, qvæ omnia fiunt à vaporibus malignis & venenatis, qvi ex ſemine aut ſangvine menſtruo præter naturam retento ac corrupto, vel ex aliaqvavis materia virulenta in utero aut ipſius vaſis contenta, elevantur, ac cerebrum, cor, diaphragma, ventriculum aliasque partes impetunt. Illius curatio duplex inſtituitur. Una in paroxiſmo, altera extra paroxiſmum. In paroxiſmo vapores adfectum hunc graviſſimum efficientes discutiendi & revellendi; humores in utero contenti, unde vapores illi elevantur, evacuandi, ac uterus ad propriam ſedem, qvando ab ea dimovetur, ut ſæpê fit, juxta doctrinam *Hippocratis*, reducendus. Verùm adfectus hic perſæpius tàm graviter in paroxiſmo urget, ut ad hæc auxilia tranſire impoſſibile ſit, ubi tutius ſtatim ad Laudanum opiatum tanqvam ad ſacram anchoram in hoc adfectu confugere cogimur. Qui ſanè ergò Laudani Opiati uſus in hoc morbo mirabilis eſt, citoqve mulieres à truculento hoc hoſte liberat, unde idipſum à medicis practicis qvoq; neſcio, qvàm vehementiſſimè laudatur,

illi-

illiusqve usus variis observationibus ab iis confirmatur, ac in hoc adfectu cæteris pharmacis aliàs usitatis præstare hoc ipsum dicitur.

Gregorius Horstius lib. X. de pharmaceutic. observat. 3. p. 482. Nobilis fœmina, ait, aliqvo modo recidivam patitur, torminibus uterinis admodum affligentibus. Mox igitur potiuncula lenitiva præscribitur ex infuso agarici cum rhabarbaro, foliis senæ & simil. Cùm autem pervigilia tùm etiam tensivi dolores externarum partium continuarent, adeoqve timendum esset, ne convulsiones eandem præhenderent seqvens adhibui medicamentum, nimirum Laudani Opiati, cum magisteriis gr. iij. Magister. Perlar, ℈ß. Ambr. grys. iij. Misce; qvo sumpto, mox qvietior subsecuta fuit, subinde tamen in somno levibus tensionibus obortis. Die seqventi, cum iterũ uterus versus superiora moveretur, Ambræ gr. v. cum magister. corallorum superius, & inferius linimentum ex moscho, zibetho &c. adhibuimus, tandem venæ saphenæ sectione institutâ, ubi sanguine fluente retenti sangvinis menstrui copiosus fluxus cum eventu optato successit. Quamquam verò desperatis in casibus spẽ restitutionis nullam habeamus, nihilominus Christianæ charitatis est, dolore vehemẽtissimo ferè ad desperationem afflictis ęgris succurrere, quod usu Laudani solet, cum prognostico tamen, quod in talibus intermissio quædam, non tamẽ ablatio dolorũ exspectãda.

Laz. Riverius similiter Laudani hujus opiati in convulsionibus hystericis usum excellentissimum seqventibus illustrat historiis. Sic enim *centur.* 1, *observ. medic.* 11. scribit. Clarissima uxor Dn. de *Clausel*, Consiliarii Regii in curia computorum, subsidiorum & fisci Regii, annos nata 55. temperamento pituitoso & melancholico prædita, adversa à multis annis fruens valetudine, die

 15. Mar-

15. Martii 1636. incidit ex mœrore diuturno in varia symptomata, quę eam frequenter, & pręsertim nocte infestabant. Ea autem erant, dolores totius lateris sinistri, à costis ad ilia pertingentes, ut non posset supra illud latus decumbere; vomitus pituitosi & acidi; capitis dolores, cardialgiæ & lipothymiæ ita urgentes, ut se moribundam putaret, horrores & tremores totius corporis, quos sudores excipiebant; pulsus valdè parvi, languidi & debiles; eructiones frequentes à copia flatuum per os erumpentium. Cum primum ad eam vocatus sum; præscribo clysterem laxantem & carminantem, potionem ex aq. naphæ, rosarum & cinamomi, sacculos stomachicos, & oleum nucis moschatę regioni stomachi admovendum, quibus valdè sublevata est & à prædictis symptomatibus liberata. Sed cum ea frequenter redirent, purgatio usurpata est, bis intra quatuor dies. Redeuntibus autem symptomatis, exhibui Laudani opiatici gr. ij. cum conserva rosarum in forma boli horâ somni, quô intra horam omnia symptomata omninò sublata sunt, & placidè dormivit, neque postea eadem symptomata redierunt ita vehementia, sed multò leviora. Postea purgata est bis in hebdomada pilulis pacificis, quibus ad melius indies vergebat, & sic tandem integrę sanitati restituta est. Et in *observat: communicat* à *Petro Pachequo X.* idem mirifice quoque fecit. Puella quædam viro matura, motibus quibusdam convulsivis, vagis tamen, ut scribit, affligebatur ex quibus conjeci (ut etiam ex doloribus uteri) illam suffocatione laborare, missis ex antro pudoris vaporibus. Sequenti remedio in momento liberavi:

℞. Asę fœtid. ℥ij.
Castorei.

Fœ-

Fœcul. bryoniæ āā ℨj.
Sem. rutæ ℈j.
Croci ℈ß.
Laudan. Paracelſ. gr. viij.
Miſc. & cum ſyrup. d. artemiſ. q. ſ. f. Maſſa Pilularum, de qua capiat ℨj.

Laudanum Opiatum, inquit, *Autor*, certè addidi tùm conſilio *Hippocratis*, qui ſuccum papaveris ſomniferi præſcribit in ſuffocatione uterina *lib. 2. d morb. muliebr. ſect. 5 p 237. circa finem in Hippocrate Fœſii*, tùm ut cætera remedia Laudano admixta contemperarem.

Laudabilis ſanè ac elegans quoq; hiſtoria eſt, maximeq; inſtituto noſtro quoq; inſervit, quam recẽſet Clariſſ. *Ioh Freitag lib. de opio & medicam. opiat. c. 8.* Primariæ nobilitatis fœmina in diœcæſi Oſnabrugenſi, quartâ ab edito partu ſeptimana, tantis apprehenditur cordis anguſtiis, ut nec ſtare, nec jacere, & vix in ſella ſedens, obhæreſcere poſſet; adfectum interpretabantur cardialgiam, & adverſus hanc variis, ſed irrito pugnabant remediis, dum me accerſito, meam quoque ſententiam poſtularent; quibus, re ponderatâ & momentoſius examinatâ, reſpondebam, hyſtericum eſſe pathema, à virulentis ex malè diſpoſito utero exſpirationibus, cor mirificè lancinantibus ortũ. Huic effato naſuti circumſtantes, & medicaſtræ mulieres apertè reclamabant, profitẽtes, ſe expertiſſima & utiliſſima uteri malis remedia aliquoties fruſtra exhibuiſſe irritã quoq; meam fore curationẽ, niſi iſti cardialgiæ probè & celeriter opem ferre qveam, Cum itaque viderem, eos nõ poſſe capere, quomodo ſecundarius affectus, niſi radices egerit, primario ſopito, illicò conquieſcat, ſimulavi me planè cordiale daturum remedium, & Laudani noſtri grana iiij aqvâ matrico-cephalicâ ſoluta, exhibui circa veſperam, un-

de dolor & angustiæ cordis, restinctis uteri pravis exspirationibus, prorsus consopita sunt, ipsaqve in placidum laxata & diffusa somnum, manè mihi revocato significabat, se nihil amplius molestiarũ persentire: Paucis post horis, accedente Clariss. Doctore *Hermanno Conerdingio*, qvi eò quoque vocatus serius adventabat, rogavi ut priusquam me conveniret, apud illum de morbi genere inquirerent, & ipsis simul aperiebam, me ad hystericum affectum hysterico usum remedio. Siquidem Laudanum nostrum propter Castoreum oleum succini aliaque ingredientia, uterum maximè respicit. Clariss. *Conerdingius* idem, quod ego, de morbo pronunciat, curamqve approbat. Nos nihil amplius movendum vel irritandum esse in puerpera rati, emplastrum de galbano duntaxat uteri regioni exterius applicuimus, biduiqve spatio elapso, re benè gestâ, recessimus. Ipsa verò fœmina adhuc vitali pascitur aurâ & benè rectèqve habet.

Ioh. Hartmannus prax. chymiatric. lib. 2. cap. 223. in hoc adfectu maximè Laudanum suum muliebre commendat ad ℈ß usurpatum.

Excellentiss. *Guernerus Rolfincius lib. 3. epitom. meth. cognosc. & curand. particular. corp. adfect. cap.* 24. Laudanum Opiatum lunare vel Laudanum hystericum, ceu singulare remedium in hoc adfectu judicat.

℞. Laudan. opiat. de trib. gr. ij.
Bezoartic. lunar. gr. iiij.
Fiant Pilulæ iii.

Vel ℞. Laudan. opiat. *Crollii* gr. ii.
Extract. artemis. gr. iiij.
Fiant Pilulæ.

Laz. Riverius lib. 9 prax. medic. cap. 6. vehementissimo paroxismo pilulas sequentes esse utilissimas, eumq; certò sedare illas testatur:

℞. Asæ

℞. Asæ fœtid. ℈j.
Castorei gr. vj.
Laudan. Opiat. gr. iij.
Fiant pilulæ iii. vel iv.
Capiat statim.

Joh. Petrus *Lotichius lib.5 cap.1. observ. medic.4.* Matronæ cuidam, Viduæ Hameliensi, passione hystericâ cum summa respirandi difficultate ac pectoris angustiâ laboranti, ac de insomnia querenti has præscripsit pilulas:

℞. Philon. Roman. gr. iiij.
Castorei elect.
Asæ fœtid. ãã gr. iij.
Laudan. Opiat. correct. gr. ij.
Ol. still. carvi gr. ij.
Misc. & cum oxymell. squillitic. q. s. f. pilulæ No. iij. inaurentur.

S. Drey Ruhepillen auff einmahl.

Item *observat.* 7. ad cardialgiam quoq; ex utero duas de pilulis istis, quæ sequuntur, nobili cuidam Spintriæ & Viragini degluttiendas præbuit:

℞. Theriac. Andr.
Philon. Rom. ãã gr. vj.
Castorei elect. gr. xij.
Gumm. ammoniac.
opopanac. aceto dissol. ãã gr. iij.
Ol. still. succini.
Cariophyll. ãã gr. iij.
Laudani Opiat. correct. gr. ij.
Misc. & cum myv. cydonior. aromatic. f. pilulæ No. X. inaurandæ.

S. Pillen auff etzliche mahl.

Et *observat.* 11. Contra passionem hanc gravissimam Mixturâ sequenti pugnat:

℞. Aq: Cephalic. cum Castor. destill. ℥iij.
Ol. still. succin. gt. ix.
Cariophyll. gt. iij.
Laudan. Opiat. correct. gr. ij.
Fiat Mixtura.

S. Muttertränckleín auff etzliche mahl.

Ac tandem *observat.* 21. Mulieri passione hystericâ cum virium imbecillitate ac insomniâ laboranti Aquam hanc Cordiali-hypnoticam præscripsit, de qua aliquando interdiu cochleare unicum, de noctu verò duo assumpsit:

℞. Aq: Meliss.
artemis.
bugloss: ãã ℥vj.
Confect. Alcherm. ʒß.
Ol. still. succin. alb.
Cinamom.
Anisi ãã gt. j.
Laudan. Opiat. correct. gr. ij.
Syr. de papav.
Julap. Cinamom. ãã ℥iij.
Misce ad vasculum.

S. Krafft und Mutter-Wasser.

Clariss. *Francisc. Deckerus in Not. & observat.* ad *praxin Barbettianam lib. 4. cap. 9.* in uteri strangulatu sequentem Mixturam optimo cum successu usurpavit, præsertim si ei Laudani Opiati granum unum atque alterum addidit:

℞. Aq: antihysteric. nostr. ℥ij.
Cortic. citri ℥j.

theriac.

theriacal. ſimpl. ℥vj.
Spir. ſalis armoniac. ℈j.
Tinctur. Caſtorei. ʒj.
Ol. ſtill. ſuccin. gt. iv.
Syr. de artemiſ. ℥vj.
Fiat l. a. Mixtura.

Aquæ ejus Antihyſtericæ deſcriptio hæc eſt:

℞. Herb. puleg.
menth. criſp.
rutæ āā Mij.
Fl. lavendul. p. ij.
Sem. leviſtic.
Bacc. lauri āā ʒß.
Myrrh. ʒij.
Nuc. moſchat. ʒj.
Vini gallici pint. iij.

Miſce, poſt brevem in calore infuſionem deſtilla per balneum mariæ.

Mihi ſemper in uſu fuit & adhuc eſt ſequens Hauſtulus, quô multas ab hoc morbo graviſſimo mulieres, Dei adnuente gratiâ, brevi temporis ſpatio liberavi,

℞. Mithridat. *Damocrat.* ℈j.
Trypher. magn.
Confect. alcherm.
Corall: rubr. præp.
Matris perlar. præp.
Spec. d. hyacinth.
Succin. præp. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. j. vel iß.
Syr. papav. rh. ʒß.
Aq. meliſſ.
puleg.
antihyſteric. āā ʒiij.

Cina-

Cinamom. ℥j.
Ol. ſtill. ſuccin. alb.
carvi.
cortic. aurant.
angelic. ãã gt. j.
Miſc. f. Hauſtulus.

Vapores ejuſmodi malignos paroxiſmum hyſteri-cum producentes egregiè quoque diſcutit ſequens pul-vis, qui omnibus ob præſtantiſſimam ejus efficaciam, cum ſubitò ac certò paroxiſmum ſedet, ſit de meliori nota commendatus.

℞. Myrrh. elect.
Croci orient. ãã gr. viij.
Caſtorei gr. iiij.
Laudan. Opiat. gr. ij.
Miſc. f. pulvis pro una doſi.

Specifica & peculiaria ſunt quoque medicamenta ad uteri ſtrangulatum, quæ ſequuntur, Electuaria nimi-rum duo, unus pulvis & pilulæ: Mulieres enim hyſteri-co pathemate quaſi ſuffocatas feliciter excitant:

ELECTUARIUM.

℞. Electuar. Mithridat. *Damoc.* ℥ß.
theriac. *Androm.* ʒvj.
Conſerv. meliſſ.
poeon. ãã ʒiij.
Pulv. ſem. agn. caſt.
dauci cretic. ãã ʒij.
Nucis moſchat.
Macis.
Laudan. Opiat. ãã ʒß.
Ol. ſtill. nuc. moſchat. ℈ß.
Syr. fl. poeon.

meliſſ.

melisſ. ãã q. ſ.

Misc. f. Electuarium.

S. Mutter Lattwergh.

Dosis hujus est à ʒß ad ʒj.

ALIUD.

℞. Condit. radic. calam. aromatic.
poeon. ãã ʒß.
Cinamom. acut.
Foecul. bryon. ãã ʒj.
Sem. pastinac. domestic.
agni casti.
rutæ hortens. ãã ℈ij.
Laudan. Opiat.
Cardamom: min.
Antophyllor.
Macis ãã ʒß.
Magister. Jovis Anglic.
Matris perlar.
Corall. rubr.
Elæosacch. rorismar. ãã gr. xv.
majoran.
angelic.
succin. alb.
fœnicul.
anisi ãã ℈ß.
Syr. melisſ:
papav. rh. ãã q.ſ.

Misc. f. Electuarium.

S. Mutter Lattwergh/

Dosis hujus est saltem castaneæ quantitas, per se, vel cum vino calido, vel aqua hysterica congrua sumpta. Uteri autem suffocationi alboque mulierum fluori egregiè auxiliatur, & propterea colluviem quandam pravam,

vam, si quæ in locis muliebribus contineatur, meatus a-
periendo, obstructionesque solvendo, foras protru-
dit.

PULVIS.

℞. Fœcul. radic. bryon. ℥ij.
Sal. matrisperlar.
corall. rub.
perlar.
Jovis Anglic. ãã ℥is.
Radic. dictamn. alb.
pœon. ãã ʒj.
Succin. alb. præp.
Croci orient.
Visci quercin.
Aetophyllor. ãã ʒß.
Laudan. Opiat. gr. xv.
Castorei ver. gr. x.
Misc. & f. omnium pulvis subtilissimus.
S. Pulvis Antihystericus
Mutter Pulver.

Pulvis hic in vehementissima ac desperatissima suf-
focatione strangulationeque uteri, medicamentum est
benedictum, & tanquam donum mulieribus à Deo cœ-
litus demissum: non enim sine admiratione hunc atro-
cissimum affectum tollit. Pro quo divino auxilio nomen
Domini sit benedictum. Dosis ejus est à ℈j. ad ʒß. tri-
bus aut quatuor horis continuis vel tempore atrocissi-
mi paroxismi in aqua hysterica, vel aliis vehiculis ap-
propriatis.

PILULÆ.

℞. Mass. pil. aloephangin. *Myns.* ʒß.
Fœcul. bryon.
Laudani Opiat. ãã ʒß.

Sa

Sal. Jovis Anglic.
matris perlar.
Corall. rub. ãã ℈j.
Extract. Castorei ver.
callor. equor. ãã ℈ß.
Ol. still. angelic. gt. vj.

Misc. & f. l.. Massa pilularum, ex qua postea cum ol. still. succin. formentur pilulæ, quæ deaurentur fortiter, quarum dosis est à ℈j. ad ʒß.

Excell. *Adrianus Mynsichtus armament. medico-chymic. sect. 2.* Tincturam quoque uterinam describit, uæ manifestissimam hystericam ac cephalicam dynain habet, cùm omnes uteri suffocationes strangulaonesque etiam periculosissimas; nec non præcordiom compressiones & dolores tollit. Majorem autem otentioremque adhuc efficaciam habet, si tincturæ ujus dosi unicuique guttulæ aliquot Tincturæ nostræ pii addantur.

℞. Baccar. Chamæactes.
Sambuc. ãã ℥iiij.
Radic. bryon. ℥j.
Herb. majoran. ʒj.

Misc. & affunde Aquæ nostr. Hysteric. q. s. adde etiam aliquot guttulas spir. vitrioli, & f. digestio in B. M. aliquot dies, usque dum Tincturam rubini instar accipias, quam ad usum reponas.

S. Tinctura uterina

Dosis hujus est à cochl. ʒß. ad cochl. j. per se, vel in aq. singulari hysterica.

Dolores uteri, sive sint à distensione, quam inrunt sanguis grumosus in uteri cavitate hærens, deinde

deinde sanguis menstruus, quando vel vasa minus pa-
tent, vel ipse nimis crassus, vitiosusque est, aut non recte
fluit, aut supprimitur, ac tandem humores vitiosi in ute-
ri cavitate, vel vasis hærentes, sive ab erosione partium
uteri membranosarum & sensibilium, quæ præcipuè in
ulceribus, fluore muliebri, vitiosis humoribus accidit:
sive à flatibus, ab effervescentia vitiosorum humorum
ortis, tam graviter interdum mulieres excarnificant, ut
anodyna, quæ molestam partium sensationem abolent
nihil juvent; sed necessariò his nihil proficientibus ad
narcotica ut theriacam recentem, mithridatium; try-
pheram magnam Laudanumque opiatum confugere
cogamur. Rectè ergò scribit Clariss. ac experientiss.
Dn. Ioh. Costerus Tabul. Theoretico-practic. LXXXIV.
Symptomatis urgentioris scilicet doloris ratio (in
hoc adfectu) est habenda, cui scopo inserviunt anody-
na, quæ molestam partium sensationem abolent. Talia
sunt radix altheæ, herbæ quinque emollientes, semen
lini, foenigreci, butyrum recens &c. narcotica, reliquis
non proficientibus, quibus tamen cautè utendum.

Sunt autem dolores uteri vel sine ulcere vel cum ul-
cere. Insignis *Guilhelmus Rondeletius lib.* 1. *de medica-
ment. intern.* p. m. 1008. 1009. contra utrosque me-
dicamenta præscripsit præstantissima, quæ opii admix-
tionem quoque admittunt

Ad dolores uteri sine ulcere

℞. Castorei.
Myrrhæ.
Croci.
Styracis (quoniam menses provocat
& obstructiones dolorem fec-
sedendo aperit) āā ℥ij.
Radic. Ireos.

Spicæ

Spicæ nardi.
Folii mala bathri.
Asari ãã ℥j.
Opii ʒiß.
Cum Syrupo de artemisia f. Opiata, cujus ʒj. detur ex vino.

...x odoratis & calefacientibus hoc modo paratur:

℞. Pulv. diamosch.
diambr. ãã ʒij.
Castorei ℈j.
Opii ʒß.
Cum Syrupo de artemisia, f. Opiata, dosis ʒj.

Ad dolorem à materia calida & ulcerationes uteri dolorificas Ejusdem Rondeletii.

℞. Bdellii (quod evocat & detergit)
Myrrh. ãã ℈j.
Cortic. thur.
Sarcocoll.
Mastich. ãã ʒiß.
Amyli.
Styrac. ãã ʒij.
Sem. papav. alb.
endiv.
plantag.
Opii ãã ʒiß.
Cum Syrupo jujubino f. Opiata.

Quod si dolor non sedetur, augeatur opii quantitas ... ʒiij.; si fuerit adjunctus sanguinis fluxus, augenda ...stringentia & minuenda detergentia.

℞. Acaciæ.
Sang: dracon.
Boli armen.

Terr. sigillat. āā ℥ij.
Opii ℥j.
Cortic. thur.
Mastich.
Sarocoll. āā ℥ß.

Cum Syrupis de papav. & myrtillorum f. O-
piata, cujus capiat ad quantitatem avellanæ, su-
perbibendo parum aquæ plantagin. bursæ pa-
stor. vel sanguinalis.

Opiata hæc uteri dolores non sedat solùm, sed san-
guinis quoque impetum, sive ab utero, sive à quacun-
que parte fluat, sistere potest, maximè si ob tenuitatem
fluat, aut facultatis expultricis irritationem, ut in cri-
superflua accidere solet.

Clariss. *Pachequus* apud *Laz. Riverium observa*
communicat. 32. multas mulierculas uteri doloribus ex-
carnificatas se vidisse scribit, quæ parum levaminis
Laudano suo sentirent. Exhibitâ verò ℥j antidoti
syncriti (quod Opium pariter recipit) statim dolor
cessâsse testatur. Quod valde mirandum, nec contem-
nendum sanê est.

In nimio sanguinis menstrui profluvio sistendo Lau-
dani Opiati usus gloriosus quoque ac summè egregi-
à Medicis practicis neotericis habetur, cum narcoti-
suâ facultate id in fluxu sanguinis cohibendo præst-
quæ adstringentia aliàs medicamenta nullo modo ef-
ficere valent. Quæritur verò à nonnullis practic-
acutissimis, an etiam in fluxu mensium excedente na-
cot- & in specie Laudanum Opiatum conducam.
Adfirmant communiter practici, quia talia medicamen-
ta conferunt, ad omnis generis hæmorrhagias, in qui-
cum

nque corporis parte subsistant, quatenus proprietate
gulari spirituum calorisque commotionem inhi-
nt, & per consequens facultatis expultricis actio-
m impediunt. Ut enim in superpurgantibus con-
igit (teste *Iachino comm. in 9. Rhasis cap. 67.*) ut irri-
ta natura non pellat modò excrementa propriorũ,
e à medicamẽto trahũtur, sed præterea & utilia simul:
& hîc evenit, ut incipiat quidem natura purgare inu-
, sed ex proritatione quasi furibunda opere expel-
di excedat, ut opus naturale *sy*mptomaticum eva-
. Hîc necessarium est, ut motus naturæ deprava-
sistatur, quod post alia communiora medicamenta
usum narcoticorum fieri potest. Notandum ta-
n, quod in hoc casu usus opiatorum considerate
scribi debeat, cum aliorum medicamentorum ope
il efficimus, propterea quòd mulieres naturâ quoad
rem innatum debiliores sint, & per consequens
pefacientibus vehementius afficiantur. *Vid Peuce-
prax. cap. 21.* qui suadet ʒj. Philonii Persici, aliis
n juvantibus; & *Sennert. lib. 4. prax. part. 2. sect. 2.
. 6.* qui, si adstringentia non planè satisfaciant,
m narcotica admisceri vel exhiberi jubet. Inter
e convenientissima putat, quæ simul adstrin-
nt, ut trochisc. de terra sigill., de Carabe cum
io. Non enim dubitamus, quin urgente necessita-
benè consideratis circumstantiis, tribus vel qua-
r granis Laudani Opiati ritè præparati plus
estemus ex voto, quàm si potiones istas adstrin-
ntes, & quàm plurimis ingredientibus con-
ntes toties ad nauseam absque fructu reite-
mus, qualis est *Doct. Iohan. Schröteri.*

Stilltranck auff 6 mahl apud *Willichium in Confi..* qui potus præter quinquaginta simplicia composi.. species aromaticas etiam aliquot habet, adeoque ad .. nimum 70 ingredientia continet, ut videre licet *co..* 53. *p.* 371. *Henricus Smetius Miscell. medic.* 4. *epis..* & 3. in pertinaci hæmorrhagia uteri conjugis pr.. priæ, victu refrigerante, incrassante, adstringente, si.. etiam revulsione, derivatione, extremorum fomen.. unguentis, pessis &c. nihil quicquam profecisse se fa.. tur, ut tandem ad clysterem uterinum, *μητρεγχυ..* veteres vocant, ex succo arnoglossi cum hypocist.. permixto in fine secundi mensis, tanquam ad sacr.. anchoram, non sine successu exoptato prope.. ret: at verò tanto temporis spatio quanta viri.. jactura? annon melius est, opio ritè correcto .. vorem & ebullitionem sanguinis protinus, ubi co.. non amplius naturam gravat compescere.

Hoc planè variis in locis Clariss. *Gregorius H..stius* sentit. Sic enim *Lib. X. de pharmaceutic. ob..vat.* 3. *p. m.* 482. scribit. Menstruis superfluis c.. ne reliquum medicamentorum genus eludenti.. dextre per opium cotrectum succurritur, quod a.. sexennium amantissima mea conjunx experiebat.. quæ mortis ferè faucibus hoc modo per Dei grati.. eripiebatur, fervore sanguinis ad temperiem vi.. sim usu Laudani redacto. Et *institut. medic. Disp..* 20. *coronid.* 7. *Exerc.* 4. Quidam etiam, inquit, .. annumerant narcotica & opiata, quæ sistunt quid.. sanguinem, sed propriè loquendo non manifestâ .. tione sed qualitate occultâ, calido nativo inimicâ .. cæteris hîc excellit opium ritè correctum, paucis .. borantibus additis, quô sępius hęmorrhagias des.. ratas curavimus.

Exc..

Excell. *Guerner. Rolfincius epitom: method: cognosc. curand. particular. corpor. adfect. lib. 3. cap. 23.* In- medicamenta fluxum menstruum sistentia Lauda- m Opiatum ad gran. ij. assumptum excellere scri- . Et *lib. 4. consultat medic. 1.* incrassantia , in- it, quę simul habent vim stupefaciendi , ut theriaca cens, in qua opii facultas nondum est sopita , men- uis superfluis succurrunt, quę vel sola, vel cum reli- is adstringentibus misceri possunt. Inter omnia ta- en excellit Laudanum Opiatum ad gr. iij. vel iv. Su- tur in forma pilularum.

Ioh. Costenus Tabul. Theoretico-practic. LXXXVIII. ensium nimium fluxum sistere etiam medicamenta cultâ qualitate agentia censet. Talia sunt, ait, narco- a, ad quę si malum valdê urgeat , nec superioribus dicamentis cedat, devenire licet, quę ut fluxus alios, & sanguinis sistunt. Sunt hęc syrupus de papave- , theriaca recens, Philonium Romanum, Laudanum piatum.

Clariss. *Francisc. Deckerus* in Notis & *Observat. praxin Barbettian. lib. 4. cap. 13.* tribus in fœminis ni- io mensium fluxu laborantibus universalibus prę- issis sequens usurpavit electuarium , quod efficacius it , si unum atque alterum granum Laudani Opiati si addatur.

℞. Conserv. rosar. antiq. ℥ij.
Condit. Carn. Cydonior. ʒvj.
Diascord. *Fracastor.* ʒiij.
Spec. aromatic. rosat.
diarrhod. abb. āā ʒß.
Croci Martis adstrictiv.
Confect. d. hyacinth. āā ʒiß.

Corall. rubr. præp. ℈ij.
Laudan. Opiat. gr. vj.
Syr. Myrtin. q. s.
Misc. f. Electuarium.

Sartoris cujusdam Fœmina *Embdæ* immodico menstruum profluvio cum virium languore summo laborabat; ad quam vocatus talem præscripsi mixturam, qua fluxus iste protinus sedatus est, ac ista vires pristinas recuperavit.

℞. Philon. persic. ℥j.
Confect. d. hyacinth.
alcherm. āā ʒß.
Trochisc. d. Carab.
terr. sigillat.
camphor.
Corall. rubr. præp.
Spod. præp.
Spec. diarrhod. abb.
diamarg. frigid. āā ℈ß.
Laudan. Opiat. gr. viij.
Syr. Corallor. ʒvj.
myrtin. ʒiij.
Aq. portulac.
bursæ pastor.
plantag.
meliss. āā ʒx.
Tinctur. Corallor. ℈j.
Fiat Mixtura.
Detur ad vitrum.

Neoterici ac imprimis Clariss. *Adrianus Mynsicht* in *armament. Medico - Chymic. sect.* 3. ad sanguinis excretionem ac menstruorum nimiam evacuationem fre-

quent

uentia præſcribunt remedia , quorum baſis potiſſi-
ıum Laudanum Opiatum eſt , & hînc hocce in adfe-
tu præcipuè magni à Medicis practicis habentur.

HAUSTUS.

℞. Lign. Braſil. Mj.
Gumm. arabic. ℥iij.
Coq. in diplom. cum vini alb.
q. ſ.
℞. Colaturæ claræ ℥j.
Laudan. Opiat. q. ſ.
Syr. Cydonior. ℥iij.
Magiſter. Corallor. roſat.
Eſſent. Croci Martis āā ℈ß.
Elæoſacchar. Cariophyl. gr. iiij.
Rob. berber. q. ſ. ad grat. ſaporem.
Miſc. & f. Hauſtus pro una doſi.

ALIUS.

℞. Radic. tormentill.
ſerpentar.
cichor. āā ℥j.
Raſur. C. C.
Anther. roſar.
Sem plantag.
acetoſ. āā ℥ß.
Herb. burſ. paſtor.
hepatic.
ſanguiſorb. āā ℈j.

Fl. millefol.
rosar.
anthos ãã ℈ß.
Sebesten No. ij.
Coq. in diplomate cum vini rub. stiptic. q. s.
℞. Colatur. clar. ℥iß.
Laudan. Opiat. q. s.
Syr. papav. erratic.
d. symphyt. ãã ℥ij.
Essent. sang. dracon. ℈j.
lapid. hæmatit. ℈ß.
Elæosacchar. nuc. mosc. hat. ℈ß.
Rob. ribium q. s. ad grat.
Misc & f. Haustus pro una dosi.

ALIVS.

In mensibus superfluis expertissimus.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Aq: bursæ pastor. ℥iß.
Rob. sambuc. ℥iij.
Sal. prunell. ℈j.
Extract. tormentill. ℈ß.
Camphor. gr. iiij.
Misc. & f. Haustus pro una dosi.

PILULÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Boli rubr. orient. præp.
Magister Corallor. rosat. ãã gr. iiij.
Misc. & cum Ol rorismar. f. Pilulæ inaurandæ pro una dosi.

ALIÆ.

℞. Laudan. Opiat. q. s.

Usneæ:

Usneæ pruni sylv.
Magister, matris perlar. ãã gr. iv.
Misc. & cum ol. salviæ f. Pilulæ parvæ deaurandæ pro una dosi.

BOLUS.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Condit. carn. cydonior. ℥j.
Trochisc. d. spod. ℈j.
Pulv. oss. sepiæ.
Elæosacch. Zedoar. ãã ℈ß.
Misc. & cum Rotul. diamarg. frigid. f. Bolus pro una dosi.

ALIVS.

℞. Laudan. Opiat. q. s.
Condit. radic. symphyt. ℥j.
Trochisc. d. terr. sigillat. ℈j.
Succin. alb. præp.
Elæosacch. nuc. moschat. ãã ℈ß.
Misc. & f. l. a. Bolus pro una dosi.

CAPUT XXIII.

Laudani Opiati in articulorum doloribus usum nobilissimum ac præstantissimum ostendit.

ANtequam ad nobilissimum ac præstantissimum in articulorum doloribus Laudani Opiati usum nos accingamus, prius methodum rectè curandi arthritidem sumus proposituri. Curatio arthritidis uti & cujuscunque doloris ex influxione orti, consistit potissimũ in humoris infestãtis evacuatione. Humor est est in toto, vel aliqva parte, unde fluxio oritur, & ibidem qviescit; vel est in motu, ut influat, vel jam influxit, estqve sangvineus, pituitosus, biliosus, melancholicus, serosus,

 In-

influit autem omnis humor, quatenus tenuis, quocirca vel serosus & biliosus, vel sero & bile adprimè mistus est. Sanguineus affluere solitus, sive quiescat, futurum minitans paroxismum, sive in motu & fluxu sit, commodè minuitur primùm sectâ venâ universali, deinde particulari, ut in Ischiade poplitis vel tali. Quin etiam alterius generis humor, dum per vasa sanguifera fluit, commodè educitur phlebotomiâ; diversus à sanguine humor, dum quiescit in toto vel parte mittente, securè educitur pharmaco, qui verò est in motu non item. Ratio est in procinctu. Arthritica fluxio licèt molesta, tamen plerumque fit criticè vi naturæ partes nobiliores ac præstantiores à superfluo liberante, & in ignobiles, ubi vitæ minus insidiari queat, extrudente. Hanc contra salutarem naturæ inclinationem & intentionem, per nobiles unde excussus erat, vel adhuc emovetur partes ad alvum revocare, periculo non vacat, quòd turbato ejus ordine in principalia membra præcipitetur & diffundatur, saltem vehementior fluxio concitetur. *Solenander* cum *Bayro* censet, initiò statim fortia purgantia adhibenda esse, quæ materiam non tantum moveant, sed universim extus promoveant & evacuent, quâ ratione nihil in viscera nobiliora confluere, aut ad artus vehementius præcipitari queat. Verùm fortis ista evacuatio non satis tuta est: tutius itaque erit, leni evacuante illud, quod adhuc quiescit & influxurum erat, blanditer educere pharmaco, quod ita sit comparatum, ut nec vehementer fundat, percellat & turbet, sed adstrictivâ qvâdam ex rhabarbaro & myrobalanis virtute sit adspersum. Præmissis ergò universalibus evacuationibus, videndum, qvâ ratione & methodo Medici practicii

ctici medicamenta opiata ac præcipuè Laudannm opiatum, de quo principalis noster sermo est, articulorum doloribus correptis exhibeant & adhibeant.

Opiatorum internus & externus est usus. Internus ad materiam ἀθρῶς influentem vel excedentem dolorem. unde *Felix Platerus tract.* 2. *prax c.* 16. nonnunquam & necessitate urgente ad dolorem mitigandum narcotica opiata medicamenta propinant. Nec in illis, uti creditur, tantum est periculi, quin potius utilitas in eo, quod dolorem compescant, & ne novus influxus fiat, major sequitur. Et proinde theriaca & Mithridatium doloris nomine in utraque causa exhibentur, sæpeque repetuntur. Quæ etsi à diffluxione serosi humoris fiat, si cum bolo addito dentur, eam cohibent & sistent. Unde & præcautionis gratiâ hæc nonnunquam dantur. Quorum loco & alia opiata, ut Philonium asyncritum similesque compositiones plus minusve calefacientes, si dolor admodum infestet, & vigiliæ obsint; cum magis hæc quàm istæ antidoti operentur, usurpantur.

Addenda nonnunquam etiam illa, quæ defluxiones, si hæ à capite sensibiliter descendere deprehendantur, sistunt, hoc pacto:

℞. Mastich.
Thur. ãã ℥ j.
Styrac. ʒß.
Boli seu terræ ping. ℥ iß.
Rasur. dent. apri.
Bedeguar. ãã ʒß.
Spic. celtic. ℈ ij.
Croci ℈ß.
Opii gr. v.

Cum syrupo de papavere f. Massa Pilularum, capiat duas vel plures sub vesperam aut dilulum.

Hunc

Hunc eundem quoque processum laudabilem sequitur *Aëtius tetrab. serm. 4. cap. 32.* in biliosis & tenuibus fluxionibus, consulitque soporifera dare, unde somnus oboriatur profundus, dolor conquiescat, fluxiones resiccentur, maximè si post purgationem hæc fiant. Materia morbifica ratione partis mittentis, ex qua adfluit, potius universalia evacuantia, ratione fluxionis vel incursus, sistentia & intercipientia, & quatenus influit in partem recipientem, repercutientia, (quæ tamen in ischiade semper fugienda, quòd eam altius imprimant) quoad influxit & dolorem concitat, primò anodyna, deinde quod in alto latet, utpote in coxarum juncturis extrahentia, metasyncrita & rubrificantia, in cæteris resolventia, paregorica, & nonnimis vehementer agentia aut discutientia, & demum collectiones circa articulos resorbentia, requirit, ubi cuilibet humori seu sincero seu misto peculiare suum debetur remedium. Demum roborandi sunt articuli ne facilè recipiant, & providendum toti partibusque mittentibus, ne colligant aut generent superflua; si enim pars mittens non mittat, recipiens non recipit, & si mittens non generet aut colligat, non habebit, quod transmittat.

Narcotica proinde parti dolenti extus admota, docente *Platero lib. & capit. jam citat. p. 732.* cum stupidiorem partem reddant, non solùm præ cæteris dolorem compescunt, sed & quia calore suo, quo etiam constant, humorem simul resolvunt, proderunt, tutoqve, nec ita cum periculo, uti creditur, usurpantur.

Opium præcipuè diversis formis anodynis mistum ea efficacia reddit, semper ferè, tunc additâ simul Croci portiunculâ, sicque usurpatur cum lacte, si ℥ij illius Opii ʒß addatur: cum panis emplastro, addendo opii ad ℥ij, vel cum aliis cataplasmatibus.

In-

Inunctionibus quoque diversis permiscetur, verum pinguibus additum minus efficax evadit. Imprimis in spiritus vini simplicis vel admistione aliorum compositi ℥iiij, per Croci infusionem flavescentibus, si camphoræ ℈j decoctione addatur, & opii ʒj dissolvatur, eoque liquore pars dolens ungatur, tum & efficacissimum erit remedium confer. Laz. *River. lib. X. cap. 1. de arthritid. p.* 367.

Antidota etiam Opiata, ut theriaca, Mithridatium, Philonium Romanum, requies *Nicolai* applicata recentia propter opium præstant aliquid, præcipueque, si opii augeatur quantitas.

Hollerius inquit, celebre jam olim & nunc etiam frequentatum est remedium, quod est tale:

℞. Medull. pan. alb. q. v.

Dissolvatur in lacte calido muliebri, bovillo vel ovillo, cui add. Croci ʒß & si vehemens fuerit dolor & calor, add: Opii à ʒj ad ʒij plus minusve, à vetustis sanè hoc longè discendit seculis; nam idem *Galenus* ex *Asclepiade lib. 10. de composit. medicam. sec. loc. cap. 3. describit.*

Ad ipsas dolorum vexationes Epithema

℞. Succ. papav. ℥iij.
Croci ʒj.

Cum lacte bubulo aut caprino terito & adjecto pane interno diligenter lævigato, ut f. Cataplasma molle, oleo rosato emollito.

Quandoquidem Opium & Crocum cum lacte trita cerato rosaceo excipimus & linteolo infarta imponimus.

ALI-

ALIVD.

℞. Styrac. ℥ii.
Opii Thebaic. ℥j.
Misce accuratè, & f. Epithema.

Halidei Bononiensis hoc est:

℞. Ol. de vitell. ovor.
rosat. ãã ℥j.
Vitell. ovor. ij.
Opii.
Croci ãã gr. iiij.
Misce.

Fernelii lib. VII. Meth. Med. tit. de Trochisc.

℞. Gumm. arabic.
tragacanth.
Amyli ãã ℥ß.
Cerussa aquâ rosar. lot. ℥vj.
Styrac.
Myrrh.
Castorei.
Opii sapâ solut. ãã ℈iiij.
Croci ℥ß.
Trita excipiantur mucilagine sem. Psyllii ex aq. rosacea, finganturque Trochisci, qui ad usus serventur.

Pastilli *Asclepiadis* à *Galeno* descripti.

℞. Sem. Cicut. decorticat. ℥vj.
Styrac.
Opii ãã ℥j.
Passi Cretic. q. s.
Fiant Pastilli.

Ejusdem ℞. Aloës ℥xii.
Opii ℥viii.

Succ.

Succ.papav.℥vj.
hyoſciam.℥v.
aconit.℥iiij.
Hypociſtid.℥vj.
Glaucii ℥viij.
Croci ℥xij.
Gumm.℥xxiiij
Malor.Mandragor.℥xx.
Aceti heminas ij.

Mala cum aceto coquito & expreſſa prædictis miſceto, & paſtillos formato.

Ibidem ℞. Aloës ℔j.
Succ.centaur. min.
ſexuncem.
Thuris.
Myrrh.āā trientem.
Lapid.aſii.
Opii.
Aluminis ſciſſi āā ſextantem.

Excipe paſſo & fac paſtillos, quos tempore uſus ſolve in lacte & plumis illine, linteolumque paſſo imbutum ſuperpone.

℞. Fol.hyoſciami Mij.
ſolan.
ſempervivi āā Mj.
Capit.papav.hortenſ.p.j.
Radic.Mandragor.℥j.
Fl.chamomill.
violar.āā p.j.
Sem.pſyllii ℥ß.
hyoſciami ℥ij.

Fiat decoctio in aqua vel lacte, quô fuveatur, reſidentia piſtetur, add.

Fa-

Farin. ſem. lini ℥iß.
tritici ℥ij.
Axung. anatis vel
gallin.
Ol. Chamomill. āā ℥j.
Fiat Cataplaſma.

Emplaſtrum *Franciſci Ranchini.*

℞. Cortic. radic. alth. ℥iij.
Fol. ebuli
Chamæpit.
primul. ver.
betonic.
hyoſciami cum tot. āā Mj.
Fl. verbaſci.
hypericon.
ſambuc. āā p. iij.
Decoq. ad ℔j. in qua infund.
Mucilag. ſem. fœnigræc.
altheæ āā ℥iij.

Bulliant hęc omnia cum ℔j. Olei roſar. ad con-
ſumptionem decocti, deinde add:
Ceruſſ. trit. ℔j.
Ceræ luteæ q. ſ.
Opii ʒij.
F. Emplaſtrum molle, linteis inducendum &
applicandum.

Clariſſ. *Ioh. Freitagius lib. de Opio & Medicam. Opiat.*
cap. 25. duo ad arthriticum dolorem ſecreta habet præ-
ſtantiſſima, quæ multùm ab Opii admiſtionem lau-
dantur, ac feliciſſimos ſæpè demonſtrant effectus.

℞. Opii
Camphor. āā part. æq.
Solve & digere in aceti & aquæ ſambuci partibus
æqua-

æqualibus, destilla per arenam phlegma, spiritum & oleum seorsim concipe & serva.

A L I V D.

℞. Sacchar. Saturn ℈v.
Sal. Saturni ʒß.
Opii.
Camphoræ in aceto solut. ãã ℈ß.
Aq: fl. sambuc. ℥j.

Misce, illinatur plumâ sæpius repetendo.

Nobilissima sunt & hæc, ac effectum mirabilem in arthritide præstant, quæ sequuntur:

℞. Spir. salis armoniac.
vini ãã ʒß.
Camphor. elect.
Opii Thebaic. ãã ℈ß.

Misce, ut opium & camphora in eis solvantur, & bis terve plumâ illine dolori, & confestim sedabitur.

℞. Ol. chamomill.
verbasci ãã ℥ß.
terebinth. ʒiß.
Spir. salis ʒiij.
Opii Thebaic. ℈j.

Misc. f. Balsamum.

Hoc miranda, dolores podagricos sedando, tophos discutiendo, membrorum quoque contracturam ac ariditram sanando, præstat.

Quod sequitur medicamentum aliàs inventionis meæ est simulque præstantissimum, quod secreti loco semper asservavi, ac permultos quoque miseros arthriticos, membrorum quoque contracturâ ac aridura correptos ab hisce malis, benedicente Dei gratiâ, liberavi.

℞. Spir. lumbricor. terrestr.
Juniperi per se fact. āā ℥iß.
Aq: lavendul.
Salviæ āā ℥j.
Ol. still. salviæ
lavendul. āā ℈j.
Opii Thebaic. gr. xv.
Croci orient. gr. x.
Fiat Mixtura.
Detur ad vitrum.
S. Anstrich Wasser.

Ioh. Petrus Lotichius *lib.* 6. *cap.* 7. *observat.* 2. *Capitan[eo]* *cuidam* sævissimis articulorum doloribus correpto neo[n] sine successu hanc præscripsit Aquam articularem:

℞. Summitat. rorismar.
salviæ
chamæpit.
Fl. lavendul. āā Mj.
Lapid. osteocoll.
Ocul. Cancri āā ℥ß.
Coq. in q. s. vini albi ad medias partes: in colatu[ra] dissolv.
Opii Thebaic. vino solut.
Camphor. āā ℈ß.
Ol. still. salviæ
rorismar. āā gt. x.
Misce diligenter ad fictile
S. Glieder Wasser

Adrianus Mynsichtus armament. Medico-chym[ici] *sect.* XX. varios habet Liquores, ut Liquorem campho[r]ratum, Liquorem arthriticum, & tandem liquorem an[]tipodagricum triunum, quorum compositiones Opiu[m] in[]

greditur; quique sanè in omnibus articulorum dolo-
bus tàm calidis qvàm frigidis admodum laudantur, se-
etique instar habentur. Et *sect. XXXVI.* emplastrum,
hod vocatur narcoticum describit, quod similiter Opii
mixtionem obtinet. Refrigerat autem & mirabiliter
olores cruciatusque podagricos placat.

Liquorem pariter arthriticum nobis reliquit jam sæ-
lus laudatus L*otichius lib. 2. cap. 3. observat. 2.* quô in de-
uxione & arthritide, præmissâ purgatione, ac peracto
ratoque, ut moris, sudore, articulos defluxionibus
avissimis infestatos manè ac vesperi inungi jubet.

℞. Elix. vitæ descript. *Augustanor.* ℥iß.
Aq. vitæ simpl. ℥iiß.
salviæ
rorismar.
lavendul. āā ℥j.
Ol. Costin.
Vulpin. āā ℥iß.
still. salviæ
rorismar. āā ℈ß.
Opii Thebaic. aquâ vitę solut.
Camphor. āā gr. vj.
Misce diligenter ad vitrum.
S. Glieder Wasser.

Joh. Costerus Tabul. Theoretico-practic. XCVII. inter
rcotica seu torporem inducentia, quæ tamen circum-
ectè loco docenti applicentur, effingit ex Opio ac a-
s paucis ingredientibus unguentum, quod dolorem
ocissimum tanquam primarium symptoma in arthri-
de urgens maximè mitigat.

℞. Opii Thebaic. aceto dissolut. ℥ij.
Mucilag. sem. psyllii ℥ij.

Ung. popul. ℥j.

Misc. f. Unguentum.

Paulus Barbette prax. Medic. lib. 1. cap. 4. in arthriti[...] ex dislocatione & contusione imprimis hocce præscri[...] bit Emplastrum:

℞. Minii ℔ß.
Ol. tartari fœtid. ℥iß.
Ol. ovarum ℔j.
Castorei.
lumbricorum ãã ℥iij.
Opii crud. ℥ ß.
Ceræ alb. & Gumm. Ladan. ãã q. s[...]

Misc. f. Emplastrum.

In dolore arthritico ex lympha crassiore magnæ se[...] per efficaciæ expertus est hoc emplastrum:

℞. Emplastr. stiptic. *Croll.* ℥ ß.
Ol. philosoph. ℥ij.
Opii crud. ℈ß.

Misc. f. Emplastrum extendendum super[...] luta.

Et *lib. 4. cap. 3.* inter externa topica in arthritide vag[...] doloribus nuchæ, crurum, pedum, circa plantas &[...] los sequentem Tincturam Balsamicam maximè com[...] mendat.

℞. Spir. lumbricor. terr. ℥v.
Salis armoniac. ℥ß.
Cochlear. ℥ j.
In quibus dissolv. Sapon. venet. ℥vj.
Opii Thebaic. ℈ij.
Croci orient. ℈j.

Misce, digere per aliquot noctes & dies, post[...] filtra, & in vitro optimè clauso usui servari pot[...] cum linteo prius calefacto parti adfectæ applica[...]

W[...]

Verùm, ut antea jam dictum, circumſpectè ac pru-
nter articulis dolentibus opium ac cætera narcotica
nt applicanda, quod fideliter ad modum nos monet
utiſſimus *Zacutus Luſitanus lib. 2. prax. Medic. admi-
nd. obſervat. 174.*, cum ita diſſerit.

Quantum oporteat Medicos in narcoticorum im-
ſitione ſupra dolentes articulos, eſſe ſollicitos, priſci
cuêre, & hoc exemplo amplius patebit. Quidam im-
ani genu dolore vexatus, plurima, vel à nebulonibus,
medicaſtris relata auxilia tentavit. Hi doloris feritati
ùm attenti ſtupefacientia protinus imponunt, nem-
emplaſtrum ex foliis hyoſciami, radice mandragoræ,
m aceto & opio conſtructum, nullo alio adjecto cali-
medicamento, quod frigidorum efficaciam corrige-
. poſt applicationem, dolor ferocius invaleſcit, genu
eſcit, & ſic reſolutis viribus, animo deficiens, ſuperve-
nte gangrænâ è vita diſceſſit.

Quomodo igitur medicamenta opiata ac opium i-
um vires ſuas in arthriticis doloribus exſerant, hacte-
s perſpeximus, nunc quoque quid Laudanum noſtrũ
piatum in iis valeat, videre noſtrarum erit partium.

Quid melius, inquit, Clariſſ. *Gregorius Horſtius lib X.
Pharmaceutic. obſervat. 3. p. m. 481.* in articulorum do-
ribus vehementiſſimis; totius maſſæ ſanguineæ fer-
ntatione quaſi concurrente, nec non affluxu ferven-
ſimo partem affectam affligente, quàm ebullitionem
am τάχιςα ſiſtere, ſomnum amicum introducere, &
oris nativi vim adjuvare, qui aliàs vigiliis continuis &
loribus diſſipatus, extrema minatur? At hoc præſtat
us Laudani, cujus ratione podagricum confirmatum
refectum memini, ut poſtea somno juvante, dolores
vi remiſerint, & rarius redierint. Et hoc quoque Ex-
lent, noſter *Horſtius libr. 8. obſervat. 16.* Matronæ

annorum 28. ætatis, exquisitissimo pedum dolore, cer-tis horis vehementer adflictæ, exacerbatione doloris admodum urgente, post usum vini chalybeati Laudani Opiati cum Magister. gr. iiij. vel v. in bolo Conserv. væ anthos, betonicæ vel simili exhibuit. In paro-xismo arthritico præprimis videndum est, ait, *Iohan. Hartmannus prax. Chymiatr. lib. 2. cap. 230.* Medi-camentis ne æger fatigetur, sed adflictione libere-tur. Ad hoc autem opus est internis pariter & ex-ternis. Inter interna excellit Laudanum Opiatum de quo *Quercetanum* vide sis *in respons. ad Aubertum* & ex eo disce, quantum mitigando dolori & conci-liando somno, & sufflaminando fluxui, & tempe-rando fervori, & roborando spiritui faciat. Q... nihil æquè ex vulgaribus Medicinis præstare po-test.

Excellentiss. *Gverner. Rolfinc. lib. 4. epitom. Meth.* ... *gnosc.* ac *curand. particular. corp. adfect. cap. 1.* inter ... nodyna in arthritide (quia nonnulli sive ob ma... mam rerum necessitatem, seu quod dolorem fer... nequeant, omninò requirunt, ut medicamentum ... quod dolori leniendo conveniens ipsis exhibeatur) excellere Laudanum Opiatum, Magisterium ano... num, Laudanum antipodagricum scribit. Et *lib. 13. con-sult. Medic.* 1. dolor, si vehementer urgeat nihil præsta... tius Laudano Opiato in forma catapotiorum seu pi... lari exhibito statuit. Exhibet autem ad grana iij. ... magisterium opiatum in forma pulveris ad grana vj...

Matth. Heldius in dissert. Medic. de arthritide pag. ... urgentibus valde doloribus narcotica etiam usurp... da suadet, quæ spiritus sopiunt, simulque somnum ... ducunt. Et quoniam ea sunt vel interna vel exter... Inter interna Laudanum Opiatum excellere; inter ...

[t]erna verò celebre esse unguentum anodynum *Groll.* [B]*asilic. Chymic.* descriptum tradit. In usu tamen Opia[t]orum, ait, non diu persistendum, cum calido nativo & [n]ervis sint inimica.

Egregium Laudani hujus Opiati in arthriticis dolo[r]ibus usum eleganti sanè historia confirmat similiter [C]lariss. *Ioh. Freitagius lib. de Opio & medicam. Opiat. cap.* 8 [A]d opulentum quendam prefectum in *Bruchagen* di[t]ionis Ravensburgicæ evocatus, offendi ipsummet [u]niversali arthritide correptum, mirificè lancinari, cu[j]us cum primum tolerarat insultum, nec morbi ge[n]us intelligeret, cùm tota sua familia arbitrabatur, [p]er incantationem sibi hoc mali inflictum tantumque, [u]t vulgò fieri solet, dolorum mitigationem, ejulans [c]lamansque postulabat. Ego cùm probè novissem, me [i]nnoxiè posse hoc nostro anodyno cujuscunque gene[r]is dolores sopire, donec curationi methodicæ locus [d]aretur, grana septem exhibui, unde dolorum sævitia [o]mnis intepuit, ex hoc quod succi plenus esset, resi[g]nata est media dextri bracchii vena, & facta totius [p]urgatio, totumque quod super erat, probè percura[t]um.

Academię nostræ civis quidam nuper vehementissi[m]is doloribus podagricis cum summa virium imbecil[l]itate cordisque angustia, ut ne per momentum quidem [q]uiescere posset, premebatur, ad eum vocatus, statim [p]rescripsi Emplastrum meum antipodagricum mirabi[l]e, ac sequentes pilulas anodynas.

℞. Mass. pil. aloephangin.
Tartar. vitriolati āā gr. vij.
Laudani Opiat. cum succ. citri præp. gr. ij.

Misc. & cum syr. papav. rh. f. l. a. Filu
No. x.

Dentur ad chartam

S. Pillen auff einmahl.

Cum autem, ut jam dixi, viribus quoque admodu imbecillibus esset, nimiamque cordis angustiam cu lipothymia ferè pateretur, Mixturam hâc cordialem i præscripsi;

℞. Aq: acetos.
cerasor. nigr.
borragin.
bugloss: ãã ℥ ß.
C. C. citrat.
Confortativ. ãã ℥j.
Cinamom. c. vin. destill. ℥v.
Syr. papav. rh.
acetos. citri ãã ℥vj.
Confect. alcherm. in. a. & m. ℥ß.
Spec. diamarg. frigid.
Pulv. Cordial. *Dorncreil.* ãã ℈j.
Magister. Corallor. ℈ß.
Rotul. Man. Chr. perlat ℥iij.
Spir. vitrioli q. s. ad grat. aciditat.
Fiat Mixtura

Detur ad vitrum.

S. Hertzstärckender Tranck.

Hisce usurpatis illicò dolores sedati viresque rest tutæ sunt, mihique gratias habuit maximas.

Ioh. Petrus Lotichius lib. 6. cap. 1. observat. Medic. Viro cuidam Nobili arthritide, maximè podagrâ ve re & recidivante correpto, necessitate imperante s quentem Haustulum narcoticum pro unica vice si mora præscripsit.

℞. Sy

℞. Syr. d. papav. ℥ij.
Laudan, Opiat. correct. gr. iij.
Ol. ſtill. carvi gt. iij.
Vini Malvatic. ℥j.
Miſc. diligenter, & f. Hauſtulus.

Quo aſſumpto, paulò poſt remiſit dolor immanis, quiesque ſupervenit optata.

Item obſervat. 4. lib. & cap. jam cit. Viro militari podagrico pro demulcendis doloribus atrociſſimis noctu tale hypnoticon dedit.

℞. Vini Malvatic. ℥j.
Laudan. Opiat. correct. gr. iij.
Ol. ſtill. carvi
anisi āā gt. ij.
Miſc. f. Hauſtulus.
S. Nachttränckleín.

Et *libro tandem* 6. jam laudat. *cap.* 7. *obſervat.* 2. Capitaneo cuidam contra inſomniam doloresque brachii ex fractura acerrimos ſequens hypnoticon noctu propinandum præſcripſit:

℞. Syr. de papav. ℥iij.
Laudan. Opiat. correct. gr. iiß.
Confect. alcherm. ℈ß.
Ol. ſtill. carvi gt. ij.
Miſce ad fictile.
S. Ruhe-Säfftlein

CAPVT XXIV.

Laudani Opiati in adfectibus quibusdam externis, ac primò in omni hæmorrhagia insignem usum explicat.

NOn in adfectibus solùm corporis nostri interniis, quos in superioribus jam adduximus, sed externis quoque ac multis aliis pluribus Laudani Opiati usus ob ejus subitanium auxilium, variisque in morbis pe curandis præstantiam, excellentiam ac nobilitatem mirum in modum prædicatur. In uniquaque autem hæmorrhagia, cum nimirum vel ex vulnerata arteria, vel ex calculi vesicæ excisione, vel in magnis etiam operationibus chirurgicis, quando membrum aliquod ense, cultro, vel alio instrumento ferreo ac acuto rescindendum est, vel in graviter vulneratis, vel etiam in quacunque sanguinis per anum protusione accidat, Laudani Opiati usus tàm internus quàm externus laudabilis est. Et hoc præstantissimi etiam Medici sufficienter probant, confirmantqve.

Clarissim. Gregorius *Horstius lib. IX. Observat. Chirurgic. XII.* de mirifico Laudani hujus Opiati in hæmorrhagia sistenda usu sic scribit: Periculose sæpius & non rarò lethalis omninò fit hæmorrhagia, quæ vulneratam arteriam sequitur. Cujus rei exemplum Anno M DC XX. sub finem Aprilis nobis occurrit in Academia Giessena, dum vir nobilis Juvenis *Iohannes Ernestus ab* Egloffstein / Eques Francus, in manum sinistram circa carpum, divisis tendinibus exterioribus, ligamento circulari, venis item ac arteriis illius loci gravem hæmorrhagiam patiebatur, quam postea fe-

bri

brilis calor excedens, ut fieri solet, subsequebatur cum extrema virium debilitate. Quamquam autem, adhibitis adhibendis, per dies aliquot vires recolligeret, ita ut restitutionis spem bonam conciperemus, post quatriduum tamen, ægrotante parumper in victu peccante, nec non haustu pleniori sitim restinguente gravis hæmorrhagia arteriæ læsæ vicissim oborta fuit, quâ nullo ingenio subsistente, vires pedetentim aliàs adhuc & à priori sanguinis profusione, & à febre concurrente labefactatæ, resolvebantur, ut brevi post, vitali principio exhausto, naturæ debitum solveret. At magis salutaris exitus observatus fuit in Rustico quodam viciniæ, qui 5. Februar. 1625. vulneratus in manu similem arteriæ læsæ solutionem patiebatur, ubi hæmorrhagia sanguinis arterialis cum saltu frequenter invadebat, nullisque remediis communibus corrigi voluit, quamquam tanta debilitas, ut in priori, cum arteria læsa non admodum insignis esset, non subsequeretur. Hic tandem accedens ad collegam meum, Dn. D. Sebastianum Stromayerum, auxiliũ in hac periculosa hæmorrhagia desiderat, cui pauxillum Magisterii opii ad arteriam vulneratam apponitur, quô ad miraculum usque contumax hæmorrhagia, quæ reliqua media penitus eluserat, mox restinguitur, vulnere post emplastro stiptico Crolliano facillimè consolidato.

Item *observat.* 31. *consil.* 2. *p. m.* 457. ita loquitur: Quàm maximè probo duobus diebus ante calculi vesicæ sectionem, ut illis utatur, quæ possunt somnum conciliare; nam vigilia cunctos humores diffundit, viresque dissolvit, quia fieri non potest, in negotio, ubi de vita agitur, quin assiduę sint animi passiones, quæ somnum impediunt, coctiones perturbant & humorem liquant & fundunt; Id corrigi non potest, nisi somno: Verùm

rùm præter hæc poteſt conſequi etiam ſummum beneficium incraſſando eoſdem humores eodem medicamento (Laudano Opiato) ne impetu ex facta ſectione ruant ad veſicam, id fiet præſidio admodum accommodato, quod *Venetiis* paratur.

Et *Lib X. de pharmaceutic. obſervat. 3. p. m.* 483. Miratus ſum, innuit, aliquos Chirurgos, etiam arte ſuâ claros, quod in magnis operationibus, verbi gratia, quando membrum aliquod enſe reſcindendum eſt, ne pars ſincera trahatur, ægris per biduum nullum ſomnum concedat, donec ex ſumma virium debilitate ſomno corripiantur, id quod propterea fieri dicebant, ne convulſiones graves per ſomnum orirentur. At poſtquam ejusmodi ſymptomata per imperfectum ſomnum accidere ſtatuerem, autor iis ſum hactenus, ut exhibito mox prima nocte Laudano ſomnum perfectum provocent, qua ratione vires non tantum colliguntur, ſed ſimul etiam ſanguinis motus & fervor inhibetur. Quo fine novi Chirurgum peritum & doctum, graviter vulneratis mox exhibuiſſe doſin Laudani tàm quietis conciliandæ cauſa, quàm etiam eam ob cauſam, ut inflammatio partium læſarum minor exſpectanda ſit. Imò etiam exterius in compeſcendo ſanguine vulneratarum arteriarum Laudanum vel extractũ opii præſentiſſimũ eſt remedium.

Quantum virtutis & efficaciæ in ſanguinis per anum profuſione incredibili ſiſtenda Laudanum Opiatum obtinuerit, hiſtoria certè mirabili ac pene inaudita nobis demonſtrat *Ioh. Freitagius lib. de opio & medicam. opiatis cap.* 8. Prænobilis quidam, inquit, Satrapa immenſam puri ſanguinis copiam *Iburgi* media nocte per anum egerebat, tàm immani fluxu, ut pelves multas re-
ple-

pleret, nec ullo remedio fisti posset, nisi Laudano bis exhibito: Majorem sanguinis copiam nunquam ab ullo mortalium simul semelque excretum vidi, nec vitam eum tàm immensa profusione persistere, unquam mihi persuadere passus essem, nisi ipsemet spectator fuissem. Solo hujus remedii usu, cæteris nihil proficientibus & sanguis & vita substitit mansitque inaudito penè miraculi exemplo. In hæmoptosi, acris aut subtilis materiæ catarrho suffocationem interminante, deliriis maniacis & melancholicis, mentis erroribus multisque gravissimis narium uteri & alvinis hæmorrhagiis præsentissimam ejus opem experti sumus. Nullum fluxionum, vigiliarum & dolorum est genus, quod non mitigari & deliniri posse hoc remedio censeamus & probaverimus.

Cùm verò Medicamenta sanguinem profluentem cohibētia, sint vel interna vel externa, ex his & illis maximè illa probamus, quæ sequuntur, quòd Laudanum opiatum sibi admixtum habeant, mirabilesque in omni hæmorrhagia sive sanguinis per quamcunque partem profusione cohibenda operationes præstent. Interna igitur sunt,

PULVIS.

℞. Corall. rubr. præp. ℥ij.
Lapid. ætit. nucl. interior. ℥j.
hæmatit. præp.
Carneol. præp.
C. C. ust. & præp.
Terr. sigillat. ā ʒß.
Laudan. Opiat. ℈ß.
Misc. f. Pulvis subtilissimus.

Pul-

Pulvis hic mirabilis planè operationis eſt; omnem e-
nim ſanguinis fluxum illicò reprimit, purgationem-
que ſuperfluam ut diarrhęam, dyſenteriam & uteri pro-
fluvia alba ſedat; & in ſupprimendo vulnerum ſanguine
admodum commendatur. Doſis ejus eſt à ℨß. ad
ℨj.

ELECTUARIUM.

℞. Condit. radic. ſymphit. ℥iß.
Conſerv. roſar. antiq. ℥j.
Trochiſc. d. terr. ſigill.
Carab.
Boli armen. præp.
Lapid. hæmatit. pręp.
Corall. rubr. præp.
C. C. uſt. & præp.
Croc. Martis adſtrictiv āā ℈j.
Laudan. Opiat.
Margaritar. præp. āā ℈ß.
Sacchar. roſac. tabulat.
Syr. granator. āā q. ſ.
Miſc. f. Electuarium.

MIXTURA.

℞. Aq. Plantag.
burſ. paſtor.
roſar.
cichor. āā ℥j.
Syr. granator.
Myrtin.
è roſis ſicc. āā ℨvj.
Corallor. ℨiij.

Tro-

Trochisc.d.terr. sigillat.
Lapid.hæmatit.præp.ãã ʒß.
Croc.Martis adstrictiv.
Confect.alcherm.s.a. & m.
Tinctur.Corallor.ãã ℈j.
Laudan.Opiat.gr.viij.
F. Mixtura.
Dosis hujus est à Cochl. j. ad ij pro una vice.

Externa sunt:

PVLVERES.

℞. Farin.volatil.℥iß.
Ranar.aquatil.præp.℥ß.
Boli armen.
Terr.sigillat.
Gypf.ãã ʒij.
Sang.dracon.
Thuris.
Aloës
Pili lepor.minutiss.incis.
Spong.rarefact.ãã ℈j.
Laudan.Opiat.ʒß:
Misc. f. Pulvis.

℞. Pulv.adstring.Galen. ℥j.
Lapid.Chrysolit.præp.ʒij.
Laudan.Opiat.ʒß.
Misc. f. pulvis.
℞. Aloës succotrin.
Thur.
Boli armen.

La-

Lapid. hæmatit.
Chrysolit. præp.
Terr. lemn.
Tut. præp.
Sang. dracon. ãã ℈ij.
Laudan. Opiat. ℈j.
Misc. f. Pulvis.

℞. Boli armen. ℥j.
Radic. bistort.
Fl. rosar. rub. exiccat.
balaustior.
Sem. Myrtillor.
Nuc. cupress.
Lapid. hęmatit. ãã ℥ß.
Sang. dracon.
Mastich.
Thur.
Myrrh ãã ℥j.
Laudan. Opiat ℥ß.
Misc. f. Pulvis.

℞. Aloës.
Thur.
Sang. dracon.
C. C. ust.
Terr. sigillat.
Farin. volatil. ãã ℥j.
Pilor. leporin. minutissimè incis. ʒ
Laudan. opiat. ℈j.
Misc. f. Pulvis.

CAPVT XXV.

Laudani Opiati ac Opii simplicis puri in puerorum aphtis gravissimis, Cancris occultis ac tumoribus duris scirrhosis ac cancrosis, & erysipelate exulcerato usum præstantissimum declarat.

QValem vim Laudanum Opiatum, vel opium etiam simplex purum in puerorum aphtis gravissimis, Cancris occultis ac tumoribus duris, scirrhosis ac ncrosis, erysipelate item exulcerato obtineat, Medici ractici experientissimi verbis non satis exprimere valnt.

Lazar. *Riverius centur.* 2. *observat. Medic.* 43. Die uarta Septembris 1638. inquit, filius meus *Stephanus* nnos quatuor natus passus est fluxionem acerrimam linguam & fauces, ut infinitis ulceribus scaterent, que albicantibus & admodum dolorificis cum maa inflammatione. Non poterat cibum aut jusculm capere, neque lac sugere. Et diebus ac noctibus ulabat insomnus, macilentus ac ferè consumptus. x remediis non profuit mel rosaceum cum spiritu viioli, quod aliàs mirificè conduxerat. Aderat alvi uxus copiosus, quo bilem porraceam ejiciebat. Vecatorium valdè profuit. Sed dolores & clamores erseverabant, & continuò æger per os humorem rosum & acrem emittebat, dolore & inflammatione agis attrahente. Tandem exhibui Laudani gr. j. cum lculo, eoque dolor sopitus est, somnus levissimus nciliatus, qui postmodum perseveravit moderatus suis horis adveniens. Hinc cœpit convalescere,

Mm &

& fluxio illa humoris per os emanantis omninò coh-
bita est. Sequenti tamen die medicamentum purga[ns]
exhibitum est, quod multum etiam profuit.

De Laudani hujus Opiati in cancris occultis usu m[i]-
rabili Clariss. *Gregorius Horstius lib. X. de pharmaceu[t].
observat. 3. p. m. 483.* ita loquitur: Casum ejusmodi [su]-
perioribus annis in primaria quadam fœmina hab[ui]
cancrosis occultis tumoribus mammarum permul[tos]
annos laborans, randem arthritide vagâ scorbuti[ca]
maximè dolorifica cum atrophia totius affic iebat[ur]
hînc & inde tumoribus dolorificis, circa periosti[a]
costarum, tibiarum, brachiorum &c. apparentibu[s]
quæ symptomata per appropriatam potiunculam [ex]
lumbricis terrestribus aliquandiu lenire, non tam[en]
auferre potuimus. Summum solatium hîc erat N[e]-
penthes illud nostrum, quô pilularum formâ sump[to]
dolorum vehementissimorum intermissionem sæp[e]
procuravimus, donec tandem viribus penè exhau[sta]
& superius ad maciem, inferius ad intumescentiam [hy]-
dropicam redacta, naturæ satisfaceret.

Paulus Barbette, prax. Medic. lib. 2. cap. 2. ungventu[m]
seqvens. Cujus etiam *Francisc. Deckerus in Not. & [Ob]-
servat.* ad eandem mentionem facit, omnibus comm[en]-
datum voluit:

℞. Gumm. galban. puriss. ℥ij.
Opii Thebaic. ℥ij.
Spir. vini aromatic. ℥vj. (ex salvia, [ru]-
ta, bacc. juniperi, sem. carvi, [a]-
nisi, fœniculi destillati & c[o]-
hobati)

Mixta digerantur per octiduum, destillentur c[um]
leni calore ex retorta vitrea, bisque ad minim[um]
cohobentur.

℞. D

℞. Destillati hujus ℥ij.
Spir. salis armoniac. ℥j.

Digerantur iterum, levissimoque calore destillentur per alembicum humilem, & seorsim servetur sal volatile in forma sicca.

℞. Salis hujus volatil. ℥ß.
Butyri non saliti seu sæpius
lavati ℥j.

Misc. f. Unguentum cancro, tumoribusque duris illinendum.

Emplastrum pariter in cancro palliativum anodynum hoc describit:

℞. Emplastr. diapalm.
diapompholyg. āā ℥ß.
Opii Spir. vini dissol. ʒj.
Fulig. splend. ℈iij.
Sal. volatil. armoniac. ℈ij.
Malax. olei solan. express. q. s.

Misc. f. Emplastrum.

Felix Platerus tract. 2. prax. cap. 17. pag. 806. 807. in erysipelate exulcerato ad dolorem maximè sedandum opium ad ʒß cum croci media parte, additur fomentis & linimentis supra dictis ea etiam efficaciora reddere testatur. Cujus causâ fortè theriaca addita unguentis, ut cerusaceo, adeò prodest, ut Chirurgi hoc remedium tanti faciant. Vel sic compositum ac illitum refrigerat & dolorem mitigat.

℞. Vng. popul. ʒiß.
Ol. sem. papav. vel hyosciami vel
Mandragor. ʒß.
Mucilag. sem. psyllii. ʒj.
Croci orient. ℈j.

Fiat Linimentum, cui Opium addi poterit.

Vel hoc Epithema:

℞. Lact. Mulier. ℥iij.
Ol. rosac. ℥iß.
Album. ovi vel Mucilag. sem. lini vel psylli ℥j.
Aceti. ℥ß.
Opii. ʒß.
Croci ℈j.
Misce f. Epithema.

CAPVT XXVI.

Laudani Opiati in hypercatharsi ac immoderatâ sudoris profusione usum excellentissimum exponit.

QVid agendum sit, si medicamentum purgans operetur nimium, ita ut sequatur hypercatharsis, eo non Medici solùm, sed ægrotantes quoque satius solliciti sunt. Eo casu nonnulli quietem imperant, ægrumque collocant in lecto calido: calida dehinc linamina iteratis vicibus ventriculo & intestinis imponunt & aliquid vini exhibent. Si hæc non juvant, nucem moschatam tostam ægrotantibus comedendam offerunt, aut pulverem ejus exhibent in vino malvatico aut alio crasso adstringente & roborante. Praestantissimum tamen remedium & Laudanum Opiatum, quod variis modis administrari licebit. Verbi gratiâ:

℞. Requiei Nicolai ℈ij.
Exhibeatur in lacte dulci cocto, maximè chalybeato.

Vel ℞. Theriac. *Androm.* recent. ℈j.
Laudan. Opiat. gr. j.
Misc. f. Bolus.
Exhibeatur eodem modo.

Vel ℞. Laudan. Opiat. gr. j.
Myv. Cydonior.
Conserv. rosar. antiq. āā ℈j.
Ol. still. macis gr. i.
Misc. f. Bolus.
Exhibeatur cum cochleare vini.

Laudano hoc Opiato in hypercatharsi feliciter usus
it Clarissim. *Pachequus* apud *Laz. Riverium in observat.*
mmunicat. 23. Cum ita scribit; Baro Calvissonis post
mptum pulverem diacarthami, me repugnante, cen-
es evacuatus est; hunc salvum fecimus sic. Primò ex
sculo, in quo rosæ coxerant & flores chamomill. cum
oco saccharo & vitello ovi, clysterem paravimus,
ostea sequentem iniecimus;

℞. Iuscul. capi ℔i.
Sacchar. rosat. ℥i.
Laudani *Paracels.* gr. v.
Vitell. ovor. No. i.
Misce pro Clystere.

Superpurgationem statim compescuit; loco Lauda-
i etiam addi poterit theriacæ rec. ℨiß.

Superioribus paucis Mensibus Lanius quidam hujus
oci nomine *Lach Langen*, post sumptum pulverem
Gummi Gottæ, ut ex colore luteo, quem præ se tulit,
onjicio, quem ipsi ad purgandum dedit Medicaster
uidam in vicinia habitans, supra centies & amplius ἄ-
ω καὶ κάτω evacuabatur, quam hypercatharsin jam con-
ulsiones epilepticæ, spasmus, syncope maximèque vi-
ium imbecillitas sequebantur. Ad hunc citò vocatus,
nvenio ipsum planè languidum, ac convulsionibus ni-
niis spasmo item correptum. Ad compescendam hy-
ercatharsin viriumque imbecillitatem recolligendam
tatim hoc præscripsi electuarium.

℞. Conserv. rosar. antiq.
menth. crisp.
meliss.
fl. salviæ.
lavendul.
tilię.
Condit. Carn. Cydonior. āā ℥iii.
radic. calam. aromatic.
cortic. Citri
Myrobalan, āā ʒii.
Theriac. *Andromachi* ʒiß.
Confect. alcherm. ʒß.
Spec. aromatic. rosat.
diarrhod. abbat.
pleresarchontic.
Diambr.
diamosch. dulc.
Trochisc. d. carab.
terr. sigillat.
Lapid. hæmatit. subtiliss. pulverisa[t.]
Pulv. Marchion. epileptic.
Corall. rubr. pręp. āā ℈j.
Laudan. opiat. cum succ. citri pr[æ]
gr. vj.
Misc. & cum Syr. d. Menth. Crisp. & Myr[t.]
āā q. s.
Fiat Electuarium.
S. Stärcken und stopffendes
Lattwerg.

Contra Convulsiones deinde epilepticas & spasm[...] sequentia ordinavi:

℞. Aq. lil. Convall.
Cerasor. nigr.

fl.tiliæ
epileptic.*Langii*
Carbuncul.āā ℥vj.
hirundin.
Spir.ceraſor.nigr.
lil.convall.āā ℥iij.
Syr.fl.pœon.
papav.rh.āā ℥v.
Confect.alcherm.c.a.& m.℥ß.
Pulv Marchion.epileptic.
Spec.diambr.
diamoſch.dulc.āā ℈j.
Ungul.alcis præp.
Cran.human.ſin.ign.Calcinat.āā ℈ß.
Fiat Mixtura.
Item
℞. Aq.lavendul.℥iß.
carbuncul.
Anhaltin.
Cephalic.*Caroli Quinti* āā ℥ß.
Spir. lumbricor. terr. juniperi cum S.V. āā ℥iij.
Ol.ſtill.ſalviæ
lavendul.
Croci Oriental.
Opii crudi ac puri āā ℈j.
Miſce ad vitrum.
S. Anſtrich Waſſer.

Nuper Vir quidam Clariſſimus,cum medicamento vomitorio leni aſſumpto, aeri frigido & vento nimis ſe expoſuiſſet,ac quoq; quoddam comediſſet, quod ventrē nimis turbare poſſet,incidit in hypercatharſin,& ali-

quoties inverso modo, ubi per vomitum evacuatus est. Cum autem sequenti die horribilia tormina circa umbilicum sentiret, nec evacuationes quoque cessarent ad ipsum vocatus sequens præscripsi Electuarium;

℞. Conserv. rosar. antiq.
Condit. Carn. Cydonior. ãã ℥j.
Theriac. *Androm.* ʒj.
Philon. Roman,
Persic.
Trochisc. d. carab.
terr. sigillat.
Spec. aromatic. rosat.
Confect. alcherm.
Tinctur. Corallor. ãã ℈j.
Laudan. opiat. cum succ. citri præp.
gr. iij.
Misc. & cum Syr. menth. Crisp. & Corall.
ãã q. s.
F. Electuarium.

Quô dolores sediti sunt ac superpurgationes planè cessârunt, ægerque mollius quoque quiescere incepit.

Ad hæc remedia tamen Opiata non est transeundum, nisi evidenter appareat, alia remedia non profutura, aut necessitas vehementer urgeat, quo casu licebit etiam Laudanum Opiatum solùm per se assumptum iterare post quatuor horas. Non incommodè etiam forìs inungitur ventriculus cum intestinis hoc vel simili linimento;

℞. Ol. Cydonior. ℥j.
nucis moschat. express. ʒij.
still. macis gt. vj.
Ung. Comitiss. ℥ß.

The-

Theriac. *Androm.* ℈ii.
Laudan Opiat. gr. v.
Misc. f. Linimentum.

Eo inungatur universum abdomen calidè, & linteamina calida superimponantur.

In sudoris immoderata profusione reliquis medicamentis adstringentibus ac corroborantibus Laudanum Opiatum longè antecellit, atque efficacius adhuc sudoris nimiam profusionem sistit ac inhibet, si cum syrup. Cydoniorum, Corallorum, myrtino, de rosis siccis, granatorum, berberum, plantaginis, portulacæ, spec. rosat. novell., trochisc. de carabe, terra sigillata, camphora, spodio, aquis plantaginis, rosarum, portulacæ, nympheæ, bursæ pastoris, tinctur: corallorum permisceatur.

Impossibile sanè mihi foret, omnes tàm internos quàm externos adfectus, in quibus Laudani Opiati usus celebris esse possit, hîc adducere.

In summa: Laudanum Opiatum ritè præparatum ac correctum, & à rationali ac exercitato Medico exhibitum auxiliaris Dei manus est, Medicamentum divinum; benedictum, & tanquam donum gratiosum nobis hominibus miserrimis à Deo cœlitus demissum; imò ita comparatum est, ut à doctis & exercitatis Medicis in quantitate justa præscriptum, cuivis ætati cunctis languoribus & gravissimis omnium accidentibus convenire, nulli nocere queat. Minus ritè verò præparatum ac correctum, atque ab imprudenti ac imperito Medico majore audacia, minore cum circumspectione, inscitè, multorum verò cum exitio & ultimi fati calamitate exhibitum non adjumentum, sed nocumentũ, non Deorum manus auxiliatrix, sed rapax Plutonis hamus evadit, sanitatem non restituit, sed destruit: Vi-

tam non producit, ſed rapido curſu ad mortem deducit. Id ergò quod antiquiſſimus *Hippocratis* ætati & diſciplinæ proximus *Herophilus* de omni medicamento rectè prudenterque adhibito cedro dignâ & è tripode lectâ ſuà ſententiâ, expreſſit, idem nos de Laudano Opiato quoque illud nimirum ritè præparatum ac correctum ſciteque uſurpatum dextram eſſe Deorum, in uſu verò rudium & inertium, idem quod gladius in manu furioſi, vel culter in poteſtate pueri aſſeverare poſſumus.

Sempiterna ergò laus Laudanum Opiatum ritè præparatum ac correctum manebit, cum in quamplurimis morbis graviſſimis ac penè deſperatis ſit præſentiſſimum remedium, in ſedandis omnibus vehementiſſimis & acutiſſimis doloribus divinum auxilium & quaſi ultimum aſylum, quô illuſtrius, præſentius, tutius & ſecretius anodynum in univerſa Republica Spagyrica vix excogitari poteſt. Propterea ad gloriam altiſſimi & proximi ægrotantis ſalutem hoc ſolo uti, ac Deo pro tanto beneficio è cœlo nobis demiſſo gratias agerere poſſumus. FINIS hîc eſto ac

SOLI DEO GLORIA.

INDEX CAPITUM,

Eorumque notabiliorum, quæ in hujus Libri Parte Prima continentur.

In

U